T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ÂŞIK TARZI ŞİİRDE SÖZ SANATLARI ÜZERİNE ÂŞIK VEYSEL ÖRNEKLEMİNDE BİR İNCELEME

Aydın FURAN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer ÇANDIR

MANİSA–2024

T.C.
MANİSA CELÂL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ÂŞIK TARZI ŞİİRDE SÖZ SANATLARI ÜZERİNE ÂŞIK VEYSEL ÖRNEKLEMİNDE BİR İNCELEME

Aydın FURAN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer ÇANDIR

MANİSA–2024

AYDIN
FURAN

ÂŞIK TARZI ŞİİRDE SÖZ SANATLARI ÜZERİNE
ÂŞIK VEYSEL ÖRNEKLEMİNDE BİR İNCELEME

2024

Tez Sırtı Örneği

TAAHHÜTNAME

Bu tezin Manisa Celal Bayar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını ve kullanılan tüm literatür bilgilerinin referans gösterilerek tezde yer aldığını, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, tezin yazımında akademik ve etik kurallara aykırı herhangi bir yapay zekâ ve program kullanmadığımı beyan ederim.

12/09/2024

Aydın FURAN

ÖZET

ÂŞIK TARZI ŞİİRDE SÖZ SANATLARI ÜZERİNE ÂŞIK VEYSEL ÖRNEKLEMİNDE BİR İNCELEME

Aydın FURAN
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer ÇANDIR

Türk edebiyatı, tarihî süreç içinde çeşitli etmelerin tesiriyle meydana gelen değişim ve dönüşümlerle muhtelif formlarda manzum ve mensur eserler ortaya koymuş üretken bir edebiyattır. Âşık edebiyatı, halk edebiyatı, tekke edebiyatı, divan edebiyatı/klasik edebiyat, modern edebiyat gibi muhtelif tasniflere tabi tutulmuş olsa da işin özünde bahsedilen Türk edebiyatıdır. Kullanılan ana malzeme Türk dilidir. Muhayyile ve seçilen formlar aynı malzemeden çeşit çeşit eserlerin doğmasını sağlamıştır. Bu çalışmada Türk edebiyatını meydana getiren ana damarlardan olan âşık edebiyatı sahasının manzum yönünü teşkil eden âşık tarzı şiir genel çerçeve olarak belirlenmiştir.

Âşık tarzı şiir evreni içinde Âşık Veysel şiirlerinin örneklem olarak seçildiği bu çalışmanın iki yönü bulunmaktadır. Bunlardan biri, âşık tarzı şiirde söz sanatlarının kullanımı hakkında genel bazı somut ön veriler üreterek bu konuyla ilgili ileride yapılacak tafsilatlı çalışmalara kapı aralamak; diğeri ise vefatının 50. senesi olan Âşık Veysel Şatıroğlu'nun şiirlerini söz sanatları yönüyle tahlil etmektir.

20. asır gibi âşıklık geleneğinin zorlu bir döneminde ülke sathında ortaya koyduğu ürünler ve gösterdiği üstün gayretler için, vefatının 50. senesinde Âşık Veysel'e bir teşekkür hükmünde olan bu çalışmada, Âşık Veysel'in şiirleri merkeze konulmuş; Âşık Veysel, halk edebiyatı, âşık edebiyatı, söz sanatları ve belagate ilişkin çeşitli eserler nazara alınıp kaynak tarama yöntemi kullanılmıştır. Aynı zamanda Âşık Veysel'in yaşadığı tarihi süreç ve ortamlar göz önünde bulundurulup tarihi olaylara ışık tutan bazı çalışmaların dikkate alınmasıyla şiirler analiz edilerek çalışmaya bağlamsal bir yön de kazandırılmak istenmiştir. Âşığın hayatta olmaması sebebiyle âşıktan bilgi alamamak, belagat sahasındaki bazı görüş farklılıkları, söz sanatlarının tespitinde öznel bakış açılarının olabilmesi, çalışmanın güç taraflarını teşkil etmiştir. Bunun yanında Âşık Veysel hayattayken eserlerinin bir araya getirilmesi, Veysel'i hayatına ilişkin yazılan eserlerdeki çeşit zenginliği, tarihi hadiselere projeksiyon tutan kaynakların varlığı çalışmaya kolaylık sağlayan etmenler olmuştur.

Âşık tarzı şiir, âşıklık; Âşık Veysel; belagat ve söz sanatları konularında genel bilgilendirmeler yapılıp kavram alanı belirginleştirilerek hazır bulunuşluk ve

mantıksal bütünlüğün tesis edilmesinin ardından, Âşık Veysel şiirlerinin söz sanatı gruplarına göre ele alındığı "Âşık Tarzı Şiirde Söz Sanatları Üzerine Âşık Veysel Örnekleminde Bir İnceleme" isimli bu çalışma "Özet", "İçindekiler", "Kısaltmalar", "Giriş", "Sonuç", "Kaynakça" bölümleri dışında *"Literatür Taraması ve Kavramsal Çerçeve", "Âşık Veysel Şiirinde Mecaza Bağlı Söz Sanatları", "Âşık Veysel Şiirinde Manaya Bağlı Söz Sanatları", "Âşık Veysel Şiirinde Lafza Bağlı Söz Sanatları"* şeklinde dört ana bölümden oluşmaktadır.

"Literatür Taraması ve Kavramsal Çerçeve" isimli birinci bölümde, Âşık Veysel hakkında yapılan çeşitli çalışmalardan bahsedilmiş; âşıklık, âşık tarzı şiir, Âşık Veysel, söz sanatları hakkında bilgilendirmeler yapılarak kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. *"Âşık Veysel Şiirinde Mecaza Bağlı Söz Sanatları" isimli* ikinci bölümde Âşık Veysel şiirindeki istiare, kinaye, mecazımürsel, teşbih, teşhis-intak kullanımları; "*Âşık Veysel Şiirinde Manaya Bağlı Söz Sanatları"* isimli üçüncü bölümde, Âşık Veysel şiirindeki hüsnütalil, icaz, irsalimesel, istifham, kat, leffüneşir, mübalağa, nida, rücû, tecahülüarif, tedric, tekrir, telmih, tenasüp, tevriye-iham, tezat sanatı kullanımları; *"Âşık Veysel Şiirinde Lafza Bağlı Söz Sanatları"* isimli dördüncü bölümde akis, aliterasyon-asonans, cinas, iade ve iştikak sanatı kullanımları gösterilmiştir. Her üç bölümün sonunda, ilgili bölümde kullanılan söz sanatları, kendi içinde üçer grafikle ifade edilerek özetlenmiştir.

Çalışma kapsamında, Âşık Veysel'in şiirlerinde 27 çeşit söz sanatı türü tespit edilmiştir. Bu sanatların kullanım sayısının çoktan aza doğru: tenasüp, tekrir, teşhis ve intak, cinas, istiare, kinaye, mecazımürsel, teşbih, tezat, telmih, istifham, leffüneşir, mübalağa, tecahülüarif, tevriye ve iham, iştikak, hüsnütalil, nida, irsalimesel, tedric, akis, iade, icaz, kat, rücû şeklinde olduğu görülmüştür. Âşık tarzı şiirin nazım birimi olan dörtlük temel alınarak yapılan oranlamayla, bir dörtlük başına 4,879 adet söz sanatı kullandığı tespit edilmiş; Âşık Veysel şiirinin sıradan bir söyleyiş, halk konuşması mesabesinde bir örüntü olmayan zengin bir söyleyiş kümesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle âşık tarzı şiirin de sanatlı bir cephesi olduğu anlaşılmıştır. Konuyla ilgili ileride yapılacak çalışmalarla, âşık tarzı şiir evreninde söz sanatlarının yeri belirginleşecek, mukayeseli çalışmalar da daha kapsamlı neticeleri beraberinde getirecektir.

Anahtar Kelimeler: Âşık Veysel, âşık tarzı şiir, âşıklık, belagat, söz sanatları.

2024, 668 sayfa

ABSTRACT

ON THE LYRIC ARTS IN AŞIK STYLE POETRY A REVIEW ON THE SAMPLE OF AŞIK VEYSEL

Aydın FURAN

Manisa Celal Bayar University
Graduate School of Education
Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Assist. Prof. Muzaffer ÇANDIR

Turkish literature is a productive literature that has produced poetry and literary works in various forms with the changes and transformations that have occurred under the influence of various factors in the historical process. Although Aşık literature has been subjected to various classifications such as folk literature, tekke literature, divan literature / classical literature, modern literature, it is Turkish literature that is mentioned at the core of the work. The main material used is Turkish language. Imagination and selected forms have enabled various kinds of works to be born from the same material. In this study, the aşık style poetry, which constitutes the poetic aspect of the field of aşık literature, one of the main veins that make up Turkish literature, has been determined as the general framework.

There are two aspects of this study in which Aşık Veysel poems are selected as examples within the Aşık style poetry universe. One of them is to open the door to future detailed studies on this subject by producing some general concrete preliminary data on the use of verbal arts in aşık-style poetry; the other is to open the door to future detailed studies on this subject by producing some concrete preliminary data; the other is to open the door to the 50th anniversary of his death. it is to analyze the poems of Aşık Veysel Şatıroğlu, who has a year, from the point of view of verbal arts.

Aşık Veysel, who was included in the 2023 Commemoration Programs by UNESCO, will be honored with the 20th Anniversary. for the products he put out on the surface of the country during a difficult period of the love tradition such as a century and for the outstanding efforts he showed, he passed away on the 50th anniversary of his death. in this study, which is in the form of a thank you for the year, Aşık Veysel's poems were placed in the center, various works related to Aşık Veysel, folk literature, aşık literature, lyric arts and eloquence were taken into consideration and the source scanning method was used. At the same time, taking into account the historical process and environments in which Aşık Veysel lived and taking into account some studies that shed light on historical events, it was also wanted to give a contextual aspect to the work by analyzing the poems. The inability to get information from the lover due to the fact that the lover is not alive, some differences of opinion in the field of eloquence, the possibility of subjective perspectives in the determination of verbal arts constituted the difficult aspects of the

study. In addition, the collection of his works while Aş Decker Veysel was alive, the richness of the types of works written about Veysel's life, the presence of sources that project historical events were factors that made it easier to study.

Aşık style poetry, minstrelsy; Aşık Veysel; after general information on the subjects of eloquence and verbal arts has been provided and the concept area has been clarified and readiness and logical integrity has been established, this study called “A Review on the Example of Aşık Veysel on Verbal Arts in Aşık Style Poetry”, in which Aşık Veysel poems are considered according to the groups of verbal arts, except for the sections “Summary”, “Contents”, “Abbreviations”, “Introduction”, “Conclusion”, “Bibliography”, “Literature Review and Conceptual Framework”, “Metaphorical Verbal Arts in Aşık Veysel Poetry”, “Aşık Veysel Poetry”, "Aşık Veysel Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry", "Aşık Poetry The Word Arts Related to Meaning in Veysel's Poetry", It consists of four main sections in the form of ”Word-Related Verbal Arts in Aşık Veysel Poetry".

In the first section titled ”Literature Search and Conceptual Framework", various studies about Aşık Veysel were mentioned; a conceptual framework was created by providing information about aşıklik, aşık-style poetry, Aşık Veysel, and the arts of words. In the second part titled ”Verbal Arts Related to Metaphor in Aşık Veysel Poetry", the uses of reference, trope, metaphorical, metaphor, analogy, diagnosis-intak in Aşık Veysel Poetry; In the third part called ”Verbal Arts Related to Meaning in Aşık Veysel Poetry“, the uses of wishful thinking, icaz, itibas, irsali parables, hokham, kat, leffüneşir, mubalaga, nida, recourse, technical, gradual, repetition, telmih, tenasüp, torah-iham, contrasting art in Aşık Veysel poetry in the third part called ”Verbal Arts Related to Aşık Veysel Poetry" akis, alliteration-assonance , pun, return and the use of the art of work are shown. At the end of all three of my chapters, the verbal arts used in the relevant chapter are expressed in a graphic by themselves and also summarized.

In the study, 27 types of verbal art types were identified in Aşık Veysel's poems, the number of uses has already been reduced to tenasüp, repetition, diagnosis and intak, pun, istiare, trope, metaphorical, similitude, contrast, telmih, hokham, leffüneshir, mubalaga, technical, torah and iham, istikak, wishful thinking, nida, waybill parable, gradual, akis, return, icaz, kat, it has been seen that it is sorted in the form of recourse. It has been concluded that Aşık Veysel poetry uses 4,879 pieces of word art per quatrain by proportioning based on the unit of verse quatrain, and it has been concluded that Aşık Veysel poetry is an ordinary utterance, a rich set of utterances that is not a pattern in folk speech. Based on this, it has been understood that there is an artistic front in the aşık style poetry. With the future studies on the subject, the place of lyric arts in the aşık style poetry universe will bring more comprehensive results with comparative studies.

Keywords: Aşık Veysel, aşık style poetry, aşıklık, rhetoric, lyric arts.

2024, 668 pages

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Binlerce senelik maziye sahip Türkçe, sanat yönünden güçlü pek çok söyleyiş örneği ortaya koymayı başarmış özgün edebi birikimi olan bir dildir. Aynı dil malzemesini kullanan edipler; yaşadıkları dönem şartları, şahsi muhayyileleri, fikri yapıları ve kullandıkları formlar gibi sebeplerle çeşitli ürünler meydana getirmişlerdir. Böylelikle Türk edebiyatı incelenirken; halk edebiyatı, klasik edebiyat, modern edebiyat gibi muhtelif kollara ayrılmıştır. Adlandırmalar değişse de asıl olan Türk dili ve Türk edebiyatıdır.

Bu yüksek lisans tez çalışmasında, Türk edebiyatının ana damarlarından biri olan -âşık edebiyatının manzum kısmını teşkil eden- âşık tarzı şiir sahası ele alınmış ve âşık tarzı şiirde söz sanatlarını kullanımına belli ölçüde ışık tutabilmek amaçlanmıştır. Bu maksat doğrultusunda, "âşık" denildiğinde ilk akla gelen isimlerden ve âşık şiirinin 20. asırdaki önemli ustalarından olan Âşık Veysel Şatıroğlu'nun şiirleri -âşığın vefatının 50. Yıl dönümünde-incelenmiştir.

Çalışma giriş, kaynakça, sonuç kısımları haricinde; *"Literatür Taraması ve Kavramsal Çerçeve", "Âşık Veysel Şiirinde Mecaza Bağlı Söz Sanatları",* "*Âşık Veysel Şiirinde Manaya Bağlı Söz Sanatları", "Âşık Veysel Şiirinde Lafza Bağlı Söz Sanatları"* şeklinde dört ana başlıkla bölümlendirilmiştir.

Çalışmada Âşık Veysel'in ve bağlantılı olarak da âşık tarzı şiirlerinde söz sanatlarının konumu ve bu sahadaki edebi söyleyiş gücü bir ölçüde ortaya konulmuştur.

Bu yüksek lisans tez çalışmasının her aşamasında desteğini esirgemeyen bilgi ve deneyimleri ile yol gösteren gönül insanı, çok kıymetli danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer Çandır'a yürekten teşekkür ederim.

Aydın FURAN

Manisa, 2024

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
Aİ	Açık İstiare
AK	Akis
AL	Aliterasyon
AS	Asonans
DİB	Diyanet İşleri Başkanlığı
H	Hicr
HT	Hüsnütalil
İA	İade
İC	İcaz
İH	İham
İN	İntak
İR	İrsalimesel
İST	İstifham
İŞT	İştikak
Kİ	Kapalı İstiare
KN	Kinaye
KT	Kat
LN	Leffüneşir
M	Milâd
MB	Mübalağa
MM	Mecazı Mürsel
MÖ	Milattan Önce
Mİ	Mürekkep İstiare
N	Nida

ö.	Ölümü
R	Rücû
TA	Tecahülüarif
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TD	Tedric
TKR	Tekrir
TLM	Telmih
TN	Tenasüp
TVR	Tevriye
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
TDK	Türk Dil Kurumu
TMC	Tam Cinas
TŞ	Teşhis
TŞB	Teşbih
TZ	Tezat
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
YC	Yarı Cinas

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik 1. Âşık Veysel Hakkında Yapılan Doktora ve Yüksek Lisans Tez Çalışma Adetlerinin Senelere Göre Dağılımı 49
Grafik 2. Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Mecaza Bağlı Söz Sanatlarının Kullanım Adetleri 221
Grafik 3. Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Mecaza Bağlı Söz Sanatlarının Kendi İçindeki Oransal Dağılımı 221
Grafik 4. Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Söz Mecaza Bağlı Sanatlarının Diğer Söz Sanatı Kullanımlarına Oranı 222
Grafik 5. Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Manaya Bağlı Söz Sanatlarının Kullanım Adetleri 583
Grafik 6. Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Manaya Bağlı Söz Sanatlarının Kendi İçindeki Oransal Dağılımı 584
Grafik 7. Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Manaya Bağlı Söz Sanatlarının Diğer Söz Sanatı Kullanımlarına Oranı 586
Grafik 8. Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Lafza Bağlı Söz Sanatlarının Kullanım Adetleri 650
Grafik 9. Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Lafza Bağlı Söz Sanatlarının Kendi İçlerindeki Yüzdelik Dağılımları 650
Grafik 10. Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Lafza Bağlı Söz Sanatlarının Diğer Söz Sanatı Kullanımlarına Oranı 651
Grafik 11 Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Söz Sanatlarının Kullanım Adetleri 652
Grafik 12. Âşık Veysel Şiirlerinde 1 Adet Dörtlüğe Düşen Söz Sanatı Kullanım Adetleri 653
Grafik 13. Âşık Veysel Şiirlerinde Müzikaliteye Katkı Yapan Söz Sanatlarının Kullanılmış Tüm Söz Sanatlarına Oranı 654
Grafik 14. Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Tüm Söz Sanatlarının Oransal Dağılımı 655

İÇİNDEKİLER

TAAHHÜTNAME I
ÖZET II
ABSTRACT IV
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR VII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ VIII
GRAFİKLER DİZİNİ X
İÇİNDEKİLER XI

GİRİŞ 1
Araştırmanın Evreni ve Örneklemi 2
Araştırmanın Amacı 2
Araştırmanın Önemi 2
Araştırmanın Yöntemi 2
Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları 3

BİRİNCİ BÖLÜM 5
LİTERATÜR TARAMASI ve KAVRAMSAL ÇERÇEVE 5

1.1. AŞIK VEYSEL İLE İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI 5
1.2. ÂŞIKLIK 10
1.3. ÂŞIK TARZI ŞİİR 14
1.4. ÂŞIK VEYSEL'İN YAŞAMI 16
1.5. ÂŞIK VEYSEL'İN ÂŞIKLIĞI ve FELSEFESİ 19
1.6. SÖZ SANATLARININ GENEL ÇERÇEVESİ 25
1.7. SÖZ SANATLARININ TANIM ve ÖRNEKLERİ 28
1.7.1. Akis 29
1.7.2. Aliterasyon ve Asonans 29
1.7.3. Cinas 30
1.7.4. Hüsnütalil 31
1.7.5. İade 31
1.7.6. İcaz 32
1.7.7. İrsalimesel. 32
1.7.8. İstiare 33

1.7.9. İstifham **35**
1.7.10. İştikak **35**
1.7.11. Kat **36**
1.7.12. Kinaye **37**
1.7.13. Lebdeğmez **37**
1.7.14. Leffüneşir **38**
1.7.15. Mecazımürsel **39**
1.7.16. Muamma ve Lugaz **39**
1.7.17. Mübalağa **40**
1.7.18. Nida **41**
1.7.19. Rücû **41**
1.7.20. Tecahülüarif **42**
1.7.21. Tedric **42**
1.7.22. Tekrir **43**
1.7.23. Telmih **44**
1.7.24. Tenasüp **44**
1.7.25. Teşbih **45**
1.7.26. Teşhis ve İntak **46**
1.7.27. Tevriye ve İham **47**
1.7.28. Tezat **48**

İKİNCİ BÖLÜM **49**
ÂŞIK VEYSEL ŞİİRİNDE MECAZA BAĞLI SÖZ SANATLARI **50**

2.1. İSTİARE **50**
2.1.1. Açık İstiare **50**
2.1.2. Kapalı İstiare **60**
2.1.3. Mürekkep İstiare **76**
2.2. KİNAYE **88**
2.3. MECAZIMÜRSEL **109**

2.4. TEŞBİH 141
2.5. TEŞHİS ve İNTAK.....173
2.6. İKİNCİ BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ.....221

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 223
ÂŞIK VEYSEL ŞİİRİNDE MANAYA BAĞLI SÖZ SANATLARI.....223

3.1. HÜSNÜTALİL 223
3.2. İCAZ 229
3.3. İRSALİMESEL 229
3.4. İSTİFHAM 235
3.5. KAT 248
3.6. LEFFÜNEŞİR 249
3.7. MÜBALAĞA.....271
3.8. NİDA.....285
3.9. RÜCÛ.....288
3.10. TECAHÜLÜARİF.....289
3.11. TEDRİC.....296
3.12. TEKRİR.....300
3.13. TELMİH 399
3.13.1. Halk Anlatılarıyla İlgili Telmihler 399
3.13.1.1. Gül ve Bülbül.....399
3.13.1.2. Ferhat ile Şirin.....402
3.13.1.3. Köroğlu.....402
3.13.1.4. Leylâ ile Mecnun 403
3.13.2. İnanışlarla İlgili Telmihler 405
3.13.2.1. Ahiret, Kıyamet, Kabir Alemi 405
3.13.2.2. Allah.....406
3.13.2.3. Azrail 407
3.13.2.4. Cehennem.....407

3.13.2.5. Cennet 408
3.13.2.6. Cüzi İrade 409
3.13.2.7. Çarkı Devran, Devran, Felek 409
3.13.2.8. Hak, Helal, Haram 411
3.13.2.9. Huri, Melek 412
3.13.2.10. Kader, Kısmet, Nasip, Talih 413
3.13.2.11. İman 415
3.13.2.12. Sırat Köprüsü 415
3.13.2.13. Şahin 416
3.13.2.14. Şehitlik 416
3.13.2.15. Şeytan 417
3.13.2.16. Tevekkül 417
3.13.2.17. Vahdetivücut 418
3.13.2.18. Turna 419
3.13.3. Kur'an-ı Kerim ve Hadisi Şeriflerle İlgili Telmihler 419
3.13.3.1. Ahzâb Suresi 63. Ayet 420
3.13.3.2. Âl-i İmran Suresi 185. Ayet 420
3.13.3.3. Ankebût Suresi 57. Ayet 420
3.13.3.4. A'râf Suresi 179. Ayet 420
3.13.3.5. A'râf Suresi 180. Ayet 421
3.13.3.6. Bakara Suresi 29. Ayet 421
3.13.3.7. Bakara Suresi 36. Ayet 421
3.13.3.8. Bakara Suresi 115. Ayet 422
3.13.3.9. Bakara Suresi 154. Ayet 422
3.13.3.10. Bakara Suresi 163. Ayet 422
3.13.3.11. Bakara Suresi 186. Ayet 422
3.13.3.12. Câsiye Suresi 22. Ayet 423
3.13.3.13. En'âm Suresi 2. Ayet 423
3.13.3.14. En'âm Suresi 103. Ayet 423
3.13.3.15. Haşr Suresi 24. Ayet 423

3.13.3.16. Hûd Suresi 88. Ayet.....424
3.13.3.17. İhlâs Suresi 3. Ayet.....424
3.13.3.18. Kâf Suresi 7. Ayet.....424
3.13.3.19. Kâf Suresi 16. Ayet.....424
3.13.3.20. Kıyâme Suresi 22-23. Ayetler.....425
3.13.3.21. Mülk Suresi 1. Ayet.....425
3.13.3.22. Münâfikûn Suresi 11. Ayet.....425
3.13.3.23. Nefisle İlgili Hadisi Şerif.....426
3.13.3.24. Nisâ Suresi 36. Ayet.....426
3.13.3.25. Nisâ Suresi 116. Ayet.....426
3.13.3.26. Nisâ Suresi 126. Ayet.....426
3.13.3.27. Nisâ Suresi 134. Ayet.....427
3.13.3.28. Nisâ Suresi 158. Ayet.....427
3.13.3.29. Nûr Suresi 35. Ayet.....427
3.13.3.30. Râ'd Suresi 14. Ayet.....427
3.13.3.31. Ra'd Suresi 28. Ayet.....428
3.13.3.32. Rahman Suresi 27. Ayet.....428
3.13.3.33. Rûm Suresi 22. Ayet.....428
3.13.3.34. Rûm Suresi 27. Ayet.....428
3.13.3.35. Secde Suresi 9. Ayet.....429
3.13.3.36. Şu'arâ Suresi 80. Ayet.....429
3.13.3.37. Tâhâ Suresi 55. Ayet.....429
3.13.3.38. Tâhâ Suresi 121. Ayet.....430
3.13.3.39. Tevbe Suresi 30. Ayet.....430
3.13.3.40. Yûnus Suresi 179. Ayet.....430
3.13.3.41. Zuhruf Suresi 84. Ayet.....431
3.13.3.42. Zümer Suresi 53. Ayet.....431
3.13.4. Tarihî ve Dinî Şahsiyetlerle İlgili Telmihler.....431
3.13.4.1. Hacı Bektaş.....431
3.13.4.2. Hayyam.....432

3.13.4.3. Hz. Âdem 432
3.13.4.4. Hz. İsa, Hz. Meryem 433
3.13.4.5. Hz. Muhammed ve Ailesi 433
3.13.4.6. Hz. Süleyman 434
3.13.4.7. Karacaoğlan, Mansur, Yunus Emre 434
3.13.4.8. Lokman, Eflatun 435
3.13.4.9. Mehdi 435
3.13.4.10. Mevlânâ. 435
3.13.4.11. Mustafa Kemal Atatürk 435
3.13.4.12. Nûşîrevân-ı Âdil (Enûşervân, Nûşervân) 437
3.13.4.13. Pir Sultan Abdal, Ruhsatî 438
3.13.4.14. Yezid 438
3.13.4.15. Zülkarneyn 438
3.13.5.Tarihî ve Dinî Olaylarla İlgili Telmihler 439
3.13.5.1. Ankara'nın Başkent Oluşu 439
3.13.5.2. Atatürk'ün Samsun'a Çıkışı 439
3.13.5.3. Atom Konusundaki Çalışmaları 439
3.13.5.4. Aya Gidiş Çalışmaları 440
3.13.5.5. Cumhuriyetin İlanı 440
3.13.5.6. Çanakkale Savaşı 441
3.13.5.7. Erzincan 1939 Depremi 441
3.13.5.8. Erzurum ve Sivas Kongreleri 441
3.13.5.9. Horasan'dan Anadolu'ya Geliş 442
3.13.5.10. İstanbul'un Fethi 442
3.13.5.11. Millî Mücadele-1922 Hadiseleri 442
3.13.5.12. Menemen Olayı 443
3.13.5.13. Şeyh Sait Olayı, Şapka Kanunu, İstiklal Mahkemeleri 444
3.14. TENASÜP 444
3.15. TEVRİYE ve İHAM 544
3.16. TEZAT 554

3.17. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ 583
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 587
ÂŞIK VEYSEL ŞİİRİNDE LAFZA BAĞLI SÖZ SANATLARI 587

4.1. AKİS 587
4.2. ALİTERASYON ve ASONANS.....589
4.3. CİNAS.....597
4.3.1. Tam Cinas.....597
4.3.2. Yarı Cinas.....598
4.4. İADE 642
4.5. İŞTİKAK 644
4.6. DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ 650
SONUÇ.....652
KAYNAKÇA.....658

GİRİŞ

Âşıklık geleneği Türk kültüründe mühim bir yere sahiptir. Genel hatlarıyla, kendine has formda oluşturulmuş sözlü ürünleri saz eşliğinde icra etmek olan âşıklık, özelde ise kendine has birçok öge ihtiva etmektedir. Kökleri onlarca asır öncesine, ozan-baksı geleneğine değin uzanan bu gelenek, feodal dönemlerden monarşik dönemlere, statükocu dönemlerden demokratik dönemlere, modernite, postmodernite demeden varlığını sürdürmüştür. Gelenek, tarihi süreç içerisinde her zaman aynı nicelik ve nitelikte ürünler ortaya koymamış olsa da hayatın içindeki yerini korumayı başarmıştır (Çobanoğlu, 1999: 54). Süreç içinde, 17. asır gibi âşıklık sanatının, sanatçı ve ürünleriyle mümbit olduğu devirlerin beraberinde 18. asır gibi belli oranda durgunlaştığı devirlerin de mevcut olduğu görülmektedir (Köprülü, 2018: 470).

Âşıklık geleneğinin zirvesi sayılabilecek 19. asırda (Uğurlu, 2021: 1) âşıklar güçlü, teşkilatlı bir yapıya ulaşmıştır. Osmanlı devlet yönetimi tarafından çeşitli maksatlarla zaman zaman görevlendirilen bazı âşıklar için ödenek de ayrılmıştır (İnalcık, 2003). 20. yüzyıla gelindiğinde ise II. Meşrutiyet'i müteakip Trablusgarp ve Balkan Savaşları'yla başlayan I. Dünya Savaşı'yla derin kırılmaların yaşandığı, Millî Mücadele Dönemi sonrasındaki sosyal, siyasi ve ekonomik şartlardan kaynaklanan zorlu ve yeni süreçten ülkenin tüm üniteleri gibi âşıklık geleneği de fazlasıyla etkilenmiştir. Pek çok sahadaki değişim ve dönüşümün dikey olarak keskin bir ivmeyle yaşandığı Cumhuriyet'le birlikte âşıklık geleneğinin yurt sathında temsil vazifesini yerine getiren, gelenek namına mühim bir yükü omuzlayan 20. asrın velût âşıklardan biri de Âşık Veysel olmuştur.

Sivas'ta 1894'te dünyaya gelen Âşık Veysel, Osmanlı Devleti'nin son 29 senesini ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk 50 senesini idrak etmiş, ülkenin çeşitli vilayetlerinde özellikle sanatını icra etmek gayesiyle bulunmuş ve türlü hadiselere şahitlik etmiştir (Veysel, 2018: 5). Sözündeki derinlik ve sazındaki özgün tınıyla yaşadığı dönemde ve sonrasında kulaklardan gönüllere aynı zamanda zihinlere dokunmayı başarmıştır.

Bu çalışmada âşık tarzı şiirde ve Âşık Veysel şiirinde söz sanatlarının yeri konusunda tespitler yapmak hedeflenmiştir. Âşık tarzı şiirin fenomen ismi Âşık Veysel'e ait şiirler referans alınarak yapılan bu araştırmanın evreni-örneklemi, amacı, önemi, yöntemi, varsayım ve sınırlılıkları şu şekildedir:

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini "âşık tarzı şiirler" örneklemini ise "Âşık Veysel'e ait 170 adet müstakil şiir" oluşturmaktadır. Bu şiirler; Ümit Yaşar Oğuzcan'ın hazırladığı *"Dostlar Beni Hatırlasın*[1]*"* ve Doğan Kaya'nın çalışması *"Âşık Veysel"* isimli kitaplardan derlenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Âşık Veysel'in şiirlerini söz sanatları yönüyle tahlil ederek Âşık Veysel'in söz sanatı kullanımına ilişkin mümkün olduğunca nesnel ve tafsilatlı bilgilere erişmek; Âşık Veysel şiirlerini referans alarak âşık tarzı şiir evreninde söz sanatlarının kullanımı hakkında ön verilere ulaşıp bu konuyla ilgili ileride yapılacak çalışmalara kapı aralamak amaçlanmıştır. Ayrıca, âşıklık geleneğine yaptığı katkılar münasebetiyle, vefatının 50. yıl dönümünde, Âşık Veysel Şatıroğlu'na bir vefa göstermek de çalışmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, âşık tarzı şiirde söz sanatlarının konumunu tespit etme yolunda bir adımdır. Çalışmada hem âşık tarzı şiir evrenine hem de Âşık Veysel örneklemine ilişkin birtakım nicel veri ve somut bilgilere ulaşılmaya çalışılması; araştırma kapsamında elde edilen sayısal verilerin ileride yapılacak ilgili çalışmalara yardımcı olma potansiyeli barındırması; Âşık Veysel'in sanat gücünü bir ölçüde belirginleştirmesi; Âşık Veysel'in, söz sanatı kullanımı hakkında yapılmış detaylı bir çalışma olması bu araştırmanın önemini göstermektedir. Çalışmanın, âşık tarzı şiirde söz sanatlarının varlığı konusunda farkındalık düzeyini artırmaya yönelik bir yönünün de olması ayrıca önem arz etmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada (Nitel→ Nicel) şeklinde ifade edilen nitelden nicele karma yöntem kullanılmıştır (Baki & Gökçek, Güz 2012: 7). Önce nitel verilerin, ardından nicel verilerin işlendiği bu çalışmanın nitel kısımda, metin merkeze alınıp kaynak tarama yöntemi kullanılmış; Âşık Veysel'in şiirleriyle beraber, Âşık Veysel, âşık tarzı şiir, belagat, din ve tarih ile ilgili çeşitli dokümanlar incelenmiş; çalışmaya bağlamsal bir

[1] Ümit Yaşar Oğuzcan'ın hazırladığı *"Dostalar Beni Hatırlasın"* isimli kitabın 2018'de İnkılap Yayınevinden çıkan baskısında kitabın yazarı Âşık Veysel olarak belirtildiği için kitaptan yapılan alıntılar bu çalışma içinde (Veysel, 2018) şeklinde gösterilmiştir.

boyut kazandırmak maksadıyla Âşık Veysel'in yaşadığı dönem şartları ve yetiştiği kültürel çevreye ilişkin veriler de göz önünde bulundurularak Veysel'in şiirleri analiz edilmiştir. Analiz edilen Âşık Veysel şiirlerinde tespit edilebilen söz sanatı kullanımları, önce söz sanatının ismine göre ardından söz sanatının genel tasnif grubuna göre sınıflandırılmıştır. Çalışmanın nitel kısmında tasnif edilmiş olan bu söz sanatı kullanımları, çalışmanın nicel kısmında adetlerine göre sıklık analizine tabi tutulmuş, sayısal veri ve grafik halinde ifade edilmiştir.

Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

1973'te vefat eden Âşık Veysel'in çalışmanın yapıldığı evrede hayatta olmaması, şiirlerin bağlamına ilişkin bir sınırlılık sayılabilir. Veysel'in şiirinde tespit edilen söz sanatlı kullanımlarda, âşığın bu söz sanatını bilinçli şekilde ürettiği varsayılmıştır.

Söz sanatlarının yorumlamaya dayalı öznel yönleri ve tasnifi konusundaki çeşitli görüşlerin varlığı da sınırlılıklar arasında yer almaktadır. Söz sanatlarının tasnifi konuda, Cem Dilçin'in *"Mecazlar-Anlamla İlgili Sanatlar-Sözle İlgili Sanatlar"* şeklindeki tasnifinden yola çıkılarak; *"Mecaza Bağlı Söz Sanatları, Manaya Bağlı Söz Sanatları, Lafza Bağlı Söz Sanatları"* şeklinde bölüm başlıkları oluşturulmuştur. Çalışma boyunca: "Aktaş, H. (2002). Modern Türk Şiirinde Edebî Sanatlar. İstanbul: Söylem Yayınları; Coşkun, M. (2007). Sözün Büyüsü Edebi Sanatlar. İstanbul: Dergâh Yayınları; Dilçin, C. (1995). Örneklerle Türk Şiir Bilgisi. Ankara: TDK Yayınları; Kocakaplan, İ. (1998). Açıklamalı Edebî Sanatlar. İstanbul: Damla Yayınevi; Külekçi, N. (2005). Açıklamalar ve Örneklerle Edebî Sanatlar. Ankara: Akçağ Yayınları; Saraç, Y. (2007). Klasik Edebiyat Bilgisi: Belâgat. İstanbul: 3F Yayınevi; Soysal, M. O.(2005). Edebî Sanatlar ve Tanınması. İstanbul: MEB Yayınları; Tok, V. A. (2011). Edebî Sanatlar Ansiklopedisi. Konya: Literatürk Yayınları; Uysal, R. S. (2010). Belâgat ve Edebî Sanatlar Lügati. İstanbul: Doğu Kitabevi." şeklinde alfabetik künyeleri sıralanmış olan söz sanatlarına ilişkin eserlerden eş güdüm halinde yararlanılmıştır.

Araştırmada kavramsal çerçeve içine dâhil edilen söz sanatları; Âşık Veysel şiirlerinde bu çalışma kapsamında tespit edilebilen söz sanatları ve âşık tarzı şiire has olan, âşıkların ustalıklarını göstermek için kullandıkları lebdeğmez, muamma-lugaz isimli söz sanatlarıyla sınırlandırılmıştır.

İncelenen 170 adet Âşık Veysel şiiri içinde *"Köprü"* isimli şiir, beşlik şeklindeki yapılardan, diğer şiirler ise dörtlüklerden oluşmuştur. Çalışmanın nicel kısmında, hesaplama yapılırken *"Köprü"* isimli 9 adet beşlikten oluşan bu şiirin de nazım birimi dörtlük olarak kabul edilmiş; böylelikle örneklemde 965 adet dörtlük olduğu varsayılarak hesaplamalar yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI ve KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Birinci bölümde Âşık Veysel hakkında yapılmış çeşitli çalışmalardan bahsedilmiş; âşıklık, âşık tarzı şiir, Âşık Veysel ve söz sanatlarına ilişkin bilgiler verilerek hazır bulunuşluk artırılmak amaçlanmıştır.

1.1. ÂŞIK VEYSEL İLE İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI

Bu başlık altında Âşık Veysel hakkında yapılmış çalışmalara yer verilmiştir,

Ahmet Kutsi Tecer'in hazırladığı 1944'te Ankara'da basılan *"Deyişler"* isimli kitap, Ülkü Yayınları arasında çıkmıştır. 1931 sonrası dönemde ülke sathında tanınır bir âşık olan Âşık Veysel'in Ahmet Kutsi Tecer tarafından toplanan şiirlerini içeren kitap 96 sayfadır. Bu kitap Âşık Veysel'in ilk basılı eseridir.

Âşık Veysel'in 1949'da Ankara'da Koşal Basımevinden çıkan. *"Sazımdan Sesler*" isimli kitabı, Âşık Veysel'in ikinci eseridir. Bu kitap 34 sayfadan oluşmaktadır.

Tahir Kutsi Makal'ın 1973'te İstanbul'da Ararat Yayınevinden çıkan *"Âşık Veysel, Hayatı-Sanatı-Şiirleri"* isimli eserin, 1993'te İstanbul, Toker Yayınevinden çıkan 240 sayfadan oluşan baskısında, bazı yazar ve aydınların Veysel'e ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Ayrıca kitapta Âşık Veysel şiirlerinden örnekler de sunulmuştur.

Doğan Kaya'nın Sivas Valiliği Yayınları arasında 2004 senesinde Sivas'ta basılan *"Âşık Veysel"* isimli 337 sayfalık kitabı; Âşık Veysel'in yaşamı, eserleri, etkileri ve Veysel hakkında yazılan eserler hakkında bilgiler içermektedir. Eserde aralarında âşığın atışmalarının da yer aldığı 177 adet Veysel şiirine yer verilmiştir. Âşık Veysel'in edebi yönü anlatılırken kullandığı kafiyelerden örnekler sunulan çalışmada, Veysel'in özgün söyleyiş sahibi olduğu, şiirlerinde atasözleri, benzetmeler ve tekrirden yaralandığı anlatılmıştır.

Ali Berat Alptekin'in 2004'te Akçağ Yayınları tarafından Ankara'da basılan *"Âşık Veysel Türk'üz Türkü Çağırırız"* isimli 275 sayfadan oluşan kitapta; Âşık Veysel'in hayatı, şiirlerinin şekil ve muhteva yapısı ile Âşık Veysel'in şiirlerindeki söz sanatları hakkında bilgiler verilmiştir. Kitapta Âşık Veysel'in 101 adet şiiri yer almaktadır. Âşık Veysel'in kullandığı söz sanatlarına ayrılan 123. sayfadan 137. sayfaya kadar olan bölümde; Âşık Veysel şiirlerinde teşbih, telmih, intak, teşhis, intak,

tezat, mübalağa, tekrir, tecahülüarif, tenasüp, irsalimesel ve cinas sanatlarının kullanıldığı ifade edilerek birkaç örnek verilmiştir.

Kutlu Özen'in *"Selam Olsun Kucak Kucak Âşık Veysel Hayatı ve Şiirleri"* isimli 159 sayfalık kitabının Sivas Dilek Yayınevinden çıkan 1998 baskısında; Âşık Veysel'in hayatı, Kutlu Özen'in Âşık Veysel sempozyum bildirileri; çeşitli araştırmacı ve eleştirmenlerin Veysel'e ilişkin fikirleri, Âşık Veysel şiirinden örnekler yer almaktadır.

Ahmet Özdemir'in 2010'da Sivas'ta Sivas Platformu Yayınlarından çıkan *"İki Kapılı Bir Handa Âşık Veysel"* isimli 454 sayfalık eserde; Veysel'in yaşamına ilişkin çeşitli bilgilere ve bazı ediplerin Veysel hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir. Ayrıca eserde; 136. sayfadan 152. sayfaya kadar olan kısım söz sanatlarına ayrılmıştır. Bu kısımda; mecaz, teşbih, istiare, teşhis, intak, istifham, tenasüp, telmih, cinas, kinaye, iham, tevriye, leffüneşir, tecahülüarif, hüsnütalil, mübalağa, tezat, tekrir, nida, rücû, kat, irsalimesel, iktibas sıralamasıyla Âşık Veysel şiirinde yer alan 23 söz sanatı türü kısaca örneklendirilmiştir.

Gülağ Öz'ün 2013'te, Ankara'da Barış Kitap'tan çıkan *"Alevilik- Bektaşilik Bağlamında Âşık Veysel"* isimli çalışması Âşık Veysel'in hayata bakışına yön veren Alevilik ve Bektaşilik kültür ortamına ışık tutan 244 sayfalık bir kitaptır. Âşığın yaşamının bazı evrelerine tanıklık eden Öz, Âşık Veysel'in yaşamından kesitler sunmuştur.

Ün Yaşar Oğuzcan'ın derlediği *"Dostlar Beni Hatırlasın"* isimli eser, ilk olarak 1970 senesinde Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları arasında çıkan kitabın 2018'de İnkılap Kitabevinden çıkan baskısında 157 adet Âşık Veysel şiiri bulunmaktadır.

Yavuz Bülent Bâkiler'in *"Âşık Veysel"* isimli kitabının Yakın Plan Yayınlarından 2022'de çıkan 2. baskısında Âşık Veysel'in yaşamı ve sanatı hakkında yazılmış 7 adet makaleye yer verilmiştir. Ayrıca âşığın bazı şiirleri örnek olarak sunulmuştur.

Âşık Veysel hakkında yapılan ulusal tez çalışmalarına bakıldığında 1993-2013 yıları arasında 2 doktora tezi 17 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 19 adet tez çalışması yapıldığı görülmektedir. Bahsi geçen tez çalışmaları, doktora tezlerinden yüksek lisans tezlerine doğru, kronolojik sırayla şu şekildedir:

Sıtkı Bahadır Tutu'nun 2008'de Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde çalıştığı *"Âşık Veysel Şatıroğlu (Hayatı, Eserleri ve Müzik Kimliği)"* isimli doktora tezi, Âşık Veysel'e ilişkin yapılan ilk doktora tezidir. Üç ana bölümden oluşan çalışmada; Âşık Veysel'in âşıklık geleneğindeki yeri, şiirlerinin dil özellikleri ve konuları ile Âşık Veysel'in müzik konusundaki durumu değerlendirilmiştir.

Âşık Veysel hakkında yapılmış ikinci doktora tez çalışması Eray Cömert'in 2017'de İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yaptığı *"Millî Kültür Taşıyıcılığında Usta Malı Çalıp Söyleme Geleneği Temsilcisi"* isimli çalışmadır. Bu çalışma giriş ve sonuç kısımları hariç iki ana bölümden oluşmaktadır; bu bölümlerden birinde Âşık Veysel'in hayatına dair bilgiler verilirken diğer bölümde âşık musikisinde gelenek temsilciliği ve eser üretim yolları Âşık Veysel örneğinden hareketle incelenmiştir.

Âşık Veysel hakkında yapılmış ilk tez çalışması Tufan Güldaş'ın 1993'te Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yaptığı *"Âşık Veysel ve Müziği"* isimli müzik alanındaki yüksek lisans tez çalışmasıdır. Bu çalışmada, Âşık Veysel'in eserlerinin notaya alınışının müzik bilimine göre biçimsel özelliklerinin incelendiği görülmektedir

Baki Bahşi'nin 1997'de İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yaptığı *"Türk Halk Müziğinde Âşık Veysel'in Yeri ve Önemi"* isimli, güzel sanatlar alanında yapılmış yüksek lisans tezinde, Âşık Veysel'in işlediği temalar sıralanmış; ayrıca Âşık Veysel'in icralarındaki söyleyişi değerlendirilmiştir.

Yasemin Yurduşen'in 2013'te Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yaptığı *"Âşık Edebiyatı Halk Şiirindeki Eğitsel ve Öğretisel Unsurlar (Âşık Veysel Örneği)"* isimli Türk dili ve edebiyatı sahasında yapılmış yüksek lisans tezinde, Âşık Veysel'in eğitim ve öğretime değindiği 45 adet şiiri içerdiği eğitim ve öğretim unsurlarına göre incelenmiştir.

Gözde Tırkaz'ın 2014'te Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yaptığı "*Yirminci Yüzyıl Âşıklarından Âşık Mehmet Yakıcı, Âşık Huzûrî, Âşık Veysel Şatıroğlu, Âşık Zülalî ve Âşık Efkarî'nin Şiirlerinde Eğitim Unsurları"* isimli yüksek lisans tez çalışmasında, tez başlığında ismi geçen âşıkların şiirlerinde eğitim unsurlarının sıklıkları ve bu âşıkların eğitim konusundaki tutumları incelenmiştir.

Esra Çerkezoğlu'nun 2015'te Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yaptığı *"Âşık Veysel Şatıroğlu'nun Şiirlerinde Din ve Dindarlık"* isimli yüksek lisans tezinde, Âşık Veysel'in şiirlerindeki dinî algı ve dinî konular işlenmiş, şiirlerde tespit edilen dinî ögelerden hareketle âşığın psikolojik yönden tahlili yapılmıştır.

Meryem Kaya'nın 2017'de Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yaptığı *"Âşık Veysel'in Şiirlerinin Söz Dizimi Açısından İncelenmesi"* isimli yüksek lisans tezinde, Âşık Veysel'in 99 adet şiiri söz dizimi yönünden sınıflandırılarak söz dizimi unsurları değerlendirilmiştir.

Abdullah Karaçağıl 2019'da Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde çalıştığı *"Âşık Veysel'in Şiirlerinin Vatan, Millet, Din, Bayrak Kavramları Açısından İncelenmesi"* isimli yüksek lisans tezinde, Âşık Veysel'in şiirleri vatan, millet, bayrak ve dine ilişkin kavramlara göre incelenmiştir.

Dilan Görgülü'nün 2019'da Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yaptığı "Karacaoğlan, Âşık Veysel ile Neşet Ertaş'ta Kadın" isimli yüksek lisans tezinde mezkûr üç âşığın şiirlerinde yer alan kadın imgesi ve kadınla ilgili unsurlar incelenmiştir.

Sabri Yığman'ın 2019'da Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yaptığı *"Değerler Eğitimi Açısından Âşık Veysel'in Şiirleri"* isimli yüksek lisans tezinde, Âşık Veysel'in şiirlerini değerler eğitimi açısından incelenmiş, tespit edilen değerler Spranger sınıflandırma sistemine göre tasnif edilerek ulaşılan veriler eğitim öğretim açısından yorumlanmıştır.

Emre Karabulut'un 2019'da Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsünde yaptığı *"Kaynak Kişilerin İcrası ile Derleme/Notaya Alım Sürecinde Ortaya Çıkan Farklılıklar-Âşık Veysel Şatıroğlu Örneği"* isimli yüksek lisans tezinde, Radyo Televizyon Kurumu arşivinde yer alan derleme kayıtları ile Türk halk müziği repertuarındaki nüshaları arasındaki derleme, notaya alım sürecinde oluşan farklar ve bu farklılıkların sebepleri, Âşık Veysel şiirlerinden hareketle saptanmaya çalışılmıştır.

Ayşenur Begüm Çalışkan'ın 2019'da Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yaptığı *"Âşık Veysel ve Barpı Alıkulov'un Karşılaştırmalı Analizi"* isimli yüksek lisans tezinde, âşıklık geleneğinin Anadolu'daki temsilcisi Âşık Veysel ile Kırgızistan akınlık geleneği temsilcisi Barpı

Alıkulov'un hayatları hakkında bilgi verilmiş; Âşık Veysel ve Barpı Alıkulov'un altışar adet şiiri müzikal yönden kıyaslanmıştır.

Orhan Yavuz'un 2020'de Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yaptığı *"Pir Sultan Abdal ve Âşık Veysel'de Varoluşçu Temalar"* isimli yüksek lisans tezinde, Âşık Veysel ve Pir Sultan Abdal şiirleri varoluş felsefesi ışığında varoluşçu temalar açısından incelenmiş, her iki şairin kullandığı varoluşçu temaların benzerlik ve farkları ile bunların altında yatan gerekçeler ele alınmıştır.

Nurol Genç tarafından 2021'de İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde yapılan *"Âşık Veysel'in Şiirlerinin Söz Dizimi ve Sözlük"* isimli yüksek lisans tezinde, Âşık Veysel'in şiirlerindeki kelime türü grupları dilbilgisine göre incelenip alt başlıklar halinde sınıflandırılmış ve sonrasında da bir Âşık Veysel sözlüğü oluşturulmuştur.

Emine Şirin Soysal Yavaşça'nın 2021'de Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yaptığı *"Âşık Veysel ve Leonard Cohen'in Sözlerinde Aşk ve Tanrı"* isimli yüksek lisans tezinde Âşık Veysel ve Leonard Cohen'nin eserleri "Aşk" ve "Tanrı" kavramları çerçevesinde ele alınmıştır.

Zilan Avşar'ın 2023'te Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde yaptığı *"Âşık Veysel Türkülerinin Edebi ve Prozodi Yönünden İncelenmesi"* isimli yüksek lisans tezinde Âşık Veysel'in 26 adet şiiri prozodi yönünden incelenmiştir

Eşref Furkan Gökkaya'nın 2023'te Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yaptığı *"Lisans Müzik Programlarındaki Ses Eğitimcilerinin Görüşleri Doğrultusunda, Âşık Veysel Türkülerinin Ses Eğitimi Disiplinine Uygunluğunun İncelenmesi"* isimli yüksek lisans tezinde, Âşık Veysel türkülerinin ses eğitimine uygunluğu, üniversitelerin, güzel sanatlar eğitimi bölümleri ile müzik öğretmenliği ana bilim dallarında görevli 24 öğretim personeline sorulan, random seçimle belirlenmiş, Âşık Veysel'e ait beş eser kapsamında oluşturulmuş 15 adet soru çerçevesinde incelenmiştir.

Şenel Vural'ın 2023'te Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yaptığı *"Âşık Veysel'in Şiirleri Üzerine Ontolojik Bir İnceleme"* isimli yüksek lisans tezinde Âşık Veysel'in 10 adet şiiri; anlam tabakası, nesne tabakası, karakter tabakası ve kader tabakası şeklinde dört tabakalı bir ontolojik analize tabi tutularak incelenmiştir.

Veysel'in söz sanatı kullanımına ilişkin nicel veri üretmeyi hedefleyen *"Âşık Tarzı Şiirde Söz Sanatları Üzerine Âşık Veysel Örnekleminde Bir İnceleme"* isimli bu çalışma; Veysel'in şiirlerinin dörtlük dörtlük, detaylı bir şekilde incelenmesiyle tespit edilebilen söz sanatı kullanım adetlerinin, sayısal veri ve grafiklerle ifade edilerek Âşık Veysel'in sanatına ışık tutmayı hedeflemesiyle özgünlük taşımaktadır.

1.2. ÂŞIKLIK

Âşıklık, 15. yüzyılda Türkiye sahasında varlığını hissettiren, 16. asırda bağımsız bir edebiyat şubesi ve gelenek olarak Türk kültürü içindeki yerini alan, icranın enstrümanla yapıldığı "musiki-şiir" özelliğine sahip bir alandır (Yakıcı, 2007: 46). Bu geleneğin icracısı olan şairlere "âşık" yahut "saz şairi" denilmektedir (Karahan, 1991: 550).

Âşık ve âşıklık kavramlarının daha iyi anlaşılabilmesi için öncelikle ozanlık kurumuna bakmak gerekecektir; çünkü ozanlık, âşıklığın bir anlamda selefi sayılan geleneğin adıdır. "Ozan" olarak isimlendirilen icracılar; destan okuyan, kopuz eşliğinde koşuk söyleyen kişilerdi (Baba, 2007: 28). Kitabı Dede Korkut'ta; Dede Korkut'un, "At ayağı çevik, ozan dili çözük olmalı." sözüyle ozanların söz söylemedeki ustalığını işaret ettiği görülmektedir (Makal, 1990: 14).

Ozanlık kurumunun köklerinin, yazının olmadığı ya da içselleştirilmediği, iletişimin tamamen konuşma dilinden oluştuğu bir kültür ortamı olan "birincil sözlü kültür dönemine" (Ong, 2020: 23) değin uzandığı; ozanın çeşitli toplumsal törenlerde yaptığı sazlı/kopuzlu ve sözlü icralarına ek olarak kitleler arasında iletişimi sağlama misyonuna sahip olduğu hatta hekimlik vazifesini de gördüğü; ozanların toy ayin vb. törenleri yönettikleri; kam, baksı, oyun, ozan gibi adlarla anıldığı bilinmektedir (Yardımcı, 2003: 4). Bu bilgiler ışığında ozanların üstlendiği bazı misyonlar sebebiyle çeşitli isimlerle anıldığı anlaşılmakla beraber ozanın toplumsal yapı içerisinde yerine getirdiği bir takım önemli sosyal işlevlerinin bulunduğu da dikkat çekmektedir. Dede Korkut Kitabı Dresden nüshası mukaddimesinde, baş ozan ve ozanların piri addedilen Dede Korkut'un gaipten haber verebilen, söyledikleri çıkan, Tanrıdan ilham alan, Oğuz kavminin zor durumlarına çözümler sunan, kendisine danışılarak iş yapılan, söyledikleri kabul edilip hakkıyla yerine getirilen bir kişi olduğunun (Özçelik, 2016: 11) ifade edilmesi, ozanın yaşadığı dönemde dışsal bir baskı, yahut zorlamayla

yaşamadığı, toplumsal hayatın olağan seyri içindeki ihtiyaçlara cevap veren bir misyon sebebiyle var olduğu anlaşılmaktadır.

Ozan yaşadığı dönemde, ifa ettiği işlevlerle kendi ayaklarının üstünde durabiliyor, toplum tarafından saygı ve kabul görüyor; bu da ozanın ve ozanlık kurumunun devamlılığını sağlıyordu. Toplumsal iş bölümü, göç ve dini tercihlerdeki değişimler, zaman içinde ozanın gördüğü işlevleri de değiştirip dönüştürmüştür. Türkistan'dan Anadolu'ya uzanan serüvende, manevi kabullerin tesiri, göç edilen yeni saha olan Anadolu'nun şartları ve sosyal ortamın kendisine yüklediği yeni işlevler neticesinde ozan, "âşık"a dönüşerek yeni bir formda yaşamına devam etmiştir. Yazıcıoğlu Ali'nin II. Murad devrinde yazdığı Selçuknâme'de, Anadolu Selçuklu ordularında bulunan ozanlar ve kopuzcular gibi II. Murad'ın sarayında da ozanlar ve kopuzcuların varlığından bahsetmesi, ozanın Anadolu'ya gelir gelmez âşık olarak isimlendirilmediğini ve 15. asırdan sonra ozan kelimesi yerine Azerbaycan ve Anadolu sahalarında "âşık" Türkmen sahasında "baksı" kelimelerinin yer almaya başlaması (Köprülü, 2018: 175-185) söz konusu değişim ve dönüşümün tedricen gerçekleştiğini göstermektedir. Özkul Çobanoğlu, âşık tarzı şiirin şekillenip müstakil bir karakter kazanmasındaki en önemli aşamayı âşık kahvehanelerinin teşkil ettiğini belirtmiştir (2000: 130). Çobanoğlu ayrıca, âşık edebiyatının; 16. asırda kurum kimliğiyle ortaya çıktığı, günümüze kadar Türk kültür yaşamı içinde yer alan tüm unsurları içine alıp özümsediği, toplumun ortak kodlarını içerdiği, Türk sosyokültürel yapısı içindeki serbest ya da zorunlu kültürel değişmeleri şekillendirdiği tespitlerini yapmıştır (1999: 54). Görülen o ki âşık, ozandan aldığı mirasla toplumun içinde yaşayan, toplumu etkileyen ve toplumdan etkilenen, sanatsal üretimiyle dinamik bir karaktere sahip olan, durağanlıktan uzak şekilde yoluna devam etmeyi başarmış bir icracıdır.

Zaman içinde kademeli olarak ozanlık müessesesinin yerini alan âşıklık kurumu, uygulama ve kabulleriyle belli bir disiplin olarak kendine özgü vasıflarını ortaya koymuş, sanatsal ve kültürel kodlarını belli bir çerçeve içine alarak bir gelenek olmuştur. Örneğin; namzedin yetişip kemale ererek irticalen de söyleyebilen âşık olabilmesinde: âşık edebiyatına yönelme, âşık edebiyatı ortamında bulunma, soyaçekim, sevdalanma, dolu içme, yoksulluk, sıla hasreti, çıraklık, kalfalık, ustalık (Durbilmez, 2020: 66-68) biçiminde sıralanabilecek bazı evrelerin geçirilmesi gerekirken saz çalmak, mahlas almak, bade içmek, usta-çırak olmak, âşık karşılaşması yapmak, muamma düzmek ya da çözmek, dedim-dedi söylemek, tarih bildirmek,

nazire söylemek şeklinde sıralanabilecek gelenekler de önem taşımaktadır. Âşıklar nasipleri ölçüsünde bu gelenekleri yerine getirip zaman ve şartlara göre köy odaları, düğünler, pazaryerleri, panayırlar, kahvehaneler, salon programları, âşık fasılları yahut yazılı ve dijital ortamlarda icralarını gerçekleştirmişlerdir (Yardımcı, 2002a).

18 ve 19. yüzyıllarda, 17. yüzyıl seviyesinde bir verim ve yetkinlik görülmemiş olsa da gelenek, 19. yüzyılda İstanbul ile Anadolu'da destek ve itibarını oldukça artırmıştır (Yakıcı, 2007; Köprülü, 2018). Fuat Köprülü'nün anlatımından hareketle âşıklığın 19. yüzyıl dolaylarında ulaşmış olduğu toplumsal işlev ve konum şöyledir:

- 19. yüzyılda İstanbul ve büyük şehirlerde düzenli âşık teşkilatları mevcuttu.
- Asker âşıklar, geçimini âşıklıkla sağlayan profesyonel âşıklar, başka bir mesleği icra etse âşıklık yapan profesyonel olmayan âşıklar vardı.
- Âşıklar çeşitli yerlerde ve muayyen kahvehanelerde toplanıp fasıllar icra ederlerdi.
- Devletin seçtiği bir âşık, resmî olarak âşık kâhyası tayin edilir ve bu kişi, âşıklar loncasının işlerini idare ederdi.
- Bazı âşıklar, çeşitli şehirleri dolaşıp âşık fasıllarına iştirak ederlerdi. Gezen âşıklar, halk arasında büyük bir propaganda aracı olduklarından devlet yönetimi bu âşıkların kontrolüne dikkat eder, hatta bazen gezen âşıkları resmî propaganda için kullanırdı.
- II. Mahmut, Abdülmecid, Abdülaziz zamanlarında saraydan ödenek alan otuz civarı âşık mevcuttu ve bu âşıklar zaman zaman padişah huzurunda fasıl icra ederlerdi (Köprülü, 2018: 268-285). Bu öncüllerden hareketle mezkûr dönemde, âşıkların teşkilatlı, birbirleriyle iletişim hâlinde, yurdun çeşitli yerlerinde icra ve toplanma mekânlarına sahip kişiler oldukları; onları asker, profesyonel, amatör, gezici, propaganda yapan, saray muhiti icracısı, devlet memuru olan âşıklar şeklinde tasnif etmenin mümkün olduğu anlaşılmakta; âşığın, âşıklığın toplumsal ve resmî alanda çeşitli işlevlere sahip olduğunu net şekilde görülmektedir.

20. yüzyılın Anadolu'da ağır savaşlar ve yıkımlarla başlayıp sosyal, siyasi, idari değişimler ve bunalımlarla süren sancılı bir yüzyıl olduğu tarihî bir vakıadır. Bu yüzyılda, resmî ya da sivil, çoğu sahada tam manasıyla istikrarın yakalanamadığı

görülür. Göç, sanayileşme, kısıtlı ekonomik imkânlar, yepyeni zevkler, anlayışlar ve iletişim araçlarının türemesi sarsıcı etkisini âşıklar üzerinde de göstermiştir. II. Mahmut, Abdülmecid, Abdülaziz dönemlerinden sonra âşıklar devlet desteği görememiş, Cumhuriyet devrinde 1931'de Ahmet Kutsi Tecer, 1964'te İbrahim Aslanoğlu'nun, 1966'da başlayan Feyzi Halıcı'nın düzenlediği âşık bayramları da yeterli olmamıştır (Yardımcı, 2002a: 143).

20. asrın sonları ve 21. asrın yaşanan kısmına bakıldığında ise âşıkların; sözlü, yazılı ve elektronik, dijital mecraların hepsinde belli oranda yer aldıkları görülse de genel manada edebî yönden istenen seviyeye ulaşılamadığını söylemek mümkündür. Bunun en büyük göstergesi, âşıkların sorunları, âşıklık geleneğinin sorunları gibi başlıklar çerçevesinde yapılan toplantılar ve yazılan akademik metinlerdir. Meselenin toplumsal cephesine bakıldığında da geleneğe ve geleneğin ürünlerine teveccühün azaldığı görülmektedir.

Erman Artun'un "*Günümüz âşıkları, edebî gelişmeleri takip ettiklerinde, insan gerçeğini bireysel ve toplumsal boyutuyla dile getirdiklerinde, seslendikleri kitlenin kimliğini yakalayabildiklerinde, olaylar karşısında tepkisiz kalmayıp, toplumsal değerleri yakalayarak toplumun önüne geçtiklerinde, yeni kitleleri kucaklayıp, yeniden yapılanan âşıklık geleneğini yeni özüyle sürdürebilirler."* (1998: 43-49) şeklindeki ifadesi pozitif bir yaklaşımla âşıklığın yaşadığı negatif durumun izahı ve geleneğin düşünsel dönüşüme ihtiyacı olduğunun yapıcı eleştirel anlatımıdır.

Kasım 2007'de Ankara'da gerçekleşen *Somut Olmayan Kültürel Miras: Yaşayan Âşık Sanatı Sempozyumu'nda*, Metin Ekici'nin "*Âşıklık Geleneğinin Güncel Sorunları*" başlıklı bildirisinin sonuç kısmında âşıklık kurumunun içinde bulunduğu sıkıntılar sıralandıktan sonra, bu sorunların çözüme kavuşmaması halinde geleneğin zayıflayıp bozulmaya uğrayacağı tespiti yapılmıştır (Ekici, 2011: 17-27).

Musa ve Osman Taşkaya'nın hazırladığı, 21-22 Mart 2008'de İstanbul'da düzenlenmiş *Türkiye Âşıklar Kurultayı'nda* sözlü bildiri olarak da sunulan "*Türkiye'de Âşıkların Sorunları ve Beklentiler*" başlıklı bildiride (2008: 60-72) de Ekici ile benzer tespitlerde bulunulduğu görülmektedir.

İçinde bulunduğu tüm zor şartlara karşın ayakta kalmayı başaran kadim bir kültür, yaşatılması gereken özgün bir değer olan âşıklık geleneği 2009'da UNESCO tarafından İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesi'ne dahil edilmiştir (UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, 2023).

1.3. ÂŞIK TARZI ŞİİR

Halk şiirinin kollarından olan âşık tarzı şiir, isimden anlaşıldığı üzere âşıkların ortaya koydukları, büyük oranda hece vezni ile söylenmiş koşmalardır (Duymaz & Şahin, 2020: 247). Bu şiirlerin biçim, tür ve konuları hakkında ortak bir sonuca ulaşılamadığı görülmektedir (Kaya, 2010: 101). Âşık tarzı şiirleri: mâni, koşma, destan, güzelleme, koçaklama, taşlama, ağıt, varsağı, semai, destan, muamma gibi isimler verilen hece vezniyle üretilmiş şiirler; divan, selis, semai, kalenderi, satranç, vezn-i âher olarak adlandırılmış aruz vezinli şiirlerin mevcut olduğu görülür. Halk şiiri araştırmasında tür ve şekil bahsi önemli bir sorunsal olduğundan (Oğuz, 2019: 13) bu çalışmada âşık şiiri için tür ve şekil ayrımı gözetmeksizin sadece şiirlere verilen isimler zikredilmiştir.

Âşık tarzı şiir her ne kadar hece veznini temel alsa da medrese eğitimi almış kimi âşıkların aruz veznini de kullandığı görülmüştür (Yardımcı, 2002a: 141; Uğurlu, 2021: 6). Bazı âşıkların divan tarzı şiirden etkilemelerinin yanında, az da olsa, kimi divan şairlerinin âşık tarzı şiiri denedikleri görülür (Kabaklı, 2008: 841). Âşıkların klasik edebiyata öykünmelerinde Osmanlı Devlet döneminin ve saray çevresinin, klasik edebiyata gösterdiği ilgiyle klasik edebiyat şairlerinin ön planda tutulmasının tesiri olmuştur. Bu eksende, Halil İnalcık'ın "*Türkçe şiir yazan o kadar halk şairini, tezkire yazanlar eserlerine almamışlar, sadece divan şairlerini gerçekten şair saymışlardır*." şeklindeki ifadesi dikkat çekmekte (2003: 52), âşık şiirinde olan bir kısım klasik edebiyat tesirinin dayandığı mantığı temellendirmektedir (Uğurlu, 2021). Özellikle Gevherî ve Âşık Ömer'in ardından 17. yüzyılın sonları âşık şiirinde klasik edebiyat etkilerinin belirginleştiği dönem olmuştur (Köprülü, 2018: 237-238). Erman Artun da âşık tarzı şiirinin, divan şiiri ve tekke şiiri arasında bağ kurarak zümreler arasında köprü vazifesi yaptığını, ifade etmiştir (Artun, 2008: 71). Anlaşıldığı gibi âşık şiiri, tekke şiiri, klasik şiir gibi Türk şiirinin alt birimleri olan muhtelif sahalar, türlü gerekçelerle birbirleriyle etkileşim halinde olmuşlardır.

Âşık şiiri Türklerin İslam'ı kabulü öncesi sözlü edebî geleneğin devamı olduğundan kesinti yaşamadan Anadolu'da gelişip kendini muhafaza edebilmiş bir şiir geleneğidir. Anadolu'ya duhul eden Türkler genel olarak Oğuz boyu mensubu olduğundan Anadolu sahası ürünleri de Batı Türkçesiyle husûle getirilmiştir (Yardımcı, 2002a: 250). "Âşık edebiyatı" terimini ilk defa kullanan kişi olan Fuat Köprülü, 10 ile 11. yüzyıllarda Selçuklu ve Harzemşahlarda eğlence ve ziyafetlerde

şiir icrasında bulunan Oğuz halk şairlerinden bahsetmektedir (2018: 209). Ozanlık geleneğinin güçlü bir devamı olan âşık tarzı şiir geleneğinin mensupları, 15. yüzyıl sonları ile 16. yüzyıl başlarında, Anadolu sahasında tekke dışında da icra ortamı bularak dinî konuların dışında, yeni bir kimlikle ürünlerini ortaya koyan bir yapıya evrilmişlerdir (Yardımcı, 2003: 11-12).

Âşık tarzı şiirin, 13. asırdan 20. asra kadarki evresinde, Anadolu sahasındaki bazı temsilcileri yüzyıllara göre şöyledir: "13. asırda Yunus Emre; 14. asırda Hacı Bayram Veli; 15. asırda Kaygusuz Abdal, Eşrefoğlu Rumi; 16. asırda Âşık Garip, Kazak Abdal, Pir Sultan Abdal, Kul Himmet, Geda Muslu, Köroğlu; 17. asırda Âşık Ömer, Gevheri, Ercişli Emrah, Karacaoğlan, Kul Mustafa; 18. asırda Âşık Kâmil, Şermî, Âşık Ali, Öksüz Âşık; 19. asırda Dertli, Zihni, Şem'î, Gedaî, Erzurumlu Emrah, Ceyhunî; 20. asırda Âşık Veysel, Ali İzzet, Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, Hüseyin Çırakman" (Yardımcı, 2002a: 141-143). Pek çok nitelikli âşığın yetiştiği âşıklık geleneğinde, başka yetkin âşıkların isimlerini sıralamak da mümkündür; fakat bu kadarla iktifa edilmiştir.

1.4. ÂŞIK VEYSEL'İN YAŞAMI

Âşık Veysel 1894'te Sivas'ın Şarkışla ilçesi Sivrialan köyünde doğmuştur (Binyazar, 1973: 16). Annesi Gülizar Hanım köylerinin yakınındaki Ayıpınar merasına koyunlarla ilgilenmeye gittiğinde Veysel'i kırsalda dünyaya getirmiş ve göbeğini bizzat elleriyle kesmiştir (Veysel, 2018: 5). Bu doğum eylül veya ekim ayında olmuştur (Bakiler, 2022:15). *"Karaca Ahmet"* lakabıyla da bilinen baba Ahmet Ağa, doğan bebeğe Veysel Karanî'ye izafeten *"Veysel"* adını vermiştir. Veysel kelimesi Arapçada yoksulluk anlamına gelmektedir (Özen, 1998: 12; Balbay, 2018: 14).

Veysel, Türkistan'dan Anadolu'ya gelerek önce Kars yöresine yerleşen Şatıroğulları ailesinin bir mensubudur. Âşık Veysel'in aile büyükleri, Kars'tan ayrılmalarının ardından Erzurum, Malatya, Konya ve Trabzon illerine yerleşmişlerdir. Veysel'in dedesi Ali Ağa ise Kars'tan ayrıldıktan sonra Sivas'ın Divriği ilçesi Kaledibi köyüne yerleşmiş, bir müddet sonra Şarkışla Söbealın (Sivrialan) köyünü yurt edinmiştir. Veysel'in dedesi ve babası çiftçidir (Yılmaz, 1996: 7; Alptekin, 2004: 15).

Baba Ahmet Ağa'nın beş çocuğu olmuştur. İlk çocuk olan Ali Muharrem'den sonra üç erkek çocuk doğmuş, onlar da ağır yaşam koşulları sebebiyle küçük yaşlarda ölmüşlerdir. Veysel'den sonra 1896-1900 arasındaki bir tarihte Elif doğmuştur. Ağabey Ali Muharrem 1956'da kız kardeş Elif ise Âşık Veysel'in vefatından (ö:1973) birkaç ay sonra vefat etmiştir (Özen, 1998).

Veysel yakalandığı çiçek hastalığı yüzünden 1901'de henüz yedi yaşındayken sağ gözünü kaybetmiş, sol gözünde de büyük oranda görme kaybı oluşmuştur. Akdağmadeni'nde tedavi olabilmeyi umarken ahırlarındaki bir temizlik faaliyeti esnasında geçirdiği kaza neticesinde sol gözünü de tamamen yitirmiştir (Yılmaz, 1996: 9-10).

Veysel, okul imkânı bulunmamasının yanında gözlerinin de görmeyişinin, tahsil hayatına engel olduğunu dile getirmiştir (Özen, 1998: 12). Askerlik çağı I. Dünya Savaşı dönemine rastlayan Veysel, gözleri görmediği için askere gidememiş, bu dönem de âşık için yeni bir münzevi dönem olmuştur. Kardeşi Ali ile Veysel'in yaşıtları askere giderken kendisi köyünde yaşlılar ve kadınlarla kaldığını, bu hâle çok üzüldüğünü ifade etmiştir (Bakiler, 1986: 7).

Âşık Veysel önceleri Ulu soyadını kullanırken daha sonraları Şatıroğlu soyadını almıştır (Alptekin, 2004: 18). Âşık Veysel iki evlilik yapmış, 1919'da evlendiği ilk eşi Esma (ö:1981) onu terk etmiştir. Esma'dan bir erkek bir kız iki çocuğu olmuş, erkek çocuk 10 günlükken kız çocuk ise iki yaşındayken hayatını kaybetmiştir. Veysel 1928'de ikinci eşi Gülizar (ö:1991) ile evlenmiştir. Bu evlilikten 1930'da Zöhre, 1934'te Ahmet, 1937'de Menekşe, 1941'de Bahri ve Zekine, 1943'te Hayriye olmak üzere altı çocuk dünyaya gelmiştir (Özen, 1998: 15). Bu konuda Doğan Kaya; Veysel'in oğlu Ahmet Şatıroğlu'ndan, küçük yaşlarda ölen bir kardeşleri daha olduğunu bilgisine ulaştığını belirtmiştir (Kaya, 2004: 6).

Çeşitli merhalelerden geçen ve ilk başlarda usta malı söyleyen Âşık Veysel'in hayatında 1931 senesi önemli bir dönüm noktasıdır. *"Ben ömrüm boyunca Anadolu'yu dinleyeceğim ve onun sesini dinletmeğe çalışacağım."* (Özdemir A., 2018: 74) şeklinde bir gayesi olan Sivas Maarif Müdürü Ahmet Kutsi Tecer himayesinde düzenlenen *I. Sivas Halk Şairleri Bayramı'na* davet edilen on beş âşıktan biri de Veysel olmuş, üç gün süren etkinlikte Ahmet Kutsi Tecer tarafından kendilerine *"Halk Şairi"* belgesi takdim edilmiştir (Bakiler, 1986: 9). Daha önceleri o dönemin zihniyetinden dolayı, başka köylere sanatını icra etmek için gitmekte zorlandıklarını anlatan Âşık Veysel, Ahmet Kutsi Tecer sayesinde kendilerine verilen belgeyle ayağının bağının çözüldüğünü ifade etmiştir (Özen, 1998: 18). Bu vesileyle Âşık Veysel daha geniş bir coğrafyada sanatını icra etme fırsatını yakalamıştır.

Cumhuriyetin 10. yılında, Âşık Veysel'in de aralarında bulunduğu bir grup âşık, Ahmet Kutsi Tecer'in teşvikiyle, Cumhuriyet ve Atatürk üzerine şiirler hazırlamışlardır. Ahmet Kutsi Tecer'in vesilesiyle, Atatürk için yazdığı bu şiir, daha öncesinde usta malı söyleyen Veysel'in kendine ait ilk eseri olmuştur. 1933'te arkadaşı İbrahim'le Ankara yolculuğu yapmış, 1933-1935 arasında TRT İstanbul Radyosu'nda sanatını icra etme fırsatı bulmuştur. Veysel'i dinleyen ve beğenen Atatürk onu huzuruna davet etmek maksadıyla Dolmabahçe'den kendisine telefon ettirse de radyodan ayrılmış olan Veysel'e ulaşılamamıştır (Özen, 1998: 20; Balbay, 2018: 43).

İstanbul Radyosu'nda program yaptığı yıllarda bir plak dolduran Veysel'in plağa okuduğu ilk eser Emlek yöresinin ünlü ozanlarından Âşık İzzetî'nin *"Mecnunum, Leyla'mı Gördüm"* isimli eseridir (Turan, 1994: 20). Radyo programları, plak çalışmaları gibi faaliyetleriyle tanınırlığı ülke sathına yayılan Âşık Veysel'in hayatından esinlenilerek senaryosu Bedri Rahmi Eyüboğlu'na ait olan *"Karanlık*

Dünyam" isimli film çekilmiş, bu filmin rejisörlüğünü Metin Erksan yapmıştır. Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, İhsan Hınçer önderliğinde, 20 Nisan 1952'de Ankara'da Âşık Veysel için bir gece düzenlenmiştir (Bakiler, 2022: 37; Türkiye Kültür Portalı, 2023)

Âşık Veysel 1941-1946 seneleri arasında Arifiye, Hasanoğlan, Çifteler, Gölköy, Pamukpınar, Akpınar olmak üzere altı köy enstitüsünde saz öğretmenliği yapmıştır. Daha sonraki senelerde Savaştepe, Erzurum, İstanbul, Malatya, Adana köy enstitülerinde konserler vermiştir. (Alptekin, 2004: 30; Balbay, 2018: 61). Ahmet Kutsi Tecer vesilesiyle köy enstitülerinde emeğini paylaşan Veysel'in pek çok edip ve aydınla tanışıp iletişim kurmuş olması şiirinin daha da olgunlaşmasına katkı sağlamıştır. Veysel bu konu hakkında, Ahmet Kutsi Tecer'i öncelikle zikrederek, Mesut Cemil, Sabahattin Eyüboğlu, Baki Süha, Refik gibi kişilerin yardımını gördüğünü, bu kişilerin kendisini cesaretlendirdiklerini ve Âşık Veysel'i ülke çapında var ettiklerini ifade etmiştir. Bir gün Veysel'in *"Mektup"* isimli şiirini okuyan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Veysel pabucumuzu dama attı…" demesi de Âşık Veysel için iyi bir motivasyon kaynağı olmuştur (Aslanoğlu, 1964: 16-22).

Halkevleri Genel Merkezi'nin 1944'te yayımladığı "*Deyişler*" isimli kitap Veysel'in ilk şiir kitabıdır. 1949'da şiirleri "*Sazımdan Sesler*" isimli kitapta toplanmış ayrıca 1970'te "*Dostlar Beni Hatırlasın*" isimli kitabı neşredilmiştir. Anadile ve millî birliğe yaptığı katkılardan dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 1965'te Âşık Veysel'e 500 lira aylık bağlanmıştır.

Âşık Veysel 15 Ağustos 1971'de Nevşehir Hacı Bektaş Turizm Derneği'nin davetlisi olarak katıldığı konserde "*Toprak*" isimli eserini sahnede icra ederken rahatsızlanmış ve eserini yarım bırakarak sahneden ayrılmıştır. Bu konser Veysel'in son konseri olmuştur (Özen, 1998: 19-20).

Köyünde vefat ettiğinde köyüne defnedilmeyi arzulayan ve bunu dostlarına da söyleyen Âşık Veysel'in bu arzusu gerçekleşmiştir (Makal, 1993: 103). Doğduğu köy olan Sivrialan'da, 21 Mart 1973 günü, sabaha karşı saat 3.30 sıralarındaki vefatından sonra müze olarak düzenlenecek olan evde, yaşama gözlerini yummuştur. Âşık Veysel'in defni öncesi Kutlu Özen tarafından maskı alınmış, gazeteciler, televizyoncular, kültür sanat muhiti ve halkın yoğun ilgiyle katıldığı cenaze töreninin ardından, Veysel'in vasiyetine uygun olarak annesi Gülizar Hanım'ın onu dünyaya

getirdiği yere defnedilmiştir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, 2022).

1.5. ÂŞIK VEYSEL'İN ÂŞIKLIĞI ve FELSEFESİ

Henüz 7 yaşındayken yaşadığı çiçek hastalığı ve sonrasındaki kaza sebebiyle küçük yaşta görme yetisini yitiren Veysel'in bir köşeye çekilip hayattan soyutlanmasını istemeyen babası Ahmet Ağa, onun saz çalıp meclislerde icralarda bulunmasını arzu etmekteydi. Ahmet Ağa, Mustafa Abdal Tekkesine gittiği bir gün, tekke sorumlusu Hasan Baba tarafından Veysel'e hediye edilmek üzere kendisine bir saz verildi (Bakiler, 2022: 19). Bu hediye sazın Veysel'e ulaşmasıyla 10 yaşındaki Veysel'in âşıklık yolculuğu başlamış oldu. Veysel, ailesinde saz çalana şahit olmamıştı lakin köylerinde birçok âşık yaşamaktaydı. Veysel önceleri saz çalma konusunda zorlansa da gayreti ve köylerinde yaşayan iyi bir saz ustası olan, kendisinin ilk saz hocası sayılan Molla Hüseyin sayesinde bu zorluğu aşarak terakki etmeye başlamıştır. Âşıklık yolculuğundaki ilk adımlarının ardından, Çamşıhı yöresi âşıklarının, özellikle de Çamşıhlı Ali Ağa'nın (Âşık Âlâ) Veysel üzerinde çok önemli etkileri olmuş; Veysel, Ali Ağa'dan; Kul Abdal, Emrah, Tarsuslu Sıdkı, Akkaşların Hüseyin, Kaleköylü Kemter Baba gibi âşıkların eserlerini öğrenmiştir (Bakiler, 1986: 10-11). Veysel'in öğrendiği ilk ise eser Kul Abdal'a ait "Takdirden gelene tedbir kılınmaz" diye başlayan şiirdir ve bu şiiri Veysel'e babası öğretmiştir. Veysel'in şiir zevkinin oluşmasında ilk tesiri olan şahsiyetleri Pir Sultan Abdal, Şarkışlalı Hüseyin, Kul Sabri, Veyselî, Kemter, İğdecikli Veli, Tarsuslu Sıdkı şeklinde sıralamak da mümkündür (Yılmaz, 1996: 15-16).

Sivrialan'ın da içinde yer aldığı ekseriyeti Şarkışla'da olan, Yıldızeli, Gemerek, Pınarbaşı, Sarıoğlan ve Akdağmadeni'nden de bazı köylerin yer aldığı yaklaşık 80 köyü kapsayan bir Alevi kültür havzası sayılabilecek Emlek yöresinde pek çok saz aşığı yetişmiştir. Veysel de tekke âşıklarından olmayan Alevi kültüründe neşet etmiş bir saz âşığıdır. Sivas'ta şimdiye kadar 450 civarında âşık yetişmiştir. Bu âşıklardan 126'sı Emlekli'dir. Söz konusu sayıların ortaya çıkan bilgilerle daha da artacağı açıktır. (Kaya, 2004: 22).

Veysel'in saza ve söze yönelmesinde öncelikli tesiri olan Emlek yöresi, âşıklık geleneğinin canlı olarak yaşatıldığı bölgelerdendir. Bu gelenekçi çevrede filizlenen Veysel'in; Mihmanî, Devranî, Aziz Üstün, Hüseyin Gürsoy, Ali Özsoy Dede gibi usta

âşıklarla beraber olma fırsatı bulması onun gelişimindeki önemli etmenler arasındadır (Kaya, 1999; Kaya, 2004: 20).

Veysel, yirmili yaşlara geldiğinde usta malı söyleyen, saz çalan, köyünde ve çevre köylerde icralarda bulunan bir halk sanatçısı seviyesine ulaşmış, zamanla Sivas, Tokat, Kayseri ve Yozgat illerinin de köylerine gitmeye başlamıştır. İl çapındaki ilk icrasını 5-7 Kasım 1931 tarihinde I. Sivas Halk Şairleri Bayramı'nda gerçekleştirmiştir. Bu bayrama kadar usta malı söyleyen Veysel; Âşıklar Bayramı'na katılan Revanî, Meslekî, Suzanî, Süleyman, Karslı Mehmet, Müştak, Yarım Ali, Talibî, Yusuf, San'atî gibi âşıklarla bir araya gelmiş ve bu âşıklardan oldukça etkilenerek 1933'te Türkiye Cumhuriyeti'nin 10. yılı münasebetiyle "Atatürk'tür Türkiye'nin İhyası" isimli ilk eserini üretmiştir. Bu tarihten sonra Veysel'in bilinirliği ve ünü her geçen gün daha da artmış, 1940 senesine gelindiğinde Âşık Veysel, Türkiye'nin birçok yerini gezmiş ve yeni kazanımlar edinmiş bir âşıktır. (Bakiler, 2022)

1931 sonrasındaki süreçte sanat yaşamı hayli hareketlenmeye başlayan Veysel için Eray Cömert'in Doktora çalışmasında tetkik edilen Âşık Veysel'in 119 ses kaydından hareketle, 1930 sonlarıyla 1950'li yıllara kadarki dönemde, Veysel'in icra kabiliyet ve performansının oldukça üst düzeyde olduğu belirtilmektedir (Cömert, 2017: 199). Bu durumun da âşığın tanınırlığının artırıp yerinin sağlamlaşmasında etkili olduğu düşünülebilir.

Anadile ve millî birliğe yaptığı katkılardan dolayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 1965'te kendisine aylık bağlanan Âşık Veysel'in kullandığı lisana bakıldığında halkın kullandığı kelimelerden oluşan bir dili olduğu görülür. Nurol Genç'in yüksek lisans çalışmasının altıncı bölümünde, 157 adet Âşık Veysel şiirini inceleyerek oluşturulmuş Âşık Veysel sözlüğünde, Veysel'in şiirlerinde yer verdiği kelimelerinin kökenlerine göre oranları şu şekildedir: Türkçe %67, Arapça %23, Farsça %7, diğer diller %3 (Genç, 2021: 268). Bu oranlar Âşık Veysel'in işlediği dil malzemesinin özelliğine ışık tutmakta, âşığın anadile yaptığı katkılar hakkında da ipucu vermektedir.

Âşık denildiğinde ilk akla gelen isimlerden olmasına karşın, Âşık Veysel'in geleneğe bağlı bir saz şairi olmadığı, pir elinden bade içmediği, kendisine rüyasında mahlas verilmediği, atışma yapmadığı, muamma sormada ve çözmede kendini ispat

etmediği, halk hikâyesi anlatmadığı belirtilmiştir (Günay, 1993: 24; Alptekin, 2004: 35-38; Yardımcı, 2003: 180-197).

Doğan Kaya Veysel'e ait olduğu söylenen; Deli Hazım, Çakır, Hamit Budak, Kul Ahmet ile yaptığı belirtilen yedi karşılaşma tespit ettiklerini, ismi geçen ilk üç âşıkla olan atışmaların teknik yönden kusurlu olduklarını ya da sağlıklı derlenemediklerini, Kul Ahmet'le olan soru cevap şeklindeki karşılaşmaların ise 1969'da Anadolu turnesinde icra edildiklerini, buna rağmen Veysel'in karşılaşmalar yapan bir âşık sayılamayacağını ifade etmiş; zaten Âşık Veysel'in de kişisel tercihi olarak bu tarza mesafeli olduğunu da eklemiştir (Kaya, 2004: 91-92).

Veysel'i badeli âşık sayanlar olsa da Doğan Kaya, Veysel'in bade içmediğini, şiirlerinde geçen dolu içme gibi ifadelerin gelenek icabı olduğunu belirtmiştir (Kaya, 2004: 19). Kaya'nın kaydettiği Âşık Veysel'e ait 162 şiirin 2'sinde "Sefil Veysel", 5'inde "Veysel Şatır", geriye kalan şiirlerindeyse "Veysel" mahlasının kullanıldığı görülmüştür (Kaya, 2004).

Âşıklık geleneğinde usta-çırak ilişkisinin önemli bir yeri olduğu gerçektir. Veysel'in ustasına baktığımızda, ustası bu âşıktır demek mümkün olmasa da Veysel'in yetişmesinde mühim bir paya sahip olan usta Çamşıhlı Ali Ağa'dır. Veysel'in şiirleri tetkik edildiğinde Pir Sultan Abdal, Kul Mehmet, Ruhsatî gibi âşıkların etkisi kendini hissettirmektedir (Kaya, 2004: 92). Durbilmez, Veysel'in başta Orta Anadolu âşıklarına tesir ettiğini; sadece Kayseri yöresinden bile Meydanî, Hasretî, Ali Çatak, Yanık Umman, Gözübenli, Sefaî, Devaî, Gemerekli Âşık Işık, Hüseyin Çırakman, Kul Mustafa, Mensubî gibi âşıkları saymanın mümkün olduğunu belirtmiştir (Durbilmez, 1999). Hatta rüya sonrası badeli âşık olan 1948 Sivas Divriği doğumlu Âşık Ali mahlaslı Ali Tan, Âşık Veysel'i rüyasında görüp ondan el alarak âşık olmuştur (Kaya, 2009: 317). Anlaşılan o ki Veysel kendinden önceki âşıklardan etkilenirken kendinden sonraki âşıkları da etkilemeyi başarmıştır. Bu durum bir yönden Veysel'in özgünlüğünü işaret ederken diğer bir yönden de onun âşıklık zincirindeki kıymetli konumunu göstermektedir.

Veysel, âşık şiiri geleneğinin 20. yüzyıldaki ustalarından birisidir. Ahmet Kabaklı; Âşık Veysel'in Karacaoğlan, Âşık Bayburtlu Zihni ölçüsündeki âşıkların 20. yüzyıla gönderilmiş bir hâli olduğu, tespitini yapmıştır (Kabaklı, 2008: 760). Yaşadığı döneme ve sonrasına etki etmeyi başarmakla beraber Veysel; saz çalma, mahlâs alma,

rüya sonrası âşık olma (bade içme), âşık karşılaşması, lebdeğmez, askı (muamma), tarih bildirme, nazire söyleme, halk hikâyesi anlatma gibi âşıklık geleneğinin klasik anlamdaki unsurlarının tamamını uygulayan bir âşık da olmamıştır (Yardımcı, 2003: 180); lakin elindeki sazı, dörtlüklerle kurulup hece vezniyle ölçülendirilmiş şiirleri, tapşırması, coşkun anlatımı, halk hissiyatını yansıtması, kendinden sonraki âşıklara örnek olmasıyla Âşık Veysel'in kudretli bir âşık olduğu da bir hakikattir.

Veysel'in gelenekle olan bağını göstermesi açısından; Bahadır Tutu'nun doktora çalışmasında Âşık Veysel'in icralarında bazı eserlerinin müzik katmanlarında kalıp motiflere çeşitli yoğunluklarda yer vermesinin, Veysel'i âşıklık geleneğine bağlayan en önemli husus (Tutu, 2008: 493) olarak değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Bu tespit ayrıca, Âşık Veysel'in müzikal anlamda gelenek içindeki konumunu göstermesi açısından da mühimdir.

Aşık Veysel; kendi adıyla anılan ve "Veysel Düzeni" olarak isimlendirilen bağlama sazı akort şeklini kullanmıştır. Veysel'den önce ve sonra yaşamış âşıklar da aynı bağlama düzenini kullanmış olsalar da bu düzenin Âşık Veysel'in adıyla anılması, Veysel'in diğer âşıklara göre daha özel bir yere konumlandırıldığını göstermektedir Âşık Veysel'in saz icrasında, saza hakimiyetindeki bazı noksanlardan kaynaklı bir takım ezgisel sıkıntılar olsa da (Güldaş, 1993: 157) Veysel'in gelenek içinde bir fenomen olduğu açıktır.

Emlek yöresinde, Alevi kültür sisteminde bulduğu insani değerleri gönül dünyasına eklemleyen Veysel'in felsefesinde, hilkatten kaynaklı vahdeti fani dünyada yakalamak adına; birlik, beraberlik, dayanışma, yardımlaşma içinde olup tefrikadan kaçınma anlayışı öncül rol üstlenmektedir. Her ne kadar şiir hayatının bazı evrelerinde dönemsel siyasi ortamdan etkilendiği görülse de zamanla bu durumdan sıyrıldığı, manevi vahdeti arzuladığı ve insanlara bu nazarla baktığı görülmektedir.

İlhan Başgöz; taassup ehli olmayan Âşık Veysel'i, Yunus Emre'nin bâtını anlayışının sadeleşmiş ve halk algısına uyarlanmış şekli olarak ifade etmiştir. Bu fikre paralel şekilde Yunus Emre'yi büyük Türk şairi, babalar babası, arifler arifi, gün görmüş kişi olarak tarif eden Azerbaycan millî şairi Bahtiyar Vahapzade'nin: "Yunus'tan 700 yıl sonra Türk halkının bağrından Âşık Veysel'in sesi yükseldi. 20. asırda Âşık Veysel'in diliyle Yunus Emre konuşmaya başladı." demesi (Balbay 2018: 188-190) de dikkat çekmektedir.

Birlik, beraberlik, yurt sevgisi, çalışmak, millî kültüre bağlılık ve dostluk gibi konular içeren şiirleriyle topluma öğütler de veren (Çerkezoğlu, 2015: 91) Âşık Veysel'in kadına ilişkin şiirlerinin diğer şiirlerine oranla az olduğu görülmektedir (Görgülü: 2019: 270). Atatürk'e, millî değer ve unsurlara coşkun derecede bağlı olan Veysel'in bilimsel ve özgürlükçü bir nazarla hayatı okuması onun felsefesindeki belirgin ve baskın vasıflardandır. İnsanın evren içindeki varlığını konumlandırırken, Veysel'in evrene bütüncül bir anlam yüklemiş olduğu görülmekte (Vural, 2023: 144), şiirleri tetkik edildiğinde özellikle yaşı ilerledikçe Veysel'in "insanlardan bir insan olma" yolunda engin bir ruh mertebesini yakalama gayreti içinde olduğu anlaşılmaktadır.

Kuran'a bak İncil'e bak
Dört kitabın dördü de hak
Hakir görüp ırk ayırmak
Hakikatte yüz karası

Allah birdir Peygamber Hak
Rabbül âlemindir mutlak
Senlik benlik nedir bırak
Söyleyim geldi sırası

Kürt'ü Türk'ü ne Çerkez'i
Hep Ademin oğlu kızı
Beraberce şehit gazi
Yanlış var mı ve neresi

Bin bir ismin birinden tut
Senlik benlik nedir sil at
Tuttuğun yola doğru git

Yoldan çıkıp olma asi

Yezit nedir, ne kızılbaş
Değil miyiz hep bir kardaş
Bizi yakar bizim ataş
Söndürmektir tek çaresi

Kişi ne çeker dilinden
Hem belinden hem elinden
Hayır ve şer emelinden
Hakikat bunun burası

Şu âlemi yaratan bir
Odur külli şeye kâdir
Alevi Sünnilik nedir
Menfaattir varvarası

Cümle canlı hep topraktan
Var olmuştur emir Haktan
Rahmet dile sen Allah'tan
Tükenmez rahmet deryası

Veysel sapma sağa sola
Sen Allah'tan birlik dile
İkilikten gelir bela
Dava insanlık davası…

(Veysel: 2018: 58)

"Senlik Benlik Nedir Bırak" adını taşıyan bu şiir Âşık Veysel'in hayatı okuyuşunun, hayat içinde kendini konumlandırışının kısa ve özlü bir hülasasıdır. Kısaca Veysel'in felsefesi, davası son dizede geçen "insanlık davası" yolunda bulunmayı arzulamak olmuştur. "*Ahmet Yesevi'yle başlayıp Anadolu'da Yunus Emrelerle, Mevlanalarla, Hacı Bektaş Velilerle devam etmiş ve günümüze kadar gelmiş olan hayatı ferasetle okuma tarzı, 20. yüzyılda Aşık Veysel'de temsilciliğini bulmuştur* (Çandır, 2023: 274) ifadesinden anlaşıldığı gibi Âşık Veysel'de yer yer; Yunus Emre, Hacı Bektaş, Mevlânâ gibi çağları ve sınırları aşabilmiş kişilerin rayihası olduğu, âşığın mezkûr şahsiyetler nev'inden bir misyonu ihtiyarî yahut gizil olarak belli nispette ifa ettiği görülmektedir. Veysel'i yorumlarken âşıkların beşer olduğu gerçeğinin göz önünde tutulmasında fayda olacaktır. Siyasi geçiş ve reaksiyonların sert olabildiği bir coğrafya ve kültür ikliminde âşığa tesir eden unsurların olabileceği göz ardı edilmemeli, layüsel bir hikmet arayışına girmeden, Veysel'in sıradan bir kişi olmadığı da gözden kaçırılmadan Âşık Veysel'i okumak isabetli olacaktır.

Âşık Veysel'in eserleri âşıklık geleneği ve Türkiye adına bir kazanım olmakla beraber evrensel hissiyata ve barışa düşünsel, duygusal, sanatsal manada katkı sağlama potansiyeline sahiptir (Çandır & Furan, 2024). Evrensel ölçüde mesajları olan Âşık Veysel, Türkiye'nin teklifi, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Kuzey Makedonya, Macaristan, Özbekistan ve Ukrayna'nın da destekleri neticesinde UNESCO 41. Genel Konferans kararıyla, Âşık Veysel'in Vefatının 50. Yıl Dönümü olan 2023 senesi için UNESCO Anma ve Kutlama Yıl Dönümleri Programına alınmıştır (UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, 2023).

1.6. SÖZ SANATLARININ GENEL ÇERÇEVESİ

Türkçenin öncü eserlerinden, Türk edebiyatı ve özelde de Türk halk edebiyatının yazılı kaynaklarından, kıymetli ve hikemî (hikmetli) bir eser olan *Kutadgu Bilig'*de (Korkmaz, 2019: 2) söze tesir kazandırmaya ilişkin olarak:

Belâğat bile hat teñeşse kalı
İdi edgü til bu bitig söz tili
(Kaçalin 2008: 145)

dizeleri mevcuttur. "*Yazının güzelliği belagat ile birleşirse / Yazılı söz mükemmel bir söz haline gelir*" şeklinde bugüne aktarılabilecek olan bu ifade, mükemmel söze

ulaşmak için belagati işaret etmektedir. Kutadgu Bilig'deki bu sözle belagatin işlevi ve önemine vurgu yapıldığı aşikârdır.

TDK "belagat" kelimesine ilişkin olarak Arapça "belāġat" kelimesinden Türkçeye geçmiş, "iyi konuşma, sözle inandırma yeteneği; eskimiş söz sanatlarını inceleyen bilgi dalı, retorik" anlamlarına geldiği bilgilerini vermiştir (Eren, Gözaydın, Parlatır, Tekin, & Zülfikar, 1988: 165). Belagat, sözün fasih bir şekilde zamana ve zemine uygun bir olgunluğa sahip olması demektir (Kılıç, 1992: 380). Klasik anlayışa göre Kazvînî ile yerleşmiş olan tasnife göre belagat; meani, beyan ve bedi şeklindeki üç alt alandan oluşan bir ilimdir. İslam tarihinde belagat ilmi, Kuran-ı Kerim'i derinlemesine idrak çabasıyla önemsenmiş ve üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır. "Mecazü'l-Kur'an" ve "El-Beyan ve't-Tebyin" isimli eserler 9. asırda yazılan belagat ilminin öncü eserleridir. 10 ila 14. asırlar arasında belagat ayakları üstünde duran bir ilim hâline gelmiştir. Zemahşerî (ö:1144), Sekkâkî (ö: 1229), Cürcânî (ö:1413) belagat sahasına büyük katkılar sağlamış isimlerdir (Kılıç, 1992: 381).

19. asır öncesinde Türk belagatçiler Arap belagatinin gelişimi ve öğretimine katkı sağlamak gayesiyle Arapça, Farsça, Türkçe eserler üretmişlerdir. Türk edebiyatında Türkçe adına sistematik bir belagat çalışması II. Mahmud devrinde düşünülmüş, fikrin hayata geçirilmesi ise Ahmed Cevdet Paşa'nın 1847'de yayımladığı "Belâgat-i Osmâniyye" isimli eseriyle olmuştur. 19. asırda Tanzimat Dönemi'yle başlayan süreçte Arap belagati ve Batı retoriği referans alınıp hazırlanan belagat uyarlama çalışmaları görülmektedir. Süleyman Paşa, Recaizade Mahmut Ekrem, Ahmed Reşid gibi kişiler Arap belagati ve Batı retoriğinden yararlanarak çalışmalar yaparken Münif Paşa gibi sadece Batı retoriğini referans alan araştırmacılar da olmuştur. Günümüzde Arap belagatinin Türk edebiyatına aktarım ve uygulama süreci tamamlanmışken Batı retoriğiyle olan etkileşim hâlâ sürmektedir. Filizlenme dönemi olarak isimlendirilen 19. asırdan bugüne kadarki evreyi, Batı retoriği tesirinde eski kaynaklar üzerinde işleyen bir süreç olarak ifade etmek mümkündür (Akdemir, 1999: 9-12; Coşkun, 2007: 30).

Ahmed Cevdet Paşa'nın Belâgât-ı Osmaniye, Muallim Nâci'nin Istılahât-ı Edebiyye, Recâizâde Ekrem'in Tâlim-i Edebiyat, Said Paşa'nın Mizânü'l Edeb, Rıfat Bey'in Mecâmîü'l Edeb, Tahirü'l Mevlevî'nin Edebiyat Lügati ve Ali Nihat Tarlan'ın Edebi San'atler isimli eserlerini Türk edebiyatında belagat alanındaki öncü çalışmalara örnek olarak göstermek mümkündür (Kocakaplan, 1998: 11).

Belagati tesis ederken istifade edilen söz sanatları, edebiyat dilini günlük dilden ayıran, ona özgünlük ve estetik kazandıran önemli ziynetlerdendir. Türk edebiyatının en eski eserlerinden bu yana söz sanatları kendini daima göstermiştir. 7. asırda yazılmış bir şiir olan, konusunu İskender'den önce yaşamış, Maveraünnehir'de hüküm sürmüş ve Turan'ın en büyük hükümdarlarından Efrasyab olarak da bilinen Alp Er Tunga'dan (Pala, 2002: 145) alan Dîvânu Lugâti't-Türk'te yer alan Alp Er Tunga sagusunda:

Alp Er Tunga öldi mü (Alp Er Tunga öldü mü?)
Esiz ajun kaldı mu (Kötü dünya kaldı mı?)
Ödlek öçin aldı mu (Felek öcünü aldı mı?)
Emdi yürek yırtılur (Şimdi yürek yırtılır.)
(Yardımcı, 2002b: 53)

şeklindeki dörtlükte istifham (…öldü mü? … kaldı mı? … aldı mı?), teşhis (felek-öç almak), kapalı istiare (yürek + [kumaş vb.]) sanatları vardır ve şiiri saran mecazlı anlatım açık biçimde kendisini göstermektedir.

İsmen bilinen ilk Türk şairi kabul edilen ve Türkiye'de ilk olarak Reşid Rahmeti Arat, Talat Tekin ve Osman Fikri Sertkaya gibi araştırmacıların incelemeler yaptığı Aprın Çor Tigin'in (Sarı, 2023) "*Sevgili*" olarak başlıklandırılabilecek eseri Türk edebiyatının ilk aşk şiiri kabul edilmektedir. Bahsi geçen şiirde yer alan:

Kireyin tiser (Gireyim desem)
Kiçigkiyem (küçücüğüm)
Kirü yime umaz men (giremiyorum da)
Kin yıpar yıdlıgım (Misk ve amber kokulum)
(Ercilasun, 2004: 231-235)

şeklindeki dörtlükte mecazımürsel (küçücüğüm-*sevgili*; misk ve amber kokulu-*sevgili*) ve teşbih sanatı (koku-amber) mevcut olduğu görülmektedir.

Nihal Atsız Kül Tigin Yazıtları'nda bir çeşit tekrir sanatı olduğunu, yakın anlamlı kelimelere yer verilmesinin yüksek edebi bir değer taşıdığını ifade etmiştir (Atsız, 1992: 121). Örnekler incelendiğinde manzum ya da mensur eserlerde anlatımı güçlendirmek maksadıyla Türk şiirinde geçmişte de söz sanatlarına başvurulduğu sarih olarak görülmektedir.

Dursun Yıldırım şiirin üreticisi olan şairi; kelime dağarcığından seçtiği düşünce, duygu ve tasvirleri, kişilere ifade edecek ve kavrayacak biçimde yoğurup mısralara döken, kurduğu imaj sistemiyle kafa ve gönülleri büyüleyen, zihinlere bin bir çağrışım yaptıran insan olarak ifade etmiştir (Yıldırım, 2016: 343). Edebiyat, lisanın tefekkür, his, gözlem gibi çeşitli unsurlarla harmanlanmasıyla özgün hale ulaşmış eserlerin üretildiği bir sanattır. Edebî eserlerde özellikle de şiirlerde özgün, latif ve tesirli söyleyişe erişmek maksadıyla kullanılan söz sanatları, okur ya da araştırmacıyı eser sahibinin tefekkür derinliklerine belli ölçüde taşıyan vasıtalardır. Bu vasıtalar sayesinde hem esere hem müessire ilişkin muhtelif fikirler edinmek mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda mecaz örgüleri, ses yinelemeleri, kelime seçimleri, kelime ya da öbekler arası anlam ilişkilerinin kurulması sanatçıya ilişkin önemli ipuçları sayılabilir. Birçok dilbilimci şiir dilini *"dil içinde ayrı bir dil"* kabul etmektedir (Aksan, 1993: 18). Herkesin bildiği kelimelerle yepyeni söyleyişler yakalamak arzusunda olan şair günlük dilin üzerinde bir dil kurmayı başarmış kişidir. Türk edebiyatı nice asrın birikimiyle etkili söz söyleme ya da sözü etkili söyleme konusunda hayli merhale kat etmiştir. Bu tekamülde belagate önem verilerek söz sanatlarının dikkate alınmasının önemli ölçüde katkısı olmuştur. Türk şiir evrenine bakıldığında söz sanatlarının farklı ölçeklerde de olsa klasik şiir/divan şiiri, halk şiiri ya da modern şiir alanlarında mevcudiyeti açıkça görülmektedir.

Belagat araştırmacıları genel olarak Sekkâkî-Kazvînî geleneğe bağlı kalsalar da söz sanatlarını birbirinden farklı biçimde tasnife tabi tutmuşlardır (Soysal, 2005: 19-28). Bu çalışmada söz sanatlarının tasnifinde Cem Dilçin'in *"Mecazlar - Anlamla İlgili Sanatlar - Sözle İlgili Sanatlar"* şeklindeki tasnifinden hareketle; *"Mecaza Bağlı Söz Sanatları, Manaya Bağlı Söz Sanatları, Lafza Bağlı Söz Sanatları"* şeklinde bölüm başlıkları oluşturulmuştur.

1.7. SÖZ SANATLARININ TANIM ve ÖRNEKLERİ

Bu çalışmanın kavramsal çerçevesi dâhilinde tanımları verilip örneklendirilen söz sanatları; Âşık Veysel'in şiirlerinde yer verdiği söz sanatlarına âşık tarzı şiirde çok kullanılan lebdeğmez, muamma-lugaz sanatları eklenerek tahdit edilmiş ve bu bölümde alfabetik sırayla gösterilmiştir. Ayrıca Arapça terkipli; hüsnütalil, irsalimesel, leffüneşir, mecazımürsel, tecahülüarif gibi söz sanatlarının isimleri, TDK sözlüğün mantığı çerçevesinde birleşik olarak yazılmış ve başlıklar ona göre düzenlenmiştir.

1.7.1. Akis

Mısra ya da cümlede anlamlı iki parçadan birini önce diğerini sonra söylenip cümle ya da dizeyi ters yüz ederek aynı anlamda bir sıra oluşturulması akis sanatı olarak isimlendirilir (Dilçin, 1995: 493). Mısranın bir kısmının aynadan aksediyormuşçasına kelimelerin tersine doğru akarak nihayetlenmesine benzer biçimde kendini gösteren akis sanatında kelimeler tam sırasıyla ve herhangi bir ekleme çıkarma olmadan yapılabildiği gibi bazı ekleme çıkarma ya da sıralama değişimleriyle de yapılabilmektedir. Akis sanatı mantık ilminin belagat üzerindeki tesirini doğrudan yansıtan sanatlardandır (Saraç, 2007: 267).

Âşık tarzı şiirde akis sanatına yer verilmiştir. Aşağıdaki örnekte akis sanatı kullanımı kalın puntolu olarak belirginleştirilmiştir. İlgili örnek 19. asrın son yarısında yaşamış Everekli Seyranî'den:

Gülü dikene katalı
Diken elime batalı
Yar beni yardan atalı
Felek büktü belim benim
(Ergun, 1938: 128)

1.7.2. Aliterasyon ve Asonans

Eski belagat kitaplarında özel olarak adlandırılmayan aliterasyon, bir beyit mısra veya cümlede aynı ses, harf veya hecenin anlamı da etkileyen bir ahenk oluşturacak şekilde tekrarlanması sanatıdır. Bu sebeple tekrir sanatının bir ünitesi olarak da görülmüştür. Bentlerde sesiz harf tekrarı olan aliterasyon ve ünlü harf tekrarı olan asonans şiirde ahenge tesir eden unsurlar arasında yer almaktadır (Soysal, 2005: 33). Dede Korkut Kitabı'nda yer alan "*Karşı yatan karlı kara dağlar karayıptır, otu bitmez."* [2] (Özçelik, 2016: 125) ifadesi Türk edebiyatındaki kadim aliterasyon örneklerindedir.

Âşık tarzı şiirde de aliterasyon ve asonans sanatına yer verilmiştir. Örneklerde aliterasyon ve asonans sağlayan sesler kalın punto ve altı çizili olarak belirginleştirilmiştir. İlgili örnek 16. asrın âşıklarından Âşık Garip'ten verilmiştir:

Gurbet elde baş yastığa **g**elende

[2] Dresden nüshasında *"Salur Kazanın Evi Yağmalandığı Boy"* isimli anlatıdan alınmıştır.

Gayet yaman olur işi **g**aribin
Gelen olmaz **g**iden olmaz yanına
Siyah toprak ile taşı **g**aribin
(Ergun, 1938: 32)

1.7.3. Cinas

Yazılış ve söylenişleri aynı veya birbirine çok yakın olduğu hâlde anlam itibariyle ayrı olan iki veya daha fazla kelime yahut kelime grubunun bir arada kullanılması cinas sanatı olarak isimlendirilir (Soysal, 2005: 35). Bir nükte ve zarafet maksadıyla oluşturulan cinas sanatı için "tecnis" terimi de kullanılır. Genellikle cinas ve tecnis kelimeleri ayırt edilmeksizin kullanılmaktadır (Külekçi, 2005: 224). Lisanın ses yönü ile alakalı olan cinas ses yinelemesini en iyi sağlayıp hissettiren sanattır. Bu sebeple cinas yalnızca klasik edebiyatımızda değil, halk edebiyatımızda da ilgi görmüştür (Saraç, 2007: 248).

Bu çalışmada cinas sanatı, cinasın iki ana başlığı olan tam cinas (cinas-ı tâm) ve yarı cinası (cinas-ı gayr-ı tâm) kapsayacak şekilde ele alınmıştır. Tam cinasta, cinas unsurları arasında; harflerin aynılığı, harf sırası aynılığı, harf sayısı aynılığı, okunuş aynılığı şeklinde dört temel özellik varken yarı cinasta sayılan dört özellikten biri eksik olmaktadır (Kocakaplan, 1998: 29-47).

Cinaslı kelimelerin kafiye oluşturması durumunda, kafiye ile ilgili eserlerde böyle bir kafiye çeşidine rastlanmamasına karşın "cinaslı kafiye" tabir edilen bir durumla karşılaşılır (Saraç, 2007: 248). Cinaslı kafiye, cinas sanatı içinde bir alanı kaplamaktadır, bununla birlikte cinas sanatının kafiye olmak zorunluluğu bulunmamaktadır.

Âşık tarzı şiirden seçilen örnekte cinas kullanımı kalın punto ile belirtilmiştir. 19. asır âşıklarından Erzurumlu Emrah'tan bir yarı cinas örneği şu şekildedir:

Ben bir seyyah Arap olsam
Giysem **karayı karayı**
Yitirdim nazlı yarimi
Bulsam **arayı arayı**
(Ergun, 1938: 110)

1.7.4. Hüsnütalil

Şahsi duygu ve hayallerle yorum yaparak sebep icat etme noktasında hüsnütalil sanatı doğar (Külekçi, 2005: 125). Hüsnütalil bir olayın oluşunu aslından farklı, hayali ve şairce kesin bir sebebe dayandırma sanatıdır (Soysal, 2005: 44). Bu sanat hüsnitevcih olarak da bilinir (Tok, 2011: 52). Hüsnütalil sanatı, karşıdaki kişiyi şairle aynı duygu ortamına dâhil edebildiği ölçüde başarılı olur (Saraç, 2007: 231).

Âşık tarzı şiirde hüsnütalil sanatına başvurulmuştur. Örnekleri verilen hüsnütalil sanatı kullanımları kalın puntolu olarak belirginleştirilmiş, ilgili kısımların altlarında hüsnütalil **"HT"** kısaltmasıyla izah edilmiştir.

17. yüzyıl âşıklarından Kâtibî'den:

Naşinin duası göklere ağmaz
Üstüne de rahmet yağmuru yağmaz
Aşkın harareti sineye sığmaz
Sevdiğimden haber geldiği zaman
(Ergun, 1938: 33)

HT: Âşık bir kısım hadisenin vukuunu bu hâllerin asıl sebepleri dışındaki başka bir gerekçe olan, *sevdiğinden haber gelmesiyle* ilişkilendirmiştir.

1.7.5. İade

İade, beytin son kelimesinin sonraki beytin ilk mısraının başı olarak tekrarlanması sanatıdır (Soysal, 2005: 45; Saraç, 2007: 263) Bu sanat duygu ve manaya zarar vermeden ahenk sağlandığında makbul sayılır (Tok, 2011: 65). Bu sanatın temelini; bir dizenin nihayetindeki kelime ya da öbeğin müteakip dizenin başlangıcını teşkil etmesi oluşturmaktadır.

Âşık tarzı şiirde de iade sanatı kullanımları mevcuttur. Aşağıdaki örneklerde iade sanatı kullanımları kalın puntoyla gösterilmiştir. İlgili örnekler şöyledir:

17. asrın ilk yarısında yaşamış Âşık Kerem'den:

Kerem der ki beni yakıp **yandırma**
Yandırıp ta dost eline kondurma
Ben ölürsem Azrail'i gönderme
Dost eliyle al canımı yaradan
(Ergun, 1938: 72)

19. asrın âşıklarından Ruhsatî'den:

Perişan hâlimi göre mi **geldin**
Gel bizim bahçede şakı bülbülüm
Görelim dünyada dertli kim imiş
Aşkın kitabını oku bülbülüm
(Ergun, 1938: 119)

1.7.6. İcaz

İcaz az sözle derin manalar oluşturma, veciz ifade vücuda getirmektir. Atasözü, vecize gibi açıklanmaya değer sözler icaz sanatını ihtiva ederler (Kocakaplan, 1998: 68).

19. asrın âşıklarından Sümmanî'den:

Tevbekâr ol gönül tarikten çıkma
Namertten şefaat şifadar' olmaz
Eylik eyle sakın bir gönül yıkma
Görüşme kötüyle onda ar olmaz
(Ergun, 1938: 134)

1.7.7. İrsalimesel

Bir düşünceyi kanıtlamak ve inandırıcı olmak için ünlü şair ve yazarlardan örnek sözler, vecizeler ya da atasözlerine yer vermeye irsalimesel sanatı denir (Soysal, 2005: 51).

İrsalimeselde söylenen düşünce bir taraf, bu düşünceyi pekiştirmek amacıyla söylenen atasözü veya bu değerdeki sözde ikinci tarafı oluşturur. İkinci taraf birinci tarafı temsil yoluyla teyit eder (Külekçi, 2005: 45). Alınan sözler Arapça, Farsça bir atasözü ya da ünlü bir söz olabilir (Dilçin, 1995: 464). Şiirde ölçü, kafiye gibi unsurlara bağlı olarak asıl sözde değişiklikler olabilir (Tok, 2011: 97).

Âşık tarzı şiirde irsalimesel sanatına yer verilmiştir. Aşağıdaki örneklerde kullanılan irsali meseller kalın puntoyla gösterilmiş, ilgili kısımlarda birden fazla irsalimesel varsa kullanımın olduğu dizenin sonunda ayraç ve rakamla gösterilmiştir. İrsalimesel örnekleri şöyledir:

17. yüzyıl âşıklarından Kâtibî'den:

İyilik eden kişi bulur selâm et

Elbette **kemliğin sonu nedam et**
Âşıkın başına kopar kıyamet
Haşre kıyamete kaldığı zaman
(Ergun, 1938: 33)

1.7.8. İstiare

Edebiyatta istiare, bir şeyi gerçek anlamı dışında, çeşitli yönlerden benzediği başka bir şeyin adıyla anmaktır (Külekçi, 2005: 51) Teşbihin temel unsurları olan müşebbeh / benzetilen ve müşebbehü'n bih / kendisine benzetilen ögelerinden biri söylenmeyerek yapılan benzetmelerdir (Soysal, 2005: 52). Belagatte istiare teşbihten daha değerli kabul edilmektedir (Saraç, 2007: 121).

İstiarede sözün gerçek anlamında kullanılma imkânı olmamalıdır (Tok, 2011: 102). Günlük hayatta da birçok istiare örneğine rastlanır. İnsana ait bazı aza isimlerinin, fiziksel benzerlik ve fonksiyon ilgisinden dolayı, masa ayağı ve kapı kolu örneklerinde olduğu gibi başka nesneler için kullanımı söz konusudur (Saraç, 2007: 119).

Bir mecaz ve benzetme sanatı olan istiarenin şu üç niteliği bulunmalıdır: Sözcüğün kendi gerçek anlamı dışında herhangi bir kavrama ya da nesneye ad olması, engelleyici ipucu bulunması yani sözcüğün kendi anlamında kullanılmasının olanaksız olması, benzetme amacının bulunması (Dilçin, 1995: 412).

İstiare müfred, mürekkeb, vifâkî, inâdî, mutlak, mücerred, müreşşah gibi isimlendirmelerle kollara ayrılmıştır (Tok, 2011: 102). En fazla kullanılan istiare çeşitleri müfredin türü olan açık istiare ve kapalı istiaredir (Kocakaplan, 1992: 63), bu iki türün dışında temsili istiare de üzerinde durulan diğer bir istiare türüdür.

Bu çalışmada âşık şiirinden seçilen bazı müfret istiare kullanımları dörtlük altında "**benzeyen + kendisine benzetilen**" formülüyle gösterilmiş, istiarede söylenmeyen öge ise ayraç içine alınmış, istiarenin bulunduğu dizede kelimeler kalın punto ile belirginleştirilmiştir.

Açık İstiare veya musarrah istiare olarak anılan bu istiarede kendisine benzetilen öge söylenip benzetilen ögenin söylenmemesi söz konusudur. Kendisine benzetilen durumdaki kelimenin manası benzetilene ödünç verilir. Güzel sesli birine bülbül demek açık istiaredir (Külekçi, 2005: 56). Âşık tarzı şiirden açık istiare örnekleri:

19. asrın tanınmış şairlerinden Bayburtlu Zihni'den:

Yıkmış çadırların göç etmiş
Vardım ki boş kalmış yar otakları
Dağı mesken etmiş biçare Mecnun
Akıtmış gözünden kan **ırmakları**
(Ergun, 1938: 39)

(Göz yaşı) + Irmak

Kapalı İstiare yahut meknî istiare olarak adlandırılan bu istiarede benzetilen öge söylenir, kendisine benzetilen söylenmez. Sadece benzetilenle ilgili özellik zikredilir, kapalı istiare hemen hep teşhis ile yapılmaktadır. Yani kapalı istiare kısaltılmış bir teşhistir (Külekçi, 2005: 56-58).

Kuloğlu mahlaslı 17. yüzyıl âşıklarından Kuloğlu Süleyman Ağa:

Kuloğlu'yum boz bulanık akarım
Hasret oduna cismü can yakarım
Ne rızkıma ne malıma bakarım
Yâr aşkı kalbime doğduğu zaman
(Ergun, 1938: 39)

Âşık Kuloğlu + (Irmak)

Mürekkep istiare birden fazla istiare kullanılarak maksadın anlatmasıdır. Temel istiarenin türlü yönlerle geliştirilmesiyle ifadeye kuvvet kazandırılır. Mürekkep istiarede, benzeyen ya da benzetilene ilişkin kavramların kullanıldığı görülür. Bazı deyim ve mesellerin muhteviyatındaki kelime ya da öbeklerin zaman içinde asıl manalarından sıyrılıp mecaz anlam taşımaya başlayıp mürekkep istiareler oluşturdukları görülür. Mürekkep istiareyle çoğunlukla açık istiareli kelimelerin beraber kullanılması kast edilse de kapalı istiareli örnekler de mevcuttur (Coşkun, 2007: 71-73).

19. asrın âşıklarından Tokatlı Nurî'den:

Her veçhile başa çıkılmaz iken
Cendereye vurup sıkılmaz iken
Bu Nurî **arslana** yıkılmaz iken
Dedirdi **tilkiye** pes kara bahtım
(Ergun, 1938: 124)

(Güçlü kişi) + aslan; (Güçsüz ve düzenbaz kişi) + tilki

1.7.9. İstifham

İstifham üzerinde durulan konuya dikkati daha fazla çekmek amacıyla sorular sorularak yapılan sanattır (Soysal, 2005: 59). Bu sanatta sorulanların cevabı beklenmez; duygu ve heyecanların daha açık, şiddetli ve heyecanlı biçimde ortaya konulması için kullanılan (Külekçi, 2005: 109) soru şeklinde bir ifadedir (Tok, 2011: 123). İstifham sanatı kimi zaman tecahül-i arifle karıştırılabilir, ondan küçük bir noktada ayrılır: tecahül-i arifte bilmezden gelinen gerçek hafifçe sezdirilirken istifhamda böyle bir şey yoktur (Dilçin, 1995: 456).

Âşık tarzı şiirde istifham sanatına yer verilmiştir. Örneklerdeki istifham sanatı kullanımları kalın puntolu olarak belirginleştirilmiştir. Örnekler şöyledir:

16. asrın kahramanlık şiirleriyle ünlü Köroğlu'ndan:

Selâm verdim selâm almaz
Selâmıma salam seni
Akçasız pulsuz âşıkım
Nasıl benim kılam seni

(Ergun, 1938: 19)

18. asırda yaşamış Hocaoğlu Nasuh Paşa:

Hocaoğlu âlem **bilir mi bilmem**
Bu düzenlik böyle **kalır mı bilmem**
Bir gelmiş bir dahi **gelir mi bilmem**
Böyle bir kahraman âhır zamana

(Ergun, 1938: 96)

1.7.10. İştikak

Aynı kökten türemiş kelimelerin (şekl-teşkil-teşekkül-müteşekkil; zulm-zâlim-mazlûm) bir cümle veya beyitte kullanılması sanatıdır. Hükûmet ve hikmet gibi aynı kökten olmayıp da harf benzerliğinden aynı kökten izlenimi veren kelimelerin beraber kullanımı da iştikak sanatı kapsamındadır (Soysal, 2005: 60-61). İştikak sanatı bazı kaynaklarda sadece Arapça veya Farsça kelimelerle temsil edilse de Türkçe kelimelerle de bu sanat yapılmaktadır (Tok, 2011: 136).

Âşık tarzı şiirde iştikak sanatına yer verilmiştir. Aşağıdaki iştikak kullanımları dörtlük içinde kalın puntolu olarak belirginleştirilmiş ve iştikakı oluşturan kelime kökleri ya da temel kelimeler dörtlüklerin altına yazılmıştır. Âşık şiirindeki iştikak örnekleri:

19. asrın âşıklarından Ruhsatî'den:

Niçe **âşık** bu **aşk** ile boyandı
Niçe **gafil** bu **gafletten** uyandı
Zeliha Yusuf'a iyi dayandı
Çekemem bu aşkı çilem kan ağlar
(Ergun, 1938: 120)

Aşk
Gafil

17. asrın sonunda yetişmiş olan Karacaoğlan

Ördeksiz göllerin **avın avlama**
Vefasız dilbere meyil bağlama
Ben **yolcuyum** beni **yoldan** eğleme
Ver bana bir öğüt aklım şaşkındır
(Ergun, 1938: 81)

Av
Yol

1.7.11. Kat

Kat, sözün etkisini artırmak ve sonucu okurun canlandırıp değerlendirmesine bırakmak gayesiyle mısra veya cümleyi kesme sanatıdır (Soysal, 2005: 63). Sözün kendiliğinden anlaşılabileceği bazı durumlarda sükutun söylemekten tesirli olacağı yerde başvurulan bir söz sanatıdır (Dilçin, 1995: 459). Kat sanatı daha çok modern şiirde kullanılmaktadır (Coşkun 2007: 210).

17. asırda yaşamış bir âşık olan Gevheri'den:

Yolunda ölürsem çekmezem elem
Dost yoluna ölmek m'ola bana gam
Sırrım faş eyleyip kimseye demem
Gelmedin lûtf eyle bana efendim

(Ergun, 1938: 61)

1.7.12. Kinaye

Belli bir sebebe ve gerçeğe dayalı olarak bir sözün hem gerçek hem de mecaz anlamıyla kullanılmasıdır (Soysal, 2005: 64). Bu sanatta maksat gerçeği mecaz yoluyla dolaylı yoldan anlatmaktır. Sözün gerçek anlamından bir sonuç çıksa da geçerli olan mecazlı anlamıdır. Çoğu deyimde mecazlı kullanımdan kaynaklı bir kinaye vardır. Cömert yerine "eli açık" deyimi bir örnektir (Dilçin, 1995: 416). Kinayede sözün gerçek manasını düşünmeye engel olacak bir karine (ipucu) bulunmamalıdır (Külekçi, 2005: 64), yani kinayede asıl maksat mecaz anlamın üzerinde kurulmuştur (Saraç, 2007: 145).

Âşık tarzı şiirde seçilen bazı kinaye sanatı örnekleri kalın puntolu olarak gösterilmiştir. Örnekler şöyledir:

17. asrın ilk yarısında yaşamış Âşık Kerem'den:

Bir yiğit düşünce kaldıran olmaz
İylik unudulup kem demek olmaz
Bu kadar gurbette eğlenmek olmaz
Ne deyeyim ayaklarım bağlar var
(Ergun, 1938: 66)

19. asrın Dadaloğlu'ndan

Dadaloğlu yarın kavga kurulur
Öter tüfenk davulbazlar vurulur
Niçe koç yiğitler **yere serilir**
Ölen ölür kalan sağlar bizimdir
(Ergun, 1938: 144)

1.7.13. Lebdeğmez

Dudak ünsüzleri olan "b, f, m, p, v" seslerin şiire dâhil edilmediği söz sanatıdır (Coşkun, 2007: 11). Bu sanatı kullanan âşıklar, ustalıklarını göstermeyi amaçladıklarından icra sırasında, dudaklarının arasına iğne ya da benzeri bir nesne koyarak birbirleriyle yarışırlar yahut kendi bireysel performanslarını gerçekleştirirler.

19. asrın âşığı Hasretî'den:

Aşk ile çekilir sızı
Yâr yârına eder nazı
Al Âşık Hasreti sazı
Çal aşka giden yollarda
(Durbilmez, 2020: 176)

1.7.14. Leffüneşir

Dürüp toplama ve yayma anlamına gelen leffüneşir, iki veya daha fazla kelime veya hükmün zikredilmesinin ardından bunlarla aralarında ilgi olan kelime veya hükümlerin sıralanmasıdır (Saraç, 2007: 179). Genellikle beyit içerisinde, birinci dizede en az iki şeyi söyleyip ikinci dizede bunlarla ilgili benzerlik ve karşılıkları vermektir. (Macit; Soldan, 2013: 76). Çoğunlukla mazmunlarla yapıldığından teşbih ve istiare sanatlarıyla yakından ilgilidir (Dilçin, 1995: 437). Leffüneşir düzenli (mürettep) ve düzensiz (müşevveş) olarak ikiye ayrılır.

Mürettep Leffüneşir: Birinci dizede söylenenlerin karşılıkları sonraki dizede de önceki dizeyle aynı sıra ile söylenmiştir.

Müşevveş Leffüneşir: Birinci dizede söylenenlerin karşılıkları sonraki dizede aynı sıra ile söylenmemiştir.

Âşık şiirinde leffüneşir örnekleri görülmektedir. Aşağıdaki leffüneşir örnekleri dörtlük içinde kalın puntolu ve italik olarak belirginleştirilmiş, aralarında anlam ilgisi olan kelimeler gruplandırılmış ve leffüneşiri oluşturan kelimeler dörtlük altına yazılmıştır. Âşık tarzı şiirden leffüneşir örnekleri:

17. asır ordu âşığı Kul Mustafa'dan:

Bülbülün mekânı ***çalı bucağı***
Dilberin mekânı ***âşık kucağı***
Ölürsem körelir babam ocağı
Bu garip gönlüm ün mihmanı tez gel
(Ergun, 1938: 43)
Bülbül-Dilber; Çalı bucağı-Âşık Kucağı

19. asrın son yarısında yaşamış Maraşlı Âşık Hezarî'den:

Düzgün ahbap **tel** alışkın ***saz*** ile
Nargileler yansın mercan **köz** ile

Saki gerek ***mey*** doldura **naz** ile
Badeleri süzmek ister gönlümüz
(Ergun, 1938: 131)
Tel-Köz-Naz; Saz, Nargile, Mey

1.7.15. Mecazımürsel

Mecazımürsel aralarında azlık-çokluk, parça-bütün, özellik-genellik, öncelik-sonralık, sebep-sonuç, duru-yer vb. ilgiler bulunan varlıklardan birini kastetme, anlatma sanatıdır (Durbilmez, 2020:177). Mecazımürselde bir söz, gerçek anlamının dışında ve benzetme amacı gütmeden kullanılır (Macit; Soldan, 2013: 68). Soysal da mecaz-ı mürsel teşbih ve istiaredeki benzetme ilgileri bulunmadan yapılan mecazlar olduğunu belirterek mecazımürselin teşbih ve istiareye göre sınırlarını belirtmiştir (Soysal, 2005: 68).

Âşık tarzı şiirden bazı mecazı mürsel örnekleri aşağıda kalın punto ile belirtilmiş ve bu kullanımlar dörtlük sonrasında gösterilmiştir:

17. asır âşıklarından Gazi Âşık Hasan'dan:

Ahu Bugün ben bir **güzel** gördüm
Gül cemali ala benzer
Çıkmış bahçede salınur
Boyu selvi dala benzer
(Ergun, 1938: 66)
Güzel-Sevgili

17. asırda yaşadığı tahmin edilen âşıklardan Ercişli Emrah'tan:

İstemem bahçeyi bağı
İçirdiler bana ağı
Beyaz fese pembe bağı
Bağlayıp gezenim gitmiş
(Ergun, 1938: 85)
Beyaz fese pembe bağı bağlayıp gezen-Sevgili

1.7.16. Muamma ve Lugaz

Bir kişi adının gizlenip sorulduğu bilmece şeklindeki manzumelere muamma, insan dışı varlıkların isminin gizlenip sorulduğu manzumelere ise lugaz denir (Coşkun,

2007: 298). Âşık şiirinde "bağlama", "soru-cevap", "askı" olarak adlandırılan şiirler bu kapsama dâhil edilmeye başlanmıştır (Durbilmez: 2020: 178).

20. asır âşıklarından Âşık Çobanoğlu'na ait, cevabı *"saat"* olan muamma örneği şöyledir:

Sana yalvarırım yaradan Allah
Beni mahcup etme insan içinde
Hazret-i Yusuf'tan kaldı yadigâr
Takılır kollara irfan içinde
(Günay, 1993: 61)

1.7.17. Mübalağa

Mübalağa, bir şeyi tarif ve tasvir ederken olduğundan fazla yahut eksik göstermek, meşhur tabiriyle; habbeyi kubbe, kubbeyi habbe yapmaktır. Mübalağa; tebliğ, iğrak ve gulüv olmak üzere üç çeşittir:

Tebliğ: Âdeten ve aklen mümkün olan mübalağadır.
İğrak: Âdeten muhal aklen mümkün olan mübalağadır.
Gulüv: Âdeten ve aklen muhal olan mübalağadır.

Tebliğ makbul, iğrak makbule yakın, gulüv ise gayrı makbul sayılmıştır (Uysal, 2010: 152).

Âşık tarzı şiirden seçilen mübalağa örnekleri dörtlük içinde kalın punto ile belirtilerek gösterilmiştir:

Gedayî'den:

Gelmemiş cihana sen gibi dilber
Nuru cemalinle âlem münevver
Hükmün var- mağripten meşrika kader
Söylenir şöhretin Rûmu Acemde
(Ergun, 1938: 115)

Deli Boran'dan:

Boran der Hakk'ın muradı
Sözün özüme yaradı
Olsan cennetin sıratı
Geçmem seni şimden kelli

(Ergun, 1938: 149)

1.7.18. Nida

Nida, şairin çok duygulanması ve heyecanlanması sonucunu doğuran olayları ve varlıkları göz önüne getirip "ey, hey…" gibi ünlemlerle seslenmesidir. Nida; tekrir ve teşhis sanatlarıyla beraber de kullanılır (Dilçin, 1995: 453). Bazen çeşitli ünlemler kullanılmadan da nida sanatı yapılabilir (Soysal, 2005: 73).

Âşık tarzı şiirde kullanılmış bazı nida sanatı örnekleri dörtlük içinde kalın punto ile belirtilerek aşağıda gösterilmiştir:

16. yüzyıl âşıklarından Kul Mehmet'ten:

Be hey elâ gözlü canım
Kul olmağa geldim sana
Gönül tahtında sultanım
Kul olmağa geldim sana
(Ergun, 1938: 10)

17. asrın ilk yarısında yaşamış Âşık Kerem'den:

Behey elâ gözlü dilber
Kangı bağın gülüsün sen
Seher vaktinde uyanır
Âşıkın bülbülüsün sen
(Ergun, 1938: 76)

1.7.19. Rücû

Rücû, üzüntü, sevinç, dehşet, hayret gibi bir duygu ya da düşünceyi daha güçlü anlatmak için önce söylenen sözden caymış, dönmüş gibi davranmak sanatıdır (Soysal 2005: 77). Önceki sözü geri çevirmek ondan vazgeçmek değil aksine sözün anlamını ve gücünü pekiştirmektir (Dilçin, 1995: 457). Rücû sanatı, zihinleri uyarıp harekete geçirme işleviyle sanatçının psikolojik cephesine ışık tutar. Bu sanat zihne hitap etmesiyle şiirin tesirini de artırır (Saraç, 2007: 188). Âşık edebiyatında rücû sanatı örnekleri mevcuttur. 17. asrın âşıklarından Tamşıvarlı Gazi Âşık Hasan'a ait bir dörtlükte rücû örneği:

Dedim selvi nedir dedi boyumdur
Dedim bu güzellik dedi soyumdur

Dedim bu cilveler dedi huyumdur
Dedim koşuşalım dedi ki yok yok
(Ergun, 1938: 66)

1.7.20. Tecahülüarif

Tecahülüarif çok iyi bilinen bir durum karşısında bilmez gibi davranma, bilmezlikten gelme sanatıdır (Soysal, 2005: 86). Tecahülüarif ne hiç bilmemek ne de bildiğini saklamak değil, bilinenin türlü sebeplerle, dolaylı yollardan anlatılmasıdır (Dilçin, 1995: 441).

Âşık tarzı şiirden derlenmiş bazı tecahülüarif sanatı örnekleri dörtlük içinde kalın punto ile belirtilerek aşağıda gösterilmiştir:

17. asrın meşhur ordu şairlerinden olan Kayıkçı Kul Mustafa'dan:

Canan bizim kıymetimiz bilmedi
Bu çeşmimden akan yaşı silmedi
Çok zamandır bir selâmı gelmedi
Bilmem o zalimin bağrı taş mıdır
(Ergun, 1938: 45)
Mustafa 'm çağırır kalmadı takat
Beni mecnun etti gözleri afet
Melek nesli misin ey servi kam et
Bu garip gönlüm ün mihmanı tez
(Ergun, 1938: 43)

1.7.21. Tedric

Tedric bir kelime grubunda anlatılacak şeyleri sırasıyla, dereceyle yükselten veya indiren bir biçimde söyleme sanatıdır (Soysal, 2005: 88). Bir düşünceyi, duyguyu, hayali, durumu, heyecanı dereceli olarak yükselterek veya indirerek bir düzen içinde ifade etme sanatıdır (Tok, 2011: 249)

Âşık tarzı şiirde tedric sanatına yer verilmiştir. Söz konusu tedric sanatı kullanımları kalın puntolu olarak belirginleştirilmiş, dörtlük altlarında tedric unsurları sıralanmıştır. İlgili örnekler şöyledir:

17. yüzyıl âşıklarından Kuloğlu mahlaslı Kuloğlu Süleyman Ağa'dan:

Bir zaman **ölürsem kabrim kazıla**
Tarih olup bu sözlerim **yazıla**
Ellere bakarken iki göz ile
Bana bir göz ile baktın ruzigâr
(Ergun, 1938: 39)

(Ölmek-Kabir kazmak-Tarih yazmak)

17. asrın tanınmış âşıklarından asıl ismi Mustafa olan Gevheri'den:

Hamdülillâh geldi **bahar eyyamı**
Çiğdem ziynet verdi ruyi cihane
Zerrin kadeh bedest eyleyip câmı
Sundu âşıklara birer peymane
(Ergun, 1938: 57)

(Bahar eyyamı gelmesi-Çiğdem ziynet vermesi)

1.7.22. Tekrir

Tekrir ya da yineleme sözün etkisini güçlendirmek amacıyla bir veya birkaç kelimenin sıkça tekrarlanması sanatıdır (Soysal, 2005: 91). Bu sanat şiirde müzikaliteyi tesis etmede önemli bir işleve sahiptir.

Âşık tarzı şiirde tekrir sanatına yer verilmiştir. Ele alınan örneklerdeki tekrir sanatı kullanımları kalın puntolu olarak belirginleştirilmiştir. Örnekler şöyledir:

16. asrın kahramanlık şiirleriyle bilinen âşığı Köroğlu'ndan:

Yiğit olan **gümbür gümbür** gürlesin
Yiğidi doğuran ana bin yaşa
Ağ göğde de kızıl kanlar şorlasın
Yiğidi doğuran ana bin yaşa
(Ergun, 1938: 15)

19. asır âşığı Gündeşlioğlu'ndan:

Sürü sürü sürülerim **var** idi
Sürümün **var**dığı çaylar kurudu
Katarda da mayalarım yürürdü
Şimdi baş kölüğüm eşek oluktur

(Ergun, 1938: 140)

1.7.23. Telmih

Telmih manzum veya nesir anlatımda, önemli tarihî bir olay, durum, efsane, ünlü bir fıkra veya hikâyeye yahut alışılmış benimsenmiş bir âdeti işaret etme sanatıdır (Soysal, 2005: 92). Telmih edilen durum uzun uzadıya açıklanmaz, bir iki sözcükle anımsatılır (Dilçin, 1995: 461). Telmih ile bir düşünce veya bir hayal o anlam için konulmuş sözcüklerle doğrudan değil, uzaktan onu gösteren veya ona işaret eden sözcüklerle ifade edilmeye çalışılır (Saraç, 2007: 282).

Telmih sanatının âşık tarzı şiirde örnekleri vardır. Çalışmada gösterilen örneklerde telmih sanatlı kısımlar koyu puntoyla gösterilmiştir.

Âşık Öksüz Dede'den:

Öksüz Âşık bunu böyle söyledi
İndi aşkın deryasını boyladı
Senin aşkın beni **mecnun** eyledi
Dağlara düşürüp gezdirme beni
(Ergun, 1938: 13)

Âşık Garip düştü yola
Hızır yardımcısı ola
Göründü gözüme sıla
Sen kal bunda Halep şehri
(Ergun, 1938: 24)

1.7.24. Tenasüp

Tenasüp anlamca ilgili olan kelimelerin bir mısra veya beyitte bir arada kullanılması sanatıdır (Sosyal, 2005: 94). Tenasübü oluşturan kelimelerde sıralama amacı güdülmez ve bu kelimeler arasında karşıtlık ilişkisi bulunmaması icap eder (Dilçin, 1995). Tenasüp ilgisi olan kelimelerin; kavram alanını belirginleştirmek, metnin ana fikri belirlemek, yazarın psikolojisine kapı açmak, üslûbunu belirlemek gibi önemli yönleri vardır (Saraç, 2007: 160).

Bu çalışmada, dörtlük içinde aralarında karşıt anlamlılık olamadan birbiriyle anlam uyumu taşıyan kelimeler tenasüp kabul edilmiş, anlam uyumlu kelimelerde aleladelik ya da derinlik arama yoluna gidilmemiştir.

Âşık tarzı şiirde seçilen bazı tenasüp kullanımları kalın punto ile belirtilmiştir. Örnekler şöyledir:

Karacaoğlan'dan

Karacaoğlan der ki olaydı sözüm
Ayağın altına türaptır yüzüm
Kırılmış **perdesi** çalmıyor **sazım**
Sazlar düzen tutmaz **teller** perişan
(Ergun, 1938: 82)

Dertli'den:

Bir **gonca** almışım cemal **bağından**
Bülbül veş yat oldum **gül** budağından
Müjgân oklarından hasret dağından
Ciğerciğim pare pare sevdiğim
(Ergun, 1938: 104)

1.7.25. Teşbih

Sözü daha etkili bir duruma getirmek için aralarında türlü yönlerden ilgi bulunan iki şeyden benzerlik bakımından güçsüz durumda olanı nitelikçe daha üstün olana benzetmektir (Dilçin, 1995: 405). Teşbih; benzeyen, benzetilen, benzetme edatı, benzetme yönü unsurlarından oluşur (Aktaş, 2002: 17). Bu sanat en az iki en çok dört ögeden oluşur (Durbilmez, 2020: 184). Teşbihin maksadı, anlatımı somut hâle getirip ileti ve duyguyu etkili şekilde sunmaktır (Saraç, 2007: 129).

Âşık tarzı şiirden seçilen teşbih örnekleri dörtlük içinde kalın puntoyla belirtilerek dize altında **"benzeyen + benzetilen"** formülüyle gösterilmiştir.

Kuloğlu mahlaslı 17. yüzyıl âşıklarından Kuloğlu Süleyman Ağa'dan:

Seyranî'den:

Benim sözüm çürük değil sağ gibi
Çürük sözler erir akar **yağ gibi**
Üzerimden kervan geçer dağ gibi
Yokuşluyum sanma beni düzlüyüm
(Ergun, 1938: 126)

Çürük söz + Yağ

19. asrın son yarısında yaşamış Gaziantepli Âşık Alu Beşe'den:

Dünya bir **çürük koz** imiş
Dostun ettiği naz imiş
Felek bir **oyunbaz** imiş
Çok çalıştım ütemedim
(Ergun, 1938: 156)
Dünya + Çürük koz
Felek + Oyunbaz

1.7.26. Teşhis ve İntak

İnsana ait özelliklerden birini veya birkaçını insan olmayan varlıklara yükleme sanatıdır. Teşhis kişileştirme, intak da konuşturma demektir. Teşbih ve teşhis sanatı zaman zaman iç içe olabilmektedir (Durbilmez, 2020: 186). Her intak bir teşhistir; fakat teşhis intak değildir.

Âşık tarzı şiirden seçilen teşbih örnekleri dörtlük içinde kalın puntoyla belirtilerek kişileştirilen öge dize altında gösterilmiştir:

17. yüzyıl Kâtibî:

Kış eyyamı gidip **bahar** gelince
Açılır gafletten gözü **dağların**
Donanır zeynolur gönce gülleri
Bülbüllere geçer nazı **dağların**
(Ergun, 1938: 34)
Kış eyyamı-Bahar-Dağlar-Bülbül

Kuloğlu mahlaslı 17. yüzyıl âşıklarından Kuloğlu Süleyman Ağa:

Kime söyliyeyim ben de derdimi
Hûn ettin ciğerim deldin **ruzigâr**
Tebdil ettin mekânımı yurdumu
Yine dondan dona attın **ruzigâr**
(Ergun, 1938: 39)
Rüzgâr

1.7.27. Tevriye ve İham

İki veya ikiden fazla anlamı olan bir kelime ya da kelime grubunun yakın anlamının söylenip uzak anlamının kast edilmesi tevriyedir (Dilçin, 1995: 427). Maksadı ve manayı gizleme, ifadede kapalılık oluşturma manasını taşıyan Arapça kökenli "tawriya" kelimesi Türkçeye tevriye şekliyle girmiştir. Tevriye sanatında lafzın uzak anlamı işaret edilir, lafzın herkesçe ilk anlaşılan anlamı görmezlikten gelinir. Tevriyeye çok benzer ve zaman zaman aynı olarak kabul gören diğer bir sanat da iham sanatıdır. Vehim yaşatma, yanıltma, şüphelendirme anlamlarını ihtiva eden iham kelimesi söz sanatı olarak; ikiden fazla anlamı olan kelimenin söz içinde bütün anlamlarının kast edilmesidir. Tevriyede yakın anlam yerine uzak anlamı kastedilirken ihamda her iki anlam da geçerlidir (Külekçi, 2005: 95; Tok, 2011: 300).

İhamda gerçek ve mecazi olarak en az iki anlam ihtiva eden bir kelime ya da kelime grubunun, her iki anlamı da konuyla ilgili olmak üzere, uzakça anlamını kastetme sanatıdır. İki anlamda anlaşılabilecek sözlerde asıl maksat gizli olan ikinci mana olsa da gerektiğinde diğer anlam ileri sürülebilmektedir (Külekçi, 2005: 95). Bu sanat tevriyeye benzer lakin tevriyede olduğu gibi uzak anlam aranmaz, her iki mana ile de şerh edilebilir; böylelikle anlamda oluşan vehimden dolayı kesin hüküm ileri sürmek mümkün değildir (Tok, 2011: 76).

İhamın zaman zaman tevriyenin içinde kabul edildiği dikkate alınarak tevriye ve iham sanatlarında kast edilen uzak anlam yakın anlam karışıklığı oluşturmama adına bu çalışmada iham ve tevriye aynı başlık altında incelenmiştir.

Âşık tarzı şiirden seçilen tevriye/iham örnekleri dörtlük içinde kalın puntoyla belirtilerek gösterilmiştir:

17. yüzyıl Kâtibî:

Seher vakti öter zâr eder bülbül
Hûdayı metheder halince her dil
Lâle menekşe karanfil ve sümbül
Cümle istikbale **güle gelmiştir**

(Ergun, 1938: 36)

1. **Güle gelmek: Gülerek gelmek.**
2. **Güle gelmek: Gül çiçeği için gelmek.**

17. asırda yaşadığı tahmin edilen Ercişli Emrah'tan:

Yine bahar oldu coştu yüreğim
Akar boz bulanık selli dereler
Sıla **derdi** vatan **derdi** yar **derdi**
İflâh etmez bu dert beni paralar
(Ergun, 1938: 85)

1. **Derdi: Söylemek manasında.**
2. **Derdi: Dert, sıkıntı ya da keder manalarında.**

1.7.28. Tezat

Tezat, anlam bakımından aralarında zıtlık/karşıtlık bulunan kelimeleri bir ibarede toplamaktır (Saraç, 2007: 163). Aralarında aynılık veya benzerlik bulunan bir varlık etrafında anlamca birbirine zıt olan kelimelerin, kavramların bir mısra veya beyitte bir arada kullanılması tezat sanatıdır (Soysal, 2005: 110).

Âşık tarzı şiirde tezat örnekleri mevcuttur. Seçilen tezat örnekleri dörtlük içinde kalın puntoyla belirtilmiş ve ilgili dörtlük altında gösterilmiştir:

17. yüzyıl âşığı Kâtibî'den:

Deli gönül melûl olup gam yeme
Ağlamanın elbet **gülmesi** vardır
Adûya intikam kalır mı böyle
Her kes ettiğini bulması vardır
(Ergun, 1938: 36)

Ağlamak + Gülmek

Gufranî'den:

Gönül yüceden yüce olmak ister
Beş on kuruşla hacı olmak ister
Elliden sonra hoca olmak ister
Kart ağaçtan taze dal olur mu ya
(Ergun, 1938: 158)

Kart-Taze

1.8. BİRİNCİ BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ

Birinci bölümde, üzerinde çalışılan konu için hazır bulunuşluğu artırmayı amaçladığından 7 adet alt başlık halinde bilgilendirme yapılmıştır.

Âşık Veysel'e ilişkin ilk akademik tez çalışmalarına bakıldığında, ilk yüksek lisans tezi -Veysel'in vefatının 20. yıl dönümüne denk gelen- 1993 senesinde Tufan Güldaş tarafından Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapılmıştır. Veysel'e ilişkin ilk doktora tezi ise -âşığın vefatının 25. yıl dönümü- 2008'de Sıtkı Bahadır Tutu tarafından Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapılmış çalışmadır.

Hakkında yapılan 19 akademik çalışma incelendiğinde, vefatından 20 yıl sonra kendisi hakkında ilk akademik tezin yapıldığı görülen Âşık Veysel ile ilgili en çok tezin 2019 senesinde yapıldığı anlaşılmaktadır ki 2019'daki tez adeti 5'tir. Veysel'in vefatının 40. senesi olan 2013 ve sonrasında ise bir ya da iki senede bir Veysel hakkında tez çalışması yapıldığı görülmektedir (**Grafik 1**).

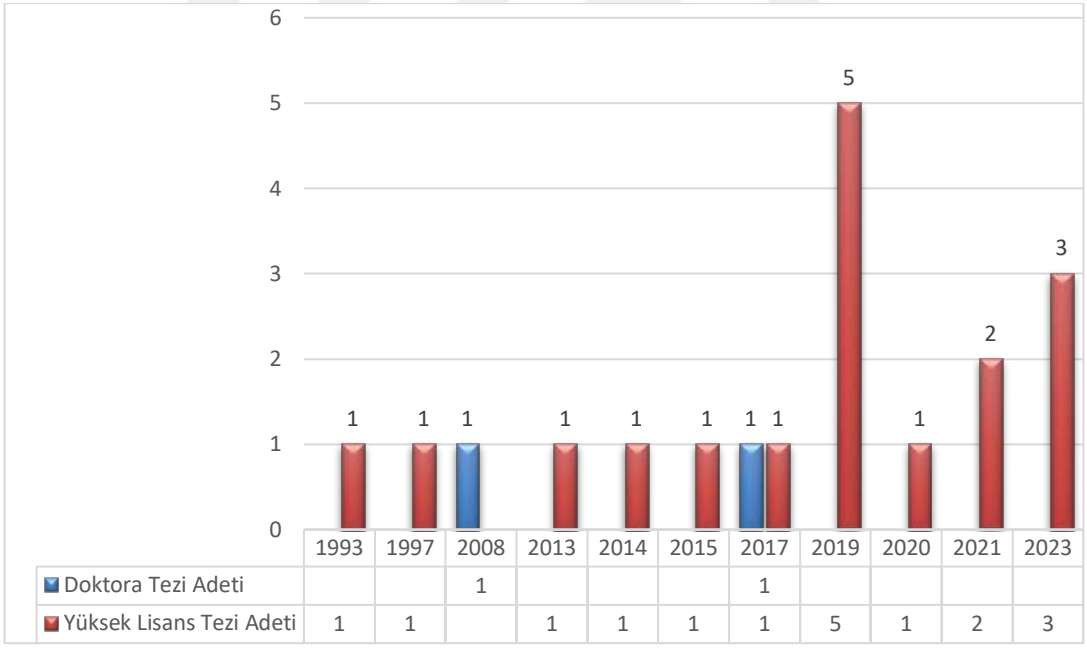

Grafik 1: Âşık Veysel Hakkında Yapılan Doktora ve Yüksek Lisans Tez Çalışma Adetlerinin Senelere Göre Dağılımı

Âşık Veysel ile ilgili tez çalışmalarının edebiyat, müzik, din gibi çeşitli alanlara yayılıyor olması, Âşık Veysel'in ve dolaylı olarak da âşık edebiyatının kapsam alanını işaret etmesi açısından dikkate değerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK VEYSEL ŞİİRİNDE MECAZA BAĞLI SÖZ SANATLARI

Mecaza bağlı söz sanatları sözcüklerin gerçek anlamlarının dışında kullanılmasıyla oluşturulan söz sanatlarıdır (Dilçin, 1995: 405). Mecaza bağlı söz sanatları bölümünde, Âşık Veysel şiirlerinde çalışma kapsamında tespit edilebilen; istiare, kinaye, mecazımürsel, teşbih, teşhis-intak sanatı kullanımları gösterilmiştir.

2.1. İSTİARE

İncelenen Âşık Veysel şiirlerinde 372 adet istiare sanatı kullanıldığı görülmüştür:

2.1.1. Açık İstiare

Çalışma kapsamında Âşık Veysel şiirlerinde 108 adet açık istiare kullanımı belirlenmiştir. Açık istiare örnekleri "(**benzeyen) + kendisine benzetilen**" formülüyle gösterilmiş. istiarenin bulunduğu dizede istiare ile ilintili kelimeler kalın punto ile belirginleştirilmiştir. Tüm açık istiare örnekleri "Aİ" kısaltmasıyla gösterilerek numaralandırılmıştır.

İşte geldi **sonbaharım**

(Veysel, 2018: 21)

Aİ.1. (Ömrün ahiri) + Sonbahar

Beni ister **sadık yârim**

(Veysel, 2018: 21)

Aİ.2. (Toprak) + Sadık yâr

Yok gözünde **perde** senin

(Veysel, 2018: 22)

Aİ.3. (Taassup) + perde

Ne **karanlık yolların** var

(Veysel, 2018: 23)

Aİ.4. (Anlaşılmaz hadiseler) + Karanlık yollar

Çeşitli çiçekler yeşil yapraklar
Renklerin içinde **nakşını** saklar

(Veysel, 2018: 24)

Aİ.5. (Allah'ın eseri) + Nakış

Güneş doğar perdelenir yıldızlar

Saçar **kıvılcımlar** sen varsın orda

(Veysel, 2018: 24)

Aİ.6. **(Güneş ışınları) +Kıvılcım**

Hazırdır münkirin gözünde **perde**

(Veysel, 2018: 25)

Aİ.7. (Basiretsizlik) + Perde

Her nesnede gösterirsin **nakşını**

(Veysel, 2018: 26)

Aİ.8. (Allah'ın eseri) + Nakış

Muallakta **bina** çatmış

(Veysel, 2018: 29)

Aİ.9. (Dünya) + Bina

Bu **çark** böyle döner durmaz

(Veysel, 2018: 29)

Aİ.10. (Zaman, hayat akışı) + Çark

El vurma **yarama** yaklaşma kardaş

(Veysel, 2018: 35)

Aİ.11. (Dert) + Yara

İçimde yanıyor **tütünsüz ateş**

(Veysel, 2018: 35)

Aİ.12. (Elem) + Tütünsüz ateş

Yaram doksan dokuz yüz olur gider

(Veysel, 2018: 38)

Aİ.13. (Dert) + Yara

Mecnunuz **Leylamız** ayan görünür

(Veysel, 2018: 40)

Aİ.14. (Sevgili) + Leyla

Güzeller **köşkünde** yaylayan gönül

(Veysel, 2018: 48)

Aİ.15. (Kalp/Gönül) + Köşk

Her **irenkten** derme gönül

(Veysel, 2018: 50)

Aİ.16. (Güzellik/Kadın) + Renk

Rahmet dile sen Allah'tan

Tükenmez **rahmet deryası**

(Veysel, 2018: 59)

Aİ.17. (Allah'ın Affı) + Rahmet deryası

Herkesin **elinde** gezer bir **kafes**

(Veysel, 2018: 63)

Aİ.18. (Kötülük) + kafes

Şaşma gönül **doğru yoldan**

(Veysel, 2018: 67)

Aİ.19. (İyilik) + Doğru yol

Günde türlü türlü **dolap** dönüyor

(Veysel, 2018: 74)

Aİ.20. (Hile) + Dolap

Bitmez bu dünyanın **kuru** davası

(Veysel, 2018: 75)

Aİ.21. (Önemsiz) + Kuru

Hakikate giden **iz** belli değil

(Veysel, 2018: 79)

Aİ.22. (Felsefe vb.) + İz

Okun doğrulamış atar

(Veysel, 2018: 80)

Aİ.23. (Kirpik) + Ok

Bir an evvel geçen halım

Gözünden kaçtı **meralım**

(Veysel, 2018: 80)

Aİ.24. (Sevgili) + Meral

Ne pervam var ne de **perdem**

(Veysel, 2018: 84)

Aİ.25. (Giz) + Perde

Sunam senden ayrılalı

(Veysel, 2018: 88)

Aİ.26. (Sevgili) + Suna

Güller açmış yanağında

(Veysel, 2018: 90)

Aİ.27. (Kırmızı yanak) + Güller açmak

Bahçedeki **taze fidan**

(Veysel, 2018: 99)

Aİ.28. (Sevgili) + Taze fidan

Başım alsam gitsem hangi diyare

Derdimi **deftere** yazarım böyle

(Veysel, 2018: 106)

Aİ.29. (Gönül/Zihin) + Defter

Has bahçeye girdim güllere sordum

(Veysel, 2018: 106)

Aİ.30. (Dünya/Mahlukat) + Has bahçe

Kalbimdeki aziz mihman

(Veysel, 2018: 107)

Aİ.31. (Allah) + Kalpteki aziz mihman

Her âşık da gider amma

Aşk tacını takar gider

(Veysel, 2018: 108)

Aİ.32. (Âşıklık) + Aşk tacı

Gam ile kurulmuş **temelim binam**

(Veysel, 2018: 113)

Aİ.33. (Yaratılış/Hilkat) + Temel, bina

Veysel'in derdinin yoktur **ilacı**

(Veysel, 2018: 114)

Aİ.34. (Çözüm) + İlaç

Ala gözlü bir **sunaya kaş** olam

(Veysel, 2018: 117)

Aİ.35. (Kadın) + Suna

Gine coştu **gam deryası**

(Veysel, 2018: 118)

Aİ.36. (Gönül) + Gam deryası

Her tarafı **zümrüt** olur bu çağlar

(Veysel, 2018: 119)

Aİ.37. (Yeşil bitkiler) + Zümrüt

Günden güne artar gönlün **yarası**

(Veysel, 2018: 119)

Aİ.38. (Hüzün vb.) + Yara

Yandım **ateşine** can ü gönülden

(Veysel, 2018: 121)

Aİ.39. (Aşk) + Ateş

Hakkın hazinesi gizli toprakta

(Veysel, 2018: 128)

Aİ.40. (Bereket) + Hakkın gizli hazinesi

Yanakta güllerin fiyatı kaçta

(Veysel, 2018: 132)

Aİ.41. (Gamzeler/Kırmızılık) + Güller

Veysel'in gözünden **çağlayan sular**

(Veysel, 2018: 134)

Aİ.42. (Göz yaşları) + Çağlayan sular

Tellerin atmam yabana

(Veysel, 2018: 140)

Aİ.43. (Sevgili saçı) + Turna teli

Yar elinden **yaralarım** ziyade

(Veysel, 2018: 141)

Aİ.44. (Dert, keder) + Yara

Kışı gelince **beyaz çarşaf** bürünür

(Veysel, 2018: 145)

Aİ.45. (Kar) + Beyaz çarşaf

Vatan aşkı ile çalışan kafa

Muhakkak erişir **öndeki safa**

(Veysel, 2018: 161)

Aİ.46. (Terakkide üst mertebe) + Öndeki saf

Ne mutlu bu yolda olaydım **kurban**

(Veysel, 2018: 162)

Aİ.47. (Şehit) + Kurban

Yolumuza engel olur bu işler

Hepimiz bu yurdun **evlatlarıyız**

(Veysel, 2018: 163)

Aİ.48. (Terakki çalışmaları) + Yol

Aİ.49. (Yurttaş) + Evlat

Herkes **ilim deryasında** yüzüyor

(Veysel, 2018: 163)

Aİ.50. (Bilim sahası) + İlim deryası

Gençliğe emanet **Atatürk yolu**

(Veysel, 2018: 163)

Aİ.51. (Fikirler, felsefe) + Yolu

Tarttılar şeyhleri ağır mı diye

(Veysel, 2018: 169)

Aİ.52. (İdam) + Tartmak

Aç kurt gibi parçaladık düşmanı

Şecaat görünce **aslanımızdan**

(Veysel, 2018: 169)

Aİ.53. (Asker) + Aslan

Millete bir **altın kemer** kuşattı

Haşa nankör olman devranımızdan

(Veysel, 2018: 170)

Aİ.54. (Demir yolu) + Altın kemer

Samsun'a parladı **zafer güneşi**

Öyle bir zafer ki bulunmaz eşi

(Veysel, 2018: 171)

Aİ.55. **(Atatürk) + Zafer güneşi**

Şanlı Ankara'ya kurdu **otağı**

(Veysel, 2018: 171)

Aİ.56. (Başkent/Meclis) + Otağ

Yanında binlerce **kurbanlık** ile

(Veysel, 2018: 171)

Aİ.57. (Asker/Millet) + Kurbanlık

Ziyaret eyledim koca Sivas'ı

Silindi gönlümün kalmadı **pası**

(Veysel, 2018: 175)

Aİ.58. (Gam, keder) + Pas

Gönlümden **hayal pilavı**

Yedim amma yedim amma

(Veysel, 2018: 181)

Aİ.59. (Tefekkür) + Hayal pilavı

Sarsılmaz Halkevi sağlam **temeli**

Işık tutar halka yorulmaz eli

(Veysel, 2018: 190)

Aİ.60. (İlkeler) + Temel

Aİ.61. (Bilgi) + Işık

Devam eden **Atatürk'ün yoludur**

Atatürk izi var Halkevlerinde

(Veysel, 2018: 190)

Aİ.62. (Felsefe) + Yol

Aİ.63. (Fikirleri) + İz

Bahtiyardır yapan eller

Memlekete **doğru yollar**

(Veysel, 2018: 191)

Aİ.64. (İyi iş) + Doğru yol

Çözülmedik **düğümleri** çözerler

(Veysel, 2018: 193)

Aİ.65. (Zor iş) + düğüm

Veysel'in elinden hiçbir iş gelmez

Çalı gibi yaprak açar **gül** yapar

(Veysel, 2018: 194)

Aİ.66. (Gül) + Şiir

Tarihte bir büyük **yara** da kaldı

(Veysel, 2018: 195)

Aİ.67. (Dumlupınar Denizaltı Kazasının Acısı) + Yara

Her Türk'ün **kalbinde bir mezar** oldu

(Veysel, 2018: 195)

Aİ.68. (Unutulmaz Acı) + Kalpte mezar

Yolculuk ne zaman ben nasıl bilem

(Veysel, 2018: 197)

Aİ.69. (Ölüm) + Yolculuk

Duydunuz mu şu **hınzırın** işini

Takın zincirini kırın dişini

(Veysel, 2018: 198)

Aİ.70. (Kötü kişi) + Hınzır

Yaram bir beş değil artıyor derdim

(Veysel, 2018: 199)

Aİ.71. (Dert) + Yara

Ben kimseye etmem zulüm

Ne çare ki böyle **yolum**

(Veysel, 2018: 202)

Aİ.72. (Karakter, Kişilik) + Yol

Kalbimiz **nur** ile dolu sayılır

(Veysel, 2018: 207)

Aİ.73. (İman) + Nur

Çiğ düşmüş gül gibi yüzünden belli

(Veysel, 2018: 211)

Aİ.74. (Göz yaşı) + Çiy

Bir **arzuhal** sundum gani Hünkare

(Veysel, 2018: 212)

Aİ.75. (Dua) + Arzuhal

Ar namus şişesini çarptım da kırdım

Tükenmez bir aşka beşaret ettim.

(Veysel, 2018: 212)

Aİ.76. (Haya duygusu) + Ar namus şişesi

Tükenmez **borcum** var Anama benim

(Veysel, 2018: 214)

Aİ.77. (Anne hakkı) + Tükenmez borç

Veysel der kopar mı Analar **bağı**

(Veysel, 2018: 214)

Aİ.78. (Sevgi, saygı) + Bağ

Gezerken *aklımın evine* vardım

(Veysel, 2018: 215)

Aİ.79. (Mantık) + Aklımın evine

Ebedi yurduna gitti kavuştu

Ağlasın kemanlar yaylar nic'oldu

(Veysel, 2018: 217)

Aİ.80. (Kabir, ahiret) + Ebedi yurt

Neyzen'e de değdi **feleğin oku**
Döküldü badeler kahretti **saki**
(Veysel, 2018: 217)

Aİ.81. (Ecel/Ölüm) + Feleğin oku

Aİ.82. (Neyzen Tevfik) + Sâki

Ne doğruyu koyup **eğriye** sapmış
(Veysel, 2018: 217)

Aİ.83. (Yanlış işler) + Eğri

Mevlânâ Mevla'nın kulu
Doğru hakka gider **yolu**
Deryası ırahmet dolu
Kabul et Allah aşkına
(Veysel, 2018: 218)

Aİ.84. (Öğreti, inanış) + Yol

Aİ.85. (Manevi iklimi) + Derya

Sana sundum **arzuhalim**
Size ayan benim halim
Irahmeti bol **sultanım**
Kabul et Allah aşkına
(Veysel, 2018: 218)

Aİ.86. (Dua) + Arzuhal

Aİ.87. (Mevlânâ) + Sultan

Yol bir dakka mıkdarınca
Gidiyorum gündüz gece
(Veysel, 2018: 223)

Aİ.88. (Ömür) + Yol

Yetişmek için **menzile**
(Veysel, 2018: 223)

Aİ.89. (Ölüm/Kabir) + Menzil

Kader böyle imiş çiçek mahana
Levhi kalem kara yazmış **yazımı**
(Veysel, 2018: 224)

Aİ.90. (Kader) + Yazı

Sekiz sene bir arada eğlendim

Zalim kafir yetim kodu **kuzumu**

(Veysel, 2018: 224)

Aİ.91. (Veysel'in kızı/evlat) + Kuzu

Gölköy'e kurdum **otağı**

(Veysel, 2018: 226)

Aİ.92. (Mesken, Ev) + Otağ

Dalım beni beğenmedi

(Veysel, 2018: 226)

Aİ.93. (Veysel'in ilk eşi Esma/Sevgili) + Dal

Çalışıp yaklaşan **hakiki yâre**

(Veysel, 2018: 228)

Aİ.94. (Allah) + Hakiki yâr

Bir **küçük dünyam** var içimde benim

(Veysel, 2018: 230)

Aİ.95. (Ruh/Yaşam tefekkürü) + Küçük dünya

İstememdünyanın **saltanatını**

(Veysel, 2018: 230)

Aİ.96. (Zenginlik vb.) + Saltanat

Yerleşmiş cesette **gizli sır** bende

(Veysel, 2018: 232)

Aİ.97. (Aşk) + Gizli sır

Böyle düşmüş **payım** benim

(Veysel, 2018: 233)

Aİ.98. (Nasip) + Pay

Sen petek misali Veysel'de arı

İnleşir beraber yapardık **balı**

(Veysel, 2018: 235)

Aİ.99. (Eser, sanat) + Bal

Veysel **karanlık yollarım**

(Veysel, 2018: 237)

Aİ.100. (Belirsizlik) + Karanlık yollar

Dostunan aradan kalkınca **perde**

Veysel der hedefim doğru bir nokta

(Kaya, 2004: 133)

Aİ.101. (Engel) + Perde

Kaldırmadı başımdaki **dumanı**

(Kaya, 2004: 145)

Aİ.102. (Keder) + Duman

Erzurum'dan akar **cennet pınarı**

(Kaya, 2004: 146)

Aİ.103. (Karasu/Fırat) + Cennet pınarı

Karasu (Fırat), Dumlu Dağı'ndan kaynağını alan bir nehirdir (2023)

Şarkışla ve köy arası

İçimden çıkmaz **yarası**

(Kaya, 2004: 194)

Aİ.104. (Üzüntü) + Yara

Bulsam öldürürüm ben bu **yılanı**

(Kaya, 2004: 290)

Aİ.105. (Kötü kişi) + Yılan

Bir gün **göçüm** çeker ömür kervanı

(Kaya, 2004: 145)

Aİ.106. (Ölüm) + Göç

Aşkın deryasına atıldı gönlüm

(Kaya, 2004: 212)

Aİ.107. (Çoşkun aşk hali) + Aşkın deryası

Bu **aşkın meyinden** bir dolu içtim

Bahr-ı muhit gibi kaynadım coştum

(Kaya, 2004: 212)

Aİ.108. (Âşık eden etmekler) + Aşkın meyi

2.1.2. Kapalı İstiare

Çalışma kapsamı içinde Âşık Veysel şiirlerinde 158 adet kapalı istiare kullanımı belirlenmiştir. Kapalı istiare örnekleri "**benzeyen + (kendisine benzetilen)**" formülüyle gösterilmiş istiarenin bulunduğu dizede istiare ile ilintili kelimeler kalın

punto ile belirginleştirilip varsa benzetme yönü ya da benzerliğe dair sezdirici ifadeler eğik yazı karakteriyle gösterilmiştir. Tüm açık istiare örnekleri "Kİ" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır.

Can **bedenden** *ayrılacak*

(Veysel, 2018: 14)

Kİ.1. Beden + (Ev, yuva)

Selam olsun **kucak kucak**

(Veysel, 2018: 14)

Kİ.2. Selam + (Çiçek)

Soldu **çiçeğim yaprağım**

(Veysel, 2018: 21)

Kİ.3. Veysel + (Ağaç)

Türlü türlü **derde düştüm**

(Veysel, 2018: 21)

Kİ.4. Dert + (Çukur vb.)

Her bir irenkte resmin var

(Veysel, 2018: 22)

Kİ.5. Allah + (Ressam)

Kükremiş dalgalar coşar denizler

(Veysel, 2018: 24)

Kİ.6. Dalga + (Aslan)

Veysel'i söyleten sen oldun mutlak

Gezer daldan dala yorulur ahmak

(Veysel, 2018: 24)

Kİ.7. Veysel + (Kuş vb.)

Evvel ahir odur **onundur ferman**.

(Veysel, 2018: 27)

Kİ.8. Allah + (Hükümdar vb.)

Dünya şirin baldan **tatlı**

(Veysel, 2018: 29)

Kİ.9. Dünya + (Yiyecek)

Ehli aşklar yanar durmaz

(Veysel, 2018: 29)

Kİ.10. Ehli Aşklar + (Mum vb.)

Gökyüzünde **dalgalanır seslerim**

(Veysel, 2018: 33)

Kİ.11. Ses + (Bayrak)

Veysel neler satar narkı belirsiz

(Veysel, 2018: 34)

Kİ.12. Veysel + (Tacir)

Bir değil beş değil **derd kucak kucak**

(Veysel, 2018: 35)

Kİ.13. Dert + (Nesne)

Derdimi söylesem tükenmez **baş baş**

(Veysel, 2018: 35)

Kİ.14. Dert + (Yara)

Tatlı muhabbetler güzel sevişler

(Veysel, 2018: 36)

Kİ.15. Muhabbet + (Yiyecek)

Sönmez ümidlerden beklerim yardım

(Veysel, 2018: 37)

Kİ.16. Ümit + (Ateş/Işık)

Derdim gizli **kapağını** kaldırma

Yayılır aleme ziyan görünür

(Veysel, 2018: 40)

Kİ.17. Dert + (Kutu, sandık)

Döküldü yaprağım güllerim soldu

(Veysel, 2018: 42)

Kİ.18. Veysel + (Gül ağacı)

Bilet veren kara **bahtım**

(Veysel, 2018: 44)

Kİ.19. Baht + (Biletçi)

Tutup **bağladılar** yedi yaşımda

(Veysel, 2018: 45)

Kİ.20. Veysel + (Esir)

Aşka mahkumuz ezelden

(Veysel, 2018: 46)

Kİ.21. Aşk + (Ceza)

Hani o gençlikte **çağlayan gönül**

(Veysel, 2018: 48)

Kİ.22. Gönül + (Nehir)

Üstüme *düşmedik* **söz** neme gerek

(Veysel, 2018: 51)

Kİ.23. Söz + (Nesne)

Deli **gönül** değme çaydan bulanmaz

Coşarsa *dalgası* kendinden olur

(Veysel, 2018: 52)

Kİ.24. Gönül + (Deniz)

Beni *kabdan kaba koydu* bu kader

(Veysel, 2018: 53)

Kİ.25. Veysel + (Su, nesne)

Gam ile *yuğrulmuş* bu dertli **beden**

(Veysel, 2018: 54)

Kİ.26. Beden + (Hamur)

Ne *kazandın* bu **sevdadan**

(Veysel, 2018: 55)

Kİ.27. Sevda + (Manevi bir ticaret)

Uyma *laklak* edip **gülüşenlere**

(Veysel, 2018: 62)

Kİ.28. Bazı kişiler + (Leylek)

Türlü türlü **felakete** *düşmezdi*

(Veysel, 2018: 63)

Kİ.29. Felaket + (Çukur vb.)

Geçeceksin bu taraktan

(Veysel, 2018: 67)

Kİ.30. [Gönül] + (Pamuk, yün vs.)

Saz çalarlar sarı telden

Yanık gelir **ses** ıraktan

(Veysel, 2018: 67)

Kİ.31. Ses + (Ateşli nesne)

Uçaklar sığdırdı beş on saate

Kİ.32. Saat/Zaman + (Kutu vs.)

(Veysel, 2018: 70)

Kavuruyor **çarkı devran** bakalım

(Veysel, 2018: 72)

Kİ.33. Çarkı devran + (Ateş)

Fısku fesat kaplamıştır içini

(Veysel, 2018: 73)

Kİ.34. Fıskı fesat + (Nesne)

Kimini *gark ettin* **yeşile ala**

(Veysel, 2018: 73)

Kİ.35. Para + (Deniz, su)

Yeşil ve al olarak mecazımürsel yollu aktarılan banknot/paradır. Yeşil ve kırmızı renkli banknotlar olmuştur. Özellikle E 5 Emisyon grubunda yer alan II. Tertip 10 Türk lirasının ön yüzü yeşil, arka yüzü koyu kırmızıdır (Emisyon Grupları, 2023).

İnsan kanatlandı göklerde *uçtu*

(Veysel, 2018: 74)

Kİ.36. İnsan + (kuş)

Kötülükler memlekete *kök saldı*

(Veysel, 2018: 75)

Kİ.37. Kötülükler + (Bitki)

Herkes bir maksatla *serpilir süner*

(Veysel, 2018: 78)

Kİ.38. Herkes/İnsanlar + (Esnek bir nesne)

Zedeleme temiz kullan **oy'unu**

(Veysel, 2018: 78)

Kİ.39. Oy + (Nazik bir nesne)

Dünya güzellendi *tadı* kalmadı

(Veysel, 2018: 79)

Kİ.40. Dünya + (Yiyecek)

İnsanlar yol için taktı *kanatlar*

(Veysel, 2018: 79)

Kİ.41. İnsanlar + (Kuş vb.)

Güzelliğin on *par'etmez*

Bu bendeki aşk olmasa

Eğlenecek yer bulaman

Gönlümdeki *köşk* olmasa

(Veysel, 2018: 82)

Kİ.42. Güzellik + (Meta)

Kİ.43. Gönül + (Mekân)

Çekme kendin **naza** *doğru*

(Veysel, 2018: 85)

Kİ.44. Naz + (Mekân)

Kâfi derdim bin **derd** *katma*

(Veysel, 2018: 85)

Kİ.45. Dert + (Nesne)

Aşkına *düşeli* yar bana uzak

(Veysel, 2018: 86)

Kİ.46. Aşk + (Çukur vb.)

Âşık olan **sevda** ile *savaşır*

Güzel olan **eda cilve naz** *taşır*

(Veysel, 2018: 87)

Kİ.47. Sevda + (Düşman)

Kİ.48. Eda, cilve, naz + (Nesne)

Yanar **kalbim** *ateş saçar*

(Veysel, 2018: 88)

Kİ.49. Kalp + (Yanardağ vb.)

Yar yoluna **kurban** olam

(Veysel, 2018: 88)

Kİ.50. Veysel + (Kurbanlık)

Veysel *bağlanmış* bir bağa

(Veysel, 2018: 88)

Kİ.51. Veysel + (Esir)

Ben bu **aşka** hiçbir *derman*

Çok aradım bulamadım

(Veysel, 2018: 89)

Kİ.52. Aşk + (Hastalık)

Âşıklar aşk meyin içmiş ezelden

Kİ.53. Âşıklar + (Sarhoş)

(Veysel, 2018: 91)

Bir tükenmez **aşka** *düştüm*

(Veysel, 2018: 93)

Kİ.54. Aşk + (Çukur vb.)

Firdevs-i Âlâda eşlerin **güzel**

(Veysel, 2018: 96)

Kİ.55. Sevgili + (Melek)

Veysel'i kapından eyleme *azat*

(Veysel, 2018: 96)

Kİ.56. Veysel + (Köle)

Deli gönül nedir zarın

Kalbin *viran* gözün yaştır

(Veysel, 2018: 98)

Kİ.57. Kalp + (Metruk bina)

Kin ile **kibirden** olaydım *beri*

(Veysel, 2018: 105)

Kİ.58. Kin, Kibir + (Mekân)

Tükenmez bir sevda bulunmaz ucu

Kİ.59. Sevda + (İp)

(Veysel, 2018: 105)

Bu bir dâdı Hak'tır silsem silinmez

(Veysel, 2018: 106)

Kİ.60. Dadı hak/Kısmet + (Yazı)

Kalbimde *yaşarsın* her an

(Veysel, 2018: 107)

Kİ.61. Kalp + (Ev, hane vb.)

Ansızın **kalbime** *girdin*

(Veysel, 2018: 107)

Kİ.62. Kalp + (Ev, hane vb.)

İnsanoğlu *yana yana*

Gitgide *yaklaşır sona*

(Veysel, 2018: 108)

Kİ.63. İnsanoğlu + (Mum)

Tabiatın bir **cilvesi**

Âşıkları *yakar* gider

(Veysel, 2018: 108)

Kİ.64. Tabiatın cilvesi + (Ateş)

Sevilip sevmek **hevesi**

Ömür boyu *akar gider*

(Veysel, 2018: 108)

Kİ.65. Heves + (Su, ırmak vb.)

Beni bu **sevdaya** *salan* elveda

(Veysel, 2018: 114)

Kİ.66. Sevda + (Mekân)

Gurbetin **dertleri** acıdır *acı*

(Veysel, 2018: 114)

Kİ.67. Dert + (Yiyecek/Biber)

Derdimi sorarsan *dürülü kat kat*

(Veysel, 2018: 116)

Kİ.68. Dert + (Çarşaf vb.)

Mevce gelip cuş eyleyen **aşkımız**

Ah çektikçe *kaynar gelir derinden*

(Veysel, 2018: 116)

Kİ.69. Aşk + (Volkan/Yerden kaynayan su)

Derd ile **mihnete** *dalmayan* âşık

Ne yemiş ne doymuş eli bulaşık

Kınaman Veysel'i **fikri** *dolaşık*

Ayrılmış yarından yar diyarından

(Veysel, 2018: 116)

Kİ.70. Mihnet + (Deniz, su vb.)

Kİ.71. Fikir + (Karışmış ip vb.)

Havalansam yoldaş olsam kuşlara

(Veysel, 2018: 117)

Kİ.72. Veysel + (Kuş)

Ala gözlü bir sunaya kaş olam

O zamanlar **bana** *kıymet biçilmez*

(Veysel, 2018: 117)

Kİ.73. Veysel + (Nesne/Meta)

Derdim senden başkasına *açılmaz*

(Veysel, 2018: 117)

Kİ.74. Dert + (Kutu vb.)

Sensin **derdine** *düştüğüm*

(Veysel, 2018: 118)

Kİ.75. Dert + (Çukur vb.)

Garip **gönlümün** *yaylası*

(Veysel, 2018: 118)

Kİ.76. Gönül + (Coğrafi alan)

Sinemi *yakıyor* **sılanın aşkı**

(Veysel, 2018: 119)

Kİ.77. Sılanın aşkı + (Ateş)

Çekilmedik **derdimizi** *bölüşek*

Başlı ben alayım sıla kendine

(Veysel, 2018: 120)

Kİ.78. Dert + (Nesne)

Dökek **derdimizi** *ölçek bölüşek*

(Veysel, 2018: 120)

Kİ.79. Dert + (Nesne)

Mecnun gibi dolanırım çöllerde

Hayal beni yeldiriyor yel gibi

(Veysel, 2018: 121)

Kİ.80. Veysel + (Yaprak vb.)

Zincirsiz kösteksiz *bağladı* **beni**

(Veysel, 2018: 121)

Kİ.81. Veysel + (Esir)

Tahammül et Veysel sen bu hicrana

Açma **derdlerini** gez yana yana (dert-kutu)

(Veysel, 2018: 122)

Kİ.82. Dert + (Kutu)

Beni *türlü renge bandırdın* yârim

(Veysel, 2018: 122)

Kİ.83. Ben/Veysel + (Kumaş)

Veysel'in *dönüyor* içinde **sıla**

(Veysel, 2018: 125)

Kİ.84. Sıla + (Pervane)

Yel estikçe *dalgalanır* **dalları**

Türlü türlü **sadâ verir ağaçlar**

(Veysel, 2018: 130)

Kİ.85. Dallar + (Flama vb.)

Kİ.86. Ağaçlar + (Ses kaynağı)

Ana sesi ciğerimi *yakıyor*

(Veysel, 2018: 130)

Kİ.87. Ana sesi + (Ateş)

Kükredi **çimenler** açıldı güller

Al şala bürünür **bahçeler bağlar**

(Veysel, 2018: 131)

Kİ.88. Çimenler + (Aslan)

Kİ.89. Bahçeler, bağlar + (Kadın)

Sefil baykuş viranede seslenir

Koç yiğitler **gurbet ele** *yaslanır*

(Veysel, 2018: 131)

Kİ.90. Gurbet el + (Duvar)

Kırılmaz **Veysel'i** bağlayan *bağlar*

(Veysel, 2018: 131)

Kİ.91. Veysel + (Esir)

Al yeşil giyinmiş dağlara bir bak

(Veysel, 2018: 132)

Kİ.92. Al yeşil/Bitki örtüsü + (Elbise)

Derin **uykulara** *dal* Kızılırmak

(Veysel, 2018: 134)

Kİ.93. Uyku + (Deniz vb.)

Parça parça etsem seni

Fabrikaya tutsam **seni**

(Veysel, 2018: 136)

Kİ.94. Kızılırmak + (Kaya, taş vb.)

Gelin yedin kızlar *yedin*

Nice ela gözler *yedin*

Seksen doksan yüzler *yedin*

Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 135)

Kİ.95. Kızılırmak + (Canavar)

Nebatı toprağı *bağlayan* **sular**

(Veysel, 2018: 139)

Kİ.96. Sular + (İp)

Sinemi *deler* **avazın**

(Veysel, 2018: 140)

Kİ.97. Avaz + (Delici alet)

Veysel'de kalmadı hiç sabrı karar

Gün günden ediyom **ömrümden** *zarar*

(Veysel, 2018: 141)

Kİ.98. Ömür + (Sermaye)

İrenk irenk **çiçeklere** *boyandı*

(Veysel, 2018: 142)

Kİ.99. Çiçekler + (Boya)

Uyandım kuşların *ince* **sesine**

(Veysel, 2018: 144)

Kİ.100. Kuş sesi + (Nesne)

Gam kasavet *çevreledi her yanı*

(Veysel, 2018: 145)

Kİ.101. Gam-Kasvet + (Düşman)

Yeşil yaprağile *döşeli* dağlar

(Veysel, 2018: 145)

Kİ.102. Yeşil Yaprak + (Halı vb.)

Havalandı **gönlüm** inmez engine

(Veysel, 2018: 147)

Kİ.103. Gönül + (Kuş)

Kulağıma *değdi* Köroğlu **sesi**

(Veysel, 2018: 148)

Kİ.104. **Ses + (Nesne)**

Hasılatı çamurlara *beledi*

(Veysel, 2018: 150)

Kİ.105. **Hasılat + (Bebek/Nesne)**

Orman **yurdun** *temelidir*

Nesillerin evvelidir

(Veysel, 2018: 152)

Kİ.106. **Yurt + (Bina, ev vb.)**

Taşırırdı **beni** hudut dışına

(Veysel, 2018: 162)

Kİ.107. **Ben [Veysel] + Nesne**

Yanar tutuşuruz **vatan aşkında**

(Veysel, 2018: 163)

Kİ.108. **Vatan Aşkı + (Ateş)**

Sıkılınca *dar* **günlerde**

Türk'üz türkü çığırırız

(Veysel, 2018: 164)

Kİ.109. **Günler + (Mekân)**

Günahın korkusu *çıkmıyor* bizden

(Veysel, 2018: 166)

Kİ.110. **Günah korkusu + (Nesne)**

On dokuz Mayıs'ta *parlayan* **zafer**

(Veysel, 2018: 171)

Kİ.111. **Zafer + (Yıldız)**

Silindi **gönlümün** kalmadı *pası*

(Veysel, 2018: 175)

Kİ.112. **Gönül + (Metal)**

Hainlerin **ümitleri** *kırılır*

(Veysel, 2018: 175)

Kİ.113. **Ümitler + (Nesne)**

Bahar gelir çiçeklerle belenir

Bağı bahçeleri güldür Kar'özü

(Veysel, 2018: 177)

Kİ.114. **Karaözü + (Bebek)**

Felek kor **insanı** ne *kaptan kaba*

(Veysel, 2018: 178)

Kİ.115. İnsan + (Sıvı vb.)

Kükredikçe dalgalara karışan

Hani **Fırat** ile coşan Erzincan

(Veysel, 2018: 178)

Kİ.116. Fırat + (Aslan)

Gayret kuşağını kuşan **Erzincan**

(Veysel, 2018: 178)

Kİ.117. Erzincan + (Halterci, sporcu)

Hayali kafamda *hükümler süren*

(Veysel, 2018: 178)

Kİ.118. İstanbul hayali + (Hükümdar)

Sevgi muhabbetin *derin* İstanbul

(Veysel, 2018: 178)

Kİ.119. İstanbul sevgisi + (Deniz vb.)

Ehli aşklar *yanmış*

şmuş **sende**

(Veysel, 2018: 183)

Kİ.120. İstanbul + (Ateş)

Okul **yurdun** *can damarı*

Okul *korur* namus arı

(Veysel, 2018: 189)

Kİ.121. Yurt + (Vücut)

Kİ.122. Okul + (Muhafız vb.)

Okuldur **yurdun** *temeli*

(Veysel, 2018: 189)

Kİ.123. Yurt +(Bina)

Sarsılmaz **Halkevi** sağlam *temeli*

(Veysel, 2018: 190)

Kİ.124. Halkevi + (Bina)

Halkevinin dokuz kolu

Bir kökü var bin bir dalı

(Veysel, 2018: 191)

Kİ.125. **Halkevi + (Ağaç)**

Kimi **deniz** gibi ırmaklar *yutmuş*

(Veysel, 2018: 193)

Kİ.126. **Deniz + (Canavar)**

Uyarın **köylüyü** varsın **ayılsın**

(Veysel, 2018: 193)

Kİ.127. **Köylü + (Sarhoş, baygın)**

Topladığın **yalanları**

Dostum ile *bölüşürsün*

(Veysel, 2018: 204)

Kİ.128. **Yalan + (Nesne)**

Söyle kime oldun âşık

Gittiğin **yollar** *dolaşık*

(Veysel, 2018: 204)

Kİ.129. **Yolar + (İp)**

Topladığın **yalanları**

Dostum ile *bölüşürsün*

(Veysel, 2018: 204)

Kİ.130. **Yalan + (Nesne)**

Vicdan sizden çok uzaktan *uçuyor*

(Veysel, 2018: 206)

Kİ.131. **Vicdan + (Kuş)**

Raşit çoktur adın gibi

Hiçbir *tat yok tadın gibi*

(Veysel, 2018: 210)

Kİ.132. **Raşit + (Yiyecek)**

Veysel *dolarsa taşıyor*

(Veysel, 2018: 210)

Kİ.133. **Veysel + (Kap)**

Üslubum *takındım* usula sordum

(Veysel, 2018: 215)

Kİ.134. **Üslup + (Teçhizat)**

Müvazene onu *tartar* oturur

Zihin çeker *ambarına götürür*

(Veysel, 2018: 215)

Kİ.135. Müvazene + (Kantarcı)

Kİ.136. Zihin + (Ambarcı)

Pişmemişti daha **yalan** *çiğ idi*

(Veysel, 2018: 215)

Kİ.137. Yalan + (Yiyecek)

Yeni *değmiş* idim **yedi yaşıma**

(Veysel, 2018: 224)

Kİ.138. Yedi yaş + (Nesne)

Gönlüme teselli kendimde buldum

Sabır ile *teskin ettim* özümü

(Veysel, 2018: 224)

Kİ.139. Sabır + (İlaç vb.)

Ben **gönlümün** *valisiyim*

(Veysel, 2018: 227)

Kİ.140. Gönül + (Şehir)

Attı **beni** gurbet ele

(Veysel, 2018: 227)

Kİ.141. Veysel + (Değersiz nesne)

Veysel yönüm **yâre** *döndüm*

(Veysel, 2018: 227)

Kİ.142. Yâr + (Kutsal mekân)

Geçirdim günümü **gaflet** *içinde*

(Veysel, 2018: 228)

Kİ.143. Gaflet + (Kutu)

Ne bir doğru yoldan hedefe vardım

Kİ.144. Veysel + (Ok)

(Veysel, 2018: 228)

Geçirir gününü **sadet** *içinde*

(Veysel, 2018: 228)

Kİ.145. Sadet + (Kutu)

Çiğnesin **düşmanı** yükseltsin yurdu

(Veysel, 2018: 230)

Kİ.146. Düşman + (Çerçöp)

Yine bir *acı* **ses** duydu kulağım

(Veysel, 2018: 231)

Kİ.147. **Ses + (Yiyecek)**

Gülüşü cilveli **sohbeti** *tatlı*

(Veysel, 2018: 234)

Kİ.148. **Sohbet + (Yiyecek)**

Uğruna koymuşum bu *tatlı* **canı**

(Veysel, 2018: 234)

Kİ.149. **Can + (Yiyecek)**

İnce **fikirlerim** *keskin* **sözlerim**

(Veysel, 2018: 133)

Kİ.150. **Fikir + (nesne)**

Kİ.151. **Söz + (bıçak)**

Ne acayip bir **zamana** *uğradık*

(Kaya, 2004: 137)

Kİ.152. **Zaman + (Mekân)**

Terbiye kalmadı ebeveyinde

Lezzet yok **dünyanın hiçbir şeyinde**

(Kaya, 2004: 137)

Kİ.153. **Dünya işleri + (Yiyecek)**

Bir **yokluk** dünyayı aldı *kapattı*

(Kaya, 2004: 137)

Kİ.154. **Yokluk + (Örtü)**

Bozuldu kalmadı **dünyanın** *tadı*

(Kaya, 2004: 139)

Kİ.155. **Dünya işleri + (Yiyecek)**

Kutsi Bey'in evladısın

Yalan dünyanın **tadısın**

(Kaya, 2004: 164)

Kİ.156. **Kutsi Bey'in evladı + (Şeker)**

O **cemalin** ziyası var nuru var

Kırılmaz sevdası, sönmez narı var

(Kaya, 2004: 190)

Kİ.157. **Sevgilinin cemali + (Işık kaynağı)**

Vatan aşkıyla doluyum

(Kaya, 2004: 205)

Kİ.158. [Veysel]+(Kap)

2.1.3. Mürekkep İstiare

Çalışma kapsamı içinde Âşık Veysel şiirlerinde 106 adet kapalı istiare kullanımı belirlenmiştir. Mürekkep istiare örnekleri "**benzeyen + kendisine benzetilen**" sırasına göre gösterilmiş, istiarede söylenmeyen öge ayraç içine alınmıştır. Tüm mürekkep istiare örnekleri "Mİ" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır.

Can *kafeste durmaz* uçar

(Veysel, 2018: 14)

Mİ.1. Can + (Kuş); (Beden) + Kafes

Kalbimde gizlerim muhabbetini

(Veysel, 2018: 24)

Mİ.2. Kalp + (Sandık vb.); Muhabbet + (Nesne)

Âşık ettin **güle bülbül** kuşunu

(Veysel, 2018: 26)

Mİ.3. (Sevgili) + Gül; (Veysel) + Bülbül

Görenlere açık **körlere** gizli

(Veysel, 2018: 26)

Mİ.4. (Basiretli) + Gören; (Basiretsiz) + Kör

Bu dünyayı kuran **mimar**

Eyvah **balı tuza** katmış

(Veysel, 2018: 29)

Mİ.5. (Yaratıcı) + Mimar; (Mutluluk) + Bal; (Hüzün) + Tuz

Geldim gittim bu **sahnede** oynadım

Türlü türlü tebdilata uğradım

Gâhi viran şen olurdu **postlarım**

(Veysel, 2018: 33)

Mİ.6. (Dünya/Yaşam) + Sahne; (Kıyafet/Durumlar) + Post

Bir **arzuhal** sundum **hakiki yâre**

(Veysel, 2018: 35)

Mİ.7. (Dua) + Arzuhal; (Allah) + Hakiki yâr

Gelen ne giden ne **yol** ne **yolcu** ne

(Veysel, 2018: 36)

Mİ.8. (Hayat) + Yol; (Kul) + Yolcu

Ucu çıkmaz bir küçücük yol tuttum

(Veysel, 2018: 37)

Mİ.9. (Meşakkatli yaşam) + Ucu çıkmaz yol

Göklerden süzüldüm tertemiz indim

Yere indim yedi **renge boyandım**

(Veysel, 2018: 39)

Mİ.10. Veysel + (Beyaz kumaş); Veysel + (Kumaş vb.)

Aynı **yolcuyuz yoldaşık**

(Veysel, 2018: 41)

Mİ.11. (Kul) + Yolcu, yoldaş

Gemi yükün aldı gam ilen doldu

Harekete kimse mâni olamaz

(Veysel, 2018: 42)

Mİ.12. (Veysel) + Gemi; (Ölüm/Zaman) + Hareket

Yükün aldı **gam kervanı**

Terk edip gider bu **hanı**

(Veysel, 2018: 44)

Mİ.13. (Veysel) + Gam kervanı; (Yaşam/Dünya) + Han

Acı tatlı günler hep hayal oldu

(Veysel, 2018: 48)

Mİ.14. (Hüzün) + Acı; (Neşe) + Tatlı; Günler + (Yiyecek)

Ateşi kor közü kendinden olur

(Veysel, 2018: 51)

Mİ.15. (Çile) + Ateş/Kor/Köz

Nice **zehir** içtim dost eli ile

Kafa çatlak **gözü perdeli** ile

Kırk üç yıl eğlendim bir **deli** ile

Tükenmez derdim var sanma bu kadar

(Veysel, 2018: 53-54)

Mİ.16. (Cefa) + Zehir; (Basiretsiz) + Gözü perdeli; (Sevgili) + Deli

İnc'elekten *elenirsin*

Diyar diyar *dolanırsın*

Akar *çağlar* bulanırsın

Hiçbir zaman durulman mı

(Veysel, 2018: 55)

Mİ.17. Gönül + (Un vb.); Gönül + (Seyyah); Gönül + (Nehir)

Yüce dağın **menekşesi**

Sesin güzeller neşesi

Gönlümün **billur şişesi**

Taşa çalsam kırılman mı

(Veysel, 2018: 55)

Mİ.18. (Sevgili) + Menekşe; (Sevgili) + Billur şişe

Aldanma cahilin ***kuru*** **lafına**

(Veysel, 2018: 61)

Mİ.19. (Niteliksiz) + Kuru; Cahilin lafı+ (Nesne)

İleriyi gören geriye bakmaz

(Veysel, 2018: 62)

Mİ.20. (İstikbal) + ileri; (Mâzi) + ileri

Seksen yıllık **yolu** biraz düşünek

Enişli yokuşlu yollar nic'olur

Geldik gideceğiz yoktur gitmemek

Kervan geçen gündüz olur gec'olur

(Veysel, 2018: 65)

Mİ.21. (Ömür) + yol; (Neşe, ferahlık) + İniş; (Zorluk, darlık) + Yokuş

Mİ.22. (Zamanın, ömrün geçmesi) + Kervan geçmesi

Dizildik **katara** durmaz yürürüz

Akın edip **gidenleri** görürüz

Ya biz niçin **semeserhoş** dururuz

Tembelin cebi boş karnı aç olur

(Veysel, 2018: 65)

Mİ.23. (Rutin, hayatın akışı) + Katar; (Gaflet) + Sarhoşluk

Eline geçeni harcama bol bol

Beyhude sarf olan **altın tunç** olur

(Veysel, 2018: 66)

Mİ.24. (Değerli) + Altın; (Değeri az) + Tunç

Veysel der alana **mücevher** sattım

Alan alır almayana **ac'olur**

(Veysel, 2018: 66)

Mİ.25. (Söz) + Mücevher; (Nasipsiz) + Aç

İçimde bir **ateş kor** belli değil

(Veysel, 2018: 71)

Mİ.26. (Dert) + Ateş/Kor

Başımda **duman** var **kar** belli değil

(Veysel, 2018: 72)

Mİ.27. (Hüzün) + Duman-Kar; Veysel + (Dağ)

Bülbülü gül için zara düşürmüş

Veysel'i bir sönmez **nare** düşürmüş

(Veysel, 2018: 72)

Mİ.28. (Âşık) + Bülbül; (Mâşuk) + Gül; (Cefa) +Nâr

Nice zenginlerin **çarkın çevirdin**

Nice kahramanı **teptin devirdin**

Bunca fakirleri **kastın kavurdun**

Herkese bir türlü kadersin **dünya**

(Veysel, 2018: 73)

Mİ.29. Dünya + (Rüzgâr, su); Dünya + (At vb.); Dünya + (Ateş)

Felek çeviriyor **filim**

İşte **büyük bir sinema**

(Veysel, 2018: 80)

Mİ.30. (Hayat) + Film; (Büyük bir sinema) + Kader

Bu **düğümü** kim çözerdi

Koyun kurt ile gezerdi

(Veysel, 2018: 82)

Mİ.31. (Sıkıntı) + Düğüm;(Müspet) + Koyun; (Menfi) + Kurt

Beni yakan yansın aşkın narına

Gönül düştü bir **zalimin toruna**

(Veysel, 2018: 86)

Mİ.32. Sevgili + (Ateş); Zalim/Sevgili + (Avcı); (Cilve) + Tor

Nerde derdli görsem **derdimi** *açtım*

İy'olmaz dermansız bir **derde** *düştüm*

(Veysel, 2018l: 87)

Mİ.33. Dert + (Kutu); Dert + (Çukur vb.)

Veysel'in **kalbinde** *gizlidir* **canan**

(Veysel, 2018: 91)

Mİ.34. Kalp + Sandık; Canan + (Değerli taş vs.)

Gerdan **yaylasında** gördüğüm **köşkün**

(Veysel, 2018: 91)

Mİ.35. (Göğüs) + Yayla; (Kalp/Gönül) + Köşk

Dostun **bahçesinde** açılan **gülden**

Girip *deste deste derince* coşar

(Veysel, 2018: 91)

Mİ.36. (Gönül) + Bahçe; (Sevgi, muhabbet) + Gül

Seni yaksın beni yakan **ateşler**

Yaktı bu sinemi savruldu **külü**

(Veysel, 2018: 95)

Mİ.37. (Dert, çile) + Ateş; (Tükenmişlik) + Kül

Küllü ateşin dumanı

Diyar diyar saldı beni

(Veysel, 2018: 97)

Mİ.38. (Eski aşk acısı) + Küllü ateş dumanı

Yolum yokuşa dayandı

(Veysel, 2018: 97)

Mİ.39. (Yaşam) + Yol; (Zorluk) + Yokuş

Bülbül bağlıdır kafeste

Kavuşursak **son nefeste**

Gül bahçede **bülbül** seste

Veysel yapış zülfü yâre

(Veysel, 2018: 99)

Mİ.40. (Veysel) + Bülbül; (Çaresiz) + Bağlı; (Sevgili) + Gül

Güzel keklik gibi geziyor tasta

Gören âşıkları **yakar ateşte**

Avazı **bülbülde** sedası kuşta

Keklik miydi turna mıydı toy muydu

(Veysel, 2018: 100)

Mİ.41. (Aşk) + Ateş; (Veysel) + Bülbül

Mİ.42. (Sevgili) + Keklik/Turna/Toy

Siyah bulut perdelemiş güneşi

(Veysel, 2018: 100)

Mİ.43. (Gurbet) + Siyah bulut; (Engel) + Perde; (Visal) + Güneş

İbrişimden **nazik ipek teline**

Takarlar çeşitli **yalan** âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

Mİ.44. (Saz teli) + İpek tel; Yalan + (Nesne)

Şiirde ne *özet* ne bir *öz* kaldı

Savurur denesiz **saman âşıklar**

(Veysel, 2018: 101)

Mİ.45. Şiir + (Bitki); Âşıklar + (Çiftçi); (Niteliksiz eser) + Tanesiz saman

Gözleri kararmış duman âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

Mİ.46. (Gaflet) + Göz kararması; (Basiretsizlik) + Duman

Âşıklık bizlere **yüz yıllık yoldur**

Koşsak da peşinden hemen âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

Mİ.47. (Yüz yıllık yol) + Uzak durum

Bulunmaz dermanı yoktur **ilacı**

Vursam *yaralasam* **söz** ile seni

(Veysel, 2018: 103)

Mİ.48. (Çözüm) + İlaç; Söz + (Silah)

Yalın kılıç mıydı bir **ateş** miydi

İçerim **köz** ile doldu bu gece

(Veysel, 2018: 104)

Mİ.49. (Aşk acısı) + Yalın kılıç-Ateş; (Hüzün, acı) + Köz

Soldurmam **gülümü** kondurmam **harı**

(Veysel, 2018: 105)

Mİ.50. (Sevgili) + Gül; (Dert) + Har

Hastayım derdimin yoktur **ilâcı**

Gönlümün mihracı **başımın tâcı**

(Veysel, 2018: 105)

Mİ.51. (Dertli) + Hasta; (Çare) + İlaç

Mİ.52. (Sevgili) + Gönlümün miracı (Sevgili) + Baş tacı

Bağrımdaki *açan çiçek*

(Veysel, 2018: 107)

Mİ.53. Bağır + (Tarla, toprak vb.); (Aşk, iman) + Çiçek

Ehli âşıklar **hırstan kirden**

Yüreğini *yıkar* gider

(Veysel, 2018: 108)

Mİ.54. (Fesatlık, günah vb.) + Kir; Yürek + (Eşya)

Zengin fakir ayni **hana**

Pencereden bakar gider

(Veysel, 2018: 108)

Mİ.55. (Dünya) + Han; (Yaşam) + Pencere

Olsa da gözleri âmâ

Sevgisi *ışır* dâima

Her **âşık** da gider amma

Aşk *tacını* takar gider

(Veysel, 2018: 109)

Mİ.56. Sevgi + (Işık kaynağı); Âşık + (Hükümdar)

İstemezdim senden uzaklaşayım

Hasreti kalbime *dolan* elveda

(Veysel, 2018: 114)

Mİ.57. Kalp + (Kap, kutu vb.); Hasret + (Meta)

İçerimde **ateş dolu mangal** var

Beni çeken **cazibeli çengel** var

(Veysel, 2018: 115)

Mİ.58. (Dertli gönül) + Ateş dolu mangal

Mİ.59. (Aşk) + Cazibeli Çengel

Çırpınıp içinde döndüğüm **deniz**

Dalgalanır coşar **ürüzgarından**

(Veysel, 2018: 116)

Mİ.60. (Aşk) +Deniz; (Özlem vb.) + Rüzgâr

Aşk ehli dayanır **ateşe kora**

(Veysel, 2018: 116)

Mİ.61. (Cefa, dert vb.) + Ateş, kor

Ey gönül derdinden etme şikâyet
Yüce dağlar gurur duyar **karından**

(Veysel, 2018: 116)

Mİ.62. (Kâmil kişiler) + Yüce dağlar; (Çile, Zorluk) + Kar

Kollarım yok **kanadım** yok uçulmaz

(Veysel, 2018: 117)

Mİ.63. (İmkân) + Kol-Kanat

Cennet olmuş o **cennetin** merası

(Veysel, 2018: 119)

Mİ.64. (Güzellik) + cennet; (Sıla) + cennet

Başımdaki **duman kar** senden geldi
Ben kara bağlayım ala kendine

(Veysel, 2018: 120)

Mİ.65. (Eza) + Duman, kar; [Veysel] + Dağ

Dağlar çiçek açar **Veysel** derd *açar*
Derdine *düştüğüm* yar benden kaçar
Gerçek âşık olan kendinden geçer
Derdini aleme *yayar* iniler

(Veysel, 2018: 123)

Mİ.66. Dert + (Bitki); Dert + (Çukur vb.); Dert + (Meta)

Nice **güzellere *bağlandım*** kaldım

(Veysel, 2018: 128)

Mİ.67. Güzel + (Pranga vb.); Veysel + (Esir)

Merhem çalıp **yaralarım** düzlüyor

(Veysel, 2018: 128)

Mİ.68. (Çare) + Merhem; Dert + (Yara)

Aşka *düşen* **ateş** *olur* **köz** olur

(Veysel, 2018: 130)

Mİ.69. Aşk + (Ateş çukuru); (Sıkıntı) + Ateş-Köz

Her türlü **çiçekle** kırlar süslenir
Yeşil yaprak *giyer* dumanlı dağlar

(Veysel, 2018: 131)

Mİ.70. Çiçek + (Süs); Yeşil Yaprak + (Giysi)

Parça parça etsem seni

Fabrikaya tutsam **seni**

(Veysel, 2018: 136)

Mİ.71. Kızılırmak + (Kaya, taş vb.)

Tara **turnam tellerini**

Issız koyma **göllerini**

(Veysel, 2018: 140)

Mİ.72. (Sevgili) + Turna; (Saç) + Tel; (Muhit) + Göl

Bir **zalimin tuzağına** tutuldum

(Veysel, 2018: 148)

Mİ.73. (Sevgili) + Zalim; (Güzellik, cilve) + tuzak

Bir yar için *diyar diyar dolandım*

Yoruldum da **Çamlıbel'e** *yaslandım*

(Veysel, 2018: 148)

Mİ.74. Veysel + (Seyyah); Çamlıbel + (Duvar)

Gâhi **gönül** oldum yüksekten *uçtum*

Ferhat oldum aşk uğrunda çalıştım

İrenk irenk *çiçeklere* karıştım

Derildim de Çamlıbel'e yaslandım

(Veysel, 2018: 148)

Mİ.75. Gönül + (Kuş); Veysel + (Çiçek)

Feleğinen çok oynadım *ütüldüm*

Bir **zalimin** *tuzağına* tutuldum

Haraç mezat dost uğruna *satıldım*

Verildim de Çamlıbel'e yaslandım

(Veysel, 2018: 148)

Mİ.76. Felek + (Rakip); Zalim [sevgili] + (Avcı); Veysel + Ticari meta

Dünya *dolsa* **şarkıyınan**

Türk'üz türkü çığırırız

(Veysel, 2018: 164)

Mİ.77. Dünya + (Kap); Şarkı +(Nesne)

Fen çok büyük **kerameti** *yutuyor*

(Veysel, 2018: 167)

Mİ.78. Fen + (Dev vb.); Keramet + (Nesne)

İlim akıl fikir sermaye sende
Çalıştır **gemiyi** otur dümende
(Veysel, 2018: 167)

Mİ.79. (Üretim mekânları) + Gemi; (Merkez) + Dümen

Sözlerim yalan mı dinle efendim
Kürrei arz doldu hep şanımızdan
(Veysel, 2018: 170)

Mİ.80. Küre-i arz + (Kap); Şan + (Nesne)

Gerdi kanatların bir **devlet kuşu**
Şeneldi Türklerin **kadim ocağı**
(Veysel, 2018: 171)

Mİ.81. (Atatürk) + Devlet kuşu; (Anadolu) + kadim ocağı

Nur içr'olsun Atatürk'ün **yatağı**
(Veysel, 2018: 171)

Mİ.82. (Huzur) + Nur; (Kabir) + Yatak

Cumhuryete karar verildi burda
Bulanık **fikirler** *duruldu* burda
(Veysel, 2018: 175)

Mİ.83. Fikir + (Su, göl vb.)

Sam değmiş de bağlar dökmüş gazeli
Hanı harap olmuş Keşan Erzincan
Nice yiğitleri nice güzeli
Feleğin toruna düşen Erzincan
(Veysel, 2018: 178)

Mİ.84. (Felaket) + Sam yeli; (Deprem) + Feleğin toru

Enstitü bir kovana misaldir
Her türlü **çiçekten** alır ***bal*** *yapar*
(Veysel, 2018: 193)

Mİ.85. (Bilim, sanat sahası) + Çiçek; (İyi iş) + Bal; Enstitü + (Arı)

Öğretmenler **iz** gösterir **yol yapar**
(Veysel, 2018: 194)

Mİ.86. (Hedef) + İz; (Ufuk açmak) + Yol yapmak

Seksen bir kahraman aynı **kafeste**

Bir **yolu çıkmadık derede** kaldı

(Veysel, 2018: 195)

Mİ.87. (Dumlupınar Denizaltısı) + Kafes; (Çanakkale Denizi) + Yolu çıkmadık dere

Yürü **ileriye** bakma **geriye**

(Veysel, 2018: 207)

Mİ.88. (İstikbal) + İleri; (Mazi) + Geri

Cahil ile sohbet etmek zor olur

Kulağı **sağırdır** gözü **kör** olur

(Veysel, 2018: 208)

Mİ.89. (Taassup) + Sağırlık-Körlük

Kalbimiz nur ile ***dolu*** sayılır

(Veysel, 2018: 208)

Mİ.90. Kalp + (Kap); Nur+ (Nesne)

Bu gamlı **gönlümü** *koymazdım* **yasa**

(Veysel, 2018: 209)

Mİ.91. Gönül + (Nesne); Yas + (Mekân)

Acı tatlı **zahmetime** katlandı

Uçurdu yuvadan yürüttü Anam

(Veysel, 2018: 213)

Mİ.92. Zahmet + (yiyecek); Veysel + (Kuş)

Milletine *bağlı* ol da dur derdi

Vatan sevgisini *giyitti* Anam

(Veysel, 2018: 213)

Mİ.93. Millet + (Nesne); Vatan sevgisi + (Giysi)

Aşkın deryasına dalan bir **gemi**

(Veysel, 2018: 219)

Mİ.94. (Aşk hissi) +Aşkın deryası; (Âşık) + Gemi

Uzun ince bir yoldayım

Gidiyorum gündüz gece

(Veysel, 2018: 223)

Mİ.95. (Ömür/Hayat) + Uzun ince bir yol

İki kapılı bir handa

Gidiyorum gündüz gece

(Veysel, 2018: 223)

Mİ.96. (Doğum- Ölüm) + İki kapı; (Dünya, ömür) + han

Kayıb ettim **baharımı yazımı**

(Veysel, 2018: 224)

Mİ.97. (Güzellikler) + Bahar-Yaz

Ele **geniş** bana dünya **dar** oldu

(Veysel, 2018: 225)

Mİ.98. (Huzurlu) + Geniş; (Çileli) + Dar

Geldi **güz** ayları erdi **baharım**

Geçirdim günümü gaflet içinde

(Veysel, 2018: 228)

Mİ.99. (Yaşlılık) + Güz; (Gençlik) + Bahar

Derya bende ben deryada birleştik

Ayrılmaya imkân yoktur yerleştik

Nice **boyalardan çemberden** geçtik

Veysel neler çekmiş kim ne bilecek

(Veysel, 2018: 231)

Mİ.100. (Sevgili) + Derya; (Boya-Çember) + Çeşitli evreler

Beni Mecnun eden **ateş kor** bende

(Veysel, 2018: 232)

Mİ.101. (Aşk) + Ateş; (Üst derecedeki aşk) + Kor

Uçsuz **bucaksız deryaya**

Gelmez yola gidiyorum

(Veysel, 2018: 237)

Mİ.102. (Kabir/Ölüm ötesi/Ölüm) + Uçsuz bucaksız derya; (Kabir/Ölüm ötesi/Ölüm) + Gelmez yol

Gemi bekliyor **limanda**

Tayfaları hazır onda

(Veysel, 2018: 237)

Mİ.103. (Tabut) + Gemi; (Dünya) + Liman; (Cemaat) + Tayfa

Derdim türlü türlü yoktur **ilacım**

(Kaya, 2004: 145)

Mİ.104. Dert+ (Hastalık); İlaç + (Çözüm)

Yazan kâtip böyle yazmış **fermanı**

(Kaya, 2004: 145)

Mİ.105. Kâtip + (Yaratıcı); Kader +(Ferman)

Kini kibiri *kapattım*

(Kaya, 2004: 205)

Mİ.106. Kin-Kibir + (Kutu)

2.2. KİNAYE

İncelenen Âşık Veysel şiirlerinde 310 adet kinaye sanatı kullanıldığı görülmüştür. Bu kinaye sanatı örnekleri kalın puntolu olarak gösterilip "KN" kısaltmasıyla da numaralandırılmıştır. İlgili örnekler şöyledir:

KN.1. **Ben giderim** adım kalır
Dostlar beni hatırlasın.

KN.2. **Düğün** olur **bayram** gelir
Dostlar beni hatırlasın
(Veysel, 2018: 14)

KN.3. Ne **gelsemdi** ne **giderdim**
(Veysel, 2018: 14)

KN.4. **Açar solar türlü çiçek**

KN.5. Kimler **gülmüş** kim **gülecek**
(Veysel, 2018: 14)

KN.6. **Veysel gider** adı kalır
Dostlar beni hatırlasın
(Veysel, 2018: 14)

KN.7. Elinden bir **dolu içtim**
Türlü türlü derde düştüm
(Veysel, 2018: 21)

KN.8. **Beni çıplak dışar'attın**
Cömertliğin nerde senin
(Veysel, 2018: 22)

KN.9. **Eller tutmaz gözler görmez**
Bu acayip sır da senin
(Veysel, 2018: 22)

KN.10. Türlü türlü **güllerinden koklattın**

Âşık ettin güle bülbül kuşunu.

(Veysel, 2018: 26)

KN.11. Dağa taşa kurda kuşa sorarım

Kimse bilmez hikmetini işini.

(Veysel, 2018: 26)

KN.12. Göz gezdirdim dört köşeyi aradım

Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

(Veysel, 2018: 27)

KN.13. Neyim ne olacak **elde neyim var**

Karac'oğlan Dertli Yunus soyum var

(Veysel, 2018: 27)

KN.14. Kimi yaya kimi atlı

Kimi uçar çift kanatlı

(Veysel, 2018: 29)

KN.15. Gök kubbenin direği yok

Muallakta bina çatmış

(Veysel, 2018: 29)

KN.16. Alimler alemi ölçer biçerler

(Veysel, 2018: 33)

KN.17. Veysel der ki gel barışak küslerim

(Veysel, 2018: 33)

Resulü Ekrem'in kanunu haktı

KN.18. Her ömrün sonunda bir feryat gördüm

(Veysel, 2018: 34)

KN.19. Var mıdır dünyaya gelip de kalan

KN.20. Gülüp baştan başa muradın alan

(Veysel, 2018: 34)

KN.21. Veysel neler satar narkı belirsiz

(Veysel, 2018: 34)

KN.22. El vurma yarama yaklaşma kardaş

(Veysel, 2018: 35)

KN.23. Âşıklar alemde gülmez dediler

KN.24. Akar göz yaşlarım silmez dediler

(Veysel, 2018: 35)

Veysel'in derdine bulunmaz çare

KN.25. **Etseler vücudun hem pare pare**

(Veysel, 2018: 35)

KN.26. **Dalgın dalgın seyreyledim alemi**

(Veysel, 2018: 36)

KN.27. **Nerde güzel gördü isem laf attım**

(Veysel, 2018: 37)

KN.28. Gâhi fakir oldum **hayli süründüm**

KN.29. Gâhi Mecnun oldum **aba büründüm**

(Veysel, 2018: 37)

KN.30. Zaman gelir **tenim düşer toprağa**

(Veysel, 2018: 37)

KN.31. **Pervane ateşten sakınmaz canı**

(Veysel, 2018: 38)

KN.32. **Yüzlerimi yere vurdum süründüm**

(Veysel, 2018: 39)

KN.33. **Veysel ağlar** ama gönlü ferahtır

Yar sana ilayık bir nesnem yoktur

KN.34. **Çünkü pervaneye ateş mübahtır**

Cesette emanet bir can görünür

(Veysel, 2018: 40)

KN.35. **Sanma şu sineme bir tek yar vurdu**

(Veysel, 2018: 40)

KN.36. Yarın **mezara girende**

Sen toksun da ben aç mıyım

(Veysel, 2018: 41)

KN.37. **Hiçbir zaman gül dikensiz olamaz**

(Veysel, 2018: 42)

KN.38. **Gülü yetiştirir dikenli çalı**

KN.39. **Arı her çiçekten yapıyor balı**

(Veysel, 2018: 42)

KN.40. **Ah çeker** âşıklar **ağlar** zarınan

KN.41. **Yüce dağlar şöhret bulmuş karınan**

Çağlar deli gönül ırmaklarınan

KN.42. Ağlar ağlar göz yaşların silemez

(Veysel, 2018: 42)

KN.43. Dedim güzel **sar yâremi**

(Veysel, 2018: 44)

Diyen bilmez bilen demez

KN.44. Öyle bir yol giden gelmez

(Veysel, 2018: 44)

Ecel gelir ölüm haktır

KN.45. Saklanmaya imkân yoktur

(Veysel, 2018: 44)

KN.46. Gülmedim dünyada **gülenler gülsün**

KN.47. Derdim yüreğimde eller ne bilsin

(Veysel, 2018: 45)

KN.48. Önünden **gülmeyen** sonra **güler** mi

(Veysel, 2018: 45)

KN.49. Kimine at vermiş eştirir gezer

KN.50. Kimine aşk vermiş coşturur gezer

KN.51. Kimine mal vermez koşturur gezer

Sanki bunu zengin etmek zor gibi

(Veysel, 2018: 47)

KN.52. Bir kısmı muhtaçtır acı soğana

(Veysel, 2018: 47)

Şu geniş dünyaya sığmayan gönül

KN.53. Şimdi bir odaya kapandı kaldı

KN.54. Bir dakka bir yerde duramaz iken

KN.55. Oturduğu yerden kalkamaz oldu

(Veysel, 2018: 48)

KN.56. Gâhi **gülüp** gâhi **ağlayan** gönül

(Veysel, 2018: 48)

KN.57. Her gün hatırlarım her gün **ağlarım**

KN.58. Veysel **ağlamanın zamanı** geldi

(Veysel, 2018: 48)

KN.59. Günbegün artıyor ahü figanın

(Veysel, 2018: 49)

KN.60. Gülüp oynamazsam kız neme gerek

(Veysel, 2018: 51)

KN.61. Doğru gören gider yolun düzüne

KN.62. Düz yolu görmeyen göz neme gerek

(Veysel, 2018: 51)

KN.63. Defli dümbelekli caz neme gerek

(Veysel, 2018: 51)

KN.64. Taşıma su ile değirmen dönmez

(Veysel, 2018: 52)

KN.65. Yüce dağlar ova gibi düzlenmez
Veysel muhannetten kerem gözlenmez

KN.66. Tilki gölgesine arslan gizlenmez

KN.67. Yiğidin gölgesi kendinden olur

(Veysel, 2018: 52)

KN.68. Geldin bu dünyaya **gülmezsin** dedi

(Veysel, 2018: 53)

KN.69. Derman gelir diye **yollar gözettim**

(Veysel, 2018: 53)

KN.70. Çetin olur hastaların **gülmesi**

(Veysel, 2018: 53)

KN.71. Tuttuğun yola doğru git

(Veysel, 2018: 58)

KN.72. Bizi yakar bizim ataş

KN.73. Söndürmektir tek çaresi

(Veysel, 2018: 58)

KN.74. Yürüyüp hedefe varalım kardaş

(Veysel, 2018: 60)

KN.75. Kar suyundan süzen çeşme göl olmaz

KN.76. Gül dikende biter diken gül olmaz

KN.77. Dız dız eden her sineğin bal'olmaz

KN.78. Peteksiz arının balı yalandır

(Veysel, 2018: 61)

KN.79. Adım at ileri geriye bakma

KN.80. Bir sağlam **iş tut da elinden bırakma**

(Veysel, 2018: 62)

KN.81. Allah cömert amma **ekmek bırakmaz**

KN.82. Oturup geçmişi konuşanlara

(Veysel, 2018: 62)

KN.83. Geçmişi konuşmak getirmez fayda

(Veysel, 2018: 62)

Veysel der kafanı nafile yorma

KN.84. Dünya fani değil **çöküp oturma**

KN.85. Adım at ileri avara durma

KN.86. Yoldaş ol refaha kavuşanlara

(Veysel, 2018: 62)

KN.87. Geldik gideceğiz yoktur gitmemek

KN.88. Kervan geçen gündüz olur gec'olur

(Veysel, 2018: 65)

KN.89. Ya biz niçin semeserhoş dururuz

KN.90. Tembelin cebi boş karnı aç olur

(Veysel, 2018: 65)

KN.91. Ne ekersen onu biçen topraktan

KN.92. Yaklaşma tembele geç git uzaktan

(Veysel, 2018: 65)

KN.93. Karnını doyurmaz tavla domine

(Veysel, 2018: 65)

KN.94. Hamal isen iskelede mağzada
Mebusvari manto alma avrada
KN.95. Çiftçi isen çarık işler tarlada
Boyalı iskarpin çirkincen'olur

(Veysel, 2018: 65)

KN.96. Aç gözünü bu aleme nazar et

(Veysel, 2018: 66)

Bir şey desem şimdi bana darılın
KN.97. Dizin tutmaz bir köşeye kurulun
KN.98. Yolun bitmez belki yolda yorulun
KN.99. Argın yorgun yola gitmek güç olur

(Veysel, 2018: 66)

KN.100. Kocalıkta şurda burda **sürünür**

(Veysel, 2018: 66)

Gelip geçen evvelinden
KN.101.Ne götürmüş azdan çoktan

(Veysel, 2018: 67)

KN.102.Sohbet etme kötü ile
KN.103.Güreş etme katı ile

(Veysel, 2018: 67)

KN.104.İnce eğir ip düz olsun

(Veysel, 2018: 67)

KN.105.Beş günlük ömrünü geçir kavgasız

(Veysel, 2018: 71)

KN.106. Akibet **serersin kara toprağa**

(Veysel, 2018: 73)

KN.107. Herkes kazancını **sana bırakır**

KN.108.Beş arşın bez ile yolc'eden ahir

(Veysel, 2018: 73)

Ey dünya kimseye yar olman yürü

KN.109.Gidenler gidiyor gelmiyor geri

Göklerde beklerdik yağmuru karı

KN.110.Şimdi gökten yere ataş iniyor

(Veysel, 2018: 74)

KN.111. Avrupa Asiye hep **kızıl kanda**

(Veysel, 2018: 74)

KN.112.Uyuma ey Veysel uykudan uyan

(Veysel, 2018: 74)

KN.113.Doğru at adımın sakın kolunu

(Veysel, 2018: 78)

KN.114.Doğrult hedefine çek ger yayını

(Veysel, 2018: 78)

KN.115.Harmanın var her taraftan hav'alır

KN.116.Kırık gemi kenarından su alır

KN.117.Zaman gelir belki dene çoğalır

KN.118.Denesi savrulan samana ne den

(Veysel, 2018: 78)

KN.119.Kolun kırık ise girme döğüşe

KN.120.Yorulup yollarda kalana ne den

(Veysel, 2018: 78)

KN.121.Veysel keser alıp kendine yonma

(Veysel, 2018: 78)

KN.122.Gelin belli değil kız belli değil

(Veysel, 2018: 79)

KN.123.Günahın sevabın adı kalmadı

(Veysel, 2018: 79)

KN.124.İrenkler çoğaldı boya bozuldu

KN.125.Kumaş belli değil bez belli değil

(Veysel, 2018: 79)

KN.126.Kimi hasır dokur kimisi halı

KN.127.Tam çalgıya karıştırdık kavalı

(Veysel, 2018: 79)

KN.128.Güle kıymet verilmezdi

(Veysel, 2018: 82)

KN.129.Boynum iğri seme serhoş gezerken

KN.130. Aklımı başımdan aldı **gizlendi**

(Veysel, 2018: 83)

KN.131.Çok aradım köşe köşe dolaştım

(Veysel, 2018: 83)

KN.132.Gelmiş gitmiş bizim evi yoklamış

(Veysel, 2018: 84)

KN.133.Her zaman dillerim çağırır yar yar

(Veysel, 2018: 84)

KN.134.Yürüyelim ize doğru

(Veysel, 2018: 85)

Bülbül gibi her dem sabah

KN.135.Durmaz Veysel çeker ah ah

(Veysel, 2018: 93)

KN.136.Bakıp dört köşeye seyran ederken

Kara kaş altında ela göz olsam

(Veysel, 2018: 94)

KN.137.Azmış yaraları perişan hali

(Veysel, 2018: 95)

KN.138.Güzel seni sarmak için

(Veysel, 2018: 97)

KN.139. Kalbin viran **gözün yaştır**

(Veysel, 2018: 98)

KN.140. Kavuşursak **son nefeste**

(Veysel, 2018: 99)

KN.141.Siyah bulut perdelemiş güneşi
KN.142.Ah çekti gözünden sel etti yaşı

(Veysel, 2018: 100)

KN.143.Terk edemem ezberini virdini

(Veysel, 2018: 100)

KN.144.Haram demez helal demez yutarlar

(Veysel, 2018: 101)

KN.145.Gözleri kararmış duman âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

KN.146.Arı olan tuz katar mı balına

(Veysel, 2018: 101)

KN.147.Beğenmez topalı bulamaz körü

(Veysel, 2018: 102)

KN.148.Bilemedim gece ile gündüzü
KN.149.Seçemedim güneş ile yıldızı

(Veysel, 2018: 104)

KN.150.Soldurmam gülümü kondurmam harı

(Veysel, 2018: 105)

KN.151.Derdimi deftere yazarım böyle

(Veysel, 2018: 106)

KN.152.Eşsinler kapına mezarım böyle

(Veysel, 2018: 106)

KN.153.Ağlar mı **güler** mi gör benim sunam

(Veysel, 2018: 113)

KN.154.Döküp göz yaşların silen elveda

(Veysel, 2018: 114)

KN.155.Ne çare kanadım yoktur niderim

(Veysel, 2018: 114)

KN.156.Kollarım yok kanadım yok uçulmaz

(Veysel, 2018: 117)

KN.157.Göz yaşları kurumadan yetişek

(Veysel, 2018: 119)

KN.158. Felek bize **gül demez ki gülüşek**

(Veysel, 2018: 120)

KN.159.Ah çeker ağlarım gurbet ellerde
KN.160.Durmaz akar gözüm yaşı sel gibi

(Veysel, 2018: 121)

KN.161. Evvel benim idi şimdi **kaçıyor**
KN.162. Beni görüp **saklanıyor** el gibi

(Veysel, 2018: 121)

KN.163.Aşkın beni deryalara daldırır
KN.164.Bazı ağlatır da bazı güldürür

(Veysel, 2018: 121)

KN.165. Esen rüzgarlara uyar **iniler**

(Veysel, 2018: 123)

KN.166. Derdine düştüğüm **yar benden kaçar**

(Veysel, 2018: 123)

KN.167.Sılada yavrular **bakıyor yola**

KN.168. Siz sağ olun biz **selamet gidelim**

(Veysel, 2018: 125)

KN.169.Mevlâ'yı seversen ağlatma beni

(Veysel, 2018: 126)

KN.170. Dost dost diye nicesine **sarıldım**

Benim sâdık yârim kara topraktır

KN.171. Beyhude **dolandım boşa yoruldum**

Benim sâdık yârim kara topraktır

(Veysel, 2018: 128)

KN.172. Kazma ile **döğmeyince** kıt verdi

(Veysel, 2018: 128)

KN.173. Her gün beni **tepesinde götürdü**

(Veysel, 2018: 128)

KN.174.Havaya bakarsam hava alırım

(Veysel, 2018: 129)

KN.175.Almak için uzak gitme topraktan

(Veysel, 2018: 129)

KN.176.Gün gelir Veysel'i **bağrına basar**

(Veysel, 2018: 129)

KN.177.Sakın incitmesin har çiçekleri

(Veysel, 2018: 132)

KN.178.Veysel'in aşkına al da bir bade

KN.179.Doldur ver içeyim içtiğin tastan

(Veysel, 2018: 142)

KN.180.Ekmeğime katık ettim tuzunu

KN.181. Veysel Şatır **düzenlemiş sazını**

(Veysel, 2018: 143)

KN.182.Ağlatma Veysel'i gel gözüm dağlar

(Veysel, 2018: 145)

KN.183. Duruldum da **Çamlıbel'e yaslandım**

(Veysel, 2018: 148)

KN.184.İnsanı öldürür dirliksiz avrat

(Veysel, 2018: 149)

KN.185.Selden ırmak yoktur hiçbir diyarda

(Veysel, 2018: 151)

KN.186. Sevinir evladım **söylenir adım**

KN.187.Hız ile yürürdüm olsa kanadım

(Veysel, 2018: 155)

KN.188. Hiçbir zaman **işten çekmez elini**

(Veysel, 2018: 156)

KN.189. Babamız dedemiz **döktüler al kan**

KN.190. Hudut boylarında **can verip yatan**

(Veysel, 2018: 161)

KN.191.Çekilip **karşıma çıkınca düşman**

KN.192.Süngü vursa idim düşman döşüne

(Veysel, 2018: 162)

KN.193.Şehit ismi yazılsaydı soyadım

Kanım ile mezarımın taşına

(Veysel, 2018: 162)

KN.194.Kılıç vurmak için düşman başına

(Veysel, 2018: 162)

KN.195. Bu nasıl **kavgalar çirkin dövüşler**

(Veysel, 2018: 163)

KN.196.Birleşiriz bir bayrağın altında

(Veysel, 2018: 163)

KN.197.Hedef alıp dövüştüğün kardaşın

(Veysel, 2018: 163)

KN.198.Çıkmış ayın çevresinde geziyor

(Veysel, 2018: 163)

KN.199.Bulanık çeşmeden kimse su içmez

KN.200.Kanadı olmasa kuşlar da uçmaz

(Veysel, 2018: 163)

KN.201.Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

(Veysel, 2018: 166)

KN.202.Hiçbir şey bilmezsen dik biraz kavak

(Veysel, 2018: 167)

KN.203.Sinesini hedef etti düşmana

Ölmüşken vatanı getirdi cana

KN.204.Çekti kılıcını çıktı meydana

Gören ibret aldı meydanımızdan

(Veysel, 2018: 168)

KN.205.Kaçırdık düşmanı bulunmaz izi

KN.206. Bir hücumda **geçti öte denizi**

(Veysel, 2018: 168)

KN.207.Yürüdü cepheye el birliğiyle

(Veysel, 2018: 171)

KN.208.Zannetme ağlayan gülmez

KN.209.Aslan yatağı boş kalmaz

KN.210. Yalınız **gidenler gelmez**

KN.211.Her gelen insan ağladı

(Veysel, 2018: 174)

KN.212.Uzatma Veysel bu sözü

Dayanmaz herkesin özü

Koruyalım yurdumuzu

KN.213. Dost değil düşman **ağladı**

(Veysel, 2018: 174)

KN.214.Uzun gitmez ulu sular durulur

(Veysel, 2018: 175)

KN.215.Veysel der içimden ağladım durdum

(Veysel, 2018: 178)

KN.216.Sudan ateş yapan ne güzel sanat

Dünyayı ışığa kaplarsın kat kat

(Veysel, 2018: 187)

KN.217. Hekim olup **her yâreyi saranlar**

(Veysel, 2018: 187)

KN.218.Yürü yavrum okuluna

(Veysel, 2018: 189)

KN.219.Atatürk sözü var Halkevlerinde

(Veysel, 2018: 190)

Cami tekke âsitane

KN.220.Ah çekeriz yana yana

(Veysel, 2018: 192)

KN.221.Irmak çaylardan var olur

(Veysel, 2018: 192)

KN.222.Tembellere hazır sofra kurulmaz

KN.223.Veysel'in elinden hiçbir iş gelmez

(Veysel, 2018: 194)

KN.224.Vatan sağ ol demiş en son nefeste

(Veysel, 2018: 195)

KN.225. Veysel **ağlar** sohbet ağlar dil ağlar

(Veysel, 2018: 195)

KN.226.Türlü türlü yaraları sarıyor

Var olsun hekimler nur hastahane

(Veysel, 2018: 196)

KN.227. Dertli olan gelir gelir **yalvarır**

(Veysel, 2018: 196)

KN.228.Meyve yetmeyince daldan düşmüyor

(Veysel, 2018: 197)

KN.229.Kırılsın elleri kör olsun gözü

(Veysel, 2018: 198)

KN.230. Yapar köprümüzü **güldürür bizi**

(Veysel, 2018: 198)

KN.231.Sen köşede ben dışarda

(Veysel, 2018: 202)

KN.232.Tepeleyip etme zulüm

(Veysel, 2018: 203)

KN.233.Ne çare ki böyle yolum

(Veysel, 2018: 203)

Güzel güzel balolarda

KN.234.Ben gezerim çalılarda

(Veysel, 2018: 203)

Mes çarıktır çarık mestir

KN.235.Yürürlerse aynı sestir

(Veysel, 2018: 203)

KN.236.Çok uzatma ayağını

Açıkta kalır üşürsün

(Veysel, 2018: 204)

KN.237.Karanlıkta dolaşırsın

(Veysel, 2018: 204)

KN.238.Gittiğin yollar dolaşık

KN.239.Yemek yersin kab bulaşık

(Veysel, 2018: 204)

KN.240.Ağlayanı gülenleri

Gözyaşların silenleri

(Veysel, 2018: 204)

KN.241.Önüne bak düşeceksin

KN.242.Doğru gitsen ulaşırsın

(Veysel, 2018: 204)

KN.243.Görürüz her şeyi **zannetmen körüz**

KN.244.Kafamız kızarsa vurur kırarız

(Veysel, 2018: 205)

KN.245.Çizm'altında çiğnenirken alçaklar

Bakarsın binlerce Yorg'ölür gider

(Veysel, 2018: 205)

Sanki din adamı o alçak papaz

KN.246. Beladır dünyaya **parmağı durmaz**

(Veysel, 2018: 205)

Allah birdir inanmışız Allaha

KN.247.İki diyen o dergâhtan kovulur

(Veysel, 2018: 207)

KN.248.Yürü ileriye bakma geriye

(Veysel, 2018: 207)

KN.249.Cahil ile sohbet etmek zor olur

(Veysel, 2018: 208)

KN.250.Yetişmiycek yere elin uzatma

(Veysel, 2018: 208)

KN.251. Giriş Veysel **kollarını sıva da**

(Veysel, 2018: 208)

KN.252.Parça parça olsun paramı çalan

(Veysel, 2018: 209)

KN.253.Eller cepte parmak boşta

(Veysel, 2018: 210)

KN.254.Ceplerinin dibi delik

Nedir sendeki bebelik

KN.255.Ne sarhoşluk ne semelik

Sanki içmiş mey Iraşit

(Veysel, 2018: 210)

KN.256.Dostum niçin giymişsin karalar

(Veysel, 2018: 211)

KN.257.Yalan dünya nicelerin ağlattı

(Veysel, 2018: 211)

KN.258.Gâhi **ağlayarak** gâhi **gülerek**
Geçti günüm **gözyaşlarım silerek**

(Veysel, 2018: 211)

KN.259. Medet mürvet deyip **kapına geldim**
İsteğim dileğim ver Hacı Bektaş

KN.260.İndim **eşiğine yüzümü sürdüm**
Kusurum günahım var Hacı Bektaş

(Veysel, 2018: 212)

KN.261. Horasandan **ayak bastın** uruma

(Veysel, 2018: 212)

KN.262.Geçmem dedin duvarımda sinekten

(Veysel, 2018: 212)

KN.263.Dokuz ay koynunda gezdirdi beni

Ne cefalar çekti ne etti Anam

(Veysel, 2018: 213)

KN.264.Ebedi yurduna gitti kavuştu

(Veysel, 2018: 217)

Neyzen'e de değdi feleğin oku tedric

KN.265.Döküldü badeler kahretti saki

(Veysel, 2018: 217)

KN.266.Ne bir gecekondu ne saray yapmış

(Veysel, 2018: 217)

KN.267.Eşiğine yüzüm sürem

KN.268.El bağlayıp divan kuram

(Veysel, 2018: 218)

KN.269.Türk oğluyum Türk'tür soyum

(Veysel, 2018: 218)

KN.270.Nasıl verem usta diye poz bana

(Veysel, 2018: 219)

KN.271.Düşmüşem gurbet ellerde

(Veysel, 2018: 223)

KN.272.Irak görünür görünce

(Veysel, 2018: 223)

KN.273.Gâh ağlaya gâhi güle

(Veysel, 2018: 223)

KN.274.Her zaman ağladım ne zaman güldüm

(Veysel, 2018: 225)

KN.275."Açma bana kolu" dedi

(Veysel, 2018: 226)

KN.276.Göz yaşlarım sile sile

(Veysel, 2018: 226)

KN.277.Veysel yönüm yâre dondum

(Veysel, 2018: 226)

KN.278.Ağlayı ağlayı vardım pınara
KN.279.Kirli yağlığımı yuvermediler
KN.280.Herkes destini doldurdu çıktı
KN.281.Bana da bir damla su vermediler

(Veysel, 2018: 227)

KN.282.Gezdim dere tepe niceler gibi

(Veysel, 2018: 228)

KN.283.İstemem dünyanın saltanatını
Süslü giyimini Arap atını

(Veysel, 2018: 230)

KN.284.Çiğnesin düşmanı yükseltsin yurdu

(Veysel, 2018: 230)

KN.285.Bülbül mü susacak gül mü solacak

(Veysel, 2018: 231)

KN.286.Oğlum kızım hep çarıklı
KN.287.Mes giymemiş soyum benim

(Veysel, 2018: 233)

Bir eşim var kızıl sarı
KN.288.Gubardır gezer saçları

(Veysel, 2018: 233)

KN.289.Türlü derdi çeker **gülmez**

(Veysel, 2018: 236)

KN.290.Son nefeste olsa kişi

Gine onda umut yaşar

(Veysel, 2018: 236)

KN.291.Teneşire çıkanaca

Gine onda umut yaşar

(Veysel, 2018: 236)

KN.292.Parmaklar oynuyor türlü nifakta

(Kaya, 2004: 100)

KN.293.Eğri bakan aradığın' bulamaz

(Kaya, 2004: 100)

KN.294.Veysel söyler ama duyulmaz sesi

(Kaya, 2004: 100)

KN.295.Adımlarım doğru belli izlerim

(Kaya, 2004: 133)

KN.296.Gelip dünyaya kim kalmış nerde

KN.297.Gelenler gidiyor kalmak yok burda

(Kaya, 2004: 133)

KN.298.Açıkgözüz derler körü kalmadı

(Kaya, 2004: 137)

KN.299.Yüz bulunmaz doya doya bakmaya

(Kaya, 2004: 137)

KN.300.Gittiğin yol yanlış diyen kalmadı

(Kaya, 2004: 139)

KN.301.Ağlasam ağlanmaz gülsem gülünmez

KN.302.Yusam temizlenmez silsem silinmez

(Kaya, 2004: 139)

KN.303.Kitabın sözüne uyan kalmadı

(Kaya, 2004: 139)

KN.304.Çok dolandım bir sadık dost aradım

(Kaya, 2004: 139)

KN.305. Derdim türlü türlü **yoktur ilacım,**

(Kaya, 2004: 145)

KN.306. Bir bahtı karayım **gülmedi yüzüm**

(Kaya, 2004: 145)

KN.307.Durmaz akar gözlerimin yaşları.

(Kaya, 2004: 146)

KN.308.Etten kandan kemiktenim

(Kaya, 2004: 205)

KN.309.Yılda bir selama kanaat ettim

(Kaya, 2004: 212)

KN.310.Elleri görmesin ağrı

(Kaya, 2004: 293)

2.3. MECAZIMÜRSEL

Âşık Veysel'in şiirlerinde 340 adet mecazımürsel sanatı kullanımı belirlenmiştir. Söz konusu mecazımürsel örnekleri kalın puntolu olarak gösterilip "MM" kısaltmasıyla gösterilip numaralandırılarak açıklama yapılmıştır. Âşık Veysel'in şiirlerindeki mecazımürsel örnekleri şu şekildedir:

Ben giderim **adım kalır**

(Veysel, 2018: 14)

MM.1.(Adım kalır, denilerek Veysel'in eserleri kast edilmiş.)

Tütmez baca yanmaz ocak

(Veysel, 2018: 14)

MM.2.(Bacanın tütmeyip ocağın yanmaması ile terk edilmiş, boş bırakılmış bir mekân kast edilmiş.)

Elinden bir dolu içtim

Türlü türlü derde düştüm

(Veysel, 2018: 21)

MM.3.(El söylenip sevgili ya da kap kast edilmiş.)

Gâhi uslu gâh del'oldum

Naçizane **Veysel** oldum

(Veysel, 2018: 21)

MM.4.(Veysel'in ismi söylenerek Veysel'in karakteri kast edilmiş.)

Kilisede despot **keşiş**

İs'Allahın oğlu demiş

(Veysel, 2018: 22)

MM.5.(Keşiş, kelimesiyle Hristiyan inanç sistemi kast edilmiş.)

Uzun kısa **dilin** durmaz

Eller tutmaz **gözler** görmez

(Veysel, 2018: 22)

MM.6.(Dil söylenmiş söz kast edilmiş.)

MM.7.(Eller-Gözler söylenerek insanlar kast edilmiş.)

Saklarım **gözümde güzelliğini**

Her neye bakarsam sen varsın orda

(Veysel, 2018: 24)

MM.8.(Göz söylenip hafıza kast edilmiş.)

MM.9.(Güzellik söylenip sevgili kast edilmiş.)

Aşkımın temeli sen bir alemsin

Sevgi **muhabbetsin** dilde **kelamsın**

Merhabasın dosttan gelen **selamsın**

Duyarak alırım sen varsın orda

(Veysel, 2018: 24)

MM.10. (Muhabbet-Kelam-Merhaba-Selam söylenip sevgili kast edilmiş.)

Meyva çekirdeksin sen varsın orda

Veysel'i söyleten sen oldun mutlak

Gezer daldan dala yorulur **ahmak**

(Veysel, 2018: 24)

MM.11. (Meyve-Çekirdek söylenerek bunların yaratıcısı olan Allah kast edilmiş.)

MM.12. (Ahmak denilerek-öyle olmasa da-Veysel kast edilmiş.)

Kırk yaşımdan sonra **kalbime** ilham
Erişti Mevlâ'dan bir ihsan oldu
(Veysel, 2018: 25)

MM.13. **(Kalp söylenip Veysel'in bilinci kast edilmiş.)**

Zahir batın her **irenkten** görünür
Gâhi doğar amma gâhi dulunur
(Veysel, 2018: 25)

MM.14. **(Renk söylenip varlık kast edilmiş.)**

Çok dolandım bulamadım eşini
Beni **candan** usandırdı bezdirdi
(Veysel, 2018: 26)

MM.15. **(Can denerek yaşam, hayat kast edilmiş.)**

Kimine göründün oruç namazlı
Veysel'e göründün cilveli nazlı
(Veysel, 2018: 26)

MM.16. **(Oruç-Namaz söylenip derviş kast edilmiş.)**

MM.17. **(Cilve- Naz söylenerek âşık kişi kast edilmiş.)**

Göz gezdirdim dört **köşeyi** aradım
Gördüğün güzellik hepisi Mevlâ
(Veysel, 2018: 27)

MM.18. **(Köşe söylenip geniş bir alan kast edilmiş.)**

Bahar gelir **çiçek** olur açılır
Zaman zaman **yağmur** olur saçılır
Ehli aşka **mey** görünür içilir
Ne sen var ne ben var bir tane **Gaffar**
(Veysel, 2018: 27)

MM.19. **(Çiçek-Yağmur-Mey-Gaffar denilerek Allah kast edilmiş.)**

Neyim ne olacak **elde** neyim var
(Veysel, 2018: 27)

MM.20. **(El denilerek kişi kast edilmiş.)**

Bu dünyayı kuran mimar
Ne hoş sağlam temel atmış
(Veysel, 2018: 29)

MM.21. **(Dünya denilerek hayat, yaşam kast edilmiş.)**

Ne zaman toprakla birleşir **cismim**

Cümle mahluk ile bir olur **ismim**

(Veysel, 2018: 33)

MM.22. **(Cisim-İsim denilerek Veysel kast edilmiş.)**

Herkese **güzellik** gösterir **yüzüm**

(Veysel, 2018: 33)

MM.23. **(Güzellik denilerek tebessüm kast edilmiş.)**

MM.24. **(Yüz denilerek Veysel kast edilmiş.)**

Alimler **alemi** ölçer biçerler

Hamını hasını eler seçerler

(Veysel, 2018: 33)

MM.25. **(Alem denilerek alem içindeki unsurlar kast edilmiş.)**

MM.26. **(Ham has denilerek ölçülen ögeler kast edilmiş.)**

Bu **dünya** fanidir konar göçerler

(Veysel, 2018: 33)

MM.27. **(Dünya denilerek yaratılmışlar kast edilmiş.)**

İy'olmaz **derdlerim** halim n'olacak

Hekimler **derdime** derman bulamaz

(Veysel, 2018: 35)

MM.28. **(Dert denilerek Veysel/dertli kişi kast edilmiş.)**

Bir arama yaptım kendi **kafamı**

Görünen ne gösteren ne görgü ne

(Veysel, 2018: 36)

MM.29. **(Kafa denilerek zihin kast edilmiş.)**

Cümle varlık bir **kuvvetten** var olmuş

Her cisime birer **zerre** verilmiş

(Veysel, 2018: 36)

MM.30. **(Kuvvet denilerek Allah söylenmek istenmiş.)**

MM.31. **(Zerre denilerek hayat ve nitelik kast edilmiş.)**

Veysel'i söyletir bir büyük **kuvvet**

(Veysel, 2018: 36)

MM.32. **(Kuvvet denilerek Allah söylenmek istenmiş.)**

Nerde **güzel** gördü isem laf attım

(Veysel, 2018: 37)

MM.33. **(Güzel denilerek sevgili kast edilmiş.)**

Nerde **güzel** gördü isem yerindim
Ucu çıkmaz bir küçücük yol tuttum

(Veysel, 2018: 37)

MM.34. **(Güzel denilerek sevgili kast edilmiş.)**

Hayali **kalbimde** sevdası **serde**
Mart nisan misali bir an görünür

(Veysel, 2018: 40)

MM.35. **(Kalp-ser denilerek bunların sahibi Veysel'in bilinci, zihni kast edilmiş.)**

Başım hali değil gamdan kederden
Kusur bende midir yoksa işimde

(Veysel, 2018: 45)

MM.36. **(Baş denilerek bunların sahibi olan Veysel kast edilmiş.)**

Tahammülüm yoktur cevre bu kadar
Kırk üç yıl çekmişim sonu ne kadar

(Veysel, 2018: 45)

MM.37. **(Kırk üç yıl denilerek Veysel'in geçmiş yaşanmışlığı kast edilmiş.)**

Gizli sırrım **memlekete** duyurdu
Sanki benim bir ettiğim var gibi

(Veysel, 2018: 47)

MM.38. **(Memleket denilerek halk kast edilmiş.)**

Bütün **dünya** benden alır cümbüşü
Bensiz **damarlarda oynamaz kanın**

(Veysel, 2018: 49)

MM.39. **(Dünya denilerek halk kast edilmiş.)**

MM.40. **(Damarlarda oynamaz kanın, denilerek ölüm kast edilmiş.)**

Başa bela nerden geldin

(Veysel, 2018: 50)

MM.41. **(Baş denilerek kişi kast edilmiş.)**

Yalan dünya yârsız olmaz
İster **saçı sırma *gönül***

(Veysel, 2018: 50)

MM.42. **(Saçı sırma denilerek kadın/sevgili kast edilmiş.)**

MM.43. **(Gönül denilerek Veysel kast edilmiş.)**

Yataklardan gelir hastanın sesi
Çetin olur hastaların gülmesi
(Veysel, 2018: 53)

MM.44. **(Yatak denilerek yatakların olduğu mahal kast edilmiş.)**

Delisin **gönül** delisin
Güzellere cilvelisin
(Veysel, 2018: 55)

MM.45. **(Gönül denilerek kişi kast edilmiş.)**

MM.46. **(Güzeller denilerek kadınlar kast edilmiş.)**

Candan sevdiğin **güzeli**
Tenha bulsan sarılman mı
(Veysel, 2018: 55)

MM.47. **(Candan denilerek samimiyet kast edilmiş.)**

MM.48. **(Güzel denilerek sevgili kast edilmiş.)**

Kuran'a bak İncil'e bak
Dört kitabın dördü de hak
(Veysel, 2018: 58)

MM.49. **(Kuran-İncil- Dört kitap denilmiş ve bu kitapların muhtevası kast edilmiş.)**

Senlik benlik nedir bırak
(Veysel, 2018: 58)

MM.50. **(Senlik benlik denilerek tefrik etme işi kast edilmiş.)**

Kişi ne çeker **dilinden**
Hem **belinden** hem **elinden**
(Veysel, 2018: 58)

MM.51. **(Dil denilerek söz kast edilmiş.)**

MM.52. **(Bel denilerek cinsellik kast edilmiş.)**

MM.53. **(El denilerek kişinin fiilleri kast edilmiş.)**

Meşgul eder seni işinden eyler
Gören **göze** ibret vardır her şeyde
Seyret **gökyüzünde yarışanlara**
(Veysel, 2018: 62)

MM.54. **(Göz söylenip kişi kast edilmiş.)**

MM.55. (Gökyüzünde yarışanlar denilerek bilim sahasında ilerlemiş ülke ve araştırmacılar kast edilmiş.)

Yoldaş ol **refaha kavuşanlara**

(Veysel, 2018: 62)

MM.56. (Refaha kavuşanlara ilerlemiş ülke ve kişiler kast edilmiş.)

Kafalara yerleşmezdi ihanet

(Veysel, 2018: 63)

MM.57. (Kafa denilerek kişilerin bilinçleri kast edilmiş.)

Eline geçeni harcama bol bol

(Veysel, 2018: 65)

MM.58. (Eline geçen denilerek para vb. kast edilmiş.)

Dizin tutmaz bir **köşe**ye kurulun

(Veysel, 2018: 65)

MM.59. (Köşe denilerek bir mekân kast edilmiş.)

Gelip geçen evvelinden

Ne götürmüş **azdan çoktan**

(Veysel, 2018: 67)

MM.60. (Azdan çoktan denilerek mal mülk kast edilmiş.)

Sohbet etme **kötü** ile

Güreş etme **katı** ile

(Veysel, 2018: 67)

MM.61. (Kötü denilerek bir kişi kast edilmiş.)

MM.62. (Katı denilerek bir kişi kast edilmiş.)

Yetmiş altı yıldır alır satarım

(Veysel, 2018: 70)

MM.63. (Yetmiş altı yıl denilerek ömür kast edilmiş.)

Diyorlar Veysel'e sersem **kafasız**

(Veysel, 2018: 70)

MM.64. (Kafasız denilerek akıl kast edilmiş.)

Arzum bir **güler yüz gül meme idi**

Beş arşın bez ile yolc'eden ahir

(Veysel, 2018: 73)

MM.65. (Güler yüz gül meme idi, denilerek kadın kast edilmiş.)

MM.66. (Beş arşın bez denilerek kefen kast edilmiş.)

Kimini gark ettin **yeşile ala**

(Veysel, 2018: 73)

MM.67. **(Yeşil al renkleri söylenerek banknotlar kast edilmiş** ki bu renklerde basılmış banknotlar olmuştur özellikle E 5 emisyon grubunda yer alan II. Tertip 10 Türk lirasının ön yüzü yeşil, arka yüzü koyu kırmızıdır (2023)**)**

İngiliz Fransız Alaman Urus

Günde telef eder binlerce **nüfus**

(Veysel, 2018: 74)

MM.68. **(Nüfus denmiş insanlar kast edilmiş.)**

Bu kadar **milletler** hep suçlu suçsuz

Ataş almış oylum oylum yanıyor

(Veysel, 2018: 74)

MM.69. **(Milletler denilerek insanlar, kişiler kast edilmiş.)**

Irahat yok Londra'da Lozan'da

Avrupa Asiye hep **kızıl kanda**

(Veysel, 2018: 74)

MM.70. **(Kızıl kanda denmiş ölümler kast edilmiş.)**

Ud edep kalmadı **kızda gelinde**

Büyükler küçüğe gelir minnete

(Veysel, 2018: 75)

MM.71. **(Kız, gelin denilerek bir kısım kadın kast edilmiş.)**

MM.72. **(Büyük-Küçük, denerek insanlar kast edilmiş.)**

Doğru söyleyene diyorlar asi

(Veysel, 2018: 75)

MM.73. **(Doğru söyleyen denmiş insan kast edilmiş.)**

Türlü Gündüz gezer **tango** takar takınır

(Veysel, 2018: 77)

MM.74. **(Tango, denmiş abartılı kıyafetler kast edilmiş.)**

Kambur felek çarha çarpar adamı

(Veysel, 2018: 77)

MM.75. **(Adam denmiş insanlar kast edilmiş.)**

Ver mektebe okutsunlar **oğlunu**

(Veysel, 2018: 78)

MM.76. (Oğul denmiş kız ya da erkek ayırt etmeksizin evlatlar kast edilmiş.)

Her gördüğün **güzelliğe** inanma

(Veysel, 2018: 78)

MM.77. (Güzellik denmiş bazı nesneler kast edilmiş.)

İnsanın edebi udu kalmadı

(2Veysel, 2018: 79)

MM.78. (İnsan denerek çoğu insanı kapsayacak geniş bir alan kast edilmiş.)

Hakikata giden **iz** belli değil

(Veysel, 2018: 79)

MM.79. (İz denmiş yol kast edilmiş.)

Aylarca yol çeken develer atlar

Onları kurtardı bu **ferasetler**

(Veysel, 2018: 79)

MM.80. (Ferasetler denmiş bilim adamları kast edilmiş.)

Güzel **yüzün** görülmezdi

(Veysel, 2018: 82)

MM.81. (Yüz denmiş sevgili kast edilmiş.)

Anılmazdı **Veysel adı**

(Veysel, 2018: 82)

MM.82. (Veysel adı, denmiş Veysel'in eserleri ve gelecek kuşaklarca da bilinmesi kast edilmiş.)

Her **güzele** meyil verilmez dedi

(Veysel, 2018: 83)

MM.83. (Güzel denmiş kadın kast edilmiş.)

Çok aradım **köşe köşe** dolaştım

(Veysel, 2018: 83)

MM.84. (Köşe köşe denmiş geniş bir alan kast edilmiş.)

Kabul et **kapında** beni de kul say

(Veysel, 2018: 86)

MM.85. (Kapı denmiş yakınlık kast edilmiş.

Dünyadan bihaber geçiyor günüm

Canı dilden bir **güzele** vurgunum

(Veysel, 2018: 87)

MM.86. **(Güzel denmiş sevgili kast edilmiş.)**

Ey benim **nazlı güzelim**

(Veysel, 2018: 89)

MM.87. **(Nazlı güzel denmiş sevgili kast edilmiş.)**

Ne **kuru tahtadan** ne **sarı telden**

(Veysel, 2018: 91)

MM.88. **(Kuru tahtadan ve sarı telden denerek saz enstrümanı kast edilmiş.)**

Bir **suna bakışlı kaşları keman**

(Veysel, 2018: 91)

MM.89. **(Suna bakışlı kaşları keman denerek sevgili kast edilmiş.)**

Sular çağlarken baharda

(Veysel, 2018: 93)

MM.90. **(Su denmiş ırmak kast edilmiş.)**

Her sabah her sabah **suya** giderken

(Veysel, 2018: 94)

MM.91. **(Su denip çeşme, pınar kast edilmiş.)**

Bakıp **dört köşeye** seyran ederken

(Veysel, 2018: 94)

MM.92. **(Dört köşe denmiş geniş bir mekân kast edilmiş.)**

Gözlerin ufukta bir ışık gibi

Kara bulut gibi kaşların **güzel**

(Veysel, 2018: 96)

MM.93. **(Güzel denmiş sevgili kast edilmiş.)**

Sabahtan bir **güzel** gördüm

Suya gelmişti pınara

(Veysel, 2018: 99)

MM.94. **(Güzel denmiş sevgili kast edilmiş.)**

MM.95. **(Su denip pınardan su doldurma ameliyesi kast edilmiş.)**

Salınarak **suya giden**

Ala gözlü kaşı kara

(Veysel, 2018: 99)

MM.96. **(Su denip çeşme, pınar kast edilmiş.)**

MM.97. **(Ala gözlü kaşı kara denmiş sevgili kast edilmiş.)**

Veysel yapış zülfü yâre

(Veysel, 2018: 99)

MM.98. **(Zülfü yâre yapış denmiş sevgiliden kam almak kast edilmiş.)**

İbrişimden nazik **ipek teline**

Takarlar çeşitli yalan âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

MM.99. **(İpek tel denip saz kast edilmiş.)**

İsterler bir **kaşı keman** aşıklar

(Veysel, 2018: 101)

MM.100. **(Kaşı keman denip güzel kadın kast edilmiş.)**

İçerim köz ile doldu bu gece

(Veysel, 2018: 104)

MM.101. **(İç denip ruh haleti kast edilmiş.)**

Başımı sevdadan halas eylesem

Gönül bir **güzeli** sardı bırakmaz

(Veysel, 2018: 105)

MM.102. **(Baş denmiş Veysel kast edilmiş.)**

MM.103. **(Güzel denmiş sevgili kast edilmiş.)**

Veysel'i **kapına** kul eyle bari

Eşsinler **kapına** mezarım böyle

(Veysel, 2018: 106)

MM.104. **(Kapı denmiş sevgiliye en yakın yer kast edilmiş.)**

MM.105. **(Kapı denmiş sevgiliye en yakın yer kast edilmiş.)**

Veysel'i söyletir bir **kaşı keman**

(Veysel, 2018: 113)

MM.106. **(Kaşı keman denip sevgili kast edilmiş.)**

Mektup ile konuşalım bir zaman

Mektup yâre selamımı ulaştır

(Veysel, 2018: 113)

MM.107. **(Mektup denip mektup vasıtasıyla iletişim kurmak kast edilmiş.)**

Ayrılık günleri geldi dayandı

Eğlenip burada kalan elveda

Eridi cesedim yüreğim yandı

***Sinem* delik delik delen** elveda

(Veysel, 2018: 114)

MM.108. (Eğlenip burada kalan, denip sevgili kast edilmiş.)

MM.109. (Sine denip ruh hali kast edilmiş.)

MM.110. (Sinem delik delik delen, denip sevgili kast edilmiş.)

İstemezdim senden uzaklaşayım

Hasreti *kalbime* dolan elveda

(Veysel, 2018: 114)

MM.111. (Hasreti kalbime dolan, denip sevgili kast edilmiş.)

MM.112. (Kalp denip ruh hali kast edilmiş.)

Kalbimde kadimdir gurbet korkusu

Gitmiyor **burnumdan** sıla **kokusu**

Bir **güzelin** meftunuyum doğrusu

Beni bu **sevdaya salan** elveda

(Veysel, 2018: 114)

MM.113. (Kalp denip ruh, zihin kast edilmiş.)

MM.114. (Burun denip hafıza kast edilmiş.)

MM.115. (Koku denip hatıralar kast edilmiş.)

MM.116. (Güzel denip sevgili kast edilmiş.)

MM.117. (Sevdaya salan, denip sevgili kast edilmiş.)

Çırpınıp saçların yolan elveda

(Veysel, 2018: 114)

MM.118. (Çırpınıp saçların yolan, denip sevgili kast edilmiş.)

Her gün yediğim içtiğim

İçerimde ağu benim

(Veysel, 2018: 118)

MM.119. (İç denip kişisel ruh dünyası kast edilmiş.)

Mor çiçekli yaylaların çağıdır

Güller solup kurumadan yetişek

(Veysel, 2018: 119)

MM.120. (Mor çiçekli yaylaların çağıdır, denip bahar mevsimi kast edilmiş.)

MM.121. (Güller solup kurumadan, denip güz mevsimi kast edilmiş.)

Türkmen güzelleri dönmeden geri

(Veysel, 2018: 119)

MM.122. **(Türkmen güzelleri denip Türkmen kadınlar kast edilmiş.)**

Bir **güzelin** mecnunuyum ezelden

Veremem telkini gelmiyor elden

(Veysel, 2018: 121)

MM.123. **(Güzel denip sevgili kast edilmiş.)**

MM.124. **(Telkini vermek denerek ölüm kast edilmiş.)**

Tatlı **dilleriyle** eğledi beni

(Veysel, 2018: 121)

(Dil denip söz, konuşma kast edilmiş.)

Zemanede emniyet yok insana

(Veysel, 2018: 122)

MM.125. **(Zamana denip yeni nesil insanlar kast edilmiş.)**

Bu aşkın meyinden içip de kanan

Gencecik başını sevdaya salan

Yârinden ayrılıp gurbette kalan

Geçen günlerini sayar iniler

(Veysel, 2018: 123)

MM.126. **(Bu âşkın meyinden içip de kanan, denip âşık olan kişi kast edilmiş.)**

MM.127. **(Gencecik başını sevdaya salan denip âşık olan kişi kast edilmiş.)**

MM.128. **(Yârinden ayrılıp gurbette kalan, denip âşık olan kişi kast edilmiş.)**

Bizim elin menekşesi mor olur

Güzeli âşıka sitemkâr olur

(Veysel, 2018: 124)

MM.129. **(Güzel denip sevgili kast edilmiş.)**

Veysel'in **dilinde** tespihtir adın

Hayal mıydın **gözlerimden** ıradın

(Veysel, 2018: 124)

MM.130. **(Dil ıramak denip konuşmak kast edilmiş.)**

MM.131. **(Gözlerden ıramak denip Veysel'den uzaklaşmak kast edilmiş.)**

Türlü Irkımız neslimiz aslı bir **kandan**

Siz sağ olun biz selamet gidelim

(Veysel, 2018: 125)

MM.132. (Kan denip millet, nesep kast edilmiş.)

Kokuyor burnuma Sivralan köyü

Serindir dağları soğuktur suyu

(Veysel, 2018: 126)

MM.133. (Kokuyor denip özlem kast edilmiş.)

MM.134. (Kokmak denip hatıralar kast edilmiş.)

Nice güzellere bağlandım kaldım

(Veysel, 2018: 128)

MM.135. (Güzel denip sevgili kast edilmiş.)

Her kim olursa bu sırra mazhar

Dünyaya bırakır ölmez bir eser

(Veysel, 2018: 128)

MM.136. (Dünya denip insanlık kast edilmiş.)

Nice **ela gözler** yedin

Seksen doksan yüzler yedin

(Veysel, 2018: 135)

MM.137. (Ela gözler, denip kişiler kast edilmiş.)

MM.138. (Seksen doksan yüzler, denip sayı verilerek sayıdan hareketle kişiler kast edilmiş.)

Gençler yersin **goca** yersin

Gündüz yersin gece yersin

(Veysel, 2018: 135)

MM.139. (Genç- Koca denerek kişiler kast edilmiş.)

Girdim dostun bahçesine

Hayran oldum o **dallara**

(Veysel, 2018: 137)

MM.140. (Dallar denerek bitkiler kast edilmiş.)

Yaprak sesi **kuş diline**

Hayran oldum o dallara

(Veysel, 2018: 137)

MM.141. (Kuş diline denerek kuş sesleri kast edilmiş.)

Veysel gezdim **dağı bağı**

Hayran oldum o dallara

(Veysel, 2018: 137)

MM.142. **(Dağ bağ denerek çokça mekânın gezildiği kast edilmiş.)**

Ateş olur **çiğ** bişirir fırında
Ziya verir nurlar saçar yerinde
Saf olarak akar köy pınarında
Güzeller gönlünü eğleyen sular

(Veysel, 2018: 139)

MM.143. **(Çiğ denerek yiyecek kast edilmiş.)**

MM.144. **(Güzeller denip kadınlar kast edilmiş.)**

İnsanoğlu **suyu** koymaz haline
Setler çeker baraj yapar yoluna

(Veysel, 2018: 139)

MM.145. **(Su denerek yağmur ve ırmaklar kast edilmiş.)**

Yâr **elinden** yaralarım ziyade

(Veysel, 2018: 141)

MM.146. **(Yâr eli denip yârin fiilleri kast edilmiş.)**

Bir hazin **ses** şafaklara seslenir

(Veysel, 2018: 142)

MM.147. **(Ses denip sesi çıkaran kaynak kişi vb. kast edilmiş.)**

Görmek için o yavrunun **yüzünü**

(Veysel, 2018: 143)

MM.148. **(Yüz görmek denerek kavuşmak kast edilmiş.)**

Yeşil yaprağile döşeli dağlar

(Veysel, 2018: 145)

MM.149. **(Yeşil yaprak denip bitki örtüsü kast edilmiş.)**

Zaman gelip **göçler** geri dönerken,
Güzellerin yaylasından inerken,

(Veysel, 2018: 146)

MM.150. **(Göç denip göç eden kişiler kast edilmiş.)**

MM.151. **(Güzeller denip kadınlar kast edilmiş.)**

Dünyada belalı **Veysel'in başı**
Herkes çilesini çeker nihayet

(Veysel, 2018: 149)

MM.152. **(Veysel'in başı denip Veysel'in kendisi kast edilmiş.)**

Emir senin yağmur senin yel senin

Emeklerim zay'eyledi sel benim

(Veysel, 2018: 150)

MM.153. **(Emekler denip ürünler kast edilmiş.)**

Her dalında bir **kuş sesi**

Ormandaki varlığa bak

(Veysel, 2018: 152)

MM.154. **(Her dal denip ormanın birçok yeri kast edilmiş.)**

MM.155. **(Kuş sesi denip kuşlar kast edilmiş.)**

Dinle çiftçilerin garip **halini**

İlkbaharda çifte başlar çiftçiler

(Veysel, 2018: 156)

MM.156. **(Hal denip çiftçinin durumunun anlatısı, hikayesi kast edilmiş.)**

Yağmur bol olursa güler yüzleri

Bahar göğ ekini görür **gözleri**

Çayır çimen bürüyünce dizleri

Öküzün **boynunu boşlar** çiftçiler

(Veysel, 2018: 156)

MM.157. **(Göz denip kişi kast edilmiş.)**

MM.158. **(Boynunu boşlamak denip serbest bırakmak kast edilmiş.)**

Gelinler **al** giyer kızlar sallanır

(Veysel, 2018: 156)

MM.159. **(Al denip kırmızı elbise kast edilmiş.)**

Başına toplanır **oğlu gelini**

Şimdi bol şüküre başlar çiftçiler

(Veysel, 2018: 156)

MM.160. **(Baş denip kişinin çevresi kast edilmiş.)**

MM.161. **(Oğlu gelini denip kişinin ailesi kast edilmiş.)**

Türlü Vatan sevgisini **içten** duyanlar

Sıtkı ile çalışır benimseyerek

(Veysel, 2018: 161)

MM.162. **(İç denip kalp, ruh kast edilmiş.)**

Her ferdin hakkı var bizimdir vatan

Babamız dedemiz *döktüler al kan*

(Veysel, 2018: 161)

MM.163. **(Al kan dökmek denip ölmek, şehit olmak kast edilmiş.)**

MM.164. **(Baba, dede denip ecdat, büyükler kast edilmiş.)**

Vatan aşkı ile çalışan **kafa**
Muhakkak erişir öndeki safa

(Veysel, 2018: 161)

MM.165. **(Kafa denip birey kast edilmiş.)**

Olmak istiyorsan **dünyada** mesut
Hakka halka yarayacak bir iş tut
Çalıştır oğlunu kızını **okut**
İnsan olmak için okumak gerek

(2Veysel, 2018: 161)

MM.166. **(Dünya denerek yaşam kast edilmiş.)**

MM.167. **(Okumak denip eğitim kast edilmiş.)**

MM.168. **(İnsan kelimesiyle kültürlü birey kast edilmiş.)**

Ay yıldızlı bayrak bizim **mal** bizim
Söyle Veysel öğünerek överek

(Veysel, 2018: 161)

MM.169. **(Mal denip memleket, vatan kast edilmiş.)**

Çalışırdım **memleketin işine**
İçimde duygular uyanan hisler

(Veysel, 2018: 162)

MM.170. **(Memleketin işi denip memleket insanlarının yararı kast edilmiş.)**

MM.171. **(İç denip kalp, ruh kast edilmiş.)**

Süngü vursa idim düşman **döşüne**

(Veysel, 2018: 162)

MM.172. **(Süngü vurmak denip öldürme fiili kast edilmiş.)**

MM.173. **(Döş denip kişinin bedeni kast edilmiş.)**

Felek kırdı kolum vermedi **nöbet**
Kılıç vurmak için düşman **başına**

(Veysel, 2018: 162)

MM.174. **(Nöbet denip askerlik vazifesi kast edilmiş.)**

MM.175. **(Kılıç vurmak denip öldürme fiili kast edilmiş.)**

MM.176. **(Baş denip kişinin bedeni kast edilmiş.)**

Mukadder harici gelmez meydana

Neler geldi bu **Veysel'in başına**

(Veysel, 2018: 162)

MM.177. (Veysel'in başı denip Veysel'in kendisi kast edilmiş.)

Türlü Birleşiriz bir **bayrağın** altında

Biz Türklerin ikilik yok aslında

(Veysel, 2018: 163)

MM.178. (Bayrak denip ülke kast edilmiş.)

Seni yaralıyor attığın taşın

Topluma zararlı yersiz savaşın

(Veysel, 2018: 163)

MM.179. (Sen denip mensup olunan millet kast edilmiş.)

Herkes ilim deryasında yüzüyor

(Veysel, 2018: 163)

MM.180. (Herkes denip diğer bazı devletler kast edilmiş.)

Set çekme **gözlere** herkes ayılsın

Her köşeye bir fabrika koyulsun

(Veysel, 2018: 166)

MM.181. (Göz denip basiret, zihin kast edilmiş.)

MM.182. (Her köşe denerek faklı farklı yerler kast edilmiş.)

Destekle fakiri **okut** yetimi

Bu hayırlar dinimizce kötü mü

(Veysel, 2018: 166)

MM.183. (Okumak denerek tahsil kast edilmiş.)

Boş gezene derler serseri savak

(Veysel, 2018: 167)

MM.184. (Boş gezen denerek bazı kişiler kast edilmiş.)

Çekildi sancaklar dayanmaz **canlar**

Şarktan garba gitti Türk'teki şanlar

(Veysel, 2018: 168)

MM.185. (Canlar denerek kişilerin tahammül gücü kast edilmiş.)

MM.186. (Şarktan garba şanın gitmesi denerek Türklerin kahramanlık haberlerinin her tarafta duyulması kast edilmiş.)

Kahraman **askerin** hücum etmesi

(Veysel, 2018: 168)

MM.187. **(Asker denerek ordu kast edilmiş.)**

Siyanet ettiler **askerimizi**

Vatan memnun kaldı zabitanımızdan

(Veysel, 2018: 168)

MM.188. **(Asker denerek ordu kast edilmiş.)**

MM.189. **(Vatan denerek halk kast edilmiş.)**

Tarttılar şeyhleri ağır mı diye

Haberin doğrulttun **urganımızdan**

(Veysel, 2018: 169)

MM.190. **(Urgan denerek darağacı/idam sehpası kast edilmiş.)**

Dağda belde *fukaraya* soygunu

Veren onlar idi vatanımızdan

(Veysel, 2018: 169)

MM.191. **(Dağ, bel denip farklı coğrafyalar kast edilmiş.)**

MM.192. **(Fukaralık niteliği söylenerek yoksul, savunmasız insanlar kast edilmiş.)**

Hükümet de milletini kayırdı

Bir af etti **hapisleri** koyverdi

(Veysel, 2018: 170)

MM.193. **(Hükümet denerek hükümet yetkilileri kast edilmiş.)**

MM.194. **(Hapisler söylenip mahkumlar kast edilmiş.)**

Türkiye'yi adalette yaşattı

Dağları deldirdi **demir döşetti**

(Veysel, 2018: 170)

MM.195. **(Türkiye denerek halk kast edilmiş.)**

MM.196. **(Demir döşetti denerek demir yolu inşa etmek kast edilmiş.)**

On dokuz Mayıs'ta parlayan zafer

İptida Samsun'a **bastı ayağı**

(Veysel, 2018: 171)

MM.197. **(On Dokuz Mayıs denerek 19 Mayıs 1919 kast edilmiş.)**

MM.198. **(Ayak başmak denerek şehre gelmek kast edilmiş.)**

Gerdi kanatların bir devlet kuşu

Şeneldi Türklerin kadim ocağı

(Veysel, 2018: 171)

MM.199. (Türklerin kadim ocağı denerek Anadolu kast edilmiş.)

Veysel bu **sözünde** var mıdır hata

(Veysel, 2018: 172)

MM.200. (Söz denerek şiir kast edilmiş.)

Her millet Atatürk deyin

Cemiyet' Akvam ağladı

(Veysel, 2018: 173)

MM.201. (Cemiyet-i Akvam denerek bu cemiyete üye ülkelerin fertleri kast edilmiş.)

Bütün **dünyanın her yeri**

Ah çekti **vatan** ağladı

(Veysel, 2018: 173)

MM.202. (Dünyanın her yeri denerek dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan insanlar kast edilmiş.)

MM.203. (Vatan denerek halk kast edilmiş.)

Semerkand'la Buhara'lar

İşitti **her yan** ağladı

(Veysel, 2018: 174)

MM.204. (Semerkand, Buhara denerek o bölgede yaşayan bazı insanlar kast edilmiş.)

MM.205. (Her yan denerek geniş bir mekânda yaşayan bazı kişiler kast edilmiş.)

Mareşal Fevzi'nin askerleri

Ordular *teğmen* ağladı

(Veysel, 2018: 174)

MM.206. (Ordular denerek ordu mensubu askerler kast edilmiş.)

MM.207. (Teğmen denerek genç subay askerler kast edilmiş.)

Uzatma Veysel bu **sözü**

Dayanmaz herkesin **özü**

(Veysel, 2018: 174)

MM.208. (Söz denerek şiir kast edilmiş.)

MM.209. (Öz denerek kalp, ruh kast edilmiş.)

Durmayıp çalışır **cer atelyesi**

Gittikçe artıyor şanı Sivas'ın

(Veysel, 2018: 175)

MM.210. **(Cer atölyesi denerek atölyede çalışan kişiler kast edilmiş.)**

Her **köşeye** bir fabrika kurulur

Güzelleşir her bir yanı Sivas'ın

(Veysel, 2018: 175)

MM.211. **(Köşe denerek mekân kast edilmiş.)**

Çok **kuvvetli şairleri** var imiş

Ruhsatî Pir sultan varı Sivas'ın

(Veysel, 2018: 176)

MM.212. **(Kuvvet denerek nitelikli şiir üretme yeteneği kast edilmiş.)**

Yazsın **tarihleri** beni Sivas'ın

(Veysel, 2018: 176)

MM.213. **(Tarihler denerek tarihçiler kast edilmiş.)**

İlim bir deryadır durmaz akarmış

Demişler kabların doldur **Kar'özü**

(Veysel, 2018: 177)

MM.214. **(Karaözü denerek Karaözü halkı kast edilmiş.)**

Memleket içinde metin **Kar'özü**

Tatlıdır sohbeti bilirler sözü

(Veysel, 2018: 177)

MM.215. **(Karaözü denerek Karaözü halkı kast edilmiş.)**

Şair Sadık **felsefeden okurmuş**

Her biri bir ehl-i dildir Kar'özü

MM.216. **(Felsefeden okumak denip felsefe tahsili kast edilmiş.)**

MM.217. **(Karaözü denerek Karaözü halkı kast edilmiş.)**

(Veysel, 2018: 177)

Bahar gelir güller açmaz bağında

Kâinat uykuda hep yatağında

(Veysel, 2018: 178)

MM.218. **(Kâinat denip tüm canlılar kast edilmiş.)**

Ah İzmir'in kuş üzümü

Pek severim **boğazımı**

(Veysel, 2018: 180)

MM.219. **(Boğaz söylenip iştah hissi kast edilmiş.)**

Çirkinleri neylemeli

Bulsam bir **Gürcü güzeli**

(Veysel, 2018: 181)

MM.220. **(Çirkinlik niteliği söylenip bazı kişiler kast edilmiş.)**

MM.221. **(Gürcü güzeli denip bir kısım Gürcü kadınlar kast edilmiş.)**

Sevgisi **içimde** yaşayıp duran

Nazlı güzellerin şirin İstanbul

Hayali **kafamda** hükümler süren

Görmez gözlerime görün İstanbul

(Veysel, 2018: 182)

MM.222. **(İç denerek kalp, ruh, zihin kast edilmiş.)**

MM.223. **(Nazlı güzel denerek kadın kast edilmiş.)**

MM.224. **(Kafa denerek zihin kast edilmiş.)**

MM.225. **(Görmez göz denerek gözlerin sahibi olan Veysel kast edilmiş.)**

Dünyaya haykıran **avazların** var

Yılmaz Türk Ordusu şahbazların var

(Veysel, 2018: 182)

MM.226. **(Avazlar denerek insanlar kast edilmiş.)**

Dünyanın en **zengin aklını** gördüm

Sermayesin sordum dedi ki okul

(Veysel, 2018: 187)

MM.227. **(Akıl söylenip akıl sahibi kişi kast edilmiş.)**

İlim akıl fikir yaratmış bunu

(Veysel, 2018: 188)

MM.228. **(İlim-Akıl-Fikir söylenip bunlara sahip kişiler kast edilmiş.)**

İnsanlar kafası bunları bulan

İlimdir dünyada hakikat olan

(Veysel, 2018: 188)

MM.229. **(İnsan kafası denerek zekâ sahibi kişiler kast edilmiş.)**

Hem kızına hem oğluna

İlim irfan yuvasıdır

(Veysel, 2018: 189)

MM.230. **(Hem kızına hem oğluna, denerek tüm fertler kast edilmiş.)**

Mürşit ilimdir bilmeli

Bu ses **Ata'nın sesidir**

(Veysel, 2018: 189)

MM.231. (Ses denip Atatürk'ün söz ve fikirleri kast edilmiş.)

Atatürk sesi var Halkevlerinde

(Veysel, 2018: 190)

MM.232. (Ses denip Atatürk'ün söz ve fikirleri kast edilmiş.)

Halkevleri ilim irfan yuvası

Atatürk'ün **sesi** milletin **sesi**

(Veysel, 2018: 190)

MM.233. (Ses söylenip fikirler kast edilmiş.)

Asla mağdur olmaz çalışan bir **el**

İnanç var **iman** var Halkevlerinde

(Veysel, 2018: 190)

MM.234. (El söylenip kişi kast edilmiş.)

MM.235. (İnanç-İman söylenip inançlı, imanlı insanlar kast edilmiş.)

Doğru bakıp görenlere

Halkın evi Hakkın evi

Hüsnüniyet olanlara

Halkın evi Hakkın evi

(Veysel, 2018: 191)

MM.236. (Doğru bakıp görenlere, denerek bu vasıfta olan kişiler kast edilmiş.)

MM.237. (Hüsnüniyet olanlara, denerek bu vasıfta olan kişiler kast edilmiş.)

Bahtiyardır yapan **eller**

Memlekete doğru yollar

(Veysel, 2018: 191)

MM.238. (El söylenip kişi kast edilmiş.)

Cami tekke âsitane

Ah çekeriz yana yana

(Veysel, 2018: 192)

MM.239. (Cami-Tekke-Âsitâne söylenip bu ibadet yerlerinde bulunan din müntesibi kişiler kast edilmiş.)

Bu **toplu fikirle** dağları deler

Kimisi makine kimi bel yapar

(Veysel, 2018: 193)

MM.240. (Toplu fikirler denip fikir sahiplerinin ürettiği araçlar kast edilmiş.)

Mârif sizi memlekete **el** yapar

(Veysel, 2018: 193)

MM.241. (Maarif söylenip maarif mensupları kast edilmiş.)

MM.242. (El söylenip icra makamındaki kişiler kast edilmiş.)

Yiğitlik cesurluk yılmaz yorulmaz

(Veysel, 2018: 194)

MM.243. (Yiğitlik-Cesurluk söylenip yiğit ve cesur kişiler kast edilmiş.)

Denizaltı Dumlupınar kazası

Yayıldı aleme duyuldu **sesi**

Çanakkale şehitlerin türbesi

Geldi **denizaltı** şurada kaldı

(Veysel, 2018: 195)

MM.244. (Ses söylenip haber kast edilmiş.)

MM.245. (Denizaltı söylenip denizaltı ve mürettebatı kast edilmiş.)

Seksen bir **kahraman** aynı kafeste

Bir yolu çıkmadık derede kaldı

(Veysel, 2018: 195)

MM.246. (Kahraman denip askerler kast edilmiş.)

Bütün **gazeteler** hep yazar oldu

İsimler **dillerde** hep gezer oldu

Her **Türk'ün kalbinde** bir mezar oldu

Sanmayın şehitler orada kaldı

(Veysel, 2018: 195)

MM.247. (Gazete söylenip gazete yazarları kast edilmiş.)

MM.248. (Dil söylenip konuşmak kast edilmiş.)

MM.249. (Türk'ün kalbi denerek zihin ve hafıza kast edilmiş.)

Dertli olan gelir gelir yalvarır

Göz açılır **kulak** verir **dil** verir

(Veysel, 2018: 196)

MM.250. (Dertli denerek dert ehli kast edilmiş.)

MM.251. (Göz söylenip görme yetisi kast edilmiş.)

MM.252. (Kulak söylenip işitme yetisi kast edilmiş.)

MM.253. (Dil söylenip konuşma yetisi kast edilmiş.)

Rabbim kimseyi koymasın yasta
Her **vilayet** ister bir hastahane
(Veysel, 2018: 196)

MM.254. (Vilayet söylenip halk kast edilmiş.)

Görecek günüm var çekecek çilem
(Veysel, 2018: 197)

MM.255. (Görecek gün söylenip istikbal kast edilmiş.)

Ölmez hatıralar solmaz çiçekler
Hekimler ehbablar **başımda** bekler
(Veysel, 2018: 197)

MM.256. (Başımda denerek kişinin yakın bölgesi kast edilmiş.)

Telgıraf telefon mektup gelince
Sivas halkı gelip gönlüm alınca
(Veysel, 2018: 197)

MM.257. (Sivas halkı denerek Sivas halkından bazı kişiler kast edilmiş.)

MM.258. (Telgraf-Telefon-Mektup söylenip bunların içindeki mesajlar kast edilmiş.)

Öğlen sonu kara haber yayıldı
İnsanlar ağladı hayvanlar güldü
Bu **çirkin iş** memlekete yayıldı
(Veysel, 2018: 198)

MM.259. (Çirkin iş söylenip bu işe ilişkin haber kast edilmiş.)

Yandı kömür oldu gitti **sulara**
Memlekete düşman bir yüzü kara
(Veysel, 2018: 198)

MM.260. (Su söylenip sel kast edilmiş.)

MM.261. (Memleket söylenip halk kast edilmiş.)

Aslında yok imiş asla Türk **kanı**
Haydi Türk diyelim kimeydi kini
Adilerden adi *yurdun* düşmanı

(Veysel, 2018: 198)

MM.262. (Kan söylenip halk soy, nesep kast edilmiş.)

MM.263. (Adilik niteliği söylenerek kötü vasıflı kişi kast edilmiş.)

MM.264. (Yurt söylenip halk kast edilmiş.)

Bütçeden **köprüye** ayırsa bir pay

(Veysel, 2018: 199)

MM.265. (Köprü söylenip köprü yapım bütçesi kast edilmiştir.)

Kerametli garip **başın**

(Veysel, 2018: 200)

MM.266. (Baş söylenip kişi kast edilmiştir.)

Yüzbaşıya söylemeli

(Veysel, 2018: 201)

MM.267. (Yüzbaşı söylenip bu rütbedeki kişi kast edilmiştir.)

Sen **köşede** ben dışarda

(Veysel, 2018: 202)

MM.268. (Köşe söylenip oda/evin gibi bir mekânın en güzel yeri kast edilmiştir.)

Hiç gezmedim **uzaklarda**

(Veysel, 2018: 202)

MM.269. (Uzaklar söylenip uzak yereler kast edilmiştir.)

Veysel söyler bir **nefestir**

Gah içerde gah dışarda

(Veysel, 2018: 203)

MM.270. (Nefestir denerek can kast edilmiştir.)

Görürüz her şeyi zannetmen körüz

Kafamız kızarsa vurur kırarız

(Veysel, 2018: 205)

MM.271. (Kafa söylenip psikolojik durum kast edilmiştir.)

Geçmeyiz namustan geçeriz **candan**

Kalan gazi ölen **mert** olur gider

(Veysel, 2018: 205)

MM.272. (Can söylenip yaşam, hayat kastedilmiştir.)

MM.273. (Mert söylenip şehit kişi kast edilmiştir.)

Kahraman **ordumuz** elde silahlar

Bir bir sorulacak kalır mı **ahlar**
Çizm'altında çiğnenirken alçaklar
Bakarsın binlerce **Yorg'ölür** gider
(Veysel, 2018: 205)

MM.274. **(Ordu söylenip fert olarak askerler kast edilmiştir.)**

MM.275. **(Ahlar söylenip yapılan zulümler kast edilmiştir.)**

MM.276. **(Yorgo söylenip düşman askerleri kast edilmiştir.)**

Sanki din adamı o **alçak papaz**
(Veysel, 2018: 206)

MM.277. **(Alçak papaz denip Makarios kast edilmiştir.)**

Veysel'in **kafası** kin ile dolu
(Veysel, 2018: 206)

MM.278. **(Kafa söylenip bilinç, hissiyat kast edilmiştir.)**

Şükür **amentüye** etmişiz iman
(Veysel, 2018: 207)

MM.279. **(Amentü denip amentü içindeki inanç unsurları kast edilmiştir.)**

Kalbime yaraşmaz şirk ile güman
Kalbimiz nur ile dolu sayılır
(Veysel, 2018: 207)

MM.280. **(Kalp söylenip karakter, inanış, ruh kast edilmiştir.)**

Bu gamlı gönlümü koymazdım yasa
Haber verdim inzibata polise
(Veysel, 2018: 209)

MM.281. **(İnzibat, polis söylenip resmi makamlar kast edilmiştir.)**

Akıl fikir yok mu **başta**
(Veysel, 2018: 210)

MM.282. **(Baş söylenip kişi kast edilmiştir.)**

Bu can bu cesede girelden beri
Aldık **başımıza** türlü kaderi
(Veysel, 2018: 211)

MM.283. **(Baş söylenip kişi kast edilmiştir.)**

Horasandan **ayak bastın** uruma
(Veysel, 2018: 211)

MM.284. **(Ayak bastın denip gelmek kast edilmiştir.)**

Yalan sadir olmaz **ervahı pekten**

Sana inanmışım **ervahtan** kökten

(Veysel, 2018: 212)

MM.285. (Ervahı pek, denerek kişiler kast edilmiştir.)

MM.286. (Ervahtan denerek samimiyet hali kast edilmiştir.)

Analar doğurmuş **ağayı beyi**

(Veysel, 2018: 213)

MM.287. (Ağa, bey söylenmiş fakat büyüdüklerinde ağa, bey olacak bebekler kast edilmiştir.)

Neyzen Tevfik **dünyasını değişti**

Tel sustu **dil** sustu neyler nic'oldu

(Veysel, 2018: 217)

MM.288. (Dünya değiştirmek, denerek ölüm kast edilmiştir.)

MM.289. (Tel söylenerek saz kast edilmiştir.)

MM.290. (Dil söylenerek şair kast edilmiştir.)

Gönüller coşturan meyler nic'oldu

(Veysel, 2018: 217)

MM.291. (Gönüller söylenip insanlar kast edilmiştir.)

Ziyaretim **Mevlânâ'yı**

Kabul et Allah aşkına

(Veysel, 2018: 218)

MM.292. (Mevlânâ söylenerek Mevlânâ'nın kabri kast edilmiştir.)

Yalvarırım **akşam sabah**

(Veysel, 2018: 218)

MM.293. (Akşam, sabah söylenerek tüm gün kast edilmiştir.)

Uzun ince bir yoldayım

Gidiyorum **gündüz gece**

(Veysel, 2018: 223)

MM.294. (Gündüz gece söylenerek devamlılık gösteren bir zaman bütünü kast edilmiştir.)

Kırk dokuz yıl bu yollarda

(Veysel, 2018: 223)

MM.295. (Kırk dokuz yıl denerek ömür kast edilmiştir.)

Bağlandım **köşede** kaldım bir zaman

Nice kimselere dedim el'aman
On on beş yaşıma girince heman
Yavaş yavaş **düzen ettim sazımı**
(Veysel, 2018: 224)

MM.296. (Köşe denip ıssız bir mekân kast edilmiştir.)

MM.297. (Sazı düzen etmek denerek saz eğitimine başlamak kast edilmiştir.)

Üç yüz onda gelmiş idim cihana
Dünyaya bakmadım ben kana kana
Kader böyle imiş **çiçek** mahana
Levh u Kalem kara yazmış yazımı
(Veysel, 2018: 224)

MM.298. (Üç yüz on söylenip Rumi takvime göre 1310 senesi kast edilmiştir.)

MM.299. (Çiçek denip çiçek hastalığı kast edilmiştir.)

MM.300. (Levh u Kalem söylenip kaderin de sahibi olan Allah kast edilmiştir.)

Her zaman her vakit **kalbimde** bu yas
Çark-ı devran güldürmedi yüzümü
(Veysel, 2018: 224)

MM.301. (Kalp söylenip hafıza kast edilmiştir.)

MM.302. (Çark-ı devran söylenip Yaratıcı kast edilmiştir.)

Ele geniş bana **dünya** dar oldu
Tahammülsüz gönlüm bikarar oldu
(Veysel, 2018: 225)

MM.303. (Dünya kelimesiyle yaşam kast edilmiştir.)

Gönlüme teselli kendimde buldum
Sabır ile teskin ettim **özümü**
(Veysel, 2018: 225)

MM.304. (Gönül kelimesiyle âşık kendisini kast etmiştir.)

MM.305. (Öz kelimesiyle âşığın ruhu kast edilmiştir.)

Memlekete destan oldum
Karim beni beğenmedi
(Veysel, 2018: 226)

MM.306. **(Memleket söylenip halk kast edilmiştir.)**

Bir **güzel** delisiyim

Durum beni beğenmedi

(Veysel, 2018: 226)

MM.307. **(Güzel denerek sevgili kast edilmiştir.)**

MM.308. **(Durum denerek sevgili kast edilmiştir.)**

Yine düştüm **dilden dile**

(Veysel, 2018: 226)

MM.309. **(Dil kelimesiyle konu hakkında konuşan kişiler kast edilmiştir.)**

Güzellerde eda yoktur naz kalktı

Herkes **üç beşini** aldı bıraktı

(Veysel, 2018: 227)

MM.310. **(Güzeller kelimesiyle kadınlar kast edilmiştir.)**

MM.311. **(Üç beş sayıları söylenerek kadınlar kast edilmiştir.)**

Yıllarca aradım **kendi kendimi**

Hiçbir türlü bulamadım **ben beni**

(Veysel, 2018: 229)

MM.312. **(Kendim ve ben denilerek Veysel'in ruhu, bilinci kast edilmiştir.)**

Gök kubbede kalacaktır **ses** kadim

Elli üç yıl kendi **kendim** aradım

(Veysel, 2018: 229)

MM.313. **(Gök kubbe söylenmiş dünya ve tarih kast edilmiştir.)**

MM.314. **(Ses söylenmiş eserler, yapılan işler, şiirler kast edilmiştir.)**

MM.315. **(Elli üç yıl denerek Veysel'in ömrü kast edilmiştir.)**

MM.316. **(Kendim denilmiş karakter, bilinç kast edilmiştir.)**

Yine bir acı ses duydu **kulağım**

(Veysel, 2018: 231)

MM.317. **(Kulak söylenip kulağın sahibi kişi kast edilmiştir.)**

Yayılmış **damarda kanı** görüyom

Yerleşmiş cesette **gizli sır** bende

(Veysel, 2018: 232)

MM.318. **(Damarda kan söylenip hayat, yaşam kast edilmiştir.)**

MM.319. **(Gizli sır denip ruh kast edilmiştir.)**

Bir eşim var **kızıl sarı**

Gubardır gezer saçları

(Veysel, 2018: 233)

MM.320. **(Kızıl, sarı renkleri söylenip saç vb. kast edilmiştir.)**

Kalbimde kadimdir aşk ile eser

(Veysel, 2018: 233)

MM.321. **(Kalp denip bilinç, hafıza kast edilmiştir.)**

Çalıştım **sesimi** sesine kattım

(Veysel, 2018: 235)

MM.322. **(Sesim denip şiir kast edilmiştir.)**

Bahçede **dut** iken bilmezdin sazı

Bülbül konar mıydı dalına bazı

(Veysel, 2018: 235)

MM.323. **(Dut denip dut ağacı kast edilmiştir.)**

Pençe vurup **sarı teli** sızlatma

(Veysel, 2018: 235)

MM.324. **(Tel denip saz kast edilmiştir.)**

Ben bir insanoğlu sen bir **dut dalı**

(Veysel, 2018: 235)

MM.325. **(İnsanoğlu denerek Veysel kast edilmiştir.)**

MM.326. **(Dut dalı denip saz kast edilmiştir.)**

Radyo denilen milletin malı

Neşriyatlar tarafsızca olmalı

(Kaya, 2004: 100)

MM.327. **(Radyo denilerek TRT radyo istasyonu kas edilmiştir.)**

Manasız mantıksız **Vatan Cephesi**

Vatan milletindir bu neyin nesi

(Kaya, 2004: 100)

MM.328. **(Vatan Cephesi denilerek cephe üyeleri kast edilmiştir.)**

Ahir şer demişler sözleri sadık

Ataların sözü geri kalmadı

(Kaya, 2004: 137)

MM.329. **(Ataların sözü denilerek örf, adet kast edilmiştir.)**

Bir yokluk dünyayı aldı kapattı

Herkes bir aldığın **on beşe sattı**

(Kaya, 2004: 137)

MM.330. **(On beş denilerek bedel kast edilmiştir.)**

Güzel ile sohbet et seher günü
Kaş oynatıp gülüşüne doyamam

(Kaya, 2004: 190)

MM.331. **(Güzel denilerek kast edilmiştir.)**

Cip bıraktı döndü bizi
Kar kapatmış yolumuzu

(Kaya, 2004: 194)

MM.332. **(Cip denilerek şoför kast edilmiştir.)**

Şarkışla ve köy arası
İçimden çıkmaz yarası
Ateşli beli burası
Şaştım kaldım nasıl edem

(Kaya, 2004: 194)

MM.333. **(İç denilerek hafıza, gönül kast edilmiştir.)**

Adım atsam kar batıyor
Ata binsem at yatıyor

(Kaya, 2004: 194)

MM.334. **(Kar denilerek ayak, ayakkabı kast edilmiştir.)**

Okul müdürü beraber
Ort'okula etti haber
Talebeler apar topar
Kurtardılar şükür olsun

(Kaya, 2004: 194)

MM.335. **(Orta okul denilerek okul çalışanları kast edilmiştir.)**

Konuk olduk **Ort'okula**
Sabahleyin düştük yola
Talebeler bir at ile
Eve düştük şükür olsun

(Kaya, 2004: 194)

MM.336. **(Orta okul denilerek okul çalışanları kast edilmiştir.)**

Güzel yazmışsın şiiri

O dediğin ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

MM.337. (Güzel yazmak denilerek şiirin içeriği kast edilmiştir.)

Bomboş oldu **kafam** zindan her taraf

Anladım ki aşka hakaret ettim

(Kaya, 2004: 212)

MM.338. (Kafa denilerek zihin kast edilmiştir.)

Dişlerimi yeni taktı,
Nusret Çubukçu Çubukçu
Kafama bir iz bıraktı,
Nüzhet Çubukçu Çubukçu

(Kaya, 2004: 293)

MM.339. (Diş denilerek protez kast edilmiştir.)

MM.340. (Kafa denilerek zihin kast edilmiştir.)

2.4. TEŞBİH

Âşık Veysel'in şiirlerinde 291 adet teşbih sanatı kullanımı belirlenmiştir. Bu teşbih örnekleri ilgili kısımların altında kalın puntoyla belirtilerek **"benzeyen + benzetilen"** formülüyle gösterilerek "TŞB" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. Tespit edilen teşbihler şu şekildedir:

Dünya bir han, konan göçer

(Veysel, 2018: 14)

TŞB.1.Dünya + H**an**

Dilsiz oldum pepelendim
Yağmur oldum sepelendim
Toprak oldum tepelendim

(Veysel, 2018: 21)

TŞB.2.[Veysel] + Dilsiz

TŞB.3.[Veysel] + Yağmur

TŞB.4.[Veysel] + Toprak

Bu balkıyan nur da senin

(Veysel, 2018: 23)

TŞB.5.Sen (Allah) + Nur

Sen ağaç misali biz dalda yaprak

(Veysel, 2018: 24)

TŞB.6.Sen [Allah] + Ağaç; Biz [yaratılmışlar] + Yaprak

Sefil Veysel Hak'tan ister muradı

(Veysel, 2018: 25)

TŞB.7.Veysel + Sefil

Coşar deli gönül misali derya

(Veysel, 2018: 27)

TŞB.8.Gönül + Derya

Anın için dedik biz ona Canan

(Veysel, 2018: 27)

TŞB.9.[Allah] + Canan

Mansur'a benzeyen bazı huyum var

(Veysel, 2018: 27)

TŞB.10. [Veysel'in] huyu + Mansur'un huyu

Ceset soba gibi kalbim bir ocak

(Veysel, 2018: 35)

TŞB.11. Ceset + Soba; Kalp + Ocak

Sevda denizinde gönlüm aldattım

(Veysel, 2018: 37)

TŞB.12. Sevda + Deniz

Gâhi Mecnun oldum aba büründüm.

(Veysel, 2018: 37)

TŞB.13. [Veysel] + Mecnun

Boz bulanık bir sel oldum yürüdüm

(Veysel, 2018: 39)

TŞB.14. **[Veysel] + Boz bulanık sel**

Hayali kalbimde sevdası serde
Mart nisan misali bir an görünür

(Veysel, 2018: 40)

TŞB.15. **[Yârin Hayali] + Mart, nisan**

Beni hor görme kardeşim
Sen altınsın ben tunç muyum
Aynı vardan var olmuşuz
Sen gümüşsün ben sac mıyım

(Veysel, 2018: 41)

TŞB.16. **Sen [İnsan] + Altın; Ben [Veysel] + Tunç**

TŞB.17. **Sen [İnsan] + Gümüş; Ben [Veysel] + Sac**

Sen balsın da ben cec[3] miyim

(Veysel, 2018: 41)

TŞB.18. **Sen [Bal] + Gümüş; Ben [Veysel] + Çeç**

Sen kalemsin ben uç muyum

(Veysel, 2018: 41)

TŞB.19. **Sen [İnsan] + Kalem; Ben [Veysel] + Uç**

Sen yolcusun ben bac mıyım

(Veysel, 2018: 41)

TŞB.20. **Sen [İnsan] + Yolcu; Ben [Veysel] + Bac**

Al yanaklar şule verir nur gibi

(Veysel, 2018: 47)

TŞB.21. **Yanaklar + Nur**

Şimdi kendi saklanıyor sır gibi

(Veysel, 2018: 47)

TŞB.22. **[Felek] saklanması + Sır**

Yeter gayrı yumma gözün kör gibi

[3] Henüz samanla karışık, kalburdan geçirilmemiş tahıl yığını.

(Veysel, 2018: 47)

TŞB.23. **[Felek] + Kör**

Bilirim aslını nursun gevhersin

(Veysel, 2018: 49)

TŞB.24. **[Gönül] + Nur-Gevher**

Gönül sensin güzellerin cilası

(Veysel, 2018: 49)

TŞB.25. **Gönül + Cila**

Aşk denilen bir deryaya

(Veysel, 2018: 50)

TŞB.26. **Aşk + Derya**

Şimdi oldun turna gönül

(Veysel, 2018: 50)

TŞB.27. **Gönül + Turna**

Gönül bir deryadır dalgası dinmez

(Veysel, 2018: 52)

TŞB.28. **Gönül + Derya**

Hastahane hastaların yuvası

(Veysel, 2018: 53)

TŞB.29. **Hastane + Yuva**

Hakir görüp ırk ayırmak

Hakikatte yüz karası

(Veysel, 2018: 58)

TŞB.30. **Irk ayırmak + Yüz karası**

Birlik çok tatlıdır, benzer üzüme

(Veysel, 2018: 60)

TŞB.31. **Birlik + Üzüm**

Bana düşman etmiş vatandaşımı

(Veysel, 2018: 60)

TŞB.32. Vatandaş + Düşman[4]

İnsan bir deryadır ilimde mahir

(Veysel, 2018: 61)

TŞB.33. İnsan + Derya

Cahil insan gül ise de koklama

(Veysel, 2018: 70)

TŞB.34. Cahil İnsan + Gül

Asırlar elinde bir tesbih gibi
Sayısız bugünler bir defter gibi

(Veysel, 2018: 72)

TŞB.35. Asırlar + Tesbih

TŞB.36. Bugünler + Defter

Dünya harman elindedir yabası

(Veysel, 2018: 72)

TŞB.37. Dünya + Harman

Istırapla dolu kedersin dünya

(Veysel, 2018: 73)

TŞB.38. Dünya + Keder

Bükülmez kolların olmuşsun ağa

(Veysel, 2018: 73)

TŞB.39. [Dünya] + Ağa

Bu dünya görünmez böyle bir hayal

(Veysel, 2018: 77)

TŞB.40. Dünya + Hayal

Kusur bulun turunç gibi geline

(Veysel, 2018: 77)

[4] düşman

TŞB.41. **Gelin + Tunç**

Dünya bir dolap ki durmadan döner

(Veysel, 2018: 78)

TŞB.42. **Dünya + Dolap**

Bir kız ile karşılaştım
Göz aldatan bir sinema
Ben de oldum bir sinema

(Veysel, 2018: 80)

TŞB.43. **Kız + Sinema**

TŞB.44. **Ben [Veysel] + Sinema**

Batan oklar hep sinema

(Veysel, 2018: 80)

TŞB.45. **Batan oklar [kirpik] + Sinema**

Hayat filime misaldır
İşler güçler hep sinema

(Veysel, 2018: 80)

TŞB.46. **Hayat + Film**

TŞB.47. **İşler, güçler + Sinema**

Sevda derler bir sahilde ulaştım

(Veysel, 2018: 83)

TŞB.48. **Sevda + Sahil**

Melek miydi huri miydi peri mi
Bir güzele benziyordu durumu

(Veysel, 2018: 83)

TŞB.49. **[İlahi Tecelli /Sevgili] + Melek-Huri-Peri**

TŞB.50. **[İlahi Tecelli] + Güzel [Kişi]**

Onu sevenlerin gönlü bahardır

(Veysel, 2018: 84)

TŞB.51. **Gönül + Bahar**

Kabul et kapında beni de kul say

(Veysel, 2018: 86)

TŞB.52. Ben [Veysel] + Kul

Ceylân gibi iner göle

(Veysel, 2018: 88)

TŞB.53. [Sevgili] + Ceylan

Yar yoluna kurban olam
Dahi dolmadı mı çilem
Kirpikler ok kaşlar kalem

(Veysel, 2018: 88)

TŞB.54. [Veysel] + Kurban

TŞB.55. Kirpik + Ok; Kaş + Kalem

Olma benden uzaklaşan
Avcıdır bize yaklaşan
Sevdiğinden ayrı düşen
Koyun gibi meler gider

(Veysel, 2018: 88)

TŞB.56. [Veysel'e] yaklaşan + Avcı

TŞB.57. Sevdiğinden Ayrı Düşen + Koyun

Yağmur olsa yağa yağa
Terim gözyaşım toprağa

(Veysel, 2018: 88)

TŞB.58. Ter-Gözyaşı + Yağmur

Ben o yâre olsam köle
Sevdası var başa bela

(Veysel, 2018: 89)

TŞB.59. [Veysel] + Köle

Yıldız gibi benler gördüm

(Veysel, 2018: 90)

TŞB.60. Ben + Yıldız

Dudu[5] diller inci dişler

Âhu gözler o bakışlar

(Veysel, 2018: 90)

TŞB.61. Dudu [Dili] + [Sevgilinin] Dili; Diş + İnci

TŞB.62. Âhu [Gözleri] + [Sevgilinin] Gözleri

Bir suna bakışlı kaşları keman

(Veysel, 2018: 91)

TŞB.63. [Sevgilinin] Bakışı + Suna [Bakışı]; Kaş + Keman

Mevsimler içinde baharsın yârim

Türlü türlü irenkleri sayarsın

Misküamber gibi kokarsın yârim

(Veysel, 2018: 92)

TŞB.64. Yâr + Bahar

TŞB.65. Yârin Kokusu + Misk amber

Yıldız mehtap leylü neharsın[6] yârim

(Veysel, 2018: 92)

TŞB.66. Yâr + Yıldız-Mehtap-Leyl-Nehar

Bir misli bulunmaz cevhersin yârim

(Veysel, 2018: 92)

TŞB.67. Yâr + Cevher

Bülbül gibi her dem sabah

Durmaz Veysel çeker ah ah

(Veysel, 2018: 93)

TŞB.68. Veysel + Bülbül

Her sabah her sabah suya giderken

Yar yolunda toprak olsam toz olsam

Bakıp dört köşeye seyran ederken

Kara kaş altında ela göz olsam

[5] Farsça ṭūṭī: 1. isim ► papağan.
[6] Gece, gündüz

(Veysel, 2018: 94)

TŞB.69. **[Veysel] + Toz-Toprak;**

TŞB.70. **[Veysel] + Ela göz**

Gövel ördek gibi inerken göle
Ya bir şahin olsam ya bir baz olsam

(Veysel, 2018: 94)

TŞB.71. **[Sevgili] + Gövel Ördek**

TŞB.72. **[Veysel] + Şahin; [Veysel] + Baz**

Veysel ördek olsun sen de göl yârim
Yeter gayri Kerem eyle gel yârim
Lale sünbül mor menekşe gül yârim
Sen bir çiçek olsan ben bir yaz olsam

(Veysel, 2018: 94)

TŞB.73. **Veysel + Ördek; Yâr + Göl**

TŞB.74. **Yâr + Lale-Sümbül-Mor Menekşe- Gül**

TŞB.75. **Yâr + Çiçek; [Veysel] + Yaz**

Gönül bir güzeli sevmiş ayrılmaz
Dolanır peşinde çoban misâli

(Veysel, 2018: 95)

TŞB.76. **Gönül + Çoban**

Ferhat Şirin için kestiği taşlar
Benim senin için döktüğüm yaşlar

(Veysel, 2018: 95)

TŞB.77. **Veysel'in göz yaşları + Ferhat'ın kestiği taşlar**

Mecnun Leylâ için pınarı bekler
Ben de bir yâr için olmuşum deli

(Veysel, 2018: 95)

TŞB.78. **(Veysel) + Deli**

Bir kökte uzanmış sarmaşık gibi
Dökülmüş gerdana saçların güzel

Gözlerin ufukta bir ışık gibi
Kara bulut gibi kaşların güzel

(Veysel, 2018: 96)

TŞB.79. Saç + Sarmaşık

TŞB.80. Gözler + Işık

TŞB.81. Kaşlar + Kara Bulut

Koynundaki turunç mudur nar mıdır
Adın Huri midir Gülizar mıdır
Gözlerinden akan yağmurlar mıdır

(Veysel, 2018: 96)

TŞB.82. Koyundaki [Göğüsler] + Turunç-Nar

TŞB.83. [Yâr] + Huri

TŞB.84. Gözlerinden Akan [Gözyaşları] + Yağmur

Afatı devran mı bilmem ki nesin
Bülbül avazın andırır sesin
Seher yeli gibi gelir nefesin
Âşıka bahardır kışların güzel

(Veysel, 2018: 96)

TŞB.85. [Yâr] + Afatı Devran

TŞB.86. [Yâr] Sesi + Bülbül Avazı

TŞB.87. [Yâr] Nefesi + Seher Yeli

TŞB.88. [Yârin] Kışı [Cefası] + Âşığa Bahar [Lütuf]

Can alıcı gözün sanki bir cellat
Veysel'i kapından eyleme azat
Bana yastık olsun döşlerin güzel

(Veysel, 2018: 96)

TŞB.89. [Yârin] Gözü + Cellat

TŞB.90. [Yârin] Döşü + Yastık

Seni sevmem umum gibi
Sevgin ayrı zulum gibi
Ateşlenmiş bir mum gibi

Eridi gönlüm eridi

(Veysel, 2018: 97)

TŞB.91. [Yârin] Sevgisi + Zulüm

TŞB.92. [Veysel'in] Gönlü + Ateşlenmiş Mum

Benim sevdiğim dilberin
Gönlü çelik bağrı taştır

(Veysel, 2018: 98)

TŞB.93. Gönül + Çelik; Bağır + Taş

Âşıklıktaki mesele
Kalbde dönen bir ateştir

(Veysel, 2018: 98)

TŞB.94. Âşıklık + Ateş

Bu sevdadan çetini yok
Uzun boylu bir savaştır

(Veysel, 2018: 98)

TŞB.95. Sevda + Savaş

Gider yolda üğrünerek
Sandım aslı huri melek

(Veysel, 2018: 99)

TŞB.96. [Yâr] + Huri-Melek

Boyu servi çınar gibi
Gökte turna döner gibi
Dala bülbül konar gibi
Avaz veriyor kuşlara

(Veysel, 2018: 99)

TŞB.97. Boy + Servi-Çınar

TŞB.98. [Yârin Bir Vasfı] + Turnanın Gökte Dönüşü

TŞB.99. [Yârin Bir Vasfı] + Bülbülün Dala Konuşu

Salınıp giderken boyunu gördüm
Selvi miydi fidan mıydı boy muydu

Eğmiş kaşlarını yayını gördüm
Kılıç mıydı gamze mıydı yay mıydı

(Veysel, 2018: 100)

TŞB.100. Boyu + Selvi-Fidan

TŞB.101. Kaş + Kılıç-Gamze-Yay

Güzel keklik gibi geziyor tasta
Gören âşıkları yakar ateşte
Avazı bülbülde sedası kuşta
Keklik miydi turna mıydı toy muydu

(Veysel, 2018: 100)

TŞB.102. Güzel + keklik

TŞB.103. Bülbül Avazı + [Güzelin] Avazı

TŞB.104. Kuş Sedası + [Güzelin] Sedası

TŞB.105. [Güzel] + Keklik-Turna -Toy

Dedim dilber cevir yüzün bak bana
Gözleri yıldız al yanaklar ay mıydı

(Veysel, 2018: 100)

TŞB.106. Göz + Yıldız; Yanak + Ay

Ah çekti gözünden sel etti yası
Deniz miydi derya mıydı çay mıydı

(Veysel, 2018: 100)

TŞB.107. Gözyaşı + Sel

TŞB.108. Gözyaşı + Deniz-Derya-Çay

Karadeniz gibi kükrer coşarsa
Dalgası gelince yaman Âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

TŞB.109. Âşıklar + Karadeniz

Haram demez helâl demez yutarlar
Bibersiz baharsız çemen aşıklar

(Veysel, 2018: 101)

TŞB.110. Âşıklar + Bibersiz Bahar[at]sız Çemen

Karanlıkta ayna görse ay sanır
Ürüyada şarap içse mey sanır
Mezarlığa yol uğrasa köy sanır
Gözleri kararmış duman âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

TŞB.111. Karanlıkta Ayna + Ay

TŞB.112. Rüyada Şarap + [Hakiki] Mey

TŞB.113. Mezarlık + Köy

Sorsan baksan aşka binmiş at eder
Yorulup yollarda kalan âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

TŞB.114. Aşk + At

İbrişimden nazik ipek teline
Takarlar çeşitli yalan âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

TŞB.115. [Saz] Teli + İpek

Aşıklar bizlere yüz yıllık yoldur
Koşsak da peşinden hemen aşıklar

(Veysel, 2018: 101)

TŞB.116. Âşıklar + Yüz Yıllık Yol

Sen bir ceylan olsan ben de bir avcı
Avlasam çöllerde saz ile seni

(Veysel, 2018: 103)

TŞB.117. [Yâr] + Ceylan; [Veysel] Avcı

Ben bir çoban olsam sen de bir koyun
Seslesem elime tuz ile seni

(Veysel, 2018: 103)

TŞB.118. [Veysel] + Çoban; [Yâr] + Koyun

Koyun olsan otlatırdım yaylada

Tellerini yoldurmazdım hoyrata
Balık olsan takla dönsen deryada
Düşürürsem toruma bez ile seni

(Veysel, 2018: 103)

TŞB.119. **[Yâr] + Koyun**

TŞB.120. **[Yâr] + Balık**

Kuş olsan da kurtulmazdın elimden

(Veysel, 2018: 103)

TŞB.121. **[Yâr] + Kuş**

Mâh yüzüne bakma ile doyulmaz

(Veysel, 2018: 104)

TŞB.122. **[Yârin] Yüzü + Mâh**

Aşk meyinden içen âşık ayılmaz

(Veysel, 2018: 104)

TŞB.123. **Aşk + Mey**

Yakın olur ehli aşkın ırağı
Gölköy oldu Veysellerin durağı

(Veysel, 2018: 104)

TŞB.124. **Gölköy + Durak**

İzi kayıp kendi gizli bir yâre

(Veysel, 2018: 106)

TŞB.125. **[Yâr] + Gizli Yara**

Güllerden kokusun sezerim böyle

(Veysel, 2018: 106)

TŞB.126. **[Yâr] kokusu + Gül Kokusu**

Seherde ağlıyor bülbül biçare
O da benim gibi âşık mı yâre

(Veysel, 2018: 106)

TŞB.127. **Bülbül + Veysel**

Veysel'i kapına kul eyle bari
Eşsinler kapına mezarım böyle

(Veysel, 2018: 106)

TŞB.128. Veysel + Kul [Köle]

Sen bir aşksın ben bir mecnun

(Veysel, 2018: 107)

TŞB.129. [Allah/Sevgili] +Aşk; [Veysel] + Mecnun

Sen bir gülsün ben bir bülbül

(Veysel, 2018: 107)

TŞB.130. Sen (Sevgili) + Gül; Ben (Veysel) + Bülbül

Hem yazımsın hem baharım

(Veysel, 2018: 107)

TŞB.131. [Yâr] Yaz-Bahar

Veysel'le Ümit Yaşar'da
Şimşek gibi çakar gider

(Veysel, 2018: 108)

TŞB.132. Veysel ve Ümit Yaşar + Şimşek

İsmin tesbih ettim dile yetmez mi
Veysel'i söyletir bir kaşı keman

(Veysel, 2018: 113)

TŞB.133. [Yârin] İsmi + Tesbih

TŞB.134. Kaş + Keman

Bir kuş olsam uçar yâre giderim
Sevgi ızdırabı bir eğlencedir

(Veysel, 2018: 115)

TŞB.135. [Veysel] + Kuş

TŞB.136. Sevgi ızdırabı + Eğlence

Âşıklara gurbet bülbüle firkat

(Veysel, 2018: 116)

TŞB.137. Âşıkların Gurbeti + Bülbülün Firkati

Yağmur olam gözden akan yaş olam
Ala gözlü bir sunaya kaş olam
O zamanlar bana kıymet biçilmez

(Veysel, 2018: 117)

TŞB.138. [Veysel] + Yağmur; [Veysel] + Gözden Akan Yaş

TŞB.139. [Veysel + Ala Gözlü bir Suna Kaşı

Ilgaz Dağı aramızda perd'oldu

(Veysel, 2018: 117)

TŞB.140. Ilgaz Dağı + Perde

Yanmak için dolaşıyor pervana
Her baktıkça seni gördüm her yana

(Veysel, 2018: 117)

TŞB.141. [Veysel/Âşık] + Pervane

Gurbet bana diken oldu

(Veysel, 2018: 118)

TŞB.142. Gurbet + Diken

Her gün yediğim içtiğim
İçerimde ağu benim

(Veysel, 2018: 118)

TŞB.143. [Veysel'in] Yediği İçtiği + Ağu

Cennet olmuş o cennet'in merası
Germeç yaylaları Meydan Deresi

(Veysel, 2018: 119)

TŞB.144. Cennetin/Sılanın Merası + Cennet

TŞB.145. Germeç Yaylaları-Meydan Deresi + Cennet

Mecnun gibi dolanırım çöllerde
Hayal beni yeldiriyor (savuruyor) yel gibi
Ah çeker ağlarım gurbet ellerde
Durmaz akar gözüm yaşı sel gibi 3

(Veysel, 2018: 120)

TŞB.146. **[Veysel] + Mecnun**

TŞB.147. **Hayal + Yel**

TŞB.148. **Gözyaşı + Sel**

Bir güzelin mecnunuyum ezelden

(Veysel, 2018: 121)

TŞB.149. **[Veysel] + Mecnun**

Görmesem günlerim uzar yıl gibi

(Veysel, 2018: 121)

TŞB.150. **Günler + Yıl**

Evvel benim idi şimdi kaçıyor
Beni görüp saklanıyor el gibi

(Veysel, 2018: 121)

TŞB.151. **[Yâr] + El [Yabancı]**

Yârsız dünya malı bana pul gibi

(Veysel, 2018: 121)

TŞB.152. **Yârsız Dünya Malı + Pul**

Âşık Veysel kapısında kul gibi

(Veysel, 2018: 121)

TŞB.153. **Veysel + Kul**

Bir ulu kuş olsam uçsam yürüsem

(Veysel, 2018: 122)

TŞB.154. **[Veysel] +Kuş**

Balsız kovan gibi bomboş olurum

(Veysel, 2018: 122)

TŞB.155. **[Veysel] + Balsız Kovan**

Bu aşkın meyinden içip de kanan

(Veysel, 2018: 123)

TŞB.156. **Aşk + Mey**

Dağlar çiçek açar Veysel derd açar

(Veysel, 2018: 123)

TŞB.157. Veysel + Dağ

Sarı turnam tel tel olmuş kanadın
Veysel'in dilinde tespihtir adın
Hayal mıydın gözlerimden ıradın
Ahu gözlüm sümbül saçlı meralım

(Veysel, 2018: 124)

TŞB.158. Turnanın [Yâr] Adı+ Tespih

TŞB.159. [Yâr] + Hayal

TŞB.160. Göz + Ahu; Saç + Sümbül; [Yâr] + Maral

Enstitü mektebi Hasanoğlan'dan
Sanki ayırdılar cesedi candan
Sılayı görmenin zamanı geldi
Siz sağ olun biz selâmet gidelim

(Veysel, 2018: 125)

TŞB.161. Enstitüden Ayrılmak + Cesedi Candan Ayırmak

Yeni mektup aldım gül yüzlü yardan

(Veysel, 2018: 126)

TŞB.162. Yüz + Gül

Akar gözüm yaşı sel deyi yazmış

(Veysel, 2018: 126)

TŞB.163. Gözyaşı + Sel

Benek benek mektuptadır nişanı
Göz yaşım mektupta pul deyi yazmış

(Veysel, 2018: 126)

TŞB.164. Gözyaşı + Mektup Pulu

Tertip olmuş kuğu gibi dilleri

(Veysel, 2018: 130)

TŞB.165. [Yâr] Dili + Kuğu Dili

Aşka düşen ateş olur köz olur
Kaval olur keman olur saz olur

(Veysel, 2018: 130)

TŞB.166. [Âşık] + Ateş-Köz-Kaval-Saz

Gözyaşları gibi ulu dağlardan
Enginden engine çağlayan sular

(Veysel, 2018: 139)

TŞB.167. [Irmaklar] + Gözyaşı

Avcın benim kıymam cana
Göz göz yara açtın bana

(Veysel, 2018: 140)

TŞB.168. [Veysel] + Avcı

TŞB.169. Yara + Göz

Sen keklik ol Veysel çalı

(Veysel, 2018: 140)

TŞB.170. [Yâr] + Keklik; Veysel + Çalı

Akar gözüm yaşı bir pınar mıdır

(Veysel, 2018: 141)

TŞB.171. Gözyaşı + Pınar

Gezme yârim keklik gibi kayada

(Veysel, 2018: 142)

TŞB.172. Yâr + Keklik

Sarı çiçek yaylaların libası

(Veysel, 2018: 143)

TŞB.173. Sarı Çiçek + Yaylaların Libası

Coşkun sular gibi akıp çağlarken
Yenilmez aşkınla gönlüm eğlerken

(Veysel, 2018: 143)

TŞB.174. [Veysel] + Çoşkun Sular

Veysel de yaralı geyik gibidir
Kapalı dertlere höyük gibidir
Ne sarhoştur ne de ayık gibidir
Sinesi kös gümüler durur.

(Veysel, 2018: 144)

TŞB.175. Veysel + Yaralı geyik

TŞB.176. Veysel + Höyük

TŞB.177. Veysel'in hali + Sarhoşla ayık arası bir hal

TŞB.178. Sine + Kös

Giyinmiş kuşanmış gelin misali
Gülüyor yüzüne neş'eli dağlar

(Veysel, 2018: 145)

TŞB.179. Dağlar + Gelin

Hangisine baksan cennet görünür
Sizi benimseyip coşalı dağlar

(Veysel, 2018: 145)

TŞB.180. Dağlar + Cennet

Arzusun çektiğim Beserek Dağı
Çevre yanın güzellerin otağı,

(Veysel, 2018: 147)

TŞB.181. Beserek Dağı Çevresi + Güzellerin Otağı

Yüzünü benzettim gülün rengine
Her zaman gönlümün yaylası Tecer

(Veysel, 2018: 147)

TŞB.182. Yüz + Gül Rengi

Yüce yaylam güzellerin otağı
Hoştur Veysel yaylaların o çağı

(Veysel, 2018: 147)

TŞB.183. Yayla + Güzellerin Otağı

Irmak oldum çalkalandım bulandım

Duruldum da Çamlıbel'e yaslandım

(Veysel, 2018: 148)

TŞB.184. [Veysel] + Irmak

Ferhat oldum aşk uğrunda çalıştım

(Veysel, 2018: 148)

TŞB.185. [Veysel] + Ferhat

Kılıç kalkan kırat beylerin süsü

(Veysel, 2018: 148)

TŞB.186. Kırat-Kalkan-Kırat + Süsü

Orman yurdun temelidir

Nesillerin evvelidir

(Veysel, 2018: 152)

TŞB.187. Orman + Yurdun Temeli

Orman memleketin süsü

(Veysel, 2018: 152)

TŞB.188. Orman + Süs

Orman yurdun öz evladı

(Veysel, 2018: 152)

TŞB.189. Orman + Evlat

Birçok hastalığa siper

Ormandaki varlığa bak

(Veysel, 2018: 152)

TŞB.190. Ormandaki Varlık + Hastalık Siperi

Çalışmak insana büyük servettir

(Veysel, 2018: 155)

TŞB.191. Çalışmak + Servet

Şarkı gazeldir hatamız

Türk'üz türkü çığırırız

(Veysel, 2018: 164)

TŞB.192. **Hata + Şarkı-Gazel**

Koyun gibi koytaklarda
Türk'üz türkü çığırırız

(Veysel, 2018: 164)

TŞB.193. **[Kişilerin] Türkü Çığırması + Koyun [Melemesi]**

İnler Veysel arı gibi
Bülbüllerin zarı gibi
Turnalar katarı gibi
Türk'üz türkü çığırırız

(Veysel, 2018: 165)

TŞB.194. **Veysel + Arı**

TŞB.195. **[Kişilerin] Türkü Çığırması + Bülbüllerin Zarı**

TŞB.196. **[Kişilerin] Türkü Çığırması + Turnaların Katarı**

İlim akıl fikir sermaye sende

(Veysel, 2018: 167)

TŞB.197. **İlim-Akıl-Fikir + Sermaye**

Aç kurt gibi parçaladık düşmanı
Şecaat görünce aslanımızdan

(Veysel, 2018: 169)

TŞB.198. **Askerler + Aç Kurt**

Ne mutlu Samsun'a zafer kapısı

(Veysel, 2018: 171)

TŞB.199. **Samsun + Zafer Kapısı**

Samsun'a çıkınca bir asker idi
Bir aydınlık şarka doğru yürüdü
Emsali bulunmaz bir cevher idi
Edeb erkan medeniyet menbağı

(Veysel, 2018: 171)

TŞB.200. **[Atatürk] + Cevher**

TŞB.201. **[Atatürk] + Edep Erkan Medeniyet Membaı**

Yollardan geçerek aynı yıldırım
Şanlı Ankara'ya kurdu otağı

(Veysel, 2018: 171)

TŞB.202. [Atatürk] + Yıldırım

İşte bugün Atatürk'ün günüdür
Her yana yayılan onun ünüdür
Her tarafta şenlik Türk düğünüdür

(Veysel, 2018: 172)

TŞB.203. [19 Mayıs] + Türk Düğünü

Veysel bu sözünde var mıdır hata
Yurdumuzu benzetelim cennete

(Veysel, 2018: 172)

TŞB.204. Yurt + Cennet

İskender-i Zülkarneyin
Çalışmadı buncaleğin
Her millet Atatürk deyin
Cemiyet-i akvam ağladı

(Veysel, 2018: 173)

TŞB.205. Atatürk + Zülkarneyn

İnsanların bağı bir ikrar imiş

(Veysel, 2018: 176)

TŞB.206. İkrar + Bağ

Nehirler coşturan seldir Kar'özü
Kültür sahasında enderdir bu köy
Millet sevgisine yoldur Kar'özü

(Veysel, 2018: 177)

TŞB.207. Karaözü + Sel

TŞB.208. Karaözü + Millet Sevgisine Yol

İlim bir deryadır durmaz akarmış

(Veysel, 2018: 177)

TŞB.209. İlim + Derya

Bu dünyada cennet olmuş kullara

(Veysel, 2018: 182)

TŞB.210. İstanbul + Cennet

Ayyıldız bayraktır nurun İstanbul

(Veysel, 2018: 182)

TŞB.211. Ayyıldız Bayrak + İstanbul'un Nuru

Denizler kilidi boğazların var (boğaz-kilit)

(Veysel, 2018: 182)

TŞB.212. Boğazlar + Deniz Kilidi

Okul cennet meyvesidir

(Veysel, 2018: 189)

TŞB.213. Okul + Cennet Meyvesi

Medeniyet membasıdır

(Veysel, 2018: 189)

TŞB.214. Okul + Medeniyet Membaı

Yürü yavrum okuluna
Altın bilezik koluna
Hem kızına hem oğluna
İlim irfan yuvasıdır

(Veysel, 2018: 189)

TŞB.215. Okul/Meslek + Altın Bilezik

TŞB.216. Okul + İlim İrfan Yuvası

Okul yurdun can damarı
Okul korur namus arı
Okul istikbal yolları
Görenlerin görmesidir

(Veysel, 2018: 189)

TŞB.217. Okul + Yurdun Can Damarı

TŞB.218. Okul + İstikbal Yolları

TŞB.219. Okul + Görmek

Okul ilim deryasıdır

(Veysel, 2018: 189)

TŞB.220. Okul + İlim Deryası

Halkevleri ilim irfan yuvası

(Veysel, 2018: 189)

TŞB.221. Halkevleri + İlim İrfan Yuvası

Halkın evi Hakkın evi

(Veysel, 2018: 191)

TŞB.222. Halkın evi + Hakkın evi

Bir kolu var edebiyat

Bir cevher ki yetmez fiyat

(Veysel, 2018: 191)

TŞB.223. Edebiyat Kolu + Cevher

Bir varlık ki misli deniz

(Veysel, 2018: 192)

TŞB.224. [Halkevi] + Deniz

Enstitü bir kovana misaldir

(Veysel, 2018: 193)

Yurdumuz içinde doğru bir yoldur

(Veysel, 2018: 193)

TŞB.225. Enstitü + Kovan

TŞB.226. Enstitü + Doğru Bir Yol

Var olsun gençler duyduğunu tutmuş

Kimi deniz gibi ırmaklar yutmuş

Kimi yağmur olur coşar sel yapar

(Veysel, 2018: 193)

TŞB.227. Gençler + Deniz

TŞB.228. Gençler + Yağmur

Veysel'in elinden hiçbir iş gelmez
Çalı gibi yaprak açar gül yapar

(Veysel, 2018: 194)

TŞB.229. Veysel + Çalı

Çanakkale şehitlerin türbesi

(Veysel, 2018: 195)

TŞB.230. Çanakkale + Türbe

Var olsun hekimler nur hastahane

(Veysel, 2018: 196)

TŞB.231. Hastane + Nur

Kıbrıs'taki olan haksız olaylar
Kemirir içimi kurt olur gider

(Veysel, 2018: 206)

TŞB.232. Haksız Olaylar + İç Kemiren Kurt

Ey hocam karışma Hikmetullaha
O derya derindir giren boğulur

(Veysel, 2018: 207)

TŞB.233. Hikmetullah + Derya

Cahiller dikenli çalı sayılır

(Veysel, 2018: 208)

TŞB.234. Cahiller + Dikenli Çalı

Baykuş gibi durup durma yuvada
İnsanlar kuş olmuş gezer havada

(Veysel, 2018: 208)

TŞB.235. [Kişiler] + Baykuş

TŞB.236. İnsanlar + Kuş

Ceplerinin dibi delik
Nedir sendeki bebelik
Ne sarhoşluk ne semelik
Sanki içmiş mey Iraşit

(Veysel, 2018: 210)

TŞB.237. Raşit + Bebek

TŞB.238. Raşit + Seme [Sarhoş]

TŞB.239. Raşit + Mey İçmiş [kişi]

Yontulmadık odun gibi
Uzatmışsın boy Raşit

(Veysel, 2018: 210)

TŞB.240. Raşit'in boyu + Yontulmadık Odun

Çiğ düşmüş gül gibi yüzünden belli
Senin derdin bu sinemi yaralar

(Veysel, 2018: 211)

TŞB.241. Gül + Yüz

Cefanın safanın farkı yok bence

(Veysel, 2018: 211)

TŞB.242. Cefa + Sefa

Nesli Peygambersin cihanın nuru

(Veysel, 2018: 212)

TŞB.243. Hacı Bektaş + Cihanın Nuru

Sana inanmayan kör Hacı Bektaş

(Veysel, 2018: 212)

TŞB.244. [Hacı Bektaş'a] İnanmayan + Kör

Akıl bezirgandır gezer getirir

(Veysel, 2018: 215)

TŞB.245. Akıl + Bezirgân

Fikir onda hükmü cari bey idi

(Veysel, 2018: 215)

TŞB.246. Fikir + Bey

Vicdan yalanları çiğnedi geçti
Her ana doğurmaz böyle yiğidi

(Veysel, 2018: 215)

TŞB.247. Vicdan + Yiğit

Sabır bunun cümlesine bağ idi

(Veysel, 2018: 215)

TŞB.248. Sabır + Bağ

Veysel adım budalayım

(Veysel, 2018: 218)

TŞB.249. Veysel + Budala

Günüm zindan gecelerim zar oldu
Kader ile bölemedim kozumu

(Veysel, 2018: 225)

TŞB.250. Gün + Zindan

Memlekete destan oldum
Karim beni beğenmedi

(Veysel, 2018: 226)

TŞB.251. [Veysel'in Anısı] + Destan

Ne söylesem "deli" dedi
"Meyva vermez çalı" dedi

(Veysel, 2018: 226)

TŞB.252. [Veysel] + Deli

TŞB.253. [Veysel] + Meyve Vermez Çalı

Ben gönlümün valisiyim
Altı çocuk velisiyim
Bir güzel delisiyim
Durum beni beğenmedi

(Veysel, 2018: 226)

TŞB.254. [Veysel] + Gönül Valisi

TŞB.255. [Veysel] + Güzel Delisi

Lodos değmiş kara dondum
Yeşillenmiş yâre dondum

(Veysel, 2018: 226)

TŞB.256. **[Veysel] + Lodos Değmiş Kar**

TŞB.257. **[Veysel] + Yeşillenmiş Yar**

Ne bir bilgin olup ileri gördüm
Ne bir Mecnun olup Leyla'yı sordum

(Veysel, 2018: 228)

TŞB.258. **[Veysel] + Bilgin**

TŞB.259. **[Veysel] + Mecnun**

Gezdim dere tepe niceler gibi
Yağmurlu karanlık geceler gibi
Bir gemi deryada bocalar gibi
Geçirdim günümü gaflet içinde

(Veysel, 2018: 228)

TŞB.260. **[Veysel] + Nice [Kişiler]**

TŞB.261. **Gaflet + Deryada Bocalayan Gemi**

Leyla mıyım Mecnun muyum çöl müyüm
Arı mıyım çiçek miyim bal mıyım
Köle miyim bir güzele kul muyum
Hiçbir türlü bulamadım ben beni

(Veysel, 2018: 229)

TŞB.262. **[Veysel] +Leyla-Mecnun-Çöl**

TŞB.263. **[Veysel] + Arı-Çiçek-Bal**

TŞB.264. **[Veysel] + Köle-Kul**

Dolu bardak gibi boşaldım doldum
Sarı çiçek gibi açıldım soldum
Leylasın yitiren Mecnun ben oldum
Beklerim ki nazlı yârim gelecek

(Veysel, 2018: 231)

TŞB.265. **[Veysel] + Dolu Bardak**

TŞB.266. **[Veysel] + Sarı Çiçek**

TŞB.267. **[Veysel] + Leyla Yitiren Mecnun**

Katre idim bir ırmağa karıştım

(Veysel, 2018: 231)

TŞB.268. [Veysel] + Katre

Kimin meftunuyum kimin Mecnun'u
Anlaşılmaz böyle bir hal var bende

(Veysel, 2018: 232)

TŞB.269. [Veysel] + Mecnun

Benim yârim güzellerden kıymetli
Tor şahin bakışlı arslan heybetli

(Veysel, 2018: 234)

TŞB.270. Yâr [Bakışı] + Tor Şahin Bakışı; Yâr [Heybeti] + Aslan Heybeti

Benim yârim güzellerin sultanı

(Veysel, 2018: 234)

TŞB.271. Yâr + Sultan

Muhabbetin canda haslardan hastır
Avutur Veysel'i bir şen piyestir

(Veysel, 2018: 234)

TŞB.272. Muhabbet + Piyes

Ben giderim sazım sen kal bu dünyada
Gizli sırlarımı âşikar etme
Lal olsun dillerin söyleme ya da
Garip bülbül gibi ah-u zar etme

(Veysel, 2018: 235)

TŞB.273. Saz [Sesi] + Bülbül Ah-u Zarı

Bebe gibi kollarımda yaylattım

(Veysel, 2018: 235)

TŞB.274. [Saz] + Bebek

Sen petek misali Veysel'de arı

(Veysel, 2018: 235)

TŞB.275. **[Yâr] + Petek; Veysel + Arı**

Sel olur bir gün taşar da
Veysel'le Ümit Yaşar'da

(Veysel, 2018: 236)

TŞB.276. **Veysel ve Ümit Yaşar + Sel**

İnce fikirlerim keskin sözlerim
Sizler gibi ben de sizi özlerim

(Kaya, 2004: 133)

TŞB.277. **Siz + Ben [Âşık Veysel]**

Kış misali geçti baharım yazım
Kaldırmadı başımdaki dumanı

(Kaya, 2004: 145)

TŞB.278. **Kış + Bahar**

Dünya dedikleri bir büyük handır
Veysel durmaz ağlar bunca zamandır

(Kaya, 2004: 145)

TŞB.279. **Dünya + Han**

Palandöken denen dert ortağına,
Niçin akar gözlerinin yaşları

(Kaya, 2004: 146)

TŞB.280. **Palandöken + Dert otağı**

Erzurum'dan akar Cennet pınarı,
Palandöken gülmez, nedir efkarı?

(Kaya, 2004: 146)

TŞB.281. **Palandöken + Cennet pınarı**

Ben Palandöken'in, hem de gaziyim,
Kalem verin dertlerimi yazayım,
Çalar, ağlar âşıkların sazıyım,
Durmaz akar gözlerimin yaşları.

(Kaya, 2004: 146)

TŞB.282. **Palandöken + Gazi**

TŞB.283. **Palandöken + Saz**

Yine deli gönül geliyor coşa

Güllerde koku var, güzelde neşe

(Kaya, 2004: 190)

TŞB.284. Gül + Güzel

Serdim gizlidir oy, yumurta misali

Daha çiğdir, pişmeyince soyamam

(Kaya, 2004: 190)

TŞB.285. Oy + Yumurta

Bomboş oldu kafam, **zindan her taraf**

Anladım ki aşka hakaret ettim

(Kaya, 2004: 212)

TŞB.286. Her taraf + Zindan

Bir **saçı Leylâ'ya** tutuldu gönlüm

Kendimi bu yolda harabat ettim

(Kaya, 2004: 212)

TŞB.287. [Sevgilinin] saçı + Leyla'nın [saçı]

Yâr ile tenhada biraz konuştum

Sandım ki mescitte ibadet ettim.

(Kaya, 2004: 212)

TŞB.288. Tenhada yar ile konuşmak + Mescitte ibadet

Siyah zülfün bu Veysel'e bağ iken

Gözümden akan yaş bir ırmağ iken

(Kaya, 2004: 212)

TŞB.289. Siyah zülüf + Bağ iken

TŞB.290. Gözümden akan yaş + **Irmak**

Sivas Halk Evi Reisi

Memleketin iki gözü

Hiç almadı paramızı

Nüzhet Çubukçu Çubukçu

(Kaya, 2004: 293)

TŞB.291. Nüzhet Çubukçu + İki göz

2.5. TEŞHİS ve İNTAK

Âşık Veysel şiirlerinde 363 adet teşhis/intak sanatı kullanıldığı görülmüştür. Söz konusu kullanımlarda teşhis ya da intak olan ögeler ilgili bölümlerin altında kalın puntoyla gösterilmiş, örneklerde "TŞ/İN" kısaltması kullanılarak numaralandırma yapılmıştır. Âşık Veysel şiirlerinde yer verilmiş teşhis ve intaklar şöyledir:

Garip kalır **yerim yurdum**
Dostlar beni hatırlasın
(Veysel, 2018: 14)

TŞ/İN.1. Yerim yurt

Beni ister sadık yârim
(Veysel, 2018: 22)

TŞ/İN.2. Sadık Yâr (Toprak)

Çeşitli çiçekler yeşil yapraklar
Renklerin içinde nakşını saklar
(Veysel, 2018: 24)

TŞ/İN.3. Çiçekler-Yapraklar

Hu çeker iniler çalınan sazlar
(Veysel, 2018: 25)

TŞ/İN.4. Saz

Kükremiş dalgalar coşar denizler
Kırk yaşımdan sonra kalbime ilham
Erişti Mevlâ'dan bir ihsan oldu
(Veysel, 2018: 25)

TŞ/İN.5. Deniz

TŞ/İN.6. İlham

Aşkın beni elden ele gezdirdi
(Veysel, 2018: 26)

TŞ/İN.7. Aşk

Dağa taşa kurda kuşa sorarım
Kimse bilmez hikmetini işini
(Veysel, 2018: 26)

TŞ/İN.8. Dağ-Taş-Kurt-Kuş

Coşar deli gönül misali derya

(Veysel, 2018: 27)

TŞ/İN.9. **Gönül**

Hep biliriz dünya fani
Oyalıyor seni beni

(Veysel, 2018: 29)

TŞ/İN.10. **Dünya**

Dağlar yeşil giyer bulutlar ağlar

(Veysel, 2018: 33)

TŞ/İN.11. **Dağlar-Bulutlar**

Benden ayrılınca kin ve buğuzum

TŞ/İN.12. **Kin-Buğuz**

(Veysel, 2018: 33)

Hava yağmur uyandırır hislerim

(Veysel, 2018: 33)

TŞ/İN.13. **Hava-Yağmur-Hisler**

Katlan bu cefaya sabreyle gönül
Bu dünyanın işi hep böyle gönül
Başından geçeni sen söyle gönül

(Veysel, 2018: 35)

TŞ/İN.14. **Gönül**

TŞ/İN.15. **Dünya**

Nerden uyanıyor bizdeki hisler

(Veysel, 2018: 36)

TŞ/İN.16. **Hisler**

Bir hayal peşinde dolandım durdum
Asla terk etmezem sanma unuttum
Sönmez ümidlerden beklerim yardım
Bugün yarın dedim gönlüm avuttum

(Veysel, 2018: 37)

TŞ/İN.17. **Hayal**

TŞ/İN.18. **Ümitler**

TŞ/İN.19. **Gönül**

Derdimi söylesem derin dereye

(Veysel, 2018: 38)

TŞ/İN.20. **Dere**

Bu hasta gönlümün ne idi derdi
Daima durmayıp feryat ederdi
Sanma şu sineme bir tek yâr vurdu
Feleğin hançeri her an görünür

(Veysel, 2018: 40)

TŞ/İN.21. **Gönül**

TŞ/İN.22. **Felek**

Sardı her yanımı felek çemberi
Zulmü mazlumadır öteden beri

(Veysel, 2018: 40)

TŞ/İN.23. **Felek Çemberi**

Nefsini öldür ölmeden

(Veysel, 2018: 41)

TŞ/İN.24. **Nefis**

Tabiata Veysel âşık

(Veysel, 2018: 41)

TŞ/İN.25. **Tabiat**

Gülü yetiştirir dikenli çalı

TŞ/İN.26. **Çalı**

(Veysel, 2018: 42)

Yüce dağlar şöhret bulmuş karınan
Çağlar deli gönül ırmaklarınan

(Veysel, 2018: 42)

TŞ/İN.27. **Dağlar**

TŞ/İN.28. **Gönül**

Neler yaptı bana kader
Uyansana kara bahtım

(Veysel, 2018: 44)

TŞ/İN.29. **Kader**

TŞ/İN.30. **Baht**

Tecellinin ters kalemi
Bana dar etti alemi
Dedim güzel sar yâremi

Çıkageldi hora bahtım

(Veysel, 2018: 44)

TŞ/İN.31. Tecellinin Ters Kalemi

TŞ/İN.32. Baht

İçimden gitmez kederim
Mihnet ile doldu derim
Dünya kalsın ben giderim
Bilet veren kara bahtım

(Veysel, 2018: 44)

TŞ/İN.33. Keder

TŞ/İN.34. Dünya

TŞ/İN.35. Baht

Ecel gelir ölüm haktır

(Veysel, 2018: 44)

TŞ/İN.36. Ecel

Talih çile kader sözü bir etmiş
Her nereye gitsem gezer peşimde

(Veysel, 2018: 45)

TŞ/İN.37. Talih-Çile-Kader

Hiç razı değilim ben bu *kaderden*
Birlikte doğmuşuz sulbü pederden

(Veysel, 2018: 45)

TŞ/İN.38. Kader

Yalvarsam kadere yardım etmez mi

(Veysel, 2018: 45)

TŞ/İN.39. Kader

Gitmez ölüm ecel bekler başımda

(Veysel, 2018: 45)

TŞ/İN.40. Ecel

Uyanmadı kara bahtım
Şansım küsmüş etmez yardım

(Veysel, 2018: 46)

TŞ/İN.41. Baht

TŞ/İN.42. Şans

Uyur uyanmaz ikbalım

(Veysel, 2018: 46)

TŞ/İN.43. İkbal

Gitti gençlik çıktı elden

(Veysel, 2018: 46)

TŞ/İN.44. Gençlik

Kambur felek sanki beni kayırdı
Eşten dosttan nazlı yardan ayırdı

(Veysel, 2018: 47)

TŞ/İN.45. Felek

Kimine at vermiş eştirir gezer
Kimine aşk vermiş coşturur gezer
Kimine mal vermez koşturur gezer
Sanki bunu zengin etmek zor gibi

(Veysel, 2018: 47)

TŞ/İN.46. Felek

TŞ/İN.47. Felek

TŞ/İN.48. Felek

Bir kısmına yayla vermiş köy vermiş
Bir kısmına büyük büyük pay vermiş
Sevdiğine güzellikle boy vermiş
Al yanaklar şule verir nur gibi

(Veysel, 2018: 47)

TŞ/İN.49. Felek

Bir kısmını zengin etmiş yan yana
Şimdi kendi saklanıyor sır gibi

(Veysel, 2018: 47)

TŞ/İN.50. Felek

Kimine saz vermiş çalar eğlenir
Kimi zevk içinde güler eğlenir
Veysel gözyaşların siler eğlenir
Yeter gayrı yumma gözün kör gibi

(Veysel, 2018: 47)

TŞ/İN.51. Felek

Hani o gençlikte çağlayan gönül
Gâhi gülüp gâhi ağlayan gönül
Güzeller köşkünde yaylayan gönül
Gönül yaşar amma ümitler öldü
(Veysel, 2018: 47)

TŞ/İN.52. Gönül-Ümitler

Elveda gençlikte geçen günüme
(Veysel, 2018: 47)

TŞ/İN.53. Gün

Gönül senin ile gel konuşalım
Türlü cefaların bana bu senin
Darılma sözüme hal danışalım
Güzeller uğrunda çıkacak canın
(Veysel, 2018: 49)

TŞ/İN.54. Gönül

Ey gönül kendini yüksek gözetme
Sana zor geleni herkese tutma
Her güzeli güzel sanıp meyletme
Kalleş olur en sonunda aldanın
(Veysel, 2018: 49)

TŞ/İN.55. Gönül

Bilirim aslını nursun gevhersin
Bütün mevcudatta her şeyde varsın
Yenilmez yorulmaz ne hoş *damarsın*
Bir gün olur bu sevdadan usanın
(Veysel, 2018: 49)

TŞ/İN.56. Gönül

Gönül sensin güzellerin cilası
Belli değil her güzelin hiylesi
Senin çekdiceğin aşkın belâsı
Günbegün artıyor âhü figanın
(Veysel, 2018: 49)

TŞ/İN.57. Gönül

Gönül der Veysel'e ey ahmak kişi
Bensiz yürümüyor dünyanın işi
Bütün dünya benden alır cümbüşü
Bensiz damarlarda oynamaz kanın
(Veysel, 2018: 49)

TŞ/İN.58. Gönül-Dünya-Kan

Gönül sana nasihatim
Çağrılmazsan varma gönül
Seni sevmezse bir güzel
Bağlanıp da durma gönül
(Veysel, 2018: 50)

TŞ/İN.59. Gönül

Ne gezersin Şam'ı Şark'ı
Yok mu sende hiçbir korku
Terk edersin evi barkı
Beni boşa yorma gönül
(Veysel, 2018: 50)

TŞ/İN.60. Gönül

Yorulursun gitme yaya
Hükmedersin güne aya
Aşk denilen bir deryaya
Çıkamazsın girme gönül
(Veysel, 2018: 50)

TŞ/İN.61. Güneş-Ay-Gönül

Ben kocadım sen genceldin
Başa bela nerden geldin
Gâhi indin gah yükseldin
Şimdi oldun turna gönül
(Veysel, 2018: 50)

TŞ/İN.62. Gönül

Bazı zengin bazı züğürt
Bazı usta bazı şagird
Bazı koyun bazı aç kurt
Her irenkten derme gönül

(Veysel, 2018: 50)

TŞ/İN.63. Gönül

Veysel gönülden ayrılmaz
Gâhi bilir gâhi bilmez
Yalan dünya yârsız olmaz
İster saçı sırma gönül

(Veysel, 2018: 50)

TŞ/İN.64. Gönül

Deli gönül değme çaydan bulanmaz
Coşarsa dalgası kendinden olur
Derdsiz âşık diyar diyar dolanmaz
Gezdirir kavgası kendinden olur

(Veysel, 2018: 52)

TŞ/İN.65. Gönül

Gönüle delidir demiştik baştan
Üşümez borandan ıslanmaz yaştan
Boğulmaz denizden yanmaz ateşten
Ateşi kor közü kendinden olur

(Veysel, 2018: 52)

TŞ/İN.66. Gönül

Yüce dağlar ova gibi düzlenmez
Veysel muhannetten kerem gözlenmez
Tilki gölgesine arslan gizlenmez
Yiğidin gölgesi kendinden olur

(Veysel, 2018: 52)

TŞ/İN.67. Tilki-Aslan

Zaman bir saniye yıl yetmiş yedi
Kahpe felek hiç yüzüme gülmedi
Geldin bu dünyaya gülmezsin dedi
Beni kabdan kaba koydu bu kader

(Veysel, 2018: 53)

TŞ/İN.68. Felek

Derman gelir diye yollar gözettim
Bugün yarın dedin gönlüm aldattın

(Veysel, 2018: 53)

TŞ/İN.69. Derman-Gönül

Yataklardan gelir hastanın sesi

(Veysel, 2018: 53)

TŞ/İN.70. Hastanın Sesi

Deli gönül ne gezersin
Geze geze yorulman mı
Ne kazandın bu sevdadan
Vazgeç desem darılman mı

(Veysel, 2018: 55)

TŞ/İN.71. Gönül

Delisin gönül delisin
Güzellere cilvelisin
Bu işleri bilmelisin
Çiçek olsan derilmen mi

(Veysel, 2018: 55)

TŞ/İN.72. Güzel

İnc'elekten elenirsin
Diyar diyar dolanırsın
Akar çağlar bulanırsın
Hiçbir zaman durulman mı

(Veysel, 2018: 55)

TŞ/İN.73. Güzel

Çirkin işe meyyal olmazdı nefis

(Veysel, 2018: 63)

TŞ/İN.74. Nefis

Hiç şüphe girmezdi gönüle göze

(Veysel, 2018: 63)

TŞ/İN.75. Şüphe

Ecel gelmez belki ölüm geç olur

(Veysel, 2018: 65)

TŞ/İN.76. Ecel

Şaşma gönül doğru yoldan

(Veysel, 2018: 67)

Gönül

Uçaklar sığdırdı beş on saate
Daha neler çıkar dur belli değil
(Veysel, 2018: 70)

TŞ/İN.77. Uçak

Bu kahpe dünyanın sonu vefasız
(Veysel, 2018: 70)

TŞ/İN.78. Dünyanın Sonu

Çeviriyor çarkı devran bakalım
(Veysel, 2018: 72)

TŞ/İN.79. Çarkı Devran

Ne ucu bellidir ne de ortası
Bir gizli sır giyinmiştir libası
Dünya harman elindedir yabası
Savuruyor çarkı devran bakalım
(Veysel, 2018: 72)

TŞ/İN.80. Sır-Dünya-Çarkı Devran

Kıyamet var imiş gelecek derler
Çağırıyor çarkı devran bakalım
(Veysel, 2018: 72)

TŞ/İN.81. Kıyamet-Çarkı Devran

Her birin bir türlü kara düşürmüş
Bülbülü gül için zara düşürmüş
Veysel'i bir sönmez nâre düşürmüş
Kavuruyor çarkı devran bakalım
(Veysel, 2018: 72)

TŞ/İN.82. Bülbülü-Gül-Çarkı Devran

Kaldırsam perdeyi döksem suçunu
Acep bu işime ne dersin dünya
Fısku fesat kaplamıştır içini
Bu çirkin huyları nidersin dünya
(Veysel, 2018: 72)

TŞ/İN.83. Dünya-Fısk ve Fesat

Nice zenginlerin çarkın çevirdin

Nice kahramanı teptin devirdin
Bunca fakirleri kastın kavurdun
Herkese bir türlü kadersin dünya
(Veysel, 2018: 72)

TŞ/İN.84. Dünya

Bükülmez kolların olmuşsun ağa
İntikam beslersin bir tek yaprağa
Akibet serersin kara toprağa
Onu da namurat edersin dünya
(Veysel, 2018: 73)

TŞ/İN.85. Dünya-Yaprak

Ne bankeri kalır ne de bir fakir
Herkes kazancını sana bırakır
Beş arşın bez ile yolc'eden ahir
Eline geçeni yutarsın dünya
(Veysel, 2018: 73)

TŞ/İN.86. Dünya

Ey dünya kimseye yar olman yürü
(Veysel, 2018: 74)

TŞ/İN.87. Dünya

Çirkin sözler gezer halkın dilinde
(Veysel, 2018: 75)

TŞ/İN.88. Çirkin Sözler

Kötülükler doğar peşi peşine
(Veysel, 2018: 75)

TŞ/İN.89. Kötülükler

Tezvirlerin işi gider ileri
(Veysel, 2018: 75)

TŞ/İN.90. Tezvirler

Gitmiyor gönlümün kederi yası
(Veysel, 2018: 75)

TŞ/İN.91. Keder ve Yas

Galiba feleğin dünya madamı
Kambur felek çarha çarpar adamı

Kucağında çok gezdirmiş dedemi
Ben kocadım dahi dünya gelin mi
(Veysel, 2018: 77)

TŞ/İN.92. Felek-Dünya

Hesapsız yaşı var Adem'den evvel
Ben kocadım dahi dünya gelin mi
(Veysel, 2018: 77)

TŞ/İN.93. Dünya

Yeni kodu dünya işi yoluna
(Veysel, 2018: 77)

TŞ/İN.94. Dünya

Aylarca yol çeken develer atlar
Onları kurtardı bu ferasetler
(Veysel, 2018: 79)

TŞ/İN.95. Ferasetler

Hasta gönlün tedavisi zoraldı
(Veysel, 2018: 79)

TŞ/İN.96. Gönül

Felek çeviriyor filim
İşte büyük bir sinema
(Veysel, 2018: 80)

TŞ/İN.97. Felek

Bu aşk bende dirilmezdi
(Veysel, 2018: 82)

TŞ/İN.98. Aşk

Hayali kalbime geldi gizlendi
(Veysel, 2018: 83)

TŞ/İN.99. [Sevgilinin]Hayali

Bu sevda başımdan ırılmaz dedi
Aşkın deryaları durulmaz dedi
Her güzele meyil verilmez dedi
Bir baktı yüzüme güldü gizlendi
(Veysel, 2018: 83)

TŞ/İN.100. [Sevgilinin Hayali]; 1Teşhis

Aşkın deryaları durulmaz dedi

(Veysel, 2018: 83)

TŞ/İN.101. [Sevgilinin Hayali]

Melek miydi huri miydi peri mi

Bir güzele benziyordu durumu

Dedi Veysel faşeyleme sırrımı

Bilmem nere gitti noldu gizlendi

(Veysel, 2018: 83)

TŞ/İN.102. [Sevgilinin]Hayali; 1Teşhis

Yıllarca avuttum garip gönlümü

(Veysel, 2018: 84)

TŞ/İN.103. Gönül

Her zaman dillerim çağırır yar yar

(Veysel, 2018: 84)

TŞ/İN.104. Dil

Söyler seni teller her dem

(Veysel, 2018: 85)

TŞ/İN.105. [Saz]Teli

Bir gün için feryadı zar

Bülbül eder her dem seher

(Veysel, 2018: 85)

TŞ/İN.106. Bülbül

Sevdası başıma dolanır gitmez

(Veysel, 2018: 86)

TŞ/İN.107. Sevda

Senin aşkın beni kıldı urusvay

(Veysel, 2018: 86)

TŞ/İN.108. Aşk

Gönül ister kavuşmayı ölmeden

Gül olmasa bülbül ah u zar etmez

(Veysel, 2018: 86)

TŞ/İN.109. Gönül-Bülbül

Gönül düştü bir zalimin toruna

(Veysel, 2018: 86)

TŞ/İN.110. Gönül

Bülbülün feryadı yar uyandırır

(Veysel, 2018: 87)

TŞ/İN.111. Bülbül

Âşık olan sevda ile savaşır

(Veysel, 2018: 87)

TŞ/İN.112. Sevda

Sevip sevişmeyi yar uyandırır

(Veysel, 2018: 87)

TŞ/İN.113. Sevip Sevişmek

Hasreti kalbimde yar uyandırır

(Veysel, 2018: 87)

TŞ/İN.114. Hasret

Yollar ninni çalar gider

(Veysel, 2018: 88)

TŞ/İN.115. Yollar

Benzim sarı solar gider

(Veysel, 2018: 88)

TŞ/İN.116. Beniz

Senin aşkın beni Mecnun

Edem dedi olamadım

(Veysel, 2018: 89)

TŞ/İN.117. Aşk

Sıralanmış her yanında

Yıldız gibi benler gördüm

(Veysel, 2018: 90)

TŞ/İN.118. Benler

Ansızın kalbimde uyanan aşkın

Mübarek cemalin görünce coşar

Gerdan yaylasında gördüğüm köşkün

Adalet tahtını kurunca coşar

(Veysel, 2018: 91)

TŞ/İN.119. Aşk-Köşk-Adalet

Sevdası kalbe yer etti

Kancasın sineme attı

(Veysel, 2018: 93)

TŞ/İN.120. Sevda

Gönül bir güzeli sevmiş ayrılmaz
Dolanır peşinde çoban misâli
Hiç kimse bu derdin dermânın bilmez
Azmış yaraları perişan hali

(Veysel, 2018: 95)

TŞ/İN.121. Gönül-Yara

Ölünce hû çeksin kemiğim sinde

(Veysel, 2018: 95)

TŞ/İN.122. Kemik

Güzel seni sarmak için
Yürüdü gönlüm yürüdü
Yar uğrunda ölmek için
Varıdı gönlüm varıdı

(Veysel, 2018: 97)

TŞ/İN.123. Gönül

Bir kerece görsem seni
Küllü ateşin dumanı
Diyar diyar saldı beni
Sürüdü gönlüm sürüdü

(Veysel, 2018: 97)

TŞ/İN.124. Küllü Ateşin Dumanı-Gönül

Sevda yakın hedef uzak
Zarıdı gönlüm zarıdı

(Veysel, 2018: 97)

TŞ/İN.125. Gönül

Yolum yokuşa dayandı
Farıdı gönlüm farıdı

(Veysel, 2018: 97)

TŞ/İN.126. Yol-Gönül

Deli gönül nedir zarın

Kalbin viran gözün yaştır

(Veysel, 2018: 98)

TŞ/İN.127. Gönül

Senin aşkın gündüz gece

Rahat komaz hiç zerrece

(Veysel, 2018: 98)

TŞ/İN.128. Aşk

Hırs gelip de ayranlığı şişerse

Kaybeder irade dümen âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

TŞ/İN.129. Hırs

Gönül arzusunu buldu bu gece

(Veysel, 2018: 104)

TŞ/İN.130. Gönül

Mestane gözleri mest etti bizi

Aklımı başımdan aldı bu gece

(Veysel, 2018: 104)

TŞ/İN.131. Gözleri

Hayali karşıma geldi bu gece

(Veysel, 2018: 104)

TŞ/İN.132. Hayal

Köşeyi Vahdete çekilsem dursam

Mihneti dünyanın derdi bırakmaz

Feragat eylesem sohbetten sazdan

Sevdiğim güzelin virdi bırakmaz

(Veysel, 2018: 105)

TŞ/İN.133. Dünyanın Derdi- Güzelin Virdi

Kin ile kibirden olaydım beri

Nefis var tamah var dördü bırakmaz

(Veysel, 2018: 105)

TŞ/İN.134. Kin-Kibirden-Nefis-Tamah

Mecnun olsam şu alemi dolansam

Anamın babamın yurdu bırakmaz

(Veysel, 2018: 105)

TŞ/İN.135. Yurt

Başımı sevdadan halas eylesem
Gönül bir güzeli sardı bırakmaz
(Veysel, 2018: 105)

TŞ/İN.136. Gönül

İzi kayıp kendi gizli bir yâre
Âşıkım peşinde gezerim böyle
Sual ettim bülbüllere güllere
Güllerden kokusun sezerim böyle
(Veysel, 2018: 106)

TŞ/İN.137. Bülbül-Gül

Seherde ağlıyor bülbül biçare
O da benim gibi âşık mı yâre
(Veysel, 2018: 106)

TŞ/İN.138. Bülbüllere

Has bahçeye girdim güllere sordum
(Veysel, 2018: 106)

TŞ/İN.139. Gül

Gönlümün matlubu gelsene beri
Sesin sazdan telden aldım haberi
(Veysel, 2018: 106)

TŞ/İN.140. Gönül-Saz-Tel

Dokun Veysel tele dokun
Coştu gönül etti akın
(Veysel, 2018: 107)

TŞ/İN.141. Gönül

Tabiatın bir cilvesi
Âşıkları yakar gider
(Veysel, 2018: 108)

TŞ/İN.142. Tabiat

Irmaklar denize koşar da
Sel olur bir gün taşar da
(Veysel, 2018: 108)

TŞ/İN.143. Irmaklar

Al kâtip kalemi yaz bu selamı
Mektup yâre selamımı ulaştır
(Veysel, 2018: 113)

TŞ/İN.144. Mektup

Gider bu hasretlik yıla yetmez mi
İsmin tesbih ettim dile yetmez mi
Bülbülün feryadı güle yetmez mi
Mektup yâre selamımı ulaştır
(Veysel, 2018: 113)

TŞ/İN.145. Hasretlik-Yıla-Dile-Bülbül-Gül

Gönüle hasiret göze yol yaman
(Veysel, 2018: 113)

TŞ/İN.146. Gönül-Göz

Ayrılık günleri geldi dayandı
Eğlenip burada kalan elveda
(Veysel, 2018: 114)

TŞ/İN.147. Ayrılık Günleri

Gitmiyor burnumdan sıla kokusu
(Veysel, 2018: 114)

TŞ/İN.148. Sıla Kokusu

Karlar erir akar gider lodostan
Coşar gönlüm selam gelse o dosttan
(Veysel, 2018: 114)

TŞ/İN.149. Gönlüm

Aramızı kesti dumanlı dağlar
Tepesinden aşan yollar yücedir
(Veysel, 2018: 115)

TŞ/İN.150. Dağlar-Yollar

Kavuşmayı zorlaştıran engel var
(Veysel, 2018: 115)

TŞ/İN.151. Engel

Mevce gelip cuş eyleyen *aşkımız*
(Veysel, 2018: 115)

TŞ/İN.152. Aşk

Derya coşar inci saçar kenara
Aşk ehli dayanır ateşe kora
Bülbüller gül için geymişler kara
Seherler uyanır bülbül zarından
(Veysel, 2018: 116)

TŞ/İN.153. Derya-Bülbül

Ey gönül derdinden etme şikâyet
Yüce dağlar gurur duyar karından
(Veysel, 2018: 116)

TŞ/İN.154. Gönül-Dağlar

Ilgaz Dağı yol vermiyor geçilmez
Havalansam yoldaş olsam kuşlara
(Veysel, 2018: 117)

TŞ/İN.155. Ilgaz Dağı-Kuşlar

Derd bir yana çeker sevda bir yana
(Veysel, 2018: 117)

TŞ/İN.156. Dert-Sevda

Gam leşkeri saf saf oldu
Hep sözlerim boş laf oldu
(Veysel, 2018: 118)

TŞ/İN.157. Gam

Ah belimi büken oldu
Gurbet bana diken oldu
(Veysel, 2018: 118)

TŞ/İN.158. Gurbet

Gine coştu gam deryası
Garip gönlümün yaylası
(Veysel, 2018: 118)

TŞ/İN.159. Gam Deryası-Gönlümün Yaylası

Deli gönül farımadan yetişek
(Veysel, 2018: 119)

TŞ/İN.160. Gönül

Kalkmış bizim elin dumanı karı
Nalbant Yaylası'nın geldi baharı

(Veysel, 2018: 119)

TŞ/İN.161. Duman-Kar

Evvelden hastadır yaralı gönlüm
Sevdayı mahbuba ereli gönlüm
Aşkın gömleğine gireli gönlüm
Hicranı Veysel'den n'ola kendine

(Veysel, 2018: 120)

TŞ/İN.162. Gönül

Aşkın beni deryalara daldırır
Bazı ağlatır da bazı güldürür

(Veysel, 2018: 121)

TŞ/İN.163. Aşk

O zaman gönlüme yoldaş olurum

(Veysel, 2018: 122)

TŞ/İN.164. Gönül

Her çiçeğin bir mevsimde yer'olur
Bu sırları tabiata soralım

(Veysel, 2018: 124)

TŞ/İN.165. Tabiat

Yüce yaylam seni duman almadan
Zurba zurba kekliklerin görelim

(Veysel, 2018: 124)

TŞ/İN.166. Yayla

Kalktı deli gönül kısmet ayrıldı
Siz sağ olun biz selamet gidelim

(Veysel, 2018: 125)

TŞ/İN.167. Gönül

Beserek'te *lale sümbül* yürüdü
Güldede'yi çayır çimen bürüdü

(Veysel, 2018: 126)

TŞ/İN.168. Lale-Sümbül-Çayır Çimen

Veysel bu gurbetlik kar etti cana
Karıştır göçünü ulu kervana
Gün geçirip fırsat verme zamana

Sakın uzanmasın yol deyi yazmış

(Veysel, 2018: 126)

TŞ/İN.169. Can-Zaman

Dost dost diye nicesine sarıldım

Benim sâdık yârim kara topraktır

(Veysel, 2018: 128)

TŞ/İN.170. Toprak

Koyun verdi kuzu verdi süt verdi

Yemek verdi ekmek verdi et verdi

Kazma ile döğmeyince kıt verdi

Benim sadık yârim kara topraktır.

(Veysel, 2018: 128)

TŞ/İN.171. Toprak

Adem'den bu deme neslim getirdi

Bana türlü türlü meyva yetirdi

Her gün beni tepesinde götürdü

Benim sadık yârim kara topraktır

TŞ/İN.172. Toprak

(Veysel, 2018: 128)

Karnın yardım kazmayınan belinen

Yüzün yırttım tırnağınan elinen

Yine beni karşıladı gülünen

Benim sadık yârim kara topraktır.

(Veysel, 2018: 128)

TŞ/İN.173. Toprak

İşkence yaptıkça bana gülerdi

Bunda yalan yoktur herkes de gördü

Bir çekirdek verdim dört bostan verdi

Benim sadık yârim kara topraktır.

(Veysel, 2018: 128)

TŞ/İN.174. Toprak

Bütün kusurlarım toprak gizliyor

Merhem çalıp yaralarım düzlüyor

Kolun açmış yollarımı gözlüyor

Benim sadık yârim kara topraktır.

(Veysel, 2018: 128)

TŞ/İN.175. Toprak

Gün gelir Veysel'i bağrına basar

Benim sadık yârim kara topraktır.

(Veysel, 2018: 128)

TŞ/İN.176. Toprak

Yel estikçe dalgalanır dalları

Türlü türlü sadâ verir ağaçlar

(Veysel, 2018: 130)

TŞ/İN.177. Ağaçlar

Yel değdikçe ince dallar ses verir

Yeşil yaprak etrafına süs verir

(Veysel, 2018: 130)

TŞ/İN.178. İnce Dallar-Yaprak

Balta gelir yalağından yad eder

Usta gelir keman yapar ud eder

Yanık sesli kaval ne feryad eder

Türlü türlü sadâ verir ağaçlar

(Veysel, 2018: 130)

TŞ/İN.179. Balta-Kaval

Davul olur gümbür gümbür gümüler

Zurna olur ince sesle iniler

Gıranata derdlerimi yeniler

(Veysel, 2018: 130)

TŞ/İN.180. Zurna-Gıranata

Kalem olup her lisandan okuyor

Ana sesi ciğerimi yakıyor

(Veysel, 2018: 130)

TŞ/İN.181. Kalem-Ana Sesi

Al şala bürünür bahçeler bağlar

(Veysel, 2018: 131)

TŞ/İN.182. Bahçeler-Bağlar

Sefil baykuş viranede seslenir

Koç yiğitler gurbet ele yaslanır
Her türlü çiçekle kırlar süslenir
Yeşil yaprak giyer dumanlı dağlar
(Veysel, 2018: 131)

TŞ/İN.183. Baykuş-Kırlar-Dağlar

Mayıs sonu yaylalara göçülür
Güzellere eda verir o çağlar
(Veysel, 2018: 131)

TŞ/İN.184. Mayıs/O Çağlar

Yağmur yağar şimşek çakar gök gürler
Çoban kaval çalar seslenir kırlar
(Veysel, 2018: 131)

TŞ/İN.185. Kırlar

Baharda coşarsa bu ulu toprak
Vücuda getirir her türlü yaprak
Al yeşil giyinmiş dağlara bir bak
Besleyip büyütür yer çiçekleri
(Veysel, 2018: 132)

TŞ/İN.186. Toprak-Dağlar-Yer

Bülbül figan eyler kırmızı güle
Sakın incitmesin har çiçekleri
(Veysel, 2018: 132)

TŞ/İN.187. Bülbül-Güle-Har

Daima bulanın asla durulman
Nedir bu sendeki hal Kızılırmak
Çağlayıp akarsın hiç mi yorulman
Seni zapt eyleyemez göl Kızılırmak
(Veysel, 2018: 133)

TŞ/İN.188. Kızılırmak-Göl

Bahar gelir bulanırsın coşarsın
Dalga vurur kenarlara taşarsın
Dünya kurulalı böyle yaşarsın
Tükenmez ömrün var bol Kızılırmak
(Veysel, 2018: 133)

TŞ/İN.189. Dalga- Kızılırmak

Toplanır suların yayladan köyden
Kuvvetler alırsın çeşmeden çaydan
Fariğ olup vazgeçmen mi bu huydan
Kimseye vermezsin yol Kızılırmak
(Veysel, 2018: 133)

TŞ/İN.190. Su-Kızılırmak

Yel estikçe dağlar karın eritir
Güneş olur çayır çimen yürütür
Dünyada bakisin hükmün caridir
Sana kuvvet verir sel Kızılırmak
(Veysel, 2018: 133)

TŞ/İN.191. Çayır-Çimen-Sel-Kızılırmak

Zara dağlarından toplaşın gelin
Sivas'ın kenarın dolaşın gelin
Yıldız ırmağına ulaşın gelin
Göksu'yu beraber al Kızılırmak
(Veysel, 2018: 133)

TŞ/İN.192. Göksu-Kızılırmak

Kızıldağ'dan doğru çıkıp gelişin
Kayseri'de Karasu'ya karışın
Cahdın nedir yola devam çalışın
Delice ırmağın bul Kızılırmak
(Veysel, 2018: 134)

TŞ/İN.193. Kızılırmak

Ulu sular ile akıp gidersin
Tavşanlı Dağına bakıp gidersin
Uğradığın yeri yıkıp gidersin
Git Karadeniz'e dol Kızılırmak
(Veysel, 2018: 134)

TŞ/İN.194. Kızılırmak

Veysel'in gözünden çağlayan sular
Derdim gizli durur yüzlerim güler
Seni tutsun beni tutan uykular

Derin uykulara dal Kızılırmak

(Veysel, 2018: 134)

TŞ/İN.195. Dert-Yüz-Uyku- Kızılırmak

Bahar gelir gudurursun
Kızılırmak seni seni
Ne uyursun ne durursun
Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 135)

TŞ/İN.196. Kızılırmak

Gelin yedin kızlar yedin
Nice ela gözler yedin
Seksen doksan yüzler yedin
Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 135)

TŞ/İN.197. Kızılırmak

Gençler yersin goca yersin
Gündüz yersin gece yersin
Hâkim benden sormaz dersin
Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 135)

TŞ/İN.198. Kızılırmak, Kızılırmak

Yakının var ırağın var
Zemherirde bir çağın var
Bir de budan tuzağın var
Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 135)

TŞ/İN.199. Kızılırmak

Parça parça etsem seni
Fabrikaya tutsam seni
Deniz olsan yutsam seni
Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 136)

TŞ/İN.200. Kızılırmak

Söyle Veysel sözü sana

Yılda kıyan üç beş cana
Selleri eylen mahana
Kızılırmak seni seni
(Veysel, 2018: 136)

TŞ/İN.201. Kızılırmak

Kimi ufak kimi iri
Her biri tutmuş bir yeri
Her zaman ayak üzeri
Hayran oldum o dallara
(Veysel, 2018: 137)

TŞ/İN.202. Dallar

Baktım acıdım halına
Kuşlar **kondurmu**ş dalına
Yaprak sesi kuş diline
Hayran oldum o dallara
(Veysel, 2018: 137)

TŞ/İN.203. Dallar

Olan yaprak titireşir
Seher yeliyle koklaşır
Hayal bilmez ürüyasız
Hayran oldum o dallara
(Veysel, 2018: 137)

TŞ/İN.204. Yaprak-Seher Yeli-Dallar

İsyan bilmez olmaz asi
Dalda güzeldir meyvası
Boyun büküp dal eğmesi
Hayran oldum o dallara
(Veysel, 2018: 138)

TŞ/İN.205. Dallar

Uyanırlar bahar çağı
Güzün dökerler yaprağı
(Veysel, 2018: 138)

TŞ/İN.206. Dallar

Arayıp aslını ağlayan **sular**

(Veysel, 2018: 139)

TŞ/İN.207. Sular

Çağlayarak o bahçeden o bağa
Hayat verir kuvvet verir toprağa
İrenk verir çiçeklere yaprağa
Nebatı toprağı bağlayan sular

(Veysel, 2018: 139)

TŞ/İN.208. Sular

Güzeller gönlünü eğleyen sular

(Veysel, 2018: 139)

TŞ/İN.209. Gönül-Sular

Akar gözyaşlarım gam deryasına
Veysel'in derdini yen'leyen sular

(Veysel, 2018: 139)

TŞ/İN.210. Sular

Ağaçlar al giydi kuşlar dillendi
Açtı bahar çiçekleri Ada'nın
Toprak mevce geldi yer yeşillendi
Açtı bahar çiçekleri Ada'nın

(Veysel, 2018: 141)

TŞ/İN.211. Ağaçlar-Kuşlar-Toprak

Bizim ele selam söylen turnalar
Açtı bahar çiçekleri Ada'nın

(Veysel, 2018: 141)

TŞ/İN.212. Turnalar

Cümle ağaç uykusundan uyandı
Giyinmiş donunu yeşil atlastan
İrenk irenk çiçeklere boyandı
Gidermiş kederi kurtulmuş yastan

(Veysel, 2018: 142)

TŞ/İN.213. Ağaç

Bahar gelir dağlar bağlar süslenir
Yel değmezse coşar dallar uslanır
Bir hazin ses şafaklara seslenir

Neler duymaz badı saba o sesten

(Veysel, 2018: 142)

TŞ/İN.214. Dağlar-Bağlar-Dallar-Şafaklar-Bâdı sabâ

Saçar kokusunu menekşe zambak

Hakiki bir duygu vefalı dosttan

(Veysel, 2018: 142)

TŞ/İN.215. Menekşe-Zambak

Seherde yuvada uyanır kuşlar

Dallar sadâ verir dağlar ses verir

Her biri bir türlü feryada başlar

Güller sadâ verir bağlar ses verir

(Veysel, 2018: 143)

TŞ/İN.216. Dallar-Dağlar-Güller-Bağlar

Yaprak sesi kaval sesi su sesi

Seller sadâ verir çağlar ses verir

Coşkun sular gibi akıp çağlarken

Yenilmez aşkınla gönlüm eğlerken

(Veysel, 2018: 143)

TŞ/İN.217. Seller-Çağlar-Aşk-Gönül

Veysel Şatır düzenlemiş sazını

Teller sadâ verir ağlar ses verir

(Veysel, 2018: 143)

TŞ/İN.218. Dallar, dağlar, güller, bağlar, seller, gönül, teller

Uyandım kuşların ince sesine

Seherle birlikte iniler durur

Ses verdim sesine bilircesine

Âşıkın derdini yeniler durur.

(Veysel, 2018: 144)

TŞ/İN.219. Kuşlar-Seher-Ses

Baharda çağlayan bulanık sular

Durmadan kendini taşlara çalar

Eşinden ayrılmış bir geyik meler

Dağlar sadâ verir iniler durur

(Veysel, 2018: 144)

TŞ/İN.220. Sular-Geyik-Dağlar

Türlü türlü irenklere belenmiş
Yeşil yaprağile döşeli dağlar
Giyinmiş kuşanmış gelin misali
Gülüyor yüzüne neş'eli dağlar
(Veysel, 2018: 145)

TŞ/İN.221. Dağlar

Çeşit çeşit çiçek takmış döşüne
Çekilir göçleri peşi peşine
Çıkabilsem şu yaylanın başına
Kuzulu kurbanlı şişeli dağlar
(Veysel, 2018: 145)

TŞ/İN.222. Dağlar

Erimiş karları çekilmiş duman
Açılmış çiçekler yürümüş çimen
Hayali kafamda yaşar her zaman
Başı oylum oylum meşeli dağlar
(Veysel, 2018: 145)

TŞ/İN.223. Çimen-Dağlar

Yüce dağlar biri birine göz eder
Rüzgâr ile mektuplaşır naz eder
Gâhi duman bürür gâhi yaz eder
Dereli tepeli köşeli dağlar
(Veysel, 2018: 145)

TŞ/İN.224. Dağlar- Rüzgâr

Kışı gelince beyaz çarşaf bürünür
Bahar gelir dağlar yunur arınır
Hangisine baksan cennet görünür
Sizi benimseyip coşalı dağlar
(Veysel, 2018: 145)

TŞ/İN.225. Kış-Bahar-Dağlar

Ovalar bizimdir dağ bizim dağlar
Ağlatma Veysel'i gel gözüm dağlar
Dağlarsa sinemi gurbetlik dağlar

Sevgilimden ayrı düşeli dağlar

(Veysel, 2018: 145)

TŞ/İN.226. Dağlar-Gurbetlik

Arzusun çektiğim Beserek Dağı
Elvan elvan çiçeklerin açtı mı
Çevre yanın güzellerin otağı,
Bizim eller yaylasına göçtü mü

(Veysel, 2018: 146)

TŞ/İN.227. Beserek Dağı

Kalktı mı Mezarlı Boyu'nun karı

(Veysel, 2018: 146)

TŞ/İN.228. Kar

Yeşil atlas giymiş dağlar süslemiş,
Mescit köyü eteğine yaslanmış,

(Veysel, 2018: 146)

TŞ/İN.229. Dağlar-Mescit köyü

Havalandı gönlüm inmez engine
Her zaman gönlümün yaylası Tecer

(Veysel, 2018: 147)

TŞ/İN.230. Gönül

Haber aldım gene başın dumanlı
Dağılmış dumanın şöhreti şanlı

(Veysel, 2018: 147)

TŞ/İN.231. Dağlar

Bilir Köroğlu'nu sever Ayvaz'ı
Her zaman gönlümün yaylası Tecer

(Veysel, 2018: 147)

TŞ/İN.232. Tecer [Dağı]

Gine geldi çattı selin zamanı
Kınaman komşular korkuyom gayet
Dinlemiyor yalvarmayı amanı
Komaz ki şurada duram ırahat

(Veysel, 2018: 149)

TŞ/İN.233. Sel

Kumpir ektim kaya söktüm yerinden
Güzel taş döşemiş kumunan kat kat
(Veysel, 2018: 149)

TŞ/İN.234. [Sel]

Bu dünyada iki şeyden tacizim
Biri seldir birin demem azizim
(Veysel, 2018: 149)

TŞ/İN.235. Sel

Emeklerim zay'eyledi sel benim
Sele gitti hasılatın hepisi
(Veysel, 2018: 150)

TŞ/İN.236. Sel-Hasılat

Sel geldi de elek elek eledi
Hasılatı çamurlara beledi
(Veysel, 2018: 150)

TŞ/İN.237. Sel

Bu sel bizi ne pek kötü belledi
Dümdüz etti patatesi milledi
Ne çapasın vurdu ne de belledi
Emeklerim zay'eyledi sel benim
(Veysel, 2018: 150)

TŞ/İN.238. Sel

Deli gönül terket diyor bostanı
Dört mısır alınca ne oldun yani
(Veysel, 2018: 150)

TŞ/İN.239. Gönül-[Sel]

Tamah etti üç beş tane mısıra
Emeklerim zay'eyledi sel benim
(Veysel, 2018: 151)

TŞ/İN.240. Sel

Çiçek açar irenk irenk
Dağları süsler gülerek
Selleri önler emerek
Ormandaki varlığa bak

(Veysel, 2018: 153)

TŞ/İN.241. Çiçek

İçin için inlemesi
Ne hoş olur dinlemesi

(Veysel, 2018: 154)

TŞ/İN.242. [Orman]

Orman yapar her işleri
Ormandaki varlığa bak

(Veysel, 2018: 154)

TŞ/İN.243. Orman

Tarlam sana üç yüz fidan aşlasam
Tarla coşar fidan coşar el coşar
Gücüm yetse hemen işe başlasam
Kazma coşar kürek coşar bel coşar

(Veysel, 2018: 155)

TŞ/İN.244. Tarla-Fidan-El-Kazma-Kürek-Bel

Hız ile yürürdüm olsa kanadım
Yolcu coşar ayak coşar yol coşar

(Veysel, 2018: 155)

TŞ/İN.245. Ayak-Yol

Kese coşar gönül coşar el coşar

(Veysel, 2018: 155)

TŞ/İN.246. Kese-Gönül-El

Yılda bir kez çiçek açan ağaçlar
Hayatta insana ömür bağışlar
Her taraftan cıvıldaşır o kuşlar
Seher coşar bülbül coşar gül coşar

(Veysel, 2018: 155)

TŞ/İN.247. Ağaçlar-Seher-Bülbül-Gül

Güzelim zülüfü küpeyi saklar
Ağacın yaprağı meyvayı koklar
Mehtap ile birleşince yapraklar
Gölge coşar mehtap coşar dal coşar

(Veysel, 2018: 155)

TŞ/İN.248. Zülüf-Yaprak-Mehtap-Gölge-Dal

Yel değdikçe sor ki dallar ne çeker
Irgalanır durmaz coşar hu çeker
Demişler ki bu dertleri bu çeker
Saz iniler Veysel ağlar tel coşar
(Veysel, 2018: 155)

TŞ/İN.249. Dallar-Saz-Tel

Bol bol gözü doymayınca ekine
(Veysel, 2018: 157)

TŞ/İN.250. Göz

Ekin firik ığış ığış yellenir
Bıldırcınlar arasında dillenir
(Veysel, 2018: 157)

TŞ/İN.251. Bıldırcınlar

İçimde duygular uyanan hisler
Taşırırdı beni hudut dışına
(Veysel, 2018: 162)

TŞ/İN.252. Hisler

Bizi bugün için beslemiş vatan
(Veysel, 2018: 162)

TŞ/İN.253. Vatan

Felek kırdı kolum vermedi nöbet
(Veysel, 2018: 162)

TŞ/İN.254. Felek

Yolumuza engel olur bu işler
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız
(Veysel, 2018: 163)

TŞ/İN.255. İşler-Yurdun

Bile coşar o yıldızlar
Koşulunca çifte sazlar
(Veysel, 2018: 164)

TŞ/İN.256. Yıldızlar

Zarar gelmez sana kaçınma sazdan
(Veysel, 2018: 166)

TŞ/İN.257. Saz

Çok yatarsın azdırırsın yaramı
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
(Veysel, 2018: 166)

TŞ/İN.258. Yara

Göklere fırlıyor bu kadar füze
(Veysel, 2018: 167)

TŞ/İN.259. Füze

Fen çok büyük kerameti yutuyor
(Veysel, 2018: 167)

TŞ/İN.260. Fen

Sinesini hedef etti düşmana
Ölmüşken vatanı getirdi cana
(Veysel, 2018: 168)

TŞ/İN.261. Vatan

Çekildi sancaklar dayanmaz canlar
Şarktan garba gitti Türk'teki şanlar
(Veysel, 2018: 168)

TŞ/İN.262. Canlar-Şanlar

Ne mutlu Samsun'a zafer kapısı
Her an için hatırlarız bu çağı
(Veysel, 2018: 171)

TŞ/İN.263. Samsun

Geldi ecel can ağladı
(Veysel, 2018: 173)

TŞ/İN.264. Ecel-Can

Amir memur altın kürsü
Yas çekip mebsan ağladı
(Veysel, 2018: 173)

TŞ/İN.265. Altın Kürsü

Varlığın Türk'e terk etti
Döndü çark devran ağladı
(Veysel, 2018: 173)

TŞ/İN.266. Çarkı Devran

Tren hattı tayyareler
Türkler giydi hep karalar
(Veysel, 2018: 173)

TŞ/İN.267. Tren Hattı-Tayyareler

Ziyaret eyledim koca Sivas'ı
Silindi gönlümün kalmadı pası
(Veysel, 2018: 175)

TŞ/İN.268. Sivas

İptida uyandı burada bahtım
Memlekete hizmet etmektir cehtim
(Veysel, 2018: 175)

TŞ/İN.269. Bahtım-Memlekete

Nehirler coşturan seldir Kar'özü
(Veysel, 2018: 177)

TŞ/İN.270. Nehir-Sel

Bir hamlede üç yüz memur çıkarmış
İnsanlık ne demek farkına varmış
(Veysel, 2018: 177)

TŞ/İN.271. Kar'özü

Nice yiğitleri nice güzeli
Feleğin toruna düşen Erzincan
(Veysel, 2018: 178)

TŞ/İN.272. Felek-Erzincan

Felek kor insanı ne kaptan kaba
Tarihli felaket nişan Erzincan
(Veysel, 2018: 178)

TŞ/İN.273. Felek

Bir seher vaktinde uyku çağında
Feryadı dağlardan aşan Erzincan
(Veysel, 2018: 178)

TŞ/İN.274. Erzincan

Susmuş bülbülleri güller perişan
(Veysel, 2018: 178)

TŞ/İN.275. Bülbül-Gül

Bu ulu Tanrı'dan isteyin yardım
Gayret kuşağını kuşan Erzincan
(Veysel, 2018: 178)

TŞ/İN.276. Erzincan

Maraş'tan da pirinç geli
(Veysel, 2018: 180)

TŞ/İN.277. Pirinç

Şarap pirzolayı sever
(Veysel, 2018: 180)

TŞ/İN.278. Şarap

Sevgisi içimde yaşayıp duran
Nazlı güzellerin şirin İstanbul
Hayali kafamda hükümler süren
Görmez gözlerime görün İstanbul
(Veysel, 2018: 182)

TŞ/İN.279. Güzellerin Sevgisi-İstanbul Hayali-İstanbul

Gemilerin gelir peşi peşine
(Veysel, 2018: 182)

TŞ/İN.280. Gemiler

Yılmaz Türk Ordusu şahbazların var
Ferah tut gönlünü serin İstanbul
(Veysel, 2018: 182)

TŞ/İN.281. İstanbul

Herkesin gönlünde vardır bir maksut
Halis Türk maksadın varın İstanbul
(Veysel, 2018: 183)

TŞ/İN.282. İstanbul

Edipler şairler yetişmiş sende
Ehli aşklar yanmış tutuşmuş sende
Bir aciz kimseyim Veysel'im ben de
Seversen olayım yârin İstanbul
(Veysel, 2018: 183)

TŞ/İN.283. İstanbul

İnsanlara hizmet yaptığın yardım

Merhametim duygum dedi ki okul

(Veysel, 2018: 187)

TŞ/İN.284. Merhamet Duygusu

Sudan ateş yapan ne güzel sanat
Dünyayı ışığa kaplarsın kat kat
Fikrile mi ettin bunları icat
Rehiberim oldu dedi ki okul

(Veysel, 2018: 187)

TŞ/İN.285. Sanat

Bu bir keramet mi yoksa hüner mi
Göz görmezse gönül buna kanar mı
Öküzler tarlada sapan döner mi
Eker biçer motor dedi ki okul

(Veysel, 2018: 187)

TŞ/İN.286. Göz-Gönül-Eker biçer

Kanat takar gökyüzünde uçarsın
Denizleri müdanasız geçersin
Soğuğu yağmuru nasıl seçersin
Rasathane kurmuş dedi ki okul

(Veysel, 2018: 187)

TŞ/İN.287. Rasathane

Radyolar hayrete düşürdü beni
Her dilden biliyor yok amma canı
İlim akıl fikir yaratmış bunu
Lambası dalgası dedi ki okul

(Veysel, 2018: 188)

TŞ/İN.288. Radyolar-İlim-Akıl-Fikir

TŞ/İN.289. Lambası-Dalgası

Okul yurdun can damarı
Okul korur namus arı

(Veysel, 2018: 189)

TŞ/İN.290. Yurt-Okul

Okul bilir doğru yolu

(Veysel, 2018: 189)

TŞ/İN.291. Okul

Sarsılmaz Halkevi sağlam temeli
Işık tutar halka yorulmaz eli
(Veysel, 2018: 190)

TŞ/İN.292. Halkevi

Çalışana ekmek çağırır gel gel
(Veysel, 2018: 190)

TŞ/İN.293. Ekmek

Bu varlığı böyle gördüm
Düşündüm kafama sordum
(Veysel, 2018: 190)

TŞ/İN.294. Kafa

Mahmudiye Hamidiye Çifteler
Enstitü köylere yapacak neler
(Veysel, 2018: 193)

TŞ/İN.295. Enstitü

İnan ki her işi başarır insan
İnsana yoldaştır gayretle iman
Vatan sizden hizmet ister her zaman
Marif sizi memlekete el yapar
(Veysel, 2018: 193)

TŞ/İN.296. Gayret-İman-Vatan-Maarif

Memleket uğrunda can veren hasta
Vatan sağ ol demiş en son nefeste
(Veysel, 2018: 195)

TŞ/İN.297. Vatan

İsimler dillerde hep gezer oldu
(Veysel, 2018: 195)

TŞ/İN.298. İsimler

Vatan ağlar millet ağlar yıl ağlar
Deniz ağlar yolcu ağlar yol ağlar
Veysel ağlar sohbet ağlar dil ağlar
Tarihte bir büyük yara da kaldı
(Veysel, 2018: 195)

TŞ/İN.299. Vatan-Millet-Yıl-Deniz-Yol-Sohbet-Dil

Dertliler dermanı sende arıyor
Millete hizmetin var hastahane

(Veysel, 2018: 196)

TŞ/İN.300. Hastane

Kimisinin ecel gelir peşinde
Bu da mukadderdir der hastane

(Veysel, 2018: 196)

TŞ/İN.301. Ecel- Hastane

Dünyalar durdukça dur hastahane

(Veysel, 2018: 196)

TŞ/İN.302. Hastane

Hastahane hekimlerin mekânı
Elinden geldikçe incitmez canı
Yardım yaradandan olsun dermanı
Yavrumu sağ salim ver hastahane

(Veysel, 2018: 196)

TŞ/İN.303. Hastane-Can

Veysel'in kalbinden gitmez kederi
Bu fani dünyaya gelelden beri
Elim çalar dilim söyler dertleri
Bu da benim için kâr hastahane

(Veysel, 2018: 196)

TŞ/İN.304. Keder-Ecel-Elim-Dilim-Hastane

Bu hastahanenin şu meziyeti
Hekimin hastaya hüsnüniyeti

(Veysel, 2018: 197)

TŞ/İN.305. Hastane

Ölmez hatıralar solmaz çiçekler
Hekimler ehbablar başımda bekler
İğne ilaç muayene gerçekler
Daha bu ağrıya çatma dediler

(Veysel, 2018: 197)

TŞ/İN.306. Hatıralar-İğne-İlaç-Muayene-Gerçekler-Ağrı

İnsanlar ağladı hayvanlar güldü

(Veysel, 2018: 198)

TŞ/İN.307. Hayvanlar

Yine bu dertleri Şarkışla çeker

(Veysel, 2018: 199)

TŞ/İN.308. Şarkışla

Çarık söylüyor:

Aman kardeş çok üşüdüm

Sen köşede ben dışarda

Senin ile kardeş idim

Sen köşede ben dışarda

(Veysel, 2018: 202)

TŞ/İN.309. Çarık-Çarık-Mes

Mes söylüyor:

Elin yüzün çamur bu ne

Git ahırda kızın sene

Laf istemem uzun çene

(Veysel, 2018: 202)

TŞ/İN.310. Mes-Mes-Çarık

Çarık söylüyor:

Sen de deri ben de deri

Görüyon mu kör kaderi

Sen tutmuşsun mevkileri

(Veysel, 2018: 202)

TŞ/İN.311. Çarık-Çarık-Mes

Mes söylüyor:

Neler gördüm tezgahlarda

Hiç gezmedim uzaklarda

Hakkım vardır bu haklarda

(Veysel, 2018: 202)

TŞ/İN.312. Mes-Mes

Çarık söylüyor:

Güzel güzel halı kilim

Senin kılın benim kılım

Tepeleyip etme zulüm

(Veysel, 2018: 203)

TŞ/İN.313. Çarık-Çarık-Mes

Mes söylüyor:

Ben kimseye etmem zulum

Ne çare ki böyle yolum

Halı gene benim halım

(Veysel, 2018: 203)

TŞ/İN.314. Mes-Mes

Çarık söylüyor:

Sen gezersin halılarda

Güzel güzel balolarda

Ben gezerim çalılarda

(Veysel, 2018: 203)

TŞ/İN.315. Çarık-Çarık-Mes

Mes söylüyor:

Mes çarıktır çarık mestir

Yürürlerse aynı sestir

Veysel söyler bir nefestir

Gah içerde gah dışarda

(Veysel, 2018: 203)

TŞ/İN.316. Mes-Mes-Çarık

Korkarız Allah'tan bir de vicdandan

(Veysel, 2018: 205)

TŞ/İN.317. Vicdan

İnsanlık kahretmiş sizden kaçıyor

Nefret kapıları size açıyor

Vicdan sizden çok uzaktan uçuyor

Zulüm var adalet nerd'olur gider

(Veysel, 2018: 206)

TŞ/İN.318. İnsanlık-Nefret-Vicdan-Adalet

Tecelli derdini derdime kattı

Yalan dünya nicelerin ağlattı

(Veysel, 2018: 211)

TŞ/İN.319. Tecelli, Dünya

Mucizeler şahit oldu pirime

(Veysel, 2018: 212)

TŞ/İN.320. Mucizeler

Gezerken aklımın evine vardım
Akıl gitmiş fikir evde yoğ idi
Üslubum takındım usula sordum
Akılın evinde hırthış çoğ'idi

(Veysel, 2018: 215)

TŞ/İN.321. Akıl-Fikir-Usul

Akıl bezirgandır gezer getirir
Müvazene onu tartar oturur
Zihin çeker ambarına götürür
Fikir onda hükmü cari bey idi

(Veysel, 2018: 215)

TŞ/İN.322. Akıl-Muvazene-Zihin-Fikir

Baktım ki gayrete durmaz çalışır
Tamah onu görür güler yılışır
Kanaatla tamah durmaz sürtüşür
Tamah bilmem kimden almış öğüdü

(Veysel, 2018: 215)

TŞ/İN.323. Gayret-Tamah-Kanaat

Sehavet tamaha vurunca yıktı
Hırs meydana bir velvele bıraktı
Sabır hırsın duluğuna bir çaktı
Kin ve kibir ele aldı ağıdı

(Veysel, 2018: 215)

TŞ/İN.324. Sahavet-Tamah-Hırs-Kin-Kibir

Baktım ki yalan geldi dikildi
Gerçek geldi yalan kaçtı sıkıldı
Ararken gerçekle yalanı buldu
Hele görsen onda seyir çoğ idi

(Veysel, 2018: 215)

TŞ/İN.325. Yalan-Gerçek

Yalanı görünce bereket kaçtı
Vicdan ile yalan bir kavralaştı
Vicdan yalanları çiğnedi geçti
Her ana doğurmaz böyle yiğidi
(Veysel, 2018: 215)

TŞ/İN.326. Yalan-Bereket-Vicdan

Fikir geldi düzenledi o şarı
Döğe döğe barıştırdı onları
Kahretti yalanı kovdu dışarı
Pişmemişti daha yalan çiğ idi
(Veysel, 2018: 215)

TŞ/İN.327. Fikir-Yalan

Neyzen Tevfik dünyasını değişti
Tel sustu dil sustu neyler nic'oldu
Ebedi yurduna gitti kavuştu
Ağlasın kemanlar yaylar nic'oldu
(Veysel, 2018: 217)

TŞ/İN.328. Tel-Dil-Kemanlar

Gönül diyor kâfi değil az bana
(Veysel, 2018: 219)

TŞ/İN.329. Gönül

Genç yaşımda felek vurdu başıma
Aldırdım elimden iki gözümü
(Veysel, 2018: 224)

TŞ/İN.330. Felek

Kader ile bölemedim kozumu
(Veysel, 2018: 225)

TŞ/İN.331. Kader

Güz geldi döktü yaprağı
(Veysel, 2018: 226)

TŞ/İN.332. Güz

Veysel bu sitemler canımı yaktı
Güzellerde eda yoktur naz kalktı
(Veysel, 2018: 227)

TŞ/İN.333. Sitemler-Naz

Yayılmış damarda kanı görüyom
Yerleşmiş cesette *gizli sır* bende
(Veysel, 2018: 232)

TŞ/İN.334. Kan, Gizli Sır

Günah yanından hiç gitmez
(Veysel, 2018: 233)

TŞ/İN.335. Günah

Gülüşü cilveli sohbeti tatlı
Baldaki lezzeti tadı neyleyim
(Veysel, 2018: 234)

TŞ/İN.336. Gülüş

Ben gidersem sazım sen kal dünyada
Gizli sırlarımı âşikâr etme
Lal olsun dillerin söyleme ya da
Garip bülbül gibi âhü zar etme
(Veysel, 2018: 235)

TŞ/İN.337. Saz-Bülbül

Gizli dertlerimi sana anlattım
Çalıştım sesimi sesine kattım
Bebe gibi kollarımda yaylattım
Hayali hatır et beni unutma
(Veysel, 2018: 235)

TŞ/İN.338. Saz

Bahçede dut iken bilmezdin sazı
Bülbül konar mıydı dalına bazı
Hangi kuştan aldın sen bu avazı
Söyle doğrusunu gel inkâr etme
(Veysel, 2018: 235)

TŞ/İN.339. Dut-Kuş

Benim her derdime ortak sen oldun
Ağlarsam ağladın gülersem güldün
Sazım bu sesleri turnadan m'aldın
Pençe vurup sarı teli sızlatma

(Veysel, 2018: 235)

TŞ/İN.340. Saz-Turna-Sarı Tel

Ay geçer yıl geçer uzarsa ara
Giyin kara libas yaslan duvara
Yanından göğsünden açılır yara
Yar gelmezse yaraların elletme

(Veysel, 2018: 235)

TŞ/İN.341. [Saz]

Sağ oldukça umut yaşar

(Veysel, 2018: 236)

TŞ/İN.342. Umut

Gönül umudun yoldaşı
Durmaz gezer dağı taşı

(Veysel, 2018: 236)

TŞ/İN.343. Gönül-Umut

Parmaklar oynuyor türlü nifakta
Selamet yok, felaket var bu yolda

(Kaya, 2004: 100)

TŞ/İN.344. Parmak

Alışta verişte kalmadı karar
Saatler saati gün günü arar

(Kaya, 2004: 137)

TŞ/İN.345. Saat-Gün

Nohutla patates güreşir başa
Ispanak pırasa benzemez aşa
Pirinç bulgur börek verirdi neşe
Mercimek fasulye darı kalmadı

(Kaya, 2004: 137)

TŞ/İN.346. Nohut, Patates, Pirinç, Bulgur, Börek

Bir yokluk dünyayı aldı kapattı

(Kaya, 2004: 137)

TŞ/İN.347. Yokluk

Bir bahtı karayım gülmedi yüzüm
Neşeli görür, kan ağlar özüm

(Kaya, 2004: 145)

TŞ/İN.348. Yüz-Öz

Bir gün göçüm çeker ömür kervanı

(Kaya, 2004: 145)

TŞ/İN.349. Ömür kervanı

Sordum Erzurum'un Dumlu Dağı'na

(Kaya, 2004: 146)

TŞ/İN.350. Dumlu Dağı

Ben Dumlu Dağıyım, içim sızlar
Benim için çok savaştı gaziler
Gelinler dul kaldı, yetim kuzular
Durmaz akar gözlerimin yaşları

(Kaya, 2004: 146)

TŞ/İN.351. Dumlu Dağı (İ4)

Şehitler kanından güller, çiçekler
Her yıl açmak için mayısı bekler
Kokusundan mest oluptur melekler
Durmaz akar gözlerimin yaşları

(Kaya, 2004: 146)

TŞ/İN.352. Güller, Çiçekler, Melekler

Erzurum'dan akar Cennet pınar
Palandöken gülmez, nedir efkarı

(Kaya, 2004: 146)

TŞ/İN.353. Palandöken

Ben Palandöken'im hem de gaziyim
Kalem verin dertlerimi yazayım

(Kaya, 2004: 146)

TŞ/İN.354. Palandöken

Yine deli gönül geliyor coşa
Güllerde koku var, güzelde neşe

(Kaya, 2004: 190)

TŞ/İN.355. Gönül

O cemalin ziyası var nuru var
Kırılmaz sevdası, sönmez narı var

Hançer vurdu bu sinemde yeri var

Derdimi açıp her tabibe diyemem

(Kaya, 2004: 190)

TŞ/İN.356. Cemal

Veysel şatır gizli tutar bu hali

Ruhuma yoldaştır yârin hayali

(Kaya, 2004: 190)

TŞ/İN.357. Ruh

Vatan aşkıyla doluyum

Sevgim yaptı ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

TŞ/İN.358. Sevgim

Doğru yola adım attım

Bir gerçeğin elin tuttum

Kini kibiri kapattım

Vicdanımdı ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

TŞ/İN.359. Vicdan

Doğru yola adım attım

Bir **gerçeğin** elin tuttum

(Kaya, 2004: 205)

TŞ/İN.360. Gerçek

Bağlıyımdır toprağa suya

Gerçek olan bu duyguya

Veysel'i yalan sevdaya

Tabiattır ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

TŞ/İN.361. Tabiat

Bomboş oldu kafam, zindan her taraf

Anladım ki **aşka** hakaret ettim

(Kaya, 2004: 212)

TŞ/İN.362. Aşk

Sivas Halk Evi Reisi

Memleketin iki gözü

(Kaya, 2004: 293)

TŞ/İN.363. Memleket

2.6. İKİNCİ BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ

İkinci bölümde incelenen mecaza bağlı söz sanatlarına ilişkin sayısal veriler 3 adet grafikle özetlenmiştir:

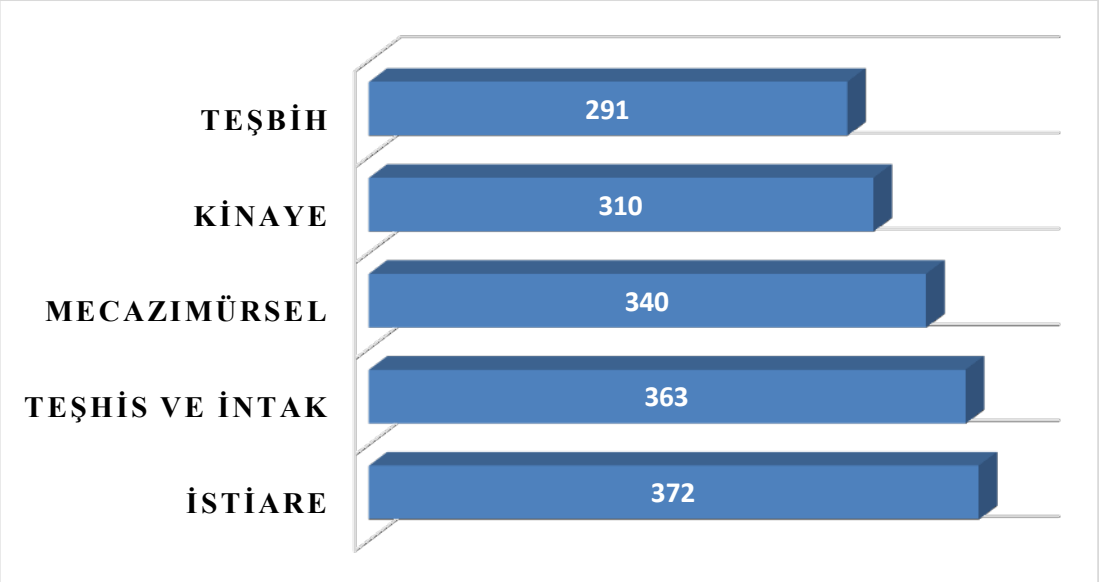

Grafik 2: Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Mecaza Bağlı Söz Sanatlarının Kullanım Adetleri

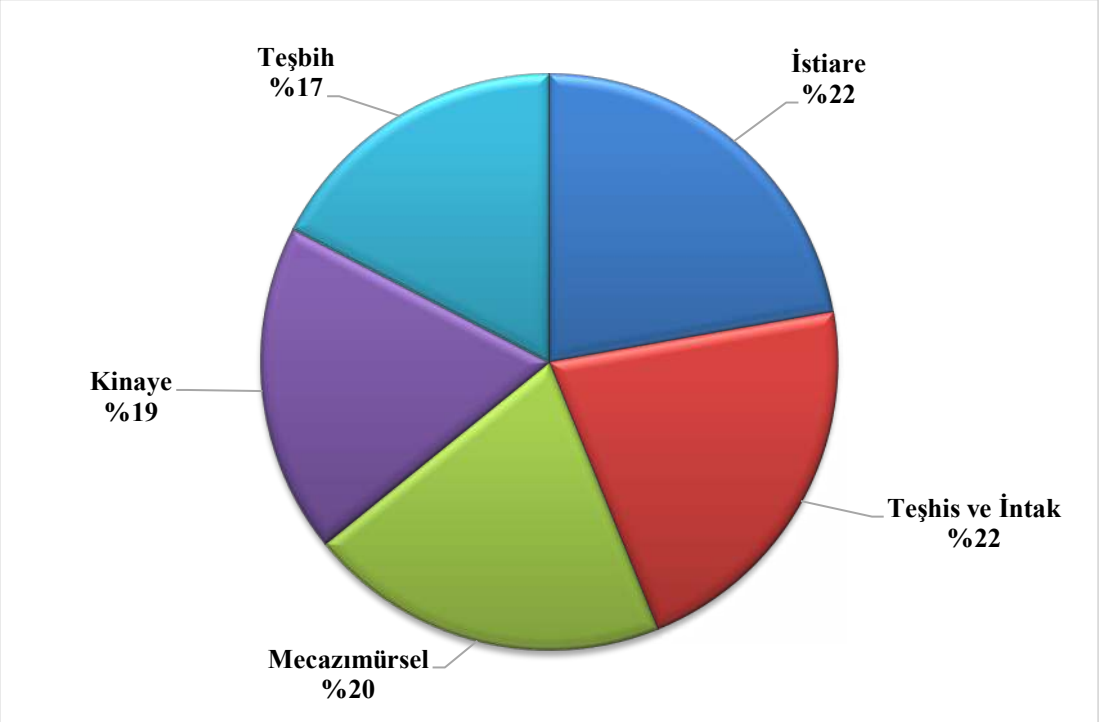

Grafik 3: Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Mecaza Bağlı Söz Sanatlarının Kendi İçindeki Oransal Dağılımı

Âşık Veysel şiirlerindeki mecaza bağlı söz sanatlarının tespit edilmeye çalışıldığı ikinci bölümde, çoktan aza doğru; 372 adet istiare, 363 adet teşhis-intak, 340 adet mecazımürsel, 310 adet kinaye, 291 adet teşbih sanatı olmak üzere, toplamda 1676 adet mecaza bağlı söz sanatı kullanımı belirlenmiştir (Grafik 2). Bu 5 çeşit söz sanatının %17 ile %22 arasında değişen, birbirlerine yakın sayılabilecek bir oransal dağılım sergilediği anlaşılmıştır (Grafik 3).

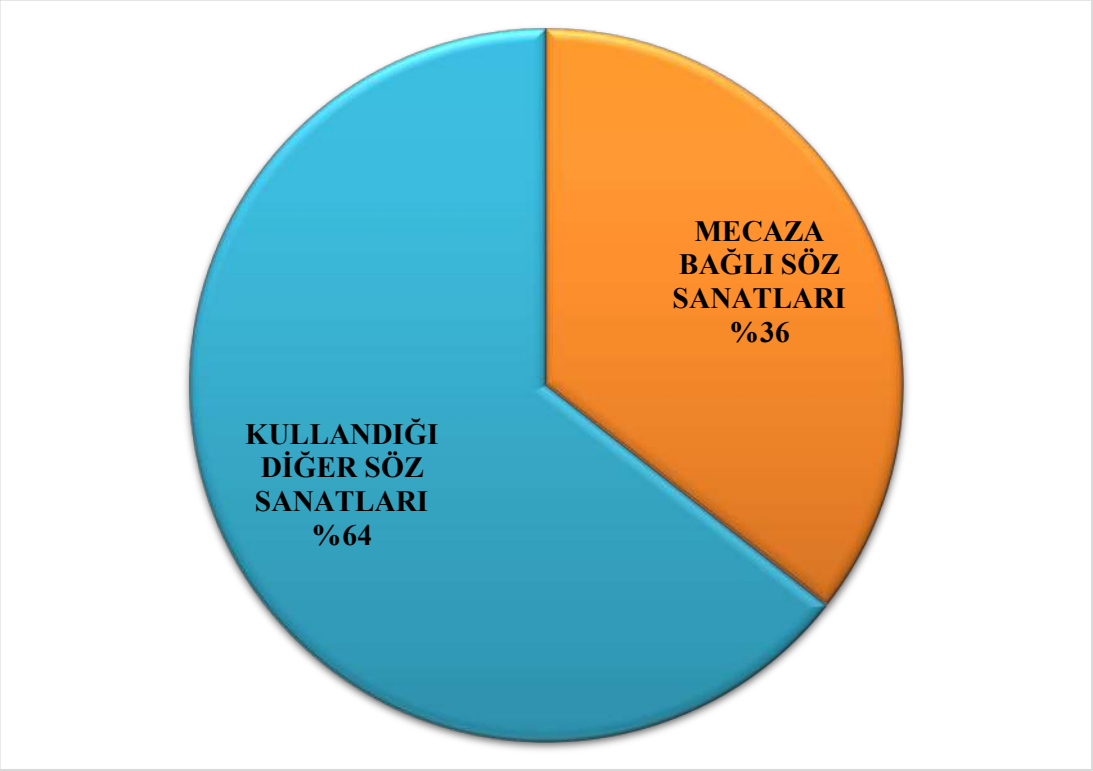

Grafik 4: Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Söz Mecaza Bağlı Sanatlarının Diğer Söz Sanatı Kullanımlarına Oranı

Âşık Veysel'in şiirlerinde yer verilmiş tüm söz sanatları içinde mecaza bağlı söz sanatlarının %36'lık orana sahip olduğu belirlenmiştir (Grafik 4). Bu oran ışığında Âşık Veysel'in derin bir muhayyileye sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Gerçek anlamın dışına çıkarak oluşturulan mecaz anlama dayalı söz sanatlarını kullanmakla anlatımı güçlendirmek, sözün tesirini artırmak, sanatlı bir söyleyiş elde etmek amaçlanır. İstiare, teşhis-intak, mecazımürsel, kinaye, teşbih gibi mecaza bağlı sanatları nazmın içinde kullanmasından hareketle Âşık Veysel'in konuşma dilinin üzerine çıkarak sanatlı bir şiir diline sahip oluşturduğunu söylemek mümkündür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÂŞIK VEYSEL ŞİİRİNDE MANAYA BAĞLI SÖZ SANATLARI

Bir kelime, öbek veya aralarında anlam ilişkisi olan kelimelerin gerçek anlamlarıyla oluşturulan söz sanatları ile bir duyguyu yahut fikri, nükteli olarak söyleme temeline dayanan sanatlar, anlamla ilgili söz sanatları olarak adlandırılır (Dilçin, 1995: 421) Manaya bağlı söz sanatları bölümünde, Âşık Veysel şiirlerinde çalışma kapsamında tespit edilebilen: hüsnütalil, icaz, irsalimesel, istifham, kat, leffüneşir, mübalağa, nida, rücû, tecahülüarif, tedric, tekrir, telmih, tenasüp, tevriye-iham, tezat sanatı kullanımları gösterilmiştir.

3.1. HÜSNÜTALİL

Âşık Veysel şiirlerinde 38 adet hüsnütalil sanatı kullanımı belirlenmiştir. Bu hüsnütalil sanatı kullanımları kalın puntolu olarak belirginleştirilmiştir. Ayrıca ilgili bölüm altlarında hüsnütalil sanatı "HT" kısaltmasıyla numaralandırılarak izah edilmiştir. Örnekler şöyledir:

Elinden bir dolu içtim
Türlü türlü derde düştüm
Cümle varlığımdan geçtim
Senin yolunda yolunda
(Veysel, 2018: 21)

HT.1. Sevgili elinden dolu içilmesinin dertlere sebep olması.

Kendini sakladın sardın sarındın
Bu dünyayı sen yarattın girindin
(Veysel, 2018: 26)

HT.2. Allah'ın gözle görülememesinin sebebinin kendini sarıp saklanmasına bağlanılması.

Aslıma karışıp toprak olunca
Çiçek olur mezarımı süslerim
Dağlar yeşil giyer bulutlar ağlar
Gökyüzünde dalgalanır seslerim
(Veysel, 2018: 33)

HT.3. Âşığın vefatı ile dağların yeşillenmesi ve bulutların ağlamasını ilişkilendirmesi.

Bakmaz mısın insanların işine
Kötülükler doğar peşi peşine
Mezhep kavgasından din döğüşüne
Sanki varıp sığmamışlar cennete
(Veysel, 2018: 75)

HT.4. Bir takım anlaşmazlığın kişilerin güya cennete sığmayacaklarına inanmalarına ironik biçimde bağlanması.

Güzelliğin on par'etmez
Bu bendeki aşk olmasa
Eğlenecek yer bulaman
Gönlümdeki köşk olmasa
(Veysel, 2018: 82)

HT.5. Sevgilinin güzelliğinin ancak âşığın aşkıyla değer kazanacağı.

HT.6. Sevgilinin âşığı oyalayabilmesinin sebebinin âşığın gönlündeki köşke yani sevgiliyi gönlünde yaşatmasına bağlanması.

İsmin yayılmaz aleme
Âşıklarda meşk olmasa
(Veysel, 2018: 82)

HT.7. Sevgilinin tanınıp ünlenmesinin âşığın sürekli ondan bahsedişiyle açıklanması.

Güle kıymet verilmezdi
Âşık ve maşuk olmasa
(Veysel, 2018: 82)

HT.8. Güle değer atfedilmesinin âşık ve maşukun varlıyla izah edilmesi.

Anılmazdı Veysel adı
O sana âşık olmasa
(Veysel, 2018: 82)

HT.9. Veysel, âşık olup unutulmamasını sevgiliye olan aşkına bağlaması.

Seher vakti cümle kuşlar ötüşür

Bülbülün feryadı yar uyandırır

(Veysel, 2018: 87)

HT.10.Yârin uyanması bülbül feryadına bağlanmıştır.

Seher yeli gibi gelir nefesin

Âşıka bahardır kışların güzel

(Veysel, 2018: 96)

HT.11.Aşkın kışı bahara (zoru kolaya) tebdil etmesi.

Her gördüğü Leyla olsa

Kayıs Mecnun olamazdı

(Veysel, 2018: 97)

HT.12. Kays'ın Mecnun oluşunun Leyla'nın biricikliğine bağlanması.

Yolunda ölsem böylece

Cevrü cefan lütfun hoştur

(Veysel, 2018: 98)

HT.13.Âşık sevgili uğrunda ölüme dahi razı oluşunu sevgilinin cevir ve cefasının hoşluğuna hamletmesi.

İşitsem seni Yemen'de

Gönül bulur uçan kuştur

(Veysel, 2018: 98)

HT.14. Sevgili çok uzakta, Yemen'de dahi olsa gönülle bulunur; çünkü gönül bir kuştur önermesi.

Mecnun olsam şu alemi dolansam

Anamın babamın yurdu bırakmaz

(Veysel, 2018: 105)

HT.15. Mecnun gibi olmayışın ana baba yurdunun bırakmamasıyla açıklanması.

Sen bir gülsün ben bir bülbül

Sen olmasan ben olmazdım

(Veysel, 2018: 107)

HT.16. Bireysel varoluşun sevgilinin var oluşunun neticesi görülmesi.

Bülbüller gül için geymişler kara
Seherler uyanır bülbül zarından
(Veysel, 2018: 116)

HT.17.Bülbüllerin acıklı ötüşlerinin gülden kaynaklı olduğunun söylenmesi.

HT.18. Sabahın oluşunun, seherin sona ermesinin bülbülün zarından kaynaklı görülmesi.

Dert bir yana çeker sevda bir yana
Yanmak için dolaşıyor pervana
Her baktıkça seni gördüm her yana
Veysel yardan yar Veysel'den seçilmez
(Veysel, 2018: 117)

HT.19. Pervanenin/âşığın çabasının, bilinçli şekilde yanma isteğine bağlanması.

HT.20.Âşığın aşkı o denli büyüktür ki Âşık maşuk adeta yek ruh olmuşlardır, bu ayırt edemeyiş her yanda sevgilin görülmesiyle açıklanmıştır.

Felek bize gül demez ki gülüşek
Cefa benim olsun çile kendine
(Veysel, 2018: 120)

HT.21.Hüznün feleğin gül dememesiyle izah edilmesi.

Katlansa acıya sakince geçse
Esen rüzgarlara uyar iniler
(Veysel, 2018: 123)

HT.22.Âşık olanın iniltilerinin âşığın rüzgâra öykünmesiyle izah edilmesi.

Yar mendil göndermiş yadigâr deyi
Gözünün yaşını sil deyi yazmış
(Veysel, 2018: 126)

HT.23.Yârin aslında yadigâr olarak verdiği mendilin gözyaşı silinmeyle ilişkilendirilmesi.

Veysel'i bir aşka kul eden mevsim

Kırılmaz Veysel'i bağlayan bağlar

(Veysel, 2018: 131)

HT.24. Veysel'in derin aşkını mevsime bağlaması.

İnsanoğlu suyu koymaz haline

Setler çeker baraj yapar yoluna

(Veysel, 2018: 139)

HT.25. Baraj yapılmasının su ihtiyacı karşılamak için değil de insanoğlunun suyu kendi haline bırakmayışıyla açıklanması.

Hangisine baksan cennet görünür

Sizi benimseyip coşalı dağlar

(Veysel, 2018: 145)

HT.26.Âşığın her yeri güzel görmesinin, sağların âşığı benimsemesiyle izah edilmesi.

Çalışırsan toprak verir cömerttir

(Veysel, 2018: 155)

HT.27. Tarlada çalışmada verim almanın toprağın cömertliğine bağlanması.

Çağırdım Şeyh Said sağır mı diye

Başında sarığı değir mi diye

Tarttılar şeyhleri ağır mı diye

(Veysel, 2018: 168)

HT.28.Şeyh Said'in İstiklal Mahkemesine getirilmesini sağır olup olmadığını anlamak maksadıyla izah edilmesi.

HT.29.İdam gerekçesi olarak sarığın değirmi şekli görülmesi.

HT.30. Bazı kişilerin idam gerekçesinin, o kişilerin ağır olup olmadıklarını anlama niyeti şeklinde izah edilmesi.

Dünya güzelliği sendedir mevcut

Hususi özenmiş yaratmış Mabut

(Veysel, 2018: 180)

HT.31.İstanbul'un güzelliğinin özel bir itinayla yaratılmasına bağlanmış.

Her Türk'ün kalbinde bir mezar oldun

Sanmayın şehitler orada kaldı

(Veysel, 2018: 195)

HT.32. Dumlupınar Denizaltı kazasında şehit olanların denizde kalmadıklarını her Türk'ün kalbinde bir mezar inşa edilmesiyle açıklanması.

Kıbrıs'a düşerse Türklerin yolu

Lefkoşa Türklere yurt olur gider

(Veysel, 2018: 205)

HT.33. Lefkoşe'nin Türk yurdu olmasına Türklerin yolunun Kıbrıs'a düşmesinin yeterli olacağına bağlanması.

Fark etmek gerekir iyiyi kemi

Seçemez bunları Veysel acemi

(Veysel, 2018: 219)

HT.34.İyiyi kötüyü ayırt edememek konusunda Veysel'in olduğunun ifade edilmesi.

Yetişmek için menzile

Gidiyorum gündüz gece

(Veysel, 2018: 223)

HT.35. Zamanın, ömrün geçmesinin âşığın kabre ulaşmak isteğiyle izah edilmesi.

Genç yaşımda felek vurdu başıma

Aldırdım elimden iki gözümü

(Veysel, 2018: 224)

HT.36.Görme engelinin feleğin Veysel'in başına vurmasına bağlanması.

Yine bir acı ses duydu kulağım

Bülbül mü susacak gül mü solacak

(Veysel, 2018: 231)

HT.37. Duyulan sesin bir tehlike habercisi sayılması.

Mah cemali, ziya verir güneşe

Sıra sıra benlerini sayamam

(Kaya, 2004: 190)

HT.38.Sevgilinin cemalinin güneşe ışık vermesi, ya da güneşin ışığını sevgilinden alması hüsnütalil sanatıdır.

3.2. İCAZ

Bu çalışma kapsamında Âşık Veysel şiirinde 10 adet icaz sanatı kullanımı tespit edilmiştir. Belirlenen kullanımlardaki icaz sanatı olan yerler kalın puntoyla gösterilmiş ve "İC" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. İlgili örnekler şöyledir:

İC.1. Derd çekmeyen dert kıymetin bilemez

(Veysel, 2018: 42)

İC.2. Tilki gölgesine arslan gizlenmez

İC.3. Yiğidin gölgesi kendinden olur

(Veysel, 2018: 52)

İC.4. Gören göze ibret vardır her şeyde

(Veysel, 2018: 62)

İC.5. Beyhude sarf olan altın tunç olur

(Veysel, 2018: 65)

İC.6. Sadaka muhtaca ekmek acadır

(Veysel, 2018: 115)

İC.7. Tembellere hazır sofra kurulmaz

(Veysel, 2018: 194)

İC.8. Milletsiz bir devlet yoktur olamaz

İC.9. Eğri bakan aradığın' bulamaz

(Kaya, 2004: 100)

İC.10. Gerçeklerdir baki kalan

(Kaya, 2004: 205)

3.3. İRSALİMESEL

Âşık Veysel şiirlerinde 33 adet irsalimesel kullanımı belirlenmiş; bu kullanımlar "İR" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. Tespit edilen irsalimesel kullanımları aşağıda açıklamasıyla izah edilmiştir:

İR.1. Diyen bilmez bilen demez bir ferde

(Veysel, 2018: 25)

Tasavvuftaki manevi yolculuk olan seyri sülûk esnasında manevi sırlara erenlerin, olgunlaşarak hakikatleri batıni olarak idrak etmeleriyle sessiz bir şekilde bu hali yaşamasına karşın ham kalmış bir kısım eşhasın manevi konularda hükümler vermesi o kişinin bilmezliğine delalet ettiği kabul edilmiştir. Bu durum tasavvuf aleminde "Bilen demez, diyen bilmez." şeklinde söylenegelmiştir. Tasavvuf literatüründe sülûk terimi seyr, sefer, mirac, isrâ kelimeleriyle yakın anlamda kullanılır (Uludağ, 2010: 128)

İR.2. Bu dünya fanidir konar göçerler

(Veysel, 2018: 33)

"Gelen geçer, konan göçer" (Aksoy, 1988: 285) şeklindeki atasözü dünyanın sürekli bir değişim içinde olduğu, sürekli olarak aynı durumda kalınmadığını ve insanların yerlerini sık sık değiştirdiklerini vurgular. Aynı zamanda ölüme de bir göndermede bulunur.

İR.3. Hiçbir zaman **gül dikensiz olamaz**

(Veysel, 2018: 42)

"Dikensiz gül olmaz. (Gül dikensiz olmaz.)" (Aksoy, 1988: 241) atasözü, güzel olanda da hoşa gitmeyen taraf olacağını ifade eder.

İR.4. Kişi sabır ile bulur kemali

(Veysel, 2018: 42)

"Sabrın sonu selamettir." (Aksoy, 1988: 418) biçimindeki atasözü meşakkatleri sabırla aşan kimsenin başarıya ulaşacağını belirtir.

İR.5. Sabretmeyen maksudunu bulamaz

(Veysel, 2018: 42)

"Sabreden derviş muradına ermiş." (Aksoy, 1988: 18) şeklindeki atasözü hedefe ulaşmak için sabrın lüzumunu işaret eder.

İR.6. Diyen bilmez bilen demez

(Veysel, 2018: 44)

Tasavvuf aleminde "*Bilen demez, diyen bilmez."* şeklinde söylenen sözdür.

İR.7. Taşıma su ile değirmen dönmez

(Veysel, 2018: 52)

"Dökme/ taşıma su ile değirmen dönmez." (Aksoy, 1988: 249) atasözü kişisel çaba olmadan dış destekle işlerin uzun süreli yapılamayacağını anlatır.

İR.8. Kişi ne çeker dilinden
Hem belinden hem elinden
(Veysel, 2018: 58)

Ele, dile, bele sahip olunması, şeklinde Hacı Bektaş Veli'nin öğüdü olarak da maruf bu sözün ahilik geleneğinde de önemli yer tuttuğu bilinmektedir: "*Eline, diline, beline sahip ol! Kapını, kalbini, alnını açık tut! Eşine, işine, aşına özen göster. Harama bakma, haram yeme, haram içme! Yanlış ölçme, eksik tartma! Dünya malına tamah etme! Kuvvetli iken affetmesini, hiddetli iken yumuşamasını bil!"* (DİB, 2021) şeklinde bir gelenek Anadolu'da kendini göstermiştir.

İR.9. Allah cömert amma ekmek bırakmaz
(Veysel, 2018: 62)

"Kısmet gökten zembille inmez." (Aksoy, 1988: 361) şeklindeki atasözü çalışanın ehemmiyeti anlatmaktadır.

İR.10. Geçmişi konuşmak getirmez fayda
(Veysel, 2018: 62)

"Geçmişe mazi yenmişe kuzu derler." (Aksoy, 1988: 284) biçimindeki atasözü mazideki olaylara takılıp kalmanın yersizliğini anlatır.

İR.11. Ne ekersen onu biçen topraktan
(Veysel, 2018: 65)

"Ne ekersen onu biçersin. (Herkes ektiğini biçer). (Eken biçer, konan göçer.)" (Aksoy, 1988: 395) şeklindeki atasözü, yapılan işlere göre karşılık görüleceğini belirtir.

İR.12. Beyhude sarf olan altın tunç olur
(Veysel, 2018: 65)

"Söz gümüşse sükût altındır." (Aksoy, 1988: 431) atasözüyle aynı eksende yer alan atasözü yerinde konuşmanın önemini ifade eder.

İR.13. Cahil insan gül ise de koklama
(Veysel, 2018: 70)

"Cahilin dostluğundan, alimin düşmanlığı yeğdir." (Aksoy, 1988: 210) atasözü cehalet ve cahilliğin menfiliğini göstermektedir.

İR.14. Her güzele meyil verilmez dedi

(Veysel, 2018: 83)

"Her çiçek koklanmaz." (Aksoy, 1988: 306) şeklindeki atasözü her güzellikte hak sahibi olunmadığını ifade eder.

Hayattaki mücadele

İR.15. Kaçan fırsat girmez ele

(Veysel, 2018: 98)

"Kaçan balık büyük olur." (Aksoy, 1988: 338) biçimindeki atasözü insanların elinden kaçırdığı fırsatları çok büyüttüğünü anlatır.

İR.16. Ev yıkanın evi olmaz bir yerde

(Veysel, 2018: 151)

"*Ev yıkanın evi olmaz*." (Türkiye Kültür Portalı, 2023) şeklindeki atasözü ailenin kutsallığını anlatmaktadır.

İR.17. Emeksiz istemek dermansız derttir

(Veysel, 2018: 155)

"Emek olmadan (emeksiz) yemek olmaz." (Aksoy, 1988: 267) atasözü emeğin lüzumunu vurgular.

İR.18. Mukadder harici gelmez meydana

(Veysel, 2018: 162)

"Alında yazılı olan (alna yazılan) basa gelir ve "Alın yazısı değişmez." (Aksoy, 1988: 136) atasözü kaderin bağlayıcılığını anlatmaktadır.

İR.19. Bulanık çeşmeden kimse su içmez

(Veysel, 2018: 163)

"Beylik çeşmeden su içme." (Aksoy, 1988: 188) şeklindeki atasözündeki kelime değişimiyle dizede tedbirli olmanın önemine işaret edilmiştir.

İR.20. Zannetme ağlayan gülmez

(Veysel, 2018: 174)

"Açılan solar, ağlayan güler." (Aksoy, 1988: 111) şeklindeki atasözü olayların zıtlıklar içinde ilerlediğini anlatmaktadır.

İR.21. İlimdir dünyada hakikat olan

(Veysel, 2018: 188)

Atatürk'ün 1920 tarihindeki konuşmasındaki *"Dünyada her şey için maddiyat ve maneviyat için ve muvaffakiyet için en hakiki mürşit bilimdir; fendir."* veciz ifadesi dizede kullanılmıştır.

İR.22. Birlik yurdun ihyasıdır

(Veysel, 2018: 189)

"Nerde birlik, orda dirlik." (Aksoy, 1988: 396) şeklindeki atasözü beraberliğin güçlü olmanın şartı olduğu fikrini işaret etmektedir.

Yürü yavrum okuluna

İR.23. Altın bilezik koluna

(Veysel, 2018: 189)

"Sanat altın bileziktir." (Aksoy, 1988: 421) şeklindeki atasözü dizede okulun önemine işaret edecek bir biçimde kullanılmıştır.

İR.24. Mürşit ilimdir bilmeli

Bu ses Ata'nın sesidir

(Veysel, 2018: 189)

Atatürk'ün 1920'deki konuşmasında: *"Dünyada her şey için maddiyat ve maneviyat için ve muvaffakiyet için en hakiki mürşit bilimdir; fendir." demiştir* (Kayadibi, 2006).

İR.25. Herkesin bir derdi vardır başında

(Veysel, 2018: 189)

"Dertsiz bas (kul) olmaz. Dertsiz bas mezarda tas. Dertsiz bas, bostan korkuluğunda." (Aksoy, 1988: 236-237*)* şeklindeki atasözleri derdin hayatın zorunlu bir parçası olduğunu anlatmaktadır.

İR.26. Herkesin ettiği yanına kalmaz

(Veysel, 2018: 189)

"Eden bulur, inleyen ölür. (Etme bulursun, inleme ölürsün)." (Aksoy, 1988: 257) şeklinde atasözü kötülüklerin karşılıksız kalmayacağını anlatılmıştır.

İR.27. Kul olanın elbet olur kusuru

(Veysel, 2018: 212)

"Kul kusursuz (hatasız) olmaz." (Aksoy, 1988: 377) atasözü hatasızlığın mümkün olmadığını anlatır.

İR.28. Anaların hakkı kolay ödenmez

(Veysel, 2018: 213)

"Ana hakkı Tanrı hakkı." (Aksoy, 1988: 145) şeklindeki atasözünde anne hakkının yüceliği anlatılmıştır.

İR.29. Kul olanda olur günah

(Veysel, 2018: 218)

"Kul kusursuz (hatasız) olmaz." (Aksoy, 1988: 377) atasözünde hata yerine günah kelimesi kullanılmıştır.

İR.30. Derdim bana derman imiş bilmedim

(Veysel, 2018: 42)

ile

İR.31. Bana derman imiş bendeki derdim

(Kaya, 2004: 212)

dizesinde*, Niyazı-î Mısrî'nin "Dermân arardım derdime derdim bana dermân imiş"* (Mısrî, 1963: 65) dizesi aslına yakın bir biçimde kullanılmıştır.

İR.32. Ar namus şişesini çarptım da kırdım

(Kaya, 2004: 212)

Kul Nesimî'nin bir nefesinde yer alan *"Ben melâmet gömleğini deldim takdım eğnime/Âr-u nâmus şişesini taşa çaldım kime ne"* (Öztelli, 1969: 69) şeklindeki beytinden bir dize aşktaki vecd halini hissettirmek için kullanılmıştır.

Soralım bakalım almış mı payın,

İR.33. Huylu huyun terk etmesi güç demiş

(Kaya, 2004: 290)

"Huylu huy undan vazgeçmez." (Aksoy, 1988: 317) inanların huylarını değiştirmesinin çok zor olduğu ifade edilmiştir.

3.4. İSTİFHAM

Âşık Veysel'in şiirlerinde 175 adet istifham kullanımı tespit edilmiştir. Söz konusu örneklerin bulunduğu dizeler kalın punto ile gösterilerek ilgili dize başlarında "İST" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. Örnekler şöyledir:

Açar solar türlü çiçek

İST.1. Kimler gülmüş kim gülecek

(Veysel, 2018: 14)

İST.2. Ben ne idim nasıl oldum

Gâhi doldum gâh boşaldım

(Veysel, 2018: 21)

Haksıza yol veren sensin

İST.3. Yok mu suçun burda senin

(Veysel, 2018: 22)

Beni çıplak dışar'attın

İST.4. Cömertliğin nerde senin

(Veysel, 2018: 22)

İST.5. Meryem Ana neyin imiş

Bu işin var bir de senin

(Veysel, 2018: 22)

İST.6. Veysel neden aklın ermez

Uzun kısa dilin durmaz

(Veysel, 2018: 22)

Nerde baksan orda hazır bulunur

İST.7. Kim demiş hakkında lâmekân oldu

(Veysel, 2018: 25)

İST.8. Neyim ne olacak elde neyim var

Karac'oğlan Dertli Yunus soyum var

(Veysel, 2018: 27)

Bir derd ehli bulsam derdim söylesem

İST.9. İy'olmaz derdlerim halim n'olacak

(Veysel, 2018: 35)

El elin derdini bilmez dediler

İST.10. Kimler gelip hatırımı soracak

(Veysel, 2018: 35)

Dalgın dalgın seyreyledim alemi

İST.11.İrenkler ne çiçekler ne koku ne

(Veysel, 2018: 36)

Bir arama yaptım kendi kafamı

İST.12.Görünen ne gösteren ne görgü ne

(Veysel, 2018: 36)

Çeşitli irenkler türlü görüşler

İST.13.Hayal mıdır rüya mıdır bu işler

(Veysel, 2018: 36)

Tatlı muhabbetler güzel sevişler

İST.14.Güzellik ne sevda nedir sevgi ne

(Veysel, 2018: 36)

Göz ile görülmez duyulan sesler

İST.15.Nerden uyanıyor bizdeki hisler

(Veysel, 2018: 36)

Şekilsiz gölgesiz canlar nefesler

İST.16.Duyulan ne duyuran ne duygu ne

(Veysel, 2018: 36)

İST.17.Kimse bilmez dünya nasıl kurulmuş

Her cisime birer zerre verilmiş

(Veysel, 2018: 36)

Cümle varlık bir kuvvetten var olmuş

İST.18.Gelen ne giden ne yol ne yolcu ne

(Veysel, 2018: 36)

Veysel'i söyletir bir büyük kuvvet

İST.19.Söyleyen ne söyleten ne Tanrı ne

(Veysel, 2018: 36)

Veysel'i söyletir bir büyük kuvvet

İST.20.Arzularım suya düştü ne ettim

(Veysel, 2018: 37)

İST.21.Bilinmez nerde mekânı

Göke bahtım yere bahtım

(Veysel, 2018: 44)

İST.22. Kale mi fethetmiş ne şikar etmiş

Tutup bağladılar yedi yaşımda

(Veysel, 2018: 45)

Başım hali değil gamdan kederden

İST.23. Kusur bende midir yoksa işimde

(Veysel, 2018: 45)

Kırk üç yıl çekmişim sonu ne kadar

İST.24. Uzak mı yakın mı görsem düşümde

(Veysel, 2018: 45)

İST.25. Yalvarsam kadere yardım etmez mi

İST.26. Yeter bu çektiğim derdim yetmez mi

İST.27. Nice kara günler gördüm gitmez mi

Bir fark yoktur yazım ile kışımda

(Veysel, 2018: 45)

İST.28. Gülmedim dünyada gülenler gülsün

İST.29. Derdim yüreğimde eller ne bilsin

(Veysel, 2018: 45)

Tecellim tersine çalmış kalemi

İST.30. Önünden gülmeyen sonra güler mi

İST.31. Veysel benim çekeceğim çile mi

Gitmez ölüm ecel bekler başımda

(Veysel, 2018: 45)

Uyur uyanmaz ikbalım

İST.32. Nic'olacak benim halım

(Veysel, 2018: 45)

Kısmet beni diyar diyar

İST.33. Dolandırır bilmem ne var

(Veysel, 2018: 46)

İST.34. Hani o gençlikte çağlayan gönül

Gâhi gülüp gâhi ağlayan gönül

(Veysel, 2018: 48)

İST.35. Nerde gençlikteki geçen çağlarım

Sustu bülbül gazel döktü bağlarım

(Veysel, 2018: 48)

İST.36. Gönül ne dolaşın dünyayı yani

İST.37. Getir bölüşelim kazancın hani

İST.38. Sen alemi seven kim sevmiş seni

İST.39. Göster bir güzelden var mı nişanın

(Veysel, 2018: 49)

İST.40. Ne gezersin Şam'ı Şark'ı

İST.41. Yok mu sende hiçbir korku

(Veysel, 2018: 50)

Her türlü nesneye âşıksın gönül

İST.42. Çalıp eğlenmezsem saz neme gerek

Her güzelden birer hisse umarsın

İST.43. Gülüp oynamazsam kız neme gerek

(Veysel, 2018: 51)

Ne söylesen kar eylemez gafile

İST.44. Üstüme düşmedik söz neme gerek

(Veysel, 2018: 51)

Doğru gören gider yolun düzüne

İST.45. Düz yolu görmeyen göz neme gerek

(Veysel, 2018: 51)

Bir cura sazım var çalabilirsem

İST.46. Defli dümbelekli caz neme gerek

(Veysel, 2018: 51)

Çetin olur hastaların gülmesi

İST.47. Sor ki neler çekmiş gülene kadar

(Veysel, 2018: 53)

İST.48. Yoksa tecelli mi bilmem ki neden

Vasiyetim size budur ölmeden

(Veysel, 2018: 53)

İST.49. Deli gönül ne gezersin

İST.50. Geze geze yorulman mı

İST.51. Ne kazandın bu sevdadan

İST.52. Vazgeç desem darılman mı

(Veysel, 2018: 55)

Akar çağlar bulanırsın

İST.53. Hiçbir zaman durulman mı

(Veysel, 2018: 55)

Beraberce şehit gazi

İST.54. Yanlış var mı ve neresi

(Veysel, 2018: 58)

Odur külli şeye kâdir

İST.55. Alevi Sünnilik nedir

(Veysel, 2018: 58)

İST.56. Enişli yokuşlu yollar nic'olur

Geldik gideceğiz yoktur gitmemek

(Veysel, 2018: 65)

Akın edip gidenleri görürüz

İST.57. Ya biz niçin semeserhoş dururuz

(Veysel, 2018: 65)

Gelip geçen evvelinden

İST.58. Ne götürmüş azdan çoktan

(Veysel, 2018: 67)

Uçaklar sığdırdı beş on saate

İST.59. Daha neler çıkar dur belli değil

(Veysel, 2018: 70)

Kaldırsam perdeyi döksem suçunu

İST.60. Acep bu işime ne dersin dünya

Fısku fesat kaplamıştır içini

İST.61. Bu çirkin huyları nidersin dünya

(Veysel, 2018: 73)

İST.62. Dünyaya gelmemde maksat ne idi

Bir sadık dost bulup dem sürme idi

(Veysel, 2018: 73)

İST.63. Bakmaz mısın insanların işine

Kötülükler doğar peşi peşine

(Veysel, 2018: 75)

İşittim dünyaya gelin diyorlar

İST.64. Ben kocadım dahi dünya gelin mi

(Veysel, 2018: 77)

Dünya bir dolap ki durmadan döner

İST.65.İçimde çeşitli plana ne den

Herkes bir maksatla serpilir süner

İST.66.Kuyruğu kınalı yalana ne den

(Veysel, 2018: 78)

Doğru at adımın sakın kolunu

İST.67.Zehirli akrebe yılana ne den

(Veysel, 2018: 78)

Yaptır mektebini yükselt köyünü

İST.68.Her derdlere derman bulana ne den

(Veysel, 2018: 78)

Zaman gelir belki dene çoğalır

İST.69.Denesi savrulan samana ne den

(Veysel, 2018: 78)

Herkesin bir yüzden hakkı var ama

İST.70.Bu vatan uğruna ölene ne den

(Veysel, 2018: 78)

İST.71.Şaşar Veysel bu ne haldır

Hakikat de hep hayaldır

(Veysel, 2018: 80)

İST.72.Hayal mıdır rüya mıdır ben şaştım

Çok aradım köşe köşe dolaştım

(Veysel, 2018: 83)

İST.73.Melek miydi huri miydi peri mi

Bir güzele benziyordu durumu

Dedi Veysel faşeyleme (ifşa mı) sırrımı

İST.74.Bilmem nere gitti noldu gizlendi

(Veysel, 2018: 83)

İST.75.Var mı benim gibi talihi yaver

Her zaman dillerim çağırır yar yar

(Veysel, 2018: 84)

Gönülleri bir edelim

İST.76.Gayrileri biz nidelim

(Veysel, 2018: 85)

Bülbül eder her dem seher

İST.77. Aç sinemi gel gör ne var

(Veysel, 2018: 85)

Ey beni bu derde giriftar eden

İST.78. Eski muhabbeti kaldırdın neden

(Veysel, 2018: 86)

Gönül düştü bir zalimin toruna

İST.79. Bakmaz mısın bu Veysel'in zarına

(Veysel, 2018: 86)

Yar yoluna kurban olam

İST.80. Dahi dolmadı mı çilem

(Veysel, 2018: 88)

İST.81. Deli gönül nedir zarın

Kalbin viran gözün yaştır

(Veysel, 2018: 98)

Dilim tutup soramadım yurdunu

İST.82. Yayla mıydı kasaba mı köy muydu

(Veysel, 2018: 100)

Aşk meyinden içen âşık ayılmaz

İST.83. Bilemedim bana n'oldu bu gece

(Veysel, 2018: 104)

İST.84. Şaşkın bir haldeyim nasıl eylesem

Bir derd ehli bulsam derdim söylesem

(Veysel, 2018: 105)

Seherde ağlıyor bülbül biçare

İST.85. O da benim gibi âşık mı yâre

İST.86. Başım alsam gitsem hangi diyare

Derdimi deftere yazarım böyle

(Veysel, 2018: 106)

Şarkışla kazamdır Sivralan köyüm

İST.87. Geçti ömrüm gurbet elde neyleyim

(Veysel, 2018: 113)

İST.88. Ağlar mı güler mi gör benim sunam

Mektup yâre selamımı ulaştır

(Veysel, 2018: 113)

İST.89. Gider bu hasretlik yıla yetmez mi

İST.90. İsmin tesbih ettim dile yetmez mi

İST.91. Bülbülün feryadı güle yetmez mi

Mektup yâre selamımı ulaştır

(Veysel, 2018: 113)

Artıyor efkarım yine bu çağlar

İST.92. Bilmiyorum nazlı yârim nicedir

(Veysel, 2018: 115)

Bir kuş olsam uçar yâre giderim

İST.93. Ne çare kanadım yoktur niderim

(Veysel, 2018: 115)

Aşkın gömleğine gireli gönlüm

İST.94. Hicranı Veysel'den n'ola kendine

(Veysel, 2018: 120)

İyisi bu sevda devam eylesin

İST.95. Âşıka gerekmez arı neylesin

(Veysel, 2018: 122)

İST.96. Hayal mıydın gözlerimden ıradın

Ahu gözlüm sümbül saçlı meralım

(Veysel, 2018: 124)

İST.97. Topraktan ayrılsam nerde kalırım

Benim sadık yarim kara topraktır.

(Veysel, 2018: 129)

İST.98. Yanakta güllerin fiyatı kaçta

Satmaya gelişmez yar çiçekleri

(Veysel, 2018: 132)

Daima bulanın asla durulman

İST.99. Nedir bu sendeki hal Kızılırmak

İST.100. Çağlayıp akarsın hiç mi yorulman

Seni zapt eyleyemez göl Kızılırmak

(Veysel, 2018: 133)

İST.101. Fariğ olup vazgeçmen mi bu huydan

Kimseye vermezsin yol Kızılırmak

(Veysel, 2018: 133)

Kayseri'de Karasu'ya karışın

İST.102. Cahdın nedir yola devam çalışın

(Veysel, 2018: 134)

İST.103. Mektup yok sıladan dağlar kar mıdır

İST.104. Akar gözüm yaşı bir pınar mıdır

İST.105. Kuşlar eşin bulmuş ilkbahar mıdır

Açtı bahar çiçekleri Ada'nın

(Veysel, 2018: 141)

Arzusun çektiğim Beserek Dağı

İST.106. Elvan elvan çiçeklerin açtı mı

Çevre yanın güzellerin otağı,

İST.107. Bizim eller yaylasına göçtü mü

(Veysel, 2018: 146)

Güney tarafında Kurban Pınarı,

İST.108. Kalktı mı Mezarlı boyunun karı

Garip öter meşeliğin kuşları,

İST.109. Yavru şahin yuvasından uçtu mu

(Veysel, 2018: 146)

Şeme Dağı, duman olmuş puslanmış,

İST.110. Sivralan'a nuru rahmet saçtı mı

(Veysel, 2018: 146)

Dilberler doldurup bade sunarken,

İST.111. Veysel Şatır, hatırlara düştü mü

(Veysel, 2018: 146)

Deli gönül terk et diyor bostanı

İST.112. Dört mısır alınca ne oldun yani

(Veysel, 2018: 150)

İST.113. Kalem kâğıt neler yazar

Ormandaki varlığa bak

(Veysel, 2018: 150)

Mukadder harici gelmez meydana

İST.114. Neler geldi bu Veysel'in başına

(Veysel, 2018: 162)

İST.115. **Bu nasıl kavgalar çirkin dövüşler**

Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız

(Veysel, 2018: 163)

Dökülen yağmurun kilogramı

İST.116. **Ölçmüş biçmiş metre midir kare mi**

(Veysel, 2018: 163)

İST.117. **Bu işler bir ibret değil mi bize**

Göklere fırlıyor bu kadar füze

(Veysel, 2018: 167)

İST.118. **Veysel ne durursun herkes gidiyor**

Zaman uymaz sen zamana uy diyor

(Veysel, 2018: 167)

İST.119. **Veysel bu sözünde var mıdır hata**

Yurdumuzu benzetelim cennete

(Veysel, 2018: 172)

İST.120. **Aman tanrım bu nasıl hal**

Atatürk'e erdi zeval

(Veysel, 2018: 173)

İST.121. **Bu ne kuvvet bu ne kudret**

Vardı bunda bir hikmet

(Veysel, 2018: 174)

Bu köyü kuranlar hayırlı kurmuş

İST.122. **Veysel der bu köyde kimler oturmuş**

(Veysel, 2018: 177)

Kükredikçe dalgalara karışan

İST.123. **Hani Fırat ile coşan Erzincan**

(Veysel, 2018: 178)

İST.124. **Soğuğu yağmuru nasıl seçersin**

Rasathane kurmuş dedi ki okul

(Veysel, 2018: 187)

Aman deyip Allah'ına yalvaran

İST.125. **İhtiyar babalar nerede kaldı**

(Veysel, 2018: 195)

Görecek günüm var çekecek çilem

İST.126. **Yolculuk ne zaman ben nasıl bilem**

(Veysel, 2018: 197)

Aslında yok imiş asla Türk kanı

İST.127. **Haydi Türk diyelim kimeydi kini**

(Veysel, 2018: 198)

Yok imiş kitabı mezhebi dini

İST.128. **Duydunuz mu şu hınzırın işini**

(Veysel, 2018: 198)

İST.129. **Irıza mı senin adın**

İST.130. **Nittin baltayı baltayı**

(Veysel, 2018: 200)

İST.131. **Hanefi mi arkadaşın**

Kerametli garip başın

(Veysel, 2018: 200)

İST.132. **Sanki bunu iyi m'ettin**

İST.133. **Koyveriyon neye tuttun**

İST.134. **Baltay'aldın sapın nittin**

(Veysel, 2018: 200)

İST.135. **Elin yüzün çamur bu ne**

Git ahırda kızın sene

(Veysel, 2018: 202)

İST.136. **Görüyon mu kör kaderi**

Sen tutmuşsun mevkileri

(Veysel, 2018: 202)

İST.137. **Söyle kime oldun âşık**

Gittiğin yollar dolaşık

Yemek yersin kab bulaşık

İST.138. **Hanım sana ne pişirsin**

(Veysel, 2018: 204)

İST.139. **Veysel eli nideceksin**

Herkes ettiğini çeksin

(Veysel, 2018: 204)

Yürü ileriye bakma geriye

İST.140. **Nasıl işler bakmaz mısın arıya**

(Veysel, 2018: 207)

Şadırvanlı Handa kaldı bu para

İST.141. Bu nasıl dalgadır bu ne dubara

(Veysel, 2018: 209)

Sabah sabah bana çatma

İST.142. Ne istersin Bay Iraşit

(Veysel, 2018: 210)

İST.143. Akıl fikir yok mu başta

İST.144. Ayna yok mu bak yamaçta

(Veysel, 2018: 210)

İST.145. Nedir sendeki bebelik

İST.146. Ne sarhoşluk ne semelik

(Veysel, 2018: 210)

İST.147. Aziz dostum seni kimler ağlattı

Tecelli derdini derdime kattı

Yalan dünya nicelerin ağlattı

İST.148. Kim bilir ki son mekânın nereler

(Veysel, 2018: 211)

Kanatla tamah durmaz sürtüşür

İST.149. Tamah bilmem kimden almış öğüdü

(Veysel, 2018: 215)

Neyzen Tevfik dünyasını değişti

İST.150. Tel sustu dil sustu neyler nic'oldu

Ebedi yurduna gitti kavuştu

İST.151. Ağlasın kemanlar yaylar nic'oldu

(Veysel, 2018: 217)

Döküldü badeler kahretti saki

İST.152. Gönüller coşturan meyler nic'oldu

(Veysel, 2018: 217)

İST.153. Bilmiyorum ne haldeyim

Gidiyorum gündüz gece

(Veysel, 2018: 223)

İST.154. Şu dünyaya geldim ne oldu karım

Geçirdim günümü gaflet içinde

(Veysel, 2018: 228)

İST.155. Hayal mıyım ürüya mı bilinmez

Hiçbir türlü bulamadım ben beni

(Veysel, 2018: 229)

Yine bir acı ses duydu kulağım

İST.156. Bülbül mü susacak gül mü solacak

(Veysel, 2018: 231)

Nice boyalardan çemberden geçtik

İST.157. Veysel neler çekmiş kim ne bilecek

(Veysel, 2018: 231)

İST.158. Kimin meftunuyum kimin Mecnun'u

Anlaşılmaz böyle bir hal var bende

(Veysel, 2018: 232)

Günah yanından hiç gitmez

İST.159. Bilmiyorum ki neyim benim

(Veysel, 2018: 233)

Aleme yar olsam yar bana küser

İST.160. Yârim bir tanedir yadı neyleyim

Kalbimde kadimdir aşk ile eser

İST.161. Ateşi kafidir odu neyleyim

(Veysel, 2018: 234)

Gülüşü cilveli sohbeti tatlı

İST.162. Baldaki lezzeti tadı neyleyim

(Veysel, 2018: 234)

Evvel ahır olacağım kurbanı

İST.163. Edebi hayayı udu neyleyim

(Veysel, 2018: 234)

Türk adı babamdan bana mirastır

İST.164. Daha bundan başka adı neyleyim

(Veysel, 2018: 234)

Bülbül konar mıydı dalına bazı

İST.165. Hangi kuştan aldın sen bu avazı

(Veysel, 2018: 235)

Ağlarsam ağladın gülersem güldün

İST.166. **Sazım bu sesleri turnadan m'aldın**

(Veysel, 2018: 235)

Umut Allah'tan kesilmez

İST.167. **Bu ne hikmet kimse bilmez**

(Veysel, 2018: 236)

Demokrasinin budur rejimi

İST.168. **Vatan milletindir, kim kovar kimi**

(Kaya, 2004: 100)

Sordum Erzurum'un Dumlu dağına

İST.169. **Niçin akar gözlerinin yaşları**

(Kaya, 2004: 146)

İST.170. **Palandöken gülmez, nedir efkarı**

İST.171. **Kalkmaz mı başının dumanı karı**

(Kaya, 2004: 146)

Gittik yarı yola kadar

İST.172. **Şaştım kaldım nasıl edem**

(Kaya, 2004: 194)

İST.173. **Kim çıkarmış bu asılsız yalanı**

Âşık Veysel hasta demiş felç demiş,

(Kaya, 2004: 290)

İST.174. **Sorun, bu yalanda ne olmuş kârı**

Sırtına vursalar atlas kemeri,

(Kaya, 2004: 290)

İST.175. **Soralım bakalım almış mı payın**

Huylu huyun terk etmesi güç demiş.

(Kaya, 2004: 290)

3.5. KAT

Âşık Veysel'in şiirlerinde 6 adet kat sanatına başvurulduğu belirlenmiştir. Mezkûr örnekler dörtlük içinde kalın puntolu olarak gösterilmiş ve "KT" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. Âşık Veysel şiirlerinden kat sanatı örnekleri şöyledir:

Bu hasta gönlümün ne idi derdi

Daima durmayıp feryat ederdi

KT.1. **Sanma şu sineme bir tek yar vurdu**

Feleğin hançeri her an görünür

(Veysel, 2018: 40)

Nice zehir içtim dost eli ile

Kafa çatlak gözü perdeli ile

Kırk üç yıl eğlendim bir deli ile

KT.2. Tükenmez derdim var sanma bu kadar

(Veysel, 2018: 53)

KT.3. Söyletme garip Veysel'i

Gâhi uslu gâhi deli

Candan sevdiğin güzeli

Tenha bulsan sarılman mı

(Veysel, 2018: 55)

KT.4. Uzatma Veysel bu sözü

Dayanmaz erkesin özü

Koruyalım yurdumuzu

Dost değil düşman ağladı

(Veysel, 2018: 174)

KT.5. Veysel niden sözü savı

Yedin içtin aldın tavı

Gönlümden hayal pilavı

Yedim amma yedim amma

(Veysel, 2018: 181)

Çok şükür Allah'a hasta değilim

Haber dağıtamam posta değilim

Yalan söz yapamam usta değilim

KT.6. Yeter Veysel uzatma sus demiş

(Kaya, 2004: 290)

3.6. LEFFÜNEŞİR

Âşık Veysel'in şiirlerinde 135 adet leffüneşir sanatı kullanıldığı belirlenmiştir. Bu leffüneşir örnekleri dörtlük içinde kalın puntolu ve italik olarak belirginleştirilmiş, aralarında anlam ilgisi olan kelimeler kalın puntolu olan ve eğik kalın olanlar şeklinde gruplandırılmıştır. İhtiyaç olan yerlerde altı çizili gruplar da oluşturulmuştur. Ayrıca

leffüneşiri oluşturan ifadeler kısımların altına yazılarak "LN" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. Âşık Veysel şiirlerinden leffüneşir örnekleri şöyledir:

Can **kafeste** durmaz ***uçar***
Dünya bir **han**, konan ***göçer***
(Veysel, 2018: 14)

LN.1. Kafes-Han/Uçmak-Göçmek

Açar *solar* türlü çiçek
Kimler gülmüş kim gülecek
Murat yalan ***ölüm*** gerçek
Dostlar beni hatırlasın
(Veysel, 2018: 14)

LN.2. Açar-Murat/Solar-Ölüm

Heder oldu *gençlik* çağım
Senin yolunda yolunda
Soldu *çiçeğim* yaprağım
Senin yolunda yolunda
(Veysel, 2018: 21)

LN.3. Heder olmak-Solmak/Gençlik-Çiçek

Gâhi **doldum** gâh ***boşaldım***
Yandım yakıldım ***kül oldum***
(Veysel, 2018: 21)

LN.4. Dolmak-Yanmak/Boşalmak-Kül olmak

Bin bir **ismin** bir ***cismin*** var
Oğlun kızın ne hışmın var
Her bir **irenkte *resmin*** var
Nerde baksam orda senin
(Veysel, 2018: 21)

LN.5. İsim-Renk/Cisim-Resim

Sevgi **muhabbetsin** dilde ***kelamsın***

Merhabasın dosttan gelen ***selamsın***

(Veysel, 2018: 24)

LN.6. Muhabbet-Merhaba/Kelam-Selam

Zahir ***batın*** her irenkten görünür

Gahi **doğar** amma gahi ***dulunur***

(Veysel, 2018: 25)

LN.7. Zahir-Doğmak/Batın-Dulunmak

Coşar deli **gönül** misali ***derya***

Mecnun'a **sahrada** göründü ***Leyla***

(Veysel, 2018: 27)

LN.8. Gönül-Leyla/Derya-Sahra

Bahar gelir ***çiçek*** olur açılır

Zaman zaman ***yağmur*** olur saçılır

(Veysel, 2018: 27)

LN.9. Bahar-Zaman zaman/Çiçek-Yağmur

Karac'oğlan **Dertli Yunus** ***soyum*** var

Mansur'a benzeyen bazı ***huyum*** var

(Veysel, 2018: 27)

LN.10. Yunus-Mansur /Soy-Huy

Hayyam'a görünmüş ***kadehte*** **meyde**

Neyzen'e görünmüş ***kamışta*** ***neyde***

(Veysel, 2018: 27)

LN.11. Hayyam- Neyzen/Kadeh-Kamış/Mey-Ney

Bu **dünyaya** gelen ***gülmez***

Bir **yol** var ki giden ***gelmez***

(Veysel, 2018: 29)

LN.12. Dünya-Yol/Gülmemek-Gelmemek

Ne zaman **toprakla** birleşir ***cismim***
Cümle **mahluk** ile bir olur ***ismim***
(Veysel, 2018: 33)

LN.13.Toprak-Mahluk/Cisim-İsim

Dönüyor bir **dolap** ***çarkı*** belirsiz
Çağlayan bir **su** var ***arkı*** belirsiz
(Veysel, 2018: 34)

LN.14.Dolap-Su/Çark-Ark

Gâhi **fakir** oldum hayli ***süründüm***
Gâhi **Mecnun** oldum aba ***büründüm***
(Veysel, 2018: 37)

LN.15.Fakir-Mecnun/Sürünmek-Bürünmek

Beni hor görme kardeşim
Sen **altınsın** ben **tunç** muyum
Aynı vardan var olmuşuz
Sen **gümüşsün** ben **sac** mıyım
(Veysel, 2018: 41)

LN.16.Altın-Gümüş/Tunç-Sac

Gülü yetiştirir ***dikenli çalı***
Arı her çiçekten yapıyor **balı**
(Veysel, 2018: 42)

LN.17. Gül-Bal/Dikenli çalı-Arı

Ah çeker **âşıklar** ağlar ***zarınan***
Yüce **dağlar** şöhret bulmuş ***karınan***
(Veysel, 2018: 42)

LN.18.Âşıklar-Dağlar/Zar-Kar

Gülmedim dünyada ***gülenler*** gülsün

Derdim yüreğimde ***eller*** ne bilsin

(Veysel, 2018: 45)

LN.19. Gülmemek-Dert/Gülenler-Eller

Kimine **at** vermiş **eştirir** gezer
Kimine **aşk** vermiş **coşturur** gezer
Kimine **mal** vermez **koşturur** gezer

(Veysel, 2018: 47)

LN.20. At-Aşk-Mal/Eştirmek-Coşturmak-Koşturmak

Bir kısmına **yayla** vermiş ***köy*** vermiş
Bir kısmına büyük büyük pay vermiş
Sevdiğine **güzellikle** ***boy*** vermiş

(Veysel, 2018: 47)

LN.21. Yayla-Köy/Güzellik-Boy

Kimine **saz** vermiş ***çalar*** eğlenir
Kimi **zevk** içinde ***güler*** eğlenir

(Veysel, 2018: 47)

LN.22. Saz-Zevk/Çalmak-Gülmek

Bilirim aslını **nursun** ***gevhersin***
Bütün mevcudatta her şeyde varsın
Yenilmez yorulmaz ne hoş ***damarsın***

(Veysel, 2018: 49)

LN.23. Nur-Yenilmez/Gevher-Damar

Ben **kocadım** sen ***genceldin***
Başa bela nerden geldin
Gâhi **indin** gâh ***yükseldin***

(Veysel, 2018: 50)

LN.24. Kocamak-İnmek/Gencelmek-Yükselmek

Bazı **zengin** bazı ***züğürt***

Bazı **usta** bazı ***şagird***

Bazı **koyun** bazı aç ***kurt***

(Veysel, 2018: 50)

LN.25. Zengin-Usta-Koyun/Züğürt-Şakirt-Kurt

Her türlü **nesneye** ***âşıksın*** gönül

Çalıp eğlenmezsem saz neme gerek

Her **güzelden** birer ***hisse*** umarsın

(Veysel, 2018: 51)

LN.26. Nesne-Güzel/Âşık-Hisse

Merd insanın ***sözü*** uyar özüne

Tezene ***teline*** parmak sazına

(Veysel, 2018: 51)

LN.27. Mert-Söz/Tezene-Tel

Üşümez **borandan** ıslanmaz **yaştan**

Boğulmaz **denizden** yenmez **ateşten**

(Veysel, 2018: 52)

LN.28. Boran-Deniz/Yaş-Ateş

Yüce **dağlar** ***ova*** gibi düzlenmez

Veysel ***muhannetten*** **kerem** gözlenmez

Tilki gölgesine **arslan** gizlenmez

(Veysel, 2018: 52)

LN.29. Dağ-Kerem-Aslan/Ova-Muhannet-Tilki

Aldanma **cahilin kuru** ***lafına***

Kültürsüz insanın külü ***yalandır***

(Veysel, 2018: 61)

LN.30. Cahil-Kültürsüz insan/Kuru laf-Yalan

Geldik ***gideceğiz*** yoktur gitmemek

Kervan geçen **gündüz** olur ***gec'olur***

(Veysel, 2018: 65)

LN.31. Gelmek-Gündüz/Gitmek-Gece

Bakma **hesabına** ***boş ver*** cemine
Ne **derdine** derman ne ***ilaç*** olur
(Veysel, 2018: 65)

LN.32. Hesap-Dert/Boş vermek-İlaç

Hamal isen ***iskelede*** mağzada
Mebusvari manto alma avrada
Çiftçi isen çarık işler ***tarlada***
(Veysel, 2018: 65)

LN.33. Hamal-Çiftçi/İskele-Tarla

Esnaf isen ***aç dükkânı*** bazar
Eğer **seyyah** isen ***geştü güzar***
(Veysel, 2018: 65)

LN.34. Esnaf-Seyyah/Dükkân açmak-Geştü güzar etmek

Gençliğinde işe gitmez ***erinir***
Kocalıkta şurda burda ***sürünür***
(Veysel, 2018: 65)

LN.35. Gençlik-Kocalık/Erinmek-Sürünmek

Sohbet etme ***kötü*** ile
Güreş etme ***katı*** ile
(Veysel, 2018: 67)

LN.36. Sohbet-Güreş/Kötü-Katı

Ay dünya arası sanki bir adım
Denizi karayı ölçtüm aradım
(Veysel, 2018: 70)

LN.37. Ay-Kara/Dünya-Deniz

Bir **yıllık** yol idi ***deveye ata***
Uçaklar sığdırdı beş on **saate**
(Veysel, 2018: 70)

LN.38. Yıl-Saat/Deve-Uçak

Bu kahpe **dünyanın** sonu ***vefasız***
Beş günlük **ömrünü** geçir ***kavgasız***
(Veysel, 2018: 70)

LN.39. Dünya-Ömür/Vefa-Kavga

Bir **Asırlar** elinde bir ***tesbih gibi***
Çeviriyor çarkı devran bakalım
Sayısız **bugünler** bir ***defter gibi***
(Veysel, 2018: 70)

LN.40. Asır-Bugün/Tesbih-Defter

Bülbülü gül için ***zara*** düşürmüş
Veysel'i bir sönmez ***nare*** düşürmüş
(Veysel, 2018: 70)

LN.41. Bülbül-Veysel/Zar-Nar

Bir **sadık dost** bulup ***dem sürme*** idi
Arzum bir **güler yüz *gül meme*** idi
(Veysel, 2018: 70)

LN.42. Sadık dost-Güler yüz/Dem sürme-Gül meme

Nice **zenginlerin *çarkın çevirdin***
Nice **kahramanı *teptin devirdin***
(Veysel, 2018: 73)

LN.43. Zengin-Kahraman/Çark çevirmek-Tepmek devirmek

Çirkin sözler gezer ***halkın*** dilinde
Ud edep kalmadı ***kızda gelinde***
(Veysel, 2018: 75)

LN.44. Çirkin söz-Ud edep/Halk-Kız gelin

Kötülükler memlekete ***kök saldı***
Fitnelik fesatlık arttı ***çoğaldı***
(Veysel, 2018: 75)

LN.45. Kötülükler-Fitne fesatlık/Kök salmak-Çoğalmak

Tezvirlerin işi gider ***ileri***
Yalancıya ***itibar*** çok ekseri
(Veysel, 2018: 75)

LN.46. Tezvir-Yalancı/İleri gitmek-İtibar

Kafan çürük ise girme ***her işe***
Kolun kırık ise girme ***döğüşe***
(Veysel, 2018: 78)

LN.47. Çürük kafa-Kırık kol/Her iş- Döğüş

İrenkler çoğaldı ***boya*** bozuldu
Kumaş belli değil ***bez*** belli değil
(Veysel, 2018: 79)

LN.48. Renk-Kumaş/Bez- Boya

Hakikat de hep ***hayaldır***
Hayat ***filime*** misaldır
(Veysel, 2018: 80)

LN.49. Hakikat-Hayat/Hayal-Film

Güzel yüzün ***görülmezdi***
Bu **aşk** bende ***dirilmezdi***
Güle kıymet ***verilmezdi***
(Veysel, 2018: 82)

LN.50. Güzel yüz-Aşk-Gül/Görülmemek-Dirilmemek-Verilmemek

Âşık olan ***sevda*** ile savaşır

Güzel olan ***eda cilve naz*** taşır

(Veysel, 2018: 87)

LN.51. Âşık-Güzel/Sevda-Eda, cilve, naz

Ben o **yare** olsam ***köle***
Sevdası var başa ***bela***

(Veysel, 2018: 89)

LN.52. Yar-Sevda/Köle-Bela

Dağlara taşlara ***süs*** veren sensin
Kurtlara kuşlara ***his*** veren sensin
Seherde **bülbüle** ***ses*** veren sensin

(Veysel, 2018: 92)

LN.53. Dağ-Kurt-Bülbül/Süs-His-Ses

Arılar <u>bal</u> için bekler ***petekler***
Alır her çiçekten verir emekler
Mecnun <u>Leylâ</u> için ***pınarı*** bekler

(Veysel, 2018: 95)

LN.54. Arı-Mecnun/Bal-Leylâ/Petek-Pınar

Bir kökte **uzanmış** ***sarmaşık*** gibi
Dökülmüş gerdana ***saçların*** güzel

(Veysel, 2018: 96)

LN.55. Uzanmak-Dökülmek/Sarmaşık-Saç

Karanlıkta **ayna** görse ***ay*** sanır
Ürüyada şarap içse ***mey*** sanır
Mezarlığa yol uğrasa ***köy*** sanır

(Veysel, 2018: 101)

LN.56. Ayna-Rüya-Mezarlık/Ay-Mey-Köy

Şiirde ne özet ne bir ***öz*** kaldı
Savurur ***denesiz*** saman **âşıklar**

(Veysel, 2018: 101)

LN.57. Şiir-Âşık/Öz-Tane

Koyun olsan otlatırdım ***yaylada***
Tellerini yoldurmazdım hoyrata
Balık olsan takla dönsen ***deryada***
(Veysel, 2018: 103)

LN.58. Koyun-Balık/Yayla-Derya

Bilmem **hayal** mıydı yoksa ***düş*** müydü
Gönül arzusunu buldu bu gece
Yalın **kılıç** mıydı bir ***ateş*** miydi
(Veysel, 2018: 104)

LN.59. Hayal-Kılıç/Düş-Ateş

Bilemedim ***gece*** ile **gündüzü**
Seçemedim **güneş** ile ***yıldızı***
(Veysel, 2018: 105)

LN.60. Gece-Yıldız/Gündüz-Güneş

Yakın olur ***ehli aşkın*** ırağı
Gölköy oldu ***Veysellerin*** durağı
(Veysel, 2018: 105)

LN.61. Yakın-Gölköy/Ehli aşk-Veyseller

Çocuk olsam beleklere ***belensem***
Memin olsam ince'lekten ***elensem***
Mecnun olsam şu alemi ***dolansam***
(Veysel, 2018: 105)

LN.62. Çocuk-Memin-Mecnun/Belenmek-Elenmek-Dolansam

Tükenmez bir **sevda** ***bulunmaz ucu***
Hastayım derdimin ***yoktur ilacı***
(Veysel, 2018: 105)

LN.63. Sevda-Hasta/Ucu bulunmamak-İlacı olmamak

Seherde ***ağlıyor*** **bülbül** biçare
O da **benim** gibi ***âşık*** mı yare
(Veysel, 2018: 105)

LN.64. Ağlamak-Âşık olmak/Bülbül-Ben (Veysel)

Sen bir ***aşksın*** ben bir ***mecnun***
Sen olmasan ben olmazdım
Sen bir ***gülsün*** ben bir ***bülbül***
(Veysel, 2018: 107)

LN.65. Aşk-Gül/Mecnun-Bülbül

Gider bu **hasretlik** ***yıla*** yetmez mi
İsmin **tesbih ettim** ***dile*** yetmez mi
Bülbülün **feryadı** ***güle*** yetmez mi
(Veysel, 2018: 114)

LN.66. Hasretlik-Tesbih etmek-Feryat/Yıl-Dil-Gül

Kalbimde kadimdir ***gurbet korkusu***
Gitmiyor **burnumdan** ***sıla kokusu***
(Veysel, 2018: 114)

LN.67. Kalp-Burun/Gurbet-Sıla

Bahar gelsin **turnalara** ***eş*** olam
Yağmur olam gözden akan yaş olam
Ala gözlü bir **sunaya** ***kaş*** olam
(Veysel, 2018: 117)

LN.68. Turna-Suna/Eş-Kaş

Kalkmış **bizim elin** dumanı ***karı***
Nalbant Yaylası'nın geldi ***baharı***
(Veysel, 2018: 119)

LN.69. Bizim el-Nalbant Yaylası/Kar kalkması-Bahar gelmesi

Zincirsiz kösteksiz *bağladı* beni
Tatlı dilleriyle *eğledi* beni
(Veysel, 2018: 121)

LN.70. Zincir-Dil/Bağlamak-Eğlemek

Beserek'te lale ***sümbül yürüdü***
Güldede'yi çayır ***çimen bürüdü***
(Veysel, 2018: 126)

LN.71. Beserek-Güldede/Lale-Çayır/Yürümek-Bürümek

Koyun verdi ***kuzu*** verdi süt verdi
Yemek verdi ***ekmek*** verdi et verdi
(Veysel, 2018: 128)

LN.72. Koyun-Yemek/Kuzu-Ekmek/Süt-Et

Karnın yardım *kazmayınan* belinen
Yüzün yırttım *tırnağınan* elinen
(Veysel, 2018: 128)

LN.73. Karın yarmak-Yüz yırtmak/Kazma-Tırnak/Bel-El

Bütün **kusurlarım** toprak ***gizliyor***
Merhem çalıp **yaralarım *düzlüyor***
(Veysel, 2018: 128)

LN.74. Kusur-Yara/Gizlemek-Düzlemek

Türlü türlü ***sada*** verir **ağaçlar**
Tertip olmuş **kuğu** gibi ***dilleri***
(Veysel, 2018: 131)

LN.75. Sada-Dil/Ağaç-Kuğu

Zurna olur ince sesle ***iniler***
Gıranata *derd*lerimi yeniler
(Veysel, 2018: 131)

LN.76. Zurna-Gırnata/İnlemek-Dert yenilemek

Sefil **baykuş** ***viranede*** seslenir
Koç **yiğitler** ***gurbet*** ele yaslanır
Her türlü çiçekle ***kırlar*** **süslenir**
Yeşil yaprak giyer dumanlı ***dağlar***
(Veysel, 2018: 131)

LN.77. Baykuş-Yiğit/Virane-Gurbet;

LN.78. Kır-Dağ/Süslenmek-Yeşil yaprak giymek

Mart ayında ***sarı çiğdem*** açılır
Nisan gelir ***çayır çimen*** seçilir
(Veysel, 2018: 131)

LN.79. Mart-Nisan/Çiğdem-Çimen

Yağmur yağar **şimşek çakar** ***gök gürler***
Çoban **kaval** çalar ***seslenir kırlar***
Güneş vurur buharlanır o yerler
Derin derin **derelerden** ***su çağlar***
(Veysel, 2018: 131)

LN.80. Şimşek-Kaval-Dere/Gürlemek-Seslenmek-Çağlamak

Bülbül **figan** eyler kırmızı ***güle***
Sakın incitmesin **har** ***çiçekleri***
(Veysel, 2018: 131)

LN.81. Figan-Har/Gül-Çiçek

Yanakta **güllerin** ***fiyatı*** kaçta
Satmaya gelişmez yar **çiçekleri**
(Veysel, 2018: 132)

LN.82. Gül-Çiçek/Fiyat-Satmak

Daima **bulanın** asla ***durulman***
Nedir bu sendeki hal Kızılırmak

Çağlayıp akarsın hiç mi ***yorulman***
Seni zapt eyleyemez göl Kızılırmak
(Veysel, 2018: 133)

LN.83. Bulanmak-Çağlamak/Asla-Hiç/Durulmamak-Yorulmamak

Toplanır suların yayladan ***köyden***
Kuvvetler alırsın çeşmeden ***çaydan***
(Veysel, 2018: 133)

LN.84. Toplanmak-Kuvvet almak/Yayla-Çeşme/Köy-Çay

Gençler yersin ***goca*** yersin
Gündüz yersin ***gece*** yersin
(Veysel, 2018: 135)

LN.85. Genç-Gündüz/Koca-Gece

Hayat verir kuvvet verir ***toprağa***
İrenk verir ***çiçeklere yaprağa***
(Veysel, 2018: 139)

LN.86. Hayat-Renk/Toprak-Çiçek

Ateş olur ***çiğ bişirir*** fırında
Ziya verir ***nurlar saçar*** yerinde
(Veysel, 2018: 139)

LN.87. Ateş-Ziya/Pişirmek-Nur saçmak

Geçti **bahar** geldi ***yazın***
Turnam senin ***sunam*** senin
(Veysel, 2018: 140)

LN.88. Bahar-Turna/Yaz-Suna

Kuğul kuğul **ötüşüyor** ***kumrular***
Çağlayıp akıyor bulanık ***sular***
Meleşir koyunlar körpe ***kuzular***
Açtı bahar çiçekleri Ada'nın

(Veysel, 2018: 141)

LN.89. Ötüşmek-Çağlamak-Meleşmek/Kumru-Su-Kuzu

Uyandım kuşların ***ince sesine***
Seherle birlikte ***iniler*** durur
(Veysel, 2018: 144)

LN.90. Uyanmak-Seher/İnce ses-İnlemek

Yüce dağlar biri birine ***göz eder***
Rüzgâr ile mektuplaşır ***naz eder***
(Veysel, 2018: 145)

LN.91. Dağ-Rüzgâr/Göz etmek-Naz etmek

Sen bilirsin **ülke** senin ***el*** senin
Veysel derler bu söyleyen ***kul*** senin
(Veysel, 2018: 150)

LN.92. Ülke-El/Kul-Veysel

Yeryüzünde ***fabrikalar***
Ormandandır ***antikalar***
(Veysel, 2018: 152)

LN.93. Yeryüzü-Fabrika/Orman-Antika

Gemi olur suda ***yüzer***
Uçak olur gökte ***gezer***
(Veysel, 2018: 152)

LN.94. Gemi-Uçak/Yüzmek-Gezmek

Tarla coşar ***fidan*** coşar ***el*** coşar
Gücüm yetse hemen işe başlasam
Kazma coşar ***kürek*** coşar ***bel*** coşar
(Veysel, 2018: 156)

LN.95. Tarla-Kazma/Fidan-Kürek/El-Bel

Güzelim **zülüfü** ***küpeyi*** saklar
Ağacın **yaprağı** ***meyvayı*** koklar
(Veysel, 2018: 156)

LN.96. Zülüf-Yaprak/Küpe-Meyve

Ekin firik ığış ığış ***yellenir***
Bıldırcınlar arasında ***dillenir***
Gelinler al giyer kızlar ***sallanır***
Bulur ırgatların çiftler çiftçiler
(Veysel, 2018: 156)

LN.97. Ekin-Bıldırcın-Gelin/Yellenmek-Dillenmek-Sallanmak

Vatan bizim ***ülke*** bizim el bizim
Emin ol ki her çalışan kol bizim
Ay yıldızlı **bayrak** bizim ***mal*** bizim
(Veysel, 2018: 156)

LN.98. Vatan-Bayrak/Ülke-Mal

İnler ***Veysel*** arı gibi
Bülbüllerin **zarı** gibi
(Veysel, 2018: 164)

LN.99. İnlemek-Zar/Veysel-Bülbül

Sam değmiş de **bağlar** ***dökmüş gazeli***
Hanı harap olmuş **Keşan Erzincan**
(Veysel, 2018: 178)

LN.100. Bağ-Erzincan/Gazel dökmek-Harap olmak

Ortasında **deniz** kenarlar ***kara***
Bu dünyada cennet olmuş kullara
Mehtapta sandallar ne hoş manzara
Sahildir ***yayladır*** yerin İstanbul
(Veysel, 2018: 182)

LN.101. Deniz-Sahil/Kara-Yayla

Edipler şairler *yetişmiş* sende
Ehli aşklar *yanmış tutuşmuş* sende
(Veysel, 2018: 183)

LN.102. Edipler-Ehli aşk/Yetişmek-Yanmak

Dünyanın en **zengin *aklını*** gördüm
Sermayesin sordum dedi ki ***okul***
(Veysel, 2018: 187)

LN.103. Zengin-Sermaye/Akıl-Okul

Bu bir **keramet** mi yoksa ***hüner*** mi
Göz görmezse **gönül** buna kanar mı
(Veysel, 2018: 187)

LN.104. Keramet-Gönül/Hüner-Göz

Hocaları dersin vermiş ***okutmuş***
Var olsun bu **gençler** duyduğun ***tutmuş***
(Veysel, 2018: 193)

LN.105. Hoca-Gençler/Okutmak-Tutmak/öğrenmek

Vatan ağlar ***millet*** ağlar ***yıl*** ağlar
Deniz ağlar ***yolcu*** ağlar ***yol*** ağlar
Veysel ağlar ***sohbet*** ağlar ***dil*** ağlar
(Veysel, 2018: 195)

LN.106. Vatan-Deniz-Veysel/Millet-Yolcu-Sohbet/Yıl-Yol-Dil

Herkesin bir ***derdi*** vardır başında
Kimisinin *ecel* gelir peşinde
(Veysel, 2018: 195)

LN.107. Herkes-Kimisi/Dert-Ecel

Mes çarıktır ***çarık*** mestir
Yürürlerse aynı sestir

Veysel söyler bir nefestir
Gah **içerde** gah ***dışarda***
(Veysel, 2018: 202)

LN.108. Mes-İç/Çarık-Dış

Gittiğin **yollar** ***dolaşık***
Yemek yersin **kab** ***bulaşık***
(Veysel, 2018: 204)

LN.109. Yol-Kap/Dolaşık-Bulaşık

Kıbrıs'a düşerse ***Türklerin yolu***
Lefkoşa ***Türklere yurt*** olur gider
(Veysel, 2018: 204)

LN.110. Kıbrıs-Lefkoşa/Türk-Yurt

Cahil ile sohbet etmek zor olur
Kulağı sağırdır gözü kör olur
Her sözünde **kavga niza** var olur
Cahiller **dikenli çalı sayılır** tekrir
(Veysel, 2018: 207)

LN.111. Cahil-Sağır, kör/Kavga niza-Dikenli çalı

Bir **arzuhal sundum** gani ***Hünkâre***
Keremin ihsanın bol ***Hacı Bektaş***
(Veysel, 2018: 212)

LN.112. Arzuhal-Kerem/Hünkâr-Hacı Bektaş

Akıl bezirgandır ***gezer*** getirir
Muvazene onu ***tartar*** oturur
(Veysel, 2018: 215)

LN.113. Akıl-Muvazene/Gezmek-Tartmak

Baktım ki **gayrete** durmaz ***çalışır***
Tamah onu görür güler ***yılışır***

(Veysel, 2018: 215)

LN.114. Gayret-Tamah/Çalışmak-Yılışmak

Sehavet tamaha vurunca yıktı
Hırs meydana bir velvele bıraktı
Sabır hırsın duluğuna bir çaktı
Kin ve kibir ele aldı ağıdı
(Veysel, 2018: 215)

LN.115. Sehavet-Tamah/Sabır-Hırs

Yalanı görünce **bereket** kaçtı
Vicdan ile **yalan** bir kavralaştı
(Veysel, 2018: 215)

LN.116. Yalan-Yalan/Bereket-Vicdan

Çamuruma karışmıştır **temelde**
Sabır bunun cümlesine ***bağ*** idi
(Veysel, 2018: 215)

LN.117. Çamur-Bağ/Temel-Sabır

Ne **şehire** ne de ***köye***
Ne **yıldıza** ne de ***aya***
(Veysel, 2018: 217)

LN.118. Şehir-Yıldız/Köy-Ay/Selam Yaz Dostlara

Neyzen'e de ***değdi feleğin oku***
Döküldü badeler **kahretti saki**
(Veysel, 2018: 217)

LN.119. Neyzen-Saki/Felek oku değmesi-Badelerin dökülmesi

Ne **dünyaya** tapmış ne ***mala*** tapmış
Ne **doğruyu** koyup ***eğriye*** sapmış
Ne bir **gecekondu** ne ***saray*** yapmış
(Veysel, 2018: 217)

LN.120. Dünya-Doğru-Gecekondu/Mal-Eğri-Saray

Bülbül mü **susacak** gül mü ***solacak***
Ne **hastayım** ne ***ölüyüm*** ne sağım
(Veysel, 2018: 217)

LN.121. Susmak-Ölmek/Solmak-Hastalık

Dolu **bardak** gibi ***boşaldım*** **doldum**
Sarı **çiçek** gibi ***açıldım*** **soldum**
(Veysel, 2018: 217)

LN.122. Bardak-Çiçek/Boşalmak-Solmak/Dolmak-Açılmak

Ne **Kader** böyle imiş **çiçek** mahana
Levh u Kalem kara yazmış **yazımı**
(Veysel, 2018: 224)

LN.123. Kader-Levh u kalem/Çiçek-Yazı

Ben **gönlümün** ***valisiyim***
Altı çocuk ***velisiyim***
Bir **güzel** ***delisiyim***
(Veysel, 2018: 226)

LN.124. Gönül-Çocuk-Güzel/Vali-Veli-Deli

Leyla mıyım ***Mecnun*** muyum **çöl** müyüm
Arı mıyım ***çiçek*** miyim **bal** mıyım
Köle miyim bir ***güzele*** **kul** muyum
(Veysel, 2018: 229)

LN.125. Mecnun-Arı-Köle/Leyla-Çiçek-Güzel/Çöl-Bal-Kul

Aynaya bakarsam beni görüyom
Yayılmış damarda kanı görüyom
(Veysel, 2018: 232)

LN.126. Ayna-Damar/Ben-Kan

Bir **pipom** var ***yamalıklı***
Palto *giyerim* ***alıklı***
Oğlum kızım *hep* ***çarıklı***
(Veysel, 2018: 233)

LN.127. Pipo-Palto-Oğul/Yamalıklı-Alıklı-Çarıklı

Gizli sırlarımı *aşikâr etme*
Lal olsun dillerin ***söyleme ya da***
(Veysel, 2018: 235)

LN.128. Gizli-Lal/Aşikâr etmemek-Söylememek

Ben bir **insanoğlu** sen bir ***dut dalı***
Ben **babamı** sen ***ustanı*** unutma.
(Veysel, 2018: 235)

LN.129. İnsanoğlu-Baba/Dut dalı- Usta

İnce fikirlerim *keskin sözlerim*
Sizler gibi ben de sizi özlerim
Adımlarım doğru *belli izlerim*
Fikrim nazarlarda düşüncem bende
(Kaya, 2004: 133)

LN.130. İnce fikirlerim-Adımlarım doğru/Keskin sözlerim-Belli izlerim

Terbiye kalmadı ***ebeveyinde***
Lezzet yok dünyanın ***hiçbir şeyinde***
(Kaya, 2004: 137)

LN.131. Terbiye-Lezzet/Ebeveyn- Hiçbir şey

Gaz bulunmaz odalarda ***yakmaya***
Bez bulunmaz eğnimize ***takmaya***
Yüz bulunmaz doya doya ***bakmaya***
Silindi yüzlerin nuru kalmadı
(Kaya, 2004: 137)

LN.132. Gaz-Bez-Yüz/Yakmak-Takmak-Bakmak

Nohutla patates *güreşir başa*
Ispanak pırasa benzemez aşa
Pirinç bulgur börek *verirdi neşe*
Mercimek fasulye darı kalmadı
(Kaya, 2004: 137)

LN.133. Nohutla, patates-Pirinç bulgur/Güreşmek-Neşe vermek

Ağlasam ağlanmaz *gülsem gülünmez*
Yusam temizlenmez *silsem silinmez*
(Kaya, 2004: 139)

LN.134. Ağlasam ağlanmaz-Yusam temizlenmez/ Gülsem gülünmez-Silsem silinmez

Neşeli görür, ***kan ağlar*** özüm
Kış misali geçti **baharım** yazım
(Kaya, 2004: 145)

LN.135. Neşeli-Baharım/Kan ağlar-Kış

3.7. MÜBALAĞA

Âşık Veysel'in şiirlerinde 125 adet mübalağa sanatına başvurulduğu görülmüştür. Veysel'in şiirinde yer verilen mübalağa örnekleri "MB" kısaltması ile numaralandırılarak ilgili kısımların altında kalın punto ile kısa ifadelerle gösterilmiştir:

Türlü türlü derde düştüm
Cümle varlığımdan geçtim
(Veysel, 2018: 21)

MB.1. Cümle varlığından geçmek

Sefil Veysel Hak'tan ister muradı
Muradlar verecek cömert kan oldu
(Veysel, 2018: 25)

MB.2. Âşığın kendine "sefil" demesi

Gün be gün artıyor türlü meşakkat
Kalmamış dünyada ehli kanaat

(Veysel, 2018: 34)

MB.3. Dünyada ehli kanaatin kalmaması

Derdimi söylesem derin dereye
Doldurur dereyi düz olur gider

(Veysel, 2018: 38)

MB.4. Dertlerin dereyi doldurması

İsterse dünyası ziynetle dolsun
Ayrılık gözümde ölüm kaşımda

(Veysel, 2018: 45)

MB.5. Ayrılık ve ölümün yakınlığı mübalağa edilmiş

Bir kısmı muhtaçtır acı soğana
Bir kısmını zengin etmiş yan yana

(Veysel, 2018: 47)

MB.6. Acı soğana muhtaç olmak

Şu geniş dünyaya sığmayan gönül
Şimdi bir odaya kapandı kaldı

(Veysel, 2018: 48)

MB.7. Gönlün dünyaya sığmaması

Zaman bir saniye yıl yetmiş yedi
Kahpe felek hiç yüzüme gülmedi

(Veysel, 2018: 53)

MB.8. Ömrün bir saniye olarak ifade edilmesi

Veysel'in sözleri kanun dışı mı
Mantığa uymazsa kesin başımı

(Veysel, 2018: 60)

MB.9. Doğruluğu ispat için baş kesilmesinin teklif edilmesi

Şaşma gönül doğru yoldan
Meydan almaz kuru bühtan

(Veysel, 2018: 67)

MB.10. Bühtanın, iftiranın meydana sığmaması

Ay dünya arası sanki bir adım
Denizi karayı ölçtüm aradım

(Veysel, 2018: 70)

MB.11. Bir adım diyerek mesafe ifade edilmesi

Evlattan uşaktan fayda bekleme
Binde bir bulunur o da tekleme
(Veysel, 2018: 71)

MB.12. Evlatların binde birinde fayda olması

Beş günlük ömrünü geçir kavgasız
Diyorlar Veysel'e sersem kafasız
(Veysel, 2018: 71)

MB.13. Ömrün kısalığı beş gün olarak ifade edilmesi

İntikam beslersin bir tek yaprağa
Akıbet serersin kara toprağa
(Veysel, 2018: 73)

MB.14. Bir tek yaprağa intikam besleme hissi

Bu imiş ademi aldatan her hal
Hesapsız yaşı var Adem'den evvel
(Veysel, 2018: 77)

MB.15. Hz. Adem'den evvel hesapsız yaşı olmak

İnsanın edebi udu kalmadı
Günahın sevabın adı kalmadı
(Veysel, 2018: 79)

MB.16. Edep duygusunun tamamen bitmesi

MB.17. Günahın sevabın adı kalmaması

Güzelliğin on par'etmez
Bu bendeki aşk olmasa
(Veysel, 2018: 82)

MB.18. Güzelliğin on para etmemesi

Tabirin sığmaz kaleme
Derdin dermandır yâreme
(Veysel, 2018: 82)

MB.19. Tabirin, vasfın aleme sığmaması

Çok aradım köşe köşe dolaştım
Sevda derler bir sahilde ulaştım
(Veysel, 2018: 83)

MB.20. Köşe köşe, her yeri dolanmak

Onu sevenlerin gönlü bahardır

Solmaz çiçekleri her zaman taze

(Veysel, 2018: 83)

MB.21. Sevenlerin çiçekleri solmayıp hep taze kalması

Aşkına düşeli yar bana uzak

Yüz bin öğüt versen biri kar etmez

(Veysel, 2018: 86)

MB.22. Yüz bin öğütten birinin kâr etmemesi

Kabul et kapında beni de kul say

Dost yoluna ölür âşık ar etmez

(Veysel, 2018: 86)

MB.23. Kapıda kul olmak

MB.24. Âşığın ölümden ar etmemesi

Aşkın beni etti deli

Gâh boşaldım gâhi dolu

(Veysel, 2018: 89)

MB.25. Aşkın Veysel'i deli etmesi

Bana benden yakın sensin

Dost yolunda ölemedim

(Veysel, 2018: 89)

MB.26. Yakınlığın, bana benden yakın olarak ifadesi

Âşıklar aşk meyin içmiş ezelden

Ne kuru tahtadan ne sarı telden

(Veysel, 2018: 91)

MB.27. Aşk meyinin ezelden içilmesi.

Üğrünü üğrünü giderken yola

Nice dilsizleri getirir dile

(Veysel, 2018: 94)

MB.28. Sevgilinin güzelliğinin dilsizi dile getirmeli

Seni yaksın beni yakan ateşler

Yaktı bu sinemi savruldu külü

(Veysel, 2018: 95)

MB.29. Aşk ateşinin sineyi yakıp kül etmesi.

Emsalin dünyada azdır bulunmaz

Firdevs i Ala'da eşlerin güzel

(Veysel, 2018: 96)

MB.30. Sevgilinin güzelliğinin Firdevs i Ala sakinlerine denk olması

Aşka mâni ar ve namus
Asla gerekmez âşıka

(Veysel, 2018: 97)

MB.31. Ar ve namusun aşka engel olup âşığa gerekmemesi.

Bu sevdadan çetini yok
Uzun boylu bir savaştır

(Veysel, 2018: 98)

MB.32. Söz edilen sevdanın en çetin addedilip savaşa benzetilmesi

Arasan dünyayı bulunmaz esi
Siyah bulut perdelemiş güneşi

(Veysel, 2018: 100)

MB.33. Dünyada eşi bulunmamak

Öyle bir güzel ki nesli bilinmez
Yalvarır düğmesin çözerim böyle

(Veysel, 2018: 106)

MB.34. Güzelin nesli bilinmemesi

Tabiatın bir cilvesi
Âşıkları yakar gider

(Veysel, 2018: 108)

MB.35. Tabiatın cilvesinin âşıkları yakması

Eridi cesedim yüreğim yandı
Sinem delik delik delen elveda

(Veysel, 2018: 114)

MB.36. Cesedin eriyip yüreğin yanması

MB.37. Sinenin delik delik delinmesi

Coşar gönlüm selam gelse o dosttan
Sen eyledin beni dillere destan

(Veysel, 2018: 114)

MB.38. Dillere destan olunması

Her baktıkça seni gördüm her yana
Veysel yardan yar Veysel'den seçilmez

(Veysel, 2018: 117)

MB.39. Veysel'in yardan yârin Veysel'den seçilememesi durumu

Veysel'i hatırlar sevgilim ağlar
Göz yaşları kurumadan yetişek
(Veysel, 2018: 119)

MB.40. Göz yaşları kurumadan diyerek çok hızlı olmanın anlatılması

Bir güzelin mecnunuyum ezelden
Veremem telkini gelmiyor elden
Yandım ateşine can ü gönülden
Görmesem günlerim uzar yıl gibi
(Veysel, 2018: 121)

MB.41. Ezelden güzelin mecnunu olmak

MB.42. Telkini verememek, ölememek

MB.43. Sevgilini ateşinde yanmak

MB.44. Günlerin yıl gibi uzaması hissi

Hesapsız haftalar yıllar geçiyor
Varıp düşmanlara derdin açıyor
(Veysel, 2018: 121)

MB.45. Rakiplerin düşman olarak ifade edilmesi

Zincirsiz kösteksiz bağladı beni
Tatlı dilleriyle eğledi beni
(Veysel, 2018: 121)

MB.46. Zincirsiz kösteksiz bağlanmak

Veysel'in dönüyor içinde sıla
Uzadı günlerim benzer bir yıla
(Veysel, 2018: 125)

MB.47. Günlerin uzayıp yıla benzemesi

Her türlü isteğim topraktan aldım
Benim sadık yârim kara topraktır.
(Veysel, 2018: 128)

MB.48. Topraktan her isteğin alınması

İşkence yaptıkça bana gülerdi
Bunda yalan yoktur herkes de gördü
Bir çekirdek verdim dört bostan verdi
Benim sadık yârim kara topraktır.

(Veysel, 2018: 128)

MB.49. Toprağa işkence yapılması

MB.50. Bir çekirdekten dört bostan alınması

Her kim olursa bu sırra mazhar
Dünyaya bırakır ölmez bir eser
(Veysel, 2018: 128)

MB.51. Ölmez eser bırakmak

Ömrümden gidiyor bu geçen günler
Ah çektikçe didelerim kan ağlar
(Veysel, 2018: 131)

MB.52. Ah çektikçe gözden kan gelmesi

Veysel'i bir aşka kul eden mevsim
Kırılmaz Veysel'i bağlayan bağlar
(Veysel, 2018: 131)

MB.53. Veysel'i bağlayan bağların kırılmaması

Daima bulanın asla durulman
Nedir bu sendeki hal Kızılırmak
(Veysel, 2018: 133)

MB.54. Kızılırmak'ın asla durulmaması

Dünya kurulalı böyle yaşarsın
Tükenmez ömrün var bol Kızılırmak
(Veysel, 2018: 133)

MB.55. Kızılırmak'ın ömrünün tükenmez oluşu

Dünyada bakisin hükmün caridir
Sana kuvvet verir sel Kızılırmak
(Veysel, 2018: 133)

MB.56. Kızılırmak'ın dünyada baki oluşu

Fariğ olup vazgeçmen mi bu huydan
Kimseye vermezsin yol Kızılırmak
(Veysel, 2018: 133)

MB.57. Kızılırmak'ın kimseye yol vermemesi

Uğradığın yeri yıkıp gidersin
Git Karadeniz'e dol Kızılırmak
(Veysel, 2018: 134)

MB.58. Kızılırmak'ın uğradığı yeri yıkması

Bunca santıraller almış eline
Her bir ihtiyacı sağlayan sular
(Veysel, 2018: 139)

MB.59. Suların her ihtiyacı sağlaması

Tecer Dağı her yayladan yayladır
İşittiğim haber bana gayledir
(Veysel, 2018: 147)

MB.60. Tecer Dağı yaylasının en üst mertebede kabul edilmesi

Kumpir ektim kaya söktüm yerinden
Güzel taş döşemiş kumunan kat kat
(Veysel, 2018: 149)

MB.61. Kumpir ekip kaya sökmek

Doğrusun söylersem dokunur sözüm
İnsanı öldürür dirliksiz avrat
(Veysel, 2018: 149)

MB.62. Dirliksiz eşin İnsanı öldürmesi

Deli gönül terk et diyor bostanı
Dört mısır alınca ne oldun yani
(Veysel, 2018: 150)

MB.63. Selin aldığının, tamahının dört mısır olarak azımsanması

Hava bozuk tehlikeli bu sıra
Az kaldı ki köyü yerinden süre
Tamah etti üç beş tane mısıra
Emeklerim zay'eyledi sel benim
(Veysel, 2018: 151)

MB.64. Köyü yerinden sökecek olmak

MB.65. Üç beş tane mısıra tamah etmek

Her sanatın ilk eli'dir
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 152)

MB.66. Ormanın her sanatın ilk eli kabul edilmesi

Her dalında bir kuş sesi
Ormandaki varlığa bak

(Veysel, 2018: 152)

MB.67. Her dalda bir kuş olması

Orman yapar her işleri
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 154)

MB.68. Ormanın her işi yapması

Hiçbir zaman işten çekmez elini
Durmaz yıl onik'ay işler çiftçiler
(Veysel, 2018: 156)

MB.69. Elini işten hiçbir zaman çekmemesi

Şehit ismi yazılsaydı soyadım
Kanım ile mezarımın taşına
(Veysel, 2018: 162)

MB.70. Kan ile mezar taşına şehit yazılması

Minnet etmez idim bir kaşık kana
Mukadder harici gelmez meydana
(Veysel, 2018: 162)

MB.71. Ölümün bir kaşık kan olarak ifade edilmesi

Türk'üz Türkler yoldaşımız
Hesaba gelmez yaşımız
(Veysel, 2018: 164)

MB.72. Türk tarihin büyüklüğü anlatılırken yaşın hesaba gelmediğinin ifade edilmesi

Her köşeye bir fabrika koyulsun
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
(Veysel, 2018: 166)

MB.73. Her köşeye fabrika kurmak

Dumlupınar Sandıklı'nın cephesi
Dağları yıkıyor topların sesi
Kahraman askerin hücum etmesi
Cihan sele gitti al kanımızdan
(Veysel, 2018: 168)

MB.74. Top seslerinin dağları yıkması

MB.75. Kanların cihanı sele vermesi

Kaçırdık düşmanı bulunmaz izi
Bir hücumda geçti öte denizi
(Veysel, 2018: 168)

MB.76. Düşmanın bir hücumda öte denizi geçmesi

Ne mutlu Samsun'a zafer kapısı
Her an için hatırlarız bu çağı
(Veysel, 2018: 171)

MB.77. Her an hatırlamak

Samsun'a parladı zafer güneşi
Öyle bir zafer ki bulunmaz eşi
(Veysel, 2018: 171)

MB.78. Dünyada eşi bulunmamak

Ağlayalım Atatürk'e
Bütün dünya kan ağladı
(Veysel, 2018: 173)

MB.79. Bütün dünya kan ağlaması

İnsi cinsi cem'i mahluk
Hepsi birden ağladı
(Veysel, 2018: 173)

MB.80. İnsanların, cinlerin bütün varlığın ağlaması

Bütün dünyanın her yeri
Ah çekti vatan ağladı
(Veysel, 2018: 173)

MB.81. Dünyanın her yerinin ağlaması

Bütün Türkler İnönü İsmet
Gözlerinden kan ağladı
(Veysel, 2018: 174)

MB.82. Gözlerden kan ağlamak

Koruyalım yurdumuzu
Dost değil düşman ağladı
(Veysel, 2018: 174)

MB.83. Düşmanın dahi ağlaması

Her köşeye bir fabrika kurulur
Güzelleşir her bir yanı Sivas'ın

(Veysel, 2018: 175)

MB.84. Sivas'ın her köşesinde fabrika kurulması

Bir hamlede üç yüz memur çıkarmış
İnsanlık ne demek farkına varmış

(Veysel, 2018: 177)

MB.85. Bir hamlede üç memur çıkarmak

Kimi ana vermiş kimisi baba
Nice yavru vermiş gelmez hesaba

(Veysel, 2018: 178)

MB.86. Ölüm sayının hesaba gelmemesi

Bir seher vaktinde uyku çağında
Feryadı dağlardan aşan Erzincan

(Veysel, 2018: 178)

MB.87. Feryadın dağlardan aşması

İstanbul Ankara ayar
Her ne dersen bunlarda var

(Veysel, 2018: 180)

MB.88. İstanbul ve Ankara'da akla gelen her şeyin olması

Dünyanın en zengin aklını gördüm
Sermayesin sordum dedi ki okul

(Veysel, 2018: 187)

MB.89. Dünyanın en zengin aklı

Bir kökü var bin bir dalı
Yaprak dahi köke bağlı

(Veysel, 2018: 191)

MB.90. Bir kök bin dalı olmak

Veysel'in elinden hiçbir iş gelmez
Çalı gibi yaprak açar gül yapar

(Veysel, 2018: 194)

MB.91. Veysel'in elinden hiçbir iş gelmediği ifade edilmesi

Parça parça olsun paramı çalan
Kimi gerçek dedi kimisi yalan

(Veysel, 2018: 209)

MB.92. Hırsızın parça parça olması dileği

Bu fakiri divaneyi
Kabul et Allah aşkına
(Veysel, 2018: 218)

MB.93. Veysel'in kendine fakir divane demesi

Veysel adım budalayım
Size yalvarırım daim
(Veysel, 2018: 218)

MB.94. Veysel'in kendine budala demesi

Verilen kıymete layık değilim
Bir aciz kimseyim ayık değilim
(Veysel, 2018: 219)

MB.95. Veysel'in kendinin kıymete layık olmadığını söylemesi

Dünyaya geldiğim anda
Yürüdüm aynı zamanda
(Veysel, 2018: 223)

MB.96. Dünyaya gelir gelmez yürünmesi

Yol bir dakka mıkdarınca
Gidiyorum gündüz gece
(Veysel, 2018: 223)

MB.97. Yolun/ömrün bir dakika kadar kısa addedilmesi

Herkes destini doldurdu çıktı
Bana da bir damla su vermediler
(Veysel, 2018: 227)

MB.98. Bir damla su vermemek

Gubardır gezer saçları
Benim der dünya dilberi
(Veysel, 2018: 233)

MB.99. Sevgilinin dünyanın en güzeli sayılması

Veysel sözün beş par'etmez
El bir türlü yâre yetmez
(Veysel, 2018: 233)

MB.100. Veysel'in sözünün beş para etmediği ifadesi

Terbiye kalmadı ebeveyinde
Lezzet yok dünyanın hiçbir şeyinde

(Kaya, 2004: 137)

MB.101. Dünyanın hiçbir şeyinde lezzet kalmaması

Silindi yüzlerin nuru kalmadı

(Kaya, 2004: 137)

MB.102. Yüzlerde nur kalmaması

Bir yokluk dünyayı aldı kapattı

Herkes bir aldığın on beşe sattı

(Kaya, 2004: 137)

MB.103. Herkes bir aldığın on beşe satması

Bozuldu kalmadı dünyanın tadı

Doğru söz nasihat duyan kalmadı

Herkes kafasınca eyler inadı

Gittiğin yol yanlış diyen kalmadı

(Kaya, 2004: 139)

MB.104. Doğru sözü nasihati duyanın, gittiğin yol yanlış diyenin kalmaması

Ağlasam ağlanmaz gülsem gülünmez

Yusam temizlenmez silsem silinmez

Ata nedir baba kimdir bilinmez

Atayı babayı sayan kalmadı

(Kaya, 2004: 139)

MB.105. Ağlayamamak, gülememek; temizlenememek

MB.106. Atayı babayı sayan kalmaması

Kitabın sözüne uyan kalmadı

(Kaya, 2004: 139)

MB.107. Kitaba, kutsala uyanın kalmaması

Dünyanın malını doldursa eve

Kanaat eyleyip doyan kalmadı

(Kaya, 2004: 139)

MB.108. Kanaat eyleyip doyanın kalmaması

Çok dolandım bir sadık dost aradım

Sözü ciddi kalbi beyan kalmadı

(Kaya, 2004: 139)

MB.109. Sözü ciddi kalbi beyan olanın kalmaması

Bir dost bulup dem sürmekti amacım
Gam kasavet çevreledi her yanı
(Kaya, 2004: 139)

MB.110. Gam ve kasavetin her yanı çevrelemesi

Kalemi kırılsın bunu yazanın
Söyler söyler derdi bitmez ozanın
(Kaya, 2004: 145)

MB.111. Kişi için ölüm temennisinde bulunulması

Neşeli görür, kan ağlar özüm
(Kaya, 2004: 145)

MB.112. Hüznün derecesinin kan ağlamak şeklinde anlatılması.

Veysel durmaz ağlar bunca zamandır
Az yaşar çok yaşar sonu virandır
(Kaya, 2004: 145)

MB.113. Veysel'in durmadan ağlaması

Şehitler kanından güller, çiçekler
Her yıl açmak için mayısı bekler
Kokusundan mest oluptur melekler
Durmaz akar gözlerimin yaşları
(Kaya, 2004: 146)

MB.114. Çiçeklerin kokusunun melekleri mest etmesi.

Erzurum'dan akar Cennet pınarı
Palandöken gülmez, nedir efkarı
(Kaya, 2004: 146)

MB.115. Fırat nehrinin cennet pınarı addedilmesi

Ne yazık ki yurt uğrunda ölmedim
Durmaz akar gözlerimin yaşları
(Kaya, 2004: 146)

MB.116. Göz yaşlarının durmadan akması

Belerler kutnu kumaşa
Ömürlü ol binler yaşa
Bir gün gelin koşa koşa
Nenni Tecer Mehmet neni
(Kaya, 2004: 164)

MB.117. Binler yaşa diyerek çok üst derecede istek belirtilmesi

Mah cemali, ziya verir güneşe
Sıra sıra benlerini sayamam

(Kaya, 2004: 190)

MB.118. Sevgilinin cemalinin, güneşe ziya vermesi

O cemalin ziyası var nuru var
Kırılmaz sevdası, sönmez narı var

(Kaya, 2004: 190)

MB.119. Kırılmaz sevda ve sönmez nar ifadeleri

Siyah zülfün bu Veysel'e bağ iken
Gözümden akan yaş bir ırmağ iken
Bir gün ayrılmaya sabrım yok iken
Yılda bir selama kanaat ettim

(Kaya, 2004: 212)

MB.120. Gözden akan yaşın ırmak olması

MB.121. Yılda bir selama kanaat etmek,

Bulsam öldürürüm ben bu yılanı,
Doğumda anası ona piç demiş.

(Kaya, 2004: 290)

MB.122. Bir insan için yılan denilmesi

MB.123. Bir annenin çocuğuna doğumda piç demesi

Sorun, bu yalanda ne olmuş kârı,
Sırtına vursalar atlas kemeri,
Ahlak edinmiştir öteden beri,
Kıymet bilmez, küle yatar çüş demiş.

(Kaya, 2004: 290)

MB.124. Atlas kemer kıymeti bilmemek

MB.125. Küle yatmak ifadeleri mübalağa sanatı örnekleridir.

3.8. NİDA

Âşık Veysel'in şiirlerinde 34 adet nida sanatı kullanıldığı görülmüştür. Veysel'in şiirdeki bu nida sanatı örnekleri kalın punto ile belirtilerek gösterilmiştir:

Ben giderim adım kalır

N.1. **Dostlar beni hatırlasın.**

(Veysel, 2018: 14)

N.2. **Eyvah** balı tuza katmış

(Veysel, 2018: 29)

N.3. Veysel der ki **gel barışak küslerim**

(Veysel, 2018: 33)

N.4. Kulak ver sözüme **dinle vatandaş**

(Veysel, 2018: 62)

N.5. **Adım at ileri** avara durma

(Veysel, 2018: 62)

N.6. **Ey** dünya kimseye yar olman yürü

(Veysel, 2018: 74)

N.7. **Uyuma ey** Veysel uykudan uyan

(Veysel, 2018: 74)

N.8. **Ey** beni bu derde giriftar eden

(Veysel, 2018: 93)

N.9. Durmaz Veysel çeker **ah ah**

(Veysel, 2018: 93)

N.10. Fikreyle **ey** Veysel ne zaman geldi

(Veysel, 2018: 101)

N.11. Gönlümün matlubu **gelsene beri**

Sesin sazdan telden aldım haberi

(Veysel, 2018: 106)

N.12. Eğlenip burada kalan **elveda**

(Veysel, 2018: 114)

N.13. Sinem delik delik delen **elveda**

(Veysel, 2018: 114)

N.14. **Gelin** birer birer helallaşayım

(Veysel, 2018: 114)

N.15. **Yol verin** ki şu dağları aşayım

(Veysel, 2018: 114)

N.16. Hasreti kalbime dolan **elveda**

(Veysel, 2018: 114)

N.17. Beni bu sevdaya salan **elveda**

(Veysel, 2018: 114)

N.18. Çırpınıp saçların yolan **elveda**

(Veysel, 2018: 114)

N.19. Döküp göz yaşların silen **elveda**

(Veysel, 2018: 114)

N.20. **Ey** gönül derdinden etme şikâyet

(Veysel, 2018: 116)

N.21. **Ah** belimi büken oldu

(Veysel, 2018: 118)

N.22. **Ah** senin elinden çektiğim çile

(Veysel, 2018: 132)

N.23. **Sakın** tellerini yoldurma yâda

(Veysel, 2018: 142)

N.24. **Kınaman komşular** korkuyom gayet

(Veysel, 2018: 149)

N.25. **Ne yazık ki** bana olmadı kısmet

(Veysel, 2018: 162)

Haykırdı orduya yürümek gerek

N.26. Zafer bizim **haydi** yürü diyerek

(Veysel, 2018: 171)

N.27. **Oku** benim cici yavrum

Okul cennet meyvesidir

(Veysel, 2018: 190)

N.28. **Aman** kardeş çok üşüdüm

(Veysel, 2018: 202)

N.29. **Ey** hocam karışma Hikmetullaha

(Veysel, 2018: 207)

N.30. **Kabul et Allah aşkına**

(Veysel, 2018: 218)

N.31. **Affeyle Allah aşkına**

(Veysel, 2018: 218)

N.32. **Ey** İstanbul halkı **aziz dostlarım**

(Veysel, 2018: 219)

N.33. **Selam saygı hepinize**

Gelmez yola gidiyorum

(Veysel, 2018: 237)

N.34. **Eşim dostum yavrularım**

İşte benim sonbaharım

(Veysel, 2018: 237)

3.9. RÜCÛ

Âşık Veysel'in şiirlerinde 5 adet rücû sanatı kullanıldığı görülmüştür. Veysel'in şiirdeki bu rücû sanatı örnekleri kalın punto ile belirtilerek gösterilmiştir:

Ah senin elinden çektiğim çile

R.1. **Söyleyip ismini düşürmem dile**

Bülbül figan eyler kırmızı güle

Sakın incitmesin har çiçekleri

(Veysel, 2018: 132)

Bu dünyada iki şeyden tacizim

R.2. **Biri seldir birin demem azizim**

Doğrusun söylersem dokunur sözüm

İnsanı öldürür dirliksiz avrat

(Veysel, 2018: 149)

Türk'üm Türklere bağlıyım

Türk evladı Türk oğluyum

Vatan aşkıyla doluyum

R.3. **Sevgim yaptı ben değilim**

(Kaya, 2004: 205)

Doğru yola adım attım

Bir gerçeğin elin tuttum

Kini kibiri kapattım

R.4. Vicdanımdı ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

Bağlıyımdır toprağa suya

Gerçek olan bu duyguya

Veysel'i yalan sevdaya

R.5. Tabiattır ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

3.10. TECAHÜLÜARİF

Âşık Veysel şiirlerinde 72 adet tecahülüarif sanatı kullanımı belirlenmiştir. Bu tecahülüarif sanatı kullanımları kalın puntolu olarak belirginleştirilmiş ve ilgili bölüm altlarında tecahülüarif sanatı "**TA**" kısaltması ve numara sırasıyla izah edilmiştir. Örnekler şöyledir:

Bir fincan su verdik bıldır dediler

Sanki ya verdiler ya vermediler

(Veysel, 2018: 227)

TA.1. Geçen yıl su verip vermedikleri konusu bilmezden gelme söz konusudur.

Haksıza yol veren sensin

Yok mu suçun burda senin

(Veysel, 2018: 22)

TA.2. İfadede gizliden gizliye bir suç isnadı varken durumu bilmeden gelme söz konusudur.

Evli misin ergen misin

Eşin yoktur bir sen misin

Çarkı sema nur sen misin

Bu balkıyan nur da senin

(Veysel, 2018: 22)

TA.3. Yaratıcının evli ya da ergen olmadığı bilmezden gelinmiş.

TA.4. Yaratıcının eşsiz ve bir olduğu bilmezden gelinmiş

TA.5. Yaratıcının kaderin sahibi olduğu bilmezden gelinmiş

Beni çıplak dışar'attın

Cömertliğin nerde senin

(Veysel, 2018: 22)

TA.6. Cömert olunmadığı bilmezden gelinmiş.

Veysel'e göründün cilveli nazlı
Tutan bırakır mı senin peşini
(Veysel, 2018: 26)

TA.7. Maşuka tabi olanın onun peşini bırakmayacağı bilmezden gelinmiş**.**

Var mıdır dünyaya gelip de kalan
Gülüp baştan başa muradın alan
(Veysel, 2018: 34)

TA.8. Bâki kul olmadığı bilmezden gelinmiştir.

TA.9. Baştan sona murat alan olamayacağı bilmezden gelinmiştir.

Beni hor görme kardeşim
Sen altınsın ben tunç muyum
Aynı vardan var olmuşuz
Sen gümüşsün ben saç mıyım
(Veysel, 2018: 41)

TA.10. Karşıdakinin altın kendisinin tunç olmadığı bilmezden gelinmiş.

TA.11. Karşıdakinin gümüş kendisinin sac olmadığı bilmezden gelinmiş.

Sen toksun da ben aç mıyım
(Veysel, 2018: 41)

TA.12. Karşıdakinin tok kendisinin aç olmadığı bilmezden gelinmiş.

Sen kalemsin ben uç muyum
(Veysel, 2018: 41)

TA.13. Karşıdakinin kalem kendisinin uç olmadığı bilmezden gelinmiş.

Sen yolcusun ben bac mıyım
(Veysel, 2018: 41)

TA.14. Karşıdakinin yolcu kendisinin bac olmadığı bilmezden gelinmiş.

Candan sevdiğin güzeli
Tenha bulsan sarılman mı
(Veysel, 2018: 55)

TA.15. Tenhada bir güzele sarılacağı fikrine sahip olan âşık bu kabulünü bilmezden gelmiştir.

Yalancılar belki kızar bu işe

Yalan ayaktadır çıkamaz başa

(Veysel, 2018: 63)

TA.16. Yalancıların kızacağı bilmezden gelinmiştir.

Kemlik düşünür mü kardeş kardeşe

TA.17. Kardeşin kardeşe kemlik düşünmeyeceği bilmezden gelinmiştir.

Bin bir türlü derdi çeker mi herkes

(Veysel, 2018: 63)

TA.18. Herkesin bin bir türlü derdi çekmeyeceği bilmezden gelinmiş.

İşlediği suçun farkına varmaz

Ne yüzle varacağız ahrete

(Veysel, 2018: 75)

TA.19. Ahirete günahlarla ve kara bir yüzle varılacağı bilmezden gelinmiş.

Galiba dünyanın sonuna kaldık

Gelin belli değil kız belli değil

(Veysel, 2018: 79)

TA.20. Dünyanın son evreleri olduğu bilmezden gelinmiştir.

Kumaş belli değil bez belli değil

Veysel nene gerek dünyanın hali

(Veysel, 2018: 79)

TA.21. Âşık için dünyanın gereksiz olduğu inancı bilmezden gelinmiş.

Kim okurdu kim yazardı

Bu düğümü kim çözerdi

(Veysel, 2018: 82)

TA.22. Kimsenin okuyup yazmayacağı bilmezden gelinmiş.

TA.23. Düğümleri, sıkıntıları gidermeyeceği bilmezden gelinmiş.

Melek miydi huri miydi peri mi

Bir güzele benziyordu durumu

(Veysel, 2018: 83)

TA.24. Melek, huri, peri olmadığı gerçeği bilmezden gelinmiş.

Koynundaki turunç mudur nar mıdır

Adın huri midir Gülizar mıdır

Gözlerinden akan yağmurlar mıdır

On beş on altı mı yaşların güzel

(Veysel, 2018: 96)

TA.25. Koynundakinin ne olduğu bilmezden gelinmiş.

TA.26. Huri olmadığı bilmezden gelinmiş.

TA.27.Gözlerinden akanın göz yaşı olduğu bilmezden gelinmiş.

Salınıp giderken boyunu gördüm

Selvi miydi fidan mıydı boy muydu

Eğmiş kaşlarını yayını gördüm

Kılıç mıydı gamze mıydı yay mıydı

(Veysel, 2018: 100)

TA.28. Boyun selvi, fidan olamadığı bilmezden gelinmiş.

TA.29. Kaşın kılıç, gamze, yay olmadığı bilmezden gelinmiş.

Avazı bülbülde sedası kuşta

Keklik miydi turna mıydı toy muydu

(Veysel, 2018: 100)

TA.30. Keklik, turna, toy olmadığı bilmezden gelinmiştir.

Dedim dilber cevir yüzün bak bana

Gözleri yıldız al yanaklar ay mıydı

(Veysel, 2018: 100)

TA.31.Gözlerin yıldız, yanakların ay olmadığı bilmezden gelinmiş.

Ah çekti gözünden sel etti yaşı

Deniz miydi derya mıydı çay mıydı

(Veysel, 2018: 100)

TA.32.Göz yaşının sel, çay olmadığı bilmezden gelinmiş.

Şehvetle âşıktır kıza geline

Arı olan tuz katar mı balına

(Veysel, 2018: 101)

TA.33.Çalışkan olanın iyi işini yapacağı bilmezden gelinmiş.

Bu işleri bilmelisin

Çiçek olsan derilmen mi

Gönlümün billur şişesi

Taşa çalsam kırılman mı

(Veysel, 2018: 104)

TA.34.Çiçek olsa derileceği durumu bilmezden gelinmiş.

TA.35. Billur şişenin taşa çalınca kırılacağı bilmezden gelinmiş.

Hayal mıydın gözlerimden ıradın

Ahu gözlüm sümbül saçlı meralım

(Veysel, 2018: 124)

TA.36. Sevgilinin hayal olmadığı bilmezden gelinmiş.

Mektup yok sıladan dağlar kar mıdır

Akar gözüm yaşı bir pınar mıdır

Kuşlar eşin bulmuş ilkbahar mıdır

Açtı bahar çiçekleri Ada'nın

(Veysel, 2018: 100)

TA.37. Bahar gelmişse karlar erimiştir, dağların kar olmadığı bilmezden gelinmiş.

TA.38. Gözyaşının pınar olmadığı bilmezden gelinmiş.

TA.39. İlkbaharın geldiği bilmezden gelinmiş.

Ektim biçtim emeğimden vaz geçtim

Var mı benim gibi ehli kanaat

(Veysel, 2018: 149)

TA.40. Âşık kendi gibi ehli kanaat olmadığı düşüncesini bilmezden gelmiş.

Bu hayırlar dinimizce kötü mü

(Veysel, 2018: 166)

TA.41. Hayırların dine göre iyi olduğu bilmezden gelmiş.

Benden de yadigâr bu kalsın dedim

Sözlerim yalan mı dinle efendim

(Veysel, 2018: 170)

TA.42. Sözlerinin doğru olduğu bilmezden gelmiş.

Bu bir keramet mi yoksa hüner mi

Göz görmezse gönül buna kanar mı

Öküzler tarlada sapan döner mi

Eker biçer motor dedi ki okul

(Veysel, 2018: 187)

TA.43. Bilimin, keramet ya da hüner olmadığı bilmezden gelmiş.

TA.44. Göz görmese inanılmayacağının bildiği gizlenmiş.

TA.45. Öküzlerin tarlada çalışmayacağı bilmezden gelinmiştir.

Bunu sen mi yaptın yoksa erenler

Daha neler yapar dedi ki okul

(Veysel, 2018: 187)

TA.46. İcatları bilim adamlarının yaptığı bilmezden gelinmiş.

Irıza mı senin adın

Nittin baltayı baltayı

(Veysel, 2018: 200)

TA.47. Şahsın ismi bilmezden gelinmiş.

Sanki bunu iyi m'ettin

Koyveriyon neye tuttun

(Veysel, 2018: 201)

TA.48. İyi bir iş yapılmadığı bilmezden gelinmiş.

Bir bir sorulacak kalır mı ahlar

(Veysel, 2018: 205)

TA.49. Ahların kalmayacağı bilmezden gelinmiş.

Masum yavruların nedir günahı

(Veysel, 2018: 205)

TA.50. Masum yavruların günahsız olduğu bilmezden gelinmiş.

Sen m'attın dünyanın temel taşını

Ne bilirsin yaradanın işini

(Veysel, 2018: 207)

TA.51. Dünyanın temelini yaratanın kurduğu bilmezden gelinmiş.

TA.52. Softanın yaratıcının işini bilmediği bilmezden gelinmiş.

Yürü ileriye bakma geriye

Nasıl işler bakmaz mısın arıya

(Veysel, 2018: 207)

TA.53. Tefekkür edilmediği bilmezden gelinmiş.

Gine mi ağladın kirpikler nemli

Dostum niçin giymişsin karalar

(Veysel, 2018: 211)

TA.54. Ağlandığı bilinmezden gelinmiş.

TA.55. Dostun hüzünlü olduğu bilinmezden gelinmiş.

Veysel der kopar mı analar bağı

Analar doğurmuş ağayı beyi

(Veysel, 2018: 213)

TA.56. Analar bağı kopmayacağı bilmezden gelinmiş.

Gine mi ağladın kirpikler nemli

Veysel der hani ya nerede onlar

N’oldu padişahlar soylar nic'oldu

(Veysel, 2018: 217)

TA.57.Ağladığı bilmezden gelinmiş.

TA.58. Padişah vb. öldükleri bilmezden gelinmiş.

Ne bir gecekondu ne saray yapmış

Dünya benim diyen beyler nic'oldu

(Veysel, 2018: 217)

TA.59.Dünyaya tamah eden beylerin de öldükleri bilmezden gelinmiş.

Bir fincan su verdik bıldır dediler

Sanki ya verdiler ya vermediler

(Veysel, 2018: 227)

TA.60. Su verip vermedikleri bilmezden gelinmiş.

İnsan mıyım mahluk muyum ot muyum

Ekilir biçilir bir nebat mıyım

Yoksa görünüşte bir sıfat mıyım

Hiçbir türlü bulamadım ben beni

(Veysel, 2018: 229)

TA.61.İnsan olduğu bilmezden gelinmiş.

TA.62. Nebat olmadığı bilmezden gelinmiş.

TA.63.Sıfat olmadığı bilmezden gelinmiş.

Leyla mıyım Mecnun muyum çöl müyüm

Arı mıyım çiçek miyim bal mıyım

Köle miyim bir güzele kul muyum

Hiçbir türlü bulamadım ben beni

(Veysel, 2018: 229)

TA.64. Leyla, Mecnun, çöl olmadığı bilmezden gelinmiş.

TA.65. Arı, çiçek, bal olmadığı bilmezden gelinmiş.

TA.66.Köle olmadığı bilmezden gelinmiş.

Bülbül konar mıydı dalına bazı

Hangi kuştan aldın sen bu avazı

(Veysel, 2018: 235)

TA.67. Kuştan avaz alınmadığı bilmezden gelinmiş.

Sazım bu sesleri turnadan m'aldın

(Veysel, 2018: 235)

TA.68. Turnadan ses alınmadığı bilmezden gelinmiş.

Demokrasinin budur rejimi
Vatan milletindir, kim kovar kimi
Sıkma savcıları, kovma hâkimi
Şekavet yok, adalet var bu yolda
(Kaya, 2004: 100)

TA.69. Dönemin hükümetinin baskı yaptığı düşüncesinde olan âşık tarafından inandığı fikir bilmezden gelinmiştir.

Manasız mantıksız Vatan Cephesi
Vatan milletindir bu neyin nesi
(Kaya, 2004: 100)

TA.70. Demokrat parti tarafından muhalefete karşılık vermek için kurulduğu iddia edilen yapı (Karpat, 2017: 123) Veysel bu yapıya muhaliftir ve Vatan Cephesi belli yönleriyle bilmezden gelinmiştir.

(Kaya, 2004: 100)
Tükenir mi bu dünyanın delisi
Kimi lehte söyler kimi aleyhte
(Kaya, 2004: 133)

TA.71. Dünyanın delisinin bitmeyeceği bilmezden gelinmiştir.

Yüz elli ye yapılan diş
Dedim kardeş olur mu boş
(Kaya, 2004: 293)

TA.72. Dişlerinin iyi yapıldığı âşık tarafından bilmezden gelinmiştir

3.11. TEDRİC

Âşık Veysel şiirlerinde 28 adet tedric sanatı kullanımı görülmüştür. Bu tedric sanatı kullanımları kalın puntolu olarak belirginleştirilmiş, dörtlük altlarında tedric unsurları sıralanmıştır. İlgili örnekler şöyledir:

Ben **giderim adım kalır**
Dostlar beni **hatırlasın**.
(Veysel, 2018: 14)

TD.1. Gitmek-Adı kalmak-Hatırlanmak

Ay dolanır **yıllar** geçer
Dostlar beni hatırlasın

(Veysel, 2018: 14)

TD.2. Ay-Yıl

Açar solar türlü çiçek
Kimler gülmüş kim gülecek
(Veysel, 2018: 14)

TD.3. Açmak-Solmak

Gün **ikindi akşam** olur
Gör ki başa neler gelir
(Veysel, 2018: 14)

TD.4. İkindi-Akşam

Maziye karışmış yıllar da ay da
Geçmişi konuşmak getirmez fayda
Gören göze ibret vardır her şeyde
Seyret gökyüzünde yarışanlara
(Veysel, 2018: 62)

TD.5. Mâzi-Yıl-Ay

Benim bir yârim var aleme yardır
Akıllar ermedik cilvesi vardır
Onu sevenlerin gönlü bahardır
Solmaz çiçekleri her zaman taze
(Veysel, 2018: 84)

TD.6. Benim Yârim-Âleme Yâr

Seher vakti cümle kuşlar ötüşür
Bülbülün feryadı yar uyandırır
(Veysel, 2018: 87)

TD.7. Cümle Kuşlar-Bülbül

Ben o yâri görmeyeli
Aylar geçti yıllar gördüm.
(Veysel, 2018: 90)

TD.8. Aylar-Yıllar

Aylar geçer **yıllar** düşer izine
(Veysel, 2018: 92)

TD.9. Aylar-Yıllar

O zaman gönül o yerde

Ateş aldı ben **tutuştum**

(Veysel, 2018: 93)

TD.10. Ateş Almak-Tutuşmak

Seni yaksın beni yakan **ateşler**

Yaktı bu sinemi **savruldu külü**

(Veysel, 2018: 95)

TD.11. Ateş-Yakmak-Küllerin Savrulması

Seksen doksan yüzler yedin

Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 135)

Seksen-Doksan-Yüz

Garip öter meşeliğin **kuşları**,

Yavru şahin yuvasından uçtu mu?

(Veysel, 2018: 146)

TD.12. Kuşlar-Yavru Şahin

Taş eritir **toprak** yapar

Meyve **çiçek** yaprak yapar

(Veysel, 2018: 153)

TD.13. Taş-Toprak-Çiçek

En adisi ateş olur

Çiği pişirir aş olur

(Veysel, 2018: 153)

TD.14. Çiğ-Pişmek-Aş

Bütün Türkler İnönü İsmet

Gözlerinden kan ağladı

(Veysel, 2018: 174)

TD.15. Bütün Türkler-İsmet İnönü

Mareşal Fevzi'nin askerleri

Ordular teğmen ağladı

(Veysel, 2018: 174)

TD.16. Mareşal Fevzi'nin Askerleri-Ordu-Teğmen

Halkevleri ilim irfan yuvası

Atatürk'ün sesi milletin sesi

(Veysel, 2018: 190)

TD.17.Atatürk'ün Sesi-Milletin Sesi

Halkevinin **dokuz kolu**
Bir kökü var bin bir **dalı**
Yaprak dahi köke bağlı
Halkın evi Hakkın evi

(Veysel, 2018: 191)

TD.18.Dokuz Kol-Dal-Yaprak

Irmak çaylardan var olur
Bir bir içinde sır olur
Denizde cümle bir olur
Halkın evi Hakkın evi

(Veysel, 2018: 191)

TD.19.Çay-Irmak-Deniz

Değildir bu dünya kimseye baki
Neyzen'e de değdi feleğin oku

(Veysel, 2018: 217)

TD.20.Kimse Baki Değil-Neyzen de Değil

Alışta verişte kalmadı karar
Saatler saati gün günü arar

TD.21.Saat-Gün

(Kaya, 2004: 137)

1310 **doğdum Veysel'dir** adım
Dünya mı eskidi ben mi **kocadım**

(Kaya, 2004: 139)

TD.22.Doğmak-İsim verilmesi-Kocamak

Az yaşar çok yaşar sonu virandır
Bir gün göçüm çeker ömür kervanı

(Kaya, 2004: 145)

TD.23.Yaşamak-Ölmek

Gelinler dul kaldı, yetim kuzular
Durmaz akar gözlerimin yaşları

(Kaya, 2004: 146)

TD.24.Gelin-Dul

Şehitler kanından güller, çiçekler

Her yıl **açmak** için mayısı bekler

Kokusundan mest oluptur melekler

Durmaz akar gözlerimin yaşları

(Kaya, 2004: 146)

TD.25. Açmak-Kokmak-Mest olmak

Belerler kutnu kumaşa

Ömürlü ol binler yaşa

Bir gün **gelin koşa koşa**

Nenni Tecer Mehmet neni

(Kaya, 2004: 164)

TD.26. Belenmek-Koşmak

Elleri görmesin ağrı

Kalbi temiz özü doğru

Türk **Babası**, Türk' ün **Oğlu**

Nüzhet Çubukçu Çubukçu

(Kaya, 2004: 293)

TD.27. Baba-Oğul

Veysel **kocadım**, **genceldim**.

Bu **Dünya' ya yeni geldim.**

Çok sağ olasın, memnun kaldım

Nüzhet Çubukçu Çubukçu

(Kaya, 2004: 293)

TD.28. Kocamak-Gencelmek-Dünya' ya gelmek

3.12. TEKRİR

Âşık Veysel'in şiirlerinde 609 adet tekrir sanatı kullanımı görülmüştür. Veysel'in şiirdeki bu nida sanatı örnekleri kalın punto ile belirtilerek gösterilmiştir:

Âşık tarzı şiirde tekrir sanatına yer verilmiştir. Ele alınan örneklerdeki tekrir sanatı kullanımları kalın puntolu olarak belirginleştirilmiştir, örnekler şöyledir:

TKR.1.

Ben giderim adım kalır

Dostlar beni hatırlasın.

Düğün olur bayram gelir

Dostlar beni hatırlasın

(Veysel, 2018: 14)

TKR.2.

Ne gelsemdi **ne** giderdim
Günden **gün**e arttı derdim

(Veysel, 2018: 14)

TKR.3.

Açar solar türlü çiçek
Kimler gülmüş **kim** gülecek

(Veysel, 2018: 14)

TKR.4.

Heder **oldu** gençlik çağım
Senin yolunda yolunda
S**oldu** çiçeğim yaprağım
Senin yolunda yolunda

(Veysel, 2018: 14)

TKR.5.

Ben ne idim nasıl **oldum**
Gâhi d**oldum gâh** boşaldım
Yandım yakıldım kül **oldum**
Senin yolunda yolunda

(Veysel, 2018: 14)

TKR.6.

Dilsiz **oldum** pepelendim
Yağmur **oldum** sepelendim
Toprak **oldum** tepelendim
Senin yolunda yolunda

(Veysel, 2018: 21)

TKR.7.

Bu alemi gören **sensin**
Yok gözünde perde **senin**
Haksıza yol veren **sensin**
Yok mu suçun burda **senin**

(Veysel, 2018: 22)

TKR.8.

Evli misin ergen **misin**
Eşin yoktur bir **sen misin**
Çarkı sema nur **sen misin**
Bu balkıyan nur da **senin**
(Veysel, 2018: 22)

TKR.9.

Kimden korktun da gizlendin
Çok arandın **çok** izlendin
Göster yüzün **çok** nazlandın
Yüzün mahrem ferde **senin**
(Veysel, 2018: 22)

TKR.10.

Bin **bir** ismin **bir** cismin **var**
Oğlun kızın ne hışmın **var**
Her **bir** irenkte resmin **var**
Nerde baksam orda **senin**
(Veysel, 2018: 22)

TKR.11.

Türlü türlü dillerin **var**
Ne acayip hallerin **var**
Ne karanlık yolların **var**
Sırat köprün nerde **senin**
(Veysel, 2018: 23)

TKR.12.

Saklarım gözümde güzelliğini
Her neye bakarsam **sen varsın orda**
Kalbimde gizlerim muhabbetini
Koymam yabancıyı **sen varsın orda**
(Veysel, 2018: 24)

TKR.13.

Kırk yaşımdan sonra kalbime ilham
Erişti Mevlâ'dan bir ihsan **oldu**
Hakkı bilenlere hazırdır her an

İnkâr edenlere sır nihan **oldu**

(Veysel, 2018: 25)

TKR.14.

Zahir batın her irenkten görünür

Gâhi doğar amma **gâhi** dulunur

(Veysel, 2018: 25)

TKR.15.

Sefil Veysel Hak'tan ister **muradı**

Muradlar verecek cömertkan oldu

(Veysel, 2018: 25)

TKR.16.

Benim ile gezdin **ben**i arattın

Beraber oturup **beraber** yattın

Türlü türlü **gül**lerinden koklattın

Âşık ettin **gül**e bülbül kuşunu.

(Veysel, 2018: 26)

TKR.17.

Her millete birer yüzden göründün

Kendini sakladın **sardın sarındın**

Bu dünyayı sen yarattın girindin

Her nesnede gösterirsin nakşını

(Veysel, 2018: 26)

TKR.18.

Göz gezdirdim dört köşeyi aradım

Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

İstersen dünyayı gez adım adım

Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

(Veysel, 2018: 27)

TKR.19.

Her nesnede mevcut **her** cesedde can

Anın için dedik biz **o**na Canan

Evvel ahir **o**dur **o**nundur ferman

Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

(Veysel, 2018: 27)

TKR.20.

Bahar gelir çiçek **olur** açılır
Zaman zaman yağmur **olur** saçılır
Ehli aşka mey görünür içilir
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

(Veysel, 2018: 27)

TKR.21.

Neyim ne olacak elde **neyim var**
Karac'oğlan Dertli Yunus soyum **var**
Mansur'a benzeyen bazı huyum **var**
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

(Veysel, 2018: 27)

TKR.22.

Hayyam'a **görünmüş** kadehte meyde
Neyzen'e **görünmüş** kamışta neyde

(Veysel, 2018: 27)

TKR.23.

Kimi yaya **kimi** atlı
Kimi uçar çift kanatlı

(Veysel, 2018: 29)

TKR.24.

Kazması **yok** küreği **yok**
Ustası var çırağı **yok**
Gök kubbenin direği **yok**
Muallakta bina çatmış

(Veysel, 2018: 29)

TKR.25.

Bu çark böyle döner **durmaz**
Ehli aşklar yanar **durmaz**
Aşk meyinden kanar **durmaz**
Sevgi muhabbet yaratmış

(Veysel, 2018: 29)

TKR.26.

Bu dünyaya gelen gülmez

Bir yol var ki giden gelmez
Bu hikmeti kimse bilmez
Ona sır demiş kapatmış
(Veysel, 2018: 29)

TKR.27.

Aslıma karışıp toprak **ol**unca
Çiçek **ol**ur mezarımı süslerim
(Veysel, 2018: 33)

TKR.28.

Ne zaman toprakla **bir**leşir cismim
Cümle mahluk ile **bir** olur ismim
Ne hasudum kalır **ne** de **bir** hasmım
Eski düşmanlarım olur dostlarım
(Veysel, 2018: 33)

TKR.29.

Evvel **de** topraktır sonra **da** adım
Geldim gittim bu sahnede oynadım
(Veysel, 2018: 33)

TKR.30.

Dünyada tükenmez **murat** var imiş
Ne alanı gördüm **ne murat gördüm**
Meşakkatin adın **murat** koymuşlar
Dünyada **ne** lezzet **ne** bir tad **gördüm**
(Veysel, 2018: 34)

TKR.31.

Ölüm var **dünyada** yok imiş murat
Gün be gün artıyor türlü meşakkat
Kalmamış **dünyada** ehli kanaat
İnsanlar içinde çok fesat gördüm
(Veysel, 2018: 34)

TKR.32.

Var mıdır dünyaya gelip de kalan
Gülüp **baştan başa muradın** alan
Muradı maksudu hepisi yalan

Ölümlü dünyada hakikat gördüm

(Veysel, 2018: 34)

TKR.33.

Dönüyor **bir** dolap çarkı **belirsiz**
Çağlayan **bir** su var arkı **belirsiz**
Veysel neler satar narkı **belirsiz**
Ne müşteri gördüm **ne** hesap gördüm

(Veysel, 2018: 34)

TKR.34.

Bir **derd** ehli bulsam **derd**im söylesem
İy'olmaz **derd**lerim halim n'olacak
Hekimler **derd**ime derman bulamaz
Bir **değil** beş **değil derd** kucak kucak

(Veysel, 2018: 35)

TKR.35.

Âşıklar alemde gülmez **dediler**
Akar göz yaşlarım silmez **dediler**
El elin derdini bilmez **dediler**
Kimler gelip hatırımı soracak

(Veysel, 2018: 35)

TKR.36.

Katlan **bu** cefaya sabreyle **gönül**
Bu dünyanın işi hep böyle **gönül**
Başından geçeni sen söyle **gönül**
Neler geldi geçti oldu olacak

(Veysel, 2018: 35)

TKR.37.

Dalgın dalgın seyreyledim alemi
İrenkler **ne** çiçekler **ne** koku **ne**
Bir arama yaptım kendi kafamı
Görünen **ne** gösteren **ne gör**gü **ne**

(Veysel, 2018: 36)

TKR.38.

Çeşitli irenkler türlü görüşler

Hayal **mıdır** rüya **mıdır** bu işler
Tatlı muhabbetler güzel sevişler
Güzellik **ne** sevda nedir sevgi **ne**
(Veysel, 2018: 36)

TKR.39.

Şekilsiz gölgesiz canlar nefesler
Duyulan ne duyuran ne duygu ne
(Veysel, 2018: 36)

TKR.40.

Kimse bilmez dünya nasıl kurulmuş
Her cisime **birer** zerre verilmiş
Cümle varlık **bir** kuvvetten var olmuş
Gelen **ne** giden **ne yol** ne **yol**cu **ne**
(Veysel, 2018: 36)

TKR.41.

Herkese gizlidir bu sırrı hikmet
Her nesnede vardır **bir** türlü ibret
Veysel'i söyletir **bir** büyük kuvvet
Söyleyen **ne söylet**en **ne** Tanrı **ne**
(Veysel, 2018: 36)

TKR.42.

Gâhi fakir **oldum** hayli süründüm
Gâhi Mecnun **oldum** aba büründüm
(Veysel, 2018: 37)

TKR.43.

Veysel bu sevdadan vaz **geç dediler**
Olup bitenleri yaz **geç dediler**
Sevdiğin kapıdan az **geç dediler**
Acı sözü **sev**diğimden işittim
(Veysel, 2018: 37)

TKR.44.

Derdimi söylesem derin **dereye**
Doldurur **dereyi** düz **olur gider**
Irakipler sıra dağlar arada

Korkarım yar benden yoz **olur gider**

(Veysel, 2018: 38)

TKR.45.

Göklerden süzüldüm tertemiz **indim**

Yere **indim** yedi **renge boyandım**

Boz bulanık bir sel oldum yürüdüm

Çeşit çeşit türlü **renge boyandım**

(Veysel, 2018: 39)

TKR.46.

Ne utandım **ne** kimseden korkarak

Kusur günah kirli **renge boyandım**

(Veysel, 2018: 39)

TKR.47.

Çok zaman seyrettim **ay**a yıldıza

Aydan parlak nurlu **renge boyandım**

(Veysel, 2018: 39)

TKR.48.

Veysel **yok**tan geldim **yok** olup geçtim

Ben deyenler yalan gerçeği seçtim

(Veysel, 2018: 39)

TKR.49.

Derdim gizli kapağını kaldırma

Yayılır aleme ziyan **görünür**

Her kişi dayanmaz cevrü cefaya

Âşıktan maşuka isyan **görünür**

(Veysel, 2018: 40)

TKR.50.

Gâhi deli eder **gâhi** serseri

Mecnunuz Leylamız ayan görünür

(Veysel, 2018: 40)

TKR.51.

Veysel ağlar ama gönlü ferahtır

Yar sana ilayık **bir** nesnem yoktur

Çünkü pervaneye ateş mübahtır

Cesette emanet **bir** can görünür

(Veysel, 2018: 40)

TKR.52.

Beni hor görme kardeşim
Sen altınsın **ben** tunç **muyum**
Aynı **var**dan **var** olmuşuz
Sen gümüşsün **ben** saç **mıyım**

(Veysel, 2018: 41)

TKR.53.

Ne var ise **sen**de **ben**de
Aynı varlık her bedende
Yarın mezara girende
Sen toksun da **ben** aç **mıyım**

(Veysel, 2018: 41)

TKR.54.

Topraktandır cümle beden
Nefsini **öl**dür **öl**meden
Böyle emretmiş yaradan
Sen kalemsin **ben** uç **muyum**

(Veysel, 2018: 41)

TKR.55.

Aynı **yol**cuyuz **yol**daşık
Sen yolcusun **ben** bac **mıyım**

(Veysel, 2018: 41)

TKR.56.

Anlatamam **derd**imi **dert**siz insana
Derd çekmeyen **dert** kıymetin bilemez
Derdim bana derman imiş bilmedim
Hiçbir zaman gül dikensiz olamaz

(Veysel, 2018: 42)

TKR.57.

Ah çeker âşıklar **ağlar** zarınan
Yüce dağlar şöhret bulmuş karınan
Çağlar deli gönül ırmaklarınan

Ağlar ağlar göz yaşların silemez

(Veysel, 2018: 42)

TKR.58.

Neler yaptı bana kader
Uyansana **kara bahtım**
Yel değdikçe erir gider
Karşı dağda **kara bahtım**

(Veysel, 2018: 44)

TKR.59.

Bilinmez nerde mekânı
Göke **bahtım** yere **bahtım**

(Veysel, 2018: 44)

TKR.60.

Bu **bir** sır ki açıklanmaz
Diyen **bil**mez **bil**en demez
Öyle **bir** yol giden gelmez
Uzar gider ara **bahtım**

(Veysel, 2018: 44)

TKR.61.

Saklanmaya imkân yoktur
Ora **bahtım** bura **bahtım**

(Veysel, 2018: 44)

TKR.62.

Talih çile kader sözü bir **etmiş**
Her nereye gitsem gezer peşimde
Kale mi fethetmiş ne şikar **etmiş**
Tutup bağladılar yedi yaşımda

(Veysel, 2018: 45)

TKR.63.

Kahretse ne kadar lütfu o **kadar**
Tahammülüm yoktur cevre bu **kadar**
Kırk üç yıl çekmişim sonu ne **kadar**
Uzak **mı** yakın **mı** görsem düşümde

(Veysel, 2018: 45)

TKR.64.

Yalvarsam kadere yardım etmez **mi**
Yeter bu çektiğim derdim **yet**mez **mi**
Nice kara günler gördüm gitmez **mi**
Bir fark yoktur yazım ile kışımda
(Veysel, 2018: 45)

TKR.65.

Gülmedim dünyada **gül**enler **gül**sün
Derdim yüreğimde eller ne bilsin
(Veysel, 2018: 45)

TKR.66.

Tecellim tersine çalmış kalemi
Önünden **gül**meyen sonra **gül**er mi
(Veysel, 2018: 45)

TKR.67.

Çok yalvardım **çok** yakardım
Uyanmadı kara bahtım
Şansım küsmüş etmez yardım
Uyanmadı kara bahtım
(Veysel, 2018: 46)

TKR.68.

Uyur uyanmaz ikbalım
Nic'olacak benim halım
Boynuna olsun vebalım
Uyanmadı kara bahtım
(Veysel, 2018: 46)

TKR.69.

Kader kedere eş **oldu**
Ağladım gözüm yaş **oldu**
Uzun boylu savaş **oldu**
Uyanmadı kara bahtım
(Veysel, 2018: 46)

TKR.70.

Kimine at vermiş eştirir **gezer**

Kimine aşk vermiş coşturur **gezer**
Kimine mal vermez koşturur **gezer**
Sanki bunu zengin etmek zor gibi
(Veysel, 2018: 47)

TKR.71.

Bir kısmına yayla vermiş köy **vermiş**
Bir kısmına büyük büyük pay **vermiş**
Sevdiğine güzellikle boy **vermiş**
Al yanaklar şule verir nur gibi
(Veysel, 2018: 47)

TKR.72.

Birinin aklı yok deli divane
Bir kısmı muhtaçtır acı soğana
Bir kısmını zengin etmiş yan yana
Şimdi kendi saklanıyor sır gibi
(Veysel, 2018: 47)

TKR.73.

Kimine saz vermiş çalar **eğlenir**
Kimi zevk içinde güler **eğlenir**
Veysel gözyaşların siler **eğlenir**
Yeter gayrı yumma gözün kör gibi
(Veysel, 2018: 47)

TKR.74.

Hani o gençlikte çağlayan **gönül**
Gâhi gülüp gâhi ağlayan **gönül**
Güzeller köşkünde yaylayan **gönül**
Gönül yaşar amma ümitler öldü
(Veysel, 2018: 48)

TKR.75.

Her gün hatırlarım **her gün** ağlarım
Veysel ağlamanın zamanı geldi
(Veysel, 2018: 48)

TKR.76.

Her **güzeli güzel** sanıp meyletme

Kalleş olur en sonunda aldanın

(Veysel, 2018: 49)

TKR.77.

Sen alemi **sev**en kim **sev**miş **sen**i

Göster bir güzelden var mı nişanın

(Veysel, 2018: 49)

TKR.78.

Gönül sensin **güzel**lerin cilası

Belli değil her **güzeli**n hiylesi

(Veysel, 2018: 49)

TKR.79.

Gönül der Veysel'e ey ahmak kişi

Bensiz yürümüyor **dünya**nın işi

Bütün **dünya** benden alır cümbüşü

Bensiz damarlarda oynamaz kanın

(Veysel, 2018: 49)

TKR.80.

Gönül sana nasihatım

Çağrılmazsan varma **gönül**

Seni sevmezse bir güzel

Bağlanıp da durma **gönül**

(Veysel, 2018: 50)

TKR.81.

Gâhi indin **gâh** yükseldin

Şimdi oldun turna gönül

(Veysel, 2018: 50)

TKR.82.

Bazı zengin **bazı** züğürt

Bazı usta **bazı** şagird

Bazı koyun **bazı** aç kurt

Her irenkten derme gönül

(Veysel, 2018: 50)

TKR.83.

Veysel gönülden ayrılmaz

Gâhi bilir **gâhi** bilmez

(Veysel, 2018: 50)

TKR.84.

Her türlü nesneye âşıksın gönül
Çalıp eğlenmezsem saz **neme gerek**
Her güzelden birer hisse umarsın
Gülüp oynamazsam kız **neme gerek**

(Veysel, 2018: 51)

TKR.85.

Deli gönül değme çaydan bulanmaz
Coşarsa dalgası **kendinden olur**
Derdsiz âşık diyar diyar dolanmaz
Gezdirir kavgası **kendinden olur**

(Veysel, 2018: 52)

TKR.86.

Boğulmaz denizden yenmez **ateş**ten
Ateşi kor közü **kendinden olur**

(Veysel, 2018: 52)

TKR.87.

Taşıma **su** ile değirmen dönmez
Dökülür çarka **su kendinden olur**

(Veysel, 2018: 52)

TKR.88.

Hastahane **hasta**ların yuvası
Yataklardan gelir **hasta**nın sesi
Çetin olur **hastal**arın gülmesi
Sor ki neler çekmiş gülene kadar

(Veysel, 2018: 53)

TKR.89.

Nice zehir içtim dost eli **ile**
Kafa çatlak gözü perdeli **ile**
Kırk üç yıl eğlendim bir deli **ile**
Tükenmez derdim var sanma bu kadar

(Veysel, 2018: 53)

TKR.90.

Deli gönül **ne gez**ersin
Geze **gez**e yorulman **mı**
Ne kazandın bu sevdadan
Vazgeç desem darılman **mı**

(Veysel, 2018: 55)

TKR.91.

Delisin gönül **delisin**
Güzellere cilvelisin

(Veysel, 2018: 55)

TKR.92.

Söyletme garip Veysel'i
Gâhi uslu **gâhi** deli

(Veysel, 2018: 55)

TKR.93.

Kuran'a **bak** İncil'e **bak**
Dört kitabın **dörd**ü de hak

(Veysel, 2018: 58)

TKR.94.

Bin **bir** ismin **bir**inden tut
Senlik benlik nedir sil at
Tuttuğun **yol**a doğru git
Yoldan çıkıp olma asi

(Veysel, 2018: 58)

TKR.95.

Yezit **ne**dir, **ne** kızılbaş
Değil miyiz hep bir kardaş
Bizi yakar **biz**im ataş
Söndürmektir tek çaresi

(Veysel, 2018: 58)

TKR.96.

Kişi ne çeker dilinden
Hem belinden **hem** elinden

(Veysel, 2018: 58)

TKR.97.

İkilikten gelir bela
Dava insanlık **dava**sı
(Veysel, 2018: 58)

TKR.98.

İtimat edersen benim sözüme
Gel birlik kavline girelim **kardaş**
Birlik çok tatlıdır, benzer üzüme
İçip şerbetini duralım **kardaş**
(Veysel, 2018: 60)

TKR.99.

Aldanma cahilin kuru lafına
Kültürsüz insanın külü **yalandır**
Hükmetse dünyanın her tarafına
Arzusu hedefi yolu **yalandır**
(Veysel, 2018: 61)

TKR.100.

Kar suyundan süzen çeşme göl **olmaz**
Gül dikende biter diken **gül olmaz**
Dız dız eden her sineğin **bal'olmaz**
Peteksiz arının balı **yalandır**
(Veysel, 2018: 61)

TKR.101.

İnsan bir deryadır **ilimde** mahir
İlimsiz insanın şöhreti zahir
(Veysel, 2018: 61)

TKR.102.

Saçma sapan sözler **hep** delip takma
Allah'ın yardımı **hep** çalışanlara
(Veysel, 2018: 62)

TKR.103.

Maziye karışmış yıllar **da** ay **da**
Geçmişi konuşmak getirmez fayda
(Veysel, 2018: 62)

TKR.104.

İnsanoğlu doğru yoldan şaşmazdı
İşde hiyle sözde yalan olmasa
Türlü türlü felakete düşmezdi
İşde hiyle sözde yalan olmasa
(Veysel, 2018: 63)

TKR.105.

Ne zina olurdu **ne** çapkın evlat
İşde hiyle sözde yalan olmasa
(Veysel, 2018: 63)

TKR.106.

Ne bir yetim hakkı **ne** de **bir** rüşvet
Yanmazdı gönüller olurdu hep şad
(Veysel, 2018: 63)

TKR.107.

Ne cinayet **ne** hırsızlık **ne** hapis
İşde hiyle sözde yalan olmasa
(Veysel, 2018: 63)

TKR.108.

Ortadan kalkardı günah musibet
Aşikâr olurdu **hak** ve **hak**ikat
(Veysel, 2018: 63)

TKR.109.

Tamuda **ol**mazdı kullara ceza
Olsa temiz ahlak ve hüsnü rıza
(Veysel, 2018: 64)

TKR.110.

Yalancılar belki kızar bu işe
Yalan ayaktadır çıkamaz başa
Kemlik düşünür mü **kardeş kardeşe**
İşde hiyle sözde yalan olmasa
(Veysel, 2018: 64)

TKR.111.

Veysel bu yollarda sarfeder nefes

Herkesin elinde gezer **bir** kafes
Bin **bir** türlü derdi çeker mi herkes
İşde hiyle sözde yalan olmasa
(Veysel, 2018: 64)

TKR.112.

Seksen yıllık **yol**u biraz düşünek
Enişli yokuşlu **yol**lar nic'**olur**
Geldik gideceğiz yoktur gitmemek
Kervan geçen gündüz olur gec'**olur**
(Veysel, 2018: 65)

TKR.113.

Yaklaşma **tembele** geç git uzaktan
Tembelin çenesi gevezec'olur
(Veysel, 2018: 65)

TKR.114.

Karnını doyurmaz tavla domine
Çare düşün **bak** derdinin em'ine
Bakma hesabına boş ver cemine
Ne derdine derman ne ilaç **olur**
(Veysel, 2018: 65)

TKR.115.

Ya bir zenaatkar **ya** bir memur **ol**
Düşün her tarafı ehli zamir **ol**
(Veysel, 2018: 65)

TKR.116.

Hamal **isen** iskelede mağzada
Mebusvari manto alma avrada
Çiftçi **isen** çarık işler tarlada
Boyalı iskarpin çirkincen'olur
(Veysel, 2018: 65)

TKR.117.

Esnaf **isen** aç dükkânı bazar **et**
Eğer seyyah **isen** geştü güzar **et**
Aç gözünü bu aleme nazar **et**

Şimdi genç olanlar sonra koc'olur

(Veysel, 2018: 66)

TKR.118.

Yolun bitmez belki **yol**da yorulun

Argın yorgun **yol**a gitmek güç **olur**

(Veysel, 2018: 66)

TKR.119.

Başımdan geçeni bir bir anlattım

Ne yanlış söyledim **ne** yalan kattım

Veysel der alana mücevher sattım

Alan **al**ır **al**mayana ac'olur

(Veysel, 2018: 66)

TKR.120.

Ölün **olur** dirin **olur**

Her hususta karın **olur**

İki cihan yerin **olur**

Ayrılmazsan doğru yoldan

(Veysel, 2018: 67)

TKR.121.

Sohbet etme kötü **ile**

Güreş etme katı **ile**

Gitme hırsın atı **ile**

Sakın hileden tuzaktan

(Veysel, 2018: 67)

TKR.122.

Veysel **söz**ün bir **söz olsun**

Çokça sabır hırs az **olsun**

İnce eğir ip düz **olsun**

Geçeceksin bu taraktan

(Veysel, 2018: 67)

TKR.123.

Dünya geniş idi şimdi daraldı

Çıkıp gideceğin yer **belli değil**

Yetmiş altı yıldır alır satarım

Bakmadım deftere kar **belli değil**

(Veysel, 2018: 70)

TKR.124.

Hırsızlar **çal**ardı at ile para

Şimdi **çal**ıyorlar uçak tayyare

(Veysel, 2018: 70)

TKR.125.

Evlattan uşaktan fayda bekleme

Binde bir bulunur o **da** tekleme

Cahil insan gül ise **de** koklama

Ayvası turuncu nar belli değil

(Veysel, 2018: 71)

TKR.126.

Ne oğluna güven **ne** de kızına

Doğru söylen kulak vermez sözüne

(Veysel, 2018: 71)

TKR.127.

Asırlar elinde **bir** tesbih **gibi**

Çeviriyor **çarkı devran bakalım**

Sayısız bugünler **bir** defter **gibi**

Deviriyor **çarkı devran bakalım**

(Veysel, 2018: 72)

TKR.128.

Ne ucu bellidir **ne** de ortası

Bir gizli sır giyinmiştir libası

(Veysel, 2018: 72)

TKR.129.

Her **bir**in **bir** türlü kara **düşürmüş**

Bülbülü gül için zara **düşürmüş**

Veysel'i bir sönmez nare **düşürmüş**

Kavuruyor çarkı devran bakalım

(Veysel, 2018: 72)

TKR.130.

Kaldırsam perdeyi döksem suçunu

Acep bu işime **ne dersin dünya**
Fısku fesat kaplamıştır içini
Bu çirkin huyları ni**dersin dünya**
(Veysel, 2018: 73)

TKR.131.

Dünyaya gelmemde maksat ne **idi**
Bir sadık dost bulup dem sürme **idi**
Arzum bir **gül**er yüz **gül** meme **idi**
Istırapla dolu kedersin dünya
(Veysel, 2018: 73)

TKR.132.

Nice zenginlerin çarkın çevirdin
Nice kahramanı teptin devirdin
(Veysel, 2018: 73)

TKR.133.

Ne bankeri kalır **ne** de bir fakir
Herkes kazancını sana bırakır
(Veysel, 2018: 73)

TKR.134.

Veysel'i düşürdün ne **hal**dan **hala**
Kimini gark ettin yeşile ala
(Veysel, 2018: 73)

TKR.135.

Koca **dünya** vaziyeti değişti
Günde türlü türlü dolap dönüyor
İnsan kanatlandı göklerde uçtu
Bilmeyenler eski **dünya** sanıyor
(Veysel, 2018: 74)

TKR.136.

Ey dünya kimseye yar olman yürü
Gidenler gidiyor gelmiyor geri
Göklerde beklerdik yağmuru karı
Şimdi **gökten** yere ataş iniyor
(Veysel, 2018: 74)

TKR.137.

Uyuma ey Veysel **uykudan uyan**
Yakın görünecek herkesçe beyan
(Veysel, 2018: 74)

TKR.138.

Tezvirlerin **işi** gider ileri
Yalancıya itibar çok ekseri
Hilekarın sahtekarın **işleri**
Yol açıyor rezalete nefrete
(Veysel, 2018: 75)

TKR.139.

İşittim **dünyaya gelin diyorlar**
Ben kocadım dahi dünya gelin mi
Yürü var **dünyaya** görün **diyorlar**
Ben kocadım dahi dünya gelin mi
(Veysel, 2018: 77)

TKR.140.

Galiba **feleğin** dünya madamı
Kambur **felek** çarha çarpar adamı
(Veysel, 2018: 77)

TKR.141.

Bu dünya görünmez böyle bir hayal
Bu imiş **ademi** aldatan her hal
Hesapsız yaşı var **Adem**'den evvel
Ben kocadım dahi dünya gelin mi
(Veysel, 2018: 77)

TKR.142.

Dünya **bir** dolap ki durmadan döner
İçimde çeşitli plana **ne den**
Herkes **bir** maksatla serpilir süner
Kuyruğu kınalı yalana **ne den**
(Veysel, 2018: 78)

TKR.143.

Atın arık **ise** çıkma yarışa

Kafan çürük **ise** girme her işe
Kolun kırık **ise** girme döğüşe
Yorulup yollarda kalana ne den
(Veysel, 2018: 78)

TKR.144.

Her gördüğün güzelliğe inanma
Herkesin bir yüzden hakkı var ama
Bu vatan uğruna ölene ne den
(Veysel, 2018: 78)

TKR.145.

Galiba dünyanın sonuna kaldık
Gelin **belli değil** kız **belli değil**
Ne nasihat duyduk **ne** öğüt aldık
Sohbet **belli değil** söz **belli değil**
(Veysel, 2018: 79)

TKR.146.

Dünya güzellendi tadı **kalmadı**
İnsanın edebi udu **kalmadı**
Günahın sevabın adı **kalmadı**
Hakikata giden iz **belli değil**
(Veysel, 2018: 79)

TKR.147.

Aylarca **yol** çeken develer atlar
Onları kurtardı bu ferasetler
İnsanlar **yol** için taktı kanatlar
Yokuş **belli değil** düz **belli değil**
(Veysel, 2018: 79)

TKR.148.

İrenkler çoğaldı boya bozuldu
Kumaş **belli değil** bez **belli değil**
(Veysel, 2018: 79)

TKR.149.

Veysel nene gerek dünyanın hali
Kimi hasır dokur **kimisi** halı

Tam çalgıya karıştırdık kavalı
Davul **belli değil** saz **belli değil**
(Veysel, 2018: 79)

TKR.150.

Bir kız ile karşılaştım
Göz aldatan **bir sinema**
Gözlerine baktım geçtim
Ben de oldum **bir sinema**
(Veysel, 2018: 80)

TKR.151.

Göçler gider katar katar
Kimi alır **kimi** satar
(Veysel, 2018: 80)

TKR.152.

Güzelliğin on par'etmez
Bu bendeki aşk **olmasa**
Eğlenecek yer bulaman
Gönlümdeki köşk **olmasa**
(Veysel, 2018: 82)

TKR.153.

Kim okurdu **kim** yazardı
Bu düğümü **kim** çözerdi
Koyun kurt ile gezerdi
Fikir **başka başk'**olmasa
(Veysel, 2018: 82)

TKR.154.

Bir seher vaktinde gençlik çağımda
Hayali kalbime geldi **gizlendi**
Boynum iğri seme serhoş gezerken
Aklımı başımdan aldı **gizlendi**
(Veysel, 2018: 83)

TKR.155.

Bu sevda başımdan ırılmaz **dedi**
Aşkın deryaları durulmaz **dedi**

Her güzele meyil verilmez **dedi**
Bir baktı yüzüme güldü gizlendi
(Veysel, 2018: 83)

TKR.156.

Hayal **mıdır** rüya **mıdır** ben şaştım
Çok aradım köşe köşe dolaştım
(Veysel, 2018: 83)

TKR.157.

Melek **miydi** huri **miydi** peri **mi**
Bir güzele benziyordu durumu
(Veysel, 2018: 83)

TKR.158.

Yıllarca avuttum garip **gönlümü**
Dedim o yar bir gün **gel**ecek **bize**
Gelmiş gitmiş **bizim** evi yoklamış
Gönüllerde gezer görülmez göze
(Veysel, 2018: 84)

TKR.159.

Tanışlık vermemiş **gezmiş** benim**le**
Can yoldaşı imiş öz canım **ile**
Gönülde hükmeden sultanım **ile**
Bugün bize gelmiş yar **geze geze**
(Veysel, 2018: 84)

TKR.160.

Benim bir **yârim var** aleme **yârdır**
Akıllar ermedik cilvesi **var**dır
(Veysel, 2018: 84)

TKR.161.

Ala gözlü benli dilber
Bir gün gelsen bize **doğru**
Seni sevdim can ü dilden
Çekme kendin naza **doğru**
(Veysel, 2018: 85)

TKR.162.

Ne pervam var **ne** de perde
Sanma beni hali bir **dem**
Söyler seni teller her **dem**
Kulak versen saza doğru
(Veysel, 2018: 85)

TKR.163.

Âşıka zülfüdar **isen**
Gülşende **gül**e zar **isen**
Hakikatli bir yar **isen**
Ben geleyim size doğru
(Veysel, 2018: 85)

TKR.164.

Gönülleri **bir** edelim
Gayrileri biz nidelim
İkimiz de **bir** gidelim
Yürüyelim ize doğru
(Veysel, 2018: 85)

TKR.165.

Hayal **bana** yakın **yar bana uzak**
Sevdası başıma dolanır gitmez
Aşkına düşeli **yar bana uzak**
Yüz bin öğüt versen biri kar etmez
(Veysel, 2018: 86)

TKR.166.

Senin **aşkın** beni kıldı urusvay
Düşmüşüm peşinde koşarım hay hay
Kabul et kapında beni de kul say
Dost yoluna ölür **âşık** ar etmez
(Veysel, 2018: 86)

TKR.167.

Seher vakti cümle kuşlar ötüşür
Bülbülün feryadı **yar uyandırır**
Şafak söküp tan yerleri ışırken
Sevdayı gönlümde **yar uyandırır**

(Veysel, 2018: 87)

TKR.168.

Âşık olan sevda ile savaşır
Güzel olan eda cilve naz taşır
Âşık maşukunu bulur koklaşır
Sevip **sev**işmeyi yar uyandırır

(Veysel, 2018: 87)

TKR.169.

Âşık oldum **diyar diyar** dolaştım
Nerde **derdli** görsem **derdimi** açtım
İy'olmaz dermansız bir **derde** düştüm
Hasreti kalbimde yar uyandırır

(Veysel, 2018: 87)

TKR.170.

Gezerim alemde ben **bir** Mecnun'um
Dünyadan bihaber geçiyor günüm
Canı dilden **bir** güzele vurgunum
Veysel'i gafletten yar uyandırır

(Veysel, 2018: 87)

TKR.171.

Nerde görsem yan yan kaçar
Bana bakar güler **gider**
Yanar kalbim ateş saçar
Kan ve keder dolar **gider**

(Veysel, 2018: 88)

TKR.172.

Gâhi uslu **gâhi** deli
Sunam senden ayrılalı

(Veysel, 2018: 88)

TKR.173.

Veysel **bağ**lanmış bir **bağ**a
Gözyaşlarım siler gider

(Veysel, 2018: 88)

TKR.174.

Senin **aşkın beni** Mecnun
Edem dedi olamadım
Ben bu **aşka** hiçbir derman
Çok aradım bulamadım
(Veysel, 2018: 89)

TKR.175.

Aşkın beni etti deli
Gâh boşaldım **Gâhi** dolu
(Veysel, 2018: 89)

TKR.176.

İsyan ettim **bile bile**
Kusurumu **bile**medim
(Veysel, 2018: 89)

TKR.177.

Ben bir ceset **sen** bir cansın
Hem dinimsin **hem** imansın
Bana **benden** yakın **sensin**
Dost yolunda ölemedim
(Veysel, 2018: 89)

TKR.178.

Yârin beyaz gerdanında
Türlü türlü haller **gördüm**
Sıralanmış her yanında
Yıldız gibi benler **gördüm**
(Veysel, 2018: 90)

TKR.179.

Elmas küpe kulağında
Güller açmış yanağında
Seher vakti dost bağında
Taze açmış **güller** gördüm
(Veysel, 2018: 90)

TKR.180.

Söylenir sevdan Veysel'i
Âşıktır aşığın temeli

(Veysel, 2018: 90)

TKR.181.

Ansızın kalbimde uyanan aşkın
Mübarek cemalin **gör**ünce **coşar**
Gerdan yaylasında **gör**düğüm köşkün
Adalet tahtını kurunca **coşar**

(Veysel, 2018: 91)

TKR.182.

Âşıklar aşk meyin içmiş ezelden
Ne kuru tahtadan **ne** sarı telden

(Veysel, 2018: 91)

TKR.183.

Sevme ile umut **dünyanın** tadı
Dünya güzel'olsa istemem yadı
Bu garip gönlümün sensin muradı
Kol kola can cana sarınca coşar

(Veysel, 2018: 91)

TKR.184.

Siyah tene yeşil donlar giyersin
Mevsimler içinde baharsın **yârim**
Türlü türlü irenkleri sayarsın
Misk ü amber gibi kokarsın **yârim**

(Veysel, 2018: 92)

TKR.185.

Dağlara taşlara süs **veren sensin**
Kurtlara kuşlara his **veren sensin**
Seherde bülbüle ses **veren sensin**
Yıldız mehtap leylü neharsın yârim

(Veysel, 2018: 92)

TKR.186.

Sular çağlarken baharda
Ben **o** yar ile konuştum
O zaman gönül **o** yerde
Ateş aldı ben tutuştum

(Veysel, 2018: 93)

TKR.187.

Sevdası kalbe yer etti
Kancasın sineme attı
Muhabbetim **sevdam** arttı
Bir tükenmez aşka düştüm
(Veysel, 2018: 93)

TKR.188.

Her sabah her sabah suya giderken
Yar yolunda toprak **olsam** toz **olsam**
Bakıp dört köşeye seyran ederken
Kara kaş altında ela göz **olsam**
(Veysel, 2018: 94)

TKR.189.

Üğrünü üğrünü giderken yola
Nice **dil**sizleri getirir **dil**e
Gövel ördek gibi inerken göle
Ya **bir** şahin **olsam** ya **bir** baz **olsam**
(Veysel, 2018: 94)

TKR.190.

Veysel ördek olsun **sen** de göl **yârim**
Yeter gayri Kerem eyle gel **yârim**
Lale sünbül mor menekşe gül **yârim**
Sen bir çiçek **olsan** ben **bir** yaz **olsam**
(Veysel, 2018: 94)

TKR.191.

Ferhat Şirin **için** kestiği taşlar
Benim senin için döktüğüm yaşlar
Seni yaksın **beni** yakan ateşler
Yaktı bu sinemi savruldu külü
(Veysel, 2018: 95)

TKR.192.

Arılar bal **için** bekler petekler
Alır her çiçekten verir emekler

Mecnun Leylâ **için** pınarı bekler
Ben de bir yâr **için** olmuşum deli
(Veysel, 2018: 95)

TKR.193.

Bir kökte uzanmış sarmaşık **gibi**
Dökülmüş gerdana saçların **güzel**
Gözlerin ufukta **bir** ışık **gibi**
Kara bulut **gibi** kaşların **güzel**
(Veysel, 2018: 96)

TKR.194.

Koynundaki turunç **mudur** nar **mıdır**
Adın Huri **midir** Gülizar **mıdır**
Gözlerinden akan yağmurlar **mıdır**
On beş on altı **mı** yaşların güzel
(Veysel, 2018: 96)

TKR.195.

Her **güzel** de eda ile salınmaz
Huri **misin** melek **misin** bilinmez
Emsalin dünyada azdır bulunmaz
Firdevsi Ala'da eşlerin **güzel**
(Veysel, 2018: 96)

TKR.196.

Güzel seni sarmak **için**
Yürüdü gönlüm **yürüdü**
Yar uğrunda ölmek **için**
Varıdı gönlüm **varıdı**
(Veysel, 2018: 97)

TKR.197.

Seni **sev**mem umum **gibi**
Sevgin ayrı zulum **gibi**
Ateşlenmiş bir mum **gibi**
Eridi gönlüm eridi
(Veysel, 2018: 97)

TKR.198.

Diyar diyar saldı beni
Sürüdü gönlüm **sürüdü**
(Veysel, 2018: 97)

TKR.199.

Her gördüğü Leyla **ol**sa
Kayıs Mecnun **ol**amazdı
Sevda yakın hedef uzak
Zarıdı gönlüm **zarıdı**
(Veysel, 2018: 97)

TKR.200.

Aşka mâni ar ve namus
Asla gerekmez **âşıka**
Bu perdeyi yırtabilsem
Durudu gönlüm **durudu**
(Veysel, 2018: 97)

TKR.201.

Yandı Veysel canım **yandı**
Vakit geçti yar uyandı
Yolum yokuşa dayandı
Farıdı gönlüm **farıdı**
(Veysel, 2018: 97)

TKR.202.

Gönlü çelik bağrı taştır
Deli **gönül** nedir zarın
(Veysel, 2018: 98)

TKR.203.

Durmaz yanar tütünü **yok**
Yazısı **yok** sütunu **yok**
Bu sevdadan çetini **yok**
Uzun boylu bir savaştır
(Veysel, 2018: 98)

TKR.204.

Boyu servi çınar **gibi**
Gökte turna döner **gibi**

Dala bülbül konar **gibi**
Avaz veriyor kuşlara
(Veysel, 2018: 99)

TKR.205.

Bülbül bağlıdır kafeste
Kavuşursak son nefeste
Gül bahçede **bülbül** seste
Veysel yapış zülfü yâre
(Veysel, 2018: 99)

TKR.206.

Salınıp giderken **boy**unu gördüm
Selvi **miydi** fidan **mıydı boy muydu**
Eğmiş kaşlarını **yay**ını gördüm
Kılıç **mıydı** gamze **mıydı yay mıydı**
(Veysel, 2018: 100)

TKR.207.

Avazı bülbülde sedası kuşta
Keklik **miydi** turna **mıydı** toy **muydu**
(Veysel, 2018: 100)

TKR.208.

Dilim tutup soramadım yurdunu
Yayla **mıydı** kasaba **mı** köy **muydu**
(Veysel, 2018: 100)

TKR.209.

Karadeniz gibi kükrer coşarsa
Dalgası gelince yaman **âşıklar**
Hırs gelip de ayranlığı şişerse
Kaybeder irade dümen **âşıklar**
(Veysel, 2018: 101)

TKR.210.

Ağzına geleni hemen atarlar
Ben **âşıkım** diye çalım satarlar
Haram **demez** helal **demez** yutarlar
Bibersiz baharsız çemen **âşıklar**

(Veysel, 2018: 101)

TKR.211.

Karanlıkta ayna görse ay **sanır**
Ürüyada şarap içse mey **sanır**
Mezarlığa yol uğrasa köy **sanır**
Gözleri kararmış duman âşıklar
(Veysel, 2018: 101)

TKR.212.

İyi **demez** kötü **demez** meth**eder**
Bakarsın ki bir tel kırmış çat **eder**
Sorsan **baksan aşka** binmiş at **eder**
Yorulup yollarda kalan **âşıklar**
(Veysel, 2018: 101)

TKR.213.

Şehvetle **âşıktır** kıza geline
Arı olan tuz katar mı balına
İbrişimden nazik ipek teline
Takarlar çeşitli yalan **âşıklar**
(Veysel, 2018: 101)

TKR.214.

Kabını yumaya bulamaz karı
Hind'den **Hindistan**'dan bahseder yâri
(Veysel, 2018: 101)

TKR.215.

Asıl **âşıkların** arzu cemaldir
Arifler bilirler ehli kemaldir
Âşıklar bizlere yüz yıllık yoldur
Koşsak da peşinden hemen **âşıklar**
(Veysel, 2018: 101)

TKR.216.

Âşıklar çoğaldı sadık az **kaldı**
Fikreyle ey Veysel **ne** zaman geldi
Şiirde **ne** özet **ne** bir öz **kaldı**
Savurur denesiz saman **âşıklar**

(Veysel, 2018: 101)

TKR.217.

Sen bir ceylan olsan ben de bir **av**cı
Avlasam çöllerde saz **ile seni**
Bulunmaz dermanı yoktur ilacı
Vursam yaralasam söz **ile seni**
(Veysel, 2018: 103)

TKR.218.

Ben bir çoban olsam **sen** de bir koyun
Seslesem elime tuz **ile seni**
(Veysel, 2018: 103)

TKR.219.

Koyun **olsan** otlatırdım yaylada
Tellerini yoldurmazdım hoyrata
Balık **olsan** takla dönsen deryada
Düşürürsem toruma bez **ile seni**
(Veysel, 2018: 103)

TKR.220.

Bilmem hayal **mıydı** yoksa düş **müydü**
Gönül arzusunu buldu **bu gece**
Yalın kılıç **mıydı** bir ateş **miydi**
İçerim köz ile doldu **bu gece**
(Veysel, 2018: 104)

TKR.221.

Bilemedim gece **ile** gündüzü
Seçemedim güneş **ile** yıldızı
(Veysel, 2018: 104)

TKR.222.

Sıra sıra benleri var sayılmaz
Aşk meyinden içen **âşık** ayılmaz
(Veysel, 2018: 104)

TKR.223.

Yakın **olur** ehli aşkın ırağı
Gölköy **oldu** Veysellerin durağı

(Veysel, 2018: 104)

TKR.224.

Köşeyi Vahdete çekilsem dursam
Mihneti dünyanın derdi **bırakmaz**
Feragat eylesem sohbetten sazdan
Sevdiğim güzelin virdi **bırakmaz**

(Veysel, 2018: 105)

TKR.225.

Kin ile kibirden olaydım beri
Nefis **var** tamah **var** dördü **bırakmaz**

(Veysel, 2018: 105)

TKR.226.

Çocuk **olsam** beleklere belensem
Memin **olsam** ince'lekten elensem
Mecnun **olsam** şu alemi dolansam
Anamın babamın yurdu **bırakmaz**

(Veysel, 2018: 105)

TKR.227.

Şaşkın **bir** haldeyim nasıl **eylesem**
Bir derd ehli bulsam **derdim** söylesem
Başımı sevdadan halas **eylesem**
Gönül bir güzeli sardı **bırakmaz**

(Veysel, 2018: 105)

TKR.228.

İzi kayıp kendi gizli bir yâre
Âşıkım peşinde gezerim **böyle**
Sual ettim bülbüllere **güllere**
Güllerden kokusun sezerim **böyle**

(Veysel, 2018: 106)

TKR.229.

Bu aşk **bir** deryadır haddi bulunmaz
Bu bir dâdı Hak'tır **sil**sem **sil**inmez
Öyle **bir** güzel ki nesli bilinmez
Yalvarır düğmesin çözerim **böyle**

(Veysel, 2018: 106)

TKR.230.

Veysel'i **kapına** kul eyle bari
Eşsinler **kapına** mezarım **böyle**
(Veysel, 2018: 106)

TKR.231.

Sen bir aşksın **ben bir** mecnun
Sen olmasan ben olmazdım
Sen bir gülsün **ben bir** bülbül
Sen olmasan ben olmazdım
(Veysel, 2018: 107)

TKR.232.

Kalbimde yaşarsın her an
Varım yoğum sensin inan
Kalbimdeki aziz mihman
Sen olmasan ben olmazdım
(Veysel, 2018: 107)

TKR.233.

Ansızın kalbime girdin
Türlü türlü **dertler** verdin
Beraberce çeker **derdin**
Sen olmasan ben olmazdım
(Veysel, 2018: 107)

TKR.234.

Sensin benim cümle varım
Yoktur başka kisb ü kârım
Hem yazımsın **hem** baharım
Sen olmasan ben olmazdım
(Veysel, 2018: 107)

TKR.235.

Bağrımdaki açan çiçek
Türlü koku **türlü** irenk
Bu bendeki olan gerçek
Sen olmasan ben olmazdım

(Veysel, 2018: 107)

TKR.236.

Dokun Veysel tele **dokun**
Coştu gönül etti akın
Sensin **bana benden** yakın
Sen olmasan ben olmazdım
(Veysel, 2018: 107)

TKR.237.

Tabiatın bir cilvesi
Âşıkları yakar **gider**
Sevilip **sev**mek hevesi
Ömür boyu akar **gider**
(Veysel, 2018: 108)

TKR.238.

İnsanoğlu yana yana
Git**gide** yaklaşır sona
Zengin fakir ayni hana
Pencereden bakar **gider**
(Veysel, 2018: 108)

TKR.239.

Olsa **da** gözleri ama
Sevgisi ışır daima
Her **âşık da** gider amma
Aşk tacını takar **gider**
(Veysel, 2018: 108)

TKR.240.

Irmaklar denize koşar **da**
Sel olur bir gün taşar **da**
Veysel'le Ümit Yaşar'**da**
Şimşek gibi çakar **gider**
(Veysel, 2018: 108)

TKR.241.

Al kâtip kalemi yaz bu selamı
Mektup yâre selamımı ulaştır

Bir yar için terk eyledim sılamı
Mektup yâre selamımı ulaştır
(Veysel, 2018: 113)

TKR.242.

Ağlar **mı** güler **mi** gör benim sunam
Mektup yâre selamımı ulaştır
(Veysel, 2018: 113)

TKR.243.

Gider bu hasretlik yıla **yetmez mi**
İsmin tesbih ettim dile **yetmez mi**
Bülbülün feryadı güle **yetmez mi**
Mektup yâre selamımı ulaştır
(Veysel, 2018: 113)

TKR.244.

Gönüle hasiret göze yol yaman
Veysel'i söyletir **bir** kaşı keman
Mektup ile konuşalım **bir** zaman
Mektup yâre selamımı ulaştır
(Veysel, 2018: 113)

TKR.245.

Ayrılık günleri geldi dayandı
Eğlenip burada kalan **elveda**
Eridi cesedim yüreğim yandı
Sinem **delik delik delen elveda**
(Veysel, 2018: 114)

TKR.246.

Gelin **birer birer** helallaşayım
Yol verin ki şu dağları aşayım
(Veysel, 2018: 114)

TKR.247.

Veysel'in **derd**inin yoktur ilacı
Gurbetin **dert**leri **acı**dır **acı**
(Veysel, 2018: 114)

TKR.248.

Ayrılık tecellim gurbet kaderim
Çeke çeke bu dert beni kocadır
(Veysel, 2018: 115)

TKR.249.

Kavuşmayı zorlaştıran engel **var**
İçerimde ateş dolu mangal **var**
Beni çeken cazibeli çengel **var**
Sevgi ızdırabı bir eğlencedir
(Veysel, 2018: 115)

TKR.250.

Zaten âşıkların gözü aç **olur**
Gelip geçen yolcuların bac'**olur**
Veysel'e bir buse versen nic'**olur**
Sadaka muhtaca ekmek acadır
(Veysel, 2018: 115)

TKR.251.

Bülbüller gül için geymişler kara
Seherler uyanır **bülbül** zarından
(Veysel, 2018: 116)

TKR.252.

Derdimi sorarsan dürülü kat kat
Ey gönül **derd**inden etme şikâyet
(Veysel, 2018: 116)

TKR.253.

Derd ile mihnete dalmayan âşık
Ne yemiş **ne** doymuş eli bulaşık
Kınaman Veysel'i fikri dolaşık
Ayrılmış **yar**ından **yar** diyarından
(Veysel, 2018: 116)

TKR.254.

Gelen **yok** giden **yok** uzadı ara
Ilgaz Dağı **yol** vermiyor geçilmez
Havalansam **yol**daş olsam kuşlara
Kollarım **yok** kanadım **yok** uçulmaz

(Veysel, 2018: 117)

TKR.255.

Bahar gelsin turnalara eş **olam**
Yağmur **olam** gözden akan yaş **olam**
Ala gözlü bir sunaya kaş **olam**
O zamanlar bana kıymet biçilmez

(Veysel, 2018: 117)

TKR.256.

Bu sene de Gölköy **bana** yurd **oldu**
Ilgaz Dağı aramızda perd'**oldu**
Senden ayrıldığım **bana derd oldu**
Derdim **senden** başkasına açılmaz

(Veysel, 2018: 117)

TKR.257.

Dert **bir yana** çeker sevda **bir yana**
Yanmak için dolaşıyor pervana
Her baktıkça seni gördüm **her yana**
Veysel yardan **yar Veysel'den** seçilmez

(Veysel, 2018: 117)

TKR.258.

Ah çektikçe erir **gider**
Yüreğimin yağı **benim**
Seni görsem durur **gider**
Dillerimin bağı **benim**

(Veysel, 2018: 118)

TKR.259.

Gam leşkeri **saf saf oldu**
Hep sözlerim boş laf **oldu**
Senin yolunda mahv **oldu**
Gençliğimin çağı benim

(Veysel, 2018: 118)

TKR.260.

Ah belimi büken **oldu**
Gurbet bana diken **oldu**

Altı aydır mekân **oldu**
Dibi Kırkkız Dağı **benim**
(Veysel, 2018: 118)

TKR.261.

Her gün yediğim **iç**tiğim
İçerimde ağu **benim**
(Veysel, 2018: 118)

TKR.262.

Sinemi yakıyor sılanın aşkı
Deli gönül farımadan **yetişek**
Mor çiçekli yaylaların çağıdır
Güller solup kurumadan **yetişek**
(Veysel, 2018: 119)

TKR.263.

Günden güne artar gönlün yarası
Cennet olmuş o **cennet**'in merası
(Veysel, 2018: 119)

TKR.264.

Benden selam söylen vefasız yâre
Gurbet **ben**im olsun **sıla kendine**
Çekilmedik derdimizi bölüşek
Başlı **ben** alayım **sıla kendine**
(Veysel, 2018: 120)

TKR.265.

Dökek derdimizi ölçek bölüşek
Ne el bize ne biz **el**e karışak
Felek **bize gül** demez ki **gül**üşek
Cefa benim olsun çile **kendine**
(Veysel, 2018: 120)

TKR.266.

Çektiğim cefalar yar **senden geldi**
Bana bu sitemler **kar senden geldi**
Başımdaki duman **kar senden geldi**
Ben kara bağlayım ala **kendine**

(Veysel, 2018: 120)

TKR.267.

Evvelden hastadır yaralı **gönlüm**
Sevdayı mahbuba ereli **gönlüm**
Aşkın gömleğine gireli **gönlüm**
Hicranı Veysel'den n'ola **kendine**

(Veysel, 2018: 120)

TKR.268.

Mecnun **gibi** dolanırım çöllerde
Hayal beni **yel**diriyor **yel gibi**
Ah çeker ağlarım gurbet ellerde
Durmaz akar gözüm yaşı sel **gibi**

(Veysel, 2018: 121)

TKR.269.

Hesapsız haftalar yıllar geçiyor
Evvel **benim** idi şimdi kaçıyor
Varıp düşmanlara derdin açıyor
Beni görüp saklanıyor el **gibi**

(Veysel, 2018: 121)

TKR.270.

Zincirsiz kösteksiz bağladı **beni**
Tatlı dilleriyle eğledi **beni**
Yurdumdan yuvamdan eyledi **beni**
Yârsız dünya malı bana pul **gibi**

(Veysel, 2018: 121)

TKR.271.

Aşkın beni deryalara daldırır
Bazı ağlatır da **bazı** güldürür
İster azat eder **ister** öldürür
Sefil Veysel kapısında kul **gibi**

(Veysel, 2018: 121)

TKR.272.

Bir ulu kuş olsam uçsam yürüsem
O zaman gönlüme yoldaş **olurum**

Sakin **ol**sam bu sevdadan farısam
Balsız kovan gibi bomboş **olurum**
(Veysel, 2018: 122)

TKR.273.

Bir ulu ağaçtan **bir** yaprak düşse
O anda **acısın** duyar **iniler**
Katlansa **acıya** sakince geçse
Esen rüzgarlara uyar **iniler**
(Veysel, 2018: 123)

TKR.274.

Bu aşkın meyinden içip de **kanan**
Gencecik başını sevdaya salan
Yârinden ayrılıp gurbette **kalan**
Geçen günlerini sayar **iniler**
(Veysel, 2018: 123)

TKR.275.

Dağlar çiçek **açar** Veysel **derd açar**
Derdine düştüğüm yar benden kaçar
Gerçek âşık olan kendinden geçer
Derdini aleme yayar **iniler**
(Veysel, 2018: 123)

TKR.276.

Bizim eller **yayla**sına yürümüş
Tez gidelim o göçlere erelim
Boz dumanlı soğuk sulu **yayla**nın
Soldurmadan çiçeğini derelim
(Veysel, 2018: 124)

TKR.277.

Kuz'lamış koyunlar **kuzu**lar körpe
Saf tutar güzeller el çırpa çırpa
(Veysel, 2018: 124)

TKR.278.

Bizim elin menekşesi mor **olur**
Güzeli âşıka sitemkâr **olur**

Her çiçeğin bir mevsimde yer**'olur**
Bu sırları tabiata soralım
(Veysel, 2018: 124)

TKR.279.

Kalktı deli gönül kısmet ayrıldı
Siz sağ olun biz selamet gidelim
Sılayı görmenin zamanı geldi
Siz sağ olun biz selamet gidelim
(Veysel, 2018: 124)

TKR.280.

Helal olsun **hakk**ım var ise **size**
Hakkınızı **helal** edin **siz bize**
Sağ olursak yine gelir **yüz yüze**
Siz sağ olun biz selamet gidelim
(Veysel, 2018: 124)

TKR.281.

Yeni mektup aldım **gül** yüzlü yardan
Gözletme yolları gel **deyi yazmış**
Sivralan köyünden bizim diyardan
Dağlar mor menevşe **gül deyi yazmış**
(Veysel, 2018: 126)

TKR.282.

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sâdık yârim kara topraktır
Beyhude dolandım boşa yoruldum
Benim sâdık yârim kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

TKR.283.

Nice güzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gördüm **ne** fayda buldum
Her türlü isteğim **topraktan** aldım
Benim sâdık yârim kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

TKR.284.

Koyun **verdi** kuzu **verdi** süt **verdi**
Yemek **verdi** ekmek **verdi** et **verdi**
Kazma ile döğmeyince kıt **verdi**
Benim sâdık yârim kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

TKR.285.

Her gün **beni** tepesinde götürdü
Benim sâdık yârim kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

TKR.286.

Yine **beni** karşıladı gülünen
Benim sâdık yârim kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

TKR.287.

İşkence yaptıkça **bana** gülerdi
Bunda yalan yoktur herkes de gördü
Bir çekirdek **verdim** dört bostan **verdi**
Benim sâdık yârim kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

TKR.288.

Havaya **bakarsam hava alırım**
Toprağa bakarsam dua **alırım**
Topraktan ayrılsam nerde kalırım
Benim sâdık yârim kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

TKR.289.

Dileğin var ise iste Allah'tan
Almak için uzak gitme **toprak**tan
Cömertlik **toprağa** verilmiş Hak'tan
Benim sâdık yârim kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

TKR.290.

Hakikat ararsan açık bir nokta
Allah kula yakın **kul** da **Allaha**

Hak'kın hazinesi gizli **toprak**ta

Benim sâdık yârim kara topraktır

(Veysel, 2018: 128)

TKR.291.

Bütün kusurlarım **toprak** gizliyor

Merhem çalıp yaralarım düzlüyor

Kolun açmış yollarımı gözlüyor

Benim sâdık yârim kara topraktır

(Veysel, 2018: 128)

TKR.292.

Yel estikçe dalgalanır dalları

Türlü türlü sadâ verir ağaçlar

Tertip olmuş kuğu gibi dilleri

Türlü türlü sadâ verir ağaçlar

(Veysel, 2018: 130)

TKR.293.

Bahar gelir yaprak açar yaz **olur**

Aşka düşen ateş **olur** köz **olur**

Kaval **olur** keman **olur** saz **olur**

Türlü türlü sadâ verir ağaçlar

(Veysel, 2018: 130)

TKR.294.

Yel değdikçe ince dallar ses **verir**

Yeşil yaprak etrafına süs **verir**

Aşılarsan meyvesini has **verir**

Türlü türlü sadâ verir ağaçlar

(Veysel, 2018: 130)

TKR.295.

Balta **gelir** yalağından yad **eder**

Usta **gelir** keman yapar ud **eder**

Yanık sesli kaval ne feryad **eder**

Türlü türlü sadâ verir ağaçlar

(Veysel, 2018: 130)

TKR.296.

Davul **olur gümbür gümbür gümüler**
Zurna **olur** ince sesle iniler
Gıranata derdlerimi yeniler
Türlü türlü sadâ verir ağaçlar
(Veysel, 2018: 130)

TKR.297.

Yağmur yağar şimşek çakar gök gürler
Çoban kaval çalar seslenir kırlar
Güneş vurur buharlanır o yerler
Derin derin derelerden su çağlar
(Veysel, 2018: 131)

TKR.298.

Dağları her türlü gül **eden** mevsim
Ayları toplayıp yıl **eden** mevsim
Veysel'i bir aşka kul **eden** mevsim
Kırılmaz **Veysel'i bağlayan bağlar**
(Veysel, 2018: 131)

TKR.299.

Esti bahar yeli **kar**lar eridi
Kubarmış dağlarda **kar çiçekleri**
Kavlettim yar ile ahdim var idi
Birlikte dermeye mor **çiçekleri**
(Veysel, 2018: 132)

TKR.300.

Daima bulanın asla durulman
Nedir bu **sen**deki hal **Kızılırmak**
Çağlayıp akarsın hiç mi yorulman
Seni zapt eyleyemez göl **Kızılırmak**
(Veysel, 2018: 133)

TKR.301.

Zara dağlarından toplaşın **gelin**
Sivas'ın kenarın dolaşın **gelin**
Yıldız ırmağına ulaşın **gelin**
Göksu'yu beraber al **Kızılırmak**

(Veysel, 2018: 133)

TKR.302.

Ulu sular ile akıp **gidersin**
Tavşanlı Dağına bakıp **gidersin**
Uğradığın yeri yıkıp **gidersin**
Git Karadeniz'e dol **Kızılırmak**

(Veysel, 2018: 134)

TKR.303.

Seni tutsun beni tutan **uykular**
Derin **uykulara** dal **Kızılırmak**

(Veysel, 2018: 134)

TKR.304.

Bahar gelir gudurursun
Kızılırmak seni seni
Ne uyursun ne durursun
Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 135)

TKR.305.

Gelin **yedin** kızlar **yedin**
Nice ela gözler **yedin**
Seksen doksan yüzler **yedin**
Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 135)

TKR.306.

Gençler **yersin** goca **yersin**
Gündüz **yersin** gece **yersin**
Hâkim benden sormaz dersin
Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 135)

TKR.307.

Yakının var ırağın **var**
Zemheride **bir** çağın **var**
Bir de budan tuzağın **var**
Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 135)

TKR.308.

Parça parça etsem **seni**
Fabrikaya tutsam **seni**
Deniz olsan yutsam **seni**
Kızılırmak seni seni

(Veysel, 2018: 136)

TKR.309.

Girdim dostun bahçesine
Hayran oldum o dallara
Çiçeklerin rayhasına
Hayran oldum o dallara

(Veysel, 2018: 137)

TKR.310.

Kimi ufak **kimi** iri
Her biri tutmuş **bir** yeri
Her zaman ayak üzeri
Hayran oldum o dallara

(Veysel, 2018: 137)

TKR.311.

Baktım acıdım halına
Kuşlar kondurmuş dalına
Yaprak sesi **kuş** diline
Hayran oldum o dallara

(Veysel, 2018: 137)

TKR.312.

Yel estikçe **hışır hışır**
Olan yaprak titireşir
Seher **yel**iyle koklaşır
Hayran oldum o dallara

(Veysel, 2018: 137)

TKR.313.

Kimi sulu **kimi su**suz
Yatmaz **uyu**maz **uyku**suz

Hayal bilmez ürüyasız

Hayran oldum o dallara

(Veysel, 2018: 137)

TKR.314.

Gözyaşları gibi ulu dağlardan

Enginden engine çağlayan sular

Derin derin derelerden dönerek

Arayıp aslını ağlayan sular

(Veysel, 2018: 139)

TKR.315.

Çağlayarak **o** bahçeden **o** bağa

Hayat **verir** kuvvet **verir toprağa**

İrenk **verir** çiçeklere yaprağa

Nebatı **toprağı** bağlayan **sular**

(Veysel, 2018: 139)

TKR.316.

İnsanoğlu **suyu** koymaz haline

Setler çeker baraj yapar yoluna

Bunca santıraller almış eline

Her bir ihtiyacı sağlayan **sular**

(Veysel, 2018: 139)

TKR.317.

Her zaman âşıkım **su**yun sesine

Baharda bulanıp çağlamasına

Akar gözyaşlarım gam deryasına

Veysel'in derdini yen'leyen **sular**

(Veysel, 2018: 139)

TKR.318.

Geçti bahar geldi yazın

Turnam senin sunam senin

Sinemi deler avazın

Turnam senin sunam senin

(Veysel, 2018: 140)

TKR.319.

Avcın **benim** kıymam cana
Göz göz yara açtın **bana**
Tellerin atmam yabana
Turnam senin sunam senin
(Veysel, 2018: 140)

TKR.320.

Sen keklik ol Veysel çalı
Gel saklasın **sen** dalı
Yolunda kurban olmalı
Turnam senin sunam senin
(Veysel, 2018: 140)

TKR.321.

Ağaçlar al giydi kuşlar dillendi
Açtı bahar çiçekleri Ada'nın
Toprak mevce geldi yer yeşillendi
Açtı bahar çiçekleri Ada'nın
(Veysel, 2018: 141)

TKR.322.

Adapazarı'na demişler **Ada**
Yar elinden **yar**alarım ziyade
(Veysel, 2018: 141)

TKR.323.

Mektup yok sıladan dağlar kar **mıdır**
Akar gözüm yaşı bir pınar **mıdır**
Kuşlar eşin bulmuş ilk**bahar mıdır**
Açtı bahar çiçekleri Ada'nın
(Veysel, 2018: 141)

TKR.324.

Bir hazin **ses** şafaklara **ses**lenir
Neler duymaz badı saba o **ses**ten
(Veysel, 2018: 142)

TKR.325.

Seherde yuvada uyanır kuşlar
Dallar sadâ verir dağlar ses verir

Her **biri bir** türlü feryada başlar
Dallar sadâ verir dağlar ses verir
(Veysel, 2018: 143)

TKR.326.

Yaprak **sesi** kaval **sesi** su **sesi**
Dallar sadâ verir dağlar ses verir
(Veysel, 2018: 143)

TKR.327.

Uyandım kuşların ince **ses**ine
Seherle birlikte iniler **durur**
Ses verdim **ses**ine bilircesine
Âşıkın derdini yeniler **durur**
(Veysel, 2018: 144)

TKR.328.

Veysel de yaralı geyik **gibidir**
Kapalı dertlere höyük **gibidir**
Ne sarhoştur **ne** de ayık **gibidir**
Sinesi kös gümüler **durur**.
(Veysel, 2018: 144)

TKR.329.

Türlü türlü irenklere belenmiş
Yeşil yaprağile döşeli **dağlar**
Giyinmiş kuşanmış gelin misali
Gülüyor yüzüne neş'eli **dağlar**
(Veysel, 2018: 145)

TKR.330.

Yüce **dağlar** birbirine göz **eder**
Rüzgâr ile mektuplaşır naz **eder**
Gâhi duman bürür **gâhi** yaz **eder**
Dereli tepeli köşeli **dağlar**
(Veysel, 2018: 145)

TKR.331.

Kışı gelince beyaz çarşaf bürünür
Bahar gelir **dağlar** yunur arınır

Hangisine baksan cennet görünür
Sizi benimseyip coşalı **dağlar**
(Veysel, 2018: 145)

TKR.332.

Ovalar **bizim**dir **dağ bizim dağlar**
Ağlatma Veysel'i gel gözüm **dağlar**
Dağlarsa sinemi gurbetlik **dağlar**
Sevgilimden ayrı düşeli **dağlar**
(Veysel, 2018: 145)

TKR.333.

Arzusun çektiğim Beserek Dağı
Elvan elvan çiçeklerin açtı **mı**
Çevre yanın güzellerin otağı
Bizim eller yaylasına göçtü **mü**
(Veysel, 2018: 145)

TKR.334.

Güney tarafında Kurban Pınarı,
Kalktı **mı** Mezarlı Boyu'nun karı
Garip öter meşeliğin kuşları,
Yavru şahin yuvasından uçtu **mu**
(Veysel, 2018: 146)

TKR.335.

Havalandı gönlüm inmez engine
Her zaman gönlümün yaylası Tecer
Yüzünü benzettim gülün rengine
Her zaman gönlümün yaylası Tecer
(Veysel, 2018: 147)

TKR.336.

Tecer Dağı her **yayladan yayladır**
İşittiğim haber bana gayledir
(Veysel, 2018: 147)

TKR.337.

Haber aldım gene başın **duman**lı
Dağılmış **duman**ın şöhreti şanlı

(Veysel, 2018: 147)

TKR.338.

Gelmiş o **yayla**nın baharı yazı
Öter bülbülleri hoştur avazı
Bilir Köroğlu'nu sever Ayvaz'ı
Her zaman gönlümün yaylası Tecer

(Veysel, 2018: 147)

TKR.339.

Yüce **yayla**m güzellerin otağı
Hoştur Veysel **yayla**ların o çağı
Ulu dağlar koç yiğitlerin yatağı
Her zaman gönlümün yaylası Tecer

(Veysel, 2018: 147)

TKR.340.

Bir yar için diyar diyar dolandım
Yoruldum da Çamlıbel'e yaslandım
Irmak oldum çalkalandım bulandım
Duruldum da Çamlıbel'e yaslandım

(Veysel, 2018: 148)

TKR.341.

Gâhi gönül **oldum** yüksekten uçtum
Ferhat **oldum** aşk uğrunda çalıştım
İrenk irenk çiçeklere karıştım
Derildim **de Çamlıbel'e yaslandım**

(Veysel, 2018: 148)

TKR.342.

Bu dünyada iki şeyden tacizim
Biri seldir **birin** demem azizim

(Veysel, 2018: 149)

TKR.343.

Sekizinci ayın yirmi ikisi
Emeklerim zay'eyledi sel benim
Sele gitti hasılatın hepisi
Emeklerim zay'eyledi sel benim

(Veysel, 2018: 150)

TKR.344.

Tırtıl **geldi** tevekleri taladı
Sel geldi de **elek elek eledi**
Hasılatı çamurlara beledi
Emeklerim zay'eyledi sel benim

(Veysel, 2018: 150)

TKR.345.

Bu **sel** bizi **ne** pek kötü belledi
Dümdüz etti patatesi milledi
Ne çapasın vurdu **ne** de belledi
Emeklerim zay'eyledi sel benim

(Veysel, 2018: 150)

TKR.346.

Sel için söyledim **ben** bu destanı
Emeklerim zay'eyledi sel benim

(Veysel, 2018: 150)

TKR.347.

Üç beş kağnı **sap** getirdik harmana
Sarardı **sap**ları çürüdü dene
Beni böyle hali koymaz her sene
Emeklerim zay'eyledi sel benim

(Veysel, 2018: 151)

TKR.348.

Nice **ırmak** gördüm akar her **yerde**
Selden **ırmak** yoktur hiç**bir** diyarda
Ev yıkanın **evi** olmaz **bir yerde**
Emeklerim zay'eyledi sel benim

(Veysel, 2018: 151)

TKR.349.

Sen bilirsin ülke **senin** el **senin**
Veysel derler bu söyleyen kul **senin**
Emir **senin** yağmur **senin** yel **senin**
Emeklerim zay'eyledi sel benim

(Veysel, 2018: 151)

TKR.350.

Orman yurdun temelidir
Nesillerin evvelidir
Her sanatın ilk eli'dir
Ormandaki varlığa bak

(Veysel, 2018: 152)

TKR.351.

Orman memleketin süsü
Hem ufağı **hem** irisi
Her dalında bir kuş sesi
Ormandaki varlığa bak

(Veysel, 2018: 152)

TKR.352.

Orman yurdun öz evladı
Ormansız yok dünya tadı
Cümle işlerin kanadı
Ormandaki varlığa bak

(Veysel, 2018: 152)

TKR.353.

En sevimli meyv'ağacı
Ormandan gelmiş anacı
Meyvesi doyurur açı
Ormandaki varlığa bak

(Veysel, 2018: 152)

TKR.354.

Yeryüzünde fabrikalar
Ormandandır antikalar
Türlü kumaş çok maddeler
Ormandaki varlığa bak

(Veysel, 2018: 152)

TKR.355.

Taş eritir toprak **yapar**
Meyve çiçek yaprak **yapar**

(Veysel, 2018: 153)

TKR.356.

Ormansız dağ kayak **olur**
Dağları tutar bağ **olur**
Düşer yaprak toprak **olur**
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 153)

TKR.357.

Bizi besler kaşık **olur**
Kapı süve eşik **olur**
Tabut **olur** beşik **olur**
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 153)

TKR.358.

En adisi ateş **olur**
Çiği pişirir aş **olur**
En kıymetli kumaş **olur**
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 153)

TKR.359.

Gemi **olur** suda yüzer
Uçak **olur** gökte gezer
Kalem kâğıt neler yazar
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 153)

TKR.360.

Orman yapar her işleri
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 153)

TKR.361.

Tarlam sana üç yüz **fidan** aşlasam
Tarla coşar fidan coşar el **coşar**
Gücüm yetse hemen işe başlasam
Kazma **coşar** kürek **coşar** bel **coşar**

(Veysel, 2018: 155)

TKR.362.

Güzelim zülüfü küpeyi saklar
Ağacın **yaprağı** meyvayı koklar
Mehtap ile birleşince **yapraklar**
Gölge **coşar** mehtap **coşar** dal **coşar**
(Veysel, 2018: 155)

TKR.363.

Yel değdikçe sor ki dallar ne **çeker**
Irgalanır durmaz coşar hu **çeker**
Demişler ki bu dertleri bu **çeker**
Saz iniler Veysel ağlar tel coşar
(Veysel, 2018: 155)

TKR.364.

Dinle **çiftçilerin** garip halini
İlkbaharda **çifte** başlar **çiftçiler**
Hiçbir zaman **iş**ten çekmez elini
Durmaz yıl onik'ay **iş**ler **çiftçiler**
(Veysel, 2018: 156)

TKR.365.

Ölçer **tohumunu** koyar sekleme
Al git der oğluna haydi bekleme
Tarlası herk ise ya ikileme
Tohumu toprağa aşlar **çiftçiler**
(Veysel, 2018: 156)

TKR.366.

Evvel buğday eker sonra arpayı
Her gün fazla saçar **kuş**ların payı
Tarlada görürse **kuş**u kargayı
Döner sapanınan taşlar **çiftçiler**
(Veysel, 2018: 156)

TKR.367.

Kimi pulluk koşar **kimi** makine
Kimi eski çifti kullanır gine

Bol bol gözü doymayınca ekine
Şaşar **ni**deceğin **ni**şler **çiftçiler**
(Veysel, 2018: 156)

TKR.368.

Veysel anlatırsın **çiftçi** halını
Kışın yemler davarını malını
Başına toplanır oğlu gelini
Şimdi bol şüküre başlar **çiftçiler**
(Veysel, 2018: 156)

TKR.369.

Milletine ulusuna uyanlar
Demez **ne**me lazım **ne**yime gerek
(Veysel, 2018: 161)

TKR.370.

Olmak istiyorsan dünyada mesut
Hakka halka yarayacak bir iş tut
Çalıştır oğlunu kızını **oku**t
İnsan **olmak** için **oku**mak gerek
(Veysel, 2018: 161)

TKR.371.

Vatan **bizim** ülke **bizim** el **bizim**
Emin ol ki her çalışan kol **bizim**
Ay yıldızlı bayrak **bizim** mal **bizim**
Söyle Veysel öğünerek överek
(Veysel, 2018: 161)

TKR.372.

Çekilip karşıma çıkınca **düşman**
Süngü vursa idim **düşman** döşüne
(Veysel, 2018: 162)

TKR.373.

İftihar ettiğim büyük muradım
Türk oğluyum temiz **Türk**'tür ecdadım
(Veysel, 2018: 162)

TKR.374.

Ne yazık ki bana olmadı kısmet
Düşmanı denize dökerken millet
Felek kırdı kolum vermedi nöbet
Kılıç vurmak için **düşman** başına
(Veysel, 2018: 162)

TKR.375.

Bu nasıl kavgalar çirkin dövüşler
Hepimiz **bu** yurdun evlatlarıyız
Yolumuza engel olur **bu** işler
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız
(Veysel, 2018: 163)

TKR.376.

Birleşiriz **bir** bayrağın altında
Biz Türklerin ikilik yok aslında
(Veysel, 2018: 163)

TKR.377.

Birlikte güçlenir **gençliğin** kolu
Gençliğe emanet Atatürk yolu
(Veysel, 2018: 163)

TKR.378.

Söyler Veysel **sözlerinden** vazgeçmez
Bulanık çeşmeden kimse su içmez
(Veysel, 2018: 163)

TKR.379.

Dünya dolsa şarkıyınan
Türk'üz türkü çığırırız
Yola gitmek korkuyunan
Türk'üz türkü çığırırız
(Veysel, 2018: 164)

TKR.380.

Türk'üz **Türk**ler yoldaşımız
Hesaba gelmez yaşımız
Nerde olsa savaşımız
Türk'üz türkü çığırırız

(Veysel, 2018: 164)

TKR.381.

Türklerdir bizim atamız
Halis **Türk**'üz kanı temiz
Şarkı gazeldir hatamız
Türk'üz türkü çığırırız

(Veysel, 2018: 164)

TKR.382.

Su başında **su**laklarda
Türk'ün sesi kulaklarda
Beşiklerde beleklerde
Türk'üz türkü çığırırız

(Veysel, 2018: 165)

TKR.383.

İnler Veysel arı **gibi**
Bülbüllerin zarı **gibi**
Turnalar katarı **gibi**
Türk'üz türkü çığırırız

(Veysel, 2018: 165)

TKR.384.

Devri Cumhuriyet asırı yirmi
Uyan bu gafletten **uyuma** yurttaş
Dünya ayaklanmış aya gidiyor
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

(Veysel, 2018: 166)

TKR.385.

Dökülen yağmurun kilogramı
Ölçmüş biçmiş metre **midir** kare **mi**
Çok yatarsın azdırırsın yaramı
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

(Veysel, 2018: 166)

TKR.386.

Bu işler bir ibret değil mi bize
Göklere fırlıyor **bu** kadar füze

(Veysel, 2018: 167)

TKR.387.

Diyorlar ki dünya evvel su imiş
Oku anla dünya **ne**dir **ne** imiş
(Veysel, 2018: 167)

TKR.388.

Veysel ne durursun herkes gidiyor
Zaman uymaz sen **zamana** uy diyor
(Veysel, 2018: 167)

TKR.389.

Şeyh Sait de yüzün tuttu isyana
Milletini hor baktırdı vatana
Fakir fukarayı boyadı kana
Öyle **şeyhler** çoktur külhanımızdan
(Veysel, 2018: 168)

TKR.390.

Çağırdım **Şeyh** Said sağır mı **diye**
Başında sarığı değir **mi diye**
Tarttılar **şeyhleri** ağır **mı diye**
Haberin doğrulttun urganımızdan
(Veysel, 2018: 169)

TKR.391.

Şeriatı düşündüler **şerciler**
Birtakım millete fesat verdiler
Her **bir**i **bir** yerde hep geberdiler
Onlar kurtulmadı toplarımızdan
(Veysel, 2018: 169)

TKR.392.

Aklı başınd'**ol**an düşünür bunu
Şeriatçı **ol**du tüketen **onu**
Dağda belde fukaraya soygunu
Veren **onlar** idi vatanımızdan
(Veysel, 2018: 169)

TKR.393.

Mehdi diye **kendi kendin** urgana
Taktı kurtulmadı darlarımızdan
(Veysel, 2018: 169)

TKR.394.

On dokuz Mayıs'ta parlayan **zafer**
İptida **Samsun'a** bastı ayağı
Ne mutlu **Samsun'a zafer** kapısı
Her an için hatırlarız bu çağı
(Veysel, 2018: 171)

TKR.395.

Samsun'a parladı **zafer** güneşi
Öyle bir **zafer** ki bulunmaz eşi
(Veysel, 2018: 171)

TKR.396.

Samsun'a çıkınca **bir** asker **idi**
Bir aydınlık şarka doğru yürüdü
Emsali bulunmaz **bir** cevher **idi**
Edeb erkan medeniyet menbağı
(Veysel, 2018: 171)

TKR.397.

Tokat'tan Sivas'tan doğru Erzurum
Kurdu kongreyi düzeldi durum
Yollardan geçerek aynı yıldırım
Şanlı Ankara'ya **kurdu** otağı
(Veysel, 2018: 171)

TKR.398.

Yürüdü cepheye el birliğiy**le**
İnançlı imanlı bir varlık **ile**
Yanında binlerce kurbanlık **ile**
Süpürdü düşmanı bastı dayağı
(Veysel, 2018: 171)

TKR.399.

İşte bugün **Atatürk'ün** günüdür
Her yana yayılan onun ünüdür

Her tarafta şenlik **Türk** düğünüdür
Nur içr'olsun **Atatürk'ün** yatağı
(Veysel, 2018: 172)

TKR.400.

Ağlayalım Atatürk'e
Bütün dünya kan **ağladı**
Başbuğ olmuştu mülke
Geldi ecel can **ağladı**
(Veysel, 2018: 173)

TKR.401.

Fabrikalar icat **etti**
Atalığın ispat **etti**
Varlığın Türk'e terk **etti**
Döndü çark devran ağladı
(Veysel, 2018: 173)

TKR.402.

Bu ne kuvvet **bu ne** kudret
Vardı bunda bir hikmet
(Veysel, 2018: 174)

TKR.403.

Yalınız gidenler **gel**mez
Her **gel**en insan ağladı
(Veysel, 2018: 174)

TKR.404.

Ziyaret eyledim koca **Sivas**'ı
Silindi gönlümün kalmadı pası
Durmayıp çalışır cer atelyesi
Gittikçe artıyor şanı **Sivas**'ın
(Veysel, 2018: 175)

TKR.405.

İptida kongre kuruldu **burda**
Cumhuryete karar verildi **burda**
Bulanık fikirler duruldu **burda**
Yayıldı aleme ünü **Sivas'ın**

(Veysel, 2018: 175)

TKR.406.

Atatürk'ün yattığı yer nur **olsun**
Memlekete hor bakanlar kör **olsun**
Çok çalışkan bu valimiz var **olsun**
Gün günden üstündür **günü Sivas'ın**

(Veysel, 2018: 175)

TKR.407.

Her köşeye **bir** fabrika kurulur
Güzelleşir **her bir** yanı **Sivas'ın**

(Veysel, 2018: 175)

TKR.408.

Çevre yanı Yıldız Tecer kar **imiş**
İnsanların bağı bir ikrar **imiş**
Çok kuvvetli şairleri var **imiş**
Ruhsatî Pir sultan varı **Sivas'ın**

(Veysel, 2018: 176)

TKR.409.

Köylerin içinde öndedir bu **köy**
Nehirler coşturan seldir **Kar'özü**
Kültür sahasında enderdir bu **köy**
Millet sevgisine yoldur **Kar'özü**

(Veysel, 2018: 177)

TKR.410.

Bu köyü **kuranlar** hayırlı **kurmuş**
Veysel der bu köyde kimler oturmuş
Şair Sadık felsefeden okurmuş
Her biri bir ehl-i dildir **Kar'özü**

(Veysel, 2018: 177)

TKR.411.

Sam değmiş de bağlar dökmüş gazeli
Hanı harap olmuş Keşan **Erzincan**
Nice yiğitleri nice güzeli
Feleğin toruna düşen **Erzincan**

(Veysel, 2018: 178)

TKR.412.

Kimi ana vermiş **kimi**si baba
Nice yavru vermiş gelmez hesaba
(Veysel, 2018: 178)

TKR.413.

Kâinat **uykuda** hep yatağında
Bir seher vaktinde **uyku** çağında
(Veysel, 2018: 178)

TKR.414.

Bu ulu Tanrı'dan isteyin yardım
Gayret **kuşağını kuşan Erzincan**
(Veysel, 2018: 178)

TKR.415.

Bu dünyanın meyvesini
Yesem amma yesem amma
Arasam bulsam hasını
Yesem amma yesem amma
(Veysel, 2018: 179)

TKR.416.

Ah İzmir'in kuş **üzümü**
Pek severim boğazımı
Kazova'nın yaş **üzümü**
Yesem amma yesem amma
(Veysel, 2018: 180)

TKR.417.

Gâhi uslu **gâhi** deli
Çirkinleri neylemeli
Bulsam bir Gürcü güzeli
Sarsam amma sarsam amma
(Veysel, 2018: 181)

TKR.418.

Sevgisi içimde yaşayıp duran
Nazlı güzellerin şirin **İstanbul**

Hayali kafamda hükümler süren
Görmez **gözl**erime **gör**ün **İstanbul**
(Veysel, 2018: 182)

TKR.419.

Gemilerin gelir **peşi peşine**
Şöhretin yayılmış hudut dışına
Ayrı bir güzellik **başlı başına**
Sevgi muhabbetin derin **İstanbul**
(Veysel, 2018: 182)

TKR.420.

Denizler kilidi boğazların **var**
Dünyaya haykıran avazların **var**
Yılmaz Türk Ordusu şahbazların **var**
Ferah tut gönlünü serin **İstanbul**
(Veysel, 2018: 182)

TKR.421.

Edipler şairler yetişmiş **sende**
Ehli aşklar yanmış tutuşmuş **sende**
Bir aciz kimseyim Veysel'im ben **de**
Seversen olayım yârin **İstanbul**
(Veysel, 2018: 183)

TKR.422.

Dünyanın en zengin aklını gördüm
Sermayesin sordum **dedi ki okul**
İnsanlara hizmet yaptığın yardım
Merhametim duygum **dedi ki okul**
(Veysel, 2018: 187)

TKR.423.

Bu bir keramet mi yoksa hüner **mi**
Göz görmezse gönül buna kanar **mı**
Öküzler tarlada sapan döner **mi**
Eker biçer motor dedi ki okul
(Veysel, 2018: 187)

TKR.424.

Bunu sen mi **yaptın** yoksa erenler
Daha neler **yapar** dedi ki okul
(Veysel, 2018: 187)

TKR.425.

Oku benim cici yavrum
Okul cennet meyvesidir
Okuldadır türlü san'at
Medeniyet membasıdır
(Veysel, 2018: 189)

TKR.426.

Okuldadır cümle varlık
Hiçbir türlü çekmen darlık
Okuldadır dirlik **birlik**
Birlik yurdun ihyasıdır
(Veysel, 2018: 189)

TKR.427.

Okul yurdun can damarı
Okul korur namus arı
Okul istikbal yolları
Görenlerin görmesidir
(Veysel, 2018: 189)

TKR.428.

Okul bilir doğru yolu
Okuldur yurdun temeli
(Veysel, 2018: 189)

TKR.429.

Oku çalış bul hidayet
Mesut olur yaşar hayat
Veysel bunu der nihayet
Okul ilim deryasıdır
(Veysel, 2018: 189)

TKR.430.

Sarsılmaz **Halkevi** sağlam temeli
Işık tutar **halka** yorulmaz eli

Halka hizmet kuruluşu emeli
Atatürk sesi var Halkevlerinde
(Veysel, 2018: 190)

TKR.431.

Halkevleri umum **halkın** malıdır
İlim irfan faziletle doludur
Devam eden **Atatürk'ün** yoludur
Atatürk izi var Halkevlerinde
(Veysel, 2018: 190)

TKR.432.

Halkevleri ilim irfan yuvası
Atatürk'ün sesi milletin sesi
Eşitlik hürriyet ve demokrasi
Atatürk sözü var Halkevlerinde
(Veysel, 2018: 190)

TKR.433.

Sosyal yardım **kolu** Türk müzik **kolu**
Çalışanlar için imkanlar dolu
Çalışmalı okumalı yazmalı
Atatürk sözü var Halkevlerinde
(Veysel, 2018: 190)

TKR.434.

Asil Türk Milleti çalışır Veysel
Çalışana ekmek çağırır **gel gel**
Asla mağdur olmaz **çalışan** bir el
İnanç var iman var Halkevlerinde
(Veysel, 2018: 190)

TKR.435.

Doğru bakıp görenlere
Halkın evi Hakkın evi
Hüsnüniyet olanlara
Halkın evi Hakkın evi
(Veysel, 2018: 191)

TKR.436.

Halkevinin dokuz kolu
Bir kökü var bin **bir** dalı
Yaprak dahi köke bağlı
Halkın evi Hakkın evi
(Veysel, 2018: 191)

TKR.437.

O resimler **o** heykeller
Bahtiyardır yapan eller
Memlekete doğru yollar
Halkın evi Hakkın evi
(Veysel, 2018: 191)

TKR.438.

Bir kolu var edebiyat
Bir cevher ki yetmez fiyat
Ehli aşka verir kuvvet
Halkın evi Hakkın evi
(Veysel, 2018: 191)

TKR.439.

Yine biziz yine biziz
Halkın evi Hakkın evi
(Veysel, 2018: 192)

TKR.440.

Irmak çaylardan var **olur**
Bir bir içinde sır **olur**
Denizde cümle bir **olur**
Halkın evi Hakkın evi
(Veysel, 2018: 192)

TKR.441.

Bizim bizim ev demeli
Halkın evi Hakkın evi
(Veysel, 2018: 192)

TKR.442.

Bu toplu fikirle dağları deler
Kimisi makine **kimi** bel **yapar**

(Veysel, 2018: 193)

TKR.443.

İresim yaparlar plan çizerler
Çözülmedik düğümleri **çözerler**
Bir kısmı şairdir şiir yazarlar
Kimi saz düzenler **kimi** tel **yapar**
(Veysel, 2018: 193)

TKR.444.

Kimi deniz gibi ırmaklar yutmuş
Kimi yağmur olur coşar sel **yapar**
(Veysel, 2018: 193)

TKR.445.

İnan ki her işi başarır **insan**
İnsana yoldaştır gayretle iman
Vatan **siz**den hizmet ister her zaman
Mârif **sizi** memlekete el **yapar**
(Veysel, 2018: 193)

TKR.446.

Herkes kazancının **yol**unu bilsin
Öğretmenler iz gösterir **yol yapar**
(Veysel, 2018: 194)

TKR.447.

Denizaltı Dumlupınar kazası
Yayıldı aleme duyuldu sesi
Çanakkale şehitlerin türbesi
Geldi **denizaltı** şurada **kaldı**
(Veysel, 2018: 195)

TKR.448.

Bütün gazeteler **hep** yazar **oldu**
İsimler dillerde **hep** gezer **oldu**
Her Türk'ün kalbinde bir mezar **oldu**
Sanmayın şehitler orada **kaldı**
(Veysel, 2018: 195)

TKR.449.

Vatan **ağlar** millet **ağlar** yıl **ağlar**
Deniz **ağlar yol**cu **ağlar yol ağlar**
Veysel **ağlar** sohbet **ağlar** dil **ağlar**
Tarihte bir büyük yara da **kaldı**
(Veysel, 2018: 195)

TKR.450.

Dertliler dermanı sende arıyor
Millete hizmetin **var hastahane**
Türlü türlü yaraları sarıyor
Var olsun hekimler nur **hastahane**
(Veysel, 2018: 196)

TKR.451.

Dertli olan **gelir gelir** yalvarır
Göz açılır kulak **verir** dil **verir**
Tedavisi bitenlere yol **verir**
Dünyalar durdukça dur **hastahane**
(Veysel, 2018: 196)

TKR.452.

Hastahane hekimlerin mekânı
Elinden geldikçe incitmez canı
Yardım yaradandan olsun dermanı
Yavrumu sağ salim ver **hastahane**
(Veysel, 2018: 196)

TKR.453.

Hastahane büyük nimet Sivas'ta
Kolayca geliyor gidiyor **hasta**
Rabbim kimseyi koymasın yasta
Her vilayet ister bir **hastahane**
(Veysel, 2018: 196)

TKR.454.

Veysel'in kalbinden gitmez kederi
Bu fani dünyaya gelelden beri
Elim çalar dilim söyler dertleri
Bu da benim için kâr **hastahane**

(Veysel, 2018: 196)

TKR.455.

Yarı **yola** vardım geriye döndüm
Kestiler **yolumu** gitme **dediler**
(Veysel, 2018: 197)

TKR.456.

Görecek günüm **var** çekecek çilem
Yolculuk ne zaman ben nasıl bilem
İlerde yüküm **var** onu da **alam**
Al götür yükünü atma **dediler**
(Veysel, 2018: 197)

TKR.457.

Bu **hastahanenin** şu meziyeti
Hekimin **hastaya** hüsnüniyeti
(Veysel, 2018: 197)

TKR.458.

Hemşireler iğne vurur acıdır
Kimisi kardaştır **kimi** bacıdır
(Veysel, 2018: 197)

TKR.459.

Telgıraf telefon mektup **gelince**
Sivas halkı **gelip** gönlüm alınca
(Veysel, 2018: 197)

TKR.460.

Öğlen sonu kara haber **yayıldı**
İnsanlar ağladı hayvanlar güldü
Bu çirkin iş memlekete **yayıldı**
(Veysel, 2018: 198)

TKR.461.

Aslında yok imiş asla **Türk** kanı
Haydi **Türk** diyelim kimeydi kini
Adilerden **adi** yurdun düşmanı
(Veysel, 2018: 198)

TKR.462.

Irıza mı senin adın

Nittin baltayı baltayı

On beş pangonotu yedin

Nittin baltayı baltayı

(Veysel, 2018: 200)

TKR.463.

Satın alıp **balta** taşın

Nittin baltayı baltayı

(Veysel, 2018: 200)

TKR.464.

Çok söylerim hırsım inmez

Yağ **bal yenir balta yenmez**

Yedim desen kims'inanmaz

Nittin baltayı baltayı

(Veysel, 2018: 200)

TKR.465.

Baltay'aldın sapın **nittin**

Nittin baltayı baltayı

(Veysel, 2018: 200)

TKR.466.

Bozhöyüğün karakolu

Balta yenmez olma deli

Yüzbaşıya söylemeli

Nittin baltayı baltayı

(Veysel, 2018: 201)

TKR.467.

Veysel der ki **balta** benim

Mürtekiplik sıkar canım

Rüsva olma gel imanım

Nittin baltayı baltayı

(Veysel, 2018: 201)

TKR.468.

Aman kardeş çok üşüdüm

Sen köşede ben dışarda

Senin ile kardeş idim

Sen köşede ben dışarda

(Veysel, 2018: 202)

TKR.469.

Sen de deri ben de deri

Görüyon mu kör kaderi

Sen tutmuşsun mevkileri

Sen köşede ben dışarda

(Veysel, 2018: 202)

TKR.470.

Hakkım vardır bu **haklarda**

Ben köşede sen dışarda

(Veysel, 2018: 202)

TKR.471.

Güzel güzel halı kilim

Senin kılın **benim** kılım

Tepeleyip etme zulüm

Sen köşede ben dışarda

(Veysel, 2018: 203)

TKR.472.

Ben kimseye etmem zulüm

Ne çare ki böyle yolum

Halı gene **benim halım**

Ben köşede sen dışarda

(Veysel, 2018: 203)

TKR.473.

Sen gezersin halılarda

Güzel güzel balolarda

Ben gezerim çalılarda

Sen köşede ben dışarda

(Veysel, 2018: 203)

TKR.474.

Mes çarıktır çarık mestir

Yürürlerse aynı sestir

Veysel söyler bir nefestir
Gâh içerde **gâh** dışarda
(Veysel, 2018: 203)

TKR.475.

Temiz kullan **boya**ğını
Sahte **boya**lar taşırsın
(Veysel, 2018: 204)

TKR.476.

Olmayasın karaktersiz
Çok konuşun **yer**li **yer**siz
(Veysel, 2018: 204)

TKR.477.

Kıbrıs'taki olan haksız olaylar
Kemirir içimi kurt **olur gider**
İnsanlık dışında yapılan işler
Bütün milletlere dert **olur gider**
(Veysel, 2018: 205)

TKR.478.

Sulh sever milletiz cihanda hürüz
Görürüz **her şeyi** zannetmen körüz
Kafamız kızarsa vurur kırarız
Her şeyin bir anda hurt **olur gider**
(Veysel, 2018: 205)

TKR.479.

Türk milleti asla **korkmaz** düşmandan
Korkarız Allah'tan bir de vicdandan
Geçmeyiz namustan **geç**eriz candan
Kalan gazi ölen mert **olur gider**
(Veysel, 2018: 205)

TKR.480.

Kahraman ordumuz elde silahlar
Bir bir sorulacak kalır mı ahlar
Çizm'altında çiğnenirken alçaklar
Bakarsın binlerce Yorg'ölür **gider**

(Veysel, 2018: 205)

TKR.481.

İnsanlık kahretmiş **sizden** kaçıyor
Nefret kapıları **size** açıyor
Vicdan **sizden** çok uzaktan uçuyor
Zulüm var adalet nerd'**olur gider**

(Veysel, 2018: 206)

TKR.482.

Kıbrıs'a düşerse **Türklerin** yolu
Lefkoşa **Türklere** yurt **olur gider**

(Veysel, 2018: 206)

TKR.483.

Ey hocam karışma Hikmet**ullaha**
O derya derindir giren boğulur
Allah birdir inanmışız **Allah'a**
İki diyen o dergâhtan kovulur

(Veysel, 2018: 207)

TKR.484.

Kalbime yaraşmaz şirk ile güman
Kalbimiz nur ile dolu **sayılır**

(Veysel, 2018: 207)

TKR.485.

Karışma hikmete halini konuş
Müşkülat **var ise** üstad bul danış
Bu sırrın aslına **er**en olmamış
Bir **er**miş **var ise** veli **sayılır**

(Veysel, 2018: 207)

TKR.486.

Sen m'attın **dünyanın** temel taşını
Ne bilirsin yaradanın işini
Görsene **dünyanın** yürüyüşünü
Burda söyle Vaşington'da duyulur

(Veysel, 2018: 207)

TKR.487.

Yürü ileriye **bakma** geriye
Nasıl işler **bakmaz** mısın arıya
Nar **d'Allah'ın nur d'Allah'ın nur**iye
Cehennem yobazın yolu **sayılır**
(Veysel, 2018: 208)

TKR.488.

Cahil ile sohbet etmek zor **olur**
Kulağı sağırdır gözü kör **olur**
Her sözünde kavga niza var **olur**
Cahiller dikenli çalı **sayılır**
(Veysel, 2018: 208)

TKR.489.

Baykuş gibi **durup durma** yuvada
İnsanlar kuş olmuş gezer havada
Giriş Veysel kollarını sıva da
Çalışan Allah'ın kulu **sayılır**
(Veysel, 2018: 208)

TKR.490.

Parça parça olsun paramı çalan
Kimi gerçek dedi **kimisi** yalan
Dünyada görmedim böyle bir plan
Kapı kitli cüzdan cepte para yok
(Veysel, 2018: 209)

TKR.491.

Gezdim İstanbul'u İzmir Ankara
Şadırvanlı Handa kaldı **bu** para
Bu nasıl dalgadır **bu** ne dubara
Kapı kitli cüzdan cepte para yok
(Veysel, 2018: 209)

TKR.492.

İsa değil göğe çıksın sır **olsun**
Alanların iki gözü kör **olsun**
(Veysel, 2018: 209)

TKR.493.

Bilsem gelmez idim ben **bu** Tarsus'a
Bu gamlı gönlümü koymazdım yasa
(Veysel, 2018: 209)

TKR.494.

Olan **ol**du Veysel boşuna yanma
Sana kim dedi ki **uyu uyanma**
(Veysel, 2018: 209)

TKR.495.

Sabah sabah bana çatma
Ne istersin Bay **Iraşit**
Uzun kısa **söz** uzatma
Sözlerimi duy **Iraşit**
(Veysel, 2018: 210)

TKR.496.

Akıl fikir **yok m**u başta
Ayna **yok m**u bak yamaçta
Eller cepte parmak boşta
Geyme bunu soy **Iraşit**
(Veysel, 2018: 210)

TKR.497.

Ceplerinin dibi delik
Nedir sendeki bebelik
Ne sarhoşluk **ne** semelik
Sanki içmiş mey **Iraşit**
(Veysel, 2018: 210)

TKR.498.

Raşit çoktur adın **gibi**
Hiçbir tat yok tadın **gibi**
Yontulmadık odun **gibi**
Uzatmışsın boy **Raşit**
(Veysel, 2018: 210)

TKR.499.

Aziz dostum seni **kim**ler **ağlattı**
Tecelli **derdini derdime** kattı

Yalan dünya nicelerin **ağlattı**
Kim bilir ki son mekânın nereler
(Veysel, 2018: 211)

TKR.500.

Bu can **bu** cesede girelden beri
Aldık başımıza türlü kaderi
(Veysel, 2018: 211)

TKR.501.

Cefanın safanın farkı yok bence
Eğer düşünürsek **inceden ince**
(Veysel, 2018: 211)

TKR.502.

Mihneti dünyaya tahammül gerek
Gâhi ağlayarak **gâhi** gülerek
(Veysel, 2018: 211)

TKR.503.

Medet mürvet deyip kapına geldim
İsteğim dileğim **ver Hacı Bektaş**
İndim eşiğine yüzümü sürdüm
Kusurum günahım **var Hacı Bektaş**
(Veysel, 2018: 212)

TKR.504.

Kul olanın elbet olur **kusuru**
Nesli Peygambersin cihanın nuru
Alisin Velisin **Pirlerin Piri**
Galma **kusurlara Pir Hacı Bektaş**
(Veysel, 2018: 212)

TKR.505.

Bak şu vaziyete **bak şu** duruma
Eşin yok cihanda **bir Hacı Bektaş**
(Veysel, 2018: 212)

TKR.506.

Geçmem dedin duvarımda sinekten
Yalan sadir olmaz **ervahı** pekten

Sana inanmışım ervahtan kökten
Sana inanmayan kör **Hacı Bektaş**
(Veysel, 2018: 212)

TKR.507.

Dokuz ay koynunda gezdirdi beni
Ne cefalar çekti **ne** etti **Anam**
Acı tatlı zahmetime katlandı
Uçurdu yuvadan yürüttü **Anam**
(Veysel, 2018: 213)

TKR.508.

Analaın hakkı kolay ödenmez
Analara ne yakışmaz **ne** denmez
Kan **uykudan** gece kalkar gücenmez
Emzirdi salladı **uyuttu Anam**
(Veysel, 2018: 213)

TKR.509.

Ben yürürdüm **Anam** bakar gülerdi
Huysuzluk edersem kalkar döverdi
Hemen kucaklayıp okşar severdi
Çirkin huylarımı soyuttu **Anam**
(Veysel, 2018: 213)

TKR.510.

Çocuğudum **Anam** bana ders verdi
Okumamı çalışmamı ön gördü
Milletine bağlı ol da dur derdi
Vatan sevgisini giyitti **Anam**
(Veysel, 2018: 213)

TKR.511.

Tükenmez borcum var **Anama** benim
Onun varlığından oldu bedenim
Kimi köylü kızı **kimisi** hanım
Ta ezel tarihte kayıtlı **Anam**
(Veysel, 2018: 213)

TKR.512.

Veysel der kopar mı **Analar** bağı
Analar doğurmuş ağayı beyi
İşte budur sözlerimin gerçeği
Okuttu öğretti büyüttü **Anam**
(Veysel, 2018: 213)

TKR.513.

Gezerken **aklımın evine** vardım
Akıl gitmiş fikir evde yoğ idi
Üslubum takındım usula sordum
Akılın evinde hırthış çoğ'idi
(Veysel, 2018: 215)

TKR.514.

Akıl bezirgandır gezer getirir
Müvazene **onu** tartar oturur
Zihin çeker ambarına götürür
Fikir **onda** hükmü cari bey idi
(Veysel, 2018: 215)

TKR.515.

Baktım ki gayrete durmaz çalışır
Tamah onu görür güler yılışır
Kanaatla **tamah** durmaz sürtüşür
Tamah bilmem kimden almış öğüdü
(Veysel, 2018: 215)

TKR.516.

Sehavet tamaha vurunca yıktı
Hırs meydana **bir** velvele bıraktı
Sabır **hırsın** duluğuna **bir** çaktı
Kin ve kibir ele aldı ağıdı
(Veysel, 2018: 215)

TKR.517.

Baktım ki **yalan geldi** dikildi
Gerçek **geldi yalan** kaçtı sıkıldı
Ararken gerçekle **yalanı** buldu
Hele görsen onda seyir çoğ idi

(Veysel, 2018: 215)

TKR.518.

Yalanı görünce bereket kaçtı
Vicdan ile **yalan** bir kavralaştı
Vicdan yalanları çiğnedi geçti
Her ana doğurmaz böyle yiğidi
(Veysel, 2018: 215)

TKR.519.

Fikir geldi düzenledi o şarı
Döğe döğe barıştırdı onları
Kahretti **yalanı** kovdu dışarı
Pişmemişti daha **yalan** çiğ idi
(Veysel, 2018: 215)

TKR.520.

Bunların hepsi mevcut Veysel**'de**
Yoktur diyeceğim emare el**de**
Çamuruma karışmıştır temel**de**
Sabır **bunun** cümlesine bağ idi
(Veysel, 2018: 215)

TKR.521.

Neyzen Tevfik dünyasını değişti
Tel sustu dil sustu **neyler nic'oldu**
Ebedi yurduna gitti kavuştu
Ağlasın kemanlar yaylar **nic'oldu**
(Veysel, 2018: 217)

TKR.522.

Ne dünyaya tapmış **ne** mala tapmış
Ne doğruyu koyup eğriye sapmış
Ne bir gecekondu **ne** saray yapmış
Dünya benim diyen beyler **nic'oldu**
(Veysel, 2018: 217)

TKR.523.

Nice kahramanlar **nice** sultanlar
Gelmiş gitmiş bağrı yanık ozanlar

Veysel der hani ya nerede onlar
N**oldu** padişahlar soylar **nic'oldu**
(Veysel, 2018: 217)

TKR.524.

Ziyaretim Mevlânâ'yı
Kabul et Allah aşkına
Bu fakiri divaneyi
Kabul et Allah aşkına
(Veysel, 2018: 217)

TKR.525.

Mevlânâ Mevlâ'nın kulu
Doğru hakka gider yolu
Deryası ırahmet dolu
Kabul et Allah aşkına
(Veysel, 2018: 218)

TKR.526.

Yalvarırım akşam sabah
Kul **olanda olur** günah
Merhamet et halime bak
Affeyle Allah aşkına
(Veysel, 2018: 218)

TKR.527.

Türk oğluyum **Türk'tür** soyum
Kabul et Allah aşkına
(Veysel, 2018: 218)

TKR.528.

Ey İstanbul halkı aziz dostlarım
Bu kıymeti lütfettiniz siz **bana**
Ne derece teşekkürüm bildirsem
Gönül diyor kâfi değil az **bana**
(Veysel, 2018: 219)

TKR.529.

Verilen kıymete layık **değilim**
Bir aciz kimseyim ayık **değilim**

Yüzemem deryada kayık **değilim**
Diyorsunuz gir deryaya yüz **bana**
(Veysel, 2018: 219)

TKR.530.

Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece
Bilmiyorum ne haldeyim
Gidiyorum gündüz gece
(Veysel, 2018: 223)

TKR.531.

Gidenleri hep görüyom
Gidiyorum gündüz gece
(Veysel, 2018: 223)

TKR.532.

Düşünülürse derince
Irak **görünür görünce**
Yol bir dakka mıkdarınca
Gidiyorum gündüz gece
(Veysel, 2018: 223)

TKR.533.

On on beş yaşıma girince heman
Yavaş yavaş düzen ettim sazımı
(Veysel, 2018: 224)

TKR.534.

Üç yüz onda gelmiş idim cihana
Dünyaya bakmadım ben **kana kana**
Kader böyle imiş çiçek mahana
Levh u Kalem kara **yazmış yazımı**
(Veysel, 2018: 224)

TKR.535.

Her zaman **her** vakit kalbimde bu yas
Çark-ı devran güldürmedi yüzümü
(Veysel, 2018: 224)

TKR.536.

Bir vefasız **zalim** yara bağlandım
Tarih üç yüz otuz beşte evlendim
Sekiz sene bir arada eğlendim
Zalim kafir yetim kodu kuzumu
(Veysel, 2018: 224)

TKR.537.

Ele geniş bana dünya dar **oldu**
Tahammülsüz **gönlüm** bikarar **oldu**
Günüm zindan gecelerim zar **oldu**
Kader ile bölemedim kozumu
(Veysel, 2018: 225)

TKR.538.

Veysel der dünyaya ben niye geldim
Her **zaman** ağladım ne **zaman** güldüm
(Veysel, 2018: 225)

TKR.539.

Memlekete destan **oldum**
Karım **beni beğenmedi**
Eşten **oldum** dosttan **oldum**
Yârim **beni beğenmedi**
(Veysel, 2018: 226)

TKR.540.

Ne söylesem "deli" **dedi**
"Meyva vermez çalı" **dedi**
"Açma bana kolu" **dedi**
Sarim **beni beğenmedi**
(Veysel, 2018: 226)

TKR.541.

Ben gönlümün valisiyim
Altı çocuk velisiyim
Bir güzel delisiyim
Durum **beni beğenmedi**
(Veysel, 2018: 226)

TKR.542.

Yine düştüm **dilden dile**
Göz yaşlarım **sile sile**
Attı **beni** gurbet ele
Yârim **beni beğenmedi**
(Veysel, 2018: 226)

TKR.543.

Veysel yönüm **yâre döndüm**
Lodos değmiş kara **döndüm**
Yeşillenmiş **yâre döndüm**
Pirim **beni beğenmedi**
(Veysel, 2018: 226)

TKR.544.

Ağlayı ağlayı vardım pınara
Kirli yağlığımı yu**vermediler**
Herkes destini doldurdu çıktı
Bana da bir damla su **vermediler**
(Veysel, 2018: 227)

TKR.545.

Elimde bir **kadeh** vardım kurnaya
Hücum eylediler bana vurmaya
Elimdeki **kadehimi** kırmaya
Tutular birkaçı koy **vermediler**
(Veysel, 2018: 227)

TKR.546.

Al bu kadehini kaldır **dediler**
Gözünün yaşiyle doldur **dediler**
Bir fincan su **verdik** bıldır **dediler**
Sanki **ya verdiler ya vermediler**
(Veysel, 2018: 227)

TKR.547.

Şu dünyaya **geldim** ne oldu karım
Geçirdim günümü gaflet içinde
Geldi güz ayları erdi baharım
Geçirdim günümü gaflet içinde

(Veysel, 2018: 228)

TKR.548.

Ne bir bilgin **olup** ileri gördüm
Ne bir Mecnun **olup** Leyla'yı sordum
Ne bir doğru yoldan hedefe vardım
Geçirdim günümü gaflet içinde

(Veysel, 2018: 228)

TKR.549.

Gezdim dere tepe niceler **gibi**
Yağmurlu karanlık geceler **gibi**
Bir gemi deryada bocalar **gibi**
Geçirdim günümü gaflet içinde

(Veysel, 2018: 228)

TKR.550.

Veysel ne **ararsan** kendinde **ara**
Nice varlık verilmiştir kullara

(Veysel, 2018: 228)

TKR.551.

Yıllarca aradım **kendi kendimi**
Hiçbir türlü bulamadım ben beni
Hayal **mı**yım ürüya **mı** bilinmez
Hiçbir türlü bulamadım ben beni

(Veysel, 2018: 229)

TKR.552.

İnsan **mıyım** mahluk **muyum** ot **muyum**
Ekilir biçilir bir nebat **mıyım**
Yoksa görünüşte bir sıfat **mıyım**
Hiçbir türlü bulamadım ben beni

(Veysel, 2018: 229)

TKR.553.

Leyla **mıyım** Mecnun **muyum** çöl **müyüm**
Arı **mıyım** çiçek **miyim** bal **mıyım**
Köle **miyim** bir güzele kul **muyum**
Hiçbir türlü bulamadım ben beni

(Veysel, 2018: 229)

TKR.554.

Varlığım yokluğum bir Veysel adım
Gök kubbede kalacaktır ses kadim
Elli üç yıl **kendi kendim** aradım
Hiçbir türlü bulamadım ben beni
(Veysel, 2018: 229)

TKR.555.

Bir küçük dünyam var içimde benim
Mihnetim ziynetim **bana kafidir**
Görenler dar **görür** geniştir **bana**
Sohbetim ülfetim **bana kafidir**
(Veysel, 2018: 230)

TKR.556.

Dünya geniş **olsun** ister dar **olsun**
Yeter ki kalbimde iman var **olsun**
Her zaman milletim bahtiyar **olsun**
Rütbemle mesnedim **bana kafidir**
(Veysel, 2018: 230)

TKR.557.

Yine bir acı ses duydu kulağım
Bülbül **mü** susacak gül **mü** solacak
Ne hastayım **ne** ölüyüm **ne** sağım
Bir gün dirilenler **bir gün** ölecek
(Veysel, 2018: 231)

TKR.558.

Dolu bardak gibi boşaldım **doldum**
Sarı çiçek gibi açıldım soldum
(Veysel, 2018: 231)

TKR.559.

Katre idim **bir** ırmağa karıştım
Çalkalandım **çok** bulandım **çok** taştım
Gide gide bir deryaya ulaştım
Dalgalandım coştum **ol**du **ol**acak

(Veysel, 2018: 231)

TKR.560.

Derya **bende ben** deryada birleştik
Ayrılmaya imkân yoktur yerleştik
Nice boyalardan çemberden geçtik
Veysel **ne**ler çekmiş kim **ne** bilecek

(Veysel, 2018: 231)

TKR.561.

Kimin meftunuyum **kimin** Mecnun'u
Anlaşılmaz böyle bir hal var **bende**
Tabirsiz ürüya keşfettim bunu
Sevgi **bende** sevda **bende** yar **bende**

(Veysel, 2018: 232)

TKR.562.

Her nereye **baksam** onu **görüyom**
Aynaya **bakarsam** beni **görüyom**
Yayılmış damarda kanı **görüyom**
Yerleşmiş cesette gizli sır **bende**

(Veysel, 2018: 232)

TKR.563.

İnsanlar doludur hali **değildir**
Sarrafın altını pulu **değildir**
Veysel sersem gezer deli **değildir**
Beni Mecnun eden ateş kor **bende**

(Veysel, 2018: 232)

TKR.564.

İki gözüm görmez **benim**
Kimse halım sormaz **benim**
Beş gün evde durmaz **benim**
Gurbet oldu köyüm **benim**

(Veysel, 2018: 233)

TKR.565.

Bir eşim var kızıl sarı
Gubardır gezer saçları

Benim der dünya dilberi
Böyle düşmüş payım **benim**
(Veysel, 2018: 233)

TKR.566.

Sır saklamam sıtır **örtmem**
Tangolardan ötür **örtmem**
Hecap bilmem hatır **örtmem**
Olmaz olsun huyum **benim**
(Veysel, 2018: 233)

TKR.567.

Aleme **yâr** olsam **yâr** bana küser
Yârim bir tanedir yadı **neyleyim**
Kalbimde kadimdir aşk ile eser
Ateşi kafidir od'u **neyleyim**
(Veysel, 2018: 233)

TKR.568.

Benim yârim güzellerden kıymetli
Tor şahin bakışlı arslan heybetli
Gülüşü cilveli sohbeti **tatlı**
Baldaki lezzeti **tadı neyleyim**
(Veysel, 2018: 233)

TKR.569.

Muhabbetin canda **haslardan hastır**
Avutur Veysel'i bir şen piyestir
Türk **adı** babamdan bana mirastır
Daha bundan başka **adı neyleyim**
(Veysel, 2018: 233)

TKR.570.

Ben gidersem sazım sen kal dünyada
Gizli sırlarımı âşikâr **etme**
Lal olsun dillerin söyleme yâda
Garip bülbül gibi ah-u zar **etme**
(Veysel, 2018: 235)

TKR.571.

Gizli dertlerimi sana anlattım
Çalıştım **sesimi sesine** kattım
(Veysel, 2018: 235)

TKR.572.

Benim her derdime ortak sen oldun
Ağlarsam ağladın gülersem güldün
(Veysel, 2018: 235)

TKR.573.

Ay geçer yıl geçer uzarsa ara
Giyin kara libas yaslan duvara
Yanından göğsünden açılır **yara**
Yar gelmezse **yaraların** elletme
(Veysel, 2018: 235)

TKR.574.

Ben bir insanoğlu **sen** bir dut dalı
Ben babamı **sen** ustanı unutma
(Veysel, 2018: 235)

TKR.575.

Dünya çok şirin geçilmez
Sağ oldukça **umut yaşar**
Seksen doksan yüz **yaş** olsa
Yine onda **umut yaşar**
(Veysel, 2018: 236)

TKR.576.

Ne karaya **ne** denize
Gelmez yola gidiyorum
(Veysel, 2018: 237)

TKR.577.

Ne şehire **ne de** köye
Ne yıldıza **ne de** aya
Uçsuz bucaksız deryaya
Gelmez yola gidiyorum
(Veysel, 2018: 237)

TKR.578.

Veysel karanlık **yollarım**

Gelmez yola gidiyorum

(Veysel, 2018: 237)

TKR.579.

Demokrasinin budur rejimi

Vatan milletindir, **kim** kovar **kimi**

(Kaya, 2004: 100)

TKR.580.

Maksat **Menderes'in** seçim dalgası

Menderes yok, memleket var bu yolda

(Kaya, 2004: 100)

TKR.581.

İnce fikirlerim keskin sözlerim

Sizler gibi ben de **sizi** özlerim

(Kaya, 2004: 133)

TKR.582.

Ne acayip **bir** zamana uğradık

Kanaat bereket **biri kalmadı**

Ahir şer demişler sözleri sadık

Ataların sözü geri **kalmadı**

(Kaya, 2004: 137)

TKR.583.

Terbiye kalmadı ebeveyinde

Lezzet yok dünyanın hiçbir şeyinde

Herkes alır satar kendi reyinde

Kimsenin kimseye zoru kalmadı

(Kaya, 2004: 137)

TKR.584.

Alışta verişte kalmadı karar

Saatler saati gün günü arar

Millet birbirinin kanın sorar

Açıkgözüz derler körü kalmadı

(Kaya, 2004: 137)

TKR.585.

Gaz **bulunmaz** odalarda yakmaya
Bez **bulunmaz** eğnimize takmaya
Yüz **bulunmaz** doya doya bakmaya
Silindi yüzlerin nuru kalmadı
(Kaya, 2004: 137)

TKR.586.

Ağlasam ağlanmaz gülsem gülünmez
Yusam temizlenmez **silsem silinmez**
Ata nedir **baba** kimdir bilinmez
Atayı babayı sayan kalmadı
(Kaya, 2004: 139)

TKR.587.

Her yerde konuşup **lehte aleyhte**
Kimisi sahtekâr **kimi** sahte
(Kaya, 2004: 139)

TKR.588.

Derdim **türlü türlü** yoktur ilacım,
Hiçbir **türlü** bulamadım dermanı
(Kaya, 2004: 145)

TKR.589.

Kalemi kırılsın bunu yazanın
Söyler söyler derdi bitmez ozanın
Çağır bağır emir onun **söz** onun
Yazan kâtip böyle **yazmış** fermanı
(Kaya, 2004: 145)

TKR.590.

Dünya dedikleri **bir** büyük handır
Veysel durmaz ağlar bunca zamandır
Az **yaşar** çok **yaşar** sonu virandır
Bir gün göçüm çeker ömür kervanı
(Kaya, 2004: 145)

TKR.591.

Sordum Erzurum'un Dumlu dağına,
Niçin akar gözlerinin yaşları

Palandöken denen dert ortağına,

Niçin akar gözlerinin yaşları

(Kaya, 2004: 146)

TKR.592.

Ben Dumlu Dağıyım, içim sızlar,

Benim için çok savaştı gaziler,

(Kaya, 2004: 146)

TKR.593.

Ben bir **Türk** oğluyum, Veysel'dir adım,

Korkmaz, yılmaz, ulu **Türk'tür** ecdadım,

(Kaya, 2004: 146)

TKR.594.

Nenni Tecer Mehmet **nenni**

(Kaya, 2004: 164)

TKR.595.

O cemalin ziyası **var** nuru **var**

Kırılmaz sevdası, sönmez narı **var**

Hançer vurdu bu sinemde yeri **var**

Derdimi açıp her tabibe diyemem

(Kaya, 2004: 190)

TKR.596.

Adım atsam kar batıyor

Ata binsem **at** yatıyor

(Kaya, 2004: 194)

TKR.597.

Güzel yazmışsın şiiri

O dediğin **ben değilim**

Vardır **o**nun gerçek piri

İşte **o**dur **ben değilim**

(Kaya, 2004: 205)

TKR.598.

Sözüm gerçek **değil** yalan

Gerçeklerdir baki kalan

Sana senden yakın olan

İşte odur ben **değilim**

(Kaya, 2004: 205)

TKR.599.

Türk'üm **Türklere** bağlıyım

Türk evladı **Türk** oğluyum

(Kaya, 2004: 205)

TKR.600.

Bu halleri böyle kendimde gördüm

Bana derman imiş **bendeki** derdim

(Kaya, 2004: 212)

TKR.601.

Aşkın deryasına atıldı **gönlüm**

Her türlü nesneye katıldı **gönlüm**

Bir saçı Leylâ'ya tutuldu **gönlüm**

Kendimi bu yolda harabat ettim

(Kaya, 2004: 212)

TKR.602.

Siyah zülfün bu Veysel'e bağ **iken**

Gözümden akan yaş bir ırmağ **iken**

Bir gün ayrılmaya sabrım yok **iken**

Yılda bir selama kanaat ettim

(Kaya, 2004: 212)

TKR.603.

Kim çıkarmış bu asılsız yalanı,
Âşık Veysel hasta **demiş** felç **demiş**,
Bulsam öldürürüm ben bu yılanı,

Doğumda anası ona piç **demiş**.

(Kaya, 2004: 290)

TKR.604.

Yazanın suçu yok **yazdıran** hain,
Bu nasıl adamdır sizler de duyun,
Soralım bakalım almış mı payın,
Huylu huyun terk etmesi güç demiş.

(Kaya, 2004: 290)

TKR.605.

Çok şükür Allah'a hasta **değilim**
Haber dağıtamam posta **değilim**
Yalan söz yapamam usta **değilim**
Yeter Veysel uzatma sus **demiş**

(Kaya, 2004: 290)

TKR.606.

Dişlerimi yeni taktı,
Nusret Çubukçu Çubukçu
Kafama bir iz bıraktı,
Nüzhet Çubukçu Çubukçu

(Kaya, 2004: 293)

TKR.607.

Yüz elli ye yapılan diş,
Dedim kardeş olur mu boş
Dedi haydi olur, hoş hoş
Nüzhet Çubukçu Çubukçu

(Kaya, 2004: 293)

TKR.608.

Alî Cenap insan **imiş**
Canlar içinde **can imiş**
Ehlî kemâl irfan **imiş**
Nüzhet Çubukçu Çubukçu.

(Kaya, 2004: 293)

TKR.609.

Türk Babası, **Türk'** ün Oğlu!

Nüzhet Çubukçu Çubukçu.

(Kaya, 2004: 293)

3.13. TELMİH

Âşık Veysel'in şiirlerinde 249 adet telmih sanatı kullanımı tespit edilmiş ve söz konusu kullanımlar 5 ana grupta toplanmıştır. Âşık Veysel şiirlerindeki telmihler ilgili başlıklar kapsamında gösterilerek kalın punto ile belirtilmiş ve "TLM" kısaltmasının yanına numara eklenerek gösterilmiştir. Kur'a-ı Kerim ayeti ve hadis telmihlerinde ilgili metinler telmihlerin altında verilmiştir. Bu telmihler şöyledir:

3.13.1. Halk Anlatılarıyla İlgili Telmihler

3.13.1.1. Gül ve Bülbül

Gül ile bülbülün aşkının konu edildiği halk anlatısı Türk dünyasının neredeyse her tarafında görülmektedir. Uygurlarda "*Kızıl Gülüm*", Çağatay sahasında "*Nevruz Şah*", Türkmenistan sahasında "*Gül Bilbil Destanı*", Anadolu'da "*Nevruz Bey*", ismiyle bilinmektedir (Köse, 1994: 29). Bu anlatının Âşık Veysel'in şiirindeki telmihleri şöyledir:

TLM.1.

Türlü türlü güllerinden koklattın
Âşık ettin güle bülbül kuşunu.

(Veysel, 2018: 26)

TLM.2.

Her birin bir türlü kara düşürmüş
Bülbülü gül için zara düşürmüş

(Veysel, 2018: 72)

TLM.3.

Gönül ister kavuşmayı ölmeden
Gül olmasa bülbül ah u zar etmez

(Veysel, 2018: 86)

TLM.4.

Seher vakti cümle kuşlar ötüşür
Bülbülün feryadı yar uyandırır

(Veysel, 2018: 87)

TLM.5.

Seherde bülbüle ses veren sensin

Yıldız mehtap leylü neharsın yârim

(Veysel, 2018: 92)

TLM.6.

Bülbül gibi her dem sabah

Durmaz Veysel çeker ah ah

(Veysel, 2018: 93)

TLM.7.

Bülbül avazın andırır sesin

Seher yeli gibi gelir nefesin

(Veysel, 2018: 96)

TLM.8.

Bülbül bağlıdır kafeste

Kavuşursak son nefeste

Gül bahçede bülbül seste

Veysel yapış zülfü yâre

(Veysel, 2018: 99)

TLM.9.

Gören âşıkları yakar ateşte

Avazı bülbülde sedası kuşta

(Veysel, 2018: 100)

TLM.10.

Sual ettim bülbüllere güllere

Güllerden kokusun sezerim böyle

(Veysel, 2018: 106)

TLM.11.

Seherde ağlıyor bülbül biçare

O da benim gibi âşık mı yâre

(Veysel, 2018: 106)

TLM.12.

Sen bir gülsün ben bir bülbül

Sen olmasan ben olmazdım

(Veysel, 2018: 107)

İsmin tesbih ettim dile yetmez mi

Bülbülün feryadı güle yetmez mi

(Veysel, 2018: 113)

TLM.13.

Derya coşar inci saçar kenara

Aşk ehli dayanır ateşe kora

Bülbüller gül için geymişler kara

Seherler uyanır bülbül zarından

(Veysel, 2018: 116)

TLM.14.

Âşıklara gurbet bülbüle firkat

Derdimi sorarsan dürülü kat kat

(Veysel, 2018: 116)

TLM.15.

Bülbüller susmadan güller solmadan

Sümbüller kuruyup hep toz olmadan

(Veysel, 2018: 124)

TLM.16.

Söyleyip ismini düşürmem dile

Bülbül figan eyler kırmızı güle

(Veysel, 2018: 132)

TLM.17.

Her taraftan cıvıldaşır o kuşlar

Seher coşar bülbül coşar gül coşar

(Veysel, 2018: 155)

TLM.18.

İnler Veysel arı gibi

Bülbüllerin zarı gibi

(Veysel, 2018: 165)

TLM.19.

Susmuş bülbülleri güller perişan

Gark olmuş toprağa kalmamış nişan

(Veysel, 2018: 178)

TLM.20.

Yine bir acı ses duydu kulağım
Bülbül mü susacak gül mü solacak
(Veysel, 2018: 231)

TLM.21.

Lal olsun dillerin söyleme ya da
Garip bülbül gibi ahu zar etme
(Veysel, 2018: 235)

TLM.22.

Bahçede dut iken bilmezdin sazı
Bülbül konar mıydı dalına bazı
Hangi kuştan aldın sen bu avazı
Söyle doğrusunu gel inkâr etme
(Veysel, 2018: 235)

3.13.1.2. Ferhat ile Şirin

Miladi olarak 6. ve 7. asırlarda Sasani hükümdarı olan Hüsrev Perviz'in hayatı etrafında şekillenmiş "*Hüsrev ü Şirin"* olarak bilinen anlatı, klasik Türk edebiyatı ve halk hikâyelerinde Ferhat ile Şirin arasındaki aşkı anlatmaktadır (Alptekin, 2021: 268). Veysel bu anlatıyı şöyle telmih etmiştir:

TLM.23.

Ferhat Şirin için kestiği taşlar
Benim senin için döktüğüm yaşlar
(Veysel, 2018: 95)

TLM.24.

Ferhat oldum aşk uğrunda çalıştım
İrenk irenk çiçeklere karıştım
(Veysel, 2018: 148)

3.13.1.3. Köroğlu

Türk destan geleneğinin ortaya çıktığı konar göçerlik devrinin ürünü olan *Köroğlu Destanı*, tarımsal kültürün artması, dini sosyal ve ekonomik değişimlerin etkisiyle süreç içerisinde pek çok varyanta sahip olmuş, Türk dünyasının hemen her

yanına ulaşmıştır (Bayat, 2016: 11-15). Bu anlatının farklılıkları olmakla beraber Ermeni, Gürcü, Tacik, Fars gibi Türk dünyasının komşu halklarında da mevcut olduğu görülmektedir (Alptekin, 2021: 124). Âşık Veysel'in bu konudaki telmihleri şöyledir:

TLM.25.

Bilir **Köroğlu'nu** sever **Ayvaz'ı**
Her zaman gönlümün yaylası Tecer
(Veysel, 2018: 147)

TLM.26.

Kulağıma değdi **Köroğlu** sesi
Dirildim de **Çamlıbel'e** yaslandım
(Veysel, 2018: 148)

3.13.1.4. Leylâ ile Mecnun

Kaynağını Arap edebiyatından alan, Fars ve Türk edebiyatlarında da bulunan bir anlatıdır. Asıl ismi Kays olan Mecnûn'nun Leylâ ile ilişkisini konu edinen bu anlatı, büyük oranda Fuzuli'nin Leylâ ile Mecnûn mesnevisinden Türk halk edebiyatına dâhil olmuştur (Alptekin, 2021: 274). Bu anlatı Âşık Veysel şiirlerinde şöyle telmih edilmiştir:

TLM.27.

Mecnun'a sahrada göründü **Leyla**
Gördüğün güzellik hepisi Mevla
(Veysel, 2018: 27)

TLM.28.

Coşar deli gönül misali derya
Mecnun'a sahrada göründü **Leyla**
(Veysel, 2018: 27)

TLM.29.

Gâhi fakir oldum hayli süründüm
Gâhi **Mecnun oldum** aba büründüm
(Veysel, 2018: 37)

TLM.30.

Gâhi deli eder gâhi serseri
Mecnun'uz Leyla'mız ayan görünür

(Veysel, 2018: 40)

TLM.31.

Gezerim alemde **ben bir Mecnun'um**
Dünyadan bihaber geçiyor günüm
(Veysel, 2018: 87)

TLM.32.

Senin aşkın beni **Mecnun**
Edem dedi olamadım
(Veysel, 2018: 89)

TLM.33.

Mecnun Leylâ için pınarı bekler
Ben de bir yâr için olmuşum deli
(Veysel, 2018: 95)

TLM.34.

Gördüğü Her gördüğü **Leyla** olsa
Kayıs Mecnun olamazdı
(Veysel, 2018: 97)

TLM.35.

Mecnun olsam şu alemi dolansam
Anamın babamın yurdu bırakmaz
(Veysel, 2018: 105)

TLM.36.

Sen bir aşksın **ben bir mecnun**
Sen olmasan ben olmazdım
(Veysel, 2018: 107)

TLM.37.

Mecnun gibi dolanırım çöllerde
Hayal beni yeldiriyor (savuruyor) yel gibi
(Veysel, 2018: 121)

TLM.38.

Bir **güzelin mecnunuyum** ezelden
Veremem telkini gelmiyor elden
(Veysel, 2018: 121)

TLM.39.

Ne bir **Mecnun olup Leyla'yı** sordum
Ne bir doğru yoldan hedefe vardım
(Veysel, 2018: 228)

TLM.40.

Leyla mıyım Mecnun muyum çöl müyüm
Arı mıyım çiçek miyim bal mıyım
(Veysel, 2018: 229)

TLM.41.

Sarı çiçek gibi açıldım soldum
Leylasın yitiren Mecnun ben oldum
(Veysel, 2018: 231)

TLM.42.

Kimin meftunuyum **kimin Mecnun'u**
Anlaşılmaz böyle bir hal var bende
(Veysel, 2018: 232)

TLM.43.

Veysel sersem gezer deli değildir
Beni **Mecnun eden ateş kor** bende
(Veysel, 2018: 232)

TLM.44.

Bir saçı Leylâ'ya tutuldu gönlüm
Kendimi bu yolda harabat ettim
(Kaya, 2004: 212)

3.13.2. İnanışlarla İlgili Telmihler

3.13.2.1. Ahiret, Kıyamet, Kabir Alemi

Kur'ân-ı Kerîm ve hadislerde "Allah'a ve Ahiret Günü'ne inananlar" şeklindeki hitaplarla işaret edilen ahiret kavramı ölümden ve kıyametten sonraki dönemi anlatır (Tümer & Küçük, 1997: 342-343). Dünya hayatından sonra başlayan ikinci bir yaşamı ifade eden ahiret inancı birçok inanç sisteminde önemli bir yer tutar (Gündüz Ş., 1998: 20). Veysel'in ilgili telmihleri şunlardır:

TLM.45.

Kıyamet var imiş gelecek derler

Çağırıyor çarkı devran bakalım

(Veysel, 2018: 72)

TLM.46.

İşlediği suçun farkına varmaz

Ne yüzle varacağız ahrete

(Veysel, 2018: 75)

TLM.47.

Ebedi yurduna gitti kavuştu

(Veysel, 2018: 217)

TLM.48.

Nur içr'olsun Atatürk'ün yatağı

(Veysel, 2018: 172)

3.13.2.2. Allah

Âşık Veysel'in şiirlerinde Allah şu şekillerde telmih edilmiştir:

TLM.49.

Çalışıp yaklaşan **hakiki yare**

Geçirir gününü sadet içinde

(Veysel, 2018: 228)

TLM.50.

Dünya güzelliği sendedir mevcut

Hususi özenmiş yaratmış **Mabut**

(Veysel, 2018: 180)

TLM.51.

Mevlâ'yı seversen ağlatma beni

Benek benek mektuptadır nişanı

(Veysel, 2018: 00)

TLM.52.

Kırk yaşımdan sonra kalbime ilham

Erişti **Mevlâ'dan** bir ihsan oldu

Hakkı bilenlere hazırdır her an

İnkâr edenlere sır nihan oldu

(Veysel, 2018: 00)

TLM.53.

Olmak istiyorsan dünyada mesut
Hakka halka yarayacak bir iş tut
(Veysel, 2018: 00)

3.13.2.3. Azrail

İslami gelenekte ölüm meleğinin ismi Azrail'dir. Kur'ân'da sadece "ölüm meleği" ifadesi geçmektedir (Gündüz Ş., 1998: 52). Âşık Veysel şiirlerindeki Azrail telmihi şöyledir:

TLM.54.

Ezirail el atıyor canıma
Yanarım gençlikte o zamanıma
(Veysel, 2018: 62)

3.13.2.4. Cehennem

Kur'ân'da ölüm sonrası hayatta ceza çekeceklerin gideceği ıstırap ve ezanın olduğu bir mekândır. Cehennem inancı başka dinlerde de görülmektedir (Gündüz Ş., 1998: 78). Veysel'in cehennem telmihleri şöyledir:

TLM.55.

Şeytanı niçin yakmadın
Cehennemin var da senin
(Veysel, 2018: 22)

TLM.56.

Tamuda olmazdı kullara **ceza**
Olsa temiz ahlak ve hüsnü rıza
(Veysel, 2018: 64)

TLM.57.

Nar d'Allahın nur d'Allahın nuriye
Cehennem yobazın yolu sayılır
(Veysel, 2018: 208)

TLM.58.

Veysel'in derdini yazmışlar baştan
Beni yakıp sen kızınma ataşta
(Veysel, 2018: 132)

3.13.2.5. Cennet

Arapçada "bahçe" kelimesinden türetilmiş olan cennet kavramı Kur'ân'da müminlerin öbür dünyada gidecekleri yerdir (Gündüz Ş., 1998: 80). Veysel'in cennet telmihleri şöyledir:

TLM.59.

Herkes için açık olurdu **cennet**
İşde hiyle sözde yalan olmasa
(Veysel, 2018: 63)

TLM.60.

Dünya tebdil oldu durum değişti
Kimi aya gider kimi **cennete**
(Veysel, 2018: 75)

TLM.61.

Mezhep kavgasına din döğüşüne
Sanki varıp sığmamışlar **cennete**
(Veysel, 2018: 75)

TLM.62.

Günden güne artar gönlün yarası
Cennet olmuş o cennet'in merası
(Veysel, 2018: 119)

TLM.63.

Bahar gelir dağlar yunur arınır
Hangisine baksan **cennet** görünür
(Veysel, 2018: 145)

TLM.64.

Veysel bu sözünde var mıdır hata
Yurdumuzu benzetelim **cennete**
(Veysel, 2018: 171)

TLM.65.

Ortasında deniz kenarlar kara
Bu dünyada **cennet** olmuş kullara
(Veysel, 2018: 182)

TLM.66.

Okul **cennet** meyvesidir
Okuldadır türlü san'at
(Veysel, 2018: 189)

3.13.2.6. Cüzi İrade

İnsanların sahip olduğu irade, cüz'i irade ya da irade-i cüziye olarak isimlendirilir. Bu kavram, insanın dileme, isteme ve karar verme gücünü ifade eder (Dalkıran, 2021: 37). Veysel'in cüzi iradeyi telmihi şöyledir:

TLM.67.

Varlık noktasını açık gösterdi
İradeyi cüz'ün elime verdi
(Veysel, 2018: 25)

3.13.2.7. Çarkı Devran, Devran, Felek

Çarh ve felek kelimeleri eş anlamlıdır. Çarh-ı devvâr terkibinde olduğu gibi göğün çark'a benzetilmesi söz konusudur. Çarkı devran; dehr, dünya, devran, âlem, talih, baht, kader anlamlarını içine alan bir anlam alanına sahiptir (Kurnaz, 1993: 229; Kutluer, 1995: 306; Pala, 2002: 159).

Felek kelimesi; gökyüzü, feza, sema manalarına gelir. İnanca göre gökyüzünde, her birinin içinde bir adet yıldız olduğuna inanılan dokuz kat felek bulunur. Feleğin içindeki yıldızların, insanlar için uğur ya da uğursuzluk kaynağı olduğu kabul edilir (Kaya, 2010: 312-313). Felek kavramı halk arasında baht, kader ya da talih anlamında kullanılan bir terimdir (Gündüz Ş., 1998: 127). Bu konuda Veysel'in telmihleri şöyledir:

TLM.68.

Sardı her yanımı **felek çemberi**
Zulmü mazlumadır öteden beri
(Veysel, 2018: 40)

TLM.69.

Kambur felek sanki beni kayırdı
Eşten dosttan nazlı yardan ayırdı
(Veysel, 2018: 47)

TLM.70.

Zaman bir saniye yıl yetmiş yedi

Kahpe felek hiç yüzüme gülmedi

(Veysel, 2018: 53)

TLM.71.

Asırlar elinde bir tesbih gibi
Çeviriyor **çarkı devran** bakalım

(Veysel, 2018: 72)

TLM.72.

Galiba **feleğin** dünya madamı
Kambur **felek** çarha çarpar adamı

(Veysel, 2018: 77)

TLM.73.

Felek çeviriyor filim
İşte büyük bir sinema

(Veysel, 2018: 80)

TLM.74.

Afatı devran mı bilmem ki nesin
Bülbül avazın andırır sesin

(Veysel, 2018: 96)

TLM.75.

Felek bize gül demez ki gülüşek
Cefa benim olsun çile kendine

(Veysel, 2018: 120)

TLM.76.

Feleğinen çok oynadım ütüldüm
Bir zalimin tuzağına tutuldum

(Veysel, 2018: 148)

TLM.77.

Hiç hesaba sığmaz **feleğin** işi
Dünyada belalı Veysel'in başı

(Veysel, 2018: 149)

TLM.78.

Düşmanı denize dökerken millet
Felek kırdı kolum vermedi nöbet

(Veysel, 2018: 162)

TLM.79.

Millete bir altın kemer kuşattı
Haşa nankör olman **devranımızdan**
(Veysel, 2018: 170)

TLM.80.

Varlığın Türk'e terk etti
Döndü **çark devran** ağladı
(Veysel, 2018: 173)

TLM.81.

Felek kor insanı ne kaptan kaba
Tarihli felaket nişan Erzincan
(Veysel, 2018: 178)

TLM.82.

Değildir bu dünya kimseye baki
Neyzen'e de değdi **feleğin oku**
(Veysel, 2018: 217)

TLM.83.

Her zaman her vakit kalbimde bu yas
Çarhı devran güldürmedi yüzümü
(Veysel, 2018: 224)

TLM.84.

Genç yaşımda **felek** vurdu başıma
Aldırdım elimden iki gözümü
(Veysel, 2018: 224)

3.13.2.8. Hak-Helal-Haram

"Hak" kavramı kişiye ödenmesi gereken soyut ya da somut kapsamlı borcu ve kişinin bir durumda sahip olduğu hisseyi ifade etmek için kullanılmaktadır. İslam dinine göre yapılması yasaklanmamış durum ve fiiller "helal", yasaklanmış olanlarsa "haram" kelimeleriyle kavramlaştırılmıştır (Eren, Gözaydın, Parlatır, Tekin, & Zülfikar, 1988). Veysel'in bu kavramlarla ilgili telmihleri şöyledir:

TLM.85.

Haram demez **helal** demez yutarlar
Bibersiz baharsız çemen aşıklar

(Veysel, 2018: 101)

TLM.86.

Gelin birer birer **helallaşayım**
Yol verin ki şu dağları aşayım
(Veysel, 2018: 114)

TLM.87.

Helal olsun **hakkım** var ise size
Hakkınızı helal edin siz bize
(Veysel, 2018: 125)

3.13.2.9. Huri, Melek

Huriler, cennetliklere hizmet etmek üzere yaratılmış oldukları söylenen cennet kızları (Gündüz Ş., 1998: 175) olarak tarif edilmektedir. Veysel'in bu konuyla ilgili telmihleri şöyledir:

TLM.88.

Melek miydi **huri** miydi peri mi
Bir güzele benziyordu durumu
(Veysel, 2018: 83)

TLM.89.

Adın **Huri** midir Gülizar mıdır
Gözlerinden akan yağmurlar mıdır
(Veysel, 2018: 96)

TLM.90.

Huri misin **melek** misin bilinmez
Emsalin dünyada azdır bulunmaz
(Veysel, 2018: 96)

TLM.91.

Sandım aslı **huri melek**
Cilveli nazlı gülerek
(Veysel, 2018: 99)

TLM.92.

Dikkat eyle karıncaya arıya
Gidiş böyle kavuşaman **huri**ye
(Veysel, 2018: 166)

3.13.2.10. Kader, Kısmet, Nasip, Talih

Kader, Allah'ın, kulunun ne yapacağını ya da kulun iradesini ne yönde kullanacağını bildirmesi, kuvvet ve kudretiyle olayları bu istikamette yaratmasıdır. Kısmet de talih ve kader anlamlarını belli ölçüde karşılamaktadır (Gündüz Ş., 1998: 208-219). Nasip ve kısmet de Allah'ın insanlar için belirlediği hayat programı ve kişiye düşen mutluluk hissesi anlamında kullanılan bir terimdir (TDV İslam Ansiklopedisi, 2023). Veysel'in konuyla ilgili telmihleri şöyledir:

TLM.93.

Neler yaptı bana **kader**
Uyansana kara bahtım
(Veysel, 2018: 44)

TLM.94.

Tecellinin ters kalemi
Bana dar etti alemi
(Veysel, 2018: 44)

TLM.95.

Talih çile **kader** sözü bir etmiş
Her nereye gitsem gezer peşimde
(Veysel, 2018: 45)

TLM.96.

Hiç razı değilim ben bu **kaderden**
Birlikte doğmuşuz sulbü pederden
(Veysel, 2018: 45)

TLM.97.

Yalvarsam **kadere** yardım etmez mi
Yeter bu çektiğim derdim yetmez mi
(Veysel, 2018: 45)

TLM.98.

Kader kedere eş oldu
Ağladım gözüm yaş oldu
(Veysel, 2018: 46)

TLM.99.

Geldin bu dünyaya gülmezsin dedi

Beni kabdan kaba koydu bu **kader**

(Veysel, 2018: 53)

TLM.100.

Bunca fakirleri kastın kavurdun
Herkese bir türlü **kadersin** dünya

(Veysel, 2018: 73)

TLM.101.

Ne çare kanadım yoktur niderim
Ayrılık tecellim gurbet **kaderim**

(Veysel, 2018: 115)

TLM.102.

Kalktı deli gönül **kısmet** ayrıldı
Siz sağ olun biz selamet gidelim

(Veysel, 2018: 125)

TLM.103.

Kısmet beni diyar diyar
Dolandırır bilmem ne var

(Veysel, 2018: 125)

TLM.104.

Ne yazık ki bana olmadı **kısmet**
Düşmanı denize dökerken millet

(Veysel, 2018: 162)

TLM.105.

Görüyon mu kör **kaderi**
Sen tutmuşsun mevkileri

(Veysel, 2018: 202)

TLM.106.

Bu can bu cesede girelden beri
Aldık başımıza türlü **kaderi**

(Veysel, 2018: 211)

TLM.107.

Kader böyle imiş çiçek mahana
Levh u Kalem kara yazmış yazımı

(Veysel, 2018: 224)

TLM.108.

Günüm zindan gecelerim zar oldu
Kader ile bölemedim kozumu
(Veysel, 2018: 224)

TLM.109.

Nasip değil imiş şehitlik kardaş
İmanım niyetim bana kafidir
(Veysel, 2018: 230)

3.13.2.11. İman

İslam dininin kabullerine inanmak (Eren, Gözaydın, Parlatır, Tekin, & Zülfikar, 1988: 701) şeklinde özetlenebilecek iman kavramının Âşık Veysel şiirlerindeki telmihleri şöyledir:

TLM.110.

Dört kitabın dördü de **hak**
(Veysel, 2018: 58)

TLM.111.

Ben bir ceset sen bir cansın
Hem dinimsin hem **imansın**
(Veysel, 2018: 89)

TLM.112.

Yeter ki **kalbimde iman var olsun**
Her zaman milletim bahtiyar olsun
(Veysel, 2018: 230)

3.13.2.12. Sırat Köprüsü

Sırat köprüsü İslam'a göre, ölüm sonrası hayatta cehennemin üzerinde olan, inançlıların bu köprünün üzerinden geçmeyi başardığı, inançsızlarınsa köprünün altındaki cehenneme düştüklerine inanılan bir geçittir (Gündüz Ş, 1998: 341). Veysel'in sırat köprüsü telmihi şöyledir:

TLM.113.

Ne karanlık yolların var
Sırat köprün nerde senin
(Veysel, 2018: 22)

3.13.2.13. Şahin

Türk halk edebiyatında sembolik anlamı olan kuşlardan bir tanesi de şahindir. Hacı Bektaş Veli'nin kendisine dostça muamele edildiğinde güvercin, düşmanca karşılık verilmek istendiğinde şahin veya doğan donuna girmesi bu kuşların sembolik anlamının örneklerindendir (Özdemir C., 2018: 319). Veysel'in bu konudaki telmihleri şöyledir:

TLM.114.

Üğrünü üğrünü giderken yola
Nice dilsizleri getirir dile
Gövel ördek gibi inerken göle
Ya bir **şahin** olsam ya bir baz olsam
(Veysel, 2018: 94)

TLM.115.

Benim yarim güzellerden kıymetli
Tor **şahin** bakışlı arslan heybetli
(Veysel, 2018: 234)

3.13.2.14. Şehitlik

Allah yolunda mücadele ederken muhtelif sebeplerle ölen kimseye şehit denir. Şehitlik İslam'da en yüce mertebelerden sayılmaktadır (Gündüz Ş., 1998: 352). Veysel'in şehitlikle ilgili telmihleri şöyledir:

TLM.116.

Hep Ademin oğlu kızı
Beraberce **şehit** gazi
(Veysel, 2018: 58)

TLM.117.

Hudut boylarında can verip yatan
Saygiyle anarız **şehit** diyerek
(Veysel, 2018: 161)

TLM.118.

Türk oğluyum temiz Türk'tür ecdadım
Şehit ismi yazılsaydı soyadım
(Veysel, 2018: 162)

TLM.119.

Geçmeyiz namustan geçeriz candan
Kalan gazi **ölen mert** olur gider
(Veysel, 2018: 205)

TLM.120.

Nasip değil imiş **şehitlik** kardaş
İmanım niyetim bana kafidir
(Veysel, 2018: 230)

3.13.2.15. Şeytan

Kur'ân'da Allah'ın emrine karşı gelen İblis için kullanılan bir kelimedir. İslam dışı çeşitli inanışlarda da şeytanın; baş melek, düşmüş melek, insanı aldatan yılan olduğu şeklindeki kabullere rastlanmaktadır (Gündüz Ş., 1998: 353). Veysel'in şeytan telmihleri şöyledir:

TLM.121.

Şeytanı niçin yakmadın
Cehennemin var da senin
(Veysel, 2018: 22)

TLM.122.

Hak ararsan bak vicdana
Sakın aldanma **şeytana**
(Veysel, 2018: 108)

TLM.123.

Orda birkaçları uydu **şeytana**
(Veysel, 2018: 169)

3.13.2.16. Tevekkül

Bir maksat doğrultusunda gerekli tüm önlemler alındıktan sonra sonucu Allah'tan beklemek olan tevekkül kişinin Allah'a olan güvenini ifade eden bir kavramdır (Çağrıcı, 2012:1). Veysel'in tevekkülle ilgili telmihi şöyledir:

İnan ki her işi başarır insan
İnsana yoldaştır **gayretle iman**
(Veysel, 2018: 193)

3.13.2.17. Vahdetivücut

İslam tarihinde Cüneyd Bağdadi, Hallacı Mansur, Bayazid Bestami gibi kişilerce geliştirilip İbn Arabi tarafından sistematize edilen vahdetivücut inanışı; varlıkta birliği fikrini alemde olan her şeyin Allah'ın isim ve niteliklerinin bir yansıması olduğunu savunur (Gündüz Ş.,1998: 380). Veysel'in vahdetivücuda ilişkin telmihleri şöyledir:

TLM.124.

Veysel'e görünür mevcut her şeyde
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar
(Veysel, 2018: 27)

TLM.125.

Gördüğün güzellik hepisi Mevla
(Veysel, 2018: 27)

TLM.126.

Cümle mahluk ile bir olur ismim
(Veysel, 2018: 33)

TLM.127.

Hakikat de hep hayaldır
(Veysel, 2018: 80)

TLM.128.

Köşeyi Vahdete çekilsem dursam
Mihneti dünyanın derdi bırakmaz
(Veysel, 2018: 105)

TLM.129.

Allah'ın varlığı mevcut insanda
(Veysel, 2018: 167)

TLM.130.

Derya bende ben deryada birleştik
Ayrılmaya imkân yoktur yerleştik
(Veysel, 2018: 231)

3.13.2.18. Turna

İslamiyet öncesi Türk kültüründe kutsal sayılan varlıklardan biri olan turna, İslami dönemde kutsallığını sürdürmüştür. Kimi velilerin turna donuna girdiği, Hz. Ali'nin sesini turnaya verdiği kabul edilmiş olduğundan turnanın kutsal olduğuna inanış devam etmiştir (Temizkan, 2018: 410). Hoca Ahmet Yesevi'ye ilişkin bir menkıbede turna donuna girmiş yedi Horasan erenini, Hoca Ahmet Yesevi de turna donuna girerek havada karşılamıştır (Köprülü, 2003: 62). Turna hem divan hem de halk edebiyatında sık yer verilen bir kuştur. Turna Hz. Ali'nin avazını, sevgiliyi ve haberciyi simgeler. Veysel şiirinde turna telmihleri şöyledir:

TLM.131.

Gâhi indin gah yükseldin
Şimdi oldun **turna** gönül
(Veysel, 2018: 50)

TLM.132.

Avazı bülbülde sedası kuşta
Keklik miydi **turna mıydı** toy muydu
(Veysel, 2018: 100)

TLM.133.

Sinemi deler avazın
Turnam senin sunam senin
(Veysel, 2018: 140)

TLM.134.

Tara **turnam** tellerini
Issız koyma göllerini
(Veysel, 2018: 140)

TLM.135.

Sazım bu sesleri turnadan m'aldın
Pençe vurup sarı teli sızlatma
(Veysel, 2018: 235)

3.13.3. Kur'an-ı Kerim ve Hadisi Şeriflerle İlgili Telmihler

Âşık Veysel'in şiirlerindeki ayet ve hadis telmihleri şu şekildedir:

3.13.3.1. Ahzâb Suresi 63. Ayet

TLM.136.

Kıyamet var imiş gelecek derler

(Veysel, 2018: 72)

Ahzâb/63: "İnsanlar sana kıyametin vaktini soruyorlar. De ki: 'Onun ilmi ancak Allah katındadır.' Ne bilirsin, belki de kıyamet yakında gerçekleşir." (Altuntaş & Şahin, 2011: 470).

3.13.3.2. Âl-i İmran Suresi 185. Ayet

TLM.137.

Şaşar Veysel bu ne haldır

Hakikat de hep hayaldır

(Veysel, 2018: 80)

Âl-i İmran/185: "…Dünya hayatı, aldatıcı metadan başka bir şey değildir." (Altuntaş & Şahin, 2011: 83).

3.13.3.3. Ankebût Suresi 57. Ayet

TLM.138.

Bir gün dirilenler bir gün ölecek

(Veysel, 2018: 231)

Ankebût/57: "Her can ölümü tadacaktır. Sonra bize döndürüleceksiniz." (Altuntaş & Şahin, 2011: 443)

3.13.3.4. A'râf Suresi 179. Ayet

TLM.139.

İnkâr edenlere sır nihan oldu

(Veysel, 2018: 25)

TLM.140.

Görenlere açık körlere gizli

(Veysel, 2018: 26)

A'râf/179: "…kalpleri olup da bunlarla anlamayan, gözleri olup da bunlarla görmeyen, kulakları olup da bunlarla işitmeyen birçoklarını cehennem için var ettik. İşte bunlar

hayvanlar gibi, hatta daha da aşağıdadırlar. İşte bunlar gafillerin ta kendileridir." (Altuntaş & Şahin, 2011: 187-188).

3.13.3.5. A'râf Suresi 180. Ayet

TLM.141.

Bin bir ismin birinden tut

(Veysel, 2018: 58)

Araf/180: "En güzel isimler Allah'ındır. O'na o güzel isimleriyle dua edin…" (Altuntaş & Şahin, 2011: 188).

3.13.3.6. Bakara Suresi 29. Ayet

TLM.142.

Mevcudatta olan kudreti kuvvet

Sende hasıl oldu sen verdin hayat

(Veysel, 2018: 24)

Bakara/29: "O, yeryüzünde olanların hepsini sizin için yaratan, sonra göğe yönelip onları yedi gök hâlinde düzenleyendir. O, her şeyi hakkıyla bilendir." (Altuntaş & Şahin, 2011: 7).

3.13.3.7. Bakara Suresi 36. Ayet

TLM.143.

Ademi sürdün bakmadın
Cennette de bırakmadın
Şeytanı niçin yakmadın
Cehennemin var da senin

(Veysel, 2018: 22)

Bakara/36: "Derken, şeytan ayaklarını oradan kaydırdı. *Onları içinde bulundukları konumdan çıkardı*. Bunun üzerine biz de 'Birbirinize düşman olarak inin. Sizin için yeryüzünde belli bir süre barınak ve yararlanma vardır' dedik." (Altuntaş & Şahin, 2011: 8-9).

3.13.3.8. Bakara Suresi 115. Ayet

TLM.144.

Her neye bakarsam sen varsın orda

(Veysel, 2018: 24)

Bakara/115: "Doğu da Batı da (tüm yeryüzü) Allah'ındır. Nereye dönerseniz. Allah'ın yüzü işte oradadır. Şüphesiz Allah, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir." (Altuntaş & Şahin, 2011: 23).

3.13.3.9. Bakara Suresi 154. Ayet

TLM.145.

Hudut boylarında can verip yatan

Saygiyle anarız şehit diyerek

(Veysel, 2018: 161)

Bakara/154: "Allah yolunda öldürülenlere "ölüler" demeyin. Hayır, onlar diridirler…" (Altuntaş & Şahin, 2011: 29).

3.13.3.10. Bakara Suresi 163. Ayet

TLM.146.

Allah birdir Peygamber Hak

Rabbül âlemindir mutlak

(Veysel, 2018: 58)

Bakara/163: "Sizin ilâhınız bir tek ilâhtır. O'ndan başka ilâh yoktur. O,

Rahmân'dır, Rahîm'dir." (Altuntaş & Şahin, 2011: 30).

3.13.3.11. Bakara Suresi 186. Ayet

TLM.147.

Hakkı bilenlere hazırdır her an

(Veysel, 2018: 25)

Bakara/186: "Kullarım, beni senden sorarlarsa, (bilsinler ki), gerçekten ben (onlara çok) yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına cevap veririm…" (Altuntaş & Şahin, 2011: 35)

3.13.3.12. Câsiye Suresi 22. Ayet

TLM.148.

Bu dünyayı sen yarattın girindin

Her nesnede gösterirsin nakşını

(Veysel, 2018: 26)

Câsiye/22: "Allah, gökleri ve yeri, hak ve hikmete uygun olarak, herkese Kazandığının karşılığı verilsin diye yaratmıştır…" (Altuntaş & Şahin, 2011: 554).

3.13.3.13. En'âm Suresi 2. Ayet

TLM.149.

Ecel gelir ölüm haktır

(Veysel, 2018: 44)

En'âm/2: "O öyle bir Rab'dır ki, sizi çamurdan yaratmış, sonra (her birinize) bir ecel tayin etmiştir. (Kıyametin kopması için) belirlenmiş bir ecel de O'nun katındadır..." (Altuntaş & Şahin, 2011: 139).

3.13.3.14. En'âm Suresi 103. Ayet

TLM.150.

Yüzün mahrem ferde senin

(Veysel, 2018: 22)

En'âm/103: "Gözler O'nu idrak edemez ama O, gözleri idrak eder…" (Altuntaş & Şahin, 2011: 153).

3.13.3.15. Haşr Suresi 24. Ayet

TLM.151.

Her cisime birer zerre verilmiş

Cümle varlık bir kuvvetten var olmuş

(Veysel, 2018: 36)

Haşr/24: "O, yaratan, yoktan var eden, şekil veren Allah'tır. Güzel isimler O'nundur. Göklerdeki ve yerdeki her şey O'nu tesbih eder. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Altuntaş & Şahin, 2011: 615).

3.13.3.16. Hûd Suresi 88. Ayet

TLM.152.

Gayret köylülerden izin Allah'tan

(Veysel, 2018: 196)

Hûd/88: "Şu'ayb, şöyle dedi: '…Başarım ancak Allah'ın yardımı iledir'" (Altuntaş & Şahin, 2011: 249).

3.13.3.17. İhlâs Suresi 3. Ayet

TLM.153.

Bin bir ismin bir cismin var
Oğlun kızın ne hışmın var

(Veysel, 2018: 22)

İhlâs/3: "O'ndan çocuk olmamıştır (Kimsenin babası değildir). Kendisi de doğmamıştır (kimsenin çocuğu değildir)." (Altuntaş & Şahin, 2011: 704).

3.13.3.18. Kâf Suresi 7. Ayet

TLM.154.

Dünya kurulalı yaşayan dağlar

(Veysel, 2018: 119)

Kâf/7: "Yeryüzünü de yaydık ve orada sabit dağlar yerleştirdik…" (Altuntaş & Şahin, 2011: 574).

3.13.3.19. Kâf Suresi 16. Ayet

TLM.155.

Benim ile gezdin beni arattın

Beraber oturup beraber yattın

(Veysel, 2018: 26)

TLM.156.

Sensin bana benden yakın

(Veysel, 2018: 107)

TLM.157.

Sana senden yakın olan

İşte odur ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

Kâf/16: "Andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin ona verdiği vesveseyi de biz biliriz. Çünkü biz, ona şah damarından daha yakınız." (Altuntaş & Şahin, 2011: 575).

3.13.3.20. Kıyâme Suresi 22-23. Ayetler

TLM.158.

Asıl âşıkların arzu cemaldir

Arifler bilirler ehli kemaldir

(Veysel, 2018: 101)

Kıyâme/22-23: "O gün birtakım yüzler aydındır. Rablerine bakarlar." (Altuntaş & Şahin, 2011: 658)

3.13.3.21. Mülk Suresi 1. Ayet

TLM.159.

Şu âlemi yaratan bir

Odur külli şeye kâdir

(Veysel, 2018: 58)

Mülk/1: "Hükümranlık elinde olan Allah, yücedir. O, her şeye hakkıyla gücü yetendir." (Altuntaş & Şahin, 2011: 633).

3.13.3.22. Münâfikûn Suresi 11. Ayet

TLM.160.

Kimisinin ecel gelir peşinde

Bu da mukadderdir der hastane

(Veysel, 2018: 196)

Münâfikûn/11: "Allah, eceli geldiğinde hiçbir kimseyi asla ertelemez..." (Altuntaş & Şahin, 2011: 625)

3.13.3.23. Nefisle İlgili Hadisi Şerif

TLM.161.

Nefsini öldür ölmeden

(Veysel, 2018: 41)

Yukarıdaki dizede hadis-i şerif telmih edilmiştir. Hz. Muhammed bir zata dünyada bir yolcu gibi yaşamasını ve kendini ölü gibi saymasını tavsiye etmişti. Bu durum "Ölmeden evvel ölmek olarak" sözüyle anlatılagelmiştir. (Çağrıcı, 2007)

3.13.3.24. Nisâ Suresi 36. Ayet

TLM.162.

Kini kibiri kapattım

Vicdanımdı ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

Nisâ/36: "…Şüphesiz Allah, kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez." (Altuntaş & Şahin, 2011: 94).

3.13.3.25. Nisâ Suresi 116. Ayet

TLM.163.

Allah birdir inanmışız Allah'a

İki diyen o dergâhtan kovulur

(Veysel, 2018: 207)

TLM.164.

Şükür amentüye etmişiz iman

Kalbime yaraşmaz şirk ile güman

(Veysel, 2018: 207)

Nisâ/116: "Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışındaki günahları, dilediği kimseler için bağışlar..." (Altuntaş & Şahin, 2011: 107).

3.13.3.26. Nisâ Suresi 126. Ayet

TLM.165.

Her bir irenkte resmin var

Nerde baksam orda senin

(Veysel, 2018: 22)

Nisâ/126: "Göklerdeki her şey, yerdeki her şey Allah'ındır. Allah, her şeyi kuşatıcıdır." (Altuntaş & Şahin, 2011: 109)

3.13.3.27. Nisâ Suresi 134. Ayet

TLM.166.

Bu alemi gören sensin

(Veysel, 2018: 22)

Nisâ/134: "…Allah, her şeyi hakkiyle işiten ve kemâliyle görendir." (Altuntaş & Şahin, 2011: 109).

3.13.3.28. Nisâ Suresi 158. Ayet

TLM.167.

İsa değil göğe çıksın sır olsun

(Veysel, 2018: 209)

Nisâ/158: "Fakat Allah onu [İsa'yı] kendisine yükseltmiştir…" (Altuntaş & Şahin, 2011: 112).

3.13.3.29. Nûr Suresi 35. Ayet

TLM.168.

Çarkı sema nur sen misin
Bu balkıyan nur da senin

(Veysel, 2018: 22)

TLM.169.

Nuru ile bu alemi kapladı

(Veysel, 2018: 25)

Nûr/35: "Allah, göklerin ve yerin nurudur…" (Altuntaş & Şahin, 2011:388)

3.13.3.30. Râ'd Suresi 14. Ayet

TLM.170.

Dileğin var ise iste Allah'tan

(Veysel, 2018: 128)

Râ'd/14: "Gerçek dua ancak O'nadır…" (Altuntaş & Şahin, 2011: 269).

3.13.3.31. Ra'd Suresi 28. Ayet

TLM.171.

Çalışıp yaklaşan hakiki yare

Geçirir gününü sadet içinde

(Veysel, 2018: 228)

Ra'd/28: Onlar, inananlar ve kalpleri Allah'ı anmakla huzura kavuşanlardır. Biliniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur." (Altuntaş & Şahin, 2011: 271).

3.13.3.32. Rahman Suresi 27. Ayet

TLM.172.

Yoktur senden başka ilâ nihayet

(Veysel, 2018: 24)

Rahman/27: "Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin zâtı bâki kalacaktır." (Altuntaş & Şahin, 2011: 595).

3.13.3.33. Rûm Suresi 22. Ayet

TLM.173.

Kısım kısım kul yaratmış

(Veysel, 2018: 29)

Rum/22: "… dillerinizin ve renklerinizin farklı olması da O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda bilenler için elbette ibretler vardır." (Altuntaş & Şahin, 2011: 447)

3.13.3.34. Rûm Suresi 27. Ayet

TLM.174.

Kâinatı sen yarattın

Her şeyi yoktan var ettin

(Veysel, 2018: 22)

Rûm/27: "O, başlangıçta yaratmayı yapan, sonra onu tekrarlayacak

Olandır…" (Altuntaş & Şahin, 2011: 448).

3.13.3.35. Secde Suresi 9. Ayet

TLM.175.

Her nesnede mevcut her cesedde can

Anın için dedik biz ona Canan

(Veysel, 2018: 27)

TLM.176.

Ne var ise sende bende

Aynı varlık her bedende

(Veysel, 2018: 41)

TLM.177.

Allah'ın varlığı mevcut insanda

(Veysel, 2018: 167)

Secde/9: "Sonra onu şekillendirip ona ruhundan üfledi…" (Altuntaş & Şahin, 2011: 457-458).

3.13.3.36. Şu'arâ Suresi 80. Ayet

TLM.178.

Elinden geldikçe incitmez canı

Yardım yaradandan, olsun dermanı

(Veysel, 2018: 196)

Şu'arâ/80: "Hastalandığımda da O bana şifa verir." (Altuntaş & Şahin, 2011: 407).

3.13.3.37. Tâhâ Suresi 55. Ayet

TLM.179.

Aslıma karışıp toprak olunca

Cümle mahluk ile bir olur ismim

(Veysel, 2018: 33)

TLM.180.

Topraktandır cümle beden

(Veysel, 2018: 41)

TLM.181.

Cümle canlı hep topraktan

Var olmuştur emir Haktan

(Veysel, 2018: 58)

TLM.182.

Topraktan olmuş bedenim

Yapan yapmış ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

Tâhâ/55 ayet: (Ey insanlar!) "Sizi topraktan yarattık, (ölümünüzle) sizi oraya döndüreceğiz ve sizi bir kere daha oradan çıkaracağız." (Altuntaş & Şahin, 2011: 343).

3.13.3.38. Tâhâ Suresi 121. Ayet

TLM.183.

Bu imiş ademi aldatan her hal

(Veysel, 2018: 77)

Tâhâ/121: "Bunun üzerine onlar (Âdem ve eşi Havva) o ağacın meyvesinden yediler. Bu sebeple ayıp yerleri kendilerine göründü ve cennet yaprağından üzerlerine örtmeye başladılar. Âdem, Rabbine isyan etti ve yolunu şaşırdı." (Altuntaş & Şahin, 2011: 349).

3.13.3.39. Tevbe Suresi 30. Ayet

TLM.184.

Kilisede despot keşiş

İs'Allahın oğlu demiş

(Veysel, 2018: 22)

Tevbe/30: "…Hıristiyanlar ise, "İsa Mesih, Allah'ın oğludur" dediler..." (Altuntaş & Şahin, 2011: 207).

3.13.3.40. Yûnus Suresi 179. Ayet

TLM.185.

İradeyi cüz'ün elime verdi

(Veysel, 2018: 25)

Yûnus/108: (Ey Peygamber deki) "…Artık kim doğru yola girerse, ancak kendisi için girer. Kim de saparsa ancak kendi aleyhine sapar. Ben sizden sorumlu değilim.'" (Altuntaş & Şahin, 2011: 237).

3.13.3.41. Zuhruf Suresi 84. Ayet

TLM.186.

Nerde baksan orda hazır bulunur
Kim demiş hakkında la mekân oldu

(Veysel, 2018: 25)

Zuhruf/84: "O, gökte de ilâh olandır, yerde de ilâh olandır. O, hüküm ve hikmet sahibidir, hakkıyla bilendir." (Altuntaş & Şahin, 2011: 546-547).

3.13.3.42. Zümer Suresi 53. Ayet

TLM.187.

Bir Umut Allah'tan kesilmez

(Veysel, 2018: 236)

Zümer/53: "De ki: 'Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin…'" (Altuntaş & Şahin, 2011: 514).

3.13.4. Tarihî ve Dinî Şahsiyetlerle İlgili Telmihler

3.13.4.1. Hacı Bektaş

Nişabur'da doğan Hacı Bektaş Veli (ö:1271), 13. asırda Horasan'dan Anadolu'ya gelen dervişlerdendir. Hoca Ahmet Yesevi'nin müntesiplerinden olan Hacı Bektaş Veli Kırşehir ili civarına yerleşmiştir (Mengi, 2002: 41). Veysel'in Hacı Bektaş'ı telmihleri şöyledir:

TLM.188.

İndim eşiğine yüzümü sürdüm
Kusurum günahım var **Hacı Bektaş**

(Veysel, 2018: 212)

TLM.189.

Galma kusurlara Pir **Hacı Bektaş**

(Veysel, 2018: 212)

TLM.190.

Eşin yok cihanda bir **Hacı Bektaş**

(Veysel, 2018: 212)

TLM.191.

Sana inanmayan kör **Hacı Bektaş**

(Veysel, 2018: 212)

TLM.192.

Keremin ihsanın bol **Hacı Bektaş**

(Veysel, 2018: 212)

TLM.193.

Alisin Velisin **Pirlerin Piri**

Galma kusurlara **Pir Hacı Bektaş**

(Veysel, 2018: 212)

3.13.4.2. Hayyam

Asıl adı Gıyaseddin Ebu'lfeth Bin İbrahim El-Hayyam olan Ömer Hayyam Nişabur kentinde 1048 yılında doğmuştur. Bilimsel çalışmaları ve rubaileriyle tanınmıştır. Hayyam'ın tıp, fizik, astronomi, cebir, geometri ve matematik sahalarında mühim çalışmaları olmuştur (Gündüz D., 1998: 62-63). Veysel'in Hayyam'ı telmihi şöyledir:

TLM.194.

Hayyam'a görünmüş kadehte meyde

(Veysel, 2018: 27)

3.13.4.3. Hz. Âdem

Hz. Âdem Kur'ân' a göre ilk insan ve ilk peygamberdir. Topraktan yaratılarak cennete yerleştirilmiş, yasak meyveden yiyince yeryüzüne gönderilmiştir (Gündüz Ş., 1998: 16). Veysel'in Hz. Adem'i telmihleri şöyledir:

TLM.195.

Âdem'i sürdün bakmadın

Cennette de bırakmadın

(Veysel, 2018: 22)

TLM.196.

Âdem atadan bu yana

Nice insan gelmiş gitmiş

(Veysel, 2018: 29)

TLM.197.

Kürt'ü Türk'ü ne Çerkez'i
Hep **Âdem'in oğlu** kızı
(Veysel, 2018: 58)

TLM.198.

Bu dünya görünmez böyle bir hayal
Bu imiş **âdemi aldatan** her hal
Hesapsız yaşı var **Âdem'den** evvel
Ben kocadım dahi dünya gelin mi
(Veysel, 2018: 77)

TLM.199.

Âdem'den bu deme neslim getirdi
Bana türlü türlü meyva yetirdi
(Veysel, 2018: 128)

3.13.4.4. Hz. İsa, Hz. Meryem

Kur'ân'ın anlatımına göre mucizevi bir şekilde bakire Meryem'den doğan, kendisine İncil isimli kitap verilen bir peygamberdir (Gündüz Ş., 1998: 194). Veysel'in Hz. İsa ve Hz. Meryem ile ilgili telmihleri şöyledir:

TLM.200.

Kilisede despot keşiş
İs'Allahın oğlu demiş
Meryem Ana neyin imiş
Bu işin var bir de senin
(Veysel, 2018: 22)

TLM.201.

İsa değil göğe çıksın sır olsun
Alanların iki gözü kör olsun
(Veysel, 2018: 209)

3.13.4.5. Hz. Muhammed ve Ailesi

Âşık Veysel'in Hz. Muhammed, Hz. Muhammed'in ailesi ve Hz. Muhammed'in insanlıkla buluşturduğu ilkelere ilişkin telmihleri şu şekildedir:

TLM.202.

Resulü Ekrem'in kanunu haktı
Her ömrün sonunda bir feryat gördüm
(Veysel, 2018: 34)

TLM.203.

Kul olanın elbet olur kusuru
Nesli Peygambersin cihanın nuru
(Veysel, 2018: 212)

3.13.4.6. Hz. Süleyman

Âşık Veysel'in Hz. Süleyman'a ilişkin telmihi şu şekildedir:

TLM.204.

Süleyman mührünü kime bıraktı
Resulü Ekrem'in kanunu haktı
(Veysel, 2018: 34)

TLM.205.

Süleyman olmuştu mülke
Geldi ecel can ağladı
(Veysel, 2018: 173)

3.13.4.7. Karacaoğlan, Mansur, Yunus Emre

Karacaoğlan şiirlerinden 1600'lerin başında doğduğu 1679'larda iyice yaşlandığı anlaşılan Anadolu'nun güney bölgesinde yaşamış âşıktır (Yardımcı, 2003: 94). Hicri 244'te (M: 858) İran'ın Fars eyaletinde doğan Hallac Tanrı'ya ancak benliklerden sıyrılarak ulaşılabilineceğine inanmıştır. Bazı fikirleri yaşadığı dönemle çeliştiğinden dolayı asılarak öldürülmüştür. "Enelhak" sözüyle bilinir. (Uludağ, 1997: 377-378; Ağırman & Bekalp, 2012: 98). Yunus Emre de Anadolu Selçuklu yönetiminin yerini beyliklerin almaya başladığı 13-14. asır civarında Anadolu'da yaşamış, ilmi ledün bilgisinin izindeki bir mutasavvıftır (Mengi, 2002: 60-61). Veysel'in bu kişilerle ilgili telmihi şöyledir:

TLM.206.

Neyim ne olacak elde neyim var
Karac'oğlan Dertli **Yunus** soyum var
Mansur'a benzeyen bazı huyum var
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

(Veysel, 2018: 230)

3.13.4.8. Lokman-Eflatun

Hz. Lokman Kur'an'a göre kendisine hikmet verilmiş bir peygamberdir. Geleneksel olarak da Lokman'ın iyi bir hekim olduğunu inancı vardır (Gündüz Ş., 1998: 237) Eflatun/Platon MÖ 427-347 yıllarında Atina'da yaşamış bir filozoftur (Tannenbaum & Schultz, 2013: 59-60). Eflatun, yaratılmışların özde Tanrı'nın parçaları olduğu fikrini savunmuştur. Veysel'in bu kişilere ilişkin telmihi şöyledir:

TLM.207.

Lokman çâre bulmaz yoktur **Eflâtun**

(Veysel, 2018: 95)

3.13.4.9. Mehdi

Kur'an'da kendisinden bahsedilmese de geleneksel inançta dünyanın son ve zorlu döneminde gelip iyi işler yapacağına inanılan kişidir (Gündüz Ş., 1998: 253-254). Veysel'in Mehdi telmihi şöyledir:

TLM.208.

Orda birkaçları uydu şeytana
Mehdi diye kendi kendin urgana

(Veysel, 2018: 169)

3.13.4.10. Mevlânâ.

11. asırda yaşamış bir mutasavvıf olan Mevlânâ Horasan'ın Belh şehrinde doğmuş, Anadolu'da yaşamasından dolayı Rumî unvanıyla da anılmıştır (Öngören, 2004: 441) Âşık Veysel şiirlerinde Mevlânâ ve öğretileri şöyle telmih edilmiştir:

TLM.209.

Mevlânâ Mevlâ'nın kulu
Doğru **hakka** gider **yolu**

(Veysel, 2018: 218)

3.13.4.11. Mustafa Kemal Atatürk

Âşık Veysel'in Atatürk'e ve Atatürk'ün fikirlerine ve yaşamına ilişkin telmihleri şu şekildedir:

TLM.210.

Yürüyelim **Atatürk'ün izine**

Boş verelim bozguncular sözüne

(Veysel, 2018: 60)

TLM.211.

Gençliğe emanet **Atatürk yolu**

Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız

(Veysel, 2018: 163)

TLM.212.

Gerdi kanatların bir devlet kuşu

Şeneldi Türklerin kadim ocağı

(Veysel, 2018: 163)

TLM.213.

Emsali bulunmaz bir cevher idi

Edeb erkan medeniyet menbağı

(Veysel, 2018: 163)

TLM.214.

Ağlayalım Atatürk'e

Bütün dünya kan ağladı

(Veysel, 2018: 173)

TLM.215.

Atatürk'e erdi zeval

Memur mebsan ağladı

(Veysel, 2018: 173)

TLM.216.

Her millet Atatürk deyin

Cemiyet-i akvam ağladı

(Veysel, 2018: 173)

TLM.217.

Atatürk'ün eserleri

Söylenecek bundan geri

Bütün dünyanın her yeri

Ah çekti vatan ağladı

(Veysel, 2018: 173)

TLM.218.

Fabrikalar icat etti

Atalığın ispat etti

(Veysel, 2018: 173)

TLM.219.

Bu ne kuvvet bu ne kudret

Vardı bunda bir hikmet

(Veysel, 2018: 174)

TLM.220.

Zannetme ağlayan gülmez

Aslan yatağı boş kalmaz

(Veysel, 2018: 174)

TLM.221.

Devam eden **Atatürk'ün** yoludur

Atatürk izi var Halkevlerinde

(Veysel, 2018: 190)

TLM.222.

Halkevleri ilim irfan yuvası

Atatürk'ün sesi milletin sesi

(Veysel, 2018: 190)

TLM.223.

Çalışmalı okumalı yazmalı

Atatürk sözü var Halkevlerinde

(Veysel, 2018: 190)

3.13.4.12. Nûşîrevân-ı Âdil (Enûşervân, Nûşervân)

Nûşîrevân-ı Âdil, adaletli olmasıyla bilinen, Hz. Ömer dâhil pek çok devlet adamına örnek olduğu söylenen, 531 yılında Sasani Devleti'nin başına geçip yaklaşık 48 yıl iktidarda kalmış olan kişidir. Firdevsi'nin de aralarında olduğu birçok yazar Nûşîrevân-ı Âdil'den övgüyle bahsetmiştir (Kıran, 2020). Veysel'in Nûşîrevân-ı Âdil'i telmihi şöyledir:

TLM.224.

Nuşveranı Âdil nerede tahtı

(Veysel, 2018: 34)

3.13.4.13. Pir Sultan Abdal, Ruhsatî

Sivas'ın Yıldızeli ilçesi Banaz köyünde doğduğu düşünülen Pir Sultan Abdal 16. yüzyılda yaşamıştır. Kendisine ilişkin bilgiler tarihî kaynaklardan olmayıp halk arasındaki anlatılara dayanmaktadır. Rüyada bâde içen bâdeli âşıklardan olan, nefesleri Alevî-Kızılbaş ve Bektaşî âyîn-i cemlerinde de okunan Pir Sultan Anadolu Alevilerinin yedi büyük şairi arasında yer almaktadır (Albayrak, 2007: 277).

Asıl adı Mustafa olan Ruhsatî, 1832'de Sivas'ın Kangal ilçesinde doğmuş, hece ve aruzlu şiirler yazmış bir âşıktır (Sever, 2013: 398). Veysel'in Pir Sultan ve Ruhsatî telmihleri şöyledir:

TLM.225.

Yıldızdağı **Pir Sultan'ın** yaylası
Kılıç kalkan kırat beylerin süsü
(Veysel, 2018: 148)

TLM.226.

Çok kuvvetli şairleri var imiş
Ruhsatî Pir Sultan varı Sivas'ın
(Veysel, 2018: 176)

3.13.4.14. Yezid

Emevîlerin 680-683 senelerindeki hükümdarı olan Yezid; Hz. Hüseyin'in şehit edilmesi, Kâbe'nin taşlanması gibi olaylar sebebiyle İslam tarihindeki olumsuz bir kişi olarak kabul edilmiştir (Gündüz Ş., 1998: 396). Veysel'in bu kişiyi telmihi şöyledir:

TLM.227.

Yezit nedir, ne kızılbaş
Değil miyiz hep bir kardaş
(Veysel, 2018:58)

3.13.4.15. Zülkarneyn

Zülkarneyn isimli kişinin ismi Kur'ân'da Kehf suresinde geçmektedir. Surede Zülkarneyn'in kendisine özel güç verilmiş bir zat olduğu, kendisine verilmiş bu güçle zalim kişileri cezalandırdığı anlatılır (Gündüz Ş., 1998: 406). Veysel'in Zülkarneyn telmihi şöyledir:

TLM.228.

İskender-i **Zülkarneyin**
Çalışmadı buncaleğin
(Veysel, 2018: 173)

3.13.5.Tarihî ve Dinî Olaylarla İlgili Telmihler

3.13.5.1. Ankara'nın Başkent Oluşu

Millî Mücadele süresindeki mücadelenin merkezi konumunda olan Ankara; 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılmasıyla fiilen başkent durumuna gelmiş; 13 Ekim 1923'te "Türkiye Devleti'nin başkenti Ankara'dır." şeklindeki bir maddelik kanunun yürürlüğe girmesiyle de yeni Türk devletinin resmen başkenti olmuştur (Aytepe, 2004: 21-22). Bu konuda Âşık Veysel'in telmihi şu şekildedir:

TLM.229.

Yollardan geçerek aynı yıldırım
Şanlı Ankara'ya kurdu otağı
(Veysel, 2018: 163)

3.13.5.2. Atatürk'ün Samsun'a Çıkışı

Mustafa Kemal Paşa, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a geldiğinde Osmanlı Devleti fiilen çökmüş durumdaydı (Aktepe, 1968: 441). Samsun'a gelerek Kuvayı Milliye birliklerini teşkilatlandıran Mustafa Kemal önderliğinde başlayan Millî Mücadele hareketi, Türk milletinin de üstün gayretiyle Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasını sağlamıştır (Döğüş, 2001: 344). Bu konuda Âşık Veysel'in telmihleri şu şekildedir:

TLM.230.

On dokuz Mayıs'ta parlayan zafer
İptida Samsun'a bastı ayağı
(Veysel, 2018: 163)

TLM.231.

Samsun'a parladı zafer güneşi
Öyle bir zafer ki bulunmaz eşi
(Veysel, 2018: 163)

3.13.5.3. Atom Konusundaki Çalışmaları

Veysel'in yaşadığı dönemin bilimsel kaynaklarına bakıldığında J. J. Thomson, Henri Becquerel, Rutherford, Bohr, Einstein, De Broglie gibi araştırmacıların atom

üzerine yaptığı çalışmaların bilinmekte olduğu anlaşılmaktadır (Bilim ve Teknik, 1970: 24-27). Üzerine çeşitli bilimsel çalışmalar yapılan atom ve element sahasına ilişkin olarak Veysel'in telmihi şu şekildedir:

TLM.232.

Bu hayırlar dinimizce kötü mü
İdrak eyle hidrojeni atomu
(Veysel, 2018: 166)

3.13.5.4. Aya Gidiş Çalışmaları

ABD'nin 16 Temmuz 1969'da Ay'a gönderdiği uzay aracındaki astronotlar Buzz Aldrin ve Neil Armstrong 20 Temmuz 1969'da Ay yüzeyine iniş yaptı ve bu inişten altı saat sonra 21 Temmuz günü Armstrong ay yüzeyine adım atarak bir ilki gerçekleştirmiş oldu (Hallı, 1969: 16-17). Bu hadise öncesinde de Rus ve Amerikalı kozmonot/astronotların aya yolculuk denemeleri olmuştur. Veysel'in bu konudaki telmihi şöyledir:

TLM.233.

Herkes ilim deryasında yüzüyor
Çıkmış **ayın çevresinde geziyor**
(Veysel, 2018: 163)

TLM.234.

Bu işler bir ibret değil mi bize
Göklere fırlıyor bu kadar **füze**
İstiyor **aydaki** sırları çöze
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
(Veysel, 2018: 167)

3.13.5.5. Cumhuriyetin İlanı

24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Antlaşması'yla bağımsızlığı kabul edilen yeni Türk devletinin yönetim şeklinin cumhuriyet olduğu 29 Ekim 1923'te ilan edilmiştir (Cumhuriyetin İlânı, 2023).

TLM.235.

Atatürk kurdu temeli
İnönü'nün bu emeli
(Veysel, 2018: 192)

3.13.5.6. Çanakkale Savaşı

İngiltere ve Fransa'nın Çanakkale'ye denizden saldırmasıyla 3 Kasım 1914'te başlayan Çanakkale Savaşı 433 günlük mücadelenin ardından 9 Ocak 1916'da Osmanlı Devleti'nin zaferiyle sonuçlanmıştır (Şahin, 2009: 159-160). Bu konuda Âşık Veysel'in telmihi şu şekildedir:

TLM.236.

Yayıldı aleme duyuldu sesi
Çanakkale şehitlerin türbesi
(Veysel, 2018: 195)

3.13.5.7. Erzincan 1939 Depremi

1939 senesinde yaşanan bu deprem, son yüz yılda Anadolu'da vuku bulan depremlerin en şiddetlisi olmuş ve bütün Anadolu'yu sarsmıştır. Merkez sahasında yıkılmayan ev, dam vesaire kalmamış, binlerce insan ve hayvan ölmüştür (Erkman, 1945: 43-44). Büyük yıkımlara sebep olan bu deprem. Âşık Veysel şiirinde şöyle telmih edilmiştir:

TLM.237.

Sam değmiş de bağlar dökmüş gazeli
Hanı **harap olmuş** Keşan Erzincan
Nice yiğitleri nice güzeli
Feleğin toruna düşen Erzincan
(Veysel, 2018: 178)

3.13.5.8. Erzurum ve Sivas Kongreleri

İzmir'in 15 Mayıs 1919'da Yunanistan tarafından işgal edilmesi sonrasında 1919 senesi içinde 23 Temmuz-7 Ağustos Erzurum Kongresi; 4-11 Eylül Sivas Kongresi toplanmıştır (Armaoğlu, 2017: 47). Âşık Veysel şiirinde bu konu şöyle telmih edilmiştir:

TLM.238.

Tokat'tan **Sivas'tan doğru Erzurum**
Kurdu kongreyi düzeldi durum
(Veysel, 2018: 171)

TLM.239.

İptida kongre kuruldu burda
Cumhuryete karar verildi burda
(Veysel, 2018: 171)

3.13.5.9. Horasan'dan Anadolu'ya Geliş

Müslüman Oğuz Türklerinin Mâverâünnehr ve Horasan'dan Anadolu'ya göç ettiği, 11 ile 13. yüzyıl arasında ise Türk nüfus yoğunluğunun Anadolu'da giderek yükseldiği tarihî bir vakıadır. Bu göç hareketleri plansız ve düzensiz olmayıp adım adım izlenen yoğun bir çaba ve emeğin yansıması şeklinde cereyan etmiştir (Ünal, 2019: 22). Bu konu da Âşık Veysel'in telmihi şu şekildedir:

TLM.240.

Horasandan ayak bastın uruma
Mucizeler şahit oldu pirime
(Veysel, 2018: 212)

3.13.5.10. İstanbul'un Fethi

Osmanlı Devleti'nin Anadolu ve Rumeli'yi birleştirmek maksadıyla İstanbul'un alınması gerektiği düşüncesine sahip olması ve çeşitli siyasi etmenlerin de sevkiyle II. Mehmed 1453'te İstanbul'u fethederek yeni bir imparatorluğun temellerini atmıştır (İnalcık, 2016: 40). Âşık Veysel'in bu konudaki telmihi şöyledir:

TLM.241.

Fatih Mehmet Sultan temeli kurdu
Ondan sonra oldu Türklerin yurdu
(Veysel, 2018: 182)

3.13.5.11. Millî Mücadele-1922 Hadiseleri

1918-1923 yılları arası, İstiklâl Harbi, Bağımsızlık Savaşı, Kurtuluş Savaşı şeklinde de adlandırılan Millî Mücadele Dönemi Mondros Mütarekesi'nden sonra işgal devletlerine karşı yapılan savaşların genel adıdır (Küçük, 2020: 76). Veysel'in Millî Mücadele hakkındaki telmihleri şöyledir:

TLM.242.

Felek kırdı kolum vermedi nöbet
Düşmanı denize dökerken millet

(Veysel, 2018: 162)

TLM.243.

Bu vatanı ısmarladı millete
Türk korusun dedi yine bu bağı
(Veysel, 2018: 163)

TLM.244.

Yürüdü cepheye el birliğiyle
İnançlı imanlı bir varlık ile
Yanında binlerce kurbanlık ile
Süpürdü düşmanı bastı dayağı
(Veysel, 2018: 163)

TLM.245.

Haykırdı orduya yürümek gerek
Zafer bizim haydi yürü diyerek
Akdeniz'den Trakya'dan geçerek
Hudutlara çaktı şanlı bayrağı
(Veysel, 2018: 163)

3.13.5.12. Menemen Olayı

"Kubilay Olayı" ya da "Menemen Olayı" 23 Aralık 1930'da İzmir ili Menemen ilçesinde şeriat ilan ettikleri iddia edilen uyuşturucu madde bağımlısı 6 kişinin gerçekleştirdiği bir hadisedir. Olayda Yedek Subay Mustafa Fehmi Kubilay ile iki bekçi şehit olmuş, olayı gerçekleştiren kişilerden de 3 kişi öldürülmüştür. Vakanın ardından bölgede sıkıyönetim ilan edilerek Divan-ı Harp kurulmuş, mahkemece suçlu bulunan 28 kişi idam edilmiştir (Ertem, 2013: 157). Bu hadiseye ilişkin olarak Âşık Veysel'in telmihi şöyledir:

TLM.246.

Menemen meslesi geldi meydana
Orda birkaçları uydu şeytana
Mehdi diye kendi kendin urgana
Taktı kurtulmadı darlarımızdan
(Veysel, 2018: 169)

3.13.5.13. Şeyh Sait Olayı, Şapka Kanunu, İstiklal Mahkemeleri

Şeyh Said İsyanı 13 Şubat 1925'te Diyarbakır dolaylarında başlayınca hükümet 21 Şubat'ta Diyarbakır, Elâzığ, Genç, Siverek, Mardin, Urfa, Siirt, Bitlis, Van, Hakkâri bölgeleriyle Erzurum'un bir kısmında sıkıyönetim ilan etmiştir. Yaşanan birtakım çatışmaların ardından Şeyh Said 15 Nisan'da yakalanmıştır. Şeyh Said ve arkadaşları 26 Mayıs'ta Şark İstiklâl Mahkemeleri tarafından Diyarbakır'da yargılanmaya başlanmış, 28 Haziran'da Şeyh Said'le beraber kırk altı kişinin idamına karar verilerek 29 Haziran'da infaz gerçekleşmiştir (Kurşun, 2019: 560-562). Bahsi geçen olaya ilişkin olarak Veysel'in telmihleri şu şekildedir:

TLM.247.

Şeyh Sait de yüzün tuttu isyana
Milletini hor baktırdı vatana
(Veysel, 2018: 168)

TLM.248.

Çağırdım **Şeyh Said** sağır mı diye
Başında sarığı değir mi diye (Şapka Kanunu)
Tarttılar şeyhleri ağır mı diye (İstiklal Mahkemeleri)
Haberin doğrulttun urganımızdan
(Veysel, 2018: 169)

3.14. TENASÜP

Âşık Veysel'in şiirlerinde 778 adet tenasüp sanatı kullanıldığı müşahede edilmiş, tenasübü teşkil eden unsurlar kalın punto ile belirginleştirilmiş ayrıca ilgili bölümlerin altlarında ve "TN" kısaltmasıyla sıralanarak gösterilmiştir. Bu çalışmada, dörtlük içinde aralarında karşıt anlamlılık olmadan birbiriyle anlam uyumu taşıyan kelimeler tenasüp kabul edilmiş, anlam uyumlu kelimelerin aleladelik ya da anlamsal derinlik arama yoluna gidilmemiştir. Âşık Veysel şiirlerindeki tenasüp sanatı kullanımları şu şekildedir:

Düğün olur **bayram** gelir
Dostlar beni hatırlasın
(Veysel, 2018: 14)

TN.1. Düğün-Bayram

Can **kafeste** durmaz uçar

Dünya bir **han**, konan göçer

(Veysel, 2018: 14)

TN.2. Kafes-Han

Can bedenden **ayrılacak**

Tütmez baca yanmaz ocak

(Veysel, 2018: 14)

TN.3. Canın bedenden ayrılması-Baca tütmemesi-Ocak yanmaması

Açar solar türlü **çiçek**

Kimler gülmüş kim **gülecek**

Murat yalan ölüm gerçek

Dostlar beni hatırlasın

(Veysel, 2018: 14)

TN.4. Çiçek açması-Gülmek-Murat

TN.5. Çiçek Solması-Ölüm

Gün ikindi akşam olur

Gör ki başa neler gelir

(Veysel, 2018: 14)

TN.6. Gün-İkindi-Akşam

Heder oldu gençlik çağım

Senin yolunda yolunda

Soldu çiçeğim yaprağım

Senin yolunda yolunda

(Veysel, 2018: 21)

TN.7. Heder olmak-Solmak

TN.8. Gençlik-Çiçek

Ben ne idim nasıl oldum

Gâhi doldum gâh **boşaldım**

Yandım yakıldım kül oldum

Senin yolunda yolunda

(Veysel, 2018: 21)

TN.9. Boşalmak-Yanmak-Yakılmak-Kül olmak

Elinden bir dolu içtim

Türlü türlü **derde düştüm**

Cümle **varlığımdan geçtim**

Senin yolunda yolunda

(Veysel, 2018: 21)

TN.10.Derde düşmek, Varlığımdan geçmek

Evli misin ergen misin

Eşin yoktur bir sen misin

Çarkı sema nur sen misin

Bu balkıyan nur da senin

(Veysel, 2018: 22)

TN.11.Çarkı sema nur- Balkıyan nur

Kilisede despot **keşiş**

İs'Allahın oğlu demiş

Meryem Ana neyin imiş

Bu işin var bir de senin

(Veysel, 2018: 22)

TN.12.Kilise-Keşiş-İsa-Meryem Ana

Kimden **korktun** da **gizlendin**

Çok arandın çok izlendin

Göster yüzün çok **nazlandın**

Yüzün **mahrem** ferde senin

(Veysel, 2018: 22)

TN.13.Korktun-Gizlendin-Nazlandın-Mahrem

Bin bir **ismin** bir **cismin** var

Oğlun kızın ne hışmın var

Her bir **irenkte resmin** var

Nerde baksam orda senin

(Veysel, 2018: 22)

TN.14.İsim-Renk;

TN.15.Cisim-Resim

Ne **karanlık yolların** var

Sırat köprün nerde senin

(Veysel, 2018: 23)

TN.16.Karanlık yolların-Sırat köprün

Ademi sürdün bakmadın

Cennette de bırakmadın

Şeytanı niçin yakmadın

Cehennemin var da senin

(Veysel, 2018: 23)

TN.17. Ademi-Cennette-Şeytanı-Cehennemin

Veysel neden **aklın ermez**

Uzun kısa **dilin durmaz**

Eller tutmaz **gözler görmez**

Bu acayip sır da senin

(Veysel, 2018: 23)

TN.18. Aklın ermez-Dilin durmaz-Gözler görmez

Saklarım gözümde **güzelliğini**

Her neye bakarsam sen varsın orda

Kalbimde gizlerim **muhabbetini**

Koymam yabancıyı sen varsın orda

(Veysel, 2018: 24)

TN.19. Güzellik-Kalp-Muhabbet

Çeşitli **çiçekler** yeşil **yapraklar**

Renklerin içinde **nakşını** saklar

(Veysel, 2018: 24)

TN.20. Çiçek-Yaprak-Renk-Nakış

Aşkımın temeli sen bir alemsin

Sevgi muhabbetsin dilde kelamsın

Merhabasın dosttan gelen **selamsın**

Duyarak alırım sen varsın orda

(Veysel, 2018: 24)

TN.21. Aşk-Sevgi-Muhabbet-Merhaba-Selam

Hu çeker iniler çalınan sazlar

Kükremiş dalgalar **coşar** denizler

(Veysel, 2018: 24)

TN.22. Hu çekmek-İnlemek-Kükremek-Coşmak

Sen **ağaç** misali biz dalda **yaprak**

Meyva çekirdeksin sen varsın orda

(Veysel, 2018: 24)

TN.23. Ağaç-Yaprak-Meyve-Çekirdek

Kırk yaşımdan sonra **kalbime ilham**
Erişti Mevlâ'dan bir ihsan oldu
Hakkı bilenlere hazırdır her an
İnkâr edenlere **sır nihan** oldu
(Veysel, 2018: 25)

TN.24.Kalp-İlham-Sır-Nihan

Hakkı bilen her eşyayı **Hak** gördü
Vücudun şehrine o **sultan** oldu
(Veysel, 2018: 25)

TN.25.Hak-Sultan

Sağda solda arşta kürste hem yerde
Hazırdır münkirin gözünde **perde**
Diyen **bilmez** bilen demez bir ferde
Akıl ermez **sırrı** bir süphan oldu
(Veysel, 2018: 25)

TN.26.Perde-Bilmemek-Sır

Zahir bâtın her irenkten **görünür**
Gâhi **doğar** amma gâhi **dulunur**
Nerde baksan orda **hazır bulunur**
Kim demiş hakkında **lâ mekân** oldu
(Veysel, 2018: 25)

TN.27.Zahir-Görünmek-Doğmak-Hazır bulunmak;

TN.28.Bâtın-Dulunmak, lâ mekân olmak

Nuru ile bu alemi kapladı
Azimdir kerimdir gafurdur adı
Sefil Veysel **Hak'tan** ister muradı
Muradlar verecek cömertkan oldu
(Veysel, 2018: 25)

TN.29.Nur, Azim-Kerimdir-Gafurdur-Hak

Türlü türlü **güllerinden** koklattın
Âşık ettin **güle bülbül** kuşunu.
(Veysel, 2018: 26)

TN.30.Gül-Âşık-Bülbül

Dağa taşa kurda kuşa sorarım

Kimse bilmez hikmetini işini.

(Veysel, 2018: 26)

TN.31.Dağ-Taş-Kurt-Kuş

Her millete birer yüzden göründün

Kendini **sakladın sardın sarındın**

(Veysel, 2018: 26)

TN.32.Saklamak-Sarmak-Sarınmak

Coşar deli **gönül** misali derya

Mecnun'a sahrada göründü **Leyla**

Gördüğün güzellik hepisi **Mevlâ**

Ne sen var ne ben var bir tane **Gaffar**

(Veysel, 2018: 27)

TN.33.Gönül-Leyla-Mecnun-Mevlâ-Gaffar

Bahar gelir **çiçek** olur açılır

Zaman zaman **yağmur** olur saçılır

Ehli aşka **mey** görünür içilir

Ne sen var ne ben var bir tane **Gaffar**

(Veysel, 2018: 27)

TN.34.Bahar-Çiçek-Yağmur-Mey-Gaffar

Karac'oğlan Dertli **Yunus** soyum var

Mansur'a benzeyen bazı huyum var

Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

(Veysel, 2018: 28)

TN.35.Karacaoğlan-Yunus-Mansur

Hayyam'a görünmüş **kadehte meyde**

Neyzen'e görünmüş **kamışta neyde**

(Veysel, 2018: 28)

TN.36.Hayyam-Neyzen;

TN.37.Kadeh-Mey-Kamış-Ney

Bu dünyayı kuran **mimar**

Ne hoş sağlam **temel** atmış

İnsanlığa ibret için

Kısım kısım kul **yaratmış**

(Veysel, 2018: 29)

TN.38.Mimar-Temel-Yaratmak

Dünya **şirin baldan** tatlı

Eyvah **balı** tuza katmış

(Veysel, 2018: 29)

TN.39.Şirin-Bal

Kazması yok **küreği** yok

Ustası var **çırağı** yok

Gök_kubbenin direği yok

Muallakta bina **çatmış**

(Veysel, 2018: 29)

TN.40.Kazma-Kürek-Usta-Çırak-Bina Çatmak;

TN.41.Gök kubbe-Muallak

Aşk meyinden kanar durmaz

Sevgi muhabbet yaratmış

(Veysel, 2018: 29)

TN.42.Aşk-Mey-Sevgi-Muhabbet

Âdem atadan bu yana

Nice **insan** gelmiş gitmiş

(Veysel, 2018: 29)

TN.43.Âdem Ata-İnsan

Bu **hikmeti** kimse bilmez

Ona **sır** demiş kapatmış

(Veysel, 2018: 30)

TN.44.Hikmet-Sır

Aslıma karışıp **toprak** olunca

Çiçek olur mezarımı **süslerim**

Dağlar yeşil giyer **bulutlar** ağlar

Gökyüzünde dalgalanır seslerim

(Veysel, 2018: 33)

TN.45.Toprak-Çiçek-Süs-Dağlar;

TN.46.Bulutlar-Gökyüzünde

Topraktır cesedim **güneştir** özüm

Hava yağmur uyandırır hislerim

(Veysel, 2018: 33)

TN.47. Toprak-Güneş-Hava-Yağmur

Meşakkatin adın **murat** koymuşlar
Dünyada ne **lezzet** ne bir tad gördüm
(Veysel, 2018: 34)

TN.48. Murat-Lezzet-Tat

Hekimler derdime **derman** bulamaz
Bir değil beş değil derd kucak kucak
(Veysel, 2018: 35)

TN.49. Hekim-Derman

El vurma **yarama** yaklaşma kardaş
Derdimi söylesem tükenmez baş baş
İçimde **yanıyor** tütünsüz **ateş**
Ceset **soba** gibi kalbim bir **ocak**
(Veysel, 2018: 35)

TN.50. Yara-Dert-Yanmak-Ateş-Soba-Ocak

Âşıklar alemde **gülmez** dediler
Akar **göz yaşlarım** silmez dediler
El elin **derdini** bilmez dediler
Kimler gelip hatırımı soracak
(Veysel, 2018: 35)

TN.51. Gülmemek-Göz yaşları-Dert

Dalgın dalgın seyreyledim alemi
İrenkler ne **çiçekler** ne **koku** ne
(Veysel, 2018: 36)

TN.52. Renk-Çiçek-Koku

Çeşitli irenkler türlü görüşler
Hayal mıdır **rüya** mıdır bu işler
Tatlı **muhabbetler** güzel sevişler
Güzellik ne **sevda** nedir **sevgi** ne
(Veysel, 2018: 36)

TN.53. Hayal-Rüya-Muhabbet-Güzellik-Sevda-Sevgi

Her **cisime** birer zerre verilmiş
Cümle **varlık** bir **kuvvetten** var olmuş
(Veysel, 2018: 36)

TN.54. Cisim-Varlık-Kuvvet

Herkese **gizlidir** bu **sırrı hikmet**
Her nesnede vardır bir türlü ibret
(Veysel, 2018: 36)

TN.55. Giz-Sır-Hikmet

Gâhi zengin oldum **hülya** yaşattım
Nerde **güzel** gördü isem laf attım
Sevda denizinde **gönlüm** aldattım
Arzularım suya düştü ne ettim
(Veysel, 2018: 37)

TN.56. Zenginlik-Hülya;

TN.57. Güzel-Sevda-Gönül-Arzu

Pervane **ateşten** sakınmaz canı
Uğruna koymuşum başı bedeni
Doldur **tüfeğini hedef** et beni
Yaram doksan dokuz yüz olur gider
(Veysel, 2018: 38)

TN.58. Ateş-Tüfek-Hedef -Yara

Veysel der çıkayım bir yüce **dağa**
Ağaçlar bezenmiş yeşil **yaprağa**
Zaman olur tenim düşer **toprağa**
Karışır toprağa toz olur gider
(Veysel, 2018: 38)

TN.59. Dağ-Ağaç-Yaprak-Toprak

Azgın azgın çağlayarak akarak
İnsafsızca **tahrip** edip **yıkarak**
Ne utandım ne kimseden korkarak
Kusur günah kirli renge boyandım
(Veysel, 2018: 39)

TN.60. Azgın-Tahrip-Yıkmak

TN.61. Kusur-Günah-Kirli renk

Eleklerden geçtim **yundum arındım**
Kamilane kârlı renge boyandım
(Veysel, 2018: 39)

TN.62. Yunmak-Arınmak -Kamillik

Irmak olup kavuşunca **denize**
Dalgalandık coştuk taştık biz bize
Çok zaman seyrettim **aya yıldıza**
Aydan **parlak nurlu** renge boyandım
(Veysel, 2018: 39)

TN.63. Irmak-Deniz-Dalgalanmak;

TN.64. Ay-Yıldız-Parlak-Nur

Bir **buhar** halinde göklere uçtum
Kayıp oldum **sırlı** renge boyandım
(Veysel, 2018: 39)

TN.65. Buhar-Sır

Derdim gizli kapağını kaldırma
Yayılır aleme **ziyan** görünür
Her kişi dayanmaz **cevrü_cefaya**
Âşıktan maşuka **isyan** görünür
(Veysel, 2018: 40)

TN.66. Dert-Ziyan-Cevir-Cefa-İsyan

Sardı her yanımı **felek** çemberi
Zulmü_mazlumadır öteden beri
(Veysel, 2018: 40)

TN.67. Felek-Zulüm-Mazlum

Herkes **sevdiğine** çekmiş bir perde
Benim **yârim açık_saçık** her yerde
Hayali **kalbimde sevdası** serde
Mart_nisan misali bir an görünür
(Veysel, 2018: 40)

TN.68. Sevilen-Yâr-Kalp-Sevda

TN.69. Açık saçık-Mart-Nisan

Çünkü pervaneye ateş mübahtır
Cesette emanet bir **can** görünür
(Veysel, 2018: 40)

TN.70. Ceset-Can

Beni hor görme kardeşim

Sen **altınsın** ben **tunç** muyum

Aynı vardan var olmuşuz

Sen **gümüşsün** ben **saç** mıyım

(Veysel, 2018: 41)

TN.71. Altın-Gümüş;

TN.72. Tunç-Sac

Topraktandır cümle **beden**

Nefsini öldür ölmeden

(Veysel, 2018: 41)

TN.73. Beden-Nefes

Kimi **molla** kimi **derviş**

Allah bize neler vermiş

Kimi **arı çiçek** dermiş

Sen **balsın** da ben cec miyim

(Veysel, 2018: 41)

TN.74. Molla-Derviş;

TN.75. Arı-Çiçek-Bal

Tabiata Veysel âşık

Topraktan olduk, **kardaşık**.

Aynı **yolcuyuz yoldaşık**

Sen **yolcusun** ben bac mıyım

(Veysel, 2018: 41)

TN.76. Tabiat-Toprak

TN.77. Kardeş-Yolcu-Yoldaş

Derdim bana derman imiş bilmedim

Hiçbir zaman gül **dikensiz** olamaz

(Veysel, 2018: 42)

TN.78. Dert-Diken

Gülü yetiştirir dikenli çalı

Arı her çiçekten yapıyor **balı**

(Veysel, 2018: 42)

TN.79. Gül-Arı

Ah çeker âşıklar **ağlar** zarınan

Yüce dağlar şöhret bulmuş karınan

Çağlar deli gönül **ırmaklarınan**

Ağlar ağlar göz yaşların silemez

(Veysel, 2018: 42)

TN.80. Ah çekmek-Ağlamak-Zar-Çağlamak;

TN.81. Irmak-Gözyaşı

Döküldü yaprağım güllerim **soldu**

Gemi yükün aldı **gam** ilen doldu

(Veysel, 2018: 42)

TN.82. Dökülmek-Solmak-Gam

Neler yaptı bana kader

Uyansana kara bahtım

(Veysel, 2018: 44)

TN.83. Kader-Baht

Tecellinin ters kalemi

Bana dar etti alemi

Dedim güzel sar **yâremi**

Çıkageldi hora **bahtım**

(Veysel, 2018: 44)

TN.84. Tecellinin kalemi-Baht

TN.85. Dar-Yara

Veysel söyler **derdi** çoktur

Ecel gelir **ölüm** haktır

(Veysel, 2018: 44)

TN.86. Dert-Ecel-Ölüm

Talih çile kader sözü bir etmiş

Her nereye gitsem gezer peşimde

(Veysel, 2018: 45)

TN.87. Talih-Çile-Kader

Yalvarsam kadere yardım etmez mi

Yeter bu çektiğim **derdim** yetmez mi

Nice **kara günler** gördüm gitmez mi

Bir fark yoktur yazım ile **kışımda**

(Veysel, 2018: 45)

TN.88. Dert-Kara gün-Kış

İsterse dünyası ziynetle dolsun

Ayrılık gözümde **ölüm** kaşımda

(Veysel, 2018: 45)

TN.89.Ayrılık-Ölüm

Tecellim tersine çalmış kalemi

Önünden **gülmeyen** sonra güler mi

Veysel ben'im çekeceğim **çile** mi

Gitmez **ölüm ecel** bekler başımda

(Veysel, 2018: 45)

TN.90.Gülmeyen-Çile-Ölüm-Ecel

Şansım küsmüş etmez yardım

Uyanmadı kara **bahtım**

(Veysel, 2018: 46)

TN.91.Şans-Baht

Uyur uyanmaz **ikbalım**

Nic'olacak benim halım

Boynuna olsun vebalım

Uyanmadı kara **bahtım**

(Veysel, 2018: 46)

TN.92.İkbal-Baht

Kader **kedere** eş oldu

Ağladım gözüm_yaş oldu

Uzun boylu **savaş** oldu

Uyanmadı kara bahtım

(Veysel, 2018: 46)

TN.93.Ağla-Göz yaşı-Keder-Savaş

Kısmet beni diyar diyar

Dolandırır bilmem ne var

Veysel oldu candan bizar

Uyanmadı kara **bahtım**

(Veysel, 2018: 46)

TN.94.Kısmet-Baht

Sevdiğine **güzellikle boy** vermiş

Al yanaklar şule verir **nur** gibi

(Veysel, 2018: 47)

TN.95. Güzellik-Boy-Al yanak-Şule-Nur

Kimine saz vermiş çalar **eğlenir**
Kimi **zevk** içinde **güler** eğlenir
(Veysel, 2018: 47)

TN.96. Eğlenmek-Zevk-Gülmek

Nerde gençlikteki geçen çağlarım
Sustu **bülbül** gazel döktü **bağlarım**
(Veysel, 2018: 47)

TN.97. Bülbül-Bağlarım

Gönül ne dolaşın dünyayı yani
Getir bölüşelim kazancın hani
Sen alemi seven kim **sevmiş** seni
Göster bir **güzelden** var mı **nişanın**
(Veysel, 2018: 49)

TN.98. Gönül-Sevmek-Güzel-Nişan

Gönül sensin **güzellerin** cilası
Belli değil her güzelin **hiylesi**
Senin çekdiceğin **aşkın belası**
Günbegün artıyor **ahü figanın**
(Veysel, 2018: 49)

TN.99. Gönül-Güzel-Aşk;

TN.100. Hile-Bela-Ahu figan

Seni sevmezse bir **güzel**
Bağlanıp da durma **gönül**
(Veysel, 2018: 50)

TN.101. Güzel-Bağlanmak-Gönül

Aşk denilen bir **deryaya**
Çıkamazsın girme **gönül**
(Veysel, 2018: 50)

TN.102. Aşk-Derya-Gönül

Yalan dünya **yârsız** olmaz
İster saçı sırma **gönül**
(Veysel, 2018: 50)

TN.103. Yâr-Gönül

Her türlü nesneye **âşıksın gönül**
Çalıp **eğlenmezsem** saz neme gerek
Her **güzelden** birer **hisse** umarsın
Gülüp oynamazsam kız neme gerek
(Veysel, 2018: 51)

TN.104. Âşık-Gönül-Güzel

TN.105. Eğlenmek-Hisse-Gülmek-Oynamak

Merd insanın sözü uyar özüne
Tezene teline parmak sazına
Doğru gören gider yolun düzüne
Düz yolu görmeyen göz neme gerek
(Veysel, 2018: 51)

TN.106. Mert-Doğru görmek-Düz yol

Bir **cura sazım** var çalabilirsem
Defli dümbelekli caz neme gerek
(Veysel, 2018: 51)

TN.107. Cura-Sazı-Tef-Dümbelek-Caz

Deli gönül değme çaydan bulanmaz
Coşarsa dalgası kendinden olur
Derdsiz âşık diyar diyar dolanmaz
Gezdirir **kavgası** kendinden olur
(Veysel, 2018: 52)

TN.108. Deli gönül-Coşmak-Dalgalanmak-Kavga

Gönüle delidir demiştik baştan
Üşümez borandan ıslanmaz yaştan
Boğulmaz denizden **yenmez** ateşten
Ateşi kor közü kendinden olur
(Veysel, 2018: 52)

TN.109. Boğulmak-Yanmak;

TN.110. Deli gönül-Ateş-Kor-Kör

Gönül bir **deryadır** dalgası dinmez
Her güzele meyil verip dost denmez
(Veysel, 2018: 52)

TN.111. **Derya-Dalga**

Yüce dağlar ova gibi düzlenmez
Veysel **muhannetten** kerem gözlenmez
Tilki gölgesine **arslan** gizlenmez
Yiğidin gölgesi kendinden olur
(Veysel, 2018: 52)

TN.112. **Muhannet-Tilki**

TN.113. **Aslan-Yiğit**

Zaman bir **saniye yıl** yetmiş yedi
Kahpe **felek** hiç yüzüme gülmedi
Geldin bu dünyaya gülmezsin dedi
Beni **kabdan** kaba koydu bu **kader**
(Veysel, 2018: 53)

TN.114. **Zaman-Saniye-Yıl;**

TN.115. **Felek-Kader**

On üç sefer **hastahaneye** yattım
Derman gelir diye yollar gözettim
(Veysel, 2018: 53)

TN.116. **Hastane-Derman**

Hastahane hastaların **yuvası**
Yataklardan gelir hastanın sesi
Çetin olur **hastaların** gülmesi
Sor ki neler çekmiş gülene kadar
(Veysel, 2018: 53)

TN.117. **Hastane-Yuva-Hasta-Yatak**

Gam ile yuğrulmuş bu **dertli** beden
Yoksa tecelli mi bilmem ki neden
Vasiyetim size budur **ölmeden**
Oku çalış öğren ölene kadar
(Veysel, 2018: 54)

TN.118. **Gam-Dert;**

TN.119. **Vasiyet-Ölüm;**

TN.120. **Okumak-Çalışmak-Öğrenmek**

Veysel der tükenmez bu benim **derdim**

Katlandım **cefaya** şükrettim durdum

(Veysel, 2018: 54)

TN.121. Dert-Cefa

Kürt'ü Türk'ü ne **Çerkez'i**

Hep **Ademin** oğlu kızı

(Veysel, 2018: 58)

TN.122. Kürt-Türk-Çerkez-Âdem

Var olmuştur emir **Haktan**

Rahmet dile sen **Allah'tan**

(Veysel, 2018: 59)

TN.123. Hak-Rahmet-Allah

Birlik çok **tatlıdır**, benzer **üzüme**

İçip **şerbetini** duralım kardaş

(Veysel, 2018: 60)

TN.124. Birlik-Üzüm-Tatlı-Şerbet

Kar suyundan süzen çeşme göl olmaz

Gül dikende biter **diken** gül olmaz

Dız dız eden her sineğin bal'olmaz

Peteksiz arının balı yalandır

(Veysel, 2018: 61)

TN.125. Diken-Sinek-Peteksiz arı

Cahil okur amma **alim** olamaz

Kamillik ilmini herkes bilemez

(Veysel, 2018: 61)

TN.126. Âlim-Kâmil

İnsanoğlu doğru yoldan şaşmazdı

İşde **hiyle** sözde **yalan** olmasa

(Veysel, 2018: 63)

TN.127. Hile-Yalan

Ne bir **yetim hakkı** ne de bir **rüşvet**

Yanmazdı gönüller olurdu hep şad

(Veysel, 2018: 63)

TN.128. Yetim hakkı-Rüşvet

Çirkin işe meyyal olmazdı **nefis**

Ne **cinayet** ne **hırsızlık** ne **hapis**

(Veysel, 2018: 63)

TN.129. Nefis-Çirkin-Cinayet-Hırsızlık-Hapis

Tamuda olmazdı kullara **ceza**

Olsa temiz ahlak ve hüsnü rıza

(Veysel, 2018: 64)

TN.130. Tamu-Ceza

Yalan ayaktadır çıkamaz başa

Kemlik düşünür mü kardeş kardeşe

(Veysel, 2018: 64)

TN.131. Yalan-Kemlik

Seksen yıllık **yolu** biraz düşünek

Enişli yokuşlu yollar nic'olur

Geldik gideceğiz yoktur gitmemek

Kervan geçen gündüz olur gec'olur

(Veysel, 2018: 65)

TN.132. Yolu-İniş-Yokuş-Kervan

Eğer **çiftçi** isen sarıl tutaktan

Ne ekersen onu biçen **topraktan**

(Veysel, 2018: 65)

TN.133. Çiftçi-Toprak

Karnını **doyurmaz** tavla domine

Çare düşün bak derdinin em'ine

Bakma hesabına boş ver cemine

Ne derdine **derman** ne **ilaç** olur

(Veysel, 2018: 65)

TN.134. Doymak-Derman-İlaç

Hamal isen **iskelede mağzada**

Mebusvari manto alma avrada

Çiftçi isen **çarık** işler tarlada

Boyalı iskarpin çirkincen'olur

(Veysel, 2018: 65)

TN.135. Hamal-Çiftçi;

TN.136. İskele-Mağaza-Tarla;

TN.137. Çarık, İskarpin

Eğer **zengin** isen **paraca malca**
Yabancılar sana kardeş bac'olur
(Veysel, 2018: 65)

TN.138. Zengin-Para-Mal

Esnaf isen aç **dükkânı bazar** et
Eğer **seyyah** isen **geştü güzar** et
(Veysel, 2018: 65)

TN.139. Esnaf-Seyyah

TN.140. Dükkânı pazar-Geştü güzâr

Paras'olan yiyer giyer barınır
Ecel gelmez belki **ölüm** geç olur
(Veysel, 2018: 65)

TN.141. Ecel-Ölüm

Başımdan geçeni bir bir anlattım
Ne **yanlış** söyledim ne **yalan** kattım
(Veysel, 2018: 66)

TN.142. Yalan-Yanlış

Yetmiş altı yıldır alır **satarım**
Bakmadım **deftere kâr** belli değil
(Veysel, 2018: 70)

TN.143. Satmak-Defter-Kâr

Seyrettim **alemi dünya** dar dedim
Ay dünya arası sanki bir adım
(Veysel, 2018: 70)

TN.144. Alem-Dünya-Ay

Hırsızlar çalardı **at** ile **para**
Şimdi çalıyorlar uçak tayyare
Bekar kalsam **dünür** olsam dullara
İstenecek **başlık** ver belli değil
(Veysel, 2018: 70)

TN.145. Hırsız-At-Para;

TN.146. Bekar-Dünür-Başlık

Cahil insan **gül** ise de koklama

Ayvası turuncu nar belli değil

(Veysel, 2018: 71)

TN.147. Gül-Ayva-Turuncu-Nar

Yalvar yakar getiremen izine

İçimde bir **ateş_kor** belli değil

(Veysel, 2018: 71)

TN.148. Ateş-Kor

Asırlar elinde bir **tesbih** gibi

Çeviriyor çarkı_devran bakalım

Sayısız **bugünler** bir defter gibi

Deviriyor çarkı devran bakalım

(Veysel, 2018: 72)

TN.149. Asırlar-Bugünler;

TN.150. Tesbih-Çevirmek-Çarkı devran

Dünya **harman** elindedir **yabası**

Savuruyor çarkı devran bakalım

(Veysel, 2018: 72)

TN.151. Harman-Yaba-Savurmak

Hesapsız asırlar sayısız yıllar

Gizlenmiş içinde karanlık yollar

(Veysel, 2018: 72)

TN.152. Hesapsız-Sayısız

TN.153. Asırlar-Yıllar

Her birin bir türlü **kara** düşürmüş

Bülbülü gül için **zara** düşürmüş

Veysel'i bir sönmez **nare** düşürmüş

Kavuruyor çarkı devran bakalım

(Veysel, 2018: 72)

TN.154. Kar-Zar-Nâr

Fısku fesat kaplamıştır içini

Bu **çirkin** huyları nidersin dünya

(Veysel, 2018: 73)

TN.155. Fısk-Fesat-Çirkin

Dünyaya gelmemde **maksat** ne idi

Bir sadık dost bulup **dem sürme** idi

Arzum bir **güler yüz gül meme** idi

Istırapla dolu kedersin dünya

(Veysel, 2018: 73)

TN.156. Arzu-Maksat

TN.157. Dem sürme-Güler yüz-Gül meme

Nice kahramanı **teptin devirdin**

Bunca fakirleri **kastın kavurdun**

(Veysel, 2018: 73)

TN.158. Tepmek-Devirmek-Kasmak-Kavurmak

Ne **bankeri** kalır ne de bir fakir

Herkes **kazancını** sana bırakır

(Veysel, 2018: 73)

TN.159. Banker-Kazanç

Veysel'i **düşürdün** ne haldan hala

Kimini gark ettin yeşile ala

Zaman gelir sen de eren **zavala**

Bir gün **tepe takla gidersin** dünya

(Veysel, 2018: 73)

TN.160. Düşürmek-Zevale ermek-Tepe takla gitmek

İnsan **kanatlandı göklerde uçtu**

Bilmeyenler eski dünya sanıyor

(Veysel, 2018: 74)

TN.161. Kanat-Gök-Uçmak

Göklerde beklerdik **yağmuru karı**

Şimdi gökten yere ataş iniyor

(Veysel, 2018: 74)

TN.162. Gök-Yağmur-Kar

İngiliz Fransız Alaman Urus

Günde **telef eder** binlerce nüfus

Bu kadar milletler hep suçlu suçsuz

Ataş almış oylum oylum **yanıyor**

(Veysel, 2018: 74)

TN.163. Telef etmek-Ateş almak-Yanmak

Irahat yok Londra'da Lozan'da
Avrupa Asiye hep kızıl kanda
Hamdolsun çok **şükür** şöyle zamanda
Her taraftan Türk'e **rahat** deniyor
(Veysel, 2018: 74)

TN.164. Hamd-Şükür-Rahat

Dünya tebdil oldu durum değişti
Kimi **aya** gider kimi cennete
(Veysel, 2018: 75)

TN.165. Dünya-Ay

Ud edep kalmadı **kızda gelinde**
Büyükler **küçüğe** gelir minnete
(Veysel, 2018: 75)

TN.166. Kız-Gelin-Küçük

Bakmaz mısın insanların işine
Kötülükler doğar peşi peşine
Mezhep **kavgasına** din **döğüşüne**
Sanki varıp sığmamışlar cennete
(Veysel, 2018: 75)

TN.167. Kötülük-Kavga-Döğüş

Kötülükler memlekete kök saldı
Fitnelik fesatlık arttı çoğaldı
(Veysel, 2018: 75)

TN.168. Kötü-Fitne-Fesat;

Tezvirlerin işi gider ileri
Yalancıya itibar çok ekseri
Hilekarın sahtekarın işleri
Yol açıyor rezalete nefrete
(Veysel, 2018: 76)

TN.169. Tezvir-Yalancı-Hilekâr-Sahtekâr

Kucağında çok gezdirmiş **dedemi**
Ben **kocadım** dahi dünya gelin mi
(Veysel, 2018: 77)

TN.170. Dede-Kocamak

Doğru at adımın sakın kolunu

Zehirli akrebe yılana ne den

(Veysel, 2018: 78)

TN.171. Zehirli akrep-Yılan

Harmanın var her taraftan hav'alır

Kırık gemi kenarından su alır

Zaman gelir belki **dene** çoğalır

Denesi savrulan samana ne den

(Veysel, 2018: 78)

TN.172. Harman-Tane-Savrulmak-Saman

Atın arık ise çıkma **yarışa**

Kafan **çürük** ise girme her işe

Kolun **kırık** ise girme döğüşe

Yorulup **yollarda** kalana ne den

(Veysel, 2018: 78)

TN.173. Yarış-Yol;

TN.174. Çürük-Kırık

Galiba dünyanın sonuna kaldık

Gelin belli değil **kız** belli değil

Ne **nasihat** duyduk ne **öğüt** aldık

Sohbet belli değil **söz** belli değil

(Veysel, 2018: 79)

TN.175. Gelin-Kız;

TN.176. Nasihat-Öğüt;

TN.177. Sohbet-Söz

Hasta gönlün **tedavisi** zoraldı

Gizli sır kalmadı aşikâr oldu

İrenkler çoğaldı **boya** bozuldu

Kumaş belli değil **bez** belli değil

(Veysel, 2018: 79)

TN.178. Hasta-Tedavi;

TN.179. Renk-Boya-Kumaş-Bez

Veysel nene gerek dünyanın hali

Kimi **hasır** dokur kimisi **halı**

Tam **çalgıya** karıştırdık **kavalı**

Davul belli değil **saz** belli değil

(Veysel, 2018: 79)

TN.180. Hasır-Halı;

TN.181. Çalgı-Kaval-Davul-Saz

Göçler gider **katar** katar

Kimi alır kimi satar

(Veysel, 2018: 80)

TN.182. Göç-Katar

Felek çeviriyor **filim**

İşte büyük bir **sinema**

(Veysel, 2018: 80)

TN.183. Film-Sinema

Şaşar Veysel bu ne haldır

Hakikat de hep **hayaldır**

Hayat **filime** misaldır

İşler güçler hep **sinema**

(Veysel, 2018: 80)

TN.184. Hayal-Film-Sinema

Güzelliğin on par'etmez

Bu bendeki **aşk** olmasa

Eğlenecek yer bulaman

Gönlümdeki köşk olmasa

(Veysel, 2018: 82)

TN.185. Güzellik-Aşk-Gönüldeki Köşk

Tabirin sığmaz kaleme

Derdin dermandır **yareme**

İsmin yayılmaz aleme

Âşıklarda meşk olmasa

(Veysel, 2018: 82)

TN.186. Dert-Yara;

TN.187. Âşık-Meşk

Kim **okurdu** kim **yazardı**

Bu düğümü kim çözerdi

(Veysel, 2018: 82)

TN.188. Okumak-Yazmak-Düğüm çözmek

Güzel yüzün görülmezdi
Bu **aşk** bende dirilmezdi
Güle kıymet verilmezdi
Âşık ve **maşuk** olmasa

(Veysel, 2018: 82)

TN.189. Güzel yüz-Aşk-Gül-Maşuk

Bir seher **vaktinde** gençlik **çağımda**
Hayali kalbime geldi gizlendi
Boynum iğri seme **serhoş** gezerken
Aklımı başımdan aldı gizlendi

(Veysel, 2018: 83)

TN.190. Vakit-Çağ;

TN.191. Sarhoş-Aklını almak

Bu **sevda** başımdan ırılmaz dedi
Aşkın deryaları durulmaz dedi
Her **güzele meyil verilmez** dedi
Bir baktı yüzüme güldü gizlendi

(Veysel, 2018: 83)

TN.192. Sevda-Aşk-Güzel-Meyil vermek

Hayal mıdır **rüya** mıdır ben şaştım
Çok aradım köşe köşe dolaştım
Sevda derler bir **sahilde** ulaştım
Aşkın deryasına daldı **gizlendi**

(Veysel, 2018: 83)

TN.193. Hayal-Rüya-Gizlenmek

TN.194. Sevda-Aşk;

TN.195. Sahil-Derya

Melek miydi **huri** miydi **peri** mi
Bir **güzele** benziyordu durumu

(Veysel, 2018: 83)

TN.196. Melek-Huri-Peri-Güzel

Yıllarca avuttum garip **gönlümü**

Dedim o yar bir gün gelecek bize
Gelmiş gitmiş bizim **evi** yoklamış
Gönüllerde gezer görülmez göze
(Veysel, 2018: 84)

TN.197. Gönül-Ev

Tanışlık vermemiş gezmiş benimle
Can yoldaşı imiş öz canım ile
Gönülde hükmeden **sultanım** ile
Bugün bize gelmiş **yar** geze geze
(Veysel, 2018: 84)

TN.198. Can yoldaşı-Sultan-Yâr

Benim bir **yârim** var aleme yardır
Akıllar ermedik **cilvesi** vardır
Onu sevenlerin **gönlü bahardır**
Solmaz **çiçekleri** her zaman taze
(Veysel, 2018: 84)

TN.199. Yâr-Cilve-Gönül;

TN.200. Bahar-Çiçek

Var mı benim gibi talihi **yaver**
Her zaman dillerim çağırır yar **yar**
Veysel'i söyleten o oynak **dilber**
Edalı cilveli çekilir **naze**
(Veysel, 2018: 84)

TN.201. Yaver-Yâr-Dilber;

TN.202. Eda-Cilve-Naz

Söyler seni **teller** her dem
Kulak versen **saza** doğru
(Veysel, 2018: 85)

TN.203. Tel-Saz

Âşıka zülfüdar isen
Gülşende **güle** zar isen
Hakikatli bir **yar** isen
(Veysel, 2018: 85)

TN.204. Âşık-Gülşen-Gül-Yâr

Sevdası başıma dolanır gitme
Aşkına düşeli **yar** bana uzak
(Veysel, 2018: 86)

TN.205. Sevda-Aşk-Yâr

Kabul et kapında beni de kul say
Dost yoluna ölür **âşık** ar etmez
(Veysel, 2018: 86)

TN.206. Dost-Âşık

Ey beni bu derde giriftar eden
Eski **muhabbeti** kaldırdın neden
Gönül ister kavuşmayı ölmeden
Gül olmasa **bülbül** ah u zar etmez
(Veysel, 2018: 86)

TN.207. Muhabbet-Gönül-Gül-Bülbül

Beni **yakan yansın** aşkın **narına**
Gönül düştü bir **zalimin toruna**
Bakmaz mısın bu Veysel'in **zarına**
Ah çeker ağlarım yar elim yetmez.
(Veysel, 2018: 86)

TN.208. Yakmak-Yanmak-Nâr;

TN.209. Zalim-Tor;

TN.210. Zar-Ah Çekmek-Ağlamak

Seher vakti cümle **kuşlar** ötüşür
Bülbülün feryadı yar uyandırır
Şafak söküp **tan** yerleri ışırken
Sevdayı gönlümde yar uyandırır
(Veysel, 2018: 87)

TN.211. Seher-Şafak-Tan

TN.212. Bülbül-Kuş

TN.213. Sevda-Gönül-Yâr

Âşık olan **sevda** ile savaşır
Güzel olan **eda cilve naz** taşır
Âşık **maşukunu** bulur koklaşır
Sevip sevişmeyi yar uyandırır

(Veysel, 2018: 87)

TN.214. **Âşık-Sevda-Güzel-Maşuk-Sevip-Sevişmek-Yâr;**

TN.215. **Eda-Cilve-Naz**

Gezerim **alemde** ben bir **Mecnun'um**
Dünyadan bihaber geçiyor günüm
Canı dilden bir güzele **vurgunum**
Veysel'i gafletten yar uyandırır

(Veysel, 2018: 87)

TN.216. **Âlem-Dünya**

TN.217. **Mecnun-Veysel**

TN.218. **Bihaber-Vurgun-Gaflet**

Yanar kalbim **ateş** saçar
Kan ve **keder** dolar gider

(Veysel, 2018: 88)

TN.219. **Yanmak-Ateş-Kan-Keder**

Yağmur olsam yağa yağa
Terim **gözyaşım** toprağa

(Veysel, 2018: 88)

TN.220. **Yağmur-Göz yaşı**

Aşkın beni etti deli
Gah boşaldım gâhi dolu
Candan **sevdiğim güzeli**
Alam dedim alamadım

(Veysel, 2018: 89)

TN.221. **Aşk-Sevmek-Güzel**

Ben o **yare** olsam köle
Sevdası var başa bela

(Veysel, 2018: 89)

TN.222. **Yâr-Sevda**

Ben bir **ceset** sen bir **cansın**
Hem **dinimsin** hem **imansın**

(Veysel, 2018: 89)

TN.223. **Ceset-Can;**

TN.224. **Din-İman**

Dudu **diller** inci **dişler**
Ahu **gözler** o bakışlar
Kesme kakül sırma **saçlar**
Zülüfünde teller gördüm.
(Veysel, 2018: 90)

TN.225. Dil-Diş-Göz-Saç-Zülüf

Söylenir **sevdan** Veysel'i
Âşıktır aşığın temeli
Ben o **yâri** görmeyeli
Aylar geçti yıllar gördüm.
(Veysel, 2018: 90)

TN.226. Sevda-Aşk-Yâr

Ansızın **kalbimde** uyanan aşkın
Mübarek cemalin görünce coşar
Gerdan yaylasında gördüğüm **köşkün**
Adalet tahtını kurunca coşar
(Veysel, 2018: 91)

TN.227. Kalp-Köşk

Âşıklar aşk meyin içmiş ezelden
Ne kuru tahtadan ne sarı telden
(Veysel, 2018: 91)

TN.228. Âşık-Aşk

Veysel'in **kalbinde** gizlidir **canan**
Bir suna bakışlı kaşları keman
Bulursam ağyardan hali bir zaman
Âşıklar visale erince coşar
(Veysel, 2018: 91)

TN.229. Kalp-Canan-Âşık

Siyah tene **yeşil** donlar giyersin
Mevsimler içinde **baharsın** yarim
Türlü türlü **irenkleri** sayarsın
Miskü amber gibi kokarsın yârim
(Veysel, 2018: 92)

TN.230. Yeşil-Bahar-Renkler-Misküamber

Seherde bülbüle ses veren sensin

Yıldız mehtap leylü neharsın yârim

(Veysel, 2018: 92)

TN.231. Seher-Yıldız-Mehtap-Leylü nehar

Aylar geçer **yıllar** düşer izine

Renk verirsin güneyine kuz'una

(Veysel, 2018: 92)

TN.232. Ay-Yıl

Sular çağlarken baharda

Ben o **yar** ile konuştum

O zaman **gönül** o yerde

Ateş aldı ben **tutuştum**

(Veysel, 2018: 93)

TN.233. Yâr-Gönül;

TN.234. Ateş-Tutuşmak

Sevdası kalbe yer etti

Kancasın sineme attı

Muhabbetim sevdam arttı

Bir tükenmez **aşka** düştüm

(Veysel, 2018: 93)

TN.235. Sevda-Muhabbet-Aşk

Bülbül gibi her dem sabah

Durmaz **Veysel** çeker ah ah

(Veysel, 2018: 93)

TN.236. Bülbül-Veysel

Gövel **ördek** gibi inerken göle

Ya bir **şahin** olsam ya bir **baz** olsam

(Veysel, 2018: 94)

TN.237. Ördek-Şahin-Baz

Lale sünbül mor **menekşe gül** yarim

Sen bir **çiçek** olsan ben bir yaz olsam

(Veysel, 2018: 94)

TN.238. Lale-Sümbül-Menekşe-Gül-Çiçek

Gönül bir **güzeli sevmiş** ayrılmaz

Dolanır peşinde çoban misali
Hiç kimse bu **derdin** dermanın bilmez
Azmış **yaraları perişan** hali
(Veysel, 2018: 95)

TN.239. **Gönül-Güzel-Sevmek**

TN.240. **Dert-Yara-Perişan**

Seni **yaksın** beni **yakan ateşler**
Yaktı bu sinemi savruldu **külü**
(Veysel, 2018: 95)

TN.241. **Yakma-Ateş-Kül**

Arılar bal için bekler **petekler**
Alır her **çiçekten** verir emekler
Mecnun Leylâ için **pınarı** bekler
Ben de bir yâr için olmuşum deli
(Veysel, 2018: 95)

TN.242. **Arılar-Bal-Petek-Çiçek**

TN.243. **Leyla-Mecnun-Pınar**

İlikte damarda cesette canda
Ölünce hû çeksin **kemiğim** sinde
(Veysel, 2018: 95)

TN.244. **İlik-Damar-Ceset-Can-Kemik**

Bir **kökte** uzanmış **sarmaşık** gibi
Dökülmüş gerdana **saçların** güzel
Gözlerin ufukta bir ışık gibi
Kara bulut gibi kaşların güzel
(Veysel, 2018: 96)

TN.245. **Saç-Kök-Sarmaşık**

Koynundaki **turunç** mudur **nar** mıdır
Adın **Huri** midir **Gülizar** mıdır
(Veysel, 2018: 96)

TN.246. **Turunç-Nar;**

TN.247. **Huri-Gülizar**

Afatı devran mı bilmem ki nesin
Bülbül **avazın** andırır **sesin**

Seher **yeli** gibi gelir **nefesin**
Âşıka bahardır kışların güzel
(Veysel, 2018: 96)

TN.248. **Avaz, Ses;**

TN.249. **Yel-Nefes**

Her **güzel** de **eda** ile salınmaz
Huri misin **melek** misin bilinmez
(Veysel, 2018: 96)

TN.250. **Güzel-Eda-Huri-Melek**

Görünce **derdimi** arttırdın kat kat
Can alıcı gözün sanki bir **cellat**
Veysel'i kapından eyleme **azat**
Bana yastık olsun döşlerin güzel
(Veysel, 2018: 96)

TN.251. **Dert-Cellat-Azat**

Seni sevmem umum gibi
Sevgin ayrı **zulum** gibi
Ateşlenmiş bir mum gibi
Eridi gönlüm eridi
(Veysel, 2018: 97)

TN.252. **Zulüm-Ateşlenmiş bir mum-Eridi**

Her gördüğü **Leyla** olsa
Kayıs Mecnun olamazdı
(Veysel, 2018: 97)

TN.253. **Leyla-Kays Mecnun**

Aşka mâni **ar** ve **namus**
Asla gerekmez âşıka
Bu **perdeyi** yırtabilsem
Durudu gönlüm durudu
(Veysel, 2018: 97)

TN.254. **Ar-namus-Perdeyi**

Yandı **Veysel** canım yandı
Vakit geçti **yâr** uyandı
Yolum yokuşa dayandı

Farıdı **gönlüm** farıdı

(Veysel, 2018: 97)

TN.255. Veysel-Yar-Gönül

Benim sevdiğim **dilberin**

Gönlü çelik bağrı taştır

Deli gönül nedir zarın

Kalbin viran gözün yaştır

(Veysel, 2018: 98)

TN.256. Dilber-Gönlü-Kalbin

Âşıklıktaki mesele

Kalbde dönen bir **ateştir**

(Veysel, 2018: 98)

TN.257. Aşk-Ateş

Bu sevdadan **çetini** yok

Uzun boylu bir **savaştır**

(Veysel, 2018: 98)

TN.258. Çetin-Savaş

Bu Veysel'in **arzusu** sende

Muhabbetin kadim canda

(Veysel, 2018: 99)

TN.259. Muhabbet-Arzu

Sabahtan bir **güzel** gördüm

Suya gelmişti pınara

Aradım aslını sordum

Aşığım **hüsnü dilbere**

(Veysel, 2018: 99)

TN.260. Güzel-Hüsnü dilber

Sandım aslı **huri melek**

Cilveli nazlı gülerek

(Veysel, 2018: 99)

TN.261. Huri-Melek-Cilve-Naz

Boyu servi çınar gibi

Gökte **turna** döner gibi

Dala **bülbül** konar gibi

Avaz veriyor **kuşlara**

(Veysel, 2018: 99)

TN.262. Turna-Bülbül-Kuş

Bülbül bağlıdır **kafeste**

Kavuşursak son nefeste

Gül bahçede **bülbül** seste

Veysel yapış zülfü **yâre**

(Veysel, 2018: 99)

TN.263. Kafes-Gül-Bülbül-Veysel-Yar

Eğmiş **kaşlarını** yayını gördüm

Kılıç mıydı **gamze** mıydı **yay** mıydı

(Veysel, 2018: 100)

TN.264. Kaş-Kılıç-Gamze-Yay

Gören Âşıkları yakar ateşte

Avazı bülbülde **sedası** kuşta

(Veysel, 2018: 100)

TN.265. Avaz-Seda

Arasan dünyayı bulunmaz esi

Siyah **bulut perdelemiş** güneş

Ah çekti gözünden **sel** etti **yaşı**

Deniz miydi **derya** mıydı **cay** mıydı

(Veysel, 2018: 100)

TN.266. Bulut-Perde;

TN.267. Sel-Yaş;

TN.268. Deniz-Derya-Çay

Dilim tutup soramadım **yurdunu**

Yayla mıydı **kasaba** mı **köy** muydu

(Veysel, 2018: 100)

TN.269. Yurt-Yayla-Kasaba-Köy

Karadeniz gibi kükrer coşarsa

Dalgası gelince yaman âşıklar

Hırs gelip de ayranlığı şişerse

Kaybeder irade dümen âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

TN.270. Karadeniz-Dalga-Hırs

Karanlıkta **ayna** görse **ay** sanır
Ürüyada şarap içse mey sanır
(Veysel, 2018: 101)

TN.271. Ayna-Ay

Şehvetle aşıktır kıza geline
Arı olan tuz katar mı **balına**
İbrişimden nazik **ipek** teline
Takarlar çeşitli yalan aşıklar
(Veysel, 2018: 101)

TN.272. Arı-Bal;

TN.273. İbrişim-Nazik-İpek

Beğenmez **topalı** bulamaz **körü**
İsterler bir kaşı keman âşıklar
(Veysel, 2018: 101)

TN.274. Topal-Kör

Sen bir **ceylan** olsan ben de bir **avcı**
Avlasam **çöllerde** saz ile seni
Bulunmaz **dermanı** yoktur **ilacı**
Vursam **yaralasam** söz ile seni
(Veysel, 2018: 103)

TN.275. Ceylan-Avcı-Çöl-Yara;

TN.276. Derman-ilaç

Ben bir **çoban** olsam sen de bir **koyun**
Seslesem elime **tuz** ile seni
(Veysel, 2018: 103)

TN.277. Çoban-Koyun-Tuz

Koyun olsan otlatırdım **yaylada**
Tellerini yoldurmazdım hoyrata
Balık olsan takla dönsen **deryada**
Düşürürsem **toruma** bez ile seni
(Veysel, 2018: 103)

TN.278. Koyun-Yayla;

TN.279. Balık-Derya-Tor

Bilmem **hayal** mıydı yoksa **düş** müydü
Gönül **arzusunu** buldu bu gece
Yalın_kılıç mıydı bir **ateş** miydi
İçerim **köz** ile doldu bu gece
(Veysel, 2018: 104)

TN.280. Hayal-Düş-Arzu;

TN.281. Yalın kılıç-Ateş-Köz

Bilemedim **gece** ile **gündüzü**
Seçemedim **güneş** ile **yıldızı**
(Veysel, 2018: 104)

TN.282. Gece-Yıldız;

TN.283. Gündüz-Güneş

Tahammül babında etsem kararı
Soldurmam gülümü kondurmam **harı**
Kin ile **kibirden** olaydım beri
Nefis var **tamah** var dördü bırakmaz
(Veysel, 2018: 105)

TN.284. Har-Kin-Kibir-Nefis-Tamah

Başımı **sevdadan** halas eylesem
Gönül bir **güzeli** sardı bırakmaz
(Veysel, 2018: 105)

TN.285. Sevda-Gönül-Güzel

Tükenmez bir **sevda** bulunmaz ucu
Hastayım derdimin yoktur ilacı
(Veysel, 2018: 105)

TN.286. Sevda-Hasta-İlaç

Sual ettim **bülbüllere** güllere
Güllerden kokusun sezerim böyle
(Veysel, 2018: 106)

TN.287. Bülbül-Gül-Koku

Seherde ağlıyor **bülbül** biçare
O da benim gibi **âşık** mı yâre
(Veysel, 2018: 106)

TN.288. Bülbül-Yar

Has **bahçeye** girdim **güllere** sordum

Çiçekte çimende izini gördüm

(Veysel, 2018: 106)

TN.289. Bahçe -Gül-Çiçek-Çimen

Sen bir **aşksın** ben bir **mecnun**

Sen olmasan ben olmazdım

Sen bir **gülsün** ben bir **bülbül**

Sen olmasan ben olmazdım

(Veysel, 2018: 107)

TN.290. Aşk-Mecnun-Gül-Bülbül

Hem **yazımsın** hem **baharım**

Sen olmasan ben olmazdım

(Veysel, 2018: 107)

TN.291. Yaz-Bahar

Bağrımdaki açan **çiçek**

Türlü **koku** türlü **irenk**

(Veysel, 2018: 107)

TN.292. Çiçek-Koku-Renk

Zengin fakir ayni **hana**

Pencereden bakar gider

(Veysel, 2018: 108)

TN.293. Han-Pencere

Irmaklar denize koşar da

Sel olur bir gün taşar da

(Veysel, 2018: 108)

TN.294. Irmak-Deniz-Sel

Al **kâtip kalemi** yaz bu selamı

Mektup yâre selamımı ulaştır

(Veysel, 2018: 113)

TN.295. Kâtip-Kalem-Mektup

Yardan ayrılalı **yaralı** sinem

Gam ile kurulmuş temelim binam

Ağlar mı güler mi gör benim sunam

Mektup yâre selamımı ulaştır

(Veysel, 2018: 113)

TN.296. Yara-Gam-Ağlamak

Bülbülün feryadı **güle** yetmez mi
Mektup **yâre** selamımı ulaştır

(Veysel, 2018: 113)

TN.297. Bülbül-Gül-Yâr

Eridi cesedim yüreğim **yandı**
Sinem delik delik **delen** elveda

(Veysel, 2018: 114)

TN.298. Erimek-Yanmak-Delmek

Bir **güzelin meftunuyum** doğrusu
Beni bu **sevdaya** salan elveda

(Veysel, 2018: 114)

TN.299. Güzel-Meftun-Sevda

Bir **kuş** olsam uçar yâre giderim
Ne çare **kanadım** yoktur niderim

(Veysel, 2018: 115)

TN.300. Kuş-Kanat

Kavuşmayı zorlaştıran **engel** var
İçerimde **ateş** dolu **mangal** var
Beni çeken cazibeli çengel var
Sevgi **ızdırabı** bir eğlencedir

(Veysel, 2018: 115)

TN.301. Engel-Ateş-Mangal-Istırap

Veysel'e bir **buse** versen nic'olur
Sadaka muhtaca **ekmek** açadır

(Veysel, 2018: 115)

TN.302. Buse-Sadaka-Ekmek

Çırpınıp içinde döndüğüm **deniz**
Dalgalanır coşar ürüzgarından
Mevce gelip **cuş** eyleyen aşkımız
Ah çektikçe **kaynar** gelir derinden

(Veysel, 2018: 116)

TN.303. Deniz-Dalgalanmak-Vecd-Cuş-Kaynamak

Derya coşar inci saçar kenara
Aşk ehli dayanır ateşe kora
Bülbüller gül için geymişler kara
Seherler uyanır bülbül zarından
(Veysel, 2018: 116)

TN.304. Aşk ehli-Bülbül-Gül;

Âşıklara gurbet **bülbüle** firkat
Derdimi sorarsan dürülü kat kat
Ey **gönül** derdinden etme şikâyet
Yüce dağlar gurur duyar karından
(Veysel, 2018: 116)

TN.305. Âşık-Bülbül-Gönül

Derd ile **mihnete** dalmayan âşık
Ne yemiş ne doymuş eli bulaşık
(Veysel, 2018: 116)

TN.306. Dert-Mihnet

Havalansam yoldaş olsam **kuşlara**
Kollarım yok **kanadım** yok **uçulmaz**
(Veysel, 2018: 117)

TN.307. Kuş-Kol-Kanat-Uçmak

Bahar gelsin **turnalara** eş olam
Yağmur olam gözden akan **yaş** olam
Ala **gözlü** bir **sunaya kaş** olam
O zamanlar bana kıymet biçilmez
(Veysel, 2018: 117)

TN.308. Yağmur-Göz yaşı;

TN.309. Turna-Suna

TN.310. Göz-Kaş

Dert bir yana çeker sevda bir yana
Yanmak için dolaşıyor pervana
(Veysel, 2018: 117)

TN.311. Dert-Yanmak

Ağlar Veysel çıkmaz sesi
Gine **coştu** gam **deryası**

(Veysel, 2018: 118)

TN.312. Coşmak-Derya

Mor **çiçekli** yaylaların çağıdır
Güller solup kurumadan yetişek

(Veysel, 2018: 119)

TN.313. Çiçek-Gül

Dökek **derdimizi** ölçek bölüşek
Ne el bize ne biz ele karışak
Felek bize gül demez ki gülüşek
Cefa benim olsun **çile** kendine

(Veysel, 2018: 120)

TN.314. Dert-Cefa-Çile

Çektiğim **cefalar** yar senden geldi
Bana bu sitemler kar senden geldi
Başımdaki **duman kar** senden geldi
Ben kara bağlayım ala kendine

(Veysel, 2018: 120)

TN.315. Cefa-Duman-Kar

Evvelden **hastadır yaralı gönlüm**
Sevdayı mahbuba ereli gönlüm

(Veysel, 2018: 120)

TN.316. Hasta-Yara;

TN.317. Gönül-Sevda-Mahbub

Mecnun gibi dolanırım **çöllerde**
Hayal beni yeldiriyor (savuruyor) yel gibi
Ah çeker ağlarım gurbet ellerde
Durmaz akar **gözüm yaşı sel** gibi

(Veysel, 2018: 121)

TN.318. Mecnun-Çöl;

TN.319. Göz yaşı-Sel

Zincirsiz kösteksiz bağladı beni
Tatlı dilleriyle eğledi beni

(Veysel, 2018: 121)

TN.320. Zincir-Köstek-Tatlı Dil

İyisi bu **sevda** devam eylesin
Âşıka gerekmez arı neylesin
(Veysel, 2018: 122)

TN.321. Sevda-Âşık

Tahammül et Veysel sen bu **hicrana**
Açma **derdlerini** gez yana yana
(Veysel, 2018: 122)

TN.322. Hicran- Dert

Bu **aşkın meyinden** içip de **kanan**
Gencecik **başını sevdaya** salan
(Veysel, 2018: 123)

TN.323. Aşk meyi- Sevda- kanmak-Baş

Çağlayıp akıyor bakarsın suya
Yağan **yağmurlardan** zevk duya duya
Geçer **dolaplardan** yeter arzuya
Başını **çarklara** koyar iniler
(Veysel, 2018: 123)

TN.324. Su-Yağmur-Dolap-Çark

Dağlar **çiçek** açar Veysel **derd** açar
Derdine düştüğüm **yar** benden kaçar
Gerçek **âşık** olan kendinden geçer
Derdini aleme yayar iniler
(Veysel, 2018: 123)

TN.325. Dert-Çiçek;

TN.326. Âşık-Yâr

Bizim eller **yaylasına** yürümüş
Tez gidelim o **göçlere** erelim
Boz dumanlı soğuk sulu yaylanın
Soldurmadan **çiçeğini** derelim
(Veysel, 2018: 124)

TN.327. Yayla-Göç-Çiçek

Kuz'lamış **koyunlar** kuzular **körpe**
Saf tutar güzeller el çırpa çırpa
Çöldeki **ceylanlar** çıkmadan sarpa

Kemend atıp kollarını saralım

(Veysel, 2018: 124)

TN.328. Koyun-Kuzu-Ceylan

Bizim elin **menekşesi** mor olur

Güzeli âşıka sitemkar olur

Her **çiçeğin** bir mevsimde yer'olur

Bu sırları **tabiata** soralım

(Veysel, 2018: 124)

TN.329. Menekşe-Güzel-Çiçek-Tabiat

Bülbüller susmadan **güller** solmadan

Sümbüller kuruyup hep toz olmadan

(Veysel, 2018: 124)

TN.330. Bülbül-Gül-Sümbül

Sanki ayırdılar **cesedi candan**

Irkımız neslimiz aslı bir **kandan**

(Veysel, 2018: 125)

TN.331. Ceset-Can-Irk-Kan

Geçirdik **baharı** getirdik **yazı**

Zamanı gelince hatırlan bizi

(Veysel, 2018: 125)

TN.332. Bahar-Yaz-Zaman

Yeni mektup aldım **gül** yüzlü yardan

Gözletme yolları gel deyi yazmış

Sivralan köyünden bizim diyardan

Dağlar mor **menevşe** gül deyi yazmış

(Veysel, 2018: 126)

TN.333. Gül-Menekşe

Karataş'ta **kar** kalmadı eridi

Akar **gözüm yaşı sel** deyi yazmış

(Veysel, 2018: 126)

TN.334. Kar-Göz yaşı-Sel

Benek **benek** mektuptadır nişanı

Göz yaşım mektupta pul deyi yazmış

(Veysel, 2018: 126)

TN.335. Benek-Göz yaşı-Pul

Veysel bu **gurbetlik** kar etti cana
Karıştır **göçünü** ulu **kervana**
Gün geçirip fırsat verme zamana
Sakın uzanmasın **yol** deyi yazmış
(Veysel, 2018: 126)

TN.336. Gurbetlik-Göçünü-Kervana-Yol

Dost **dost** diye nicesine sarıldım
Benim sadık **yârim** kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

TN.337. Dost-Yâr

Koyun verdi **kuzu** verdi **süt** verdi
Yemek verdi **ekmek** verdi **et** verdi
(Veysel, 2018: 128)

TN.338. Koyun-Kuzu-Süt-Yemek-ekmek-et

Adem'den bu deme neslim getirdi
Bana türlü türlü **meyva** yetirdi
(Veysel, 2018: 128)

TN.339. Âdem-Meyve

Karnın yardım **kazmayınan belinen**
Yüzün yırttım **tırnağınan elinen**
(Veysel, 2018: 128)

TN.340. Kazma-Bel-Tırnak-El

Dileğin var ise iste **Allah'tan**
Almak için uzak gitme topraktan
Cömertlik toprağa verilmiş **Hak'tan**
Benim sadık yârim kara **topraktır**
(Veysel, 2018: 128)

TN.341. Allah-Cömertlik-Hak-Toprak

Hakikat ararsan açık bir nokta
Allah kula yakın kul da Allah'a
Hakk'ın hazinesi gizli toprakta
Benim sadık yârim kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

TN.342. **Hakikat-Allah-Kul-Hakk**

Bütün **kusurlarım toprak** gizliyor

Merhem çalıp **yaralarım** düzlüyor

(Veysel, 2018: 128)

TN.343. **Kusur-Yara;**

Toprak-Merhem

Aşka düşen **ateş** olur **köz** olur

Kaval olur **keman** olur **saz** olur

(Veysel, 2018: 130)

TN.344. **Aşk-Ateş-Köz**

TN.345. **Kaval-Keman-Saz**

Yel değdikçe ince **dallar** ses verir

Yeşil **yaprak** etrafına süs verir

Aşılarsan **meyvesini** has verir

Türlü türlü sadâ verir ağaçlar

(Veysel, 2018: 130)

TN.346. **Dal-Yaprak-Meyve**

Balta gelir yalağından yad eder

Usta gelir **keman** yapar ud eder

Yanık sesli **kaval** ne feryad eder

Türlü türlü sadâ verir ağaçlar

(Veysel, 2018: 130)

TN.347. **Keman-Ud-Kaval**

Davul olur gümbür gümbür gümüler

Zurna olur ince sesle iniler

Gıranata derdlerimi yeniler

Türlü türlü sadâ verir ağaçlar

(Veysel, 2018: 130)

TN.348. **Davul-Zurna-Gırnata**[7]

Kalem olup her **lisandan** okuyor

Ana **sesi** ciğerimi yakıyor

(Veysel, 2018: 130)

[7] Klarnet

TN.349. **Lisan-Dil**

Kükredi **çimenler** açıldı **güller**
Al şala bürünür **bahçeler bağlar**
Ömrümden gidiyor bu geçen günler
Ah çektikçe didelerim **kan ağlar**

(Veysel, 2018: 131)

TN.350. **Çimen-Gül-Bahçe-Bağ;**

TN.351. **Ah çektikçe-Kan ağlar**

Sefil baykuş viranede seslenir
Koç yiğitler gurbet ele yaslanır
Her türlü **çiçekle** kırlar **süslenir**
Yeşil **yaprak** giyer dumanlı **dağlar**

(Veysel, 2018: 131)

TN.352. **Çiçek-Süs-Yaprak-Dağ**

Mart ayında sarı **çiğdem** açılır
Nisan gelir **çayır çimen** seçilir
Mayıs sonu yaylalara göçülür
Güzellere eda verir o çağlar

(Veysel, 2018: 131)

TN.353. **Mart-Nisan-Mayıs;**

TN.354. **Çiğdem-Çayır çimen**

Yağmur yağar **şimşek** çakar **gök gürler**
Çoban kaval çalar seslenir **kırlar**
Güneş vurur buharlanır o yerler
Derin derin derelerden **su çağlar**

(Veysel, 2018: 131)

TN.355. **Yağmur-Şimşek-Gök gürlemesi;**

TN.356. **Çoban-Kır;**

TN.357. **Kaval çalmak-Su Çağlaması**

Veysel'i bir aşka **kul** eden mevsim
Kırılmaz Veysel'i bağlayan **bağlar**

(Veysel, 2018: 131)

TN.358. **Kul-Veysel-Bağ**

Baharda coşarsa bu ulu **toprak**

Vücuda getirir her türlü **yaprak**
Al yeşil giyinmiş dağlara bir bak
Besleyip büyütür yer **çiçekleri**
(Veysel, 2018: 132)

TN.359. Toprak-Yaprak-Çiçek

Ah senin elinden çektiğim **çile**
Söyleyip ismini düşürmem dile
Bülbül **figan** eyler kırmızı güle
Sakın incitmesin **har** çiçekleri
(Veysel, 2018: 132)

TN.360. Çile-Figan-Har

Veysel'in **derdini** yazmışlar baştan
Beni yakıp sen kızınma **ataşta**
Yanakta **güllerin** fiyatı kaçta
Satmaya gelişmez yar **çiçekleri**
(Veysel, 2018: 132)

TN.361. Dert-Ateş;

TN.362. Gül-Çiçek

Çağlayıp akarsın hiç mi yorulman
Seni zapt eyleyemez **göl Kızılırmak**
(Veysel, 2018: 133)

TN.363. Göl-Kızılırmak

Bahar gelir bulanırsın **coşarsın**
Dalga vurur kenarlara **taşarsın**
(Veysel, 2018: 133)

TN.364. Coşmak-Taşarsın

Toplanır **suların** yayladan köyden
Kuvvetler alırsın **çeşmeden çaydan**
(Veysel, 2018: 133)

TN.365. Su-Çeşme-Çay

Yel estikçe **dağlar** karın eritir
Güneş olur **çayır çimen** yürütür
(Veysel, 2018: 133)

TN.366. Dağ-Çayır çimen

Veysel'in gözünden **çağlayan sular**
Derdim gizli durur yüzlerim güler
Seni tutsun beni tutan uykular
Derin uykulara dal **Kızılırmak**
(Veysel, 2018: 133)

TN.367. Çağlayan sular-Kızılırmak

Gelin yedin **kızlar** yedin
Nice **ela gözler** yedin
(Veysel, 2018: 135)

TN.368. Gelin-Kız-Ela-Göz

Girdim dostun **bahçesine**
Hayran oldum o **dallara**
Çiçeklerin rayhasına
Hayran oldum o dallara
(Veysel, 2018: 137)

TN.369. Bahçe-Dal-Çiçek-Rayiha

Baktım acıdım halına
Kuşlar kondurmuş **dalına**
Yaprak **sesi** kuş **diline**
Hayran oldum o dallara
(Veysel, 2018: 137)

TN.370. Kuş-Dal;

TN.371. Ses-Dil

Kimi sulu kimi susuz
Yatmaz uyumaz **uykusuz**
Hayal bilmez **ürüyasız**
Hayran oldum o dallara
(Veysel, 2018: 137)

TN.372. Yatmak-Uyku-Hayal-Rüya

İsyan bilmez olmaz asi
Dalda güzeldir **meyvası**
Boyun büküp **dal** eğmesi
Hayran oldum o dallara
(Veysel, 2018: 137)

TN.373. **Meyve-Dal**

Çağlayarak o **bahçeden** o **bağa**
Hayat verir kuvvet verir **toprağa**
İrenk verir **çiçeklere yaprağa**
Nebatı toprağı bağlayan sular
(Veysel, 2018: 139)

TN.374. **Bahçe-Bağ-Toprak-Renk-Çiçek-Yaprak-Nebat**

Ateş olur çiğ bişirir fırında
Ziya verir **nurlar** saçar yerinde
(Veysel, 2018: 139)

TN.375. **Ateş-Ziya-Nur**

Setler çeker **baraj** yapar yoluna
Bunca santıraller almış eline
(Veysel, 2018: 139)

TN.376. **Set-Baraj**

Akar **gözyaşlarım** gam **deryasına**
(Veysel, 2018: 139)

TN.377. **Göz yaşları-Derya**

Geçti **bahar** geldi **yazın**
Turnam senin **sunam** senin
(Veysel, 2018: 140)

TN.378. **Bahar-Yaz**

TN.379. **Turna-Suna**

Avcın benim kıymam cana
Göz göz **yara** açtın bana
(Veysel, 2018: 140)

TN.380. **Avcı-Yara**

Sen **keklik** ol Veysel **çalı**
Gel saklasın sen **dalı**
(Veysel, 2018: 140)

TN.381. **Keklik-Çalı-Dal**

Ağaçlar al giydi **kuşlar** dillendi
Açtı bahar **çiçekleri** Ada'nın
Toprak mevce geldi yer yeşillendi

Açtı bahar çiçekleri Ada'nın

(Veysel, 2018: 141)

TN.382. Ağaç-Kuş-Çiçek-Toprak

Kuğul kuğul **ötüşüyor** kumrular

Çağlayıp akıyor bulanık sular

Meleşir koyunlar körpe kuzular

Açtı bahar çiçekleri Ada'nın

(Veysel, 2018: 141)

TN.383. Ötüşmek-Çağlamak-Meleşmek

Çiğdemleri dağda **gülü** ovada

Açtı bahar **çiçekleri** Ada'nın

(Veysel, 2018: 141)

TN.384. Çiğdem-Gül-Çiçek

Mektup yok sıladan dağlar kar mıdır

Akar **gözüm_yaşı** bir **pınar** mıdır

(Veysel, 2018: 141)

TN.385. Göz yaşı-Pınar

Cümle ağaç uykusundan uyandı

Giyinmiş donunu **yeşil atlastan**

İrenk **irenk çiçeklere** boyandı

Gidermiş kederi kurtulmuş yastan

(Veysel, 2018: 142)

TN.386. Yeşil atlas-Renk renk çiçekler;

TN.387. Keder-Yas

Bahar gelir **dağlar bağlar** süslenir

Yel değmezse coşar **dallar** uslanır

(Veysel, 2018: 142)

TN.388. Dağlar-Bağlar

Eser seher yeli her sabah sabah

Dalgalanır sular titreşir **yaprak**

Saçar kokusunu **menekşe zambak**

Hakiki bir duygu vefalı dosttan

(Veysel, 2018: 142)

TN.389. Esmek-Dalgalanmak;

TN.390. **Yaprak-Menekşe-Zambak**

Veysel'in aşkına al da bir **bade**
Doldur ver içeyim içtiğin **tastan**
(Veysel, 2018: 142)

TN.391. **Bade-Tas**

Seherde yuvada uyanır kuşlar
Dallar sada verir **dağlar** ses verir
Her biri bir türlü feryada başlar
Güller sada verir **bağlar** ses verir
(Veysel, 2018: 143)

TN.392. **Dal-Dağ-Gül-Bağ**

Seherde açılır **güllerin** hası
Sarı **çiçek** yaylaların libası
Yaprak sesi kaval sesi **su** sesi
Seller sada verir çağlar ses verir
(Veysel, 2018: 143)

TN.393. **Gül-Çiçek-Yaprak;**

TN.394. **Su-Sel**

TN.395. **Ses-Seda**

Veysel Şatır düzenlemiş **sazını**
Teller sada verir ağlar **ses** verir
(Veysel, 2018: 143)

TN.396. **Saz-Tel-Seda-Ses**

Uyandım kuşların ince sesine
Seherle birlikte **iniler** durur
Ses verdim sesine bilircesine
Âşıkın **derdini** yeniler durur
(Veysel, 2018: 144)

TN.397. **Seher-Uyanmak;**

TN.398. **Ses-İnlemek-Dert**

Eşinden ayrılmış bir geyik **meler**
Dağlar **sadâ** verir **iniler** durur
(Veysel, 2018: 144)

TN.399. **Melemek-Seda vermek-İnlemek**

Veysel de **yaralı** geyik gibidir
Kapalı **dertlere** höyük gibidir
Ne **sarhoştur** ne de ayık gibidir
Sinesi kös gümüler durur.
(Veysel, 2018: 144)

TN.400. Yara-Dert-Sarhoş

Türlü türlü irenklere belenmiş
Yeşil yaprağile **döşeli** dağlar
Giyinmiş kuşanmış gelin misali
Gülüyor yüzüne neş'eli dağlar
(Veysel, 2018: 145)

TN.401. Döşemek-Giyinmek-Kuşanmak

Erimiş **karları** çekilmiş **duman**
Açılmış **çiçekler** yürümüş **çimen**
Hayali kafamda yaşar her zaman
Başı oylum oylum **meşeli dağlar**
(Veysel, 2018: 145)

TN.402. Kar-Duman-Dağlar;

TN.403. Çiçek-Çimen-Meşe

Yüce **dağlar** biri birine göz eder
Rüzgâr ile mektuplaşır **naz** eder
Gâhi **duman** bürür gâhi yaz eder
Dereli tepeli köşeli dağlar
(Veysel, 2018: 145)

TN.404. Dağ-Rüzgâr-Naz-Duman

Kışı gelince beyaz çarşaf bürünür
Bahar gelir dağlar **yunur arınır**
Hangisine baksan **cennet** görünür
Sizi benimseyip coşalı dağlar
(Veysel, 2018: 145)

TN.405. Yunmak-Arınmak-Cennet

Ovalar bizimdir dağ bizim dağlar
Ağlatma Veysel'i gel gözüm dağlar
Dağlarsa sinemi **gurbetlik** dağlar

Sevgilimden **ayrı düşeli** dağlar

(Veysel, 2018: 145)

TN.406. Ağlamak-Dağlama-Gurbetlik-Ayrı düşmek

Çevre yanın güzellerin **otağı**,

Bizim eller **yaylasına** göçtü mü?

(Veysel, 2018: 146)

TN.407. Otağ-Yayla

Yeşil atlas giymiş **dağlar** süslemiş,

Mescit köyü **eteğine** yaslanmış,

(Veysel, 2018: 146)

TN.408. Yeşil atlas-Dağ-Etek

Zaman gelip **göçler** geri dönerken,

Güzellerin yaylasından inerken,

Dilberler doldurup bade sunarken,

Veysel Şatır, hatırlara düştü mü?

(Veysel, 2018: 146)

TN.409. Göç-Yayla;

TN.410. Güzel-Dilber

Açmış **menevşeler** yeşil **çemenli**

Her zaman gönlümün **yaylası** Tecer

(Veysel, 2018: 147)

TN.411. Menekşe-Çimen-Yayla

Bilir **Köroğlu'nu** sever **Ayvaz'ı**

Her zaman gönlümün yaylası Tecer

(Veysel, 2018: 147)

TN.412. Köroğlu-Ayvaz

Yüce yaylam güzellerin **otağı**

Hoştur Veysel **yaylaların** o çağı

Ulu dağlar koç yiğitlerin **yatağı**

Her zaman gönlümün yaylası Tecer

(Veysel, 2018: 147)

TN.413. Otağ-Yayla-Yatak

Bir yar için diyar diyar dolandım

Yoruldum da Çamlıbel'e **yaslandım**

(Veysel, 2018: 148)

TN.414. Yorulmak-Yaslanmak

Gâhi **gönül** oldum yüksekten uçtum
Ferhat oldum **aşk** uğrunda çalıştım
(Veysel, 2018: 148)

TN.415. Gönül-Ferhat-Aşk

Yıldızdağı Pir Sultan'ın yaylası
Kılıç kalkan kırat beylerin süsü
Kulağıma değdi **Köroğlu** sesi
Dirildim de **Çamlıbel'e** yaslandım
(Veysel, 2018: 148)

TN.416. Kılıç-Kalkan-Kırat-Köroğlu-Çamlıbel'e

Feleğinen çok oynadım **ütüldüm**
Bir zalimin **tuzağına** tutuldum
Haraç mezat dost uğruna satıldım
Verildim de Çamlıbel'e yaslandım
(Veysel, 2018: 148)

TN.417. Ütülmek-Tuzak-Haraç mezat

Veysel der bir **yârin** derdine düştüm
Aşkın dolusunu elinden içtim
(Veysel, 2018: 148)

TN.418. Yâr-Aşkın dolusu

Gine geldi çattı selin zamanı
Kınaman komşular **korkuyom** gayet
Dinlemiyor **yalvarmayı amanı**
Komaz ki şurada duram ırahat
(Veysel, 2018: 149)

TN.419. Korkmak-Yalvarmak-Aman

Düşündükçe **derd** oluyor derinden
Bazı insan **zarar** görür karından
(Veysel, 2018: 149)

TN.420. Dert-Zarar

Bu dünyada iki şeyden **tacizim**
Biri seldir birin demem azizim

Doğrusun söylersem dokunur sözüm
İnsanı **öldürür** dirliksiz avrat
(Veysel, 2018: 149)

TN.421. Taciz-Öldürmek

Dünyada **belalı** Veysel'in başı
Herkes **çilesini** çeker nihayet
(Veysel, 2018: 149)

TN.422. Bela-Çile

Sekizinci ayın yirmi ikisi
Emeklerim zay'eyledi sel benim
Sele gitti **hasılatın** hepisi
Emeklerim zay'eyledi sel benim
(Veysel, 2018: 150)

TN.423. Emek-Hasılat

Tırtıl geldi tevekleri **taladı**
Sel geldi de elek elek **eledi**
Hasılatı çamurlara **beledi**
Emeklerim zay'eyledi sel benim
(Veysel, 2018: 150)

TN.424. Dalamak-Elemek-Belemek

Ne **çapasın vurdu** ne de **belledi**
Emeklerim zay'eyledi sel benim
(Veysel, 2018: 150)

TN.425. Çapa vurmak-Bellemek

Yağmur yağmış sel bulanık geliyor
Büyük **tüccar** her kalemden alıyor
Parası yok birer **marka** veriyor
Emeklerim zay'eyledi sel benim
(Veysel, 2018: 150)

TN.426. Tüccar-Para-Marka

Üç beş kağnı **sap** getirdik **harmana**
Sarardı sapları çürüdü **dene**
(Veysel, 2018: 151)

TN.427. Sap-Harman-Dene

Sen bilirsin **ülke** senin **el** senin
Veysel derler bu söyleyen kul senin
(Veysel, 2018: 151)

TN.428. Ülke-El

Her **dalında** bir **kuş** sesi
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 152)

TN.429. Dal-Kuş

En sevimli meyv'ağacı
Ormandan gelmiş anacı
Meyvesi doyurur açı
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 152)

TN.430. Orman-Meyve

Yeryüzünde fabrikalar
Ormandandır **antikalar**
Türlü **kumaş** çok **maddeler**
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 152)

TN.431. Antika-Kumaş-Madde

Taş eritir **toprak** yapar
Meyve çiçek yaprak yapar
Birçok hastalığa siper
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 152)

TN.432. Taş-Toprak-Meyve-Çiçek-Yaprak

Ormandaki varlığa bak
Ormansız dağ kayak olur
Dağları tutar **bağ** olur
Düşer yaprak toprak olur
(Veysel, 2018: 153)

TN.433. Orman-Bağ

Ormandaki varlığa bak
Çiçek açar **irenk irenk**

Dağları **süsler** gülerek
Selleri önler emerek
(Veysel, 2018: 153)

TN.434. Çiçek-Renk-Süs

Bizi besler kaşık olur
Kapı süve eşik olur
Tabut olur **beşik** olur
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 153)

TN.435. Kapı-Tabut-Beşik

En adisi **ateş** olur
Çiği pişirir **aş** olur
(Veysel, 2018: 153)

TN.436. Ateş-Aş

Gemi olur **suda** yüzer
Uçak olur **gökte** gezer
(Veysel, 2018: 153)

TN.437. Gemi-Uçak-Su-Gök

İçin için **inlemesi**
Ne hoş olur **dinlemesi**
Ağaç **çalgının** esası
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 153)

TN.438. İnlemek-Dinlemek-Çalgı

Veysel sever **ağaçları**
Dalında öten **kuşları**
Orman yapar her işleri
Ormandaki varlığa bak
(Veysel, 2018: 153)

TN.439. Ağaç-Dal-Kuş-Orman

Tarlam sana üç yüz **fidan** aşlasam
Tarla coşar fidan coşar el coşar
Gücüm yetse hemen işe başlasam
Kazma coşar **kürek** coşar **bel** coşar

(Veysel, 2018: 155)

TN.440. Tarla-Fidan-Kazma-Kürek-Bel

Hız ile yürürdüm olsa kanadım
Yolcu coşar **ayak** coşar **yol** coşar

(Veysel, 2018: 155)

TN.441. Yolcu-Ayak-Yol

Çalışırsan toprak verir **cömerttir**
Emeksiz istemek dermansız derttir
Çalışmak insana büyük **servettir**
Kese coşar gönül coşar el coşar

(Veysel, 2018: 155)

TN.442. Cömert-Servet-Kese

Yılda bir kez **çiçek** açan **ağaçlar**
Hayatta insana ömür bağışlar
Her taraftan **cıvıldaşır** o **kuşlar**
Seher coşar **bülbül** coşar **gül** coşar

(Veysel, 2018: 155)

TN.443. Çiçek-Ağaç-Kuş-Bülbül-Gül

Güzelim zülüfü küpeyi saklar
Ağacın yaprağı meyvayı koklar

(Veysel, 2018: 155)

TN.444. Güzel-Zülüf

TN.445. Ağaç-Yaprak-Meyve

Yel değdikçe sor ki dallar ne çeker
Irgalanır durmaz **coşar** hu çeker
Demişler ki bu dertleri bu çeker
Saz **iniler** Veysel **ağlar** tel coşar

(Veysel, 2018: 155)

TN.446. Irgalanmak-Coşmak-İnlemek-Ağlamak

Ölçer **tohumunu** koyar sekleme
Al git der oğluna haydi bekleme
Tarlası herk ise ya ikileme
Tohumu toprağa aşlar **çiftçiler**

(Veysel, 2018: 156)

TN.447. Tohum-Tarla-Çiftçi

Evvel **buğday** eker sonra **arpayı**
Her gün fazla saçar kuşların payı
(Veysel, 2018: 156)

TN.448. Arpa-Buğday

Yağmur bol olursa güler yüzleri
Bahar göğ **ekini** görür gözleri
Çayır çimen bürüyünce dizleri
Öküzün boynunu boşlar çiftçiler
(Veysel, 2018: 156)

TN.449. Yağmur-Bahar-Ekin-Çayır çimen

Kimi **pulluk** koşar kimi **makine**
Kimi eski **çifti** kullanır gine
Bol bol gözü doymayınca **ekine**
Şaşar nideceğin nişler çiftçiler
(Veysel, 2018: 157)

TN.450. Pulluk-Makine-Çift-Ekin

Gelinler al giyer **kızlar** sallanır
Bulur ırgatların çiftler çiftçiler
(Veysel, 2018: 157)

TN.451. Gelin-Kız

Biçer ekinini sürer **harmanı**
Esen **yellerinden savurur** onu
Bol gelirse **dane** ile samanı
O sene ırahat kışlar çiftçiler
(Veysel, 2018: 157)

TN.452. Biçer Ekin-Harman-Yel-Savurmak-Tane

Vatan sevgisini içten duyanlar
Sıtkı ile çalışır benimseyerek
Milletine ulusuna uyanlar
Demez neme lazım neyime gerek
(Veysel, 2018: 161)

TN.453. Vatan-Millet-Ulus

Her ferdin hakkı var bizimdir **vatan**

Babamız dedemiz döktüler al **kan**
Hudut boylarında can verip yatan
Saygiyle anarız **şehit** diyerek
(Veysel, 2018: 161)

TN.454. Vatan-Kan-Şehit

Vatan aşkı ile çalışan kafa
Muhakkak erişir **öndeki_safa**
Tesir nüfuz olur her bir tarafa
Herkes onu **büyük** tanır severek
(Veysel, 2018: 161)

TN.455. Öndeki saf-Büyük

Vatan bizim **ülke** bizim el bizim
Emin ol ki her çalışan kol bizim
Ay yıldızlı **bayrak** bizim mal bizim
Söyle Veysel öğünerek överek
(Veysel, 2018: 161)

TN.456. Vatan-Ülke-Bayrak

Olaydım **cephede** kahraman **asker**
Çalışırdım **memleketin** işine
(Veysel, 2018: 162)

TN.457. Cephe-Asker-Memleket

Şehit ismi yazılsaydı soyadım
Kanım ile **mezarımın** taşına
(Veysel, 2018: 162)

TN.458. Şehit-Kan-Mezar

Felek kırdı kolum vermedi **nöbet**
Kılıç vurmak için **düşman** başına
(Veysel, 2018: 162)

TN.459. Nöbet-Kılıç-Düşman

Bu nasıl **kavgalar** çirkin **dövüşler**
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız
(Veysel, 2018: 163)

TN.460. Kavga-Dövüş

Birleşiriz bir **bayrağın** altında

Biz **Türklerin** ikilik yok aslında
Yanar tutuşuruz **vatan** aşkında
Hepimiz bu **yurdun** evlatlarıyız
(Veysel, 2018: 163)

TN.461. Bayrak-Türk-Vatan-Yurt

Hedef alıp **dövüştüğün kardaşın**
Seni yaralıyor **attığın taşın**
Topluma zararlı yersiz **savaşın**
Hepimiz bu yurdun **evlatlarıyız**
(Veysel, 2018: 163)

TN.462. Dövüşmek-Taş atmak-Savaş;

TN.463. Kardeş-Evlat

Herkes ilim deryasında yüzüyor
Çıkmış ayın çevresinde **geziyor**
Yazık bize **yollarımız** uzuyor
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız
(Veysel, 2018: 163)

TN.464. Gezmek-Yol

Söyler Veysel sözlerinden vazgeçmez
Bulanık **çeşmeden** kimse **su** içmez
Kanadı olmasa **kuşlar** da **uçmaz**
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız
(Veysel, 2018: 163)

TN.465. Çeşme-Su;

TN.466. Kanat-Kuş-Uçmak

Dünya dolsa **şarkıyınan**
Türk'üz türkü çığırırız
(Veysel, 2018: 164)

TN.467. Şarkı-Türkü

Türklerdir bizim **atamız**
Halis Türk'üz **kanı** temiz
(Veysel, 2018: 164)

TN.468. Ata-Kan

Bayramlarda düğünlerde

Toplantıda yığınlarda

(Veysel, 2018: 164)

TN.469. Bayram-Düğün-Toplantı

Yaylalarda yataklarda

Odalarda otaklarda

Koyun gibi **koytaklarda**

Türk'üz türkü çığırırız

(Veysel, 2018: 164)

TN.470. Yayla-Yatak-Oda-Otak-Koytak

Su başında **sulaklarda**

Türkün sesi kulaklarda

Beşiklerde beleklerde

Türküz türkü çığırırız

(Veysel, 2018: 165)

TN.471. Su-Sulak;

TN.472. Beşik-Belek

İnler Veysel **arı** gibi

Bülbüllerin zarı gibi

Turnalar katarı gibi

Türk'üz türkü **çığırırız**

(Veysel, 2018: 165)

TN.473. İnlemek-Zar-Çığırmak;

TN.474. Arı-Bülbül-Turna

Devri **Cumhuriyet** asırı yirmi

Uyan bu gafletten uyuma **yurttaş**

(Veysel, 2018: 166)

TN.475. Cumhuriyet-Yurttaş

Yürüyen yolcuyu çekme geriye

Dikkat eyle **karıncaya arıya**

(Veysel, 2018: 166)

TN.476. Karınca-Arı

Destekle **fakiri** okut **yetimi**

Bu hayırlar dinimizce kötü mü

İdrak eyle **hidrojeni atomu**

Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

(Veysel, 2018: 166)

TN.477. Fakir-Yetim;

TN.478. Hidrojen-Atom

Bu işler bir ibret değil mi bize
Göklere fırlıyor bu kadar **füze**
İstiyor **aydaki** sırları çöze
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

(Veysel, 2018: 167)

TN.479. Gök-Füze-Ay

Diyorlar ki dünya evvel su imiş
Oku anla dünya nedir ne imiş
Yükselenler bilgi ile **büyümüş**
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

(Veysel, 2018: 167)

TN.480. Okumak-Anlamak-Büyümek

Allah'ın varlığı mevcut insanda
İlim akıl fikir sermaye sende
Çalıştır **gemiyi** otur **dümende**
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

(Veysel, 2018: 167)

TN.481. İlim-Akıl-Fikir;

TN.482. Gemi-Dümen

Atatürk'tür Türkiye'nin ihyası
Kurtardı **vatanı** düşmanımızdan

(Veysel, 2018: 168)

TN.483. Atatürk-Türkiye-Vatan

Sinesini **hedef** etti **düşmana**
Ölmüşken vatanı getirdi cana
Çekti **kılıcını** çıktı **meydana**
Gören ibret aldı meydanımızdan

(Veysel, 2018: 168)

TN.484. Hedef-Düşman-Kılıç-Meydan

O kadar **paşalar** o **zabitanlar**

Ayrılmadı asla sağ yanımızdan

(Veysel, 2018: 168)

TN.485. Paşa-Zabit

Dumlupınar Sandıklı'nın **cephesi**
Dağları yıkıyor **topların** sesi
Kahraman **askerin hücum** etmesi
Cihan sele gitti al **kanımızdan**

(Veysel, 2018: 168)

TN.486. Cephe-Top-Asker-Hücum-Kan

Kaçırdık düşmanı bulunmaz izi
Bir **hücumda** geçti öte denizi
Siyanet ettiler **askerimizi**
Vatan memnun kaldı zabitanımızdan

(Veysel, 2018: 168)

TN.487. Hücum-Asker

Şeyh Sait de yüzün tuttu isyana
Milletini hor baktırdı **vatana**

(Veysel, 2018: 168)

TN.488. Millet-Vatan

Çağırdım Şeyh Said sağır mı diye
Başında **sarığı** değir mi diye
Tarttılar şeyhleri ağır mı diye
Haberin doğrulttun **urganımızdan**

(Veysel, 2018: 169)

TN.489. Sarık-Şeyh;

TN.490. Tartmak-Urgan

Şeriatı düşündüler **şerciler**
Birtakım millete **fesat** verdiler

(Veysel, 2018: 169)

TN.491. Şer-Fesat

Mehdi diye kendi kendin **urgana**
Taktı kurtulmadı **darlarımızdan**

(Veysel, 2018: 169)

TN.492. Urgan-Dar

Gazi_Paşa Haziretli bir kişi
Ne kadar **cesaret** tuttu bu işi
Sarmıştı vatanı düşman **ateşi**
Esirgedi bizi **ziyanımızdan**
(Veysel, 2018: 169)

TN.493. Gazi Paşa-Cesaret;

TN.494. Ateş-Ziyan

Aç **kurt** gibi parçaladık düşmanı
Şecaat görünce **aslanımızdan**
(Veysel, 2018: 169)

TN.495. Kurt-Şecaat-Aslan

Hükümet de milletini kayırdı
Bir **af** etti hapisleri koyverdi
Adaletle tebligatlar duyurdu
Çok şeref kazandık bayramımızdan
(Veysel, 2018: 170)

TN.496. Af-Adalet

Türkiye'yi adalette yaşattı
Dağları deldirdi **demir** döşetti
Millete bir altın **kemer** kuşattı
Haşa nankör olman devranımızdan
(Veysel, 2018: 170)

TN.497. Demir[yolu]-Kemer

Gerdi **kanatların** bir **devlet_kuşu**
Şeneldi Türklerin kadim ocağı
(Veysel, 2018: 171)

TN.498. Kanat-Devlet kuşu

Samsun'a çıkınca bir asker idi
Bir **aydınlık** şarka doğru yürüdü
Emsali bulunmaz bir cevher idi
Edeb erkan medeniyet menbağı
(Veysel, 2018: 171)

TN.499. Aydınlık-Edep erkan-Medeniyet

Tokat'tan Sivas'tan doğru **Erzurum**

Kurdu kongreyi düzeldi durum

(Veysel, 2018: 171)

TN.500. Tokat-Sivas-Erzurum

Yürüdü **cepheye** el birliğiyle
İnançlı imanlı bir varlık ile
Yanında binlerce kurbanlık ile
Süpürdü **düşmanı** bastı **dayağı**

(Veysel, 2018: 171)

TN.501. Cephe-Düşman-Dayak;

TN.502. İnanç-İman

Haykırdı **orduya** yürümek gerek
Zafer bizim haydi yürü diyerek
Akdeniz'den Trakya'dan geçerek
Hudutlara çaktı şanlı **bayrağı**

(Veysel, 2018: 172)

TN.503. Ordu-Zafer-Bayrak

İşte bugün **Atatürk'ün** günüdür
Her yana yayılan onun **ünüdür**
Her tarafta şenlik **Türk** düğünüdür
Nur içr'olsun Atatürk'ün yatağı

(Veysel, 2018: 172)

TN.504. Atatürk-Ün-Düğün

Veysel bu sözünde var mıdır hata
Yurdumuzu benzetelim **cennete**
Bu **vatanı** ısmarladı **millete**
Türk korusun dedi yine bu bağı

(Veysel, 2018: 172)

TN.505. Yurt-Cennet-Vatan-Millet

Ağlayalım **Atatürk'e**
Bütün dünya kan ağladı
Başbuğ olmuştu mülke
Geldi ecel can ağladı

(Veysel, 2018: 173)

TN.506. Atatürk-Başbuğ

Doğu batı cenup şimal
Aman Tanrım bu nasıl hal
Atatürk'e erdi zeval
Amir memur mebusan ağladı
(Veysel, 2018: 173)

TN.507. Doğu-Batı-Cenup-Şimal;

TN.508. Amir-Memur-Mebusan

İskender-i **Zülkarneyin**
Çalışmadı buncaleğin
Her millet **Atatürk** deyin
Cemiyet-i akvam ağladı
(Veysel, 2018: 173)

TN.509. Zülkarneyn-Atatürk

Ah çekti vatan **ağladı**
(Veysel, 2018: 173)

TN.510. Ah çekmek-Ağlamak

Atalığın ispat etti
Varlığın Türk'e terk etti
Döndü çark devran ağladı
Bu ne **kuvvet** bu ne **kudret**
(Veysel, 2018: 174)

TN.511. Ata-Kuvvet-Kudret

Tiren hattı tayyareler
Türkler **giydi hep karalar**
Semerkant'ı Buhara'lar
İşitti her yan **ağladı**
(Veysel, 2018: 174)

TN.512. Karalar giymek- Ağlamak

Çalışanlar kalmaz geri
Mareşal Fevzi'nin askerleri
Ordular teğmen ağladı
Zannetme ağlayan gülmez
(Veysel, 2018: 174)

TN.513. Mareşal Fevzi-Askerler-Ordu-Teğmen

İptida **kongre** kuruldu burda
Cumhuryete karar verildi burda
Bulanık fikirler duruldu burda
Yayıldı aleme ünü **Sivas'ın**
(Veysel, 2018: 175)

TN.514. Kongre-Cumhuriyet-Sivas

Çok kuvvetli **şairleri** var imiş
Ruhsati Pir sultan varı Sivas'ın
(Veysel, 2018: 175)

TN.515. Şair-Ruhsati-Pir Sultan

Köylerin içinde öndedir bu köy
Nehirler coşturan **seldir** Kar'özü
(Veysel, 2018: 177)

TN.516. Nehir-Sel

Memleket içinde metin Kar'özü
Tatlıdır **sohbeti** bilirler **sözü**
Attıkları adım Atatürk **izi**
Adabı erkanı boldur Kar'özü
(Veysel, 2018: 177)

TN.517. Sohbet-Söz;

TN.518. İz-Adap erkan

Kızılırmak önden akar bulanır
Tren gelir kıvrım kıvrım dolanır
Bahar gelir **çiçeklerle** belenir
Bağı bahçeleri güldür Kar'özü
(Veysel, 2018: 177)

TN.519. Kızılırmak-Tren;

TN.520. Bahar-Çiçek-Bağ-Bahçe

Sam değmiş de bağlar dökmüş **gazeli**
Hanı **harap** olmuş Keşan Erzincan
Nice yiğitleri nice güzeli
Feleğin toruna düşen Erzincan
(Veysel, 2018: 178)

TN.521. Sam-Gazel-Harap-Feleğin toruna düşmek

Kimi **ana** vermiş kimisi **baba**

Nice **yavru** vermiş gelmez hesaba

(Veysel, 2018: 178)

TN.522. Ana-Baba-Yavru;

Bahar gelir **güller** açmaz bağında

Kâinat **uykuda** hep **yatağında**

Bir **seher** vaktinde uyku çağında

Feryadı dağlardan aşan Erzincan

(Veysel, 2018: 178)

TN.523. Bahar-Güller;

TN.524. Uyku-Yatak-Seher

Susmuş **bülbülleri güller** perişan

Gark olmuş toprağa kalmamış nişan

Kükredikçe dalgalara karışan

Hani **Fırat** ile coşan Erzincan

(Veysel, 2018: 178)

TN.525. Bülbül-Gül;

TN.526. Kükremek-Dalga-Fırat

Güzel olur Türkmen kızı

Yanakları kıpkırmızı

Diyarbakır'ın **karpuzu**

Yesem amma yesem amma

(Veysel, 2018: 179)

TN.527. Yanak-Kırmızı-Karpuz

Ah İzmir'in **kuş üzümü**

Pek severim boğazımı

Kazova'nın **yaş üzümü**

Yesem amma yesem amma

(Veysel, 2018: 180)

TN.528. Kuş üzümü-Yaş üzüm

İstanbul Ankara ayar

Her ne dersen bunlarda var

Şarap pirzolayı sever

Yesem amma yesem amma

(Veysel, 2018: 180)

TN.529. İstanbul-Ankara;

TN.530. Şarap-Pirzola

Sevgisi içimde yaşayıp duran
Nazlı güzellerin şirin İstanbul

(Veysel, 2018: 182)

TN.531. Nazlı-Şirin;

TN.532. Güzel-İstanbul

Ortasında **deniz** kenarlar kara
Bu dünyada **cennet** olmuş kullara
Mehtapta sandallar ne hoş **manzara**
Sahildir yayladır yerin İstanbul

(Veysel, 2018: 182)

TN.533. Deniz-Cennet-Mehtap-Manzara-Sahil

Fatih Mehmet Sultan temeli kurdu
Ondan sonra oldu Türklerin **yurdu**
Edirne'den gelen o büyük **ordu**
Ayyıldız **bayraktır nurun** İstanbul

(Veysel, 2018: 182)

TN.534. Yurt-Ordu-Bayrak-Nur

Denizler kilidi **boğazların** var
Dünyaya haykıran avazların var
Yılmaz **Türk Ordusu şahbazların** var
Ferah tut gönlünü serin **İstanbul**

(Veysel, 2018: 182)

TN.535. Deniz-Boğaz-İstanbul;

TN.536. Türk ordusu-Şahbaz

Dünya **güzelliği** sendedir mevcut
Hususi **özenmiş** yaratmış Mabut
Herkesin **gönlünde** vardır bir maksut
Halis Türk maksadın varın İstanbul

(Veysel, 2018: 183)

TN.537. Güzellik-Özenmek-Gönül

Edipler şairler yetişmiş sende

Ehli aşklar yanmış tutuşmuş sende
Bir aciz kimseyim **Veysel'im** ben de
Seversen olayım **yârin** İstanbul
(Veysel, 2018: 183)

TN.538. Edip-Şair-Ehli aşk-Veysel-Yâr

Dünyanın en **zengin** aklını gördüm
Sermayesin sordum dedi ki okul
İnsanlara **hizmet** yaptığın yardım
Merhametim duygum dedi ki okul
(Veysel, 2018: 187)

TN.539. Zengin-Sermaye-Hizmet

Sudan **ateş** yapan ne güzel sanat
Dünyayı **ışığa** kaplarsın kat kat
Fikrile mi ettin bunları **icat**
Rehiberim oldu dedi ki **okul**
(Veysel, 2018: 187)

TN.540. Ateş-Işık;

TN.541. Fikir-İcat-Rehber-Okul

Kanat takar **gökyüzünde** uçarsın
Denizleri müdanasız geçersin
(Veysel, 2018: 187)

TN.542. Kanat-Gökyüzü

Çeşitli taşıtlar bir de tirenler
Hekim olup her **yareyi** saranlar
(Veysel, 2018: 187)

TN.543. Hekim-Yara

Radyolar hayrete düşürdü beni
Her dilden biliyor yok amma canı
İlim akıl fikir yaratmış bunu
Lambası dalgası dedi ki **okul**
(Veysel, 2018: 188)

TN.544. Radyo-Lamba-Dalga;

TN.545. İlim-Akıl-Fikir-Okul

İnsanlar kafası bunları bulan

İlimdir dünyada **hakikat** olan
Bütün bu işlerin temelin kuran
İnan buna Veysel dedi ki **okul**
(Veysel, 2018: 188)

TN.546. İnsan kafası-İlim-Hakikat-Okul

Okuldadır **dirlik birlik**
Birlik yurdun **ihyasıdır**
(Veysel, 2018: 189)

TN.547. Birlik-Dirlik-İhya

Yürü yavrum okuluna
Altın bilezik koluna
Hem kızına hem oğluna
İlim irfan yuvasıdır
(Veysel, 2018: 189)

TN.548. Altın bilezik-İlim-İrfan

Okul bilir **doğru yolu**
Okuldur yurdun temeli
Mürşit ilimdir bilmeli
Bu ses **Ata'nın** sesidir
(Veysel, 2018: 189)

TN.549. Doğru yol-Mürşit-İlim-Ata

Oku çalış bul **hidayet**
Mesut olur yaşar hayat
(Veysel, 2018: 189)

TN.550. Hidayet-Mesut

Sarsılmaz Halkevi sağlam **temeli**
Işık tutar halka **yorulmaz** eli
Halka hizmet kuruluşu emeli
Atatürk sesi var Halkevlerinde
(Veysel, 2018: 190)

TN.551. Sarsılmamak-Sağlam-Yorulmamak;

TN.552. Işık-Atatürk

Halkevleri umum halkın malıdır
İlim irfan faziletle doludur

Devam eden **Atatürk'ün yoludur**

Atatürk izi var Halkevlerinde

(Veysel, 2018: 190)

TN.553. İlim-İrfan-Fazilet-Atatürk yolu-Atatürk izi

Halkevleri **ilim irfan** yuvası

Atatürk'ün sesi milletin sesi

Eşitlik hürriyet ve **demokrasi**

Atatürk sözü var Halkevlerinde

(Veysel, 2018: 190)

TN.554. İlim-İrfan-Atatürk sesi;

Eşitlik-Hürriyet-Demokrasi-Atatürk sözü

Asla mağdur olmaz **çalışan** bir el

İnanç var **iman** var Halkevlerinde

(Veysel, 2018: 190)

TN.555. Çalışmak-İnanç-İman

Doğru bakıp görenlere

Halkın evi Hakkın evi

Hüsnüniyet olanlara

Halkın evi Hakkın evi

(Veysel, 2018: 191)

TN.556. Doğru bakmak-Hüsnüniyet

Halkevinin dokuz **kolu**

Bir **kökü** var bin bir **dalı**

Yaprak dahi köke bağlı

Halkın evi Hakkın evi

(Veysel, 2018: 191)

TN.557. Kol-Kök-Dal-Yaprak

O **resimler** o **heykeller**

Bahtiyardır yapan eller

(Veysel, 2018: 191)

TN.558. Resim-Heykel

Bir kolu var **edebiyat**

Bir **cevher** ki yetmez fiyat

Ehli aşka verir **kuvvet**

Halkın evi Hakkın evi

(Veysel, 2018: 191)

TN.559. Edebiyat-Cevher-Kuvvet

Cami tekke asitane

Ah çekeriz yana yana

(Veysel, 2018: 192)

TN.560. Cami-Tekke-Âsitâne[8]

Irmak çaylardan var olur

Bir bir içinde sır olur

Denizde cümle bir olur

Halkın evi Hakkın evi

(Veysel, 2018: 192)

TN.561. Irmak-Çay-Deniz

Atatürk kurdu temeli

İnönü'nün bu emeli

(Veysel, 2018: 192)

TN.562. Atatürk-İnönü

Enstitü bir **kovana** misaldir

Her türlü **çiçekten** alır **bal** yapar

Yurdumuz içinde doğru bir yoldur

Memlekete kanat takar **kol** yapar

(Veysel, 2018: 193)

TN.563. Kovan-Çiçek-Bal;

TN.564. Yurt-Memleket;

TN.565. Kanat-Kol

Mahmudiye Hamidiye Çifteler

Enstitü köylere yapacak neler

(Veysel, 2018: 193)

TN.566. Mahmudiye-Hamidiye-Çifteler

Bir kısmı **şairdir şiir** yazarlar

Kimi **saz** düzenler kimi **tel** yapar

(Veysel, 2018: 193)

[8] Büyük tekke

TN.567. **Şair-Şiir-Saz-Tel**

Kimi **deniz** gibi **ırmaklar** yutmuş
Kimi **yağmur** olur coşar **sel** yapar
(Veysel, 2018: 193)

TN.568. **Deniz-Irmak-Yağmur-Sel**

İnan ki her işi **başarır** insan
İnsana yoldaştır **gayretle iman**
Vatan sizden hizmet ister her zaman
Mârif sizi **memlekete** el yapar
(Veysel, 2018: 193)

TN.569. **Başarmak-Gayret-İman;**

TN.570. **Vatan-Memleket**

Yiğitlik cesurluk yılmaz yorulmaz
Tembellere hazır sofra kurulmaz
Veysel'in elinden hiçbir iş gelmez
Çalı gibi **yaprak** açar **gül** yapar
(Veysel, 2018: 194)

TN.571. **Yiğitlik-Cesurluk;**

TN.572. **Veysel-Çalı-Yaprak-Gül**

Memleket uğrunda can veren **hasta**
Vatan sağ ol demiş en **son_nefeste**
Seksen bir kahraman aynı kafeste
Bir yolu çıkmadık **derede** kaldı
(Veysel, 2018: 195)

TN.573. **Hasta-Son nefes-Dert**

Her Türk'ün kalbinde bir **mezar** oldu
Sanmayın **şehitler** orada kaldı
(Veysel, 2018: 195)

TN.574. **Mezar-Şehit**

Vatan ağlar **millet** ağlar yıl ağlar
Deniz ağlar **yolcu** ağlar yol ağlar
(Veysel, 2018: 195)

TN.575. **Vatan-Millet-Yol-Yolcu**

Dertliler dermanı sende arıyor

Millete hizmetin var **hastahane**
Türlü türlü **yaraları** sarıyor
Var olsun **hekimler** nur hastahane
(Veysel, 2018: 196)

TN.576. Dertli-Yara-Hastane-Hekim

Hademeler çalışırlar işinde
Herkesin bir **derdi** vardır başında
Kimisinin **ecel** gelir peşinde
Bu da mukadderdir der hastane
(Veysel, 2018: 196)

TN.577. Dert-Ecel

Tedavisi bitenlere yol verir
Dünyalar durdukça dur **hastahane**
(Veysel, 2018: 196)

TN.578. Tedavi-Hastane

Hastahane **hekimlerin** mekânı
Elinden geldikçe incitmez canı
Yardım yaradandan, olsun **dermanı**
Yavrumu **sağ salim** ver **hastahane**
(Veysel, 2018: 196)

TN.579. Hekim-Derman-Sağ salim-Hastane

Hastahane büyük nimet Sivas'ta
Kolayca geliyor gidiyor **hasta**
Rabbim kimseyi koymasın **yasta**
Her vilayet ister bir hastahane
(Veysel, 2018: 196)

TN.580. Hastane-Hasta-Yas

Veysel'in kalbinden gitmez **kederi**
Bu fani dünyaya gelelden beri
Elim çalar dilim söyler **dertleri**
Bu da benim için kâr hastahane
(Veysel, 2018: 196)

TN.581. Keder-Dert

Meyve yetmeyince daldan düşmüyor

Zamansız işleri tutma dediler

(Veysel, 2018: 197)

TN.582. Meyve-Dal;

TN.583. Yetmemek-Zamansız

Görecek günüm var çekecek **çilem**
Yolculuk ne zaman ben nasıl bilem
İlerde **yüküm** var onu da alam
Al götür yükünü atma dediler

(Veysel, 2018: 197)

TN.584. Çile-Yük

Bu **hastahanenin** şu meziyeti
Hekimin hastaya hüsnüniyeti
Türlü **dertten** kurtarıyor milleti
Sakin ol nankörlük etme dediler

(Veysel, 2018: 197)

TN.585. Hastane-Hekim-Dert;

TN.586. Meziyet-Hüsnüniyet

Hemşireler iğne vurur acıdır
Kimisi **kardaştır** kimi **bacıdır**

(Veysel, 2018: 197)

TN.587. Hemşire-Kardeş-Bacı

Ölmez hatıralar **solmaz** çiçekler
Hekimler ehbablar başımda bekler
İğne ilaç muayene gerçekler
Daha bu **ağrıya** çatma dediler

(Veysel, 2018: 197)

TN.588. Ölmez-Solmaz;

TN.589. İğne-İlaç-Muayene-Ağrı

Telgıraf telefon mektup gelince
Sivas halkı gelip gönlüm alınca
Veysel ağrıların geri kalınca
Dosta selam yaz unutma dediler

(Veysel, 2018: 197)

TN.590. Telgraf-Telefon-Mektup

İnsanlar **ağladı** hayvanlar güldü

Bu **çirkin** iş memlekete yayıldı

(Veysel, 2018: 198)

TN.591. Ağlamak-Çirkin iş

Kırılsın elleri kör olsun gözü

Yaktı köprümüzü yandırdı bizi

(Veysel, 2018: 198)

Kör olmak-Elleri kırılmak

Fakir fukaradan alındı para

Yandı **kömür** oldu gitti sulara

Memlekete düşman bir **yüzü_kara**

(Veysel, 2018: 198)

TN.592. Fakir-Fukara;

TN.593. Kömür-Yüzü kara

Aslında yok imiş asla Türk kanı

Haydi Türk diyelim kimeydi kini

Adilerden **adi yurdun düşmanı**

(Veysel, 2018: 198)

TN.594. Adi-Yurt düşmanı

Yok imiş **kitabı mezhebi dini**

Duydunuz mu şu **hınzırın** işini

Takın **zincirini** kırın dişini

(Veysel, 2018: 198)

TN.595. Kitap-Mezhep-Din;

TN.596. Hınzır-Zincir

Onda **hüsnüniyet** o **temiz yürek**

Mehmet Tataroğlu İbrahim Göker

(Veysel, 2018: 199)

TN.597. Hüsnüniyet-Temiz yürek

Veysel hayatımda bunu da gördüm

Yaram bir değil artıyor **derdim**

(Veysel, 2018: 199)

TN.598. Yara-Dert

Bozhöyüğün **karakolu**

Balta yenmez olma deli

Yüzbaşıya söylemeli

Nittin baltayı baltayı

(Veysel, 2018: 201)

TN.599. Karakol-Yüzbaşı

Veysel der ki balta benim

Mürtekiplik sıkar canım

Rüsva olma gel imanım

Nittin baltayı baltayı

(Veysel, 2018: 201)

TN.600. Mürtekip-Rüsva

Laf istemem uzun **çene**

Ben köşede sen dışarda

(Veysel, 2018: 202)

TN.601. Laf-Çene

Sen tutmuşsun **mevkileri**

Sen **köşede** ben dışarda

(Veysel, 2018: 202)

TN.602. Mevki-Köşe

Güzel güzel **halı kilim**

Senin kılın benim **kılım**

Tepeleyip etme **zulüm**

Sen **köşede** ben dışarda

(Veysel, 2018: 203)

TN.603. Halı-Kilim-Kıl-Köşe;

TN.604. Tepelemek-Zulüm

Halı gene benim **halım**

Ben **köşede** sen dışarda

(Veysel, 2018: 203)

TN.605. Halı-Köşe

Sen gezersin **halılarda**

Güzel güzel **balolarda**

Ben gezerim **çalılarda**

Sen **köşede** ben **dışarda**

(Veysel, 2018: 203)

TN.606. Halı-Balo-Köşe;

TN.607. Çalı-Dışarı

Mes çarıktır çarık mestir
Yürürlerse aynı **sestir**
Veysel söyler bir **nefestir**
Gah içerde gah dışarda
(Veysel, 2018: 203)

TN.608. Ses-Nefes

Olmayasın **karaktersiz**
Çok konuşun yerli **yersiz**
Adın doğru kendin **hırsız**
Karanlıkta dolaşırsın
(Veysel, 2018: 204)

TN.609. Karaktersiz-Yersiz-Hırsız-Karanlık

Söyle kime oldun âşık
Gittiğin yollar **dolaşık**
Yemek yersin kab **bulaşık**
Hanım sana ne pişirsin
(Veysel, 2018: 204)

TN.610. Dolaşık-Bulaşık

Ağlayanı gülenleri
Gözyaşların silenleri
(Veysel, 2018: 204)

TN.611. Ağlamak-Gözyaşı

Veysel eli nideceksin
Herkes ettiğini **çeksin**
Önüne bak **düşeceksin**
Doğru gitsen ulaşırsın
(Veysel, 2018: 204)

TN.612. Çekmek-Düşmek

Kıbrıs'taki olan **haksız olaylar**
Kemirir içimi **kurt** olur gider
İnsanlık dışında yapılan işler

Bütün milletlere **dert** olur gider

(Veysel, 2018: 204)

TN.613. Haksız olay-Kurt-Dert

Sulh sever milletiz cihanda hürüz
Görürüz her şeyi zannetmen körüz
Kafamız **kızarsa vurur kırarız**
Her şeyin bir anda hurt olur gider

(Veysel, 2018: 205)

TN.614. Kızmak-Vurmak-Kırmak

Türk milleti asla korkmaz düşmandan
Korkarız Allah'tan bir de vicdandan
Geçmeyiz **namustan** geçeriz candan
Kalan **gazi** ölen **mert** olur gider

(Veysel, 2018: 205)

TN.615. Türk milleti-Namus-Gazi-Mert

Kahraman **ordumuz** elde **silahlar**
Bir bir sorulacak kalır mı ahlar
Çizm'altında çiğnenirken alçaklar
Bakarsın binlerce Yorg'ölür gider

(Veysel, 2018: 205)

TN.616. Ordu-Silah-Çizme;

TN.617. Çiğnemek-Ölmek

Türk **ordusu** kullanırsa **silahı**
Tedavisiz derdin dört olur gider

(Veysel, 2018: 205)

TN.618. Ordu-Silah

İnsanlık kahretmiş sizden kaçıyor
Nefret kapıları size açıyor
Vicdan sizden çok uzaktan uçuyor
Zulüm var **adalet** nerd'olur gider

(Veysel, 2018: 206)

TN.619. Nefret-Zulüm;

TN.620. Vicdan-Adalet

Türkler haksız yere adam **öldürmez**

Birgün Makarios **mort olur** gider

(Veysel, 2018: 206)

TN.621. Öldürmek-Mort olmak

Ey hocam karışma **Hikmetullaha**
O **derya** derindir giren boğulur
Allah birdir inanmışız Allaha
İki diyen o **dergâhtan** kovulur

(Veysel, 2018: 207)

TN.622. Hikmetullah-Derya-Allah-Dergâh;

Aslım Türk'tür Elhamdüllah **Müslüman**
Şükür **amentüye** etmişiz **iman Kalbime**
yaraşmaz **şirk** ile **güman** Kalbimiz **nur**
ile dolu sayılır

(Veysel, 2018: 207)

TN.623. Müslüman-Amentü-İman-Kalp-Nur

TN.624. Şirk-Güman

Karışma **hikmete** halini konuş
Müşkülat var ise **üstad** bul danış
Bu **sırrın** aslına eren olmamış
Bir ermiş var ise **veli** sayılır

(Veysel, 2018: 207)

TN.625. Hikmet-Müşkülat-Sır;

TN.626. Üstat-Veli

Nar d'Allahın nur d'Allahın nuriye
Cehennem yobazın yolu sayılır

(Veysel, 2018: 207)

TN.627. Nar-Cehennem-Yobaz

Cahil ile sohbet etmek zor olur
Kulağı **sağırdır** gözü **kör** olur
Her sözünde **kavga niza** var olur
Cahiller **dikenli çalı** sayılır

(Veysel, 2018: 208)

TN.628. Cahil-Sağır-Kör-Kavga-Niza-Diken-Çalı

Manasız mantıksız kem laf sarfetme

Boş sözler kavganın dili sayılır

(Veysel, 2018: 208)

TN.629. Manasız-Mantıksız-Kem-Boş

Giriş Veysel **kollarını sıva** da

Çalışan Allah'ın kulu sayılır

(Veysel, 2018: 208)

TN.630. Kolları sıvamak-Çalışmak

Dünyada görmedim böyle bir plan

Kapı kitli **cüzdan cepte para** yok

(Veysel, 2018: 209)

TN.631. Cüzdan-Cep-Para

Gezdim **İstanbul'u İzmir Ankara**

Şadırvanlı Handa kaldı bu para

Bu nasıl **dalgadır** bu ne **dubara**

Kapı kitli cüzdan cepte para yok

(Veysel, 2018: 209)

TN.632. İstanbul-İzmir-Ankara;

TN.633. Dalga-Dubara

İsa değil **göğe** çıksın **sır** olsun

Alanların iki gözü kör olsun

(Veysel, 2018: 209)

TN.634. İsa-Gök-Sır

Bilsem gelmez idim ben bu Tarsus'a

Bu **gamlı** gönlümü koymazdım **yasa**

(Veysel, 2018: 209)

TN.635. Gam-Yas

Eller cepte **parmak** boşta

Geyme bunu soy Iraşit

(Veysel, 2018: 210)

TN.636. Eller-Parmak

Ceplerinin dibi delik

Nedir sendeki **bebelik**

Ne **sarhoşluk** ne **semelik**

Sanki içmiş **mey** Iraşit

(Veysel, 2018: 210)

TN.637. Bebelik-Semelik-Sarhoşluk-Mey

Tenezzühe **at** koşuyor
Çekmez bunu **tay** Raşit

(Veysel, 2018: 210)

TN.638. At-Tay

Gine mi **ağladın** kirpikler **nemli**
Dostum niçin **giymişsin karalar**
Çiğ düşmüş gül gibi yüzünden belli
Senin **derdin** bu sinemi **yaralar**

(Veysel, 2018: 211)

TN.639. Ağlamak-Nem-Çiy;

TN.640. Karalar giymek-Dert-Yaralamak

Aziz dostum seni kimler **ağlattı**
Tecelli **derdini** derdime kattı

(Veysel, 2018: 211)

TN.641. Ağlatmak-Dert

Cefanın safanın farkı yok bence
Eğer düşünürsek inceden ince
Her ikisi son haddine varınca
Dümdüz olur **eniş yokuş** dereler

(Veysel, 2018: 211)

TN.642. Cefa-İniş yokuş;

TN.643. Safa-Dümdüz

Mihneti dünyaya tahammül gerek
Gâhi **ağlayarak** gâhi gülerek
Geçti günüm **gözyaşlarım** silerek
Veysel arar dertlerine çareler

(Veysel, 2018: 211)

TN.644. Mihnet-Ağlamak-Gözyaşı

Medet mürvet deyip kapına geldim
İsteğim dileğim ver Hacı Bektaş
İndim eşiğine **yüzümü sürdüm**
Kusurum günahım var Hacı Bektaş

(Veysel, 2018: 212)

TN.645. Medet-İstek-Dilek-Kapıya yüz sürmek

TN.646. Kusur-Günah

Kul olanın elbet olur kusuru
Nesli **Peygambersin** cihanın **nuru**
Alisin Velisin Pirlerin Piri
Galma kusurlara **Pir Hacı Bektaş**

(Veysel, 2018: 212)

TN.647. Peygamber-Nur-Ali-Veli-Pir-Hacı Bektaş

Horasandan ayak bastın uruma
Mucizeler şahit oldu **pirime**
Bak şu vaziyete bak şu duruma
Eşin yok cihanda bir **Hacı Bektaş**

(Veysel, 2018: 212)

TN.648. Horasan-Mucize-Pir-Hacı Bektaş

Sana **yalvarıyor** Veysel biçare
Yine senden olur her derde **çare**
Bir **arzuhal** sundum gani Hünkare
Keremin ihsanın bol Hacı Bektaş

(Veysel, 2018: 212)

TN.649. Yalvarmak-Arzuhal sunmak;

TN.650. Çare-Kerem-İhsan

Dokuz ay koynunda gezdirdi beni
Ne **cefalar** çekti ne etti Anam
Acı tatlı **zahmetime** katlandı
Uçurdu yuvadan yürüttü Anam

(Veysel, 2018: 213)

TN.651. Cefa-Zahmet

Doğurdu beni Sivas ilinde
Sivralan Köyünde **tarla** yolunda
Azığı sırtında **orak** elinde
Taşlı tarlalarda avuttu Anam

(Veysel, 2018: 213)

TN.652. Tarla-Azık-Orak

Ben yürürdüm Anam bakar **gülerdi**
Huysuzluk edersem kalkar döverdi
Hemen kucaklayıp **okşar severdi**
Çirkin huylarımı soyuttu Anam
(Veysel, 2018: 213)

TN.653. Gülmek-Okşamak-Sevmek

Çocuğudum Anam bana **ders** verdi
Okumamı çalışmamı ön gördü
Milletine bağlı ol da dur derdi
Vatan sevgisini giyitti Anam
(Veysel, 2018: 213)

TN.654. Ders vermek-Okumak-Çalışmak;

TN.655. Millet-Vatan

Tükenmez borcum var Anama benim
Onun **varlığından** oldu **bedenim**
(Veysel, 2018: 213)

TN.656. Varlık-Beden

Gezerken **aklımın** evine vardım
Akıl gitmiş **fikir** evde yoğ idi
Üslubum takındım **usula** sordum
Akılın evinde hırthış çoğ'idi
(Veysel, 2018: 215)

TN.657. Akıl-Fikir-Üslup-Usul

Akıl bezirgandır gezer getirir
Müvazene onu **tartar** oturur
Zihin çeker **ambarına** götürür
Fikir onda hükmü cari bey idi
(Veysel, 2018: 215)

TN.658. Akıl-Muvazene-Zihin-Fikir;
Bezirgân-Tartmak-Ambar

Baktım ki **gayrete** durmaz çalışır
Tamah onu görür güler yılışır
Kanaatle tamah durmaz sürtüşür
Tamah bilmem kimden almış öğüdü

(Veysel, 2018: 215)

TN.659. Gayret-Kanaat

Sehavet tamaha vurunca yıktı
Hırs meydana bir **velvele** bıraktı
Sabır hırsın duluğuna bir çaktı
Kin ve **kibir** ele aldı **ağıdı**

(Veysel, 2018: 215)

TN.660. Hırs-Kin-Kibir;

TN.661. Velvele-Ağıt

Vicdan yalanları çiğnedi geçti
Her ana doğurmaz böyle **yiğidi**

(Veysel, 2018: 215)

TN.662. Vicdan-Yiğit

Çamuruma karışmıştır temelde
Sabır bunun cümlesine **bağ** idi

(Veysel, 2018: 215)

TN.663. Sabır-Bağ

Neyzen Tevfik dünyasını değişti
Tel sustu dil sustu **neyler** nic'oldu
Ebedi yurduna gitti kavuştu
Ağlasın **kemanlar yaylar** nic'oldu

(Veysel, 2018: 217)

TN.664. Tel-Ney-Keman-Yay

Değildir bu dünya kimseye baki
Neyzen'e de **değdi feleğin oku** tedric
Döküldü **badeler kahretti** saki
Gönüller coşturan **meyler** nic'oldu

(Veysel, 2018: 217)

TN.665. Bade-Mey;

TN.666. Feleğin oku değmesi- Kahretmek

Nice **kahramanlar** nice **sultanlar**
Gelmiş gitmiş bağrı yanık **ozanlar**
Veysel der hani ya nerede onlar
N'oldu **padişahlar** soylar nic'oldu

(Veysel, 2018: 217)

TN.667. Kahraman-Sultan-Ozan-Padişah

Bu **fakiri divaneyi**
Kabul et Allah aşkına

(Veysel, 2018: 218)

TN.668. Fakir-Divane

Eşiğine yüzüm sürem
El bağlayıp divan kuram
Büyük **lütfun** eyle **kerem**
Kabul et Allah aşkına

(Veysel, 2018: 218)

TN.669. Eşiğe yüz sürmek-El bağlamak;

TN.670. Lütuf-Kerem

Mevlânâ **Mevlâ'nın** kulu
Doğru **hakka** gider **yolu**
Deryası ırahmet dolu
Kabul et **Allah** aşkına

(Veysel, 2018: 218)

TN.671. Mevlâ-Hakk-Rahmet-Allah;

TN.672. Derya-Yol

Yalvarırım akşam sabah
Kul olanda olur günah
Merhamet et halime bak
Affeyle Allah aşkına

(Veysel, 2018: 218)

TN.673. Merhamet etmek-Affetmek

Türk **oğluyum** Türk'tür **soyum**
Kabul et Allah aşkına

(Veysel, 2018: 218)

TN.674. Oğul-Soy

Ey İstanbul halkı **aziz** dostlarım
Bu **kıymeti** lütfettiniz siz bana

(Veysel, 2018: 219)

TN.675. Aziz-Kıymet

Yüzemem deryada **kayık** değilim
Diyorsunuz gir **deryaya** yüz bana
(Veysel, 2018: 219)

TN.676. Yüzmek-Kayık-Derya

Aşkın deryasına dalan bir **gemi**
Fark etmek gerekir iyiyi kemi
(Veysel, 2018: 219)

TN.677. Aşk deryası-Gemi

Dünyaya **geldiğim** anda
Yürüdüm aynı zamanda
İki **kapılı** bir **handa**
Gidiyorum gündüz gece
(Veysel, 2018: 223)

TN.678. Gelmek-Yürümek;

TN.679. Kapı-Han

Kırk dokuz yıl bu **yollarda**
Ovada dağda **çöllerde**
Düşmüşem **gurbet** ellerde
Gidiyorum gündüz gece
(Veysel, 2018: 223)

TN.680. Yol-Ova-Çöl-Gurbet

Yeni değmiş idim yedi yaşıma
Kayıb ettim **baharımı yazımı**
(Veysel, 2018: 224)

TN.681. Bahar-Yaz

Kader böyle imiş çiçek mahana
Levh u Kalem kara yazmış yazımı
(Veysel, 2018: 224)

TN.682. Kader-Levh-i kalem

Geçirdim ömrümü hava yü heves
Derdim bir kimseye değildir kıyas
Her zaman her vakit kalbimde bu **yas**
Çark-ı devran **güldürmedi** yüzümü
(Veysel, 2018: 224)

TN.683. Dert-Yas-Güldürmemek

Bir **vefasız zalim** yara bağlandım
Tarih üç yüz otuz beşte evlendim
Sekiz sene bir arada eğlendim
Zalim kafir yetim kodu kuzumu

(Veysel, 2018: 224)

TN.684. Vefa-Zalim-Kafir

Ele geniş bana dünya **dar** oldu
Tahammülsüz gönlüm **bikarar** oldu
Günüm **zindan** gecelerim **zar** oldu
Kader ile bölemedim kozumu

(Veysel, 2018: 225)

TN.685. Dar-Bikarar-Zindan-Zar

Gönlüme teselli kendimde buldum
Sabır ile **teskin** ettim **özümü**

(Veysel, 2018: 225)

TN.686. Teselli-Sabır-Teskin;

TN.687. Gönül-Öz

Ben gönlümün **valisiyim**
Altı çocuk **velisiyim**

(Veysel, 2018: 226)

TN.688. Vali-Veli

Geçti güzelliğin **çağı**
Gölköy'e kurdum otağı
Güz geldi doktu **yaprağı**
Dalım beni beğenmedi

(Veysel, 2018: 226)

TN.689. Çağ-Güz;

TN.690. Yaprak-Dal

Yeşillenmiş **yâre** dondum
Pirim beni beğenmedi

(Veysel, 2018: 226)

TN.691. Yâr-Pir

Ağlayı ağlayı vardım **pınara**

Kirli yağlığımı yuvermediler
Herkes **destini** doldurdu çıktı
Bana da bir damla **su** vermediler
(Veysel, 2018: 227)

TN.692. Pınar-Testi-Su

Elimde bir **kadeh** vardım **kurnaya**
Hücum eylediler bana vurmaya
(Veysel, 2018: 227)

TN.693. Kadeh-Kurna

Al bu **kadehini** kaldır dediler
Gözünün yaşiyle doldur dediler
Bir **fincan su** verdik bıldır dediler
Sanki ya verdiler ya vermediler
(Veysel, 2018: 227)

TN.694. Kadeh-Fincan

TN.695. Gözyaşı-Su

Çalıştım **kadehim** dolduramadım
Kimseye halimi bildiremedim
Gönlümün arzusun aldıramadım
Dileğim hâkime dey vermediler
(Veysel, 2018: 227)

TN.696. Kadeh-Gönül;

TN.697. Arzu-Dilek

Veysel bu sitemler canımı yaktı
Güzellerde **eda** yoktur **naz** kalktı
(Veysel, 2018: 227)

TN.698. Sitem-Eda-Naz

Ne bir bilgin olup ileri gördüm
Ne bir **Mecnun** olup **Leyla'yı** sordum
Ne bir doğru yoldan hedefe vardım
Geçirdim günümü gaflet içinde
(Veysel, 2018: 228)

TN.699. Leyla-Mecnun

Gezdim dere tepe niceler gibi

Yağmurlu **karanlık geceler** gibi
Bir **gemi deryada** bocalar gibi
Geçirdim günümü **gaflet** içinde
(Veysel, 2018: 228)

TN.700. Karanlık-Gece-Gaflet;

TN.701. Gemi-Derya

Hayal mıyım **ürüya** mı bilinmez
Hiçbir türlü bulamadım ben beni
(Veysel, 2018: 229)

TN.702. Hayal-Rüya

İnsan mıyım mahluk muyum **ot** muyum
Ekilir biçilir bir **nebat** mıyım
(Veysel, 2018: 229)

TN.703. Ot-Nebat

Leyla mıyım **Mecnun** muyum **çöl** müyüm
Arı mıyım **çiçek** miyim **bal** mıyım
Köle miyim bir güzele **kul** muyum
Hiçbir türlü bulamadım ben beni
(Veysel, 2018: 229)

TN.704. Leyla-Mecnun-Çöl;

TN.705. Arı-Çiçek-Bal;

TN.706. Köle-Kul

Varlığım yokluğum bir Veysel adım
Gök kubbede kalacaktır ses kadim
Elli üç yıl kendi **kendim** aradım
Hiçbir türlü bulamadım **ben** beni
(Veysel, 2018: 229)

TN.707. Varlık-Kendim-Ben

Görenler dar görür geniştir bana
Sohbetim ülfetim bana kafidir
(Veysel, 2018: 230)

TN.708. Sohbet-Ülfet

İstemem dünyanın **saltanatını**
Süslü giyimini Arap atını

Bilirsem **Türklüğüm** var kıymetini
Vatanim milletim bana kafidir
(Veysel, 2018: 230)

TN.709. Saltanat-Süslü giyim-Arap atı;

TN.710. Türklük-Vatan-Millet

İsterdim hayatta **düşmanla savaş**
Milletime kurban olaydı bu bas
Nasip değil imiş **şehitlik** kardaş
İmanım niyetim bana kafidir
(Veysel, 2018: 230)

TN.711. Düşman-Savaş-Şehitlik-İman

Dünya **geniş** olsun ister dar olsun
Yeter ki kalbimde iman var olsun
Her zaman milletim **bahtiyar** olsun
Rütbemle mesnedim bana kafidir
(Veysel, 2018: 230)

TN.712. Geniş-Bahtiyar

Yine bir **acı** ses duydu kulağım
Bülbül mü **susacak gül** mü **solacak**
Ne **hastayım** ne **ölüyüm** ne sağım
Bir gün dirilenler bir gün **ölecek**
(Veysel, 2018: 231)

TN.713. Bülbül-Gül;

TN.714. Acı-Hasta-Ölü;

TN.715. Susmak-Solmak-Ölmek

Leylasın yitiren **Mecnun** ben oldum
Beklerim ki nazlı **yarim** gelecek
(Veysel, 2018: 231)

TN.716. Leyla-Mecnun-Yâr

Katre idim bir **ırmağa** karıştım
Çalkalandım çok bulandım çok taştım
Gide gide bir **deryaya** ulaştım
Dalgalandım coştum oldu olacak
(Veysel, 2018: 231)

TN.717. **Katre-Irmak-Derya-Dalga**

Kimin **meftunuyum** kimin **Mecnun'u**
Anlaşılmaz böyle bir hal var bende
Tabirsiz ürüya keşfettim bunu
Sevgi bende **sevda** bende **yar** bende

(Veysel, 2018: 232)

TN.718. **Meftun-Mecnun-Sevgi-Sevda-Yâr**

Yayılmış **damarda kanı** görüyom
Yerleşmiş **cesette** gizli sır bende

(Veysel, 2018: 232)

TN.719. **Damar-Kan-Ceset**

İnsanlar doludur hali değildir
Sarrafın altını pulu değildir
Veysel **sersem** gezer **deli** değildir
Beni Mecnun eden **ateş kor** bende

(Veysel, 2018: 232)

TN.720. **Sarraf-Altın-Pul;**

TN.721. **Sersem-Deli;**

TN.722. **Ateş-Kor**

Sır saklamam **sıtır** örtmem
Tangolardan ötür örtmem

(Veysel, 2018: 233)

TN.723. **Sır-Setir**

Aleme **yâr** olsam yâr bana küser
Yârim bir tanedir yadı neyleyim
Kalbimde kadimdir **aşk** ile eser
Ateşi kafidir **odu** neyleyim

(Veysel, 2018: 234)

TN.724. **Yâr-Kalp-Aşk;**

TN.725. **Ateş-Od**

Benim **yârim güzellerden kıymetli**
Tor **şahin** bakışlı **arslan** heybetli
Gülüşü cilveli sohbeti tatlı
Baldaki lezzeti tadı neyleyim

(Veysel, 2018: 234)

TN.726. Yâr-Güzel-Kıymet;

TN.727. Şahin-Aslan;

TN.728. Cilve-Naz-Tat-Lezzet

Benim **yârim güzellerin sultanı**
Uğruna koymuşum bu tatlı canı
Evvel ahır olacağım kurbanı
Edebi hayayı udu neyleyim

(Veysel, 2018: 234)

TN.729. Yâr-Güzel-Sultan;

TN.730. Edep-Haya

Ben gidersem sazım sen kal dünyada
Gizli sırlarımı aşikâr etme
Lal olsun dillerin söyleme ya da
Garip bülbül gibi ah-u zar etme

(Veysel, 2018: 235)

TN.731. Giz-Sır-Lâl

Bahçede dut iken bilmezdin sazı
Bülbül konar mıydı dalına bazı
Hangi **kuştan** aldın sen bu **avazı**
Söyle doğrusunu gel inkâr etme

(Veysel, 2018: 235)

TN.732. Bülbül-Kuş-Avaz

Benim her **derdime** ortak sen oldun
Ağlarsam **ağladın** gülersem güldün
Sazım bu sesleri turnadan m'aldın
Pençe vurup sarı teli **sızlatma**

(Veysel, 2018: 235)

TN.733. Dert-Ağlamak-Sızlamak

Sen **petek** misali Veysel'de **arı**
İnleşir beraber yapardık **balı**
Ben bir insanoğlu sen bir dut dalı
Ben **babamı** sen **ustanı** unutma.

(Veysel, 2018: 235)

TN.734. **Petek-Arı-Bal;**

TN.735. **Baba-Usta**

Gönül umudun **yoldaşı**
Durmaz **gezer** dağı taşı
(Veysel, 2018: 236)

TN.736. **Yoldaş-Gezer**

Selam saygı hepinize
Gelmez **yola** gidiyorum
Ne **karaya** ne **denize**
Gelmez yola gidiyorum
(Veysel, 2018: 237)

TN.737. **Yol-Kara-Deniz**

Ne **şehire** ne de **köye**
Ne **yıldıza** ne de **aya**
(Veysel, 2018: 237)

TN.738. **Şehir-Köy-Yıldız-Ay**

Gemi bekliyor **limanda**
Tayfaları hazır onda
Gözüm kalmadı cihanda
Gelmez **yola** gidiyorum
(Veysel, 2018: 237)

TN.739. **Gemi-Liman-Tayfa-Yol**

Eşim dostum yavrularım
İşte benim **sonbaharım**
Veysel **karanlık** yollarım
Gelmez yola gidiyorum
(Veysel, 2018: 237)

TN.740. **Sonbahar-Karanlık**

Sıkma **savcıları**, kovma **hâkimi**
Şekavet yok, **adalet** var bu yolda
(Kaya, 2004: 100)

TN.741. **Savcı-Hâkim-Adalet**

Parmaklar oynuyor türlü **nifakta**
Selamet yok, **felaket** var bu yolda

(Kaya, 2004: 100)

TN.742. Nifak-Felaket

Radyo denilen milletin malı
Neşriyatlar tarafsızca olmalı

(Kaya, 2004: 100)

TN.743. Radyo-Neşriyat

Böyle değildi şu **demokrasi**
"Tahkikat" yok, **hürriyet** var bu yolda

(Kaya, 2004: 100)

TN.744. Demokrasi-Hürriyet

Adımlarım doğru belli **izlerim**
Fikrim nazarlarda düşüncem bende

(Kaya, 2004: 133)

TN.745. Adım-İz-Fikir

Nohutla patates güreşir başa
Ispanak pırasa benzemez aşa
Pirinç bulgur börek verirdi neşe
Mercimek fasulye darı kalmadı

(Kaya, 2004: 137)

TN.746. Nohut-Patates-Ispanak-Pırasa-Pirinç-Bulgur-Börek

İrençberler yazı yaban tarl'etti
Dünyanın bir hali yeri kalmadı

(Kaya, 2004: 137)

TN.747. Rençber-Yazı-Yaban-Tarla

Ata nedir **baba** kimdir bilinmez
Atayı babayı sayan kalmadı

(Kaya, 2004: 139)

TN.748. Ata-Baba

Her yerde konuşup lehte **aleyhte**
Kimisi **sahtekâr** kimi sahte
Bir fark görünmüyor **nifakta** hakta
Kitabın sözüne uyan kalmadı

(Kaya, 2004: 139)

TN.749. Aleyhte- Sahtekâr-Nifakta

1310 doğdum Veysel'dir adım
Dünya mı **eskidi** ben mi **kocadım**
(Kaya, 2004: 139)

TN.750. Eski-Koca

Kalemi kırılsın bunu yazanın
Söyler söyler derdi bitmez ozanın
Çağır bağır emir onun söz onun
Yazan **kâtip** böyle yazmış **fermanı**
(Kaya, 2004: 145)

TN.751. Kalem-Kâtip-Ferman

Bir bahtı karayım **gülmedi** yüzüm
Neşeli görür, kan ağlar özüm
(Kaya, 2004: 145)

TN.752. Gülmek-Neşe

Kara baht-Kan ağlamak
Veysel durmaz **ağlar** bunca zamandır
Az yaşar çok yaşar sonu **virandır**
(Kaya, 2004: 145)

TN.753. Ağlamak-Viran

Gelinler **dul** kaldı, **yetim** kuzular
Durmaz akar gözlerimin yaşları
(Kaya, 2004: 146)

TN.754. Dul-Yetim

Şehitler kanından **güller**, **çiçekler**
Her yıl açmak için **mayısı** bekler
(Kaya, 2004: 146)

TN.755. Gül-Çiçek-Mayıs

Palandöken gülmez, nedir efkarı
Kalkmaz mı başının **dumanı karı**
(Kaya, 2004: 146)

TN.756. Palandöken-Duman-Kar

Çalar, ağlar **âşıkların sazıyım**,
Durmaz akar gözlerimin yaşları.
(Kaya, 2004: 146)

TN.757. Âşık-Saz

Kutsi Bey'in evladısın
Yalan dünyanın **tadısın**
Gönlümüzün **muradısın**
Nenni Tecer Mehmet nenni

(Kaya, 2004: 164)

TN.758. Tat-Murat

Gonca **gülün** kokusuna meftunum
Koklayıp soldurmaya kıyamam
Güzel ile sohbet et seher günü
Kaş oynatıp gülüşüne doyamam

(Kaya, 2004: 190)

TN.759. Gül-Güzel

Yine deli **gönül** geliyor coşa
Güllerde koku var, **güzelde** neşe
Mah cemali, **ziya** verir **güneşe**
Sıra sıra benlerini sayamam

(Kaya, 2004: 190)

TN.760. Gül-Güzel-Mah cemal

TN.761. Ziya-Güneş

O cemalin **ziyası** var **nuru** var
Kırılmaz sevdası, sönmez **narı** var
Hançer vurdu bu sinemde yeri var
Derdimi açıp her tabibe diyemem

(Kaya, 2004: 190)

TN.762. Ziya-Nur-Nar

TN.763. Hançer-Dert

Çalar **sazı** dinler **sözü**
Şaştım kaldım nasıl edem

TN.764. Saz-Söz

(Kaya, 2004: 194)

Okul müdürü beraber
Ort'okula etti haber
Talebeler apar topar

Kurtardılar şükür olsun

(Kaya, 2004: 194)

TN.765. Okul-Müdür-Talebe

Konuk olduk **Ort'okula**

Sabahleyin düştük yola

Talebeler bir at ile

Eve düştük şükür olsun

(Kaya, 2004: 194)

TN.766. Okul-Talebe

Etten kandan kemiktenim

Her varlıktan engin benim

(Kaya, 2004: 205)

TN.767. Et-Kan-Kemik

Vatan **aşkıyla** doluyum

Sevgim yaptı ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

TN.768. Aşk-Sevgi

Doğru yola adım attım

Bir **gerçeğin** elin tuttum

Kini kibiri kapattım

Vicdanımdı ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

TN.769. Doğru-Gerçek-Vicdan

TN.770. Kin-Kibir

Bağlıyımdır **toprağa suya**

Gerçek olan bu duyguya

Veysel'i yalan sevdaya

Tabiattır ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

TN.771. Toprak-Su- Tabiattır

Aşkın deryasına atıldı **gönlüm**

Her türlü nesneye katıldı gönlüm

Bir saçı **Leylâ'ya** tutuldu gönlüm

Kendimi bu yolda harabat ettim

(Kaya, 2004: 212)

TN.772. Aşk-Gönül-Leylâ

Bu **aşkın meyinden** bir dolu içtim

Bahr-ı muhit gibi kaynadım coştum

Yâr ile tenhada biraz konuştum

Sandım ki mescitte **ibadet** ettim

(Kaya, 2004: 212)

TN.773.Aşkın meyi- İbadet

Siyah **zülfün** bu Veysel'e **bağ** iken

Gözümden akan yaş bir **ırmağ** iken

(Kaya, 2004: 212)

TN.774. Zülüf-Bağ Irmak

Kim çıkarmış bu asılsız yalanı

Âşık Veysel **hasta demiş** felç demiş

Bulsam öldürürüm ben bu **yılanı**

Doğumda anası ona **piç** demiş

(Kaya, 2004: 290)

TN.775. Hasta-Felç

TN.776. Yılan-Piç

Alî Cenap insan imiş

Canlar içinde can imiş

Ehlî kemâl irfan imiş

Nüzhet Çubukçu Çubukçu

(Kaya, 2004: 293)

TN.777. Alicenap-Can içinde can

Kalbi temiz **özü doğru,**

Türk Babası, **Türk' ün Oğlu**

(Kaya, 2004: 293)

TN.778. Özü doğru-Türk oğlu

3.15. TEVRİYE ve İHAM

Âşık Veysel'in şiirlerinde 56 adet tevriye/iham sanatı kullanıldığı görülmüştür. İhamın zaman zaman tevriyenin içinde kabul edildiği dikkate alınarak tevriye ve iham sanatlarında uzak anlam, yakın anlam karışıklığı oluşturmama adına bu çalışmada iham ve tevriye aynı başlık altına alınarak ayrıma gidilmemiştir.

Âşık Veysel'in şiirlerinde tespit edilen tevriye/iham örnekleri dörtlük içinde kalın puntoyla belirtilmiş, ayrıca ilgili kısımların altında birinci ve ikinci anlamlar izah edilmiştir. Tevriye ve iham sanatları "TV/İH" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. Örnekler şöyledir:

Türlü türlü derde düştüm

Cümle **varlığımdan geçtim**

(Veysel, 2018: 21)

TV/İH.1. Varlığımdan geçtim:

1. Canı, malı terk etmek, önemsememek.
2. Vecde gelmek, cezbe hali yaşamak.

Sana uzanan **el** oldum

Gâhi uslu gâh del'oldum

(Veysel, 2018: 21)

TV/İH.2. El:

1. Uzuv olan el
2. Yabancı

Eşin yoktur <u>bir</u> sen misin

Çarkı sema nur sen misin

(Veysel, 2018: 22)

TV/İH.3. Eşi yoktur:

1. Benzeri olmamak, teklik.
2. Evli olmama durumu.

TV/İH.4. Bir

1. Eşi (benzeri) olmayan **sadece** sen misin
2. Eşi olmayıp **tek olan güç olan zat** sen misin

İnanıp **kanmışım** sen varsın orda
Saklarım Gözümde Güzelliğini

(Veysel, 2018: 24)

TV/İH.5. Kanmışım:

1. Doymak, çok inanmak.
2. Aldanmak

Veysel'i söyleten sen oldun **mutlak**
Gezer daldan dala yorulur ahmak

(Veysel, 2018: 24)

TV/İH.6. Mutlak:

1. Kesin
2. Mutlak varlık olan Allah

Aşkın beni **elden ele** gezdirdi.
Çok **dolandım** bulamadım eşini

(Veysel, 2018: 26)

TV/İH.7. Elden Ele:

1. Diyardan diyara.
2. Kişilerden kişilere.

TV/İH.8. Dolandım

1. Gezip durmak.
2. İşleri karışmak, dolaşmak.

Benim ile gezdin **beni arattın**
Beraber oturup beraber yattın

(Veysel, 2018: 26)

TV/İH.9. Beni arattın:

1. Bana seni arattın
2. Bana beni/kendimi/özümü arattın

Ehli aşklar yanar durmaz
Aşk meyinden **kanar** durmaz

(Veysel, 2018: 29)

TV/İH.10. Kanar:

1. Doyar

2. Aldanır

Kalmamış dünyada ehli kanaat
İnsanlar içinde çok fesat gördüm
(Veysel, 2018: 34)

TV/İH.11. İnsanlar İçinde:

1. Toplumun içinde
2. İnsanın/bireyin içinde

Süleyman mührünü kime bıraktı
Resulü Ekrem'in kanunu **haktı**
(Veysel, 2018: 34)

TV/İH.12. Hak:

1. Yaratıcı
2. Gerçek

Akar göz yaşlarım silmez dediler
El elin derdini bilmez dediler
(Veysel, 2018: 35)

TV/İH.13. El elin:

1. Yabancı
2. Çok yakın

Dağlarsa sinemi gurbetlik dağlar
Sevgilimden ayrı düşeli **dağlar**
(Veysel, 2018: 36)

TV/İH.14. Dağlar:

1. Yüzey şekli olan dağlar
2. Ateşli çubukla yakmak

Herkese gizlidir bu sırrı hikmet
Her nesnede vardır bir türlü ibret
(Veysel, 2018: 37)

TV/İH.15. Herkes:

1. Herkes göremez
2. Seçkinler görür

Ne var ise **sende bende**
Aynı varlık her bedende

(Veysel, 2018: 41)

TV/İH.16. Sende bende:

1. Sende ve bende, ayrı ayrı ögeleri anlatılıyor.
2. Sende olan bende, özdeş ögelere sahip oluş anlatılıyor.

Nice kara günler gördüm gitmez mi
Bir fark yoktur **yazım** ile kışımda
(Veysel, 2018: 45)

TV/İH.17. Yazım:

1. Mevsim
2. Kaderim

Gülmedim dünyada gülenler gülsün
Derdim yüreğimde **eller** ne bilsin
(Veysel, 2018: 45)

TV/İH.18. Eller:

1. Yabancı
2. Uzuv olan el

Veysel **benim** çekeceğim çile mi
Gitmez ölüm ecel bekler başımda
(Veysel, 2018: 45)

TV/İH.19. Benim:

1. Benim çekeceğim çile mi? soru anlamı taşır.
2. Ben Veysel'im çilemi çekerim, anlamındadır.

Kader kedere **eş** oldu
Ağladım gözüm yaş oldu
(Veysel, 2018: 46)

TV/İH.20. Eş:

1. Aynı
2. Partner

Veysel oldu **candan** bizar
Uyanmadı kara bahtım
(Veysel, 2018: 46)

TV/İH.21. Candan:

1. Canından, yaşamından bezmek
2. İsteyerek, gönülden bezmek

Kimine saz vermiş çalar eğlenir
Kimi zevk içinde güler eğlenir
Veysel gözyaşların siler eğlenir
Yeter gayrı yumma gözün kör gibi
(Veysel, 2018: 47)

TV/İH.22. Siler eğlenir:

1. Felek eğlenir
2. Veysel eğlenir

Her türlü nesneye âşıksın gönül
Çalıp **eğlenmezsem** saz neme gerek
(Veysel, 2018: 51)

TV/İH.23. Eğlenmek:

1. Neşelenmezsem
2. Oyalanmazsam

Yaşasın milletim bayrağım yurdum
Dilerim Allah'tan **sonuna kadar**
(Veysel, 2018: 54)

TV/İH.24. Sonuna kadar:

1. Millet, bayrak ve yurdun sonuna kadar yaşaması dilenmiştir.
2. Millet, bayrak, yurdun yaşaması, gönülden, en samimi hislerle sonuna kadar dilenmiştir.

Veysel sapma **sağa sola**
Sen Allah'tan birlik dile
İkilikten gelir bela
Dava **insanlık** davası
(Veysel, 2018: 59)

TV/İH.25. Sağ sol:

1. Yön, taraf.
2. Siyasi düşünce, ideolojiler

TV/İH.26. İkilikten

1. Tefrika
2. Şirk

TV/İH.27. İnsanlık:

1. İnsanlar

2. İyilik

Birlik çok tatlıdır, benzer üzüme
İçip şerbetini **duralım** kardaş
(Veysel, 2018: 60)

TV/İH.28. Durmak:

1. Teskin olalım
2. Hep, aralıksız, daima içelim

Aldanma cahilin kuru lafına
Kültürsüz insanın **külü** yalandır
(Veysel, 2018: 61)

TV/İH.29. Kül:

1. Külli, her şeyi yalandır.
2. Kül; en ufak, değersiz şeyi dahi yalandır.

Veysel sözün **bir söz** olsun
Çokça sabır hırs az olsun
(Veysel, 2018: 67)

TV/İH.30. Bir söz:

1. Kısa konuş
2. Tutarlı konuş

Cahil insan gül ise de koklama
Ayvası **turuncu** nar belli değil
(Veysel, 2018: 70)

TV/İH.31. Turuncu:

1. Turunç belli değil
2. Ayvanın rengi dahi turuncu, tutarsızlık hali anlatılıyor.

Veysel'i düşürdün ne haldan hala
Kimini gark ettin **yeşile ala**
(Veysel, 2018: 73)

TV/İH.32. Yeşile ala:

1. Türlü hallere
2. Zengin ettin (Para renkleri)

Her gördüğün güzelliğe inanma
Herkesin **bir yüzden** hakkı var ama
(Veysel, 2018: 78)

TV/İH.33. Bir yüzden:

1. Bir sebepten
2. Bir taraftan, bir nasip kapısından

Gözlerine baktım **geçtim**
Ben de oldum bir sinema
(Veysel, 2018: 80)

TV/İH.34. Geçmek:

1. Yürüdüm
2. Sarhoş oldum

Varım yoğum **bir** Veysel'im
Peşinden tutmuşum elim
(Veysel, 2018: 89)

TV/İH.35. Bir:

1. Varlığım yokluğum aynıdır*, farksızdır.*
2. Sadece, mütevazı *bir* Veysel'im.

Hayli bir zaman konuştuk
Dudağında **ballar** gördüm
(Veysel, 2018: 90)

TV/İH.36. Ballar:

1. Güzel söz
2. Buse

Şehvetle âşıktır kıza geline
Arı olan tuz katar mı balına
(Veysel, 2018: 101)

TV/İH.37. Şehvetle âşıktır kıza:

1. Şehvetle âşıktır/ozandır, ozanlığı çok sever.
2. Kızlara şehvetle tutkundur.

Öyle bir güzel ki nesli bilinmez
Yalvarır düğmesin çözerim böyle
(Veysel, 2018: 106)

TV/İH.38. Yalvarır:

1. Yalvaran Veysel'dir.
2. Yalvaran sevgilidir.

Dokun Veysel **tele dokun**

Coştu gönül etti akın

(Veysel, 2018: 107)

TV/İH.39. Tele dokun:

1. Saz teli
2. Sevgilinin saçları

Ayrılık tecellim gurbet kaderim

Çeke çeke bu dert beni kocadır

(Veysel, 2018: 115)

TV/İH.40. Çeke çeke:

1. Derdi çeken Veysel'dir.
2. Veysel'i çeken derttir, Veysel'i çekiştirir, zorlar.

İşkence yaptıkça bana **gülerdi**

Bunda yalan yoktur herkes de gördü

(Veysel, 2018: 128)

TV/İH.41. Gülerdi:

1. Gülmek.
2. Güllerle dolmak

Havaya bakarsam **hava alırım**

Toprağa bakarsam dua alırım

(Veysel, 2018: 128)

TV/İH.42. Hava alırım:

1. Havayı teneffüs etmek.
2. Hiçbir şey elde edememek.

Sen bilirsin ülke senin **el** senin

Veysel derler bu söyleyen kul senin

(Veysel, 2018: 151)

TV/İH.43. El:

1. İl, Diyar.
2. İcra eden sensin (Allah)

Yel değdikçe sor ki dallar **ne çeker**

Irgalanır durmaz coşar hu çeker

(Veysel, 2018: 155)

TV/İH.44. Ne çeker:

1. Dert çekmek.

2. Yük taşımak, ağırlık çekmek.

Her ferdin hakkı var bizimdir vatan
Babamız dedemiz döktüler al kan
(Veysel, 2018: 161)

TV/İH.45. Her ferdin hakkı:

1. Her fert özgürdür, hak sahibidir
2. Vatanın vatan olmasında her ferdin payı, emeği var

Vatan bizim ülke bizim **el** bizim
Emin ol ki her çalışan **kol** bizim
(Veysel, 2018: 161)

TV/İH.46. El:

1. İl, memleket, mülk.
2. El, insanlar, vatandaş.

TV/İH.47. Kol:

1. İş sahası
2. El, insanlar, vatandaş.

Dünya dolsa şarkıyınan
Türk'üz **türkü çığırırız**
(Veysel, 2018: 164)

TV/İH.48. Türkü çığırırız:

1. Türk milletine mensup olan kişiyi çağırırız
2. Türkü söyleriz

Tenezzüh'e at koşuyor
Çekmez bunu **tay Raşit**
(Veysel, 2018: 210)

TV/İH.49. Tay Raşit:

1. Tay taşıyamaz
2. Raşit taydır.

Alisin Velisin Pirlerin Piri
Galma kusurlara Pir Hacı Bektaş
(Veysel, 2018: 212)

TV/İH.50. Alisin:

1. Yüce, ulu.
2. Hz. Ali gibisin

Sekiz sene bir arada eğlendim
Zalim kafir yetim kodu kuzumu
(Veysel, 2018: 224)

TV/İH.51. Eğlendim:

1. Yaşadım.
2. Mutlu oldum.

Ele geniş bana dünya **dar** oldu
Tahammülsüz gönlüm bikarar oldu
(Veysel, 2018: 225)

TV/İH.52. Dar:

1. Bunaltıcı, geniş olmayan yer.
2. Dar ağacı, idam yeri oldu.

Görenler **dar görür** geniştir bana
Sohbetim ülfetim bana kâfidir
(Veysel, 2018: 230)

TV/İH.53. Dar görür:

1. Dar, küçük gibi algılamak
2. Bakan kişilerin dar görüşlü olması

Sazım bu sesleri turnadan m'aldın
Pençe vurup sarı teli sızlatma
(Veysel, 2018: 235)

TV/İH.54. Pençe vurup:

1. Pençelemek, canını yakmak.
2. Elin ön kısmını kullanarak saz çalmak.

Veysel söyler ama duyulmaz sesi
Doğru diyene diyorlar asi
Böyle değildi şu demokrasi
"**Tahkikat**" yok, hürriyet var bu yolda
(Kaya, 2004: 100)

TV/İH.55. Tahkikat:

1. Haksız soruşturmalar
2. Demokrat Parti'nin 1960 Nisan ayında kurduğu bir komisyon (Karpat, 2017: 189).

Kalemi kırılsın bunu yazanın

Söyler söyler derdi bitmez ozanın

(Kaya, 2004: 145)

TV/İH.56. Kalemi kırılsın

1. Yazı yazan kalemi kırılsın
2. Yazıyı yazan zarar görsün, hakimlerin kalem kırması

3.16. TEZAT

Âşık Veysel'in şiirlerinde 241 adet tezat sanatı kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu tezat örnekleri ilgili kısım altında kalın puntoyla gösterilmiş ve "TZ" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. Âşık Veysel şiirindeki tezat örnekleri şöyledir:

Can kafeste durmaz uçar

Dünya bir han, **konan göçer**

(Veysel, 2018: 14)

TZ.1. Konmak-Göçmek

Açar solar türlü çiçek

Kimler gülmüş kim gülecek

Murat yalan **ölüm** gerçek

Dostlar beni hatırlasın

(Veysel, 2018: 14)

TZ.2. Açmak-Solmak

TZ.3. Murat-Ölüm

Gâhi uslu gâh del'oldum

Naçizane Veysel oldum

(Veysel, 2018: 21)

TZ.4. Uslu–Deli

Beni çıplak dışar'attın

Cömertliğin nerde senin

(Veysel, 2018: 22)

TZ.5. Çıplak dışarı atmak-Cömertlik

Göster yüzün çok nazlandın

Yüzün mahrem ferde senin

(Veysel, 2018: 22)

TZ.6. Yüz göstermek-Mahrem olmak

Renklerin içinde nakşını saklar

Karanlık geceler aydın şafaklar

(Veysel, 2018: 24)

TZ.7. Karanlık gece-Aydınlık şafak

Güneş doğar perdelenir yıldızlar

Saçar kıvılcımlar sen varsın orda

(Veysel, 2018: 24)

TZ.8. Doğmak-Perdelenmek

Hakkı bilenlere hazırdır her an

İnkâr edenlere sır nihan oldu

(Veysel, 2018: 25)

TZ.9. Hakkı bilen-İnkâr eden

TZ.10. Hazır olmak-Sır nihan olmak

Sağda solda arşta kürste hem yerde

Hazırdır münkirin gözünde perde

Diyen bilmez bilen demez bir ferde

Akıl ermez sırrı bir süphan oldu

(Veysel, 2018: 25)

TZ.11. Hazır olmak-Perde olmak

TZ.12. Diyenin bilmemesi-Bileninin dememesi

Zahir batın her irenkten görünür

Gâhi doğar amma gâhi dulunur

Nerde baksan orda hazır bulunur

Kim demiş hakkında la mekân oldu

(Veysel, 2018: 25)

TZ.13. Doğmak-Dulunmak

TZ.14. Hazır bulunmak-Lâ mekân olmak

Her millete birer yüzden göründün

Kendini sakladın sardın sarındın

(Veysel, 2018: 26)

TZ.15. Görünmek-Saklanmak

Görenlere açık körlere gizli

Kimine göründün oruç namazlı

Veysel'e göründün cilveli nazlı

Tutan bırakır mı senin peşini.

(Veysel, 2018: 26)

TZ.16. Gören-Kör; Açık-Gizli

TZ.17. Oruç namaz-Cilve naz

Veysel'e türlü dert vermiş
Durmadan derman aratmış

(Veysel, 2018: 29)

TZ.18. Dert-Derman

Ölüm var dünyada yok imiş **murat**
Gün be gün artıyor türlü meşakkat
Kalmamış dünyada **ehli kanaat**
İnsanlar içinde çok **fesat** gördüm

(Veysel, 2018: 34)

TZ.19. Ölüm-Murat

TZ.20. Ehli kanaat-Fesat

İy'olmaz derdlerim halim n'olacak
Hekimler derdime derman bulamaz

(Veysel, 2018: 35)

TZ.21. Dert-Derman

Veysel'in derdine bulunmaz çare
Etseler vücudun hem pare pare
Bir arzuhal sundum hakiki yâre
O yar gelip yaralarım saracak

(Veysel, 2018: 35)

TZ.22. Derde çare bulunmamak-Yârin yaraları sarması

Herkese gizlidir bu sırrı hikmet
Her nesnede vardır bir türlü ibret

(Veysel, 2018: 36)

TZ.23. Sırrın herkese gizli olması-Her nesnede ibret olması

Gâhi zengin oldum hülya yaşattım
Nerde güzel gördü isem laf attım
Sevda denizinde gönlüm aldattım
Arzularım suya düştü ne ettim

(Veysel, 2018: 37)

TZ.24. Zengin olup hülya yaşatmak-Arzuların suya düşmesi

Veysel der çıkayım bir yüce dağa

Ağaçlar bezenmiş yeşil yaprağa

Zaman gelir tenim düşer toprağa

Karışır toprağa toz olur gider

(Veysel, 2018: 37)

TZ.25. Yüce dağa çıkmak-Tenin toprağa düşmesi

Derdimi söylesem derin dereye

Doldurur dereyi düz olur gider

(Veysel, 2018: 38)

TZ.26. Derin-Düz

Veysel yoktan geldim yok olup geçtim

Ben deyenler yalan gerçeği seçtim

(Veysel, 2018: 39)

TZ.27. Yokluk-Ben; Yalan-Gerçek

Herkes sevdiğine çekmiş bir perde

Benim yârim açık saçık her yerde

(Veysel, 2018: 40)

TZ.28. Perde-Açık saçık

Veysel ağlar ama gönlü ferahtır

Yar sana ilayık bir nesnem yoktur

(Veysel, 2018: 40)

TZ.29. Ağlamak-Ferah olmak

Beni hor görme kardeşim

Sen altınsın ben tunç muyum

Aynı vardan var olmuşuz

Sen gümüşsün ben sac mıyım

(Veysel, 2018: 41)

TZ.30. Altın-Tunç

TZ.31. Gümüş-Sac

Yarın mezara girende

Sen toksun da ben aç mıyım

(Veysel, 2018: 41)

TZ.32. Tok-Aç

Böyle emretmiş yaradan

Sen kalemsin ben uç muyum

(Veysel, 2018: 41)

TZ.33. Kalem-Uç

Aynı yolcuyuz yoldaşık

Sen yolcusun ben bac mıyım

(Veysel, 2018: 41)

TZ.34. Yolcu-Bac

Dünya kalsın ben giderim

Bilet veren kara bahtım

(Veysel, 2018: 44)

TZ.35. Dünyanın kalması- Veysel'in gitmesi

Bilinmez nerde mekânı

Göke bahtım yere bahtım

(Veysel, 2018: 44)

TZ.36. Gök-Yer

Bu bir sır ki açıklanmaz

Diyen bilmez bilen demez

Öyle bir yol giden gelmez

Uzar gider ara bahtım

(Veysel, 2018: 44)

TZ.37. Diyenin bilmemesi-Bilenin dememesi

Kahretse ne kadar lütfu o kadar

Tahammülüm yoktur cevre bu kadar

(Veysel, 2018: 45)

TZ.38. Kahır-Lütuf, cevr

Nice kara günler gördüm gitmez mi

Bir fark yoktur yazım ile kışımda

(Veysel, 2018: 45)

TZ.39. Kara günler, kış -Yaz

Önünden gülmeyen sonra güler mi

Veysel ben'im çekeceğim çile mi

(Veysel, 2018: 45)

TZ.40. Ön-Sonra; Gülmek-Çile

Birinin aklı yok deli divane

Bir kısmı muhtaçtır acı soğana
Bir kısmını zengin etmiş yan yana
Şimdi kendi saklanıyor sır gibi
(Veysel, 2018: 47)

TZ.41. Acı soğana muhtaçlık -Zenginlik

Kimi zevk içinde güler eğlenir
Veysel gözyaşların siler eğlenir
(Veysel, 2018: 47)

TZ.42. Zevk içinde gülmek-Göz yaşı silmek

Şu geniş dünyaya sığmayan gönül
Şimdi bir odaya kapandı kaldı
(Veysel, 2018: 48)

TZ.43. Geniş dünya-Bir oda

Güzeller köşkünde yaylayan gönül
Gönül yaşar amma ümitler öldü
(Veysel, 2018: 48)

TZ.44. Yaşamak-Ölmek

Seni sevmezse bir güzel
Bağlanıp da durma gönül
(Veysel, 2018: 50)

TZ.45. Sevmemek-Bağlanmak

Ben kocadım sen genceldin
Başa bela nerden geldin
Gâhi indin gâh yükseldin
Şimdi oldun turna gönül
(Veysel, 2018: 50)

TZ.46. Kocamak-Gencelmek

TZ.47. İnmek-Yükselmek

Bazı zengin bazı züğürt
Bazı usta bazı şagird
Bazı koyun bazı aç kurt
Her irenkten derme gönül
(Veysel, 2018: 50)

TZ.48. Zengin-Züğürt

TZ.49. Usta-Şakirt

TZ.50. Koyun-Kurt

Tilki gölgesine arslan gizlenmez
Yiğidin gölgesi kendinden olur
(Veysel, 2018: 52)

TZ.51. Tilki-Aslan/Yiğit

Yataklardan gelir hastanın sesi
Çetin olur hastaların gülmesi
(Veysel, 2018: 53)

TZ.52. Hasta sesi-Hasta gülmesi

Delisin gönül delisin
Güzellere cilvelisin
Bu işleri bilmelisin
Çiçek olsan derilmen mi
(Veysel, 2018: 55)

TZ.53. Deli-Çiçek

Söyletme garip Veysel'i
Gâhi uslu gâhi deli
(Veysel, 2018: 55)

TZ.54. Uslu-Deli

Bizi yakar bizim ataş
Söndürmektir tek çaresi
(Veysel, 2018: 58)

TZ.55. Yakmak-Söndürmek

Sen Allah'tan birlik dile
İkilikten gelir bela
(Veysel, 2018: 58)

TZ.56. Allah, Birlik-İkilik

Son verelim iftiraya bühtana
Kardeşane sevişelim can cana
(Veysel, 2018: 60)

TZ.57. İftira, bühtan-Kardeşane sevişmek

Cahil okur amma alim olamaz
Kâmillik ilmini herkes bilemez

(Veysel, 2018: 61)

TZ.58. Cahil-Kâmil

Adım at ileri geriye bakma
Bir sağlam iş tut da elinden bırakma
(Veysel, 2018: 62)

TZ.59. İleri-Geri

İleriyi gören geriye bakmaz
İnsanlık yolundan dışarı çıkmaz
Allah cömert amma ekmek bırakmaz
Oturup geçmişi konuşanlara
(Veysel, 2018: 62)

TZ.60. İleri-Geri

TZ.61. Cömert-Ekmek bırakmamak

İnsanoğlu doğru yoldan şaşmazdı
İşde hiyle sözde yalan olmasa
(Veysel, 2018: 63)

TZ.62. Doğru yol-Hile, yalan

Ortadan kalkardı günah musibet
Aşikâr olurdu hak ve hakikat
(Veysel, 2018: 63)

TZ.63. Ortadan kalkmak-Aşikâr olmak

Yalancılar belki kızar bu işe
Yalan ayaktadır çıkamaz başa
(Veysel, 2018: 64)

TZ.64. Ayak-Baş

Enişli yokuşlu yollar nic'olur
Geldik gideceğiz yoktur gitmemek
(Veysel, 2018: 65)

TZ.65. İniş-Yokuş

Akın edip gidenleri görürüz
Ya biz niçin semeserhoş dururuz
(Veysel, 2018: 65)

TZ.66. Akın etmek-Sarhoş durmak

Eline geçeni harcama bol bol

Beyhude sarf olan altın tunç olur

(Veysel, 2018: 65)

TZ.67. Altın-Tunç

Çiftçi isen çarık işler tarlada

Boyalı iskarpin çirkincen'olur

(Veysel, 2018: 66)

TZ.68. Çarık-İskarpin

Doğru hak yoluna düşersin borca

Eğer zengin isen paraca malca

(Veysel, 2018: 66)

TZ.69. Borca düşmek-Zenginlik

Gençliğinde işe gitmez erinir

Kocalıkta şurda burda sürünür

(Veysel, 2018: 66)

TZ.70. Gençlik-Kocalık

Ne yanlış söyledim ne yalan kattım

Veysel der alana mücevher sattım

(Veysel, 2018: 66)

TZ.71. Yalan, yanlış-Mücevher

Ölün olur dirin olur

Her hususta karın olur

(Veysel, 2018: 67)

TZ.72. Ölü-Diri

Veysel sözün bir söz olsun

Çokça sabır hırs az olsun

(Veysel, 2018: 67)

TZ.73. Sabır-Hırs

Dünya geniş idi şimdi daraldı

Çıkıp gideceğin yer belli değil

(Veysel, 2018: 70)

TZ.74. Geniş-Dar

Cahil insan gül ise de koklama

Ayvası turuncu nar belli değil

(Veysel, 2018: 70)

TZ.75. Cahil-Gül

Arzum bir güler yüz gül meme idi
Istırapla dolu kedersin dünya
(Veysel, 2018: 73)

TZ.76. Güler yüz-Istırap

Nice zenginlerin çarkın çevirdin
Nice kahramanı teptin devirdin
Bunca fakirleri kastın kavurdun
Herkese bir türlü kadersin dünya
(Veysel, 2018: 73)

TZ.77. Zengin-Fakir

Ne bankeri kalır ne de bir fakir
Herkes kazancını sana bırakır
(Veysel, 2018: 73)

TZ.78. Banker-Fakir

Veysel'i düşürdün ne haldan hala
Kimini gark ettin yeşile ala
(Veysel, 2018: 73)

TZ.79. Düşürmek-Yeşile ala gark etmek

Ey dünya kimseye yar olman yürü
Gidenler gidiyor gelmiyor geri
Göklerde beklerdik yağmuru karı
Şimdi gökten yere ataş iniyor
(Veysel, 2018: 74)

TZ.80. Yağmur, kar-Ateş

Irahat yok Londra'da Lozan'da
Avrupa Asiye hep kızıl kanda
Hamdolsun çok şükür şöyle zamanda
Her taraftan Türk'e rahat deniyor
(Veysel, 2018: 74)

TZ.81. Kızıl kanda olmak-Rahat olmak

Uyuma ey Veysel uykudan uyan
Yakın görünecek herkesçe beyan
(Veysel, 2018: 74)

TZ.82. Uyumak-[Ayan]Beyan görünmek

Kimi aya gider kimi cennete
Dünya güzellendi itibar düştü
(Veysel, 2018: 75)

TZ.83. Ay-Cennet

Gündüz gezer tango takar takınır
Geceleri namahremdir sakınır
(Veysel, 2018: 77)

TZ.84. Gündüz tango-Gece namahrem

İnsanlar yol için taktı kanatlar
Yokuş belli değil düz belli değil
(Veysel, 2018: 79)

TZ.85. Yokuş-Düz

Hasta gönlün tedavisi zoraldı
Gizli sır kalmadı aşikâr oldu
(Veysel, 2018: 79)

TZ.86. Sır-Aşikâr

Göçler gider katar katar
Kimi alır kimi satar
(Veysel, 2018: 80)

TZ.87. Kimi alır-Kimi satar

Şaşar Veysel bu ne haldır
Hakikat de hep hayaldır
(Veysel, 2018: 80)

TZ.88. Hakikat-Hayal

Derdin dermandır yareme
İsmin yayılmaz aleme
(Veysel, 2018: 82)

TZ.89. Dert, yara- Derman

Bu düğümü kim çözerdi
Koyun kurt ile gezerdi
(Veysel, 2018: 82)

TZ.90. Koyun-Kurt

Gelmiş gitmiş bizim evi yoklamış

Gönüllerde gezer görülmez göze

(Veysel, 2018: 84)

TZ.91. Gönüllerde gezmek-Görünmemek

Tanışlık vermemiş gezmiş benimle

Can yoldaşı imiş öz canım ile

(Veysel, 2018: 84)

TZ.92. Tanışıklık vermemek-Can yoldaşı olmak

Hayal bana yakın yar bana uzak

Sevdası başıma dolanır gitmez

(Veysel, 2018: 86)

TZ.93. Yakın-Uzak

Gâhi uslu gâhi deli

Sunam senden ayrılalı

(Veysel, 2018: 88)

TZ.94. Uslu-Deli

Olma benden uzaklaşan

Avcıdır bize yaklaşan

(Veysel, 2018: 88)

TZ.95. Uzaklaşan-Yaklaşan

Aşkın beni etti deli

Gâh boşaldım gâhi dolu

(Veysel, 2018: 89)

TZ.96. Boşalmak-Dolmak

Yar ile tenha buluştuk

Gizli dertlerimiz açtık

(Veysel, 2018: 90)

TZ.97. Tenha, gizli-Açmak

Sular çağlarken baharda

Ben o yar ile konuştum

O zaman gönül o yerde

Ateş aldı ben tutuştum

(Veysel, 2018: 93)

TZ.98. Suların çağlaması-Ateş almak, tutuşmak

Hiç kimse bu derdin dermanın bilmez

Azmış yaraları perişan hali

(Veysel, 2018: 95)

TZ.99. Dert-Derman

Benim senin için döktüğüm yaşlar

Seni yaksın beni yakan ateşler

(Veysel, 2018: 95)

TZ.100. Yaş-Ateş

Gözlerin ufukta bir ışık gibi

Kara bulut gibi kaşların güzel

(Veysel, 2018: 96)

TZ.101. Işık-Kara bulut

Sevda yakın hedef uzak

Zarıdı gönlüm zarıdı

(Veysel, 2018: 97)

TZ.102. Yakın-Uzak

Senin aşkın gündüz gece

Rahat komaz hiç zerrece

Yolunda ölsem böylece

Cevrü cefan lütfun hoştur

(Veysel, 2018: 98)

TZ.103. Rahat koymamak-Cevir-Cefa-Hoş olmak

Haram demez helal demez yutarlar

Bibersiz baharsız çemen âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

TZ.104. Haram-Helal

İyi demez kötü demez metheder

Bakarsın ki bir tel kırmış çat eder

(Veysel, 2018: 101)

TZ.105. İyi-Kötü

Şehvetle âşıktır kıza geline

Arı olan tuz katar mı balına

İbrişimden nazik ipek teline

Takarlar çeşitli yalan âşıklar

(Veysel, 2018: 101)

TZ.106. **Tuz-Bal**

TZ.107. **İpek tel-Yalan**

Beğenmez topalı bulamaz körü
İsterler bir kaşı keman âşıklar
(Veysel, 2018: 101)

TZ.108. **Topal, kör-Kaşı keman**

Şiirde ne özet ne bir öz kaldı
Savurur denesiz saman âşıklar
(Veysel, 2018: 101)

TZ.109. **Öz-Tanesiz saman**

Sen bir ceylan olsan ben de bir *avcı*
Avlasam çöllerde saz ile seni
Bulunmaz dermanı yoktur ilacı
Vursam yaralasam söz ile seni
(Veysel, 2018: 103)

TZ.110. **Ceylan-Avcı**

TZ.111. **Derman, ilaç-Yaralamak**

Bilemedim gece ile gündüzü
Seçemedim güneş ile yıldızı
(Veysel, 2018: 104)

TZ.112. **Gece-Gündüz; Güneş-Yıldız**

Durmaz yanar gerçeklerin çırağı
Yakın olur ehli aşkın ırağı
(Veysel, 2018: 104)

TZ.113. **Yakın-Irak**

Tükenmez bir sevda bulunmaz ucu
Hastayım derdimin yoktur ilacı
(Veysel, 2018: 105)

TZ.114. **Dert-İlaç**

Çiçekte çimende izini gördüm
Mekândan münezzeh gibi sanırdım
(Veysel, 2018: 106)

TZ.115. **İz görmek-Mekândan münezzeh olmak**

Sensin benim cümle varım

Yoktur başka kisb ü kârım

(Veysel, 2018: 107)

TZ.116. Var-Yok

Hak ararsan bak vicdana

Sakın aldanma şeytana

(Veysel, 2018: 108)

TZ.117. Vicdan-Şeytan

Gitgide yaklaşır sona

Zengin fakir ayni hana

(Veysel, 2018: 108)

TZ.118. Zengin-Fakir

Şarkışla kazamdır Sivralan köyüm

Geçti ömrüm gurbet elde neyleyim

(Veysel, 2018: 113)

TZ.119. Şarkışla, Sivrialan-Gurbet

Gam ile kurulmuş temelim binam

Ağlar mı güler mi gör benim sunam

(Veysel, 2018: 113)

TZ.120. Gam, ağlamak-Gülmek

Kalbimde kadimdir gurbet korkusu

Gitmiyor burnumdan sıla kokusu

(Veysel, 2018: 114)

TZ.121. Gurbet-Sıla

Veysel'in derdinin yoktur ilacı

Gurbetin dertleri acıdır acı

(Veysel, 2018: 114)

TZ.122. Dert-İlaç

Bir kuş olsam uçar yâre giderim

Ne çare kanadım yoktur niderim

(Veysel, 2018: 115)

TZ.123. Kuş olmak-Kanadı olmamak

Havalansam yoldaş olsam kuşlara

Kollarım yok kanadım yok uçulmaz

(Veysel, 2018: 117)

TZ.124. **Havalanmak-Kanadı olmamak**

Dert bir yana çeker sevda bir yana
Yanmak için dolaşıyor pervana
(Veysel, 2018: 117)

TZ.125. **Dert-Sevda**

Ağlar Veysel çıkmaz sesi
Gine coştu gam deryası
(Veysel, 2018: 118)

TZ.126. **Sesi çıkmamak-Coşmak**

Günden güne artar gönlün yarası
Cennet olmuş o cennet'in merası
(Veysel, 2018: 119)

TZ.127. **Gönül yarası-Cennet**

Benden selam söylen vefasız yâre
Gurbet benim olsun sıla kendine
(Veysel, 2018: 120)

TZ.128. **Gurbet-Sıla**

Hesapsız haftalar yıllar geçiyor
Evvel benim idi şimdi kaçıyor
Varıp düşmanlara derdin açıyor
Beni görüp saklanıyor el gibi
(Veysel, 2018: 121)

TZ.129. **Benim idi-Kaçıyor, saklanıyor**

Bazı dem ağlatır da bazı güldürür
İster azat eder ister öldürür
(Veysel, 2018: 121)

TZ.130. **Ağlatmak-Güldürmek**

TZ.131. **Azat etmek-Öldürmek**

O anda acısın duyar iniler
Katlansa acıya sakince geçse
(Veysel, 2018: 123)

TZ.132. **İnlemek-Sakin geçmek**

Dağlar çiçek açar Veysel derd açar
Derdine düştüğüm yar benden kaçar

(Veysel, 2018: 123)

TZ.133. Dağların çiçek açması-Veysel'in dert açması

Nice güzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum

(Veysel, 2018: 128)

TZ.134. Güzellere bağlanmak-Vefa görmemek

Yemek verdi ekmek verdi et verdi
Kazma ile döğmeyince kıt verdi

(Veysel, 2018: 128)

TZ.135. Bol vermek-Kıt vermek

Yüzün yırttım tırnağınan elinen
Yine beni karşıladı gülünen

(Veysel, 2018: 128)

TZ.136. Yüzünü yırtmak-Gül ile karşılanmak

İşkence yaptıkça bana gülerdi
Bunda yalan yoktur herkes de gördü

(Veysel, 2018: 128)

TZ.137. İşkence yapmak-Gülmek

Bütün kusurlarım toprak gizliyor
Merhem çalıp yaralarım düzlüyor

(Veysel, 2018: 128)

TZ.138. Kusur, yara-Merhem

Dünyaya bırakır ölmez bir eser
Gün gelir Veysel'i bağrına basar

(Veysel, 2018: 128)

TZ.139. Ölmez eser-Bağra basılmak

Bahar gelir yaprak açar yaz olur
Aşka düşen ateş olur köz olur

(Veysel, 2018: 130)

TZ.140. Bahar-Ateş, köz

Veysel'in gözünden çağlayan sular
Derdim gizli durur yüzlerim güler

(Veysel, 2018: 134)

TZ.141. Gözden sular çağlaması-Yüz gülmesi

Gençler yersin goca yersin
Gündüz yersin gece yersin
(Veysel, 2018: 135)

TZ.142. Genç-Koca; Gündüz-Gece

Yakının var ırağın var
Zemheride bir çağın var
(Veysel, 2018: 135)

TZ.143. Yakın-Irak

Kimi ufak kimi iri
Her biri tutmuş bir yeri
(Veysel, 2018: 137)

TZ.144. Ufak-İri

Kimi sulu kimi susuz
Yatmaz uyumaz uykusuz
(Veysel, 2018: 137)

TZ.145. Sulu-Susuz

Yar elinden yaralarım ziyade
Çiğdemleri dağda gülü ovada
(Veysel, 2018: 141)

TZ.146. Yara-Çiğdem, gül

Ne sarhoştur ne de ayık gibidir
Sinesi kös gümüler durur.
(Veysel, 2018: 144)

TZ.147. Sarhoş-Ayık

Gâhi duman bürür gâhi yaz eder
Dereli tepeli köşeli dağlar
(Veysel, 2018: 145)

TZ.148. Duman bürünmek-Yaz etmek

Irmak oldum çalkalandım bulandım
Duruldum da Çamlıbel'e yaslandım
(Veysel, 2018: 148)

TZ.149. Çalkalanmak, durulmak-Durulmak, yaslanmak

Bazı insan zarar görür karından
Kumpir ektim kaya söktüm yerinden

(Veysel, 2018: 149)

TZ.150. Kumpir ekip-Kaya sökmek

Orman memleketin süsü
Hem ufağı hem irisi

(Veysel, 2018: 152)

TZ.151. Ufak-İri

En adisi ateş olur
Çiği pişirir aş olur

(Veysel, 2018: 153)

TZ.152. Çiğ-Aş

Vatan sevgisini içten duyanlar
Sıtkı ile çalışır benimseyerek
Milletine ulusuna uyanlar
Demez neme lazım neyime gerek

(Veysel, 2018: 161)

TZ.153. Sıdk ile çalışmak-Neme lazım demek

Birleşiriz bir bayrağın altında
Biz Türklerin ikilik yok aslında

(Veysel, 2018: 163)

TZ.154. Birlik-İkilik

Çıkmış ayın çevresinde geziyor
Yazık bize yollarımız uzuyor

(Veysel, 2018: 163)

TZ.155. Ayın çevresinde gezinmek-Yolların uzaması

Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
Dünya ayaklanmış aya gidiyor

(Veysel, 2018: 166)

TZ.156. Uyumak-Aya gitmek

Bırak sar'öküzü varsın yayılsın
Set çekme gözlere herkes ayılsın

(Veysel, 2018: 166)

TZ.157. Göze set çekmek-Ayırmak

İdrak eyle hidrojeni atomu
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

(Veysel, 2018: 166)

TZ.158. İdrak etmek-Gaflet

Yumma gözlerini dünyaya bir bak
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

(Veysel, 2018: 167)

TZ.159. Göz yummamak-Dünyaya bakmak

Veysel ne durursun herkes gidiyor
Zaman uymaz sen zamana uy diyor
Fen çok büyük kerameti yutuyor
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

(Veysel, 2018: 167)

TZ.160. Veysel'in durması-Herkesin gitmesi

TZ.161. Fen-Keramet

Sinesini hedef etti düşmana
Ölmüşken vatanı getirdi cana

(Veysel, 2018: 168)

TZ.162. Ölmüş-Cana getirmek

Fakir fukarayı boyadı kana
Öyle şeyhler çoktur külhanımızdan

(Veysel, 2018: 168)

TZ.163. Şeyh-Külhan

Yanında binlerce kurbanlık ile
Süpürdü düşmanı bastı dayağı

(Veysel, 2018: 171)

TZ.164. Kurbanlık-Düşman

Zannetme ağlayan gülmez
Aslan yatağı boş kalmaz

(Veysel, 2018: 174)

TZ.165. Ağlamak-Gülmek

Uzatma Veysel bu sözü
Dayanmaz herkesin özü
Koruyalım yurdumuzu
Dost değil düşman ağladı

(Veysel, 2018: 174)

TZ.166. **Dost-Düşman**

Cumhuryete karar verildi burda
Bulanık fikirler duruldu burda
(Veysel, 2018: 175)

TZ.167. **Bulanık-Durulmak**

Gâhi uslu gâhi deli
Çirkinleri neylemeli
Bulsam bir Gürcü güzeli
Sarsam amma sarsam amma
(Veysel, 2018: 181)

TZ.168. **Uslu-Deli;**

TZ.169. **Çirkin-Gürcü güzeli**

Hayali kafamda hükümler süren
Görmez gözlerime görün İstanbul
(Veysel, 2018: 182)

TZ.170. **Benim idi-Kaçıyor, saklanıyor**

Okuldadır cümle varlık
Hiçbir türlü çekmen darlık
(Veysel, 2018: 189)

TZ.171. **Cümle varlık-Darlık**

Öğlen sonu kara haber yayıldı
İnsanlar ağladı hayvanlar güldü
(Veysel, 2018: 198)

TZ.172. **İnsanların ağlaması-Hayvanların gülmesi**

Aslında yok imiş asla Türk kanı
Haydi Türk diyelim kimeydi kini
Adilerden adi yurdun düşmanı
(Veysel, 2018: 198)

TZ.173. **Türk kanı-Adi**

Çok söylerim hırsım inmez
Yağ bal yenir balta yenmez
(Veysel, 2018: 200)

TZ.174. **Yağ-Balta**

Aman kardeş çok üşüdüm

Sen köşede ben dışarda

(Veysel, 2018: 202)

TZ.175. Köşe-Dış

Sen tutmuşsun mevkileri

Sen köşede ben dışarda

(Veysel, 2018: 202)

TZ.176. Mevki, köşe-Dış

Güzel güzel balolarda

Ben gezerim çalılarda

(Veysel, 2018: 203)

TZ.177. Balo-Çalı

Veysel söyler bir nefestir

Gâh içerde gâh dışarda

(Veysel, 2018: 203)

TZ.178. İç-Dış

Ağlayanı gülenleri

Gözyaşların silenleri

(Veysel, 2018: 204)

TZ.179. Ağlayan-Gülen

Sulh sever milletiz cihanda hürüz

Görürüz her şeyi zannetmen körüz

Kafamız kızarsa vurur kırarız

Her şeyin bir anda hurt olur gider

(Veysel, 2018: 205)

TZ.180. Sulh sevmek-Vurmak, kırmak

İnsanlık kahretmiş sizden kaçıyor

Nefret kapıları size açıyor

Vicdan sizden çok uzaktan uçuyor

Zulüm var adalet nerd'olur gider

(Veysel, 2018: 206)

TZ.181. İnsanlık, vicdan-Nefret;

TZ.182. Zulüm-Adalet

Allah birdir inanmışız Allaha

İki diyen o dergâhtan kovulur

(Veysel, 2018: 207)

TZ.183. Allah bir diyen-İki diyen

Şükür **amentüye** etmişiz iman
Kalbime yaraşmaz ***şirk ile güman***

(Veysel, 2018: 207)

TZ.184. Amentü-Şirk, güman

Yürü ileriye bakma geriye
Nasıl işler bakmaz mısın arıya

(Veysel, 2018: 207)

TZ.185. İleri-Geri

Parça parça olsun paramı çalan
Kimi gerçek dedi kimisi yalan

(Veysel, 2018: 209)

TZ.186. Gerçek-Yalan

Cefanın safanın farkı yok bence
Eğer düşünürsek inceden ince
Her ikisi son haddine varınca
Dümdüz olur eniş yokuş dereler

(Veysel, 2018: 211)

TZ.187. Cefa-Sefa; Dümdüz-İniş, yokuş

Mihneti dünyaya tahammül gerek
Gâhi ağlayarak gâhi gülerek
Geçti günüm gözyaşlarım silerek
Veysel arar dertlerine çareler

(Veysel, 2018: 211)

TZ.188. Ağlamak-Gülmek

Sana yalvarıyor Veysel biçare
Yine senden olur her derde çare
Bir arzuhal sundum gani Hünkare
Keremin ihsanın bol Hacı Bektaş

(Veysel, 2018: 212)

TZ.189. Veysel biçare-Keremi bol Hacı Bektaş

Kimi köylü kızı kimisi hanım
Ta ezel tarihte kayıtlı Anam

(Veysel, 2018: 213)

TZ.190. Köylü kızı- Hanım

Kanaatla tamah durmaz sürtüşür
Tamah bilmem kimden almış öğüdü

(Veysel, 2018: 215)

TZ.191. Kanaat-Tamah

Sehavet tamaha vurunca yıktı
Hırs meydana bir velvele bıraktı
Sabır hırsın duluğuna bir çaktı
Kin ve kibir ele aldı ağıdı

(Veysel, 2018: 215)

TZ.192. Sahavet-Tamah;

TZ.193. Sabır-Hırs

Baktım ki yalan geldi dikildi
Gerçek geldi yalan kaçtı sıkıldı

(Veysel, 2018: 215)

TZ.194. Yalan-Gerçek

Yalanı görünce bereket kaçtı
Vicdan ile yalan bir kavralaştı
Vicdan yalanları çiğnedi geçti
Her ana doğurmaz böyle yiğidi

(Veysel, 2018: 215)

TZ.195. Yalan-Bereket;

TZ.196. Vicdan-Yalan

Verilen kıymete layık değilim
Bir aciz kimseyim ayık değilim

(Veysel, 2018: 219)

TZ.197. Layık olmak- Aciz olmak

Seçemez bunları Veysel acemi
Nasıl verem usta diye poz bana

(Veysel, 2018: 219)

TZ.198. Acemi-Usta

Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece

(Veysel, 2018: 223)

TZ.199. Gündüz-Gece

Uykuda dahi yürüyom
Kalmaya sebep arıyom
Gidenleri hep görüyom
Gidiyorum gündüz gece

(Veysel, 2018: 223)

TZ.200. Yürümek-Kalmaya sebep aramak

Gâh ağlaya gâhi güle
Yetişmek için menzile

(Veysel, 2018: 223)

TZ.201. Ağlamak-Gülmek

Ele geniş bana dünya dar oldu
Tahammülsüz gönlüm bikarar oldu

(Veysel, 2018: 225)

TZ.202. Dar-Geniş

Veysel der dünyaya ben niye geldim
Her zaman ağladım ne zaman güldüm

(Veysel, 2018: 225)

TZ.203. Ağlamak-Gülmek

Altı çocuk velisiyim
Bir güzel delisiyim

(Veysel, 2018: 226)

TZ.204. Veli-Deli

Herkes destini doldurdu çıktı
Bana da bir damla su vermediler

(Veysel, 2018: 227)

TZ.205. Testi doldurmak-Bir damla su vermemek

Yıllarca aradım kendi kendimi
Hiçbir türlü bulamadım ben beni

(Veysel, 2018: 229)

TZ.206. Yıllarca aramak-Hiçbir türlü bulamamak

Varlığım yokluğum bir Veysel adım
Gök kubbede kalacaktır ses kadim

(Veysel, 2018: 229)

TZ.207. Yokluk-Kadim kalmak

Bir küçük dünyam var içimde benim
Mihnetim ziynetim bana kafidir
Görenler dar görür geniştir bana
Sohbetim ülfetim bana kafidir

(Veysel, 2018: 230)

TZ.208. Mihnet-Ziynet;

TZ.209. Dar-Geniş

Dünya geniş olsun ister dar olsun
Yeter ki kalbimde iman var olsun

(Veysel, 2018: 230)

TZ.210. Geniş-Dar

Ne hastayım ne ölüyüm ne sağım
Bir gün dirilenler bir gün ölecek

(Veysel, 2018: 231)

TZ.211. Ölü-Sağ;

TZ.212. Dirilmek-Ölmek

Dolu bardak gibi boşaldım doldum
Sarı çiçek gibi açıldım soldum

(Veysel, 2018: 231)

TZ.213. Boşalmak-Dolmak;

TZ.214. Açılmak-Solmak

Derya bende ben deryada birleştik
Ayrılmaya imkân yoktur yerleştik

(Veysel, 2018: 231)

TZ.215. Birleşmek-Ayrılmak

Aleme yar olsam yar bana küser
Yârim bir tanedir yadı neyleyim

(Veysel, 2018: 234)

TZ.216. Aleme yar olmak-Yârin küsmesi

Ben gidersem sazım sen kal dünyada
Gizli sırlarımı aşikâr etme
Lal olsun dillerin söyleme ya da

Garip bülbül gibi ahu zar etme

(Veysel, 2018: 235)

TZ.217. Gitmek-Kalmak;

TZ.218. Gizli-Aşikâr

TZ.219. Lal olmak-Ahu zar etmek

Hangi kuştan aldın sen bu avazı
Söyle doğrusunu gel inkâr etme

(Veysel, 2018: 235)

TZ.220. Söylemek-İnkâr etmemek

Benim her derdime ortak sen oldun
Ağlarsam ağladın gülersem güldün

(Veysel, 2018: 235)

TZ.221. Ağlamak-Gülmek

Son nefeste olsa kişi
Gine onda umut yaşar

(Veysel, 2018: 236)

TZ.222. Son nefes-Umut

Teneşire çıkanaca
Gine onda umut yaşar

(Veysel, 2018: 236)

TZ.223. Teneşir-Umut

Ne karaya ne denize
Gelmez yola gidiyorum

(Veysel, 2018: 237)

TZ.224. Deniz-Kara

Ne şehire ne de köye
Ne yıldıza ne de aya

(Veysel, 2018: 237)

TZ.225. Şehir-Köy;

TZ.226. Yıldız-Ay

Şekavet yok, **adalet** var bu yolda

(Kaya, 2004: 100)

TZ.227. Şekavet-Adalet

Selamet yok, **felaket** var bu yolda

(Kaya, 2004: 100)

TZ.228. Selamet-Felaket

Veysel **söyler** ama **duyulmaz** sesi
Doğru diyene diyorlar asi
Böyle değildi şu demokrasi
"**Tahkikat**" yok, **hürriyet** var bu yolda

(Kaya, 2004: 100)

TZ.229. Söylemek-Duyulmamak

TZ.230. Tahkikat-Hürriyet

Kimi **lehte** söyler kimi **aleyhte**

(Kaya, 2004: 133)

TZ.231. Lehte söylemek- Aleyhte söylemek

Açıkgözüz derler **körü** kalmadı

(Kaya, 2004: 137)

TZ.232. Açıkgöz-Körü

Ağlasam ağlanmaz **gülsem** gülünmez
Yusam temizlenmez silsem silinmez

TZ.233. Ağlamak-Gülsem

Her yerde konuşup **lehte aleyhte**
Kimisi sahtekâr kimi sahte

(Kaya, 2004: 139)

TZ.234. Lehte konuşmak-Aleyhte konuşmak

Derdim türlü türlü yoktur ilacım,
Hiçbir türlü bulamadım **dermanı**

(Kaya, 2004: 145)

TZ.235. Dert-Derman

Neşeli görür, kan ağlar özüm
Kış misali geçti **baharım** yazım

(Kaya, 2004: 145)

TZ.236. Neşe-Kan ağlamak

Az yaşar çok yaşar sonu virandır
Bir gün göçüm çeker ömür kervanı

(Kaya, 2004: 145)

TZ.237. Az yaşamak- Çok yaşamak

Sözüm **gerçek** değil **yalan**

Gerçeklerdir baki kalan

(Kaya, 2004: 205)

TZ.238. Gerçek-Yalan

Kini kibiri kapattım

Vicdanımdı ben değilim

(Kaya, 2004: 205)

TZ.239. Kin, kibir-Vicdan

Bir gün ayrılmaya **sabrım yok iken**

Yılda bir **selama kanaat ettim**

(Kaya, 2004: 212)

TZ.240. Sabrım olmaması-Selama kanaat etmek

Veysel **kocadım**, **genceldim**.

Bu Dünya' ya yeni geldim.

(Kaya, 2004: 293)

TZ.241. Kocadım-Genceldim

3.17. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ

Üçüncü bölümde incelenen söz sanatlarına ilişkin sayısal veriler 3 adet grafik hâlinde özetlenmiştir:

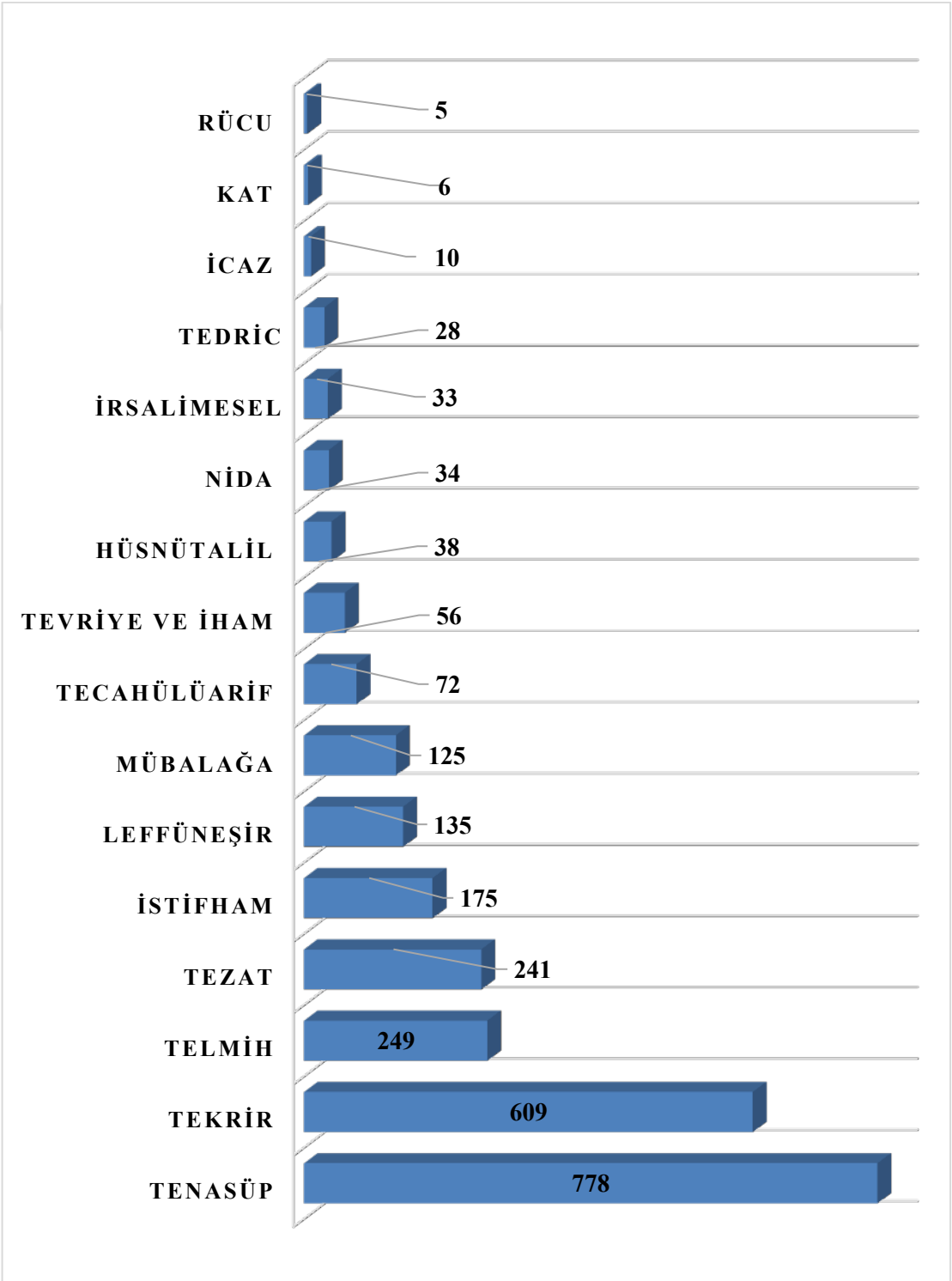

Grafik 5: Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Manaya Bağlı Söz Sanatlarının Kullanım Adetleri

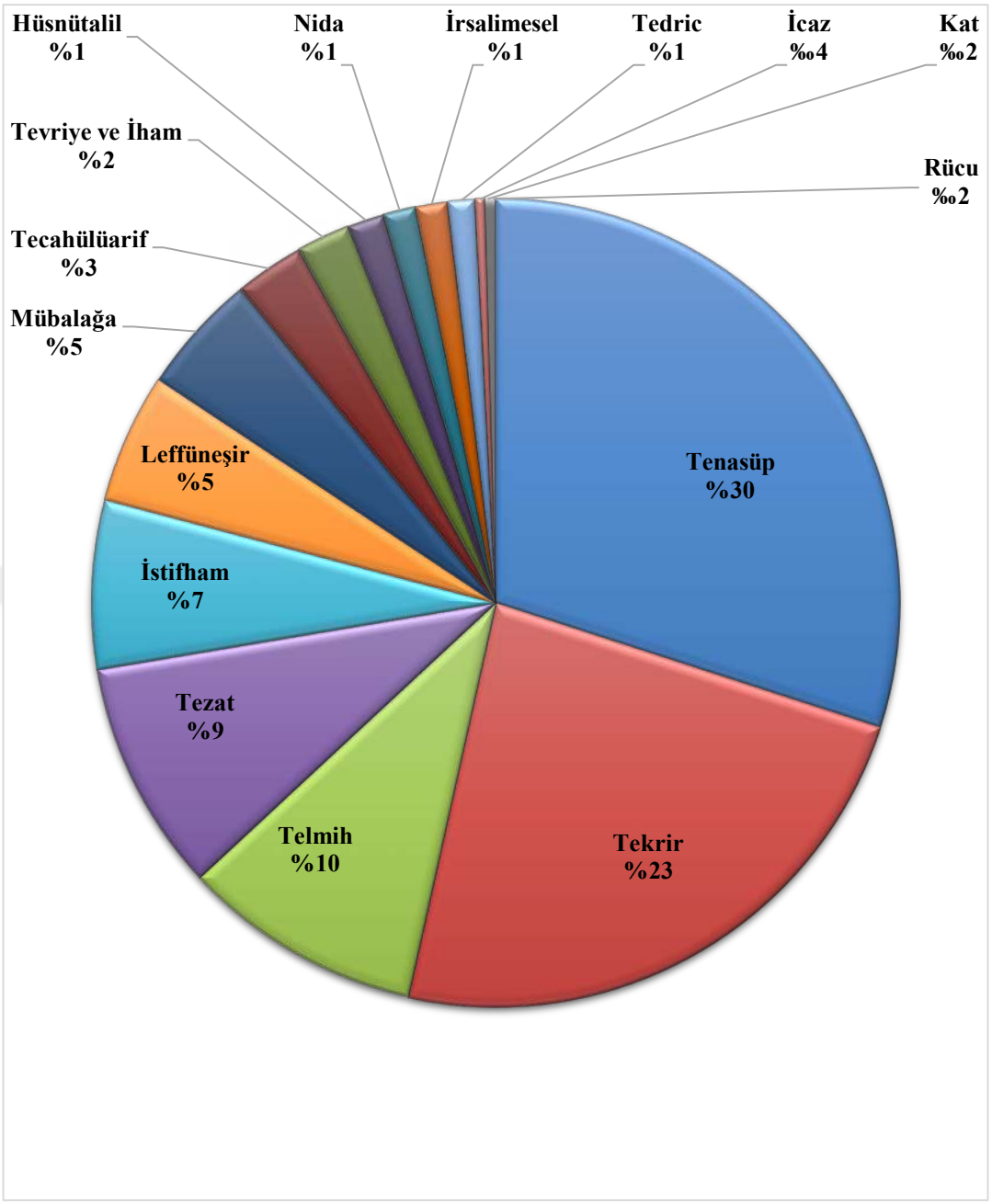

Grafik 6: Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Manaya Bağlı Söz Sanatlarının Kendi İçindeki Oransal Dağılımı

Âşık Veysel şiirlerindeki manaya bağlı söz sanatlarının tespit edilmeye çalışıldığı üçüncü bölümde -çoktan aza doğru- 778 adet tenasüp, 609 adet tekrir, 241adet tezat, 249 adet telmih, 175 istifham, 135 leffüneşir, 125 mübalağa, 72 tecahülüarif, 56 adet tevriye-iham, 38 adet hüsnütalil, 34 adet nida, 33 adet irsalimesel, 28 adet tedric, 10 adet icaz, 6 adet kat, 5 adet rücû sanatı olmak üzere, toplamda 2594 adet mecaza bağlı söz sanatı kullanımı belirlenmiştir **(Grafik 5)**. Bu 16 çeşit söz

sanatında; tenasüp ve tekrir sanatlarının %53'lük oranla manaya bağlı söz sanatları içinde baskın durumda olduğu anlaşılmıştır **(Grafik 6**). Tezat, telmih, istifham; leffüneşir, mübalağa; sanatlarının %5 ile %10 arasında seyreden bir oransal dağılım sergilediği anlaşılmıştır.

İstifham ve tecahülüarif sanatları 247 adetle, manaya bağlı söz sanatlarının yaklaşık %10'unu oluşturmaktadır. Bu kullanımlar âşığın duygu ve düşüncelerini pekiştirmeyi önemsediğini, 38 adet hüsnütalil kullanımı da âşığın zihni arayışlar içinde bulunan açık bir muhayyileye sahip olduğunu işaret etmektedir.

Şiirde düşünsel derinliğin işareti sayılabilecek telmih, irsalimesel, icaz sanatları 292 kez kullanılmıştır Âşık Veysel telmihlerinden 51 tanesi Kur'ân-ı Kerim ayeti, 1 tanesi de hadisi şerif telmihi şeklindedir. Adeta iktibas mesabesinde olan bu kullanımların ana eksenini vahdet, yaratılış, nefis ve ölüm konuları oluşturmaktadır. Emlek yöresi Alevi kültür havzasında yetişmiş olan Veysel'in ayet ve hadis telmihlerine bakıldığında toplumsal zeminin genel kabullerini önceleldiği müşahede edilmektedir. Ayrıca Veysel'in telmihlerinde Hz. Âdem'den Platon'a, İstanbul'un Fethi'nden Ay'a yapılan seyahatlere değin uzanan geniş bir yelpaze dikkat çekmektedir. Buradan hareketle, halkevleri, köy enstitüleri ve çıktığı yurt içi seyahatlerinde tanışıp görüştüğü edip ve aydınların Veysel'de yeni ufuklar açtığı anlaşılmaktadır.

%30'luk tenasüp ve %9'luk tezat sanatı kullanımlarına bakıldığında Veysel'in zıtlıktan ziyade uyumu tercih ettiği anlaşılmaktadır. 34 adetlik nida kullanımı, âşığın duygularını anlık bir coşkuya, aşırı heyecana dönüştürme çabası içinde olmadığını göstermektedir. Bu durumu Âşık Veysel'in dingin bir ruhi yapıya sahip olduğunun emaresi olarak kabul etmek mümkündür. Söz konusu ruhi dinginlikte Veysel'in aldığı manevi eğitimin de önemli tesiri olduğu düşünülebilir.

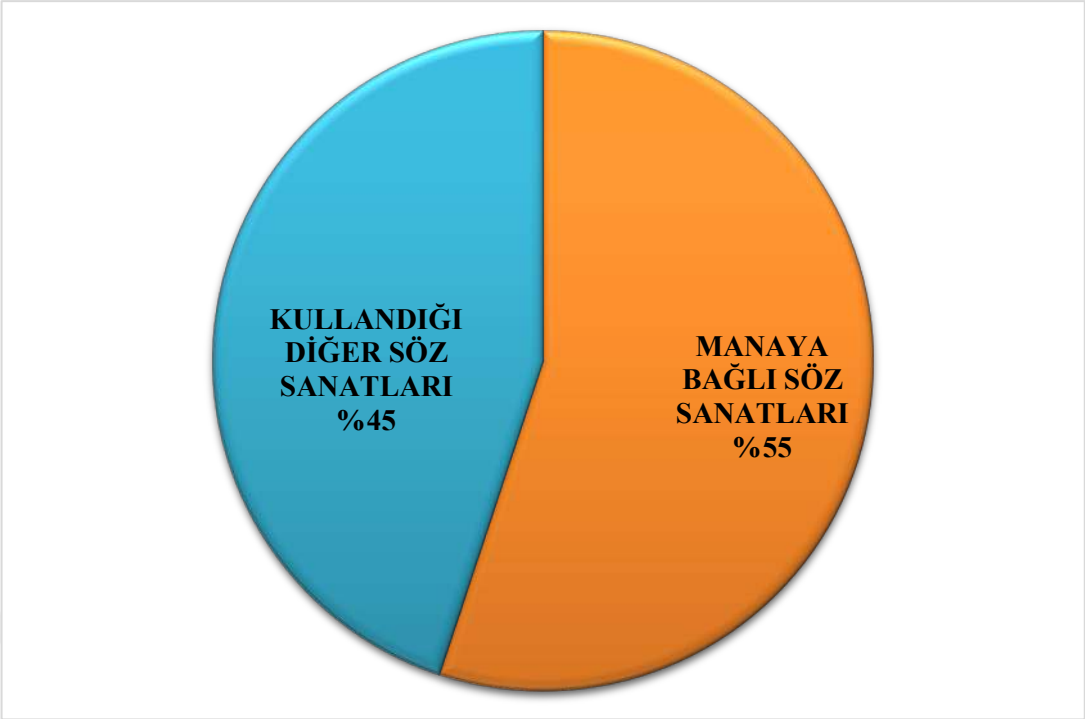

Grafik 7: Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Manaya Bağlı Söz Sanatlarının Diğer Söz Sanatı Kullanımlarına Oranı

Âşık Veysel'in şiirlerinde yer verilmiş tüm söz sanatları içinde manaya bağlı söz sanatlarının %55'lık bir orana sahip olduğu belirlenmiştir (Grafik 7).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÂŞIK VEYSEL ŞİİRİNDE LAFZA BAĞLI SÖZ SANATLARI

Lafza ya da söze bağlı söz sanatları olarak isimlendirilen söz sanatları, kelimenin anlamı dikkate alınmadan; kelimenin yapısına, söylenişine yahut yazılışına dayanan sanatlardır (Dilçin, 1995: 467). Lafza bağlı söz sanatları bölümünde, Âşık Veysel şiirlerinde çalışma kapsamında tespit edilebilen akis, aliterasyon-asonans, cinas, iade ve iştikak sanatı kullanımları gösterilmiştir.

4.1. AKİS

Bu çalışma kapsamında Âşık Veysel şiirlerinde 19 adet akis sanatı kullanımı tespit edilmiştir. Bu örneklerde aksin ilk kısımları kalın puntolu olarak, aksin ikinci kısımları kalın puntolu ve eğik olarak belirginleştirilip gösterilmiş ve "AK" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. İlgili örnekler şöyledir:

AK.1.

Diyen bilmez *bilen demez* bir ferde

(Veysel, 2018: 25)

AK.2.

Delisin gönül *delisin*

Deli Gönül Ne Gezersin

(Veysel, 2018: 55)

AK.3.

Gül dikende biter *diken gül olmaz*

(Veysel, 2018: 61)

AK.4.

Varıdı gönlüm *varıdı*

(Veysel, 2018: 97)

AK.5.

Eridi gönlüm *eridi*

(Veysel, 2018: 97)

AK.6.

Sürüdü gönlüm *sürüdü*

(Veysel, 2018: 97)

AK.7.

Zarıdı gönlüm *zarıdı*

(Veysel, 2018: 97)

AK.8.

Durudu gönlüm *durudu*

(Veysel, 2018: 97)

AK.9.

Yandı Veysel *canım yandı*

(Veysel, 2018: 97)

AK.10.

Farıdı gönlüm *farıdı*

(Veysel, 2018: 97)

AK.11.

Veysel yardan *yar Veysel'den* seçilmez

(Veysel, 2018: 117)

AK.12.

Ne el bize *ne biz ele* karışak

(Veysel, 2018: 120)

AK.13.

Helal olsun hakkım var ise size

Hakkınızı helal edin siz bize

(Veysel, 2018: 125)

AK.14.

Allah kula yakın *kul da Allah'a*

(Veysel, 2018: 128)

AK.15.

Çatal yürek gerek **buna dayana *derde dayana***

(Veysel, 2018: 195)

AK.16.

Baltay'aldın sapın nittin

Nittin baltayı baltayı

(Veysel, 2018: 200)

AK.17.

Mes çarıktır *çarık mestir*

(Veysel, 2018: 202)

AK.18.

Derya bende *ben deryada* birleştik

(Veysel, 2018: 231)

AK.19.

Nenni Tecer Mehmet **nenni**

(Kaya, 2004: 164)

4.2. ALİTERASYON ve ASONANS

Çalışmada Âşık Veysel'in şiirlerinden 44 adet aliterasyon ve asonans sanatı kullanımı gösterilmiştir. Söz konusu sanatlarını sayısal olarak kesin bir şekilde te imkânı makul olmadığından nesnel mantığa en uygun düşebilecek 44 adet etkili kullanım ön plana alınarak ilgili başlık altında verilme yoluna gidilmiştir. Sıralanan örneklerde tekrar edilen sesler dörtlük içinde kalın puntolu biçimde belirtilip dörtlük altlarında AL/AS kısaltmasıyla numaralandırılarak sanatı oluşturan bu seslerin kullanım adetleri gösterilmiştir. İlgili örnekler şöyledir:

Ben ne idim nasıl oldum
Gâhi doldum gâh boşaldım
Yandım yakıldım kül oldum
Senin yolunda yolunda

(Veysel, 2018: 21)

AL/AS.1. (L:9; O:6)

Sana uzanan el oldum
Gâhi uslu gah del'oldum
Naçizane Veysel oldum
Senin yolunda yolunda

(Veysel, 2018: 21)

AL/AS.2. (L:9; U:8; N:9)

Evli misin ergen misin
Eşin yoktur bir sen misin
Çarkı sema nur sen misin
Bu balkıyan nur da senin

(Veysel, 2018: 22)

AL/AS.3. (İ:12; E:8)

Kilisede despot keşiş
İs'Allahın oğlu demiş

Mer**y**em Ana n**ey**in **i**m**i**ş

Bu **i**ş**i**n var b**i**r d**e** s**e**n**i**n

(Veysel, 2018: 22)

AL/AS.4. (İ:12; E:10)

Her millete birer yüzde**n** görü**n**dü**n**

K**e**nd**i**ni sakladı**n** sardı**n** sarı**n**dı**n**

Bu dü**n**yayı se**n** yarattı**n** giri**n**di**n**

Her **n**es**n**ede gösterirsi**n** **n**akşı**n**ı

(Veysel, 2018: 26)

AL/AS.5. (N:18)

Dü**n**yada tüke**nm**ez **m**urat var i**m**iş

Ne ala**n**ı gördü**m** **n**e **m**urat gördü**m**

Meşakkati**n** adı**n** **m**urat koy**m**uşlar

Dü**n**yada **n**e lezzet **n**e bir tad gördü**m**

(Veysel, 2018: 34)

AL/AS.6. (M:10; N:10)

Ölü**m** v**a**r d**ü**ny**a**d**a** yok imiş mur**a**t

G**ü**n be g**ü**n **a**rtıyor t**ü**rl**ü** meş**a**kk**a**t

K**a**lm**a**mış d**ü**ny**a**d**a** ehli k**a**n**aa**t

İns**a**nl**a**r içinde çok fes**a**t gördü**m**

(Veysel, 2018: 34)

AL/AS.7. (A:17; Ü:8)

Bir **d**er**d** eh**l**i bu**l**sam **d**er**d**im söy**l**esem

İy'o**l**maz **d**er**dl**erim ha**l**im n'o**l**acak

Hekim**l**er **d**er**d**ime **d**erman bu**l**amaz

Bir **d**eği**l** beş **d**eği**l** **d**er**d** kucak kucak

(Veysel, 2018: 35)

AL/AS.8. (D:13; L:11)

Derdimi söyl**e**s**e**m **der**in **dere**y**e**

Dol**dur**u**r** **dere**yi **d**üz olu**r** gi**der**

I**r**akipl**er** sı**r**a **d**ağla**r** a**r**a**d**a

Ko**r**ka**r**ım ya**r** b**en**d**en** yoz olu**r** gi**der**

(Veysel, 2018: 38)

AL/AS.9. (R:18; E:14; D:13)

Herkes sevdiğine çekmiş bir perde
Benim yârim açık saçık her yerde
Hayali kalbimde sevdası serde
Mart nisan misali bir an görünür
(Veysel, 2018: 40)

AL/AS.10. (E:15; İ:12)

Anlatamam *d*er*d*imi *d*ertsiz insana
*D*er*d* çekmeyen *d*ert kıymetin bilemez
*D*er*d*im bana *d*erman imiş bilme*d*im
Hiçbir zaman gül *d*ikensiz olamaz
(Veysel, 2018: 42)

AL/AS.11. (İ:15; A:13; E:13; D:11)

Kahretse ne kadar lütfu o kadar
Tahammülüm yoktur cevre bu kadar
Kırk üç yıl çekmişim sonu ne kadar
Uzak mı yakın mı görsem düşümde
(Veysel, 2018: 45)

AL/AS.12. (A:13; K:11; M:8)

Tecellim tersine çalmış kalemi
Önünden gülmeyen sonra güler mi
Veysel benim çekeceğim çile mi
Gitmez ölüm ecel bekler başımda
(Veysel, 2018: 45)

AL/AS.13. (E:21; L:10; İ:9)

Hani o gençlikte çağlayan gönül
Gâhi gülüp gâhi ağlayan gönül
Güzeller köşkünde yaylayan gönül
Gönül yaşar amma ümitler öldü
(Veysel, 2018: 48)

AL/AS.14. (A:16; L:13; N:10; G:9)

Gönül der Veysel'e ey ahmak kişi
Bensiz yürümüyor dünyanın işi
Bütün dünya benden alır cümbüşü
Bensiz damarlarda oynamaz kanın

(Veysel, 2018: 49)

AL/AS.15. (A:12; N:12; Ü:11)

K**a**r**n**ı**n**ı doyurm**a**z t**a**vl**a** domi**n**e

Ç**a**r**e** düşü**n** b**a**k d**e**rdi**n**i**n** **e**m'i**n**e

B**a**km**a** h**e**s**a**bı**n**a boş ver c**e**mi**n**e

Ne d**e**rdi**n**e derm**a**n **n**e il**a**ç olur

(Veysel, 2018: 65)

AL/AS.16. (N:13; A:12; E:11)

B**a**şımd**a**n geçeni bir bir **a**nl**a**ttım

Ne y**a**nlış söyledim ne y**a**l**a**n k**a**ttım

Veysel der **a**l**a**n**a** mücevher s**a**ttım

Al**a**n **a**lır **a**lm**a**y**a**n**a** **a**c'olur

(Veysel, 2018: 65)

AL/AS.17. (A:20)

G**a**liba dü**n**ya**n**ı**n** so**n**u**n**a ka**l**dık

G**e**li**n** b**e**l**l**i d**e**ğ**i**l kız b**e**l**l**i d**e**ğ**i**l

Ne **n**asihat duyduk **n**e öğüt a**l**dık

Sohb**e**t b**e**l**l**i d**e**ğ**i**l söz b**e**l**l**i d**e**ğ**i**l

(Veysel, 2018: 79)

AL/AS.18. (L:16; E:12; N:9)

Kim o**k**urdu **k**im yazardı

Bu düğümü **k**im çözerdi

Koyun **k**urt ile gezerdi

Fi**k**ir başka baş**k**'olmasa

(Veysel, 2018: 82)

AL/AS.19. (K:9)

Ben o yâre o**l**sam kö**l**e

Sevdası var **b**aşa **b**e**l**a

İsyan ettim **b**i**l**e **b**i**l**e

Kusurumu **b**i**l**emedim

(Veysel, 2018: 89)

AL/AS.20. (B:6 L:6)

B**e**n b***i***r c**e**s**e**t s**e**n b***i***r ca**n**sı**n**

Hem d***i**n**i***ms***i**n** h**e**m ***i***ma**n**sı**n**

Ba**n**a b**end**en yakı**n** s**ens*i*n**

Dost yolu**n**da ölem**ed*i*m**

(Veysel, 2018: 89)

AL/AS.21. (N:15; E:10; İ:8)

S**i**yah tene yeş**i**l donlar g**i**yers**i**n

Mevs**i**mler **i**ç**i**nde baharsın yâr**i**m

Türlü türlü **i**renkler**i** sayarsın

M**i**sk ü amber g**i**b**i** kokarsın yâr**i**m

(Veysel, 2018: 92)

AL/AS.22. (İ:14)

D**a**ğl**a**r**a** t**a**şl**a**r**a** ***s***üs*** v**e**r**en** ***sens*i**n**

Kurtl**a**r**a** kuşl**a**r**a** hi***s*** v**e**r**en** ***sens*i**n**

S*e**herde** bülbüle ***ses v**e**r**en** ***sens*i**n**

Yıldız m**e**ht**a**p l**e**ylü **ne**har***s*ı**n** y**â**rim

(Veysel, 2018: 92)

AL/AS.23. (E:17; A:13; S:13; N:11)

Sen**i** sev**me**m u**m**u**m** g**i**b**i**

Sevg**i**n ayrı zulu**m** g**i**b**i**

Ateşlen**miş** b**i**r **m**u**m** g**i**b**i**

Er**i**d**i** gönlü**m** er**i**d**i**

(Veysel, 2018: 97)

AL/AS.24. (İ:14; M:9)

As*ıl** â**şık*l*ar**ın** **ar**zu cem**a*l*di**r**

Ârif***l*e**r** bi***l*i**r**le**r** eh***l***i kem**a*l*di**r**

Âşık*l*ar biz***l*e**re yüz y**ıll**ık yo***l***du**r**

Koşs**a**k d**a** peşinden hemen **âşık*l*ar**

(Veysel, 2018: 101)

AL/AS.25. (A:13; L:13; R:11; I:7)

Ayrı***l***ık gün***l*e**ri** ge***l*di** **d**ayand**ı**

Eğ***l*en**ip** bura**d**a ka***l***an e***l***ve**d**a

Er**idi** cese**di**m yüreğ**i**m yand**ı**

S**i**nem **d**e***l*i**k** **d**e***l*i**k** **d**e***l***en e***l***ve**d**a

(Veysel, 2018: 113)

AL/AS.26. (D:12; L:10; İ:10)

Ah çektikçe erir gider
Yüreğimin yağı benim
Seni görsem durur gider
Dillerimin bağı benim
(Veysel, 2018: 118)

AL/AS.27. (İ:12; E:11; R:9)

Helal olsun hakkım var ise size
Hakkınızı helal edin siz bize
Sağ olursak yine gelir yüz yüze
Siz sağ olun biz selamet gidelim
(Veysel, 2018: 125)

AL/AS.28. (L:10; S:9; Z:8)

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sâdık yârim kara topraktır
Beyhude dolandım boşa yoruldum
Benim sâdık yârim kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

AL/AS.29. (D:10; O:7)

Koyun verdi kuzu verdi süt verdi
Yemek verdi ekmek verdi et verdi
Kazma ile döğmeyince kıt verdi
Benim sadık yârim kara topraktır.
(Veysel, 2018: 128)

AL/AS.30. (E:15; İ:11; K:10; R:10)

Âdem'den bu deme neslim getirdi
Bana türlü türlü meyva yetirdi
Her gün beni tepesinde götürdü
Benim sadık yârim kara topraktır
(Veysel, 2018: 128)

AL/AS.31. (E:14; A:9; Ü:7)

Karnın yardım kazmayınan belinen
Yüzün yırttım tırnağınan elinen
Yine beni karşıladı gülünen

Be**n**im s**a**d**ı**k y**â**rim k**a**r**a** topra**k**t**ı**r

(Veysel, 2018: 128)

AL/AS.32. (N:17; A:14; I:11)

H**ak*i*k**a**t **a**r**a**rs**a**n **a**ç**ı**k b***i***r no**k**t**a**

All**a**h **k**ul**a** y**ak**ın **k**ul d**a** **A**ll**a**h'**a**

H**akk**'ın h**a**z***i***nes***i*** g***i***zl***i*** topr**ak**t**a**

Ben***i***m s**a**d**ı**k y**â**r***i***m **ka**r**a** topra**k**tır

(Veysel, 2018: 128)

AL/AS.33. (A:24; K:13; İ:8)

Z**a**r**a** da**ğ*l*a**rı**nd**a**n top***l*a**şın** ge***l*i**n**

Siv**a**s'**ın** ke**n**ar**ın** do***l*a**şın** ge***l*i**n**

Y**ı*l***dız ırma**ğ**ına** u***l*a**şın** ge***l*i**n**

Göksu'yu ber**a**ber **a*l*** K**ızı*l*ı**rma**k

(Veysel, 2018: 133)

AL/AS.34. (A:15; I:13; N:12; L:10)

Kı**zıld**ağ'**d**an **d**oğru **ç**ı**k**ıp gelişin

Kayseri'**d**e **K**arasu'ya **k**ar**ı**şın

Cah**dı**n nedir yola **d**evam çalı**şı**n

Delice **ı**rmağ**ı**n bul **K**ı**zılı**rma**k**

(Veysel, 2018: 134)

AL/AS.35. (I:13; K:7; D:7)

Çeş**i**t **ç**eş**i**t **ç**i**ç**ek takmı**ş** dö**ş**üne

Çekilir gö**ç**leri pe**ş**i pe**ş**ine

Çıkabilsem **ş**u yaylanın ba**ş**ına

Kuzulu kurbanlı **ş**i**ş**eli dağlar

(Veysel, 2018: 145)

AL/AS.36. (Ş:10; Ç:7)

Bu **d**ünya**d**a **i**k**i** şey**d**en tac**i**z**i**m

B**i**r**i** sel**di**r b**i**r**i**n **d**emem az**i**z**i**m

Doğrusun söylersem **d**okunur sözüm

İnsanı öl**d**ürür **di**rlik**s**iz avrat

(Veysel, 2018: 149)

AL/AS.37. (İ:14; D:9)

Tırtı**l** ge**l**di t**e**v**e**k**l**eri ta**l**adı

S**el** g**el**di d**e el**e**k el**e**k **el**edi

Hası**l**atı çamur**l**ara b**el**e**d**i

Em**ekl**erim zay'**ey**l**e**di s**el** b**e**nim

(Veysel, 2018: 150)

AL/AS.38. (E:22; L:15)

Türklerdir bizim a**t**am***ı***z

Halis **Tü**rk'**ü**z kan***ı*** **t**emiz

Şark***ı*** gazeldir ha**t**am***ı***z

Türk'**ü**z **tü**rk**ü** ç***ı***ğ***ı***r***ı***z

(Veysel, 2018: 166)

AL/AS.39. (I:8; T:7; Ü:7;)

Çeki***l***di s**a**nc**a**k***l***a**r** d**a**y**a**nmaz c**a**n***l***a**r**

Şarkt**a**n g**a**rb**a** gitti Türk'teki şa**n*****l*****a**r**

O k**a**d**a**r paşa***l***a**r** o z**a**bitan***l***a**r**

Ayrı***l***madı **a**s***l***a** s**a**ğ y**a**nımızd**a**n

(Veysel, 2018: 168)

AL/AS.40. (A:29; L:8)

Ku***r***t**a***r***dı**k** vat**a**nı bu belala***r***dan

Ti***r***en ha**tt**ı **k**üşa**t** e**tt**i**k** he***r*** ye***r***den

Te***rr***a**kk**'e**tt**i me**kt**ebimiz hep bi***r***den

Teşe**kk**ü***r*** **k**azandı**k** müş***r***anımızdan

(Veysel, 2018: 168)

AL/AS.41. (T:13; K:11; R:11)

Hor**a**s**a**nd**a**n **a**y**a**k b**a**stın ***u***r***u***m**a**

M***u*****c**izeler ş**a**h**i**t old***u*** p**i**r**i**me

B**a**k ş***u*** v**a**z**i**yete bak ş***u*** d***u***r***u***m**a**

Eş**i**n yok c**i**h**a**nd**a** b**i**r Hacı Bekt**a**ş

(Veysel, 2018: 212)

AL/AS.42. (A:14; U:8; İ:8)

Ge**ç**ti **g**üz**elliğ**in ç**ağ**ı

Gölköy'**e** kurdum ot**ağ**ı

Güz **g**eldi döktü yapra**ğ**ı

Dalım b**e**ni b**eğ**enm**e**di

(Veysel, 2018: 226)

AL/AS.43. (E:8; Ğ:6; G:4)

S**e*n*** p**e**tek mis**a**li V**e**ys**e**l d**e** **a**rı
İ***n***leşir **be**r**ab**er y**a**p**a**rdık **ba**lı
Be*n* **b**ir i***n*****sa*n***oğlu s**e*n*** bir dut d**a**lı
Be*n* **baba**mı s**e*n*** ust**a*n***ı u***n***utm**a**

(Veysel, 2018: 235)

AL/AS.44. (E:13; A:12; N:10; B:8)

4.3. CİNAS

Âşık Veysel şiirleri incelenirken cinas sanatı, cinasın iki ana başlığı olan tam cinas (cinas-ı tâm) ve yarı cinası (cinas-ı gayr-ı tâm) kapsayacak şekilde ele alınmış. toplamda 357 adet cinas kullanımı tespit edilmiştir.

4.3.1. Tam Cinas

Bu çalışmada Âşık Veysel'in şiirlerinde yer verdiği 6 adet tam cinas kullanımı tespit edilmiştir. Cinası oluşturan kısımlar kalın puntolu olarak gösterilirken, cinas ögelerinin anlamları ilgili dize sonunda ayraç içinde belirtilmiştir. Cinaslar belirlenirken dörtlük içiyle sınırlı kalınmıştır. Tam cinaslar "TCİ" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. Veysel'in şiirlerindeki tam cinas örnekleri şöyledir:

TCİ.1.

Neler yaptı bana kader
Uyansana **kara bahtım** (Kötü talih)
Yel değdikçe erir gider
Karşı dağda **kara bahtım** (Kara batmak)

(Veysel, 2018: 44)

TCİ.2.

Seher vakti cümle kuşlar ötüşür
Bülbülün feryadı **yar uyandırır** (Sevgili uyanan, edilgin kişi.)
Şafak söküp tan yerleri ışırken
Sevdayı gönlümde **yar uyandırır** (Sevgili uyandıran, etkin kişi)

(Veysel, 2018: 87)

TCİ.3.

Ovalar bizimdir dağ bizim **dağlar** (Yüzey şekli)
Ağlatma Veysel'i gel gözüm **dağlar**

Dağlarsa sinemi gurbetlik **dağlar** (Kızgın demirle yakmak)
Sevgilimden ayrı düşeli **dağlar**
(Veysel, 2018: 145)

TCİ.4.

Bu sel bizi ne pek kötü **belledi** (Can yakmak, kafayı taktı)
Dümdüz etti patatesi milledi
Ne çapasın vurdu ne de **belledi** (Bel isimli alet)
Emeklerim zay'eyledi sel benim
(Veysel, 2018: 150)

TCİ.5.

Yel değdikçe sor ki dallar ne **çeker** (sıkıntı)
Irgalanır durmaz coşar hu **çeker** (zikretmek)
Demişler ki bu dertleri bu **çeker** (kaldırmak, taşımak)
Saz iniler Veysel ağlar tel coşar
(Veysel, 2018: 155)

TCİ.6.

Öğlen sonu kara haber **yayıldı (haber duyulmak)**
İnsanlar ağladı hayvanlar güldü
Bu çirkin iş memlekete **yayıldı (adet haline gelmek)**
(Veysel, 2018: 198)

4.3.2. Yarı Cinas

Bu çalışma kapsamında Âşık Veysel'in şiirlerinde 351 adet yarı cinas kullanımı tespit edilmiştir. Cinası oluşturan kısımlar kalın puntolu olarak gösterilmiş, cinaslar belirlenirken dörtlük içiyle sınırlı kalınmıştır. Yarı cinas "YCİ" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. Veysel'in şiirlerindeki yarı cinas örnekleri şöyledir:

YCİ.1.

Dünya bir han, konan **göçer**
Ay dolanır yıllar **geçer**
(Veysel, 2018: 14)

YCİ.2.

Ne gelsemdi ne **giderdim**
Günden güne arttı **derdim**

(Veysel, 2018: 14)

YCİ.3.

Gül ben ne idim nasıl **oldum**
Gâhi d**oldum** gâh boşaldım
(Veysel, 2018: 21)

YCİ.4.

İşte geldi **sonbaharım**
Heder oldu namus **arım**
(Veysel, 2018: 21)

YCİ.5.

Dilsiz oldum **pepelendim**
Yağmur oldum **sepelendim**
Toprak oldum **tepelendim**
(Veysel, 2018: 21)

YCİ.6.

Sana uzanan **el oldum**
Gâhi uslu gah **del' oldum**
Naçizane **Veysel oldum**
(Veysel, 2018: 21)

YCİ.7.

Kimden korktun da **gizlendin**
Çok arandın çok **izlendin**
Bin bir **ismin** bir **cismin** var
(Veysel, 2018: 22)

YCİ.8.

Ademi sürdün **bakmadın**
Şeytanı niçin **yakmadın**
(Veysel, 2018: 23)

YCİ.9.

Gül Sevgi muhabbetsin dilde **kelamsın**
Merhabasın dosttan gelen **selamsın**
(Veysel, 2018: 24)

YCİ.10.

Sağda solda arşta kürste hem **yerde**

Hazırdır münkirin gözünde **perde**
Diyen bilmez bilen demez bir **ferde**
Akıl ermez sırrı bir süphan oldu
(Veysel, 2018: 25)

YCİ.11.

Gâhi doğar amma gâhi **dulunur**
Nerde baksan orda hazır **bulunur**
(Veysel, 2018: 25)

YCİ.12.

Nuru ile bu alemi **kapladı**
Azimdir kerimdir gafurdur **adı**
Sefil Veysel Hak'tan ister **muradı**
Muradlar verecek cömert kan oldu
(Veysel, 2018: 25)

YCİ.13.

Aşkın beni elden ele **gezdirdi**
Beni candan usandırdı **bezdirdi**
(Veysel, 2018: 26)

YCİ.14.

Benim ile gezdin beni **arattın**
Beraber oturup beraber **yattın**
(Veysel, 2018: 26)

YCİ.15.

Altmış iki yıldır seni **ararım**
Tükendi sabrım yoktur **kararım**
(Veysel, 2018: 26)

YCİ.16.

Kimine göründün oruç **namazlı**
Veysel'e göründün cilveli **nazlı**
(Veysel, 2018: 26)

YCİ.17.

Göz gezdirdim dört köşeyi **aradım**
İstersen dünyayı gez adım **adım**
(Veysel, 2018: 27)

YCİ.18.

Her nesnede mevcut her cesedde **can**
Anın için dedik biz ona **canan**
(Veysel, 2018: 27)

YCİ.19.

Bahar gelir çiçek olur **açılır**
Zaman zaman yağmur olur s**açılır**
(Veysel, 2018: 27)

YCİ.20.

Hayyam'a görünmüş kadehte **meyde**
Neyzen'e görünmüş kamışta **neyde**
Veysel'e görünür mevcud her **şeyde**
(Veysel, 2018: 27)

YCİ.21.

Ne hoş sağlam temel **atmış**
Kısım kısım kul yar**atmış**
(Veysel, 2018: 29)

YCİ.22.

Kimi yaya kimi **atlı**
Kimi uçar çift **kanatlı**
Dünya şirin baldan **tatlı**
(Veysel, 2018: 29)

YCİ.23.

Ehli aşklar **yanar** durmaz
Aşk meyinden **kanar** durmaz
(Veysel, 2018: 29)

YCİ.24.

Oyalıyor s**eni** b**eni**
(Veysel, 2018: 29)

YCİ.25.

Bu dünyaya gelen **gülmez**
Bir yol var ki giden **gelmez**
(Veysel, 2018: 30)

YCİ.26.

Çiçek olur mezarımı **süslerim**
Gökyüzünde dalgalanır **seslerim**
(Veysel, 2018: 33)

YCİ.27.

Ne zaman toprakla birleşir **cismim**
Cümle mahluk ile bir olur **ismim**
(Veysel, 2018: 33)

YCİ.28.

Evvel de topraktır sonra da **adım**
Geldim gittim bu sahnede **oynadım**
Türlü türlü tebdilata **uğradım**
(Veysel, 2018: 33)

YCİ.29.

Var mıdır dünyaya gelip de **kalan**
Gülüp baştan başa muradın **alan**
Muradı maksudu hepisi **yalan**
(Veysel, 2018: 34)

YCİ.30.

Dönüyor bir dolap **çarkı** belirsiz
Çağlayan bir su var **arkı** belirsiz
Veysel neler satar **narkı** belirsiz
(Veysel, 2018: 34)

YCİ.31.

Diyen Akar göz yaşlarım **silmez** dediler
El elin derdini **bilmez** dediler
(Veysel, 2018: 35)

YCİ.32.

Bu dünyanın işi hep **böyle** gönül
Başından geçeni sen **söyle** gönül
(Veysel, 2018: 35)

YCİ.33.

Veysel'in derdine bulunmaz **çare**
Etseler vücudun hem pare **pare**
Bir arzuhal sundum hakiki **yâre**

(Veysel, 2018: 35)

YCİ.34.

Delisin Hayal mıdır rüya mıdır bu **işler**
Tatlı muhabbetler güzel **sevişler**

(Veysel, 2018: 36)

YCİ.35.

Gâhi zengin oldum hülya **yaşattım**
Nerde güzel gördü isem laf **attım**
Sevda denizinde gönlüm **aldattım**

(Veysel, 2018: 37)

YCİ.36.

Gâhi fakir oldum hayli **süründüm**
Gâhi Mecnun oldum aba **büründüm**

(Veysel, 2018: 37)

YCİ.37.

Veysel yoktan geldim yok olup **geçtim**
Ben deyenler yalan gerçeği **seçtim**

(Veysel, 2018: 39)

YCİ.38.

Bu hasta gönlümün ne idi **derdi**
Daima durmayıp feryat **ederdi**

(Veysel, 2018: 40)

YCİ.39.

Sardı her yanımı felek **çemberi**
Zulmü mazlumadır öteden **beri**

(Veysel, 2018: 40)

YCİ.40.

Herkes sevdiğine çekmiş bir **perde**
Benim yarim açık saçık her **yerde**
Hayali kalbimde sevdası **serde**

(Veysel, 2018: 40)

YCİ.41.

Ne var ise sende **bende**
Aynı varlık her **bedende**

(Veysel, 2018: 41)

YCİ.42.

Tabiata Veysel **âşık**
Topraktan olduk, **kardaşık**.
Aynı yolcuyuz **yoldaşık**

(Veysel, 2018: 41)

YCİ.43.

Gülü yetiştirir dikenli **çalı**
Arı her çiçekten yapıyor **balı**

(Veysel, 2018: 42)

YCİ.44.

Ah çeker âşıklar ağlar **zarınan**
Yüce dağlar şöhret bulmuş **karınan**

(Veysel, 2018: 42)

YCİ.45.

Veysel günler geçti yaş altmış **oldu**
Döküldü yaprağım güllerim **soldu**
Gemi yükün aldı gam ilen **doldu**

(Veysel, 2018: 42)

YCİ.46.

Tecellinin ters **kalemi**
Bana dar etti **alemi**

(Veysel, 2018: 44)

YCİ.47.

İçimden gitmez **kederim**
Mihnet ile doldu **derim**
Dünya kalsın ben **giderim**

(Veysel, 2018: 44)

YCİ.48.

Veysel söyler derdi **çoktur**
Saklanmaya imkân **yoktur**

(Veysel, 2018: 44)

YCİ.49.

Hiç razı değilim ben bu **kaderden**

Birlikte doğmuşuz sulbü **pederden**
Başım hali değil gamdan **kederden**
(Veysel, 2018: 45)

YCİ.50.

Yalvarsam kadere yardım **etmez** mi
Yeter bu çektiğim derdim **yetmez** mi
(Veysel, 2018: 45)

YCİ.51.

Tecellim bozuk tem**elden**
Gitti gençlik çıktı **elden**
(Veysel, 2018: 46)

YCİ.52.

Kambur felek sanki beni k**ayırdı**
Eşten dosttan nazlı yardan **ayırdı**
(Veysel, 2018: 46)

YCİ.53.

Kimine aşk vermiş **coşturur** gezer
Kimine mal vermez **koşturur** gezer
(Veysel, 2018: 47)

YCİ.54.

Hani o gençlikte **çağlayan** gönül
Gâhi gülüp gâhi **ağlayan** gönül
(Veysel, 2018: 48)

YCİ.55.

Nerde gençlikteki geçen **çağlarım**
Sustu bülbül gazel döktü b**ağlarım**
Her gün hatırlarım her gün **ağlarım**
(Veysel, 2018: 48)

YCİ.56.

Gönül ne dolaşın dünyayı **yani**
Getir bölüşelim kazancın **hani**
(Veysel, 2018: 49)

YCİ.57.

Gönül der Veysel'e ey ahmak **kişi**

Bensiz yürümüyor dünyanın **işi**

(Veysel, 2018: 49)

YCİ.58.

Ne gezersin Şam'ı Ş**ark'ı**

Terk edersin evi b**arkı**

(Veysel, 2018: 50)

YCİ.59.

Yorulursun gitme **yaya**

Hükmedersin güne **aya**

Aşk denilen bir dery**aya**

(Veysel, 2018: 50)

YCİ.60.

Aşk Geçti güzelliğin çağı **nafile**

Ne söylesen kar eylemez **gafile**

(Veysel, 2018: 51)

YCİ.61.

Merd insanın **sözü** uyar **özüne**

(Veysel, 2018: 51)

YCİ.62.

Gönüle delidir demiştik **baştan**

Üşümez borandan ıslanmaz **yaştan**

(Veysel, 2018: 52)

YCİ.63.

Gönül bir deryadır dalgası **dinmez**

Her güzele meyil verip dost **denmez**

Taşıma su ile değirmen **dönmez**

(Veysel, 2018: 52)

YCİ.64.

Veysel muhannetten kerem **gözlenmez**

Tilki gölgesine arslan **gizlenmez**

(Veysel, 2018: 52)

YCİ.65.

Zaman bir saniye yıl yetmiş **yedi**

Geldin bu dünyaya gülmezsin **dedi**

(Veysel, 2018: 53)

YCİ.66.

Nice zehir içtim dost **eli ile**
Kafa çatlak gözü **perdeli ile**
Kırk üç yıl eğlendim bir **deli ile**
(Veysel, 2018: 53)

YCİ.67.

Gam ile yuğrulmuş bu dertli **beden**
Yoksa tecelli mi bilmem ki **neden**
(Veysel, 2018: 53)

YCİ.68.

Katlandım cefaya şükrettim **durdum**
Yaşasın milletim bayrağım **yurdum**
(Veysel, 2018: 53)

YCİ.69.

Kuran'a bak İncil'e **bak**
Dört kitabın dördü de **hak**
(Veysel, 2018: 58)

YCİ.70.

Hem belinden hem **elinden**
Hayır ve şer em**elinden**
(Veysel, 2018: 58)

YCİ.71.

Aşk Kerametli garip **başın**
Satın alıp balta **taşın**
(Veysel, 2018: 60)

YCİ.72.

Kar suyundan süzen çeşme **göl** olmaz
Gül dikende biter diken **gül** olmaz
(Veysel, 2018: 61)

YCİ.73.

İnsan bir deryadır ilimde **mahir**
İlimsiz insanın şöhreti **zahir**
Cahilden iyilik beklenmez **ahir**

(Veysel, 2018: 61)

YCİ.74.

Maziye karışmış yıllar da **ay da**
Geçmişi konuşmak getirmez **fayda**

(Veysel, 2018: 62)

YCİ.75.

Bu güzel sohbette olmazdı fis **fis**
Çirkin işe meyyal olmazdı **nefis**

(Veysel, 2018: 63)

YCİ.76.

Çare düşün bak derdinin **em'ine**
Bakma hesabına boş ver **cemine**

(Veysel, 2018: 65)

YCİ.77.

Düşün her tarafı ehli zamir **ol**
Eline geçeni harcama bol **bol**

(Veysel, 2018: 65)

YCİ.78.

Esnaf isen aç dükkânı **bazar et**
Aç gözünü bu aleme **nazar et**

(Veysel, 2018: 65)

YCİ.79.

Ne yanlış söyledim ne yalan **kattım**
Veysel der alana mücevher **sattım**

(Veysel, 2018: 65)

YCİ.80.

Güreş etme **katı** ile
Gitme hırsın **atı** ile

(Veysel, 2018: 67)

YCİ.81.

Aşk Ay dünya arası sanki bir **adım**
Denizi karayı ölçtüm **aradı**

(Veysel, 2018: 70)

YCİ.82.

Evlattan uşaktan fayda **bekleme**
Binde bir bulunur o da **tekleme**
(Veysel, 2018: 70)

YCİ.83.

Aşk Hesapsız asırlar sayısız **yıllar**
Gizlenmiş içinde karanlık **yollar**
(Veysel, 2018: 72)

YCİ.84.

Her birin bir türlü **kara** düşürmüş
Bülbülü gül için **zara** düşürmüş
(Veysel, 2018: 72)

YCİ.85.

Nice zenginlerin çarkın **çevirdin**
Nice kahramanı teptin **devirdin**
(Veysel, 2018: 73)

YCİ.86.

Bükülmez kolların olmuşsun **ağa**
İntikam beslersin bir tek **yaprağa**
Akibet serersin kara **toprağa**
(Veysel, 2018: 73)

YCİ.87.

Veysel'i düşürdün ne haldan **hala**
Kimini gark ettin yeşile **ala**
Zaman gelir sen de eren **zavala**
(Veysel, 2018: 73)

YCİ.88.

Kötülükler memlekete kök **saldı**
Bu işin ıslahı Allah'a **kaldı**
(Veysel, 2018: 75)

YCİ.89.

Gitmiyor gönlümün kederi y**ası**
Doğru söyleyene diyorlar **asi**
Bitmez bu dünyanın kuru **davası**
(Veysel, 2018: 75)

YCİ.90.

Her Gündüz gezer tango takar **takınır**
Geceleri namahremdir **sakınır**
(Veysel, 2018: 77)

YCİ.91.

Galiba feleğin dünya **madamı**
Kambur felek çarha çarpar **adamı**
(Veysel, 2018: 77)

YCİ.92.

Düz ovadan sarpa çekme **yolunu**
Doğru at adımın sakın **kolunu**
(Veysel, 2018: 78)

YCİ.93.

Dünya güzellendi **tadı** kalmadı
Günahın sevabın **adı** kalmadı
(Veysel, 2018: 79)

YCİ.94.

Aylarca yol çeken develer **atlar**
İnsanlar yol için taktı **kanatlar**
(Veysel, 2018: 79)

YCİ.95.

Veysel nene gerek dünyanın **hali**
Kimi hasır dokur kimisi **halı**
(Veysel, 2018: 79)

YCİ.96.

Göçler gider katar **katar**
Kimi alır kimi **satar**
Okun doğrulamış **atar**
(Veysel, 2018: 80)

YCİ.97.

Şaşar Veysel bu ne **haldır**
Hakikat de hep **hayaldır**
(Veysel, 2018: 80)

YCİ.98.

Veysel Tabirin sığmaz **kaleme**

İsmin yayılmaz **aleme**

(Veysel, 2018: 82)

YCİ.99.

Senden aldım bu **feryadı**

Bu imiş dünyanın **tadı**

Anılmazdı Veysel **adı**

(Veysel, 2018: 82)

YCİ.100.

Benim bir yârim var aleme **yardır**

Akıllar ermedik cilvesi **vardır**

(Veysel, 2018: 84)

YCİ.101.

Ne pervam var ne de **perdem**

Sanma beni hali bir **dem**

(Veysel, 2018: 85)

YCİ.102.

Gülşende güle **zar** isen

Hakikatli bir **yar** isen

(Veysel, 2018: 85)

YCİ.103.

Bir gün için feryadı **zar**

Aç sinemi gel gör ne **var**

(Veysel, 2018: 85)

YCİ.104.

Kâfi derdim bin derd **katma**

Veysel'i yabana **atma**

Kerem eyle çok **uzatma**

(Veysel, 2018: 85)

YCİ.105.

Düşmüşüm peşinde koşarım hay **hay**

Kabul et kapında beni de kul **say**

(Veysel, 2018: 86)

YCİ.106.

Ey beni bu derde giriftar **eden**
Eski muhabbeti kaldırdın **neden**
(Veysel, 2018: 86)

YCİ.107.

Beni yakan yansın aşkın **narına**
Bakmaz mısın bu Veysel'in **zarına**
(Veysel, 2018: 86)

YCİ.108.

Nerde görsem yan yan **kaçar**
Yanar kalbim ateş **saçar**
(Veysel, 2018: 88)

YCİ.109.

Ceylan gibi iner **göle**
Hiçbir türlü girmez **çöle**
(Veysel, 2018: 88)

YCİ.110.

Yağmur olsam yağa **yağa**
Veysel bağlanmış bir **bağa**
(Veysel, 2018: 88)

YCİ.111.

Varım yoğum bir Veys**el'im**
Peşinden tutmuşum **elim**
Ey benim nazlı **güzelim**
(Veysel, 2018: 89)

YCİ.112.

Sevme ile umut dünyanın **tadı**
Dünya güzel'olsa istemem **yadı**
(Veysel, 2018: 91)

YCİ.113.

Dağlara taşlara **süs** veren sensin
Seherde bülbüle **ses** veren sensin
(Veysel, 2018: 92)

YCİ.114.

Onun için duman gitmez **başımdan**

Elli iki yıllar geçti **yaşımdan**

(Veysel, 2018: 92)

YCİ.115.

Veysel ördek olsun sen de **göl** yarim

Yeter gayri Kerem eyle **gel** yarim

Lale sünbül mor menekşe **gül** yârim

(Veysel, 2018: 94)

YCİ.116.

Ferhat Şirin için kestiği **taşlar**

Benim senin için döktüğüm **yaşlar**

(Veysel, 2018: 95)

YCİ.117.

Afatı devran mı bilmem ki **nesin**

Bülbül avazın andırır **sesin**

(Veysel, 2018: 96)

YCİ.118.

Seni sevmem **umum** gibi

Ateşlenmiş bir **mum** gibi

(Veysel, 2018: 97)

YCİ.119.

Bir kerece görsem **seni**

Diyar diyar saldı **beni**

(Veysel, 2018: 97)

YCİ.120.

Yandı Veysel canım **yandı**

Vakit geçti yar **uyandı**

Yolum yokuşa **dayandı**

(Veysel, 2018: 97)

YCİ.121.

Gönlü çelik bağrı **taştır**

Kalbin viran gözün **yaştır**

(Veysel, 2018: 98)

YCİ.122.

Hayattaki **mücadele**

Kaçan fırsat girmez **ele**
Âşıklıktaki **mesele**
(Veysel, 2018: 98)

YCİ.123.

Yel estikçe dalgalanır her **yana**
Dedim dilber cevir yüzün bak **bana**
(Veysel, 2018: 100)

YCİ.124.

Arasan dünyayı bulunmaz **eşi**
Siyah bulut perdelemiş **güneşi**
(Veysel, 2018: 100)

YCİ.125.

Veysel Ağzına geleni hemen **atarlar**
Ben âşıkım diye çalım **satarlar**
(Veysel, 2018: 101)

YCİ.126.

Şehvetle âşıktır kıza **geline**
İbrişimden nazik ipek **teline**
(Veysel, 2018: 101)

YCİ.127.

Asıl âşıkların arzu **cemaldir**
Arifler bilirler ehli **kemaldir**
(Veysel, 2018: 101)

YCİ.128.

Aşıklar çoğaldı sadık **az** kaldı
Şiirde ne özet ne bir **öz** kaldı
(Veysel, 2018: 101)

YCİ.129.

Sıra sıra benleri var **sayılmaz**
Aşk meyinden içen âşık **ayılmaz**
(Veysel, 2018: 104)

YCİ.130.

Durmaz yanar gerçeklerin **çırağı**
Yakın olur ehli aşkın **ırağı**

(Veysel, 2018: 104)

YCİ.131.

Veysel Çocuk olsam beleklere **belensem**
Memin olsam ince'lekten **elensem**

(Veysel, 2018: 105)

YCİ.132.

Âşıkım peşinde **gezerim** böyle
Güllerden kokusun **sezerim** böyle

(Veysel, 2018: 106)

YCİ.133.

O da benim gibi âşık mı **yare**
Başım alsam gitsem hangi **diyare**

(Veysel, 2018: 106)

YCİ.134.

Bu bir dâdı Hak'tır silsem **silinmez**
Öyle bir güzel ki nesli **bilinmez**

(Veysel, 2018: 106)

YCİ.135.

Gönlümün matlubu gelsene **beri**
Sesin sazdan telden aldım **haberi**
Veysel'i kapına kul eyle **bari**

(Veysel, 2018: 106)

YCİ.136.

Veysel Kalbimde yaşarsın her **an**
Varım yoğum sensin **inan**

(Veysel, 2018: 107)

YCİ.137.

Türlü türlü dertler **verdin**
Beraberce çeker **derdin**

(Veysel, 2018: 107)

YCİ.138.

Sensin benim cümle **varım**
Yoktur başka kisb ü **kârım**

(Veysel, 2018: 107)

YCİ.139.

Coştu gönül etti **akın**
Sensin bana benden **yakın**
(Veysel, 2018: 107)

YCİ.140.

Âşıkları **yakar** gider
Ömür boyu **akar** gider
(Veysel, 2018: 108)

YCİ.141.

Hakikatı anlar **birden**
Ehli âşıklar hırstan **kirden**
(Veysel, 2018: 108)

YCİ.142.

İnsanoğlu yana **yana**
Zengin fakir ayni **hana**
(Veysel, 2018: 108)

YCİ.143.

Olsa da gözleri **ama**
Her âşık da gider **amma**
(Veysel, 2018: 108)

YCİ.144.

Sel olur bir gün **taşar da**
Veysel'le Ümit **Yaşar'da**
(Veysel, 2018: 108)

YCİ.145.

Al kâtip kalemi yaz bu **selamı**
Bir yar için terk eyledim **sılamı**
(Veysel, 2018: 113)

YCİ.146.

Gönüle hasiret göze yol **yaman**
Mektup ile konuşalım bir **zaman**
(Veysel, 2018: 113)

YCİ.147.

Ayrılık günleri geldi da**yandı**

Eridi cesedim yüreğim **yandı**

(Veysel, 2018: 114)

YCİ.148.

Gelin birer birer **helallaşayım**
Yol verin ki şu dağları **aşayım**
İstemezdim senden uzakl**aşayım**

(Veysel, 2018: 114)

YCİ.149.

Kalbimde kadimdir gurbet **korkusu**
Gitmiyor burnumdan sıla **kokusu**

(Veysel, 2018: 114)

YCİ.150.

Veysel'in derdinin yoktur **ilacı**
Gurbetin dertleri acıdır **acı**
Biz gidelim sizler olun **duacı**

(Veysel, 2018: 114)

YCİ.151.

Bir kuş olsam uçar yare **giderim**
Ne çare kanadım yoktur **niderim**

(Veysel, 2018: 115)

YCİ.152.

Kavuşmayı zorlaştıran **engel var**
Beni çeken cazibeli **çengel var**

(Veysel, 2018: 115)

YCİ.153.

Aşk ehli dayanır ateşe **kora**
Bülbüller gül için geymişler **kara**

(Veysel, 2018: 116)

YCİ.154.

Âşıklara gurbet bülbüle **firkat**
Derdimi sorarsan dürülü kat **kat**

(Veysel, 2018: 116)

YCİ.155.

Derd ile mihnete dalmayan **âşık**

Ne yemiş ne doymuş eli **bulaşık**
Kınaman Veysel'i fikri **dolaşık**
(Veysel, 2018: 116)

YCİ.156.

Sel Gelen yok giden yok uzadı **ara**
Havalansam yoldaş olsam **kuşlara**
(Veysel, 2018: 117)

YCİ.157.

Yağmur olam gözden akan **yaş** olam
Ala gözlü bir sunaya **kaş** olam
(Veysel, 2018: 117)

YCİ.158.

Ilgaz Dağı aramızda **perd'oldu**
Senden ayrıldığım bana **derd oldu**
(Veysel, 2018: 117)

YCİ.159.

Yüreğimin **yağı** benim
Dillerimin **bağı** benim
(Veysel, 2018: 118)

YCİ.160.

Gam leşkeri saf **saf** oldu
Hep sözlerim boş **laf** oldu
(Veysel, 2018: 118)

YCİ.161.

Dünya kurulalı yaşayan **dağlar**
Her tarafı zümrüt olur bu **çağlar**
Veysel'i hatırlar sevgilim **ağlar**
(Veysel, 2018: 119)

YCİ.162.

Bana bu sitemler **kâr** senden geldi
Başımdaki duman **kar** senden geldi
(Veysel, 2018: 120)

YCİ.163.

Hayal beni yeldiriyor (savuruyor) **yel** gibi

Durmaz akar gözüm yaşı **sel** gibi

(Veysel, 2018: 121)

YCİ.164.

Bir güzelin mecnunuyum **ezelden**

Verememe telkini gelmiyor **elden**

(Veysel, 2018: 121)

YCİ.165.

Evvel benim idi şimdi k**açıyor**

Varıp düşmanlara derdim **açıyor**

(Veysel, 2018: 121)

YCİ.166.

Tatlı dilleriyle **eğledi** beni

Yurdumdan yuvamdan **eyledi** beni

(Veysel, 2018: 121)

YCİ.167.

O anda acısın **duyar** iniler

Esen rüzgarlara **uyar** iniler

(Veysel, 2018: 123)

YCİ.168.

Gencecik başını sevdaya **salan**

Yârinden ayrılıp gurbette **kalan**

(Veysel, 2018: 123)

YCİ.169.

Çağlayıp akıyor bakarsın **suya**

Yağan yağmurlardan zevk duya **duya**

(Veysel, 2018: 123)

YCİ.170.

Dağlar çiçek açar Veysel derd **açar**

Derdine düştüğüm yar benden **kaçar**

(Veysel, 2018: 123)

YCİ.171.

Tez gidelim o göçlere **erelim**

Soldurmadan çiçeğini **derelim**

(Veysel, 2018: 124)

YCİ.172.

Bülbüller susmadan güller **solmadan**
Sümbüller kuruyup hep toz **olmadan**
(Veysel, 2018: 124)

YCİ.173.

Sarı durnam tel tel olmuş kan**adın**
Veysel'in dilinde tespihtir **adın**
Hayal mıydın gözlerimden ır**adın**
(Veysel, 2018: 124)

YCİ.174.

Sanki ayırdılar cesedi **candan**
Irkımız neslimiz aslı bir **kandan**
(Veysel, 2018: 125)

YCİ.175.

Helal olsun hakkım var ise **size**
Hakkınızı helal edin siz **bize**
(Veysel, 2018: 125)

YCİ.176.

Veysel'in dönüyor içinde **sıla**
Uzadı günlerim benzer bir **yıla**
(Veysel, 2018: 125)

YCİ.177.

Yeni mektup aldım gül yüzlü **yardan**
Gözletme yolları ***gel*** deyi yazmış
Sivralan köyünden bizim **diyardan**
Dağlar mor menevşe ***gül*** deyi yazmış
(Veysel, 2018: 126)

YCİ.178.

Beserek'te lale sümbül **yürüdü**
Güldede'yi çayır çimen **bürüdü**
(Veysel, 2018: 126)

YCİ.179.

Nice güzellere bağlandım **kaldım**
Her türlü isteğim topraktan **aldım**

(Veysel, 2018: 128)

YCİ.180.

Adem'den bu deme neslim **getirdi**
Bana türlü türlü meyva **yetirdi**
(Veysel, 2018: 128)

YCİ.181.

Karnın yardım kazmayınan **belinen**
Yüzün yırttım tırnağınan **elinen**
(Veysel, 2018: 128)

YCİ.182.

Toprağa bakarsam dua **alırım**
Topraktan ayrılsam nerde **kalırım**
(Veysel, 2018: 128)

YCİ.183.

Bahar gelir yaprak açar **yaz** olur
Kaval olur keman olur **saz** olur
(Veysel, 2018: 130)

YCİ.184.

Yel değdikçe ince dallar **ses** verir
Yeşil yaprak etrafına **süs** verir
(Veysel, 2018: 130)

YCİ.185.

Balta gelir yalağından **yad** eder
Yanık sesli kaval ne **feryad** eder
(Veysel, 2018: 130)

YCİ.186.

Ana sesi ciğerimi **yakıyor**
Dallarında çeşitli kuş **şakıyor**
(Veysel, 2018: 130)

YCİ.187.

Kükredi çimenler açıldı **güller**
Ömrümden gidiyor bu geçen **günler**
(Veysel, 2018: 131)

YCİ.188.

Sefil baykuş viranede **seslenir**
Her türlü çiçekle kırlar **süslenir**
(Veysel, 2018: 131)

YCİ.189.

Esti bahar yeli karlar **eridi**
Kavlettim yar ile ahdim var **idi**
(Veysel, 2018: 131)

YCİ.190.

Yürümüş güzeller helke **kolunda**
Sivrialan köyünde yayla **yolunda**
(Veysel, 2018: 131)

YCİ.191.

Ah senin elinden çektiğim **çile**
Söyleyip ismini düşürmem **dile**
(Veysel, 2018: 132)

YCİ.192.

Dalga vurur kenarlara **taşarsın**
Dünya kurulalı böyle **yaşarsın**
(Veysel, 2018: 133)

YCİ.193.

Ulu sular ile **akıp** gidersin
Tavşanlı Dağına **bakıp** gidersin
(Veysel, 2018: 133)

YCİ.194.

Bahar gelir **gudurursun**
Ne uyursun ne **durursun**
(Veysel, 2018: 135)

YCİ.195.

Gündüz yersin gece **yersin**
Hâkim benden sormaz **dersin**
(Veysel, 2018: 135)

YCİ.196.

Fabrikaya **tutsam** seni
Deniz olsan **yutsam** seni

(Veysel, 2018: 135)

YCİ.197.

Söyle Veysel sözü **sana**
Yılda kıyan üç beş **cana**
(Veysel, 2018: 135)

YCİ.198.

Bana Baktım acıdım **halına**
Kuşlar kondurmuş **dalına**
(Veysel, 2018: 137)

YCİ.199.

Uyanırlar bahar **çağı**
Veysel gezdim dağı **bağı**
(Veysel, 2018: 137)

YCİ.200.

Enginden engine **çağlayan** sular
Arayıp aslını **ağlayan** sular
(Veysel, 2018: 139)

YCİ.201.

Bana Avcın benim kıymam **cana**
Göz göz yara açtın **bana**
Tellerin atmam **yabana**
(Veysel, 2018: 140)

YCİ.202.

Sen keklik ol Veysel **çalı**
Gel saklasın sen **dalı**
(Veysel, 2018: 140)

YCİ.203.

Adapazarı'na demişler **Ada**
Çiğdemleri dağda gülü **ovada**
(Veysel, 2018: 141)

YCİ.204.

Veysel'de kalmadı hiç sabrı **karar**
Gün günden ediyom ömrümden **zarar**
(Veysel, 2018: 141)

YCİ.205.

Bahar gelir dağlar bağlar **süslenir**
Bir hazin ses şafaklara **seslenir**
(Veysel, 2018: 142)

YCİ.206.

Gezme yârim keklik gibi ka**yada**
Sakın tellerini yoldurma **yâda**
(Veysel, 2018: 142)

YCİ.207.

Dallar sadâ verir **dağlar** ses verir
Güller sadâ verir **bağlar** ses verir
(Veysel, 2018: 143)

YCİ.208.

Coşkun sular gibi akıp **çağlarken**
Kelep edip zülüflerin **bağlarken**
(Veysel, 2018: 143)

YCİ.209.

Rüzgâr ile mektuplaşır **naz** eder
Gâhi duman bürür gâhi **yaz** eder
(Veysel, 2018: 145)

YCİ.210.

Kışı gelince beyaz çarşaf **bürünür**
Hangisine baksan cennet **görünür**
(Veysel, 2018: 145)

YCİ.211.

Havalandı gönlüm inmez **engine**
Yüzünü benzettim gülün **rengine**
(Veysel, 2018: 147)

YCİ.212.

Öter bülbülleri hoştur **avazı**
Bilir Köroğlu'nu sever **Ayvaz'ı**
(Veysel, 2018: 147)

YCİ.213.

Gine geldi çattı selin **zamanı**

Dinlemiyor yalvarmayı **amanı**

(Veysel, 2018: 149)

YCİ.214.

Düşündükçe derd oluyor **derinden**

Kumpir ektim kaya söktüm **yerinden**

(Veysel, 2018: 149)

YCİ.215.

Irgat aldım emek verdim **çalıştım**

Türlü türlü cefalara **alıştım**

(Veysel, 2018: 149)

YCİ.216.

Sel geldi de elek elek **eledi**

Hasılatı çamurlara **beledi**

(Veysel, 2018: 150)

YCİ.217.

Sarardı sapları çürüdü **dene**

Beni böyle hali koymaz her **sene**

(Veysel, 2018: 150)

YCİ.218.

Hava bozuk tehlikeli bu **sıra**

Tamah etti üç beş tane mı**sıra**

(Veysel, 2018: 150)

YCİ.219.

Sen bilirsin ülke senin **el** senin

Veysel derler bu söyleyen kul senin

Emir senin yağmur senin **yel** senin

Emeklerim zay'eyledi **sel** benim

(Veysel, 2018: 150)

YCİ.220.

Orman yurdun tem**elidir**

Nesillerin evv**elidir**

Her sanatın ilk **elidir**

(Veysel, 2018: 152)

YCİ.221.

Kapı süve **eşik** olur
Tabut olur **beşik** olur
(Veysel, 2018: 152)

YCİ.222.

Çiği pişirir **aş** olur
En kıymetli **kumaş** olur
(Veysel, 2018: 152)

YCİ.223.

İçin için **inlemesi**
Ne hoş olur **dinlemesi**
(Veysel, 2018: 152)

YCİ.224.

Tarlam sana üç yüz fidan **aşlasam**
Tarla coşar fidan coşar ***el*** coşar
Gücüm yetse hemen işe **başlasam**
Kazma coşar kürek coşar ***bel*** coşar
(Veysel, 2018: 155)

YCİ.225.

Muhitime örnek olsun **maksadım**
Sevinir evladım söylenir **adım**
(Veysel, 2018: 155)

YCİ.226.

Ölçer tohumunu koyar **sekleme**
Al git der oğluna haydi **bekleme**
(Veysel, 2018: 156)

YCİ.227.

Evvel buğday eker sonra ar**payı**
Her gün fazla saçar kuşların **payı**
(Veysel, 2018: 157)

YCİ.228.

Veysel anlatırsın çiftçi **halını**
Kışın yemler davarını **malını**
(Veysel, 2018: 157)

YCİ.229.

Vatan sevgisini içten **duyanlar**
Milletine ulusuna **uyanlar**
(Veysel, 2018: 161)

YCİ.230.

Her ferdin hakkı var bizimdir **vatan**
Hudut boylarında can verip **yatan**
(Veysel, 2018: 161)

YCİ.231.

Vatan aşkı ile çalışan **kafa**
Muhakkak erişir öndeki **safa**
(Veysel, 2018: 161)

YCİ.232.

Bugünler müyesser olsaydı **bana**
Minnet etmez idim bir kaşık **kana**
(Veysel, 2018: 162)

YCİ.233.

Kitaplar yazılmış nasihat **dolu**
Birlikte güçlenir gençliğin **kolu**
Gençliğe emanet Atatürk **yolu**
(Veysel, 2018: 163)

YCİ.234.

Hepimiz Türklerdir bizim **atamız**
Şarkı gazeldir **hatamız**
(Veysel, 2018: 165)

YCİ.235. ş

Su başında **sulaklarda**
Türkün sesi **kulaklarda**
(Veysel, 2018: 165)

YCİ.236.

İnler Veysel **arı** gibi
Bülbüllerin **zarı** gibi
(Veysel, 2018: 165)

YCİ.237.

Bırak sar'öküzü varsın **yayılsın**

Set çekme gözlere herkes **ayılsın**

(Veysel, 2018: 166)

YCİ.238.

Hiçbir şey bilmezsen dik biraz **kavak**

Boş gezene derler serseri **savak**

(Veysel, 2018: 167)

YCİ.239.

Veysel ne durursun herkes **gidiyor**

Zaman uymaz sen zamana uy **diyor**

(Veysel, 2018: 167)

YCİ.240.

Kaçırdık düşmanı bulunmaz **izi**

Bir hücumda geçti öte den**izi**

Siyanet ettiler askerim**izi**

(Veysel, 2018: 168)

YCİ.241.

Çağırdım Şeyh Said **sağır** mı diye

Tarttılar şeyhleri **ağır** mı diye

(Veysel, 2018: 169)

YCİ.242.

Gazi Paşa Haziretli bir **kişi**

Ne kadar cesaret tuttu bu **işi**

(Veysel, 2018: 169)

YCİ.243.

Samsun'a parladı zafer **güneşi**

Öyle bir zafer ki bulunmaz **eşi**

(Veysel, 2018: 171)

YCİ.244.

İşte bugün Atatürk'ün **günüdür**

Her yana yayılan onun **ünüdür**

Her tarafta şenlik Türk **düğünüdür**

(Veysel, 2018: 172)

YCİ.245.

Bütün dünya **kan** ağladı

Geldi ecel **can** ağladı

(Veysel, 2018: 173)

YCİ.246.

Söylenecek bundan **geri**

Bütün dünyanın her **yeri**

(Veysel, 2018: 173)

YCİ.247.

Zannetme ağlayan **gülmez**

Yalınız gidenler **gelmez**

(Veysel, 2018: 174)

YCİ.248.

Uzatma Veysel bu **sözü**

Dayanmaz erkesin **özü**

(Veysel, 2018: 174)

YCİ.249.

İptida kongre **kuruldu** burda

Bulanık fikirler **duruldu** burda

(Veysel, 2018: 175)

YCİ.250.

Uzun gitmez ulu sular **durulur**

Her köşeye bir fabrika **kurulur**

(Veysel, 2018: 175)

YCİ.251.

Çevre yanı Yıldız Tecer **kar** imiş

Çok kuvvetli şairleri **var** imiş

(Veysel, 2018: 176)

YCİ.252.

İptida uyandı burada **bahtım**

Veysel aşk uğrunda ölmektir **ahtım**

(Veysel, 2018: 176)

YCİ.253.

Veysel der bu köyde kimler **oturmuş**

Şair Sadık felsefeden **okurmuş**

(Veysel, 2018: 177)

YCİ.254.

Sam değmiş de bağlar dökmüş **gazeli**
Nice yiğitleri nice **güzeli**
(Veysel, 2018: 178)

YCİ.255.

Kimi ana vermiş kimisi **baba**
Felek kor insanı ne kaptan **kaba**
(Veysel, 2018: 178)

YCİ.256.

Bahar gelir güller açmaz **bağında**
Bir seher vaktinde uyku **çağında**
(Veysel, 2018: 178)

YCİ.257.

Gezsem Tokad'ın **bağını**
Emlek'in taze **yağını**
(Veysel, 2018: 179)

YCİ.258.

Kastamonu'nun **kendiri**
Edirne'nin hoş **pendiri**
(Veysel, 2018: 180)

YCİ.259.

Veysel niden sözü **savı**
Yedin içtin aldın **tavı**
(Veysel, 2018: 181)

YCİ.260.

Fatih Mehmet Sultan temeli **kurdu**
Ondan sonra oldu Türklerin **yurdu**
(Veysel, 2018: 182)

YCİ.261.

Dayanmaz Denizleri müdanasız **geçersin**
Soğuğu yağmuru nasıl **seçersin**
(Veysel, 2018: 187)

YCİ.262.

Okuldadır cümle **varlık**

Hiçbir türlü çekmen **darlık**

(Veysel, 2018: 189)

YCİ.263.

Okul yurdun can **damarı**

Okul korur namus **arı**

(Veysel, 2018: 189)

YCİ.264.

Sarsılmaz Halkevi sağlam **temeli**

Işık tutar halka yorulmaz **eli**

Halka hizmet kuruluşu **emeli**

(Veysel, 2018: 190)

YCİ.265.

İlim irfan faziletle **doludur**

Devam eden Atatürk'ün **yoludur**

(Veysel, 2018: 190)

YCİ.266.

Sosyal yardım kolu Türk müzik **kolu**

Çalışanlar için imkanlar **dolu**

(Veysel, 2018: 190)

YCİ.267.

Asil Türk Milleti çalışır **Veysel**

Çalışana ekmek çağırır gel **gel**

Asla mağdur olmaz çalışan bir **el**

(Veysel, 2018: 190)

YCİ.268.

O resimler o **heykeller**

Bahtiyardır yapan **eller**

(Veysel, 2018: 191)

YCİ.269.

Atatürk kurdu **temeli**

İnönü'nün bu **emeli**

Bizim bizim ev **demeli**

(Veysel, 2018: 192)

YCİ.270.

Enstitü köylere yapacak **neler**
Bu toplu fikirle dağları **deler**
(Veysel, 2018: 193)

YCİ.271.

İresim yaparlar plan **çizerler**
Çözülmedik düğümleri **çözerler**
(Veysel, 2018: 193)

YCİ.272.

Var olsun bu gençler duyduğun **tutmuş**
Kimi deniz gibi ırmaklar **yutmuş**
(Veysel, 2018: 193)

YCİ.273.

Uyarın köylüyü varsın **ayılsın**
Enstitü kuvveti yurda **yayılsın**
(Veysel, 2018: 194)

YCİ.274.

Vatan ağlar millet ağlar **yıl** ağlar
Deniz ağlar yolcu ağlar **yol** ağlar
(Veysel, 2018: 195)

YCİ.275.

Dertliler dermanı sende **arıyor**
Türlü türlü yaraları **sarıyor**
(Veysel, 2018: 196)

YCİ.276.

Kolayca geliyor gidiyor **hasta**
Rabbim kimseyi koymasın **yasta**
(Veysel, 2018: 196)

YCİ.277.

Görecek günüm var çekecek **çilem**
Yolculuk ne zaman ben nasıl **bilem**
(Veysel, 2018: 197)

YCİ.278.

Hemşireler iğne vurur **acıdır**
Kimisi kardaştır kimi **bacıdır**

Tedavisi biten hep **sılacıdır**

(Veysel, 2018: 197)

YCİ.279.

Sivas halkı gelip gönlüm **alınca**

Veysel ağrıların geri **kalınca**

(Veysel, 2018: 197)

YCİ.280.

Fakir fukaradan alındı **para**

Memlekete düşman bir yüzü **kara**

(Veysel, 2018: 198)

YCİ.281.

Duydunuz mu şu hınzırın **işini**

Takın zincirini kırın **dişini**

(Veysel, 2018: 198)

YCİ.282.

Kerametli garip **başın**

Satın alıp balta **taşın**

(Veysel, 2018: 200)

YCİ.283.

Git ahırda kızın **sene**

Laf istemem uzun **çene**

(Veysel, 2018: 202)

YCİ.284.

Sen de deri ben de **deri**

Görüyon mu kör **kaderi**

(Veysel, 2018: 202)

YCİ.285.

Güzel güzel halı **kilim**

Senin kılın benim **kılım**

(Veysel, 2018: 203)

YCİ.286.

Sen gezersin **halılarda**

Ben gezerim **çalılarda**

(Veysel, 2018: 203)

YCİ.287.

Mes çarıktır çarık **mestir**
Yürürlerse aynı **sestir**
(Veysel, 2018: 203)

YCİ.288.

Söyle kime oldun **âşık**
Gittiğin yollar **dolaşık**
Yemek yersin kab **bulaşık**
(Veysel, 2018: 204)

YCİ.289.

İnsanlık kahretmiş sizden **kaçıyor**
Nefret kapıları size **açıyor**
(Veysel, 2018: 205)

YCİ.290.

Veysel'in kafası kin ile **dolu**
Kıbrıs'a düşerse Türklerin **yolu**
(Veysel, 2018: 205)

YCİ.291.

Parça parça olsun paramı **çalan**
Kimi gerçek dedi kimisi **yalan**
(Veysel, 2018: 209)

YCİ.292.

Olan oldu Veysel boşuna **yanma**
Sana kim dedi ki uyu **uyanma**
(Veysel, 2018: 209)

YCİ.293.

Veysel'in Akıl fikir yok mu **başta**
Eller cepte parmak **boşta**
(Veysel, 2018: 210)

YCİ.294.

Raşit çoktur **adın** gibi
Hiçbir tat yok **tadın** gibi
(Veysel, 2018: 210)

YCİ.295.

Veysel dolarsa **taşıyor**
Gören bu işe **şaşıyor**
(Veysel, 2018: 210)

YCİ.296.

Dostum niçin giymişsin **karalar**
Senin derdin bu sinemi **yaralar**
(Veysel, 2018: 211)

YCİ.297.

Bu can bu cesede girelden **beri**
Çaresiz çekeriz ileri **geri**
(Veysel, 2018: 211)

YCİ.298.

Horasandan ayak bastın **uruma**
Bak şu vaziyete bak şu **duruma**
(Veysel, 2018: 212)

YCİ.299.

Anaların hakkı kolay **ödenmez**
Analara ne yakışmaz ne **denmez**
(Veysel, 2018: 213)

YCİ.300.

Doğurdu beni Sivas **ilinde**
Azığı sırtında orak **elinde**
(Veysel, 2018: 213)

YCİ.301.

Çocuğudum Anam bana ders **verdi**
Milletine bağlı ol da dur **derdi**
(Veysel, 2018: 213)

YCİ.302.

Tükenmez borcum var Anama **benim**
Onun varlığından oldu **bedenim**
(Veysel, 2018: 213)

YCİ.303.

Bunların hepsi mevcut **Veysel'de**
Yoktur diyeceğim emare **elde**

Çamuruma karışmıştır **temelde**

(Veysel, 2018: 215)

YCİ.304.

Değildir bu dünya kimseye **baki**
Döküldü badeler kahretti **saki**

(Veysel, 2018: 217)

YCİ.305.

Ne dünyaya tapmış ne mala **tapmış**
Ne doğruyu koyup eğriye **sapmış**
Ne bir gecekondu ne saray **yapmış**

(Veysel, 2018: 217)

YCİ.306.

Gelmiş gitmiş bağrı yanık **ozanlar**
Veysel der hani ya nerede **onlar**

(Veysel, 2018: 217)

YCİ.307.

Doğru hakka gider **yolu**
Deryası ırahmet **dolu**

(Veysel, 2018: 218)

YCİ.308.

Verilen kıymete **layık** değilim
Bir aciz kimseyim **ayık** değilim
Yüzemem deryada **kayık** değilim

(Veysel, 2018: 219)

YCİ.309.

Aşkın deryasına dalan bir **gemi**
Fark etmek gerekir iyiyi **kemi**

(Veysel, 2018: 219)

YCİ.310.

Dünyaya geldiğim **anda**
Yürüdüm aynı **zamanda**
İki kapılı bir **handa**

(Veysel, 2018: 223)

YCİ.311.

Genç yaşımda felek vurdu **başıma**
Aldırdım elimden iki gözümü
Yeni değmiş idim yedi **yaşıma**
Kayıb ettim baharımı yazımı
(Veysel, 2018: 224)

YCİ.312.

Bağlandım köşede kaldım bir **zaman**
Nice kimselere dedim **el'aman**
(Veysel, 2018: 224)

YCİ.313.

Derdim bir kimseye değildir **kıyas**
Her zaman her vakit kalbimde bu **yas**
(Veysel, 2018: 224)

YCİ.314.

Ele geniş bana dünya **dar** oldu
Günüm zindan gecelerim **zar** oldu
(Veysel, 2018: 225)

YCİ.315.

Ben gönlümün **valisiyim**
Altı çocuk **velisiyim**
Bir güzel **delisiyim**
(Veysel, 2018: 226)

YCİ.316.

Yine düştüm dilden **dile**
Göz yaşlarım sile **sile**
(Veysel, 2018: 226)

YCİ.317.

Veysel ne ararsan kendinde **ara**
Nice varlık verilmiştir **kullara**
(Veysel, 2018: 228)

YCİ.318.

Varlığım yokluğum bir Veysel **adım**
Gök kubbede kalacaktır ses **kadim**
Elli üç yıl kendi kendim **aradım**

(Veysel, 2018: 229)

YCİ.319.

İstemem dünyanın **saltanatını**
Süslü giyimini Arap **atını**
(Veysel, 2018: 230)

YCİ.320.

Dünya geniş olsun ister **dar** olsun
Yeter ki kalbimde iman **var** olsun
(Veysel, 2018: 230)

YCİ.321.

Dolu bardak gibi boşaldım **doldum**
Sarı çiçek gibi açıldım **soldum**
Leylasın yitiren Mecnun ben **oldum**
(Veysel, 2018: 231)

YCİ.322.

Bir pipom var **yamalıklı**
Palto giyerim **alıklı**
(Veysel, 2018: 233)

YCİ.323.

Ben gidersem sazım sen kal **dünyada**
Lal olsun dillerin söyleme **ya da**
(Veysel, 2018: 235)

YCİ.324.

Bahçede dut iken bilmezdin **sazı**
Bülbül konar mıydı dalına **bazı**
(Veysel, 2018: 235)

YCİ.325.

Ay geçer yıl geçer uzarsa **ara**
Giyin kara libas yaslan **duvara**
(Veysel, 2018: 235)

YCİ.326.

İnleşir beraber yapardık **balı**
Ben bir insanoğlu sen bir dut **dalı**
(Veysel, 2018: 235)

YCİ.327.

Ne yıldıza ne de **aya**
Uçsuz bucaksız **deryaya**
(Veysel, 2018: 237)

YCİ.328.

Vatan milletindir, kim kovar **kimi**
Sıkma savcıları, kovma hâ**kimi**
(Kaya: 2004: 100)

YCİ.329.

Radyo denilen milletin **malı**
Neşriyatlar tarafsızca ol**malı**
(Kaya: 2004: 100)

YCİ.330.

Doğru diyene diyorlar **asi**
Böyle değildi şu demokr**asi**
(Kaya: 2004: 100)

YCİ.331.

İnce fikirlerim keskin **sözlerim**
Sizler gibi ben de sizi **özlerim**
(Kaya: 2004: 133)

YCİ.332.

Gelip dünyaya kim kalmış **nerde**
Gelenler gidiyor kalmak yok burda
Dostunan aradan kalkınca **perde**
Veysel der hedefim doğru bir nokta
(Kaya: 2004: 133)

YCİ.333.

Alışta verişte kalmadı **karar**
Saatler saati gün günü **arar**
(Kaya: 2004: 137)

YCİ.334.

Gaz bulunmaz odalarda **yakmaya**
Bez bulunmaz eğnimize **takmaya**
Yüz bulunmaz doya doya **bakmaya**

Silindi yüzlerin nuru kalmadı

(Kaya: 2004: 137)

YCİ.335.

Nohutla patates güreşir **başa**

Ispanak pırasa benzemez **aşa**

(Kaya: 2004: 137)

YCİ.336.

Yusam temizlenmez silsem **silinmez**

Ata nedir baba kimdir **bilinmez**

(Kaya: 2004: 139)

YCİ.337.

1310 doğdum Veysel'dir **adım**

Dünya mı eskidi ben mi **kocadım**

Çok dolandım bir sadık dost **aradım**

Sözü ciddi kalbi beyan kalmadı

(Kaya: 2004: 139)

YCİ.338.

Palandöken gülmez, nedir ef**karı**

Kalkmaz mı başının dumanı **karı**

(Kaya: 2004: 146)

YCİ.339.

Ben bir Türk oğluyum, Veysel'dir **adım**,

Korkmaz, yılmaz, ulu Türk'tür ecd**adım**,

(Kaya: 2004: 146)

YCİ.340.

Dünyada al mur**adını**

Tecer koymuşlar **adını**

(Kaya: 2004: 164)

YCİ.341.

Güllerde koku var, güzelde **neşe**

Mah cemali ziya verir gü**neşe**

(Kaya: 2004: 190)

YCİ.342.

O cemalin ziyası var **nuru** var

Kırılmaz sevdası, sönmez **narı** var

(Kaya: 2004: 190)

YCİ.343.

Haydi bindik dedik **kader**

Gittik yarı yola **kadar**

(Kaya: 2004: 194)

YCİ.344.

Şarkışla ve köy **arası**

İçimden çıkmaz y**arası**

(Kaya: 2004: 194)

YCİ.345.

Adım atsam kar **batıyor**

Ata binsem at **yatıyor**

(Kaya: 2004: 194)

YCİ.346.

Sözüm gerçek değil **yalan**

Gerçeklerdir baki **kalan**

(Kaya: 2004: 205)

YCİ.347.

Her varlıktan engin **benim**

Topraktan olmuş **bedenim**

(Kaya: 2004: 205)

YCİ.348.

Doğru yola adım **attım**

Bir gerçeğin elin tuttum

Kini kibiri **kapattım**

Vicdanımdı ben değilim

(Kaya: 2004: 205)

YCİ.349.

Aşkın deryasına **atıldı** gönlüm

Her türlü nesneye **katıldı** gönlüm

(Kaya: 2004: 212)

YCİ.350.

Kim çıkarmış bu asılsız **yalanı**,
Âşık Veysel hasta demiş felç demiş,
Bulsam öldürürüm ben bu **yılanı**,
Doğumda anası ona piç demiş.

(Kaya: 2004: 290)

YCİ.351.

Dedim kardeş olur mu **boş**
Dedi haydi olur, hoş **hoş**

(Kaya: 2004: 293)

4.4. İADE

Bu çalışma kapsamında Âşık Veysel şiirinde 13 adet iade sanatı kullanımı tespit edilmiştir. Belirlenen kullanımlarda iade sanatı olan yerler kalın puntoyla gösterilmiş ve "İA" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. İlgili örnekler şöyledir:

İA.1.

Sefil Veysel Hak'tan ister **muradı**
Muradlar verecek cömert kan oldu

(Veysel, 2018: 25)

İA.2.

Deli gönül ne **gezersin**
Geze geze yorulman mı

(Veysel, 2018: 55)

İA.3.

Bu çirkin huyları nidersin **dünya**
Dünyaya gelmemde maksat ne idi

(Veysel, 2018: 74)

İA.4.

Sual ettim bülbüllere **güllere**
Güllerden kokusun sezerim böyle

(Veysel, 2018: 106)

İA.5.

Okuldadır dirlik **birlik**

Birlik yurdun ihyasıdır

(Veysel, 2018: 189)

İA.6.

Atatürk sesi var **Halkevlerinde**

Halkevleri umum halkın malıdır

(Veysel, 2018: 190)

İA.7.

Atatürk izi var **Halkevlerinde**

Halkevleri ilim irfan yuvası

(Veysel, 2018: 190)

İA.8.

Dünyalar durdukça dur **hastahane**

Hastahane hekimlerin mekânı

(Veysel, 2018: 196)

İA.9.

Yavrumu sağ salim ver **hastahane**

Hastahane büyük nimet Sivas'ta

(Veysel, 2018: 196)

İA.10.

İlerde yüküm var onu da **alam**

Al götür yükünü atma dediler

(Veysel, 2018: 197)

İA.11.

Yağ bal yenir balta **yenmez**

Yedim desen kims'inanmaz

(Veysel, 2018: 200)

İA.12.

Baltay'aldın sapın **nittin**

Nittin baltayı baltayı

(Veysel, 2018: 201)

İA.13.

Yanından göğsünden açılır **yara**

Yar gelmezse yaraların elletme

(Veysel, 2018: 235)

4.5. İŞTİKAK

Âşık Veysel'in şiirlerinde 50 adet iştikak sanatı kullanıldığı görülmüştür. İştikakı oluşturan kelimeler kalın punto ile belirtilmiş ayrıca iştikak oluşturan kök ya da temel kelime ilgili kısmın sonunda gösterilmiş ve "İŞT" kısaltmasıyla numaralandırılmıştır. Örnekler şöyledir:

Veysel'i s**öylet**ir bir büyük kuvvet

Söyleyen ne s**öyleten** ne Tanrı ne

(Veysel, 2018: 36)

İŞT.1. Söyle-

Görünen ne **gösteren** ne **görgü** ne

(Veysel, 2018: 36)

İŞT.2. Gör-

Tatlı muhabbetler güzel **sevişl**er

Güzellik ne sevda nedir **sevgi** ne

(Veysel, 2018: 36)

İŞT.3. Sev-

Göz ile **görülmez *duyulan*** sesler

Nerden uyanıyor bizdeki hisler

Şekilsiz gölgesiz canlar nefesler

Duyulan ne ***duyuran*** ne ***duygu*** ne

(Veysel, 2018: 36)

İŞT.4. Gör-

İŞT.5. Duy-

Gelen ne giden ne **yol** ne **yolcu** ne

(Veysel, 2018: 36)

İŞT.6. Yol

Veysel'i **söyletir** bir büyük kuvvet

Söyleyen ne **söyleten** ne Tanrı ne

(Veysel, 2018: 36)

İŞT.7. Söyle-

Âşıktan **maşuk**a isyan görünür

(Veysel, 2018: 40)

İŞT.8. Aşk

Sardı her yanımı felek çemberi
Zulmü mazlumadır öteden beri
(Veysel, 2018: 40)

İŞT.9. Zulm

Aynı **yolcu**yuz **yoldaş**ık
(Veysel, 2018: 41)

İŞT.10. Yol

Gülmedim dünyada **gülenler gülsün**
(Veysel, 2018: 45)

İŞT.11. Gül-

Sen alemi **seven** kim **sevmiş** seni
(Veysel, 2018: 49)

İŞT.12. Sev-

Alan alır almayana ac'olur
Önünden ***gülmeyen*** sonra ***güle****r* mi
(Veysel, 2018: 53)

İŞT.13. Al-

İŞT.14. Gül-

Önünden **gülmeyen** sonra **gül**er mi
Talih Çile Kader Sözü Bir Etmiş
Kahpe felek hiç yüzüme **gülme**di
Geldin bu dünyaya **gülme**zsin dedi
(Veysel, 2018: 53)

İŞT.15. Gül-

Çetin olur hastaların **gülme**si
Sor ki neler çekmiş **gülen**e kadar
(Veysel, 2018: 53)

İŞT.16. Gül-

Yolun bitmez belki yolda **yorul**un
Argın **yorgun** yola gitmek güç olur
(Veysel, 2018: 53)

İŞT.17. Yor-

Cahil okur amma **alim** olamaz
Kâmillik **ilmini** herkes bilemez
(Veysel, 2018: 61)

İŞT.18. **İlm**

Veysel der **alan**a mücevher sattım
Alan alır **almayan**a ac'olur
(Veysel, 2018: 65)

İŞT.19. **Al-**

Uyuma ey Veysel **uykudan uyan**
(Veysel, 2018: 74)

İŞT.20. **Uyu-**

Âşıklarda meşk olmasa
Âşık ve **maşuk** olmasa
(Veysel, 2018: 82)

İŞT.21. **Aşk**

Senin **aşkı**n beni kıldı urusvay
Düşmüşüm peşinde koşarım hay hay
Kabul et kapında beni de kul say
Dost yoluna ölür **âşık** ar etmez
(Veysel, 2018: 86)

İŞT.22. **Aşk**

Âşık olan sevda ile savaşır
Güzel olan eda cilve naz taşır
Âşık maşukunu bulur koklaşır
Sevip sevişmeyi yar uyandırır
(Veysel, 2018: 87)

İŞT.23. **Aşk**

İŞT.24. **Sev-**

Âşıklar **aşk** meyin içmiş ezelden
(Veysel, 2018: 91)

İŞT.25. **Aşk**

Seni **yaksın** beni **yakan** ateşler
Yaktı bu sinemi savruldu külü
(Veysel, 2018: 95)

İŞT.26. **Yak-**

Aşka mâni ar ve namus

Asla gerekmez **âşık**a

(Veysel, 2018: 97)

İŞT.27. **Aşk**

Seni **sevme**m umum gibi

S**evgi**n ayrı zulüm gibi

(Veysel, 2018: 97)

İŞT.28. **Sev-**

Çocuk olsam **belek**lere **belen**sem

(Veysel, 2018: 105)

İŞT.29. **Bele-**

Sevilip sevmek hevesi

(Veysel, 2018: 108)

İŞT.30. **Sev-**

Her **aşık** da gider amma

Aşk tacını takar gider

(Veysel, 2018: 108)

İŞT.31. **Aşk**

Yağmur olam **göz**den akan yaş olam

Ala **gözlü** bir sunaya kaş olam

(Veysel, 2018: 117)

İŞT.32. **Göz**

Felek bize **gül** demez ki **gülüş**ek

(Veysel, 2018: 120)

İŞT.33. **Gül-**

Hayal mıydın **göz**lerimden ıradın

Ahu **gözlü**m sümbül saçlı meralım

(Veysel, 2018: 124)

İŞT.34. **Göz**

İsyan bilmez olmaz **âsi**

Dalda güzeldir meyvası

(Veysel, 2018: 137)

İŞT.35. **Asi**

Söyler Veysel **söz**lerinden vazgeçmez

(Veysel, 2018: 163)

İŞT.36. **Söyle-**

Atatürk'e erdi zeval

Amir memur mebusan ağladı

(Veysel, 2018: 173)

İŞT.37. **Amr**

Görmez gözlerime **gör**ün İstanbul

(Veysel, 2018: 182)

İŞT.38. **Gör-**

Görenlerin **görme**sidir

(Veysel, 2018: 189)

İŞT.39. **Gör-**

Aslım Türk'tür Elhamdüllah **Müslüman**

Şükür **amentüye** etmişiz **iman**

(Veysel, 2018: 207)

İŞT.40. **İman (Amn)**

Irak **görün**ür **görünce**

(Veysel, 2018: 223)

İŞT.41. **Gör-**

Gelip dünyaya kim kalmış nerde

Gelenler gidiyor kalmak yok burda

(Kaya, 2004: 133)

İŞT.42. **Gel-**

Ağlasam ağlanmaz gülsem gülünmez

Yusam temizlenmez **silsem silinmez**

(Kaya, 2004: 139)

İŞT.43. **Ağla-**

İŞT.44. **Gül-**

İŞT.45. **Sil-**

Kimisi **sahtekâr** kimi **sahte**

(Kaya, 2004: 139)

İŞT.46. **Sahte**

Kalemi kırılsın bunu **yazanın**

Söyler söyler derdi bitmez ozanın
Çağır bağır emir onun söz onun
Yazan kâtip böyle **yazmış** fermanı
(Kaya, 2004: 145)

İŞT.47. **Yaz-**

Gonca **gülün kokusuna** meftunum
Koklayıp soldurmaya kıyamam
Güzel ile sohbet et seher günü
Kaş oynatıp **gülüşüne** doyamam
(Kaya, 2004: 190)

İŞT.48. **Gül- ve Gül** (Sesteş kelimeler iştikak oluşturmuştur.)

Adım atsam kar batıyor
Ata binsem **at** yatıyor
(Kaya, 2004: 194)

İŞT.49. **At- ve At** (Sesteş kelimeler iştikak oluşturmuştur.)

Soralım bakalım almış mı payın,
Huylu huyun terk etmesi güç demiş.
(Kaya, 2004: 290)

İŞT.50. **Huy**

4.6. DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ

Dördüncü bölümde incelenen lafza bağlı söz sanatlarına ilişkin sayısal veriler 3 adet grafik halinde özetlenmiştir:

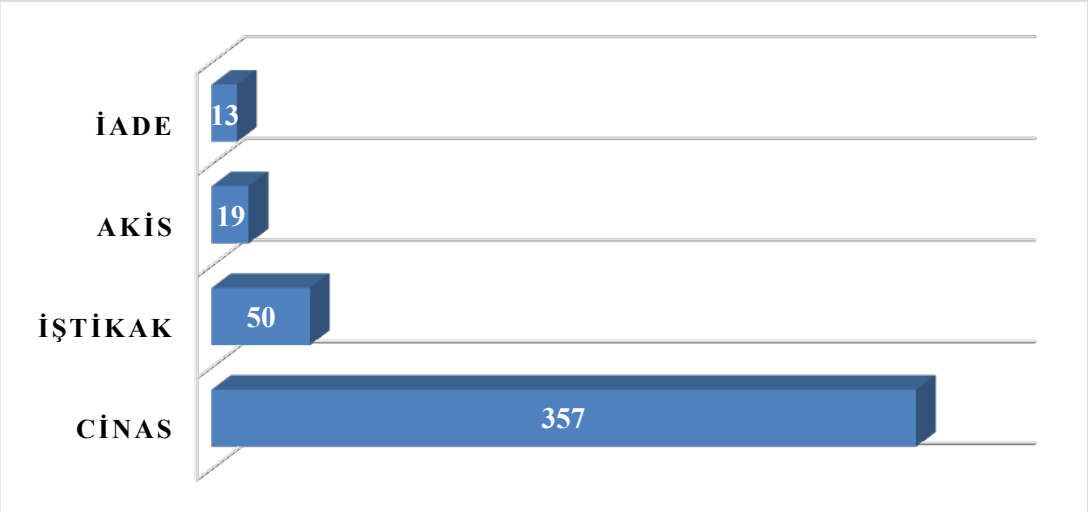

Grafik 8: Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Lafza Bağlı Söz Sanatlarının Kullanım Adetleri

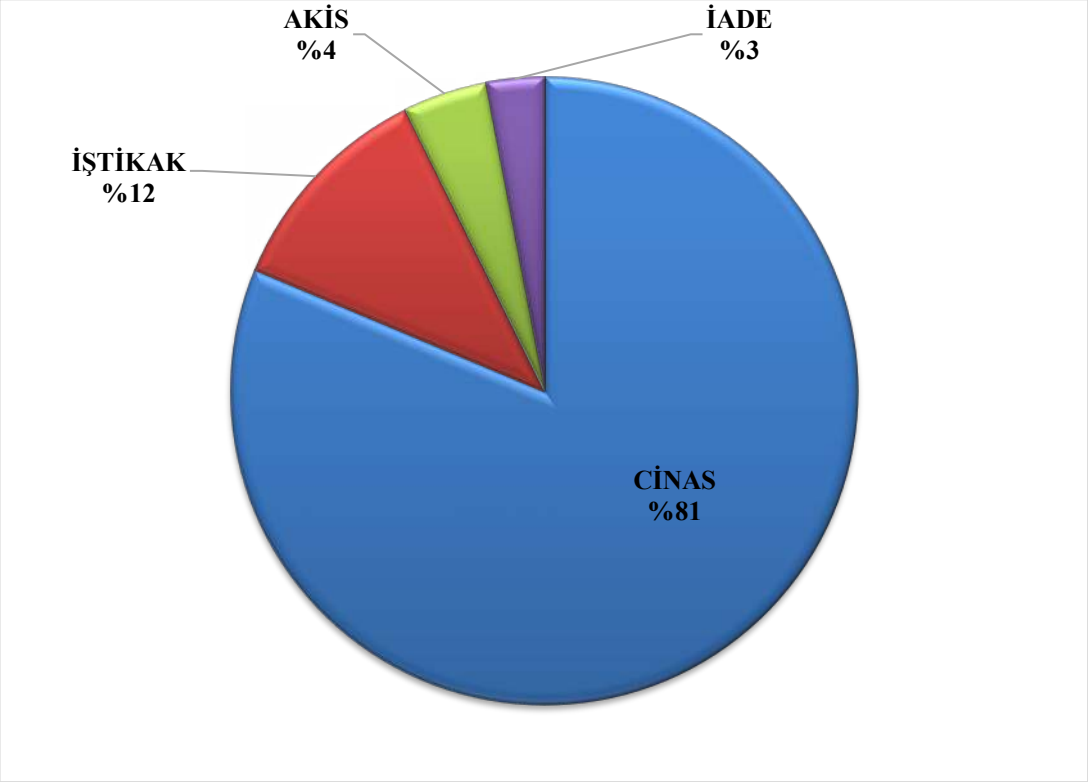

Grafik 9: Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Lafza Bağlı Söz Sanatlarının Kendi İçlerindeki Yüzdelik Dağılımları

Âşık Veysel şiirlerindeki lafza bağlı söz sanatlarının tespit edilmeye çalışıldığı dördüncü bölümde; 357 adet cinas, 50 adet iştikak, 19 adet akis, 13 adet iade sanatı olmak üzere, bu dört çeşit söz sanatına ait, toplamda 439 adet lafza bağlı söz sanatı kullanımı belirlenmiştir (Grafik 8). Lafza bağlı bu 4 söz sanatı içinde %81 oranıyla cinas sanatının baskın olduğu, diğer üç sanatın toplam oranının ise %19 civarında olduğu belirlenmiştir (Grafik 9). Sözlü icra yapan Veysel'in, dinleyicilerinin kulaklarına hitabını kuvvetlendirmek istediği, 6 adeti tam 351 adeti yarı cinas olmak üzere 357 adetlik cinas kullanımıyla kendini belli etmektedir.

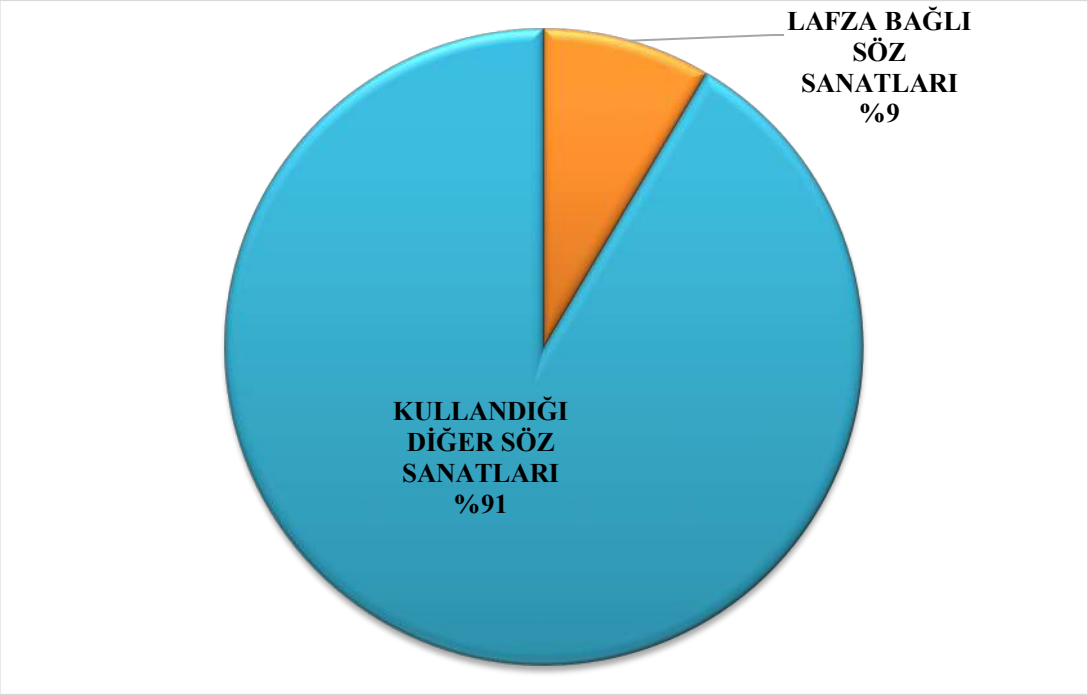

Grafik 10: Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Lafza Bağlı Söz Sanatlarının Diğer Söz Sanatı Kullanımlarına Oranı

Âşık Veysel'in şiirlerinde yer verilmiş tüm söz sanatları içinde lafza bağlı söz sanatlarının %9'luk bir orana sahip olduğu görülmektedir (Grafik 10).

SONUÇ

Âşık tarzı şiirde söz sanatlarının yerini tespit etme yolunda bir adım olan bu çalışmada Âşık Veysel şiirleri ele alınarak hem âşık tarzı şiir evrenine hem de Âşık Veysel örneklemine ilişkin birtakım nicel verilere ve somut bilgilere ulaşılmak istenmiştir. Bu doğrultuda Âşık Veysel'in tüm şiirlerini içerdiği kabul edilen *"Dostlar Beni Hatırlasın"* isimli esere ek olarak *"Dostlar Beni Hatırlasın"* kapsamına dahil edilmemiş olan Veysel şiirleri, Doğan Kaya'nın "*Âşık Veysel"* isimli kitabından alınmıştır. Böylelikle 170 adet müstakil şiir bir araya getirilerek bu şiirler söz sanatları yönüyle incelenmiştir. Söz konusu şiirlerden *"Köprü*" isimli şiir haricindeki tüm şiirlerde dörtlük nazım birimi kullanıldığı görülmüştür. "*Köprü*" şiiri, üçlük şeklindeki bentlerin sonuna eklenen nakarat benzeri ikiliklerden müteşekkil 9 adet beşli yapıdan oluşmuştur. Geriye kalan şiirlerin toplam dörtlük sayısı ise 956'dır.Buradan hareketle Âşık Veysel'in dörtlük nazım birimine sadık kaldığı anlaşılmaktadır. İncelenen 956 adet dörtlük ile 9 adet beşlikte, 27 çeşit söz sanatını içeren 4709 adet söz sanatlı kullanım belirlenmiş ve bu kullanımlar bölüm sonlarında toplam 10, sonuç bölümünde ise 4 adet olmak üzere 14 adet grafikle gösterilip yorumlanmıştır.

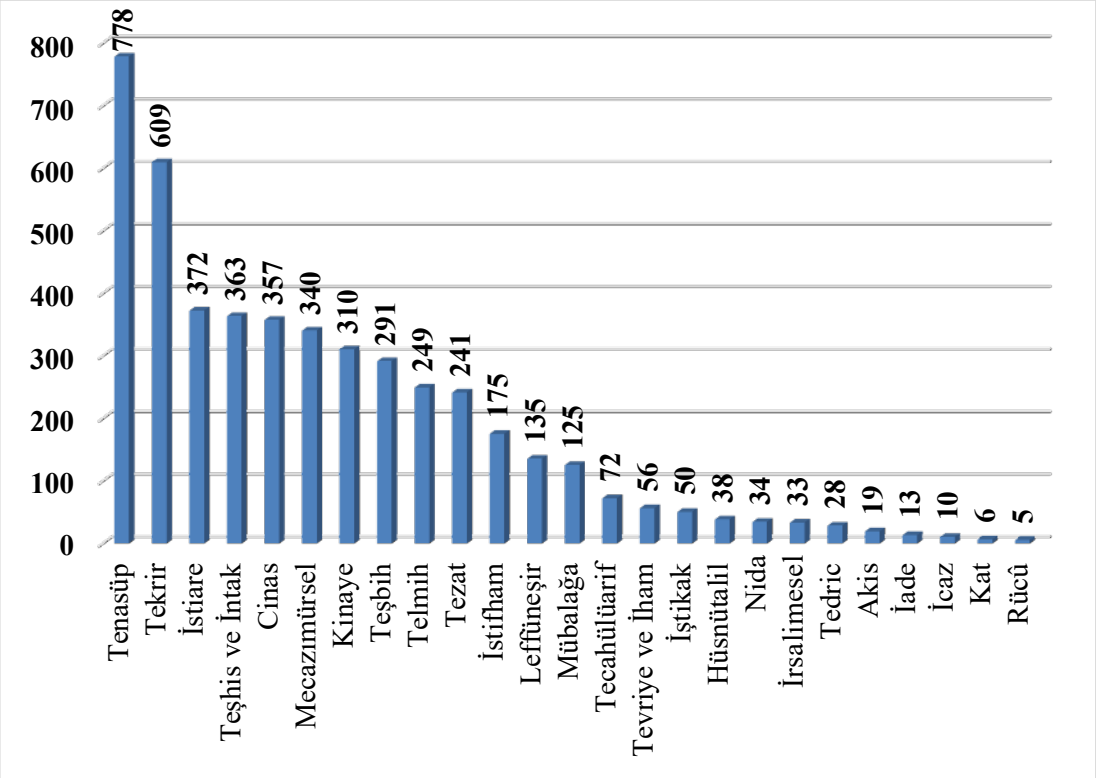

Grafik 11: Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Söz Sanatlarının Kullanım Adetleri

Çalışma kapsamında belirlenebilen toplam 4709 adet söz sanatlı kullanımın çoktan aza doğru sırası şöyledir: 778 adet tenasüp, 609 adet tekrir, 372 adet istiare, 363 adet teşhis-intak, 357 adet cinas, 340 adet mecazımürsel, 310 adet kinaye, 291 adet teşbih, 249 adet telmih, 241 adet tezat, 175 adet istifham, 135 adet leffüneşir, 125 adet mübalağa, 72 adet tecahülüarif, 56 adet tevriye-iham, 50 adet iştikak, 38 adet hüsnütalil, 34 adet nida, 33 adet irsalimesel, 28 adet tedric, 19 adet akis, 13 adet iade, 10 adet icaz, 6 adet kat, 5 adet rücû (Grafik 11). Bunun yanında aliterasyon ve asonans sanatı kullanımları da belirlenmiş; ancak aliterasyon ve asonans sanatına ilişkin verilerin sayısal olarak tespitinin rasyonel olmayacağı düşüncesiyle sayısal hesaplamaya dâhil edilmemiştir. Çalışma içinde 44 adet yetkin aliterasyon-asonans örneğine yer vermekle iktifa edilmiştir.

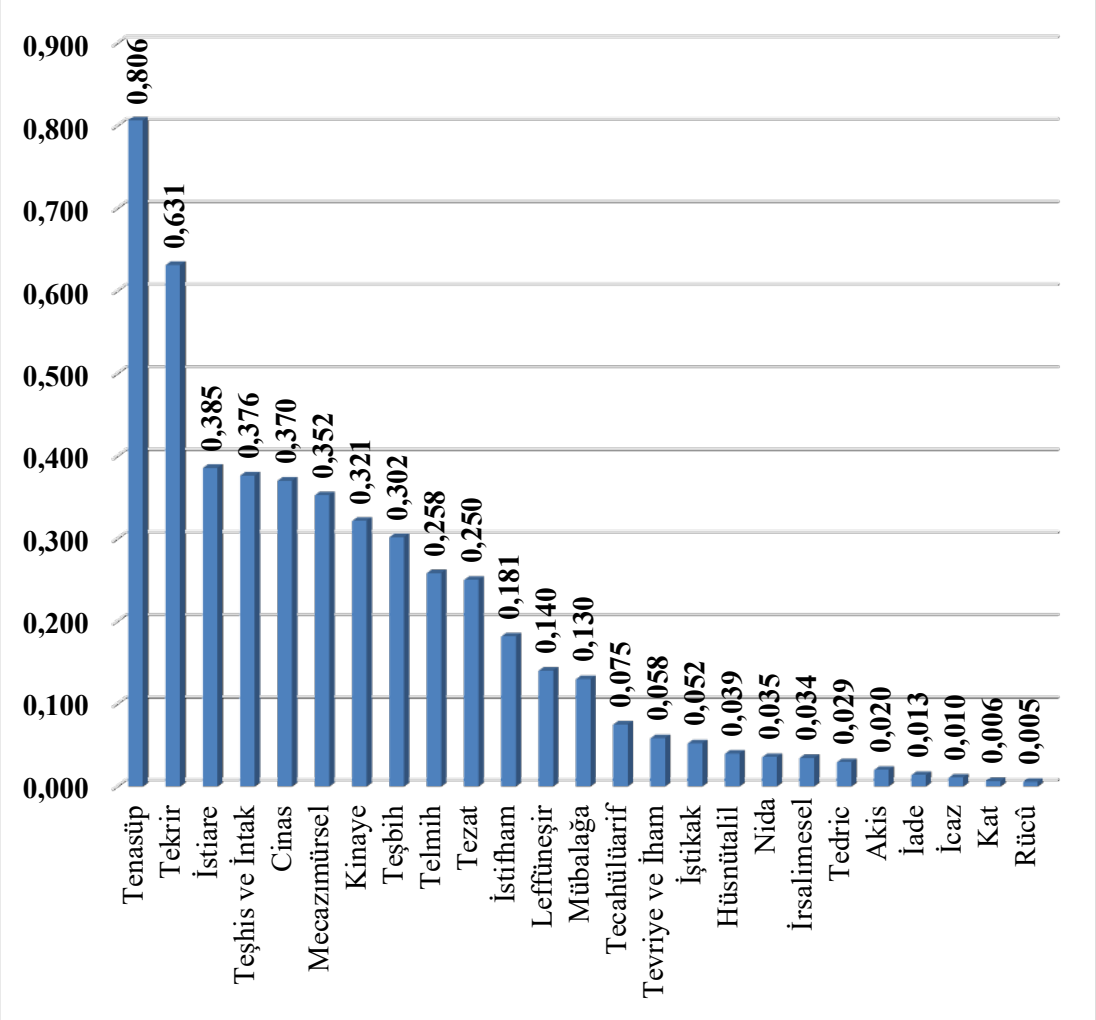

Grafik 12: Âşık Veysel Şiirlerinde 1 Adet Dörtlüğe Düşen Söz Sanatı Kullanım Adetleri

Âşık şiirinin nazım birimi olan dörtlük referans alınarak yapılan hesaplamada, ele alınan Âşık Veysel örnekleminde 1 adet dörtlüğe denk gelen söz sanatı adetinin büyükten küçüğe doğru sırasıyla: 0,806 adet tenasüp, 0,631 adet tekrir, 0,385 adet istiare, 0,376 adet teşhis-intak, 0,370 adet cinas, 0,352 adet mecazımürsel, 0,321 adet kinaye, 0,302 adet teşbih, 0,258 adet telmih, 0,250 adet tezat, 0,181 adet istifham, 0,140 adet leffüneşir, 0,14 adet mübalağa, 0,075 adet tecahülüarif, 0,058 adet tevriye-iham, 0,052 adet iştikak, 0,039 adet hüsnütalil, 0,035 adet nida, 0,034 adet irsalimesel, 0,029 adet tedric, 0,020 adet akis, 0,013 adet iade, 0,010 adet icaz, 0,006 adet kat, 0,005 adet rücû şeklinde olduğu görülmüştür (Grafik 12).

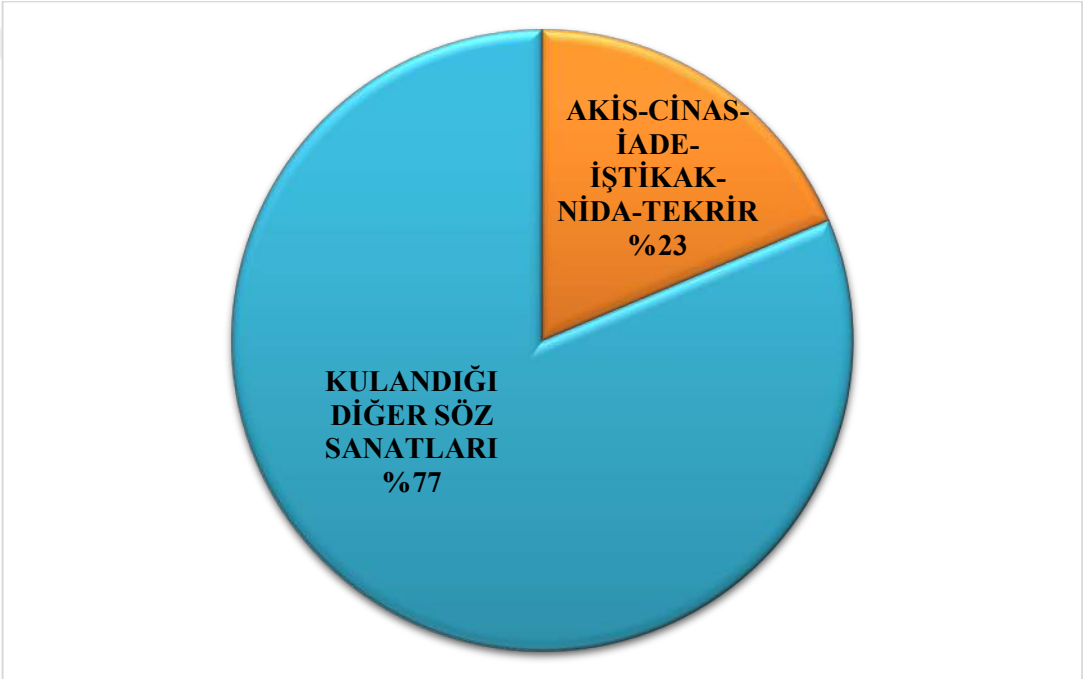

Grafik 13: Âşık Veysel Şiirlerinde Müzikaliteye Katkı Yapan Söz Sanatlarının Kullanılmış Tüm Söz Sanatlarına Oranı

Müzik, âşık tarzı şiirin önemli bir parçasıdır. Şiirde müzikaliteye önemli katkı yaptığı kabul edilebilecek olan lafza bağlı söz sanatlarına tekrir sanatının da -müzikaliteye olan etkisini göz önünde bulundurarak- eklenmesiyle akis, cinas, iade, iştikak, nida, tekrir sanatlarının Âşık Veysel şiirindeki kullanım adetinin 1082 görülür ki bu da kullanılan tüm söz sanatlarının %23'ne denk gelmektedir (Grafik 13). %23'lük bu orana dâhil olmayan aliterasyon ve asonans kullanımları da göz önünde bulundurulduğunda oranın daha da artacağı açıktır. İcrasını sazı eşliğinde

gerçekleştirdiği düşünüldüğünde bu söz sanatlara başvuran Veysel'in icrasına müzikal olarak yaptığı katkı daha iyi anlaşılmaktadır.

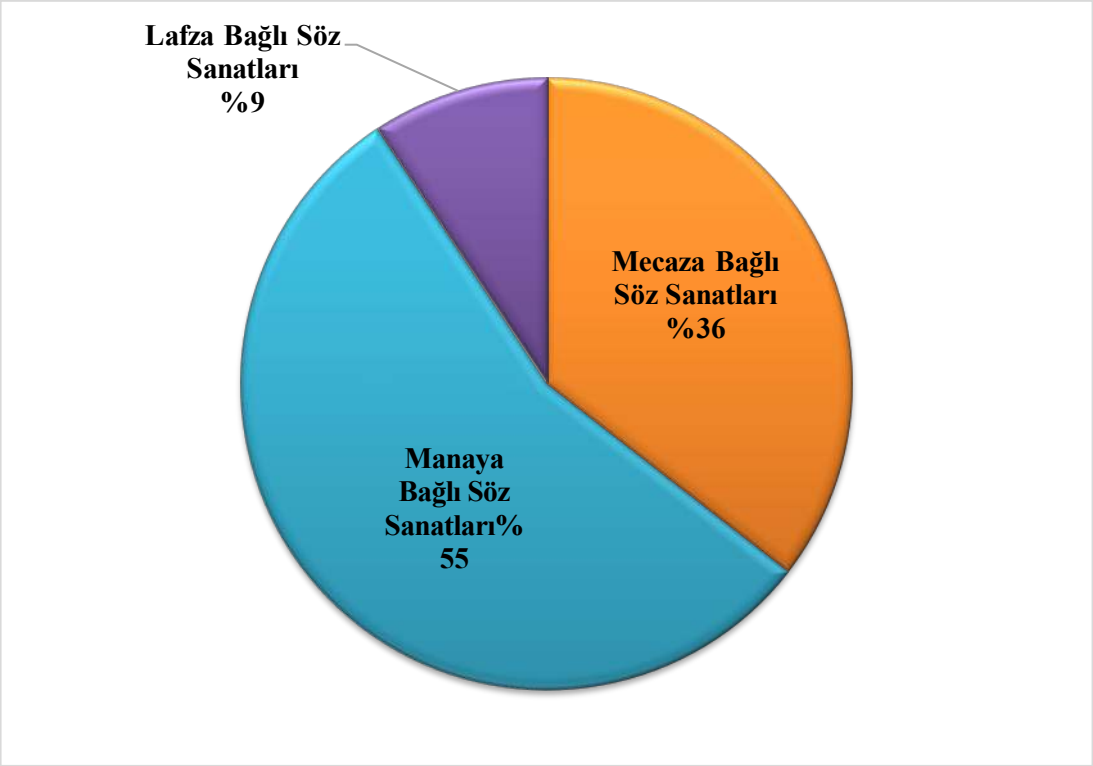

Grafik 14: Âşık Veysel Şiirlerinde Yer Alan Tüm Söz Sanatlarının Oransal Dağılımı

Âşık Veysel şiirlerinin mecazi anlatım cephesi ele alındığında; istiare, kinaye, mecazımürsel, teşbih, teşhis-intak gibi mecaza dayalı sanatların 1676 kez kullanıldığı görülmektedir. Bahsi geçen mecaz temelli söz sanatları örneklemdeki söz sanatları toplamının yaklaşık %36'sını teşkil etmektedir (Grafik 14). Bu da Âşık Veysel şiirindeki yoğun mecazlı söyleyişi işaret etmektedir. Bahsi geçen mecazlı söyleyişler âşığın geniş çaplı bir muhayyile ve iç dünyaya sahip olduğunun göstergesidir.

Birbiriyle neredeyse iç içe iki sanat olan istifham ve tecahülüarif sanatları, örneklemde toplam 247, hüsnütalil sanatı 38 adet kullanılmıştır. Bu kullanımlar âşığın kendi duygu ve düşüncelerini pekiştirmeyi önemsediğini, dinleyicisinin dikkatini diri tutmaya çalışarak onun zihin mekanizmasını harekete geçirmeyi hedeflediğini gösterirken âşığın zihni arayışlar içinde olup hayal gücünün açık olduğunu da ifade etmektedir.

Âşık Veysel şiirlerinde toplamda 292 adet kullanılan telmih, irsalimesel ve icaz sanatları, Âşık Veysel'in düşünsel yönden kendini geliştirmiş bir âşık olduğunu göstermektedir. Bu telmihlerinden 51 tanesi Kur'ân-ı Kerim ayeti, 1 tanesi de hadisi şerif telmihidir. Ana eksenini vahdet, yaratılış, nefis ve ölüm konularının oluşturduğu bu kullanımlar, Veysel'in yetiştiği kültürel ortamdaki âşıklardan ve tekke kültüründen edindiği dini-tasavvufi birikime ışık tutmakla beraber, söz konusu ayet ve hadis telmihlerinden âşığın toplumsal zeminin genel kabullerini önceledi̇ği de anlaşılmaktadır. Ayrıca Veysel'in telmihlerinde dikkat çeken bir diğer husus da âşığın tarihî ve bilimsel konularda sahip olduğu malumattır. Hz. Âdem'den Platon'a, İstanbul'un fethedilmesinden Ay'a yapılan yolculuğa değin uzanan geniş bir yelpazedeki telmihler halkevleri, köy enstitüleri ve çıktığı yurt içi seyahatlerinde tanışıp görüştüğü edip ve aydınların Veysel'de yeni ufuklar açtığı anlaşılmaktadır.

Tekke âşığı olmamakla beraber güçlü bir tasavvufi yönü olan Âşık Veysel'in genel olarak dingin bir ruh haline sahip olduğu söylenebilir. Yüksek coşku hâlini, kimi zaman bir vecd halini yansıtan nida sanatına 34 defa yer verilmiş olması, âşığın duygularını anlık bir coşkuya, aşırı heyecana dönüştürme çabası içinde olmadığını göstermektedir. Aynı doğrultuda, %30'luk tenasüp ve %9'luk tezat sanatı kullanımları arasındaki bire üçlük oran, Veysel'in zıtlıktan ziyade uyumu tercih eden karakterinin bir işareti olarak da okunabilir.

Belagati tesis ederken istifade edilen söz sanatları, edebiyat dilini günlük dilden ayıran, ona özgünlük ve estetik kazandıran önemli faktörlerdendir. Türk edebiyatının en eski eserlerinden bu yana söz sanatları kendini daima göstermiştir. *"Âşık Tarzı Şiirde Söz Sanatları Üzerine Âşık Veysel Örnekleminde Bir İnceleme"* isimli bu çalışma kapsamında Âşık Veysel'in 956 dörtlük ve 9 adet beşlikten oluşan 170 adet şiirinde 27 farklı türde söz sanatı tespit edilmiş, âşık tarzı şiirde kullanılan önemli söz sanatlarından olan lebdeğmez, muamma gibi sanatlara başvurulmadığı anlaşılmıştır.

Âşık tarzı şiirin nazım birimi olan dörtlük temel alınarak yapılan oranlamayla bir dörtlüğe 4,879 adet söz sanatı düştüğü görülmüştür Tespit edilen 27 söz sanatına ait 4709 adet örnek sıralanarak Âşık Veysel şiirlerindeki söz sanatı çeşitliliği müşahede edilmiştir. Bu veriler ışığında Aşık Veysel'in sanatlı, zengin bir söyleyiş kümesine ulaştığını söylemek mümkündür.

Âşık tarzı şiirin bir örneklemi olan Veysel'in şiirlerinden hareketle âşık tarzı şiirin sıradan bir söyleyiş, halk konuşması mesabesinde bir örüntü olmayıp sanat içeren, halkın kullandığı kelimelerle bina edilmiş; mecazlarla süslenmiş ;telmih, irsalimesel, icaz gibi çeşitli sanatlarla teçhiz edilmiş; istifham, tecahülüarif, hüsnütalil, gibi sanatlarla manasına katkı yapılmış; tekrir, cinas, aliterasyon-asonans, iştikak, iade, nida sanatlarıyla müzikalitenin yakalandığı örnekleri de ihtiva edebildiği sonucuna ulaşılmıştır. Sübjektif taraflar da içeren, belli oranda yoruma açık yönleri olan söz sanatları konusunda eksik kalan noktaların olabileceği muhakkaktır. Bu bakış açısıyla âşık tarzı şiir evreninde söz sanatlarına ilişkin olarak yapılan bu çalışmayla ileride yapılacak çalışmalara kapı aralamak amaçlanmıştır. Konuyla ilgili çalışma sayıları arttıkça âşık tarzı şiirde söz sanatlarının yeri daha da belirginleşecek, mukayeseli çalışmaların da devreye girmesiyle daha kapsamlı neticelere ulaşılacaktır.

KAYNAKÇA

Ağırman, F., & Bekalp, B. (2012/1). Felsefe Dünyası. (55), ss. 84-98.

Akdemir, H. (1999). *Belâğat Terimleri Ansiklopedisi.* İzmir: Nil Yayınları.

Aksan, D. (1993). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili.* Ankara: Şafak Matbaacılık.

Aksoy, Ö. A. (1988). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1.Cilt.* İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Aktaş, H. (2002). *Modern Türk Şiirinde Edebî Sanatlar.* İstanbul: Söylem Yayınları.

Aktepe, M. (1968, Ekim). Atatürk'e Dair Bazı Belgeler. *Belleten, 32*(128), ss. 441-457.

Albayrak, N. (2007). Pîr Sultan Abdal. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 34, ss. 277-278). İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları.

Alptekin, A. B. (2004). *Âşık Veysel/Türküz Türkü Çağırırız.* Ankara: Akçağ.

Alptekin, A. B. (2021). *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Altuntaş, H., & Şahin, M. (2011). *Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'ân-ı Kerîm Meali.* Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Armaoğlu, F. (2017). *Türk Siyasi Tarihi.* İstanbul: Kronik Kitap.

Artun, E. (1998). Emlek Yöresi Ve Çevresi Halk Ozanları Sempozyumu Bildirileri,. *Günümüzde Yeniden Yapılanan Âşıklık Geleneğinin Sosyo-Kültürel Boyutu 1* (ss.43-49). Ankara: Kuloğlu Matbaacılık.

Artun, E. *Günümüzde Yaşayan Âşıklık Geleneği Üzerine Düşünceler.* https://turkoloji.cu.edu.tr/HALK%20EDEBIYATI/erman_artun_asiklik_gelenegi_uzerine_dusunceler.pdf, (12.10.22)

Artun, E. (2008). *Aşık Edebiyatı Araştırmaları.* İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Aslanoğlu, İ. (1964). *Âşık Veysel.* Sivas: Sivas Milli Eğitim Müdürlüğü. Yayınları

Atsız, N. (1992). *Türk Edebiyatı Tarihi.* İstanbul: Baysan Basım ve Yayın.

Avşar, Z. (2023), *Âşık Veysel Türkülerinin Edebi ve Prozodi Yönünden İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi, Türk Musikisi Ana sanat Dalı.

Aytepe, O. (2004). Ankara'nın Merkez ve Başkent Olması . *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, 9*(33-34 (Mayıs-Kasım)), ss. 15-22.

Baba, M. O. (2007). *Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü.* İstanbul: Heyamola yayınları.

Bahşi, B. (1997), *Türk Halk Müziğinde Âşık Veysel'in Yeri ve Önemi*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı

Baki, A., & Gökçek, T. (Güz 2012). Karma Yöntem Araştırmalarına Genel Bir Bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(42), s. 1-21.

Bakiler, Y. B. (1986). *Âşık Veysel/Hayatı ve Eserleri.* İstanbul : Tercüman Yayınları.

Bakiler, Y. B. (2022). *Âşık Veysel.* İstanbul : Yakın Plan Yayınları.

Balbay, M. (2018). *Gönül Gözünde Binbir Renk.* İstanbul: Halk Kitapevi.

Bayat, F. (2016). *Türk Destancılık Tarihi Bağlamında Köroğlu Destanı.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Binyazar, A. (1973). *Âşık Veysel Hayatı, Sanatı, Eserleri Üzerine Bir İnceleme.* İstanbul: Tel Yayınları.

Coşkun, M. (2007). *Sözün Büyüsü Edebi Sanatlar.* İstanbul: Dergâh Yayınları.

Cömert, E. (2017). *Millî Kültür Taşıyıcılığında Usta Malı Çalıp Söyleme Geleneği Temsilcisi,* Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji ve Müzik Teorisi Anabilim Dalı.

Cumhuriyetin İlânı. (2023, Haziran 27). Atatürk Araştırma Merkezi: https://atam.gov.tr/cumhuriyetin-ilani/ adresinden alındı

Çağrıcı, M. (2007). Ölüm, *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 34, ss. 37-38). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Çağrıcı, M. (2012). Tevekkül. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 41, s. 1-2). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Çalışkan, A. B. (2019), *Âşık Veysel ve Barpı Alıkulov'un Karşılaştırmalı Analizi*, Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çandır, M. (2023, Ekim). Manevi Değerlerimizin Âşık Veysel'in Şiirlerine Yansıması. *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi* (Ekim 2023), 252-275.

Çandır, M., & Furan, A. (2024, Haziran 30). Âşık Veysel Tefekkürünün Evrensel Boyuttaki Yansımaları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7(1), s. 81-91.

Çerkezoğlu, E. (2015). *Âşık Veysel Şatıroğlu'nun şiirlerinde din ve dindarlık,* Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fen ve Din Bilimleri Anabilim Dalı.

Çobanoğlu, Ö. (1999). *Elektronik Kültür Ortamında Âşık Tarzı Şiir Geleneği Bağlamında Çukurovalı Aşıklar Üzerine Tespitler 3.Uluslararası Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri.* Adana: Adana Ofset.

Çobanoğlu, Ö. (2000). *Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Dalkıran, S. (2021). Sorumluluk ve Dinî Sorumlulukta Akıl İrade ve Hürriyet Şartı. N. Agitoğlu (Dü.) içinde, *İlahiyat Alanında Akademik Araştırma ve Derlemeler* (ss. 23-50). İzmir: Duvar Yayınları.

DİB. (17.09.2021) *Cuma Hutbesi: Ticaret Hayatında Helal Haram Bilinci.* https://dinhizmetleri.diyanet.gov.tr/Detay/500/17092021, (17.02.2023)

Dilçin, C. (1995). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi.* Ankara: TDK Yayınları.

Döğüş, S. (2001). Mustafa Kemal'in Samsun'a Çıktığı 19 Mayıs 1919'da Türkiye'nin İçerisinde Bulunduğu Şartlar. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 17*(50 Temmuz), ss. 327-344.

Durbilmez, B. (1999). Âşık Veysel'in Kayseri'li Ozanlara Etkileri. *1. Emlek Yöresi Ve Çevresi Halk Ozanları Sempozyumu Bildirileri* (ss. 55-65). Ankara: Emod Yayınları.

Durbilmez, B. (2020). *Âşık Edebiyatında Şiir Sanatı/Hasretî'den Örneklerle.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Duymaz, A., & Şahin, H. İ. (2020). Halk Şiirinde Tür ve Şekil. *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı* (s. 247). içinde Ankara: Grafiker Yayınları.

Ekici, M. (2007). Somut Olmayan Kültürel Miras. *Yaşayan Aşık Sanatı Sempozyumu*, (ss. 17-13). Ankara.

Ekici, M. (2011). Âşıklık *Geleneğinin Güncel Sorunları. Yaşayan Âşık Sanatı Sempozyum Bildirileri* (s. 17-24). Ankara: Grafiker.

Ercilasun, A. B. (2004). *Başlangıcından Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi.* Ankara: Akçağ.

Eren, H., Gözaydın, N., Parlatır, İ., Tekin, T., & Zülfikar, H. (1988). *Türkçe Sözlük.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi

Ergun, S. N. (1938). *Halk Şiirleri Antolojisi.* İstanbul: İstanbul Devlet Basımevi.

Erkman, K. (1945). *İstanbul Kandilli Rasathanesi-Meteoroloji Sismoloji ve Mıknatıs Rasatları: 1939 Ekim, Kasım,Aralık Sayısı.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Ertem, B. (2013, ocak). Resmi Belgeler ve Basında "Menemen Olayı". *History Studies, 5*(1), ss. 157-179.

Genç, N. (2021). *Âşık Veysel'in Şiirlerinin Söz Dizimi ve Sözlük,* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

Gökkaya, E. F. (2023), *Lisans Müzik Programlarındaki Ses Eğitimcilerinin Görüşleri Doğrultusunda, Âşık Veysel Türkülerinin Ses Eğitimi Disiplinine Uygunluğunun İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Görgülü, D. (2019). *Karacaoğlan, Âşık Veysel ile Neşet Ertaş'ta Kadın*, Yüksek Lisans Tezi. Giresun: Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

Güldaş, T. (1993). *Âşık Veysel ve Müziği,* Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Bilimler Anabilim Dalı.

Günay, U. (1993). Âşık Veysel ve Âşık Tarzı Şiir Geleneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, ss. 21-42.

Günay, U. (1993). *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Gündüz, D. (1998, Ağustos). Şair, Filozof, Matematikçi Ömer Hayyam. *Bilim ve Teknik, 31*(369), ss. 62-64.

Gündüz, Ş. (1998). *Din ve İnanç Sözlüğü.* Konya: Vadi Yayınları.

Hallı, S. (1969). Ay Yolculuğunun Safhaları. *Bilim ve Teknik, 2*(23), ss. 16-17.

İnalcık, H. (2003). *Şair ve Patron.* Ankara: Doğu Batı Yayınları.

İnalcık, H. (2016). Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u. H. İnalcık içinde, *Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi* (ss. 36-70). İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi (Kültür A.Ş.) Yayınları.

Kabaklı, A. (2008). *Türk edebiyatı IV*. İstanbul: Türk Edebiyat Vakfı Yayınları.

Kaçalin, M. S. (2008). *Kutadgu Bilig, Metin.* Kültür ve Turizm Bakanlığı E-KİTAP.

Karaçağıl, A. (2019), *Âşık Veysel'in Şiirlerinin Vatan, Millet, Din, Bayrak Kavramları Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. Giresun: Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karabulut, E. (2019), *Kaynak Kişilerin İcrası ile Derleme/Notaya Alım Sürecinde Ortaya Çıkan Farklılıklar-Âşık Veysel Şatıroğlu Örneği*, Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Karataş, T. (2001) *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Perşembe Kitapları

Karahan, A. (1991). Âşık Edebiyatı. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 3, ss. 550-552). İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları.

Karpat, K. H. (2017). *Türk Siyasi Tarihi Siyasal Sistemin Evrimi.* İstanbul Yayınları: Timaş.

Kaya, D. (1999). Emlek Yöresinde Âşıklık Geleneği. *I. Emlek Yöresi ve Çevresi Halk Ozanları Sempozyumu* (s. 142-153). Ankara: Emlek Ozanları Kültür Derneği.

Kaya, D. (2004). *Âşık Veysel.* Sivas: Sivas Valiliği Yayınları.

Kaya, D. (2009). *Sivas Halk Şairleri Cilt 1.* Sivas: Önder Matbaacılık.

Kaya, D. (2010). *Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Sözlüğü.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Kayadibi, F. (2006). Atatürk Döneminde Eğitim ve Bilim Alanında Gelişmeler. *İstanbul. Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* (13), ss. 1-21.

Kaya, M. (2017). *Âşık Veysel'in Şiirlerinin Söz Dizimi Açısından İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman: Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsün

Kılıç, H. (1992). *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 5, ss. 380-383). İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları.

Kıran, A. (2020). Kisra Nûşirevan'ın Yönetim ve Adalet Anlayışı. *Tarih ve Gelecek Dergisi, 6*(4), ss. 1647-1664. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1460359, (12.04.2023)

Kocakaplan, İ. (1998). *Açıklamalı Edebî Sanatlar.* İstanbul: Damla Yayınevi.

Kocakaplan, İ. (2013). *Yahya Kemal'in Şiirlerinde Edebî Sanatlar.* İstanbul: Seçil Ofset.

Korkmaz, Z. (2019). Kutadgu Bilig Üzerine Kısa Bir Değerlendirme. *Uluslararası Kutadgu Bilig Kurultayı* (ss. 1-7). (26-28 Eylül 2019) : Türk Dil Kurumu Yayınları.

Köprülü, M. F. (2003). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Köprülü, M. F. (2018). *Edebiyat Araştırmaları I.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Köse, N. (1994). Gül Bilbil Destanı. *Millî Folklor, 3*(24), ss. 29-33.

Kurnaz, C. (1993). Çarh. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 8, s. 229). İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları.

Kurşun, Z. (2019). Şeyh Said. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 2, ss. 560-562). Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları.

Kutluer, İ. (1995). Felek. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 12, ss. 303-36). İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları.

Küçük, C. (2020). Millî Mücadele. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 30, ss. 76-83). Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları.

Külekçi, N. (2005). *Açıklamalar ve Örneklerle Edebî Sanatlar.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Macit, M., & Soldan, U. (2013). *Edebiyat Bilgi ve Teorileri.* Ankara: Grafiker Yayınları.

Makal, T. K. (1993). *Aşık Veysel Hayatı Sanatı Şiirleri.* İstanbul: Toker Yayınevi.

Makal, T. K. (1990). *Halkbilim ve Edebiyat.* İstanbul: Toker Yayınları.

Mengi, M. (2002). *Eski Türk Edebiyatı Tarihi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Mısrî, N. (1963). *Niyazî Divanı.* İstanbul: İstanbul Maarif Kitaphanesi ve Matbaası.

Oğuz, M. Ö. (2019). *Halk Şiirinde Tür Şekil ve Makam.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Ong, W. J. (2020). *Sözlü ve Yazılı Kültür/Sözün Teknolojileşmesi.* istanbul: Metis Yayıncılık.

Öngören, R. (2004). Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 29, ss. 441-448). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Öz, G. (2013). *Alevilik- Bektaşilik Bağlamında Âşık Veysel.* Ankara: Barış Kitap.

Özçelik, S. (2016). *Dede Korkut-Dresden Yazması.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özdemir, A. (2010). *İki Kapılı Bir Handa Âşık Veysel*. İstanbul: Sivas Platformu Yayınları.

Özdemir, A. (2018). Cumhuriyet Mihverinde Ahmet Kutsi Tecer'e İlişkin Sebep Ve Sonuçlar. T. KARACA (Dü.) içinde, *Ahmet Kutsi Tecer Sempozyum Bildirileri* (ss. 69-84). Sivas: Es-Form Ofset.

Özdemir, C. (2018). Anadolu Sahası Türk Masallarında Arkaik ve Dinsel Bir Motif Olarak Değişim ve Dönüşüm. *9. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongre Bildirileri* (ss. 315-326). Ankara: Dumat Ofset Matbaacılık.

Özen, K. (1998). *Aşık Veysel Selam Olsun Kucak Kucak.* Sivas: Dilek Ofset Matbaacılık.

Öztelli, C. (1969). *On Yedinci Yüzyıl Tekke Şairi Kul Nesimi.* Ankara: Toyko Matbaası.

Pala, İ. (2002). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü.* İstanbul: Leyle ile Mecnun Yayıncılık.

Saraç, Y. (2007). *Klasik Edebiyat Bilgisi: Belâgat*. İstanbul: 3F Yayınevi.

Sarı, İ. (2023, 1 1). *Aprın Çor Tigin.* Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/%2520madde-detay/aprin-cor-tigin, (03.03.2023)

Sever, M. (2013). *Türk Halk Şiiri.* Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınevi.

Soysal, M. O. (2005). *Edebî San'atlar ve Tanınması.* İstanbul: MEB Yayınları.

Şahin, E (2009). Kronolojik Çanakkale Savaşları Tarihi (3 Kasım 1914-9 Ocak 1916). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 25 (73), 107-164.

Tannenbaum, D. G., & Schultz, D. (2013). *Siyasî Düşünce Tarihi.* (F. Demirci, Çev.) Ankara: Liberte Yayınları.

Taşkaya, M., & Taşkaya, O. (2008). Türkiye'de Âşıkların Sorunları ve Beklentiler. *Türkiye Âşıklar Kurultayı*, (ss. 60-72). İstanbul.

TDV İslam Ansiklopedisi*, Nasip*. https://islamansiklopedisi.org.tr/nasip, (17.03.2023)

Tecer, A. K. (1944). *Deyişler.* Ankara: Ülkü Yayınları.

Teknik, B. (1970, Mayıs). Atom Modelinin Tarihi. *Bilim ve Teknik E-Dergisi*(31), s. 24-27.

Temizkan, M. (2018). Türkülerdeki Hayvan ve Bitkiler Üzerine Bir İnceleme. *9. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongre Bildirileri* (s. 410). Ankara: Dumat Ofset Matbaacılık.

Tırkaz, G. (2014), *Yirminci Yüzyıl Âşıklarından Âşık Mehmet Yakıcı, Âşık Huzûrî, Âşık Veysel Şatıroğlu, Âşık Zülalî ve Âşık Efkarî'nin Şiirlerinde Eğitim Unsurları*, Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Tok, V. A. (2011). *Edebî Sanatlar Ansiklopedisi.* Konya: Literatürk Yayınları.

Turan, M. (1994). *Âşık Veysel /Yaşamı, Sanatı, Şiirleri.* Ankara: Prospero Yayınları.

Tutu, S. B. (2008). *Âşık Veysel Şatıroğlu (Hayatı, Eserleri ve Müzik Kimliği),* Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı.

Tümer, G., & Küçük, A. (1997). *Dinler Tarihi.* Ankara: Ocak Yayınları.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası. *Emisyon Grupları* https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Banknotlar/Cumhuriyet+Donemi+Banknotlari/Emisyon+Gruplari/5.+Emisyon+Grubu/5emisyon10, (18.04.2023)

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. https://sozluk.gov.tr, (10.01.2023)

Türkiye Kültür Portalı. *2023 Âşık Veysel Yılı Âşık Veysel Şatıroğlu*. https://www.kulturportali.gov.tr/portal/2023--sik-veysel-yili-, (24.07.2023)

Türkiye Kültür Portalı. *Kırıkkale'ye Özgü Atasözleri ve Deyimler* https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kirikkale/kulturatlasi/yoreye-ozgu-atasozleri-ve-deyimler, (28, 05 2023).

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Müdürlüğü. *Âşık Veysel Şatıroğlu.* https://aregem.ktb.gov.tr/TR-12798/asik-veysel-satiroglu-18941973.html, (09.11.2022)

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Erzurum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. *Coğrafya.* https://erzurum.ktb.gov.tr/TR-56063/cografya.html, (23.02.2023)

Uğurlu, M. (2021). *Âşık Tarzı Aruzlu Şiirler Gevherî Divanı Örnekleminde Vezin Analizi.* İzmir: Duvar Yayınları.

Uludağ, S. (1997). Hallâc-ı Mansûr. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 15, ss. 377-381). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

Uludağ, S. (2010). Sülûk. S. Uludağ, *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 38, ss. 127-128). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

UNESCO Türkiye Millî Komisyonu. *Anma ve Kutlama Yıl Dönümleri.* https://www.unesco.org.tr/Pages/132/149/Anma-ve-Kutlama-Y%C4%B1l-D%C3%B6n%C3%BCmleri, (10.01.2023)

UNESCO Türkiye Millî Komisyonu. *Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerinde Türkiye*. https://www.unesco.org.tr/Pages/126/123/UNESCO-Somut-Olmayan-K%C3%BCltC3%BCrel-Miras-Listeleri, (16.04.2023).

Uysal, R. S. (2010). *Belâgat ve Edebî Sanatlar Lügati.* İstanbul: Doğu Kitabevi.

Ünal, O. (2019). *Horasan'dan Anadolu'ya Türkiye Tarihi.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Veysel, Â. (2018). *Dostlar Beni Hatırlasın*. (Ü. Y. Oğuzcan, Dü.) İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Vural, Ş. (2023). *Âşık Veysel'in Şiirleri Üzerine Ontolojik Bir İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

Yakıcı, A. (2007). Dede Korkut Kitabı'nda Görülen Âşık Tiplerinin Türkiye Sahası Âşıklık Geleneğinin Oluşumuna Etkileri. *Millî Folklor*(73), ss. 40-47.

Yardımcı, M. (2002a). *Başlangıcından Günümüze Halk Şiiri Âşık Şiiri Tekke Şiiri.* Ankara: Ürün Yayınları.

Yardımcı, M. (2002b). *Destanlar.* Ankara: Ürün Yayınları.

Yardımcı, M. (2003). *Âşık Edebiyatı Araştırmaları.* Ankara: Ürün Yayınları.

Yardımcı, M., *Âşık Veysel'in Şiirlerinde Geleneğe Bağlı Unsurlar ve Etkileşim*. https://turkoloji.cu.edu.tr/HALK%20EDEBIYATI/27.php, (15.05.2023)

Yavaşça Soysal, E. Ş. (2021), *Âşık Veysel ve Leonard Cohen'in Sözlerinde Aşk ve Tanrı*, Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yavuz, O. (2020), *Pir Sultan Abdal ve Âşık Veysel'de Varoluşçu Temalar*, Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yığman, S. (2019), *Değerler Eğitimi Açısından Âşık Veysel'in Şiirleri*, Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yıldırım, D. (2016). *Türk Bitiği Araştırma/İnceleme Yazıları.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Yılmaz, N. (1996). *Âşık Veysel.* Ankara: Ocak Yayınları.

Yurduşen, Y. (2013), *Âşık Edebiyatı Halk Şiirindeki Eğitsel ve Öğretisel Unsurlar (Âşık Veysel Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.